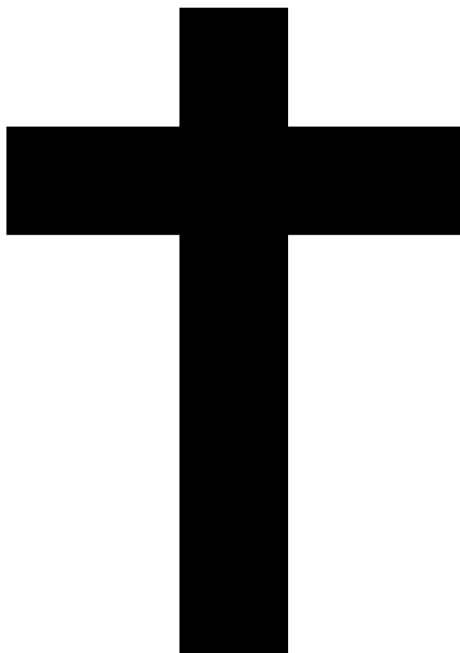

Píívyéébé ihjyu:
jetsocríjyodítyú
cáátúnuháámi

New Testament in Bora (PE:boa:Bora)

Pívyééé ihju: jetsocríjyodítyú cáátúnuháámi
New Testament in Bora (PE:boa:Bora)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bora

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Boara [boa], Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Bora

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Jun 2025 from source files dated 29 Jan 2022
6f878dbd-e896-5e27-b788-1442926dfc48

Contents

Matéo	1
Mááco	68
Róóca	109
Jóáa	175
Héécho	224
Romááno	281
1 Coriítio	305
2 Coriítio	330
Gáárata	346
Epéétsio	355
Piripéétse	364
Corotséétse	370
1 Tetseronitséétse	376
2 Tetseronitséétse	381
1 Timotéo	384
2 Timotéo	391
Tíito	396
Piremóo	399
Heeberéo	401
Tsajtiágo	419
1 Péédoro	426
2 Péédoro	433
1 Jóáa	437
2 Jóáa	443
3 Jóáa	444
Jóódaá	445
Apocaríhtsi	447

MATÉO

Matéó Jetsóodítyú cáátúnuháámi

Jetsocríjtó ihdé múnáaúvu
(Rc 3.23-38)

¹ Dabííi, Aavaráaa, íjcyámútsiúvúj tsíiménémúhaabéhjáa Jetsocríjtó íjcyáábé ihdé múnáaúvú illuúme:

² Diibyéhjáa Aavaráa tsíimavá Itsáake. Aabéhjáa Itsáa tsíimavá Jacóóboke. Aabéhjáa Jacóóbó tsíimavá Jodáake tsíjtyehji íñahbémuma.

³ Aabéhjáa Jodáa tsíimavá Tamáadívú Pááreé, Tsááraá, íjcyámútsikye. Aabéhjáa Pááre tsíimavá Ejróoke. Aabéhjáa Ejróó tsíimavá Aráake.

⁴ Aabéhjáa Aráa tsíimavá Aminadáake. Aabéhjáa Aminadáa tsíimavá Naatsóoke. Aabéhjáa Naatsóó tsíimavá Tsamóoke.

⁵ Aabéhjáa Tsamóó tsíimavá Bóóke Raáadívú. Aabéhjáa Bóo tsíimavá Obéেকে Róótídivu. Aabéhjáa Obée tsíimavá Itsaíkye.

⁶ Aabéhjáa Itsaíi tsíimavá ávyéjuube Dabíikye. Aabéhjáa Dabíi tsíimavá Tsaromóoke Oríá táabadívú.

⁷ Aabéhjáa Tsaromóó tsíimavá Roboáake. Aabéhjáa Roboáa tsíimavá Abíake. Aabéhjáa Abíá tsíimavá Áátsákeé.

⁸ Aabéhjáa Áátsa tsíimavá Jotsapáake. Aabéhjáa Jotsapáa tsíimavá Joráake. Aabéhjáa Joráa tsíimavá Otsíake.

⁹ Aabéhjáa Otsíá tsíimavá Joatáake. Aabéhjáa Joatáa tsíimavá Acáake. Aabéhjáa Acáa tsíimavá Etsekíake.

¹⁰ Aabéhjáa Etsekíá tsíimavá Manatséeke. Aabéhjáa Manatsée tsíimavá Amóoke. Aabéhjáa Amóó tsíimavá Jotsíake.

¹¹ Aabéhjáa Jotsíá tsíimavá Jeconíake tsíjtyehji íñahbémuma. Téjyúhjáa Babiróónía múnáa hójtsiri méihdeéjte ijraéemu.

¹² Aaméhjáa diityé hójtsí pañétú íjchívyéné boone Jeconíá tsíimavá Tsaratiéeke. Aabéhjáa Tsaratiée tsíimavá Tsorobabéeke.

¹³ Aabéhjáa Tsorobabée tsíimavá Abióoke. Aabéhjáa Abiíoó tsíimavá Eriakíikye. Aabéhjáa Eriakíi tsíimavá Atsóoke.

¹⁴ Aabéhjáa Atsóó tsíimavá Tsadóoke. Aabéhjáa Tsadóó tsíimavá Akíikye. Aabéhjáa Akíi tsíimavá Erióoke.

¹⁵ Aabéhjáa Eriíoó tsíimavá Ereatsáake. Aabéhjáa Ereatsáa tsíimavá Matáake. Aabéhjáa Matáa tsíimavá Jacóóboke.

¹⁶ Aabéhjáa Jacóóbó tsíimavá Jotséeke Maaríá tajíi íjcyáábeke. Aanéhjáa diille Maaríá tsíimavá Jetsóoke, 'Pájtyetétsoóbe' nééiyóné 'Críjtoó' némeííbyeke.

¹⁷ Éhduméhjáa Jetsóó ihdé múnáaúvu. Diibyéhjáa muurá Aavaráaúvú tsíimavá tsáapiíkye. Aabéhjáa dsíjívnetu dííbyé hajchíyéjuco cámaavéné éhniíñevu. Aabéhjáa idyé dsíjívnetu dííbyé hajchíyéjuco cámaavéne. Ehdúhjáa icyóhbodu 'camácámá' lílyaatehijcyámé 14-ihjyúvá Dabíiúvuke ditye tsíimávanévújuco. Áábeúvudítyúhjáa idyé lílyaatehijcyámé téhdunéré 14-ijyúva. Áijyúhjáa diityéké Babiróónía múnáa méénujcátsítyu

ityáhjámeke tsajtyé iĩñújuvu. Téjyútúhjáa idyé ditye líyaatéhijcyáné téhdunéré 14-ijyúvá úújeténáa Críjtoréjucó tsíimávámeíñe.

Jetsocríjtoke Maariá tsíimaváne
(Rc 2.1-7)

¹⁸ Íllúhjáa muurá teene Jetsocríjtoke tsáápille tsíimaváne: Dílbyej tsiijúhjáa íjcyáille Maariáke Jotséé áábajáa ityáábávaki. Áronáacáhjáa dityétsíi úcújcatsítyúné ihderé tsúuca Maariá eevá Píívyééberéhjáa ihdyu Íapííchoj téeveri pícyoóne.

¹⁹ Aabéhjáa diibye Jotséé ímiáábé íjcyánéllii tsá ímílléturó ehdu nééllema íjcyane. Áánélliihyéhjáa íjtsámeíbyé ílluréjucó dílleke íhvéjtsóiyóné múha wáájácútúnááca. Aabéhjáa tsá ímíllétú míamúnáake iwáájácútsóné muhdú dille íjcyane.

²⁰ Ááneríhjáa dibye ítsámeíhijcyánáa níjkyéji múnáajpi ityúwá pañe dílbyedívú bóhówááveebe nééhií:

—Jótsej, Dabíiuvú tsíiménémúhaabe u íjcyáábej, tsá muhdú u íjtsámeíityú dítyáába íjcyáille Maariádityu. Tsá muurá dille éevane ímityúné íjcyatúne. Muurá ihdyu Píívyéébere Íapííchoj téeveri pícyoone éévalle. Ahdícyane ihdyu wa duucu díllekej.

²¹ Muurá tsíimáváille wájpíikye. Áábe mémei Jetsóó dibye íhyájkímuke ímítyuháñetu pájtyetsoííñélliihye. Ehdúhjáa níjkyéji múnáajpi nées Jotséেকে ityúwá pañe.

²²⁻²⁵ Ahdújucóhjáa dibye ipyééne dílleke újcujéné ihjyávu. Áállekéhjáa tsá dibye dómájcotú dille tsíimávátúné hajchóta. Aanéhjáa tsúuca dille tsíimáváábeke meménuube Jetsóodívu. Ehdúhjáa pájtyéné Píívyéébe íhjú uubálle múnáajpij téeveri íllu néhdújucó:

Wájpíikye úújétúné badsíjcaja éévaáhi. Aane tsíimáváille wájpíikye. Áábe mémei Emanoée, 'íjcyaaabe Píívyéébe méémaá' nééiyóne.

Ehdúhjáa Píívyéébe íhjú uubálle múnáajpij téeveri néhdújucó tene pájtyene.

2

Waajácu múnáa Jetsóoke úújeténe

¹ Aanéhjáa Jodéa iĩñújuvu dílbyeke tsíimavámé Beréé coomívú Heróódé téené iĩñúji avyéjuube íjcyánááca. Áijyúhjáa nuhba tsáhícyánéjcutu tsaate mícúru waajácu múnáa tsáame wajtsi Jerotsaréevu.

² Aaméhjáa técoomí múnáake nééhií:

—¿Kíá diibye éhneva jodíomú avyéjuube íjcyáííbyeke tsáápille tsíimávaábe? Muurá íñe nuhba tsáhícyánéjcuri muha meíjcyame máájtyumí tsúuca dibye íjcyane úúbálléné mícúruwake. Áánéllii muha metsáa dílbyeke medúúruváváme.

³ Aanéhjáa idyé téhdure Heróódé tsúuca waajácúhi. Aanéhjáa dílbyeke tsíwárejcaró pámeere teene Jerotsarée múnáamájucó.

⁴ Áánélliihyéhjáa pihjúcuube pámeekéré llúúvájte avyéjútémá taúhbájú uwáábojtéke. Áámekéhjáa díllóobe kíavú diibye Pájtyetétsoobe íjcyáííbyeke ditye tsíimávaíñe némeíhijcyáne.

⁵ Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Beréevu Jodéa iĩñújiri íjcyácoomívu. Íllúhjáa muurá Píívyéébe íhjú uubálle múnáajpi caatúnúhi:

⁶ Jodéa iĩñújiri íhtsútú coomíji íjcyánetu tsá íatéréecóomí Beréé íjcyatúne. Muurá ámuha teene Beréé múnáa tahñéjté meíjcyámedítyú tsaapi íjcyáá amúhá avyéjuube amúhake téhméiíbye.

⁷ Ehdúhjáa ditye úúbállénéllii Heróódé píuvá wáájácúratúné diitye mícúru waajácu múnáake. Áámekéhjáa díllóobe ímíñeuvú mújyútújucóhjáa ímichi mícúruwa bóhówaavéne.

⁸ Átsihdyúhjåa teene Beréevu iwállóómeke neébe:

—Cåna mepééne ímíñeúvú méwaajácute diibye tsííméneke. Aane ámuha dííbyeke maájtyúmícooca oke méúúbálleco téhdure o dúúrúvaté dííbyeke.

⁹ Ehdúhjåa ávyéjuube Heróóde diityémå íhjuvåtsihdyu idyé pehíjcyámé diibye míícúruwå tujkévetu. Aaméhjåa tsúuca tétsihvu úújetenáå díbyéwu ijcyåtsíí hallúvú míícúruwa táchúúreevéhi.

¹⁰ Áåneríhjuåa mityane ímíjyuuvéme.

¹¹ Aaméhjåa tééjå pañévu úcaavémé úújeté tsííju Maaríama íjcyåábéwúudívu. Áábéwúukéhjåa duurúvámé ímíhmóúbánema. Átsihdyúhjåa bohbanúmé dííbyéwúuke óóroó, íjtsíéetsoo, mííraå, éhdunévu.

¹² Áané boonéhjåa Píívyéébe diityéké ityúwå pañe néé Heróóde íjcyåhullétú ditye íóómíjyúcoótuki. Ahdújucóhjåa ditye óómiñe íííñújivu tsiélléturéjuco.

Jetsóoma tsííjumútsí Ejíhtó íííñújivu úmívåne

¹³ Aaméhjåa tsúuca íííñújivu óómiñe déjuvu idyé tsííñe níjkyéji múnåajpi Jotséedívu ityúwå pañe íbohówåávène néé dííbyeke:

—Maájkyéne méumívå dítyåábå nííhyoma Ejíhtó íííñújivu. Aame ámuha méíjcyåå téhulle ámúhakye o néené hajchóta. Muurå Heróóde néhcoó aadi tsííménéwúuke idsíjívétsoki.

¹⁴ Ahdújucóhjåa ditye íåjkyéne péene tépejcojuco teene Ejíhtó íííñújivu.

¹⁵ Áhulléhjåa ícyahíjcyámé diibye Heróóde dsíjívétúné hajchóta. Ehdúhjåa pajtyéné Píívyéébe íhjuú uubålle múnåajpij tééveri íllu néhdújuco:

Ejíhtori íjcyååbeke ó píuvå Håjchíwúuke.

Ávyéjuube Heróóde tsíímédívu lííhyánutsóne

¹⁶ Aanéhjåa Heróóde ávyetå íhnåhó cayóbaávaté diitye waajåcu múnåa tsiélléturéjuco óómiñeri. Áånemåhjåa íjcyåabe lííhyánutsó wapímúj tsíímedívu míñéécú pijcyåbatu líííñevu íjcyáméhjidípívu, diityéhjåa waajåcu múnåa míñéécú pijcyåbåjuco ípyée míícúruwake íåjtyúmínetu íjcyåne ééveri íjcyáméhjidívu. Teenéhjåa Berée múnåáj tsíímedívu lííhyánútsoobe técoomí úníuri íjcyáméj tsíímemåjuco.

¹⁷ Ehdúhjåa pajtyéné Píívyéébe íhjuú uubålle múnåajpi Jeremíå íllu néhdújuco:

¹⁸ Ramåå íjcyåtsihyi dsíjívé maatyóbå melleebóhi. Rakyéé muurå tahíjcyå íååchimúhá íjraéémuj tsíímé dsíjíveneri. Aalle tså ímíllétú díílleke mebóhijtsóne.

¹⁹⁻²⁰ Aanéhjåa diibye Heróóde tsúuca dsíjívénellí níjkyéji múnåajpi tsííñe Ejíhtovu Jotséedívu ityúwå pañe íbohówåávène nééhií:

—Maájkyéne wa meóómí ámuha íjraéémú íííñújivu. Tsúuca dsíjívémé tsííménéwúukée dsíjívétsóllehíjcyåme.

²¹ Ahdújucóhjåa ditye óómiñe íííñújivu.

²² Áronåacåhjåa diibye Heróóde cápáyóóvé ílílyéjuco Akyeråó teene Jodéå íííñújí avyéjuube íjcyane Jotsée iwååajácúne íllityé téhullévú ípyéeíyóneri. Áanéllíhyéhjåa Gariréå íííñújívúrei péeme Píívyéébe diityéké ityúwå pañe téhullévúi ditye péétyúné néénéllíhye.

²³ Aaméhjåa úújeté Natsaréevu diibyhjåa Jetsóo Natsaréé múnåajpi íjcyåíñé tsúucåjátújuco Píívyéébe íhjuú uubålle múnåa néhíjcyådújuco.

3

*Tsojtsó múnåajpi Jóåå úwaabóne
(Mc 1.1-8; Rc 3.1-9; Ja 1.19-28)*

¹ Téjyúhjáa Jóáa tsojtsó múnáajpi úwáábohíjcyá míamúnáake Jodéa iinújiri ínéubará pívyétútsihyi.

² Íllúhjáa úwáábohíjcyáabe:

—Méihvéjtsó ímityú ámuha meícyahíjcyáne. Ááne ámuhá íjtsaméi mecápayóóvé ímiánejcúvuréjucu. Muurá níjkyéjiri íjcyaaabe Pívyéébe íavyéjéjte meíjcyá meke újcuíñé tsúuca méhdivu píhíjucóóhií.

³ Diíbyéhjáa Jóáádityu Pívyéébe ihjyú uubálle múnáajpi Itsaía néehíí:

Méllééboó ínéubará pívyétúné iinújiri íjcyaaabe keeváwu íllu úwaabóne: “Méímibáávyé ímityú ámuha meícyahíjcyánetu tsaímíyéjucu ámuha meíjcyámeke Ávyéjuube íajtyumíwaki.”

⁴ Aanéhjáa diíbye Jóáa camééllómú ihjinetu méénúmeíñé wajyámúúnema íjcyáábéj pínetú ócájmííhé chiúcunúhi. Aabéhjáa tséréémuke dohíjcyáhi. Téhduréhjáa ímúhojpácyó ádohíjcyáabe.

⁵ Áábé uwáábóhjáa illéébúacunú tsáácunúhijcyámé pahúllevátú Jerotsarée múnáaa, pámeere teene Jodéa iinúji múnáa, Joodáaj píhíri íjcyáne iinúji múnáa, íjcyame.

⁶ Áamedítýúhjáa muhdú íicyahíjcyanéhjí úúbállémeímyekéjucu díbye tsótsohíjcyané teene Joodáatu.

⁷ Áijyúhjáa tétsihyi mítyame paritséó imyémé íjcyáha múnáama, tsadotséó imyémé íjcyáha múnáa íjcyame idyé imíllérá téhdure itsójtsótsámeíñé peecútére. Árómekéhjáa íllure tsijpájuúbe. Neebéhjápeé:

—Ávyeta ámuha íínimyémúeméjté meíjcyámeke ¿muha ámuhakye néé peecútéré ámuha teene meméénúneri mepájtyetéiyóné Pívyéébe meke méimítyuháñé hallútú ícúbáhraíñé méumíwari íjcyánetu?

⁸ Ímiáané ámuha metsójtsótsámeíñé meímílléhajchíí ímityúné ámuha meícyahíjcyané meíhvéjtsóne ímiáámeréjucu meíjcyá tééneréjucu ámuhadítýú íbóhówaúcunúki.

⁹ Tsá múu néétune: “Muha muurá Aavaráaúvúj tsiiménémúhaabe meíjcyámeke tsá íná múúhakye pajtyeítýúne.” Tsá múu ehdu ihjyúvatúne. Muurá íñe néwayúúné íjcyáronetu Pívyéébe ípívyéjtsóiyá tsíjtyeke Aavaráaúvúj tsiiménémúháábeke.

¹⁰ Aabe muurá téhmehíjcyá ímityúmeke iwáágóóíñé éhne múúne tsaapi íbájtsoháñetu ímiñe néévátuhéjji ííllóne cóvajtsódu.

¹¹ Muurá ihdyu ímiáané ámuhakye ó tsótsohíjcyá nújpácyori ámuhá ímityú ámuha meíhvéjtsómé íjtsaméi tsíhdyuréjucu cápáyóóvémeke. Áánetu ihdyu íjcyaaabe táhboone úwáábóiibye ávyeta táehníñevu íhtsútuube íjcyáábeke íjtyúhápáájíubaré o tácoríucu dííbyedívú o píhívéítýúroóbe. Diíbye ihdyu ímiáané cáhcújtsómé pañévú pícyoó Pívyéébe Apíícho. Áánetu cáhcújtsótúmeke cúújúwá pañévú waagóóiibye.

¹² Aabe muurá míamúnáake ímíbájchómeke dówajcároó ímityúmedítýu. Ááne tsaímíyé pícyoóiibye diitye ímiáámeke. Áánetu ímityúmeke waagóóiibye cúújúwá pañévú éhne múúne tríígotu ímíúhji meújcúne íatéréene téjuuhójima mecóvajtsódu. Ehdúhjáa paritséómuke neebe Jóáaá.

Jetsóó tsójtsótsámeíñe

(Mc 1.9-11; Rc 3.21-22)

¹³ Téjyúhjáa Gariréa iinújitu Jetsóó péé Joodáavu Jóáa téhulle íjcyáábe éllewu dííbyedívú itsójtsótsámeíki.

¹⁴ Áronáacáhjáa Jóáa néé dííbyeke:

—¿Aca muhdú cáábyerá uke ó tsójtsoó oke u tsójtsóíyóóbeke?

¹⁵ Áronáacáhjáa neebe dííbyeke:

—Áronáa ihdyu ú méenuú tehdu Píívyéébé ímillédújuco.

Ehdúhjáa díbye néenélii Jóáa tsojtsó dííbyeke.

¹⁶ Aabéhjáa itsójtsótsámeítsihdyu íjchívyeebe íténáa cáámetu Píívyéébé Apííchó íjuuúdu bóhówaavéné niityé dííbyedívu.

¹⁷ Áanáacáhjáa idyé téhullétúré cáámetu Píívyéébe néehíí:

—Áánu Hájchíwúuke o wájuúúbedi mítyane ó imíjyúúhíí.

4

Jetsóoke Naavéné mávájchóne

(Mc 1.12; Rc 4.1-13)

¹ Aanéhjáa Jetsóó tsójtsótsámeíñe boone Píívyéébé Apííchó dííbyeke tsajtyé ínéubá píívyétúné iñújivu téhullévú Naavéné dííbyeke imávájchoki.

² Aabéhjáa téhulle 40 coojívájucu májchótuube íjcyaaabe ajoyábáávatéhi.

³ Áábekéhjáa Naavéné imújtátsóro néehíí:

—Bo ímiáané Píívyéébé Hajchi u íjcyáhajchíí íu nééwáyutu pááaho dípívyéjtsóne majchoj.

⁴ Áronáacáhjáa neebe dííbyeke:

—Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Tsá apááñéré májchó tájpi méijcyatúne. Muurá téhdure Píívyéébe meke néhdu méijcyame téene tájpi méijcyáhi.”

⁵ Ehdúhjáa Jetsóó áñújcúnélii tsajtyéébé dííbyeke Jerotsarévúréjuco. Áábemáhjáa néríívyemútsí cáámevu duurúvájá hallúvu.

⁶ Átsihvúhjáa idyé neebe dííbyeke:

—Áyu cána ímiáané Píívyéébé Hajchi u íjcyáhajchíí íchihdyu cátsiñíívyé baavújuco. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Píívyéébe wálloó níjkyéji múnáake uke ditye ityéhme íná uke ipájtyétuki. Aabe tsá ínéúbatú u wápújúúvéityúne.

⁷ Ehdúhjáa Naavéné néérónáa idyé Jetsóó néé dííbyeke:

—Téhdure muurá nééne dííbyé waajácúháámitu: “Tsá Máavyéjuube Píívyéébeke memávájchóityúne.”

⁸ Ehdúhjáa Jetsóó néérónáa íhvéjtsótuube tsiiñe tsajtyé dííbyeke cámeéhbaú níjcaúvu. Áhbaú níjcautúhjáa úújétsóobe páneere ííñújí avyéjuvu.

⁹ Áánemáhjáa neébe:

—Páneevúré íñeevu uke ó ájcuú u mímóúúvéne oke u dúúrúvájchííjyu.

¹⁰ Áánéliihyéhjáa Jetsóó dííbyeke néehíí:

—Díhne óhdityu, Náve Naavénej. Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Máavyéjuube Mépiivyéébekéré medúúrúvájábeke méíícúvéiyáhi.”

¹¹ Ehdúhjáa Jetsóó néénetu ílluréjuco díbye íhvéjtsóíñúné dííbyeke. Áané boonéhjáa níjkyéji múnáaréjuco dííbyeke íícuvéne.

Jetsóó úwáábótujkénúné Gariréa iñújji múnáadítyu

(Mc 1.14-15; Rc 4.14-15)

¹² Aanéhjáa téijyu tsojtsó múnáajpi Jóáake ditye cúvéhoojánúné uubállé Jetsóó iwáájácúne péé Gariréa iñújivu ílchyóómi Natsaréevu.

¹³ Ácoomíyíhjáa wahájchotaré íjcyáne ííneebe Capenaóovu, teene Gariréa iñújiri íjcyané unéúcóbá úníuri Tsaboróoo, Netaríi, íjcyané dohjíba múnáa iñújícú úníuri íjcyácoomívu.

¹⁴ Ehdúhjáa pajtyéné Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Itsaía íllu néhdújuco:

¹⁵ Jodíómú íjcyátúné miamúnaa ijcyá Gariréá unéú ijcyátsihyi Joodáá úníuri, Tsaboróoo, Netaríii, íjcyáné dohjíba múnáá iñújjícuri.

¹⁶ Aame icyahíjcyá idáátsówu éhne múúne cúúvétsihyi meíjcyadu ímiáájú wáájácutúme wágóóóvéiyóme. Árómemá tsúúca ijcyájúcooróné ditye pájtyetéiyóné uwááboju. Ehdúhjáa Itsaíá nééhií.

¹⁷ Aanéhjáa Jetsóó úwáábótujkénuube nééhií:

—Méihvéjtso ímityú ámuha meícyahíjcyáne. Ááne ámuhá íjtsaméi mecápayóóvé ímiánejcúvuréjuco. Muurá tsúúca níjkyéjiri íjcyaae Píívyéébe íavyéjúepte íjcyáímyeke újcúíñe éévé úújetéhi. Ehdúhjáa Jetsóó úwáábótujkénuube nééhií.

4-meva ímamyémú íjcyáímyeke Jetsóó újcune

(Mc 1.16-20; Rc 5.1-11)

¹⁸ Aabéhjáa Gariréá unéú úníuri péhíjcyaae úújeté tsaatétsí íñáhbema amómeke tsínuhíjcyámútsidívu. Tsáápi méméhjáa Tsimóo Péédoro. Áánetúhjáa tsíjpi mémé Aderée.

¹⁹ Áámútsikyéhjáa neébe:

—Ookéréjuco meúráávyé. Muurá íñe amomé lliíñája múnáajtétsí ámuhtsi meíjcyámútsikye ó pícyoó miamúnáakéréjuco Píívyéébedívú ámuhtsi meíbúwáávétsóíñe wákimyéivu.

²⁰ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii teenémáyé íjtsínuuháñe íhvéjtsóne peemútsí dííbyemáyéjuco.

²¹ Átsihdyúhjáa éhniíñewúuri ájtyúmíbe tsíjtyetsi íñáhbema Jacóóboo, Jóáaá, íjcyamútsí cááni Tsebedéoma íhmííne pañe íjtsínú pájáábohíjcyamútsikye. Áámútsikyéhjáa idyé píúvaábe.

²² Aamútsíhjyáa téhdure íhmíínema cáánikye íhvéjtsóne péé dííbyemáyéjuco.

Jetsóo mítyámeke úwaabóne

(Rc 6.17-19)

²³ Páneeree Gariréá iñújjiri muuha ímamyémuma Jetsóó úwááboobéré pehíjcyá miamúnáake diityé pihcyáávejááne pañévu. Úwáábohíjcyaabée ímiáájú Píívyéébe avyéjuto íjcyáné uwááboju diityéke. Aabée bóhíitsohíjcyá páhduváré néene chémeháñeri chéméméhjike.

²⁴ Ehdúu díbye méénuhíjcyánéhjáa páneere Tsíiría iñúji múnáa iwáájácúne tsívahíjcyá dííbye éllevu páhduváré néene chémeháñeri chéméméhjike: Avyéháñeri íjcyámeke, naavémú ípañe íjcyámeke, méívatéméhjike, íjpi vááúmeítyúneri chéméméhjike. Áámekée bóhíitsohíjcyaaábe.

²⁵ Ávyetáa pahúllevaré múúhama díbye péhíjcyáhulle mítyame miamúnaa dííbyeke úráavyehíjcyá Gariréaa, Decááporii, Jerotsarée, Jodéa iñújii, Joodáá tsiñéjcuu, íjcyátsíhji múnáa.

5

Cáméhbáu hallúvú Jetsóo úwaabóne

¹ Aamée dííbyedívú pihcyáávénéllii cáméhbáu hallúvú ácúúveébe.

² Áábedívúu muha mepíhcyáávémeke pámeekéré úwááboobe nééhií:

Muhdú nééne miamúnaa ímí íjcyane

(Rc 6.20-23)

³ Maímijyu ditye íjcyane ídátsó Píívyéébe icyánéjcú piáábójuri tsúúrámeíhijcyáme. Muurá tehdu néémé wáabyuta dííbye avyéju.

⁴ Maímijyu ditye íjcyane ídátsó kímóhcó nénéhji pátyehíjcyáme. Muurá Píívyéébe tehdu nénéhji pájtyémeke ímíjyúúvetsóhi.

⁵ Maímijyu ditye íjcyane ‘mityáhmítýá’ néétume ímí tsaííbuwáre ícyahíjcyáme. Píívyéébé diityéké iájcuíñé nééné iínújí muurá diityé wáábyuta.

⁶ Maímijyu ditye íjcyane Píívyéébe ímillédú íjcyáíyóneri tsúúrámeíhijcyáme. Muurá tehdu néémeke píááboobe díbye ímillédú éhníñevu ímí ditye íjcyaki.

⁷ Maímijyu ditye íjcyane pamévakéré ídaatsólléne píáábohíjcyáme. Muurá tehdu néémedi téhdure Píívyéébe ídaátsóvéne píaabóhi.

⁸ Maímijyu ditye íjcyane panévaturé ímiááméré íjcyáíyóneri tsúúrámeíhijcyáme. Muurá tehdu nééme tsaímíyé dííbyema íjcyáhi.

⁹ Maímijyu ditye íjcyane tsaímíyé pamévamáyé íjcyáíyóneri tsúúrámeíhijcyáme. Muurá tehdu néémeke ímiááné Píívyéébe dílló ítsíímedi.

¹⁰ Maímijyu ditye íjcyane ímiáájú Píívyéébe néhdújuco ímí iúráávyéné déjúcotu ícúbáhrámeíhijcyáme. Muurá ehdu néémé wáábyuta dííbyé avyējú íjcyá níjkyéjiri.

¹¹ Maímijyu ámuha méijcyane tahñéjté ámuha méijcyané déjúcotu míamúnáa amúhadi ícúbáhrámedi iúúhívaténe nehníwu állíuháñé ihjyúvahíjcyáme.

¹² Muuráhjáa ehdu nénéhji éjyúúvú téhdure Píívyéébé ihjyú uubálle múnáake patyéhijcyáhi. Ahdícyane tehdu nénéhji amúhakye pájtyérónáa íllure méimíjuhíjcyaco. Muurá tehdu ámuha meícúbáhrámeíhijcyáne áhdó ávyeta íiné imíjyaú ámuha méijcyaa níjkyéjiri.

*Píívyéébeke wáájácútúme uwáábojte
(Mc 9.50; Rc 14.34-35)*

¹³ Aame ííñújiri ámuha méijcyá cánáamadú. Muurá teene cánáama íímúnéllí meke píaabóhi. ¿Aca íímútuca meke píáábóiyóne? Tsáhaá. Muurá tehdu tene nééca mewáágoóné míamúnáa ííteíñuhíjcyáiyáhi. Ahdu ámuha oke meúráávyénetu meíhvetéhajchíí waagóojtéréjuco ámuha méijcyáíñe.

¹⁴ Muurá peetédu ámuha méijcyá ííñújiri ímiáájú amúhadítýú bóhówaúcunúhijcyáme. Muurá tsácoomi cámeíhbaú níjcáuri íjcyacóómí tsá téévetúne.

¹⁵ Áhdure peete tsá mújyú tsíeménevu maávohjácóítyuróne. Muurá ihdyu cáamevu íboohówátsihvu mépicyóó tene iájchúcunúki.

¹⁶ Ahdu ámuha menééme ihdyu óví ímiáánéré ámuha meméénúnetu mébóhówaúcunú teene iájtyúmine tsijtye iávyéjútso dúúrúvaméré níjkyéjiri íjcyaa Méécáánikye.

Píívyéébé taúhbaju Jetsóó úwaabóne

¹⁷ Állíúúme ihdyu méijtsúcunúdí Píívyéébé taúhbaju, dííbyé ihjyú uubálle múnáape úwáábohíjcyanéhji, íjcyane o tútávajtsóvaabe o tsááneé. Muuráhjáa ihdyu o tsáá muhdú teene taúhbaju néhijcyané ímíñeúvú míamúnáadívú o bóhówájsoki.

¹⁸ Aane ímiááneturé amúhakye o néé muurá Píívyéébé taúhbaju tsá mújyú wágóóóvéityú páneere níjkyéjima ííñuji wágóóóvéronáaáca. Muurá páneere dííbyé waajácúháámitu néhíjcyanéhji pájtye muhdú tene néhijcyádújuco.

¹⁹ Muurá tsaate dííbyé taúhbajúúnetu íhtsúnéwu íjcyaróné cáhcújtsotúme múhdurá dáríívehíjcyámé tsá ávyejúúllémeítyú dííbyé avyéjuvu. Áánetu panévare dííbyé taúhbajúúné ímí cáhcujtsómé téjijtójucó míamúnáake úwáábohíjcyámé dííbyé avyējú níjkyéjiri íjcyanévu avyējúúlléméíhi.

²⁰ Muurá ímiááné amúhakye o néé eene taúhbajúúné uwáábojtémá paritséómú múhdurá ícyahíjcyádú ámuha méijcyáhajchíí tsá mújyú ámuha méijcyáityú Píívyéébé avyéjuejte.

*Cááyóba ímityúné íjcyánetu Jetsóó úwaabóne
(Rc 12.57-59)*

²¹ Muurá ámuha méwaajácú éíjyuúvúu ámuhá ihdé múnáaúvuke illu némeíñe: “Tsá múu miamúnáake dsíjívetsotúne. Muurá tehdu néemema ihnáhooíñe tene ímíbájchómeíñe.”

²² Áhdure ámuhakye o néé tsaate íñahbéjtedívú cáyobáávatéróné muurá téhdure ápíchó diityé hallúri. Áhdure idyé tsaaté ehdííwá tsijtye néhajchíí diityémá ímityúné ímíbájchojte teene ímíbájchoóhi. Áhdure tsijtyeke ávyéta néhni úhbámé hallúri ápíchó teene cúújúwá pañévú ditye wágóóóvéiyóne.

²³⁻²⁴ Áánéllíi múu díñahbéébema ímityúné ámuhtsi medáííwéjcatsíhajchíí ímíbáchójcatsíhi. Áijyu ihdyu Píívyéébeke dúúrúvameíhíjcyátsihvu tsíeméné u tsájtyéneri u dúúrúvane ímí íjtsúcunúube.

²⁵ Téhdure múu tsaatémá ámuha ímityunéhjí ditye ímíbájchóhullévú metsátyéjcatsíhajchíí téhullévú iúújetétúné ihde ímíñeúvú cánáájánújcatsí ávyéjutedívú ámuha mecúvéhoojánútsójcatsítyuki.

²⁶ Ímiáánetúré ámuhakye o néé tsá muurá cúvéhóójatu ámuha meíjchívyéítyuró páneere ámuha maáhdótúhajchííjyu.

Ihdícyámema miamúnaa dómácójcatsíñetu Jetsóó úwaabóne

²⁷ Tsúúca muurá ámuha méwaajácú éhnéhjáa éíjyuúvú méihdé múnáaúvuke Píívyéébe illu úwaabóne: “Tsá múu ihdícyámema dómácójcatsítyúne.”

²⁸ Áhdure idyé ámuhakye o néé muurá tsaapi pevénéré tsáápílledi úmúúpívyérónáa tsúúca dííllema múu dómácójcatsídyú ímityúné méénuube íjtsaméí pañe.

²⁹ Áhdícyane díhyállúuri u íténéri ímityúné u méénúíyóneri u úmúúpívyéhajchíí múu waagóó teéu. Óvíjyucó ihdyu tsau díhyálluu u wáýýúrou wágóóóvéne u ímíjpyeté tsáijyu múúne páneere díjpi ímí nééroobe cúújúwá pañévú u wágóóóvénááaca.

³⁰ Áhdure díhyójtíri ímityúné u méénune uke tútávátsóhajchíí múu waagóó téhojtsi. Óvíjyucó ihdyu téhojtsi u wáýýúrohójtí wágóóóvéne u ímíjpyeté tsáijyu múúne páneere díjpi ímí nééroobe cúújúwá pañévú u wágóóóvénááaca.

*Táábávájcatsímyé wáágóójcatsítyuróné Jetsóó úwaabóne
(Mt 19.9; Mc 10.11-12; Rc 16.18)*

³¹ Áhdure muurá tsúúca ámuha méwaajácú ámuhá ihdé múnáaúvukée Píívyéébe Moitséeúvuj tééveri illu úwaabóne: “Tsaapi múu méwakye íhvéjtsócooca díílleke ajcú teene úúbálléné waajácúhaamívu.”

³² Áronáa ámuhakye o néé muurá tsaapi méwakye ímityunévú méénutsó tsíjpiima ícyahíjcyátúrólleke díbye íhvéjtsolle tsíjpiikye tájíváneri. Áhdure díbye díílleke táábávaabe ímityúné meenú méwamájíí tsíjpi táábama íjcyáneri.

Meíhjuvádújucó meméénúiyóné Jetsóó úwaabóne

³³ Áhdure idyé muurá ámuha méwaajácú éíjyuúvúu ámuhá ihdé múnáaúvuke Píívyéébe Moitséeúvuj tééveri illu úwaabóne: “Tsane múu ímiáánetúré imyéénúíñe Píívyéébe lléébónáa díbye mémé idyómacóné meenú muhdú íñéhdújucó.”

³⁴ Áronáa ámuhakye o néé téeméné ámuha meméénútuki. Tsá múu néétune: “Bo óví níjkyeji muhdú íjcyá o állíhajchííjyu.” Muurá Píívyéébe avyéjúrú teéne.

³⁵ Áhdure tsá múu néétune: “Bo óví ííñuji muhdú íjcyá o állíhajchííjyu.” Muurá Píívyéébe éhnéré idyé teene ííñuji. Áhdure idyé tsá múu néétune: “Bo óví Jerotsarée muhdú íjcyá o állíhajchííjyu.” Muurá Píívyéébe íhtsútuube ávyéjuube íjcyáábe cóómíyé técoómi.

³⁶ Áhdure idyé díhñíwau íjcyároutu tsá múu néétune: “Bo óvíi muhdú táhñíwau íjcyá o állíhajchííju.” Muurá u nééjuri tsá tsájíubaré llíjcyáityuró díhñíwácotu. Áhdure tsá tsájíubaré cúúvenúityuró u nééjuri.

³⁷ Áánéllíi múu ímiáánéjuco íjcyane ápáhajchíí nééhií: “Éée ímiááné tehdujuco teéne.” Áánetu ímiááné íjcyatúne múu ápáhajchíí nééhií: “Tsáhaá tehdu néénejíivari.” Ehdu íhhyuvané tsá múu éjkétsotú Píívyéébedítyu. Muurá tehdu meíhhyuvané Naavenedítyuré tsááhií.

Mepíámeíityuróne Jetsóó úwaabóne
(Rc 6.29-30)

³⁸ Áhdure muurá ámuha méwaajácú éíjyuúvúu ámuhá ihdé múnáaúvuke tsííne Píívyéébe Moitsééúvuj tééveri illu úwaabóne: “Tsáápiikye íhyállu tsijpi bóhdúcúúbé hállu téhdure bóhdúcúúveéhi. Áhdure tsáápi íhwájí wápíyuúcuúbeéhi wápíyúúveéhi.”

³⁹ Áronáa ihdyu ámuhakye o nééhií: Tsá múu ámuhakye ímityúne tsaate dáríívéhajchíí píámeíityúne. Áhdure tsaate ámuhakye méénúhajchíí tsá múu píámeíityúne.

⁴⁰ Áhdure idyé tsaate ámuháma tsane ímíbájcho ipíúvamedítyú ámuhá caaméeja dójtúcúhajchíí múu íná néétuméré íhvejsó téhdure hállúeja ámuhá tsuucója díbye itsáityeki.

⁴¹ Téhdure tsaate ámuhakye ‘múúhá pííchutátú múúhakye mépiáábó wahájchotáwu’ néhajchíí múu tsajtyé diityémá ehniínevújuco.

⁴² Áhdure tsaate ámuhakye tsííne piáábó táumeíhajchíí múu píaabóhi. Áhdure tsaate ámuhakye tsíeméne bóónétu ióómíchoíne táumeíhajchíí múu ajcúhi.

Meke múnáájsórómeke mewájjyune Jetsóó úwaabóne
(Rc 6.27-28, 32-36)

⁴³ Muurá ámuha méwaajácú míamúnaa illu úwáábócatsíhijcyáne: “Uke wájýumemáyé múu wájýújcatsíhi. Áánetu uke múnáátsohíjcyámeke tsá múu wájýutúne.”

⁴⁴ Áronáa ámuhakye o nééhií: Ámuhakye múnáájsórómeke múu wájýúhi. Áhdure ámuhakye múhdurá dáríívéromé hallúvú múu piááboju táumeí Píívyéébeke.

⁴⁵ Áijyu ihdyu ámuha méíjcyáa ímiááné ámuháj Caani níjkyéjiri íjcyáábej tsííme. Díbye muurá núhbake ájchutsó pámeere ímityúroméhjima ímiáámélliíhye. Áhdure nííjyaba állétsohíjcyaaabe ímiájíjtó úráávyehíjcyámema téjijto úráávyehíjcyátúromélliíhye.

⁴⁶ Muurá ámuhakye wájýumekéré ámuha mewájjýuhajchíí tsá ímiá wájýú tene íjcyatúne. Ehdu ámuha mewájjýújcatsííne tsá Píívyéébe ímí ámuhádivú íjtsúcunútúne. Muurá ímityúme íjcyarómé téhdure diityéké wájýúmeke wájýúhi.

⁴⁷ Áhdure ámuhakye ímí náhbévahíjcyámemáyé ímí ámuha meíhhyúvájhajchíí tsá ámuha ímiáámé meíjcyatúne. Muurá téhdure Píívyéébeke wáájácúturómé ímí íjcyámema ímí íhhyúvájcatsíhi.

⁴⁸ Áhdícyane ímiááméré múu íjcyá ámuháj Caani níjkyéjiri íjcyaaabe ímiáábé íjcyadu.

6

Ímiáánéré meméénune Jetsóó úwaabóne

¹ Tsá múu míamúnaa ámuhádi iúllévenúkíyé méénutú ímiájíjtó ámuha meúraavyéne. Muurá tehdu ámuha meméénúhajchíí níjkyéjiri íjcyaaabe ámuháj Caani tsá ímí ámuhakye íjtsúcunúityúne.

² Áánéllíi múu ídáátsómeke ipíaabóné tsá úbálléjcatsítyú eene ímityúme bañú múnáa íjcyame méénuhíjcyádu. Díitye muurá teene méénuhíjcyá píhcyáávejáané pañévú,

ulléjijtónéj pñínévú, míamúnaa ímiáámé ditye íjcyane íjtsúcunúkiye. Aane téénetu ámúhake ímiááneturé o néesé apááñéré tééne áhdójuco íjcyane míamúnaa diityéké dúúrúvahíjcyáne.

³ Áánéllíi múu tsaatéké píaabó téévéneúvúre.

⁴ Áijyu ihdyu ámúháj Caani pane wáájácuube ímí ámuha meméénuhíjcyané ííténe tééne áhdó ámúhake píááboóhi.

Píívyéébema meíhjuváne Jetsóó úwaabóne
(Rc 11.2-4)

⁵ Áhdure tsá múu Píívyéébema ámuha meíhjuvacooca eene diitye ímiáámeúvúdú bañú múnáa íjcyame méénuhíjcyádú méénutúne. Muurá eene pihcyáávejáané pañévú ulléjijtóné úniúvú Píívyéébema ihjyúvahíjcyámé míamúnaa íítérokíye. Aane ímiááneturé diityédítú ámúhake o néesé apááñéré tééne áhdójuco íjcyane míamúnaa diityéké dúúrúvahíjcyáne.

⁶ Áánéllíi ihdyu múu dííbyema íhjuvacooca ímijcóhó pañévú iwátáháávéne ihjyúvá múha wáájácútúnáaáca. Áijyu ihdyu ámúhake píáábóííbye.

⁷ Áhdure idyé tsá múu íhdícyanéhjírí íhjuvátú dííbyema íhjuvacooca. Pane tsá múu bíwáánéré wápihtsúcu híjcyatú dííbyeke wáájácútúmé méénuhíjcyádu. Muurá ítsúcunúhíjcyámé ditye bíwáánéré wápihtsánuhíjcyánetu díbye diityéké illéébóne áñújúyóne.

⁸ Áhdícyane tsá múu diityédú néétune. Muurá ihdyu Méécááni tsúuca waajácú ñná méhdítu pihitone dííbyekeí metáúmeítyúrónáaáca.

⁹ Áánéllíi múu íllu íhjuvú dííbyema:

Múúháj Caani níjkyéjiri u íjcyáábej, uke muha máávyéjutsó dúúrúvamére.

¹⁰ Aabe ihdyu díavyéjuvu múúhake dúúcúne u ímillédú múúhake túkevétso ííñújiri muha meíjcyámeke muhdú níjkyéjiri u méénuhíjcyádu.

¹¹ Aabe ihdyu óvíi múúhake majchóvú ú ácu híjcyá páijyuvaré tééne tájpi muha meíjcyaki.

¹² Áhdure muha ímityúné meméénuhíjcyané múúhadi dídáátsóvéne dáabajíívé múúhake ímityúné méénuhíjcyámedi muha meídáátsóvéne teene maábájíívehíjcyádu.

¹³ Áhdure múúhake íhvéjtsótuubéré píáábohíjcyá mávaríjchojúúnevu muha metáhjátsámeítyuki. Muurá íhtsútuube múijyú muhdú u íjcyáítyuube páné avyéjuubéré ú íjcyáhi. Áyu tehdujúco. Ehdu múu Píívyéébema íhjuváhi.

¹⁴ Áhdícyane muurá ámúháj Caani níjkyéjiri íjcyáabe ámúhadi ídáátsóvéne ábájííveé ámuha ímityúné meméénuhíjcyané tsijtye ámúhama ímityúné méénuhíjcyané diityédí ámuha meídáátsóvéne maábájíívéhajchííjyu.

¹⁵ Áánetu ámuha diityédí meídáátsóvétúhajchíí téhdure tsá díbye ámúhadi ídáátsóvéityúne.

Píívyéébema meíhjuvacooca tsáijyu majcho meáwañe Jetsóó úwaabóne

¹⁶ Áhdure múu ámuha tsáijyu dííbyema meíhjuva majcho maáwacooca tsá kehdóvémeíhjuvú íjcyatú eene bañú múnáa íjcyame míamúnaa íúllévenúkiyé ícyahíjcyádu. Muurá ímiááneturé o néesé apááñéré tééne áhdójuco íjcyane míamúnaa diityédí íúllévenúhíjcyáne.

¹⁷⁻¹⁸ Áhdícyane dííbyema ámuha meíhjuva majcho maáwacooca tsá múu boohówáneúvú méénutúne. Óvíi ihdyu dííbyere ámúháj Caani waajácú tehdujúco ámuha meméénuhíjcyáne. Áijyu muurá ámúhake píáábóííbye.

Ímí níjkyéjiri meíjcyané uwáábo
(Rc 12.33-34)

19 Tsá múu ííñújiri iéhnéváiyóneri tsúúráméityú múhajchótá téene tájpi ámuha meíjcyáiyónerííívari. Muurá ámuha téene tájpi meíjcyáronéhíí ámuhadívú tútávááveéhi. Áhdure naní múnaa ámuhadívú ícúbáhraáhi.

20 Áánéllii múu tsúúráméí níjkyejívú Píívyéébe ámuhakye ávyéjuutétsóíñeri. Teene ihdyu tsá mújyú muhdú ámuhadívú íjcyáityúne. Áhdure tsá téhulle naní múnaa íjcyáityú ámuhá avyéjú ámuhadívú tútávájtsóiyóme.

21 Muurá kénejcú éhnííñevu ímí ámuhakye pájtyénéjcuríyējuco ámuha meííjiveíñe.

Méhálluúúcú peetédú nééneé
(Rc 11.34-36)

22 Muurá ámuhá hálluúúné peetédú nééneri ámuha ímiáánéré meííteneri metsúúráméihajchíí teene ámuhadítýú bóhówaúcúnuúhi.

23 Áánetu ímityúnéré ámuha meííteneri metsúúráméihajchíí téenetúré ámuha mébóhówaúcúnuúhi. Ájy muurá Píívyéébe icyánéjcúejte ámuha meíjcyaróné tsáhájucó wáájácúmeíityú íllurējuco ámuha metútáváávénéllííhye.

Míjijtócú meúraavyéné tsá ímityúne
(Rc 16.13)

24 Tsá muurá tene ímítyuró míityétsikye ámuha maávyéjuubéváne. Muurá tsáápiikyéré ímí ámuha méíícúvéiyá cáábyeké éhnííñevu ámuha mewáýyúúbeke. Áánetu tsijpíyo íícúvérátuube imíchi ámuha mewáýyútuúbe. Ehdu néénéllii tsá tene ímityú Píívyéébeke meúraavyémé metsúúráméíñe mítyane meéhnéváiyóneri.

Ihñéjteke Píívyéébe téhmene
(Rc 12.22-31)

25 Áhdícyane ámuhakye o néé téene tájpi ámuha meíjcyáneríyé meíjyácunútu majchoo, adoo, wáýyamu, íjcyáneri. ¿Aca páneere ñná ámuhádi íjcyáne tájpi tsáimíyé ámuha meíjcyáiyáhi? Tsáhaá, muurá íjcyané tsane téene tájpi éhnííñevu ímí meíjcyane.

26 Cáhawáá méijtsúcunu wahpéjteke bajtsóubaré mújyú méénútúrómeke díibye ámuháý Caani níjkyéjiri íjcyaaabe máchótsohíjcyáne. Aanéjii muurá díityé éhnííñevu ámuha míamúnaa mewáýyúmeíhi. Áámeke ámuhakye Píívyéébe tsá íínetú píhtótsóityúne.

27 ¿Aca íjcyaaabe tsaapi ámuhadítýú iiye éhnííñevu cáámenútsámeííyoóbe? Íjcyáábejiiívari.

28 Aanéjii óvíjyacóóné ámuha méijtsámeíhijcyané ámuha mewáýyamúúváiyóneri. Cáhawáá méijtsúcunu wajcóháñe múhdutú píívyehíjcyané pevétaré íjcyaróne.

29 Muuráhjáa ávyéjuube Tsaromóó tsijtye ávyéjute éhnííñevu íjcyaróóbé avyéjú wáýyamu ímí tsá úújetétú teene wajcóháñe ímivu.

30 Ehdu muurá Píívyéébe tsáimíyé téhmehíjcyá wajcóháñe wahájchotaré ímiñe íllúhwuúré tsúúca chémene. Aabéjii awáá muurá ámuhakye éhnííñevu tsáimíyé téhmeéhi. Ehdu téene, ámuúha cáhcujtsópítyúné míamúnaaj.

31 Ehdu muurá páneere Píívyéébe tájpiyé íjcyáhi. Áánéllii tsá múu néétune: ¿Aca ñná íñe mémájchoóhi? ¿Aca íínemá íñe mewáýyámú méújcuúhi? Tsá múu ehdu íjtsámeítyú Píívyéébe íjcyátúcoocájiiívari.

32 Muurá ihdyu Píívyéébeke cáhcújtsotúme ehdu íjtsámeíhi. Áánetu tsá ámuha tehdu menéjúcootúne. Muurá ámuháý Caani níjkyéjiri íjcyaaabe waajácú ñná ámuhadítýú píhtone. Aabe ihdyu ámuhakye píááboóhi.

33 Áánéllii múu tsane ámuhadítýú píhtóroneri íícúvetúme tsúúráméihijcyá múhdutú tsáimíyé Píívyéébeke iúraávyéne dííbyé avyéjuvu iúcaávéiyóneri. Ájy muurá tsá ámuhakye díbye íínetú píhtótsóityúne.

³⁴ Áánéllí tsá múu íjtsámeítýú muhdú ámuhá úmíwa íjcyáneri. Múu íjcyájcóójiri muhdú íjcyáneríyé íjtsámeíhi. Muurá Píívyéébe ámuhákye píáábohíjcyáá panévatúré pajcóójiváre.

7

Tsijtye múhdurá íjcyáneri meíhjuúváiityuróne
(Rc 6.37-38, 41-42)

¹ Áhdícyane tsá múu tsijtye múhdurá íjcyáneri íhjuúvatú Píívyéébe ámuhákye íñéétu téhdure ímityúmé ámuha meíjcyane.

² Muurá tsijtyeke ámuha ímityúné medáíívéhajchíí téhdure ámuhákye Píívyéébe méénuú muhdú ámuha diityéké meméénuhíjcyádu.

³ ¿Aca íveekí ámuha méijyácunúhijcyá ámuhá nahbémú hálluúúné pañe wááhyéwuúné íjcyáneri ámuhá hálluúúné pañe úménebááné íjcyane wáájácúmeítýúme?

⁴ Muura úménebááné ámuhá hálluúúné pañe íjcyame tsá ámuhá nahbémuke ámuha menééítyuróne: “Cána muha ámuhákye mebohdo eene wááhyene ámuhá hálluúúné pañe íjcyane.”

⁵ ¡Ávyeta bañú múnaa ámuha meíjcyame pánehjídú ímíáámeúvúdú ámuúha! Tujkénú méwaagóoméí eene úménebááné ámuhá hálluúúné pañe íjcyane botsíi ímí ámuha máájtyumímé mebohdo teene wááhyene ámuhá nahbémú hálluúúné pañe íjcyane. Ehdu nééne tsá múu tsaate wahdííwáné ímityúwu méénúneri íjyácunútú tsáijyu múu éhnííñevu ímityúné ámuha meméénuhíjcyáme.

⁶ Tsá muurá ámuha ímíáánevu oohímyeke maájcuítyuró bóónétu íllure ámuhákye dígújcúiyómeke. Áhdure muurá tsá ícyááve méénímudívú ámuha mepóvíhjuúcuítyuró íllure téuhji tádíríhcóiyómedívu. Ehdu nééne tsá múu ímíáájú Píívyéébe uwááboju bañúháñé uwáábotúne.

Píívyéébeke píááboju metáúmeíñe
(Rc 11.9-13; 6.31)

⁷ Múu táúmeí Píívyéébeke tééne tájpi ámuha meícyahíjcyáné ámuhákye díbye íájcuki. Métsúúraméí ímí ámuha meíjcyáíyóneri ámuhákye díbye ípíááboki. Áhdure metáuméí ámuhákye díbye ityúkévéjtsoki.

⁸ Muurá tééne tájpi íjcyáne táúmeímyeke ájcuúbe. Ímí íjcyáíyóneri tsúúrámeímyeke píááboóbe. Díbyeke túkevétsoju táúmeímyeke túkevétsoóbe.

⁹ ¿Aca íjcyámé tsaate ámuhadítýú íjtsíméné majcho táúmeícyooca nééwayúvúré ájcúiyóme?

¹⁰ Áhdure ¿aca amóóbeke tetsi táúmeíñáa ííñimyédívúré ájcúiyóme?

¹¹ Muurá ímityúmé ámuha míamúnáa meíjcyarómé méimíllé ímíáánevúré ámuháj tsíimeke maájcune. Aanéjii awáá muurá ámuháj Caani níjkyéjiri íjcyaaabe imíllé díbyeke ámuha metáúmeímyeke ímíáánevúré íájcune.

¹² Muurá ámuha méimíllé míamúnáa ímí ámuháma íjcyane. Áánéllí múu íéhnéjcutu diityémá ímíááméré íjcyá ditye téhdure ámuháma ímíáámé íjcyaki. Ehdu muurá Píívyéébe meke úwaabó Moitséeúvú waajácúháámitu, téhdure tsijtye dííbyé íhjuú uubálle múnáa waajácúhaamínetu meke úwaabóne.

Ímíájijto
(Rc 13.24)

¹³ Múu íhnáho íuráávyé néérojító úraavyé níjkyejívú meúújetéjító. Muurá íjcyajító tsíijito tsaímíyé meíjcyajító. Áronáa téjito meúraávyerómé nihñéétsihvúré méícúbáhrámeíhi. Árojító muurá mítyame úraavyéhi.

14 Áánetu íhnáhó íuráávyé néérojító meúraavyémé méúújeté mújyú muhdú meíjcyáítyúhullévu. Ájito uhjéméré úraavyéhi.

Muhdú meíjcyánetu méwaajácúmeí muhdíívamé meíjcyane
(Rc 6.43-44)

15 Tsáma téiibúwá meíjcyá állíu múnáa Píívyéébé ihjyú uubálle múnáadi díllómeíhíjcyámeke. Muurá pánehjídú éhne imíwu obééjámú íjcyadu ímiáámeúvúdú ámuhakye nahbévahíjcyá ávyeta bájú oohímyédú néémeé.

16 Muurá téévetúné téeméjté íjcyánetu méwaajácú állíu múnáaré ditye íjcyane. Cáhawáá méjtsúcunuj, tsá muurá mújyú wacyónejke baaco nééváítyuróne. Tsá átéréehé mújyú ímiááne nééváítyuróne.

17 Áhdure ímiááhé tsá mújyú átéréene nééváítyuróne. Ááneturé méwaajácú keehé ímiááhé íjcyane.

18 Muurá oove íjcyane nééváne uméhé tsá nééváítyuró átéréene oove íjcyatúne. Áhdure oove íjcyatúné néévahíjcyahé tsá ímiááne nééváítyuróne.

19 Áánéllíi múúne átéréehé meíllóne mécovajtsóhi.

20 Aane muurá úmehéené méwaajácú keehé ímiááhé íjcyane íñéévatúre. Ahdu ííwane cáhawáá óvíi ámuha méwaajácú állíu múnáake muhdú ditye íjcyánetúre.

Píívyéébe íavyéjuvu újcuímye
(Rc 13.25-27)

21 Muurá oke ávyéjuubévahíjcyárómeke tsá pámeekéré níjkyéjiri íjcyaaabe Méécááni Píívyéébe íavyéjuvu újcuítýúne. Muurá ihdyu díbye ímillédú íjcyámekéré újcuíibye íavyéjuvu.

22 Muurá muhdú míamúnáa ícyahíjcyáné ímíbájchómeícyooca mítyame oke avyéjuubévaá ííllityénemáye. Aame oke neéhi: “Ávyéjuúbej, muurá muha díuwaáboju méúwáábohíjcyáhi. Aame dímyémeri muha méwáámúhíjcyá naavémuke tsaaté pañétu. Ehdu muha dímyémeri méméénuhíjcyá méénúraítyúronéhji.”

23 Ehdu oke ditye néérónáa ó neé díityéke: “Íllure ámuha máallíhi. Keenéiyó ámuhakye o wáájacúne. Muurá ímityúné ámuha méícyahíjcyáhi. Aame meííné óhdityu.” Éhdure ó neé díityéke.

Míítyétsi íahpa ánúmeíñetu íjcyáné uwááboju
(Mc 1.22; Rc 6.47-49)

24 Áhdícyane íñe caabyé o úwaabóné illéébóne tehdújuco íjcyaaabe muurá éhne múúne wájacúnéjcuube cóhpétsihvu ihjya méénuubédu.

25 Muurá ávyéta cóhpé ihjya díbye méénúnáa kíjyébama níjyaba mítyane álléneri téhiñe íhnáhó cáájávéróneri tsá muhdú teja íjcyatú ávyéta cóhpé nétsihvu díbye méénúnéllíihye.

26 Áánetu íñe o úwaabóné lléébójúcóóroobe ímí íjcyátuube muurá éhne múúne wájacúnéjcuúube cóhpétútsihvu néwáyúúhá hallúvúré ihjya méénuubédu.

27 Muurá íhdícyátsihvúré díbye ihjya méénúnáa níjyaba ávyétá íhnáhó kíjyébama íjcyáneri téhiñe cáájavéné teeja wááoja cáhvyabáhi.

28 Ehdúu Jetsóó úwáábóneri ullévenúme.

29 Ávyétá ímíi úwáábohíjcyaaabe díityéké tujkévéwu ávyéjuube múúne íhjúvájítójuco. Tsáháa díbye úwáábohíjcyatú taúhbájú uwáábojte úwáábohíjcyádu.

8

Íjpi chájáávéébeke Jetsóó bóhiitsóne
(Mc 1.40-45; Rc 5.12-16)

¹ Aabée Jetsóó teene cáméhbáutu níítyéébeke mítyame míamúnáa úraavyéhi.

² Áánáacáa tsaapi íjpi chájááveebe dííbye élleu itsááne dííbyé lliñéví imímóúúvéne néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿aca muhdúiyó teene oke u bóhíitsóne?

³ Áánélliihyée neébe:

—Mu ihdyu tehdújucoj. Ehdúu neébere dííbyeke dócárájcóneri tsúúca bóhííbe.

⁴ Áábekée neébe:

—Tsáma tsaatéké dúúballedí íñe muhdú u bóhííne. Tsapéhduré llúúváábe élleu péene dííbyedívú dúhjétsámeityeco. Ááne Moitséeúvúu néhdu Píívyéébeke tsíeméneri ú íícúvéé téenetu míamúnaa iwáájacu u bóhíjucóone. Ehdúu Jetsóó néé dííbyeke.

*Tsodáhómú avyéjuúbé únú múnáájpikye Jetsóó bóhíitsóne
(Rc 7.1-10)*

⁵ Átsihdyúu muha Jetsóoma Capenaóovu meúújeténáa romáánómú tsodáhómú avyéjuube dííbye élleu itsááne piáábó táúmeíhi.

⁶ Neebépeé:

—Ávyéjuúbej, táúníu múnáajpi chémeebe ávyetá ihnáho ícúbáhrámeíhi. Aabe tsáhájucu íjpi vááúmeítyúne.

⁷ Áánélliihyée Jetsóó néehíi:

—Cána bo o péé o bóhíitso dííbyeke.

⁸ Áánélliihyée neébe:

—Ávyéjuúbej, muurá íñe tsíjtye múnáajpiyé o íjcyaaabe ídátsó o neébe jávú tsá u ááhívéityuróne. Áánéllii ihdyu uke o néé íchihdyuré u íhjuvúné tujkéveri díbye íbóhííki. Muurá ó cáhcujtsó díbye bóhíííñe.

⁹ Muurá táavyéjute oke táuhbáné ó méénuhíjcyáhi. Áhdure tsodáhómuke o táuhbáné méénuhíjcyáme. Muurá tsáápiikye diityédityú tsiélleu o wállóócooca peebe téhullévu. Áhdure tsáápiikye o píúvácooca tsaábe. Áhdure táúníu múnáajpikye tsíeménevu o táuhbáné méenuúbe. Áhdícyane ó waajácú u néecooca táúníu múnáajpi bóhíííñe.

¹⁰ Ehdúu diibye tsodáhómú avyéjuube neéneri iúllévenútsihdyu neebe tétsihyi íjcyámeke:

—Ímíááneturé o néé tsá muurá tsáápiúbaré tamúnaa íjraéémudityú cáhcújtsotú íñe áánu cáhcujtsódu.

¹¹ Ehdú muurá pahúllevátú tsaaímyé mítyame íjraéémú íjcyáturómé íñe áánu romáánómuube cáhcujtsódú ímí Píívyéébeke cáhcújtsóímye. Aame dííbyé avyéjuvu úcaavémé nahbévájcatsíi majchóháñeri Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyámema.

¹² Áánetu íjraéémudityú mítyame wágóóóveé ícyuuvétsíi pañévú Píívyéébe avyéjutu ímichi diityé wáabyuta íjcyáronetu. Aame tétsihyi ícúbáhrámeímyé tahíjcyáá íhwáñeene ííhdónema.

¹³ Ehdúu íñéené boonétú tsiíñe neebe diibye tsodáhómú avyéjuúbeke:

—Áyu wa dipye dihjávuj. Óvíi ihdyu u cáhcujtsódú íjcyane úúma díúníu múnáajpi bohíííi.

Ehdúu Jetsóó néené tujkéveríhjáa tsúúca bóhííbe.

*Péedoró báábeke Jetsóó bóhíitsóne
(Mc 1.29-31; Rc 4.38-39)*

¹⁴ Áhdurée dííbyema muha Péedoró javu mepéénáa diibye Péedoró baabe áíívyeri chémelle ícyuwájá pañe.

¹⁵ Áállekée Jetsóó íhyójtsitu ékééveneri tsúúca bóhíílle múúhakey májchotsóhi.

*Mítyámeke Jetsóó bóhíitsóne
(Mc 1.32-34; Rc 4.40-41)*

16 Tépejcoo Jetsóo élleu tsivámé naavémú ípañe íjcyáneri chéméméhjike. Áámé pañétúu ijchívyétsoobe diityéke. Áhdurée tsííñe chémeri íjcyámeke bóhíitsoóbe.

17 Ehdúu Jetsóo méénuhíjcyá téijyu Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpíhjáa Itsaía illu néhdújuco: “Dííbyere méhdityu páhduváré nééne chémeháñe waagóóhi.” Ehdúhjáa Itsaía néhdújuco díbye méénuhíjcyáne.

Jetsóoke iúraavyéné ímílleróme
(Rc 9.57-62)

18 Áábedívúu téijyu mítyanéjuco míamúnaa píhcyáávénéllíi múúhake neebe muha únéúcóba tsiñéjcuvu mepájtyeki.

19 Áánáacáa tsaapi taúhbájú uwááboobe dííbye élleu itsáane nééhií:

—Uwááboóbej, ó ímíllé úumaye o péhijcyáne kiávú u péhullévújuco.

20 Áánéllíihyée Jetsóo néé dííbyeke:

—Muurá iyámé óowamu íjcyarómé íhyéjúnema téhejújí pañe icyúwaki. Áhdure wahpéjté ijcyá icyúwáítsihjima. Áánetu muurá íñe Míamúnáajpidívúu o ípívyéévebe tsá tahjyáúbamáyé o íjcyatúne.

21 Áíjyúree idyé tsaapi dííbye déjuri péhíjcyámedítýú néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ói o péé llihíyo élleu. Óví ihdyu múijyú óhdivu dsíjívéebe úumayéjuco o úllehíjcyaki.

22 Áárónáacáa Jetsóo néé dííbyeke:

—Óvi ihdyu tsamééré ímiájíjtó úráávyetúmé cúúújcatsí idsíjívécoóca. Wa ihdyu ookéréjuco duráávyej.

Kíjyébama nohji Jetsóo íhvetétsóne
(Mc 4.35-41; Rc 8.22-25)

23 Átsihdyúu muha mííneri mepée únéú tsiñéjcuvu.

24 Áánáacáa ávyéta tsíjpá nééne kíjyébári mítyane nohji íjcyane múúhake pámaúcúiyáhi. Áíjyúu Jetsóo cuwáhi.

25 Áábekée muha íícúí maákyéjtsóne menééhií:

—ÍÁvyéjuúbej, meke pájtyetétso! ÍTsúúca mémájcánuúhil!

26 Áánéllíihyée neebe múúhake:

—¿Ííneríami ámuha méíllityé ayájú íhnáhóhajaj? ÍTsáháikyéha ímí ámuha mecáhjútsotú Píívyéébeke!

Ehdúu múúhake íñétsihdyu kíjyébama nohji íjcyane úhbaabe tene íhvetéki. Ahdújucóo tene íhvetené dáíhañéréjuco.

27 Ehdúu téijyu Jetsóo méénúneri muha meúllévenúne ménéjcatsíhi:

—¿Muubáami aabye íjcyáábeke muhdú kíjyébama nújpacyo lleéboj?

Tsaaté pañe naavémú íjcyane
(Mc 5.1-20; Rc 8.26-39)

28 Aanée tsúúca muha tsíñejcúeúvú méúújeté Gadaára íiñújivu. Áánáacáa dííbyeke míityétsi cáhdahíró naavémú ípañe íjcyamútsí níjkyénéj píñéréhjáa ícyahíjcyamútsi. Aamútsíhjáa apííchówu néémutsi tétsii ícyahíjcyanéllíi tsá múha tétsii úllehíjcyatúne.

29 Aamútsíi Jetsóoke kévadíjcyó illuú:

—ÍMúhtsikye ihdyu pátsaríjcyodí Píívyéébé Hajchi u íjcyáábe! ÍTsáhái muurá ícúbáhraméi éévé íjcyatúne!

30 Áíjyúu tétsíj píihíri mítyame jéémú meenímú majchóri.

31 Áánéllíihyée naavémú diityétsí pañe íjcyane Jetsóoke nééhií:

—Múúhakye íjtyétsí pañétú u wáágóóhajchíí aatye méénímú pañévuréjuco muha meújcámeííne.

³² Áánélliihyée neebe diityéke:

—Wa ihdyu méújcaméí diityé pañévuj.

Ahdújucóo ditye íjchívyéne újcámeííne diityé pañévuréjuco. Aamée únéú pañévú cáhtsíñibámé májcanúhi.

³³ Ehdúu méénímuke tene pájtyéneri diityé tehmejté ávyétá ihnáho íllityéhi. Áánemáa íícúí tétsíj pñhíí íjcyáméhji élleu idsíínéne úúballémé muhdú tene pájtyene.

³⁴ Áánélliihyée pámeere tsáácunú Jetsóo élleu. Aamée dííbyeke néé tétsihdyu muha mepéékií.

9

*Íjpi vááúmeítyúúbeke Jetsóo ímíjpyetétsóne
(Mc 2.1-12; Rc 5.17-26)*

¹ Ahdújucóo muha meóómiñe biwáhullévúré múúhá coomívu.

² Átsihyí muha meíjcyánáa Jetsóo élleu tsaate tsivá íjpi vááúmeítyúúbeke ííbotári. Aamée dííbyeke cáhcujtsóné iwáájácúne dííbyeke ííténe neébe:

—Líhij, wa ílluréjuco díimijyúúvej. Muurá tsúúca úhdi o ídáátsóvéne díimítyú o ábájíwévucóóhií. Ahdícyane tsáhájucóo íná díhyallúrí íjcyájúcootúne.

³ Ehdúu Jetsóo néene tsaate taúhbájú uwáábojte illéébóne ííbuwááné pañe néehí:

—¿Aca íveekí eene aabye ímityúné ihjyúvá Píívyéébe ímí dííbyedívú íjtsúcunúnejívari?

⁴ Ehdúu ditye íjtsámeííne Jetsóo iwáájácúne néé diityéke:

—¿Aca íveekí ámuha ímityúné óhdityu méíjtsámeíhi?

⁵ ¿Aca muhdú ámuha oke méíjtsúcunúhi? Áánerá o piivyeté míamúnáadi o ídáátsóvéne diityé ímityuháñe diityemá o ímíbajchóne. Áánéllíi o piivyeté áánúke o nééneé: “Úhdi o ídáátsóvéne díimítyú úuma o ímíbajchóhi.” Áhdure o piivyeté o nééneé: “Dímíjpyeténe dipye.”

⁶ Ahdícyane cáhawáá óvíi ámuha máájtyumí Míamúnáájpídívúu o ípivyééveebe muhdú o méénune.

Ehdúu diityéké íñétsihdyu tsiiñe neebe dííbyeke:

—Dímíjpyeténe eene dííhbotámá dipye dihjyávu.

⁷ Ahdújucóo díbye pééneé.

⁸ Ehdúu Jetsóo méénúneri míamúnaa íllityéne Píívyéébeke ávyéjutsó dúúrúvaméré dííbyé íhtsúturi díbye ehdu méénúnéllíhye.

*Matéoke Jetsóo újcune
(Mc 2.13-17; Rc 5.27-32)*

⁹ Tsáijyúu Jetsóo oke Matéoke ájtyumí múúhá íiñújí avyéjúúbé wáábyuta dsíídsike o áhdótsohíjcyátsihyí o íjcyáábeke. Aabée oke néehí:

—Ookéréjuco duráávyej.

Ahdújucóo o pééne dííbyemáyéjuco.

¹⁰ Áábemáa téjyju tahjyávu muha mémajchóhi. Áhdurée tsijtye téénere dsíídsí ahdótso múnáa múúhama majchóhi. Áhdurée tsijtye ímityúmé íjcyá múúhama.

¹¹ Áámekée ííténe paritséómú néé múúhakye:

—¿Aca íveekí eene ámuhá uwááboobe majchó aatye ímityúmema?

¹² Aanée Jetsóo illéébóne néé diityéke:

—Tsá muurá taabóóbé bóhiime tsaímíyé íjcyámeke táábotúne. Muurá ihdyu chéméméhjikéré tááboóbe.

¹³ Cáhawáá ímíñeúvú meéévé ámuha mewáájácu Píívyéébé waajácúháámitu tsátsii nééneé: “Muurá tsá apááñéré o ímíletú ámuha oke Píívyéébeke iyámedi meíícúvehíjcyáne. Téhdure ó imíllé ámuha pamévamáyé meídaatsólléjcatsíñe.” Ahdícyane tsáháa ímiáámé wáábyú o tsáátune. Muuráhjáa ihdyu ímityúme wáábyú o tsáa diityéké téénetu o ímíbaávyétso Píívyéébé icyánejcúvuréjuco ditye íbúwááveki. Ehdúu Jetsóo néé parit-séómuke.

Jetsóo mamýémú majcho áwatyúne
(Mc 2.18-22; Rc 5.33-39)

¹⁴ Áhdurée tsáijyu tsojtsó múnáajpi Jóáa mamýémú Jetsóo élleu itsáane dííbyeke dilló tsáijyu Píívyéébema íihjyúvácooca majcho iáwahíjcyánetu. Néémépeé:

—¿Aca íveekí tsáijyu muha paritséómuma Píívyéébema meíihjyúvácooca majcho mááwahíjcyánáa tsá dímamýémú áwahíjcyatúne?

¹⁵ Áánéllíihyée neebe diityéke:

—¿Aca tsaapi ityáábávácooca wáñehjíváténevu dííbyé miñútso múnáa tsáame kímóóvéiyá dííbyedívú iwájtsícooca? Ehdu néene támamýémú tsá kímóóvéityuró diityémá o íjcyáne hajchóta. Árónáa ihdyu ímiáané íjcyaiñe diityédítúyú o pééíñe. Áijyu ihdyu óvíi muhdú íñehajchíí awámye.

¹⁶ Tsá muurá tene ímityú wájyamu tsúúcáaja béhbátu mepájaabóne. Muurá íllure teeja meníjtyúcooca éhniíñevu táváajcároba.

¹⁷ Áhdure idyé tsá tene ímityú béjpácyo bíinojpácyó mepícyoone tsúúcáu mííhéneu cahpáyú pañévu. Muurá béjpácyo íuhtsaráúúvéhulle táváajcá tsúúcáu. Áijyu muurá wágóoovéné tsanéécújuco bíínójpácyoma cahpáyu. Áánéllíi ihdyu béjpácyo mepícyóó bééú pañévuré muhdú tsanéécú íjcyátuki. Ehdu néene tsá tene ímityú íhdéené uwááboju béhné uwáábójú pañévú meúacóne.

Tsaatépike Jetsóo bóhiitsóne
(Mc 5.21-43; Rc 8.40-56)

¹⁸ Ehdúu Jóáa mamýémuma Jetsóo íhgyúvánáa tsaapi avyéjuube wajtsí múúhadívu. Aabée dííbyé lliíñevú ímímóúúvéne néé dííbyeke:

—Ájyúwa íhyajchíí óhdivu dsíjivéhi. Árónáa ó waajácú dille óóma tsiiñe bóhiíñe u péébe díílleke u dócárájcóneri.

¹⁹ Áánéllíihyée téhullévú péébema muha mepééhií.

²⁰ Aamée muha téhullévú mepéénáacáhjáa tsáápille 12 pijcyábájuco díílleke ichémé tujpácyó íhvetépityúneri ícúbáhrámeíhíjcyalle píihivé Jetsóodívú idyéju éhnéjcutu.

²¹ Aalléhjáa dómajcá dííbyé wajyámú ‘muurá éhne íwajyámú íjcyaróné o dómájcóhajchíí ó bóhiíhi’ íñéénema. Éhdúhjáa íjtsámeíñe dómájcolle dííbyé wajyámu.

²² Aanéhjáa iwáájácúne dííledívú iyévóóvéne neébe:

—Ínerí kímóóvedíñe, Wáhaj. Muurá Píívyéébeke ímí u cáhcujtsódújuco íjcyalle íñe tsúúca u bóhiíne.

Éhdúu Jetsóo néénemáyé ímiáané tsúúca bóhiílle.

²³ Aamée muha tsúúca méúújeté díibye avyéjuube Jáiró javu. Áanáacáa mítyane tééjá pañe míamúnáa kímóóveri íjcyame máátyóba májtsí méénuhíjcyáhi.

²⁴ Áamekéé Jetsóo nééhií:

—Cána méijchívyéi áachívuj. Muurá tsá dille dsíjivétúne. Íllure cúwalle.

Éhdúu Jetsóo nééneri íllure goocómé dííbyedi.

²⁵ Áamekéé tééjá pañétú íjchívyétsóné boone iyyéjucu dibye iúcaávéne dílléwúuúvú hójtsitu ékééveténeri tsúuca bóhiílle.

²⁶ Ehdúu Jetsóó méénúné uubállé páneere téené iññúji múnáa waajácúhi.

Hállúvátúmútsikye Jetsóó ímíjpyetétsóne

²⁷ Aanée tétsihdyu muha tsúuca meóómiñáa míityétsi hállúvátumútsi múúha déjutu dsiinériyé tsáámutsi dílbyedi wáníjcyámeíhi. Íllúu neemútsi:

—¡Múhtsidi bo dídaatsóvé Dabííuvúj tsiménémúhaabe u íjcyáábej!

²⁸ Aanée muha meícyahíjcyajávú mewájtsítsihvu Jetsóó dilló diityétsikye:

—¿A ámuhtsi mecáhcujsó ámuhtsikye o ímíjpyetétsóiyóné ámuhtsi hálluúúne? Áanélliihyée neemútsi:

—Ééé Ávyéjuúbej, muhtsi mecáhcujsóhi.

²⁹ Ehdúu dityétsi néénéllii diityétsikye íhyálluúúné idyócarájcóne neébe:

—Ámuhtsi mecáhcujsódújucu íjcyane tsúuca ámuhtsi hálluúúné ímíjpyetéhi.

³⁰ Ahdújucóo ímiáané tsúuca íhyálluúúné ímíjpyetémútsi tsáimiyéjucu íitene. Áámútsikyée bójjcyuube muucá teene dityétsi iúúbállétuki.

³¹ Áronáacáhjáa tétsihdyu óómimútsi péé úbálléjcatsímútsiyé pámeekéré tétsihji múnáake.

Íhyyúvátúúbeke Jetsóó íhyyúvatsóne

³² Áámútsi déjuvúu idyé tsaate tsivá íhyyúvátúúbeke Jetsóo éllevu naavéné ípañe íjcyáábeke.

³³ Áábé pañétúu diibye naavéneke dibye íjchívyétsóné boone tsúuca íhyyúvájúcoóbe. Ááneríi míamúnáa iúllévenúne nééhi:

—Ávyeta tsá mújyú ehdu nééne múha méhdityu méénune maájtyúmitúne.

³⁴ Áronáacáa paritséómú nééhi:

—Aadi muurá eene naavémuke ichívyétsohíjcyá páñétúejpi naavémú avyéjuube píáábóneríye.

Míamúnáadi Jetsóó ídáátsovéne

³⁵ Ehdúu Jetsóó cómiñeri úwááboobéré pehíjcyá míamúnáake Píívyéébé avyéjucu íjcyané úwááboju diityé pihcyáávejáané pañévu. Aabée bóhíitsohíjcyá panéva chémeháñeri íjcyáméhjike. Téhdurée íhyyáhañévúre tsaatéke úwááboobéré pehíjcyáhi.

³⁶ Aabée ídáátsovehíjcyá míamúnáadi éhne múúne obééjámú ítyehméébema íjcyatúme ídáátsowu íjcyadu nééme dílbye éllevu tsáámedi.

³⁷ Áamedítýúu neebe múúhakye:

—Ímiáané mítyame míamúnáa íjcyá Píívyéébé avyéjuvu ditye úcaávéíyóné úwááboju úwáábómeíiyóme. Áronáa téené úwáábojte tsá pahdu íjcyatúne.

³⁸ Áanéllii múu táúmeí páné aabájaabéré íjcyáabe Píívyéébeke dibye éhniíñevu úwáábojtéke ipícyo ditye iúwáábo tsíjtyeke dílbye avyéjuvu ditye iúcaáveki.

10

12-meváké Jetsóó meménú ímamyémú ditye íjcyaki

(Mc 3.13-14; Rc 6.12-16)

¹ Aanée téijyú Jetsóó muuha ímamyémuke pihjyúcú 12-meva muha meíjcyámeke. Áamekéé múúhakye ájcuube íhñáhootu dílbye mémeri tsaaté pañétú naavémuke muha meíjchívyétsohíjcyaki, panéva chémeháñeri íjcyámeke muha mebóhíitsohíjcyaki.

²⁻⁴ Aamée muuha ílluúme: Tsimóo Péédooroo, íñahbe Áderéee, Tsebedéó hájchimútsi Jacóóboma Jóáámutsii, Perípee, Batoroméee, Tomáaa, íññújí avyéjúúbé wáabyutáa

dsíídsike o áhdótsohíjcyabe oo Matéoo, Apéó hajchi Tadéó dííbyere ‘Rebéó’ némeííbyee, cananíjtámúejpi Tsimóoo, dííbyée Jetsóodívú bóónétu méénútsóíibye Jóóda Ijcaríóótee, éhdume.

Ímamyémuke uwáábovu Jetsóó wálloóne
(Mc 6.7-13; Rc 9.1-6)

⁵ Éhdúmekée múúhakye Jetsóó uwáábovu iwállóómeke íllu pítajcóhi:

—Tsáma ihdyu mépehdí jodíómú íjcyátumé iñújínévu. Áhdure Tsamáaría iñújí méúújedííne.

⁶ Ijraéémú pañévúré métsajtyécó ííne uwááboju éhne múúne obééjámú mújtame idáátsówu íjcyadu néémé pañévu.

⁷ Aame méúwáábohíjcyaco níjkyéjiri íjcyabe Píívyéébe míamúnáake íavyéjuvu újcúííne éévé tsúúca úújeténe.

⁸ Áhdure mébóhíitsohíjcyaco dsíjívéméhjike, íjpi chájááveneri chéméméhjike, páhduváré nééne chémeri íjcyáméhjike. Áhdure tsaaté pañe naavémú íjcyámeke méwaagóohíjcyaco. Ehdu tamyémeri táíhnáhorí ámuha meméénúíínevú ámuhakye ó ajcú pevénere. Áánéllí tsá ámuha maáhdótsóityú ámuha diityéké mepíáábonéhji.

⁹ Aame ihdyu métsajtyedí dsíídsike.

¹⁰ Áhdure métsajtyedí tsíjyahji ámuhá wajyámúúnee, ámuha májchoo, ámuháj túhápaajínee, éhdune. Ámuhá cuujúí íjcyaróné métsajtyedííne. Ámuha mepíaabóméré ámuhakye píáábohíjcyáá panévatúre.

¹¹ Aame múu tsácoomívú iúújetécooca nehcó tsaatéké ámuha tétsii méíjcyané hajchótá ímí ámuhakye pícyóóímye.

¹² Aane tsaaté javu ámuha meúújetécooca múu ímííneúvú ihjyúvú diityéma.

¹³ Aame ímílléhajchíí múu diityémá íjcyá ámuháj tééveri diityéké Píívyéébe ipíááboki. Áánetu ditye ímíllétúhajchíí tsáhájucó múu íícúvetú diityédi.

¹⁴ Téhdure tsácoomí múnáa ámuha diityéké meúwáábóiyónéhjimáyé ímíllétúhajchíí méíícuvéjúcohdí diityédi. Ílluréjuco ámuháj tuhááíne ííñú mepíchóújcámeícyó ‘tsá múúhá hallúrí tene íjcyatú ámuhakye muha meúwáábóiyóné ámuha meímíletúne’ nééiyóne. Ááne tsiéllévúréjuco mépeeco tétsihdyu.

¹⁵ Muurá ímíáánetúré o néé tehdu nééme ícúbáhrámeííne éhnée Tsodóómaa, Gomóóraa, íjcyácoomícyu múnáa ícúbáhrámeííne ehníínevu muhdú míamúnáa ícyahíjcyané diityémá ímíbájchómeícyoóca.

Jetsóoke úraavyémé ícúbáhrámeííne

¹⁶ Áhdícyane ííne ámuhakye ó wallóó obééjámuke bájú oohímyé pañévú mewállóóiyódu. Aane ihdyu wajácútsi méíjcyaco éhne múúne ííñimye íícúí meke pállójcoíñúdu. Árónáa ihdyu tsá múu muucá tútávájtsoúne. Ímíááméré múu íjcyá íjuumu íjcyadu.

¹⁷ Aame ihdyu tsáma ímíchi méíjcyaco. Muurá tsaate ámuhakye túkevjtsojté éllevu itsájtyémeke pihcyáávejáané pañévú wápáájcoóhi.

¹⁸ Áhdure ámuhakye tsajtyéimye ávyéjúté éllevu óhdityu íjcyané uwááboju ámuha meúwáábohíjcyané hallútu. Áijyu téhdure tétsihvu ámuha diityéké meúwááboó jodíómú íjcyátúrómeke.

¹⁹ Aane ámuhakye ditye ékéévécooca tsá múu áábímyeítyú muhdú íihjyúváiíneri. Muurá ihdyu Píívyéébere ámuhakye túkévéjtsoó ámuha meíhijyúvaki.

²⁰ Tsá ámuhá íjtsaméityu tsááne ámuha meíhijyúváiityúne. Muurá ihdyu ámuháj Caani Píívyéébe Apííchó ámuhá pañe íjcyané ámuhakye túkévéjtsoóneri ámuha meíhijyúvaáhi.

21 Aane muurá míamúnaa ávyetá imityú dáríívéjcatsíhi. Muurá tsané nahbémú íjcyarómé llihyánújcatsíhi. Áhdure cáánumu íjcyarómema llihyánújcatsímye.

22 Áhdure mityame ámuhakye múnáájtsoó oke ámuha meúraávyéné déjúcotu. Aane ehdu nééronéhjí tsaímíyé nihñéétsihvúré áábucúmé ihdyu pájtyéteéhi.

23 Áhdure tsácoomí múnáa ámuhakye imityúné dáríívéhajchíí múu técoomityú péé tsícyoomívuréjucu. Muurá íñe Míamúnáájpídívúu o ípívyééveebe ímiáánetúré ámuhakye o néé tsííñe ó tsááíñe ámuháí pámeekéré ijraéémuke íñe óhdityu íjcyané uwáábojúvú mewáájácútsótúnááca.

24 Muurá tsaapi mamye tsá íuwáábóóbé ehnííñevu íjcyatúne. Áhdure tsané avyējuúbé únú múnáajpi tsá dííbyé ehnííñevu íjcyatúne.

25 Aane muurá íñe ámuhá avyējuube o íjcyároobe o ávyējuúllémeityúhajchíí téhdure tsá ámuha maávyējuúllémeityúne. Muurá oke Betsebóodívú imyéménúúbeke állíu múnáájpídi díllóhíjcyáme. Aaméjííva muurá ámuhakye íávyējuúllétúne téhdure díllóóhi.

Píívyéébedi múu íllityéhi
(Rc 12.2-7)

26 Áronáa ihdyu mááábímyeídí míamúnaa ámuhakye méénúíyóneri. Muurá tehdu nénehjí ámuhakye pátyehíjcyané tsá tétsihvúré níjkéváityúne. Muurá páneere íñá meméénuhíjcyané bóhówááveéhi.

27 Áánéllíí íñe ámuhakye o néhíjcyané múu tsíjtyeke úúballéhi. Tsá idyé úúbálletúmé ámuha meíjcyáityúne.

28 Áhdícyane tsá múu áábímyeityú míamúnaa ámuhakye dsíjívétsóíyóneri. Muurá tsá ditye píívyetétú ámuhakye iwáágoóíyóné Píívyéébedityu. Apáábyéré ihdyu dííbye píívyeté ámuhakye iwáágoóné ávyeta múijyú ámuha meíjchívyéityúmé meícúbáhrámeííyóné cuujúwá pañevu. Áánéllíí múu apáábyedíyé Píívyéébedi áábímyeíhi.

29 Muurá coomícomútsí míityétsíwuúcú tsájíhwuúré áhdómeíhi. Ehdu áyá áhdómeíyómedítyú muurá tsá tsaapi ámuháí Caani Píívyéébe wáájácútúnáa dsíjívéityuróne.

30 Aabe muurá páneere ámuhá níwáujííne íjcyaróné waajácú múhdújívá íjcyane.

31 Áánéllíí tsá íínerí ámuha maáábímyeíityúne. Muurá díitye coomímú wáýjúmeíñé ehnííñevu ámuha méwájýúmeí Píívyéébedívu.

Jetsóoke meúraavyéné metóónúityuróne
(Rc 12.8-9)

32 Muurá oke iúraavyéné tóónúmeityúmeke ó bóhówájtsoó níjkyéjiri íjcyaaabe Llihíyodívu.

33 Áánetu íllure tóónúmeíhíjcyámé hallúvú ó úúbálleé Llihíyoke tahñéjté ditye íjcyatúne.

Jetsóó hallútú míamúnaa tsarílléjcatsíñe
(Rc 12.51-53; 14.26-27)

34 Aane méijtsúcunúdí ííñújívúu o tsáane míamúnaa tsaímíyé íjcyaki. Muuráhjáa ihdyu o tsáá táhallútú ditye itsarílléjcatsíki.

35 Muurá tsaapi tsarílléé cááníkye oke díbye cáhcújtsóné hallútu. Áhdure tsáápille tsarílléé tsííjyuke téené hallútu. Áhdure íbáábeke íaaja téené hallútúré tsaríllééhi.

36 Ehdu muurá tsamééré múnáátsójcatsíí oke tsaate imúnáadítyú cáhcújtsóné hallútu.

37 Muurá oke iwájýúné ehnííñevu tsamééré cáánímuma íítsíime wáýjújcatsíhajchíí tsá ímiááané tahñéjté ditye íjcyatúne.

38 Áhdure oke iúraávyéné déjúcotu ícúbáhrámeííyóné ímíllétúmé tsá tahñéjté íjcyatúne.

³⁹ Muurá ííñújiri íimillédúré íjcyáneri tsúúrámeímyé wágóóóveéhi. Áánetu ookéréjuco ímí iúráávyéneri tsúúrámeímyé pájtyéteéhi.

*Tsijtyeke ímí meíicuvéné Píívyéébé ímí íjtsúcunúne
(Mc 9.41)*

⁴⁰ Muurá ámuha táwákimyéí meméénúmeke íicuvémé okée wálloobe Llihíyomájucu múhtsikye íicuvéne.

⁴¹ Aame tsaímíyé Píívyéébé wákimyéí méénúmeke íicuvémé tééne áhdo újcuú tsahdúré diityéma. Áhdure idyé tsijtye Píívyéébeke úráávyehíjcyámeke tsaímíyé íicuvémé tééne áhdó újcuú tsahdúré diityéma.

⁴² Aane diitye táuráavye múnáake nújpácyo díívanévú ájcume téhdure újcuú tééne áhdo.

11

*Tsojtsó múnáajpi Jóáa Jetsóo élleu wálloomútsi
(Rc 7.18-35)*

¹ Ehdúu Jetsóo muuha 12-meváké iúwáábótsihdyu péé tsiéllevu tééne ííñújí comíñevu téhulle iúwááboki.

² Áánacáhjáa cúvéhóójari tsojtsó múnáajpi Jóáa íjcyaaabe tsúúca waajácú ehdu Jetsóo méénuhíjcyáne. Áánéllihyéhjáa wálloobe míityétsikye ímamyémudítýú dííbye élleu.

³ Aamútsíi neevá dííbyeke:

—¿Ava diibyējuco uu Pájtyetétsoobe éhneváa ííñujívú u bóhówáávédííbyeke muha meítsohíjcyaaabey? ¿Mityá tsáhái diibye u íjcyatúnej?

⁴ Ehdúu dityétsi Jetsóoke néérónáa neebe diityétsikye:

—Meóómíñe méuubállé Jóááke íñe muhdú o úwááboobe méénúráítýúronéhjí o méénune ámuhtsi maájtyumíne.

⁵ Méúúbálleco hállúvátuméhjí hálluvájucóóne, úllétuméhjí úlléjucóóne, íjpi chájáávéneri chémeméhjí bóhííne, lléébótuméhjí tsúúca lléébone, dsíjivémé tsiiñe bóhííne. Áhdure méúúbálleco ídáátsóméhjike pajtyéteju tsúúca úwáábómeíñe. Énehji páneere méúúbálleco dííbyeke.

⁶ Maímijyu ihdyu oke cáhcujtsómé íjcyanej.

⁷ Ehdúu íñééné boone diityétsi déjuvu neebe múúhakye diibye Jóáádityu:

—¿Acáa Jóáa íñéubará píívyétúné ííñújiri íjcyáábedívú ámuha mepíhcyáávehíjcyácooca muhdú ámuha méijtsúcunú dííbyeke? ¿A ámuháa méijtsúcunú éhne múúne úmehe kííjyébari vááúmeídyú páhduváré dííbyé íjtsaméí nééneé?

⁸ ¿A tsané ímíyee úcámeíhíjcyaaabe? Muuráhjáa tehdu iújcámeícyá tsá íhdícyátsihyi dibye íjcyáítýuróne. Muuráhjáa ávyéjúté jaaháñe pañéiyo dííbye. ¿Aané muubá ímíááné dííbye?

⁹ ¿Mityá Píívyéébé íhgyú uubálle múnáajpi dííbye? Ímíááné dííbyējuco. Áronáacáa tsijtyé ehnííñevu dííbye.

¹⁰ Dííbyedítýú muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé:

Ó pícyoó dííhde tsáápiikye dibye iúúbálle míamúnáake ditye ímíbáávyéne ímí uke iwáátsúcúpéjtsoki.

¹¹ Aane ímíááné tsá dííbyedu tsijtye néétune. Áronáa níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébé avyéjuejtédítýú ídáátsoobe íjcyároobe avyéjúúlléméí dííbye Jóáa ehnííñevu.

¹² Diíbyee muurá Jóáa úwáábótsihdyu íñe ícyoocávú teene Píívyéébé avyéjuvu iúcaavéné ímíllémema ténejcu ímíllétumé múhdurá ícyahíjcyáhi.

13 Muuráhjáa pámeere Píívyéébé ihjyú uubálle múnáa éíjyuúvú íjcyame téíjyútújuco íhjuúvahíjcyané dííbyé avyéjuri. Áhdurée Moitséeúvú íhjuúvahíjcyá téénetu. Áámé ni-hñéejpíyée muurá dííbye Jóáa bóhówaavéhi.

14 Aane ámuha mecáhcújtsóhajchíí mecáhcújtsó Jóáa Eríá íjcyane éhnée Píívyéébé ihjyú uubálle múnáa tsííne díbye bóhówaáveííne néhíjcyáabe.

15 Aane ihdyu óvíí ímíááné lléébome icyáhcújtsóne tehdu íjcyáhi.

16 Áhdícyane ¿aca muutédivú ííne ámuuha ícyoocá múnáake ó meménúiyáhi? Íhya tsíímedivuj. Muurá múúne lláhájtííri íícume úhbácatsíhijcyádú ámuha páhduváré médáíívémeíhijcyáhi.

17 Muurá múúne íllu úhbácatsíhijcyáme: “Chííyóro mellíjchúrónáa tsá ámuha meímíilletú mewáhtsine téeneri. Áhdure máátyóba májtsí memájtíívarónáa tsá ámuha meímíilletú mekímoovéne.” Ehdú múúne tsííme úhbácatsíhijcyámé íjcyadu muurá ámuúha.

18 Muuráhjáa Jóáa tsá mityane máchohíjcyatúne. Áhdurée tsá díbye ádohíjcyatú bíínojpácyo. Áánetúu dííbyedítúy ámuha ménéhíjcyá mééííbye íjcyáábé pañe naavéné íjcyánéllíí ehdu díbye nééneé.

19 Áábé boonétúu ó bóhówaavé Míamúnáájpídívú o ípívyééveébe. Aabe panévaré o májchoobe téhdure ó adó bíínojpácyo. Áánetu idyé ílluréjuco óhdityu ámuha ménéhíjcyané oova majchópíwu adópíwu o nééneé. Áhdure ámuha óhdityu ménéhíjcyá oova ávyéjúúbé wáabyuta íjcyáne dsíídsí áhdótso múnáa ímityúmé íjcyámedívú o náhbévahíjcyáne. Árónáa tene pánéévénetúí méwaajácuú keená ímíááné íjcyane. Ehdúu neebe Jetsóo.

Lléébópítyúné míamúnáa

(Rc 10.13-15)

20 Aabée tsáíjyu íhjuúvá mityane méénúráítyúronéhíí ímyéénuhíjcyá coomíí múnáadítúy ditye ímítúy íhvejtsópítyúnetu.

21 Neebépeé:

—ÍMáídáátsoju tsáma tene pájtyeííne Coratsííi, Betsáidaa, íjcyácoomícyu múnáake! Muurá ííne méénúráítyúronéhíí o méénuhíjcyánée Tííroó, Tsídóoo, íjcyácoomícyu o méénuca tsúúca téíjyúré técoomícyu múnáa ímítúy ííhvéjtsóne ímíánejcúvuréjuco íbúwáávéíyóne. Aamée muurá íatérééjahjívú íújcámeííne bállííjyuri ávúhcúiyá teene ííhvéjtsóné uubálle.

22 Áánéllíí muurá ditye ícúbáhrámeííne ehnííínevu ícúbáhrámeíímye diitye Coratsííi, Betsáidaa, íjcyácoomícyu múnáa muhdú míamúnáa ícyahíjcyané Píívyéébe nihñéétsihvúré diityémá ímibájchócoóca.

23 Áhdú muurá téhdure Capenaóo múnáake pajtyeííne eene múhdumé ‘mityáhmítá’ tsííháávehíjcyámeke. Íjtsúcunúméubá ííhtsútúúvéíyóne. Áánerá íllure wágóóóveímyé cúújúwá panévu. Muurá ííne méénúráítyuróné o méénuhíjcyánée Tsodóóma múnáama éíjyuúvú o méénuca ímítúy ííhvéjtsóne ímíjpyetéíyóme. Aacáa muurá ícyoocápíí íjcyáíyocóómi.

24 Aane muurá diitye Capenaóo múnáa ávyetá íhnáhó ícúbáhrámeíí técoomí múnáape ícúbáhrámeííne ehnííínevu Píívyéébe muhdú míamúnáa ícyahíjcyané ímibájchócoóca.

Méímítútu meke Jetsóó állíjchutsóne

(Rc 10.21-22)

25 Téíjyúu Cááníma íllu íhjuúvaábe:

—Áyúju Táácááni Píívyéébeéj, níjkyejíí, ííñujíí, íjcyane páné aabájaabéré u íjcyáábej, uke téhdújtsobéré ó duurúvá ímíáájú idáátsojtédívúré u bóhówátsohíjcyané hallúvu. Áánetu téhdújuco tsá waajácu múnáa íjcyane ítsúcunúmeííhijcyámedívú u bóhówájtsoú teéne.

²⁶ Ahdícyane ihdyu, Lli, óví ehdu teene muhdú u ímillédu.

²⁷ Ehdúu Cááníma íhgyúvátsihdyu neébe:

—Muuráhjáa ihdyu Llihíyó oke picyóó tajtyéeveri miamúnáake iwáájácútso muhdú diityédítú íjtsámeíne. Tsá muurá múha wáájácútú dííbyé Hajchi o íjcyáábé íjtsaméi. Apáábyéré diibye Llihíyó waajácú muhdú o íjcyane. Áhdure idyé apáábyéré ó waajácú muhdú dibye íjcyane. Áhdure teene tsaatédívú o bóhówajtsóméré waajácúhi.

²⁸ Ahdícyane cáhawáa ookéréjuco méuráavyé ídátso múhdurá ámuha meícyahíjcyánetu ámuhakye o állíjchútsoki.

²⁹ Muurá íne ídátso tsaííbuwáre o íjcyaaabe ámuhakye o úwaabóné tsáma mewáájáne tehdu méíjcyaco. Ájyju ihdyu íné imíjyaú ámuha méíjcyáahi.

³⁰ Tsáháturo tene íhnáhootú ehdu ámuhakye o néene ámuha méuráavyéiyóne. Ehdúu neebe Jetsóo.

12

Wáyeéévejcóóji Jetsóo mamýémú méénune

(Mc 2.23-28; Rc 6.1-5)

¹ Áábemáa muha wáyeéévejcóóji úmihéj piínétú mepájtyeme maájyabáávaténéllii ba-jtsóháñetu meújcyúne mémajchóhi.

² Aanée paritséómú ííténe nées dííbyeke:

—¿Aca íveekí eene aatye dímamýémú meenú íjcyooji wáyeéévejcóóji meméénúítyuróne?

³ Áronáacáa Jetsóo nées diityéke:

—¿Aca tsá ámuha meéévehíjcyatú tsáijyúu íájyabáávaténéllii íñahbéjtema téhdure Dabííúvú méénune Píívyéébé waajácúháámitu cáátuváne?

⁴ Muuráhjáa duurúvájá pañévú iúcaávéne imájchóítyuróné Píívyéébé ícúvé páaa tééj páñévú pícyámeihijcyáne apáámyéré llúúvájte máchohíjcyánetu majchóme.

⁵ Áhdure ¿aca tsá ámuha meéévehíjcyatú Moitséeúvúu téhaamíturé cáátunúné duurúvájá pañé wákimyéi múnáa llúúvájte wáyeéévejcóóji íjcyaróné wáyeéévéítyuróne? Aane muurá dítye téjcooji wáyeéévetúné tsá ímityúné íjcyatúne.

⁶ Aanéjii awáa muurá teene duurúvaja áveyejuúllémeíne ehníínevu táavyéju.

⁷ Muurá Píívyéébé waajácúháámitu néeneé: “Ó ímíllé ámuha pamévamáyé meídaatsólléjcatsíne. Tsá o ímíllétú apááñéré oke ámuha iyámeke mecóvájtsóneri meíícúvehíjcyáne.” Aane muurá ámuha ímí mewáájácuca tsá menéétsóítyuró ímityúné méénútúrómedívu.

⁸ Muurá íne Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébéllii téhdure téjcooji wáyeéévejcóóji. Ehdúu Jetsóo nées paritséómuke.

Tsáápi hójtsi Jetsóo ímíjpyetétóne

(Mc 3.1-6; Rc 6.6-11)

⁹ Átsihdyúu dííbyema muha méúcaavé téjcooji pihcyáávájá pañévu.

¹⁰ Áájá pañée tsaapi tsánejcúehójtsi íhyójtsi múhdurá neébeé. Áanáacáa tsaate tétsihyi íjcyame Jetsóodívú íñéétsóro nées dííbyeke:

—¿A ímí tehdújuco teene íjcyooji wáyeéévejcóóji tsaate chémémeke mebohíítsóiyóne?

¹¹ Áánéllihyee neebe diityéke:

—¿Aca wáyeéévejcóóji ámuha jééú obééj wáhyéj pañévú áákityéébeke tsá ámuha meíjchívyétsóítyuróne? Muurá ámuha méíjchívyétsóiyáhi.

¹² ¡Aanéjii awáa muurá diibye obééj wájyúmeíne ehníínevu miamúnáa wájyúmeíhi! Aane muurá tsá muhdú tene néetu wáyeéévejcóóji ímíáané íjcyane meméénune.

¹³ Ehdúu diityéké iñétsihdyu neebe dííbyeke:

—Muúbej, cána íllevu cujúúvé díhyótsíj.

Ahdújucóo díbye cújúúvénemáyé téhojtsi ímíjpyeténe.

¹⁴ Átsihdyúu paritséómú ipyéénemáhjáa pítyácójcatsí muhdú Jetsóoke idsíjívétsoíñe.

Jetsóó méénuíñé tsúúcajátújuco némeíñe

¹⁵ Aanée iwáájácúne péjúcoóbe. Áábekée mítyane miamúnáa uráavyémedítýú chéméméhjike bóhíitsoóbe.

¹⁶ Áánemáa diityéké bójcyuube ditye muucá iúúbállétuki.

¹⁷ Ehdúu diityéké bójcyuube Píívyéébé ihjýú uubálle múnáajpíhjáa Itsaía dííbyedítýú íllu néhdújuco:

¹⁸ Áánu ímí táwákimyéí méénuhjcyáa téénevu o pícyoóbe. Áábeke o wáýýúnéllíi ó ímíjýúú dííbyedi. Áánéllíi Táapííchó dííbyé pañévú ó pícyoó tééné piáábori díbye pámeekéré miamúnáake iúúbálle muhdú tájtsaméí jcyane.

¹⁹ Aabe tsá ‘mityáhmítýá’ íhýúváityú miamúnáama.

²⁰ Áhdure tsá ídáátsóméhjike díbye éhdíiválléityúne. Áhdure íhtsútúnetu cahcújtsótú pañe cahcújtsórómedítýú tsá díbye ‘óvíjyacóóme’ nééityúne. Ehdú páneere ímíjpyetétsoíibye íavyéjuutéjyju.

²¹ Áábedívú pamévá miamúnaaré cátsípááveéhi.

Ehdúhjáa Píívyéébé ihjýú uubálle múnáajpi Itsaía Jetsóodítýú nééhií.

Jetsóoke Naavéné píaabóné tsaate nééneé

(Mc 3.20-30; Rc 11.14-23; 12.10)

²² Áábe éllévúu tsáápiikye tsivámé naavéné ípañe jcyáábeke. Aabée íhýúvátuube jcyaaabe idyé tsá hállúvatúne. Áábekée Jetsóó ímíjpyetétsoobe tsúúca íhýúváhi. Áhdurée hállúvájúcoóbe.

²³ Ááneríi tétsihyi jcyame iúllévenúne néjcatsíhi:

—¿Aca tsá dííbyéjuco áánu Dabííúvúj tsiiménémúhaabe Críjto jcyatú éhneváa tsááiíbye?

²⁴ Ehdúu tsaate nééne paritséómú illéébóne néjcatsíhi:

—Aadi muurá naavémuke waagóohjcyá miamúnáa pañétú diitye naavémú avyéjuube Betsebóo píáábóneríye.

²⁵ Aanéhjáa Jetsóó iwáájácúne nééhií:

—Muurá tsáné avyéjuute tsajíjtóré íjtsámeítýúmé ímityúné idýáríívéjcatsíñe ílluréjuco íhvejtsóné íavyéju. Áhdure tsája múnáa ímityúné idýáríívéjcatsíñe ílluréjuco wáchájánújcatsíñe.

²⁶ Áhdú nééne ¿aca muhdú ííwane Naavéné íhyájkíyé jcyáábeke tsíjpiikye waagóoiyáhi? Muurá tehdu imyéénuca ílluréjuco díbye íavyéjú újówéjtsóiyóne.

²⁷ Aane muurá ámuha menée Betsebóo píááboríyé dííbyeéjté naavémuke o wáágóohjcyáne. Áánetúhaca ¿muúbé píáábori ámuhá mamýémú waagóohjcyá diitye naavémuke? Áyu cána oke menej. Tsá muurá ámuha menéeítýuró Betsebóo píáábori ditye wáágóohjcyáne. Íllure ámuha mémujtá ehdu óhdítýu meíhýúváne.

²⁸ Muurá íhdyu Píívyéébé Apííchó oke píáábóneri ó waagóohjcyá naavémuke tsaaté pañétú téénetu ámuha mewáájácúro tsúúca dííbyé avyéjú ííñújiri ámuháma jcyájucóóne.

²⁹ Tsá muurá tsáápi éhne dííbyé já pañétú múha tsájtyéítýuró dííbyeke tétsihdyu bóáyotúmére. Muurá íhdyu dííbyeke tujkénú ibóáyoca botsíi tsájtyéiyómé dííbye éhne. Árónáa tsáháubá muurá díbye íhñe múhdivú íhvéjtsóítýuróne. Áhdú ííwane tsá Naavéné oke píáábóítýuró dííbye hájkímuke o wáámíuki.

³⁰ Muurá oke ipíaabóné ímíletúmé táwákimyéí íllure imíllé óhdivu ityútávajtsóne. Aame tahñéjté íjcyáíyómeke íllure óhdityu mútátsohíjcyáhi.

³¹⁻³² Muurá panévaré ímityúné miamúnáa méénuhíjcyáronéhí Píívyéébe ábájííveé díityédí ídáátsóvéenema. Áhdure íñe Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébedítýú ímityúné íhjúvárómedi ídáátsóvéíbye. Áánetu ihdyu dííbyé Apííchotu ímityúné íhjúvahíjcyámedi tsá díbye mújyú ídáátsóvéityúne.

Iñéévatú méwaajácú keehé ímiááhé íjcyane
(Rc 6.43-45)

³³ Muurá bajtsóháñetu ímiááhé ímí neeváhi. Áánetu átérééhe tsá ímí néévatúne. Ááneturé méwaajácú keehé ímiááhé íjcyane.

³⁴ Ahdu ííane ímiáámejííva ámuha ímí méihjúváiýá ííñimyémúeméjtéré ámuha meíjcyame? Muurá ímityúné íííbúwá pañe íjcyámedítýú téenere íjchívyéhi.

³⁵ Muurá ímiáábé ímiáánéré ihjúvú ímiá íjtsaméí ípañe íjcyanéjuco. Áánetu ímityuube ímityúnéré ihjúvú ímityúné íjtsaméí ípañe íjcyanéjuco.

³⁶ Aane muurá pámeere miamúnáa úúbálleé Píívyéébeke muhdú íhjúvahíjcyanéhí díbye páneere muhdú dítye ícyahíjcyáné díityémá ímíbájchócoóca.

³⁷ Muurá tsáápiitsámá ímíbájchóíbye muhdú dítye íhjúvahíjcyádújuco. Ímiáánéré íhjúvahíjcyámé hallúrí tsá íná íjcyáityúne. Áánetu ímityúné íhjúvahíjcyámé ícúbáhráméíhi. Ehdúu Jetsóó néé paritséómuke.

Míamúnáa Jetsóoke néé díbye méénúráityuróné imyéénuki
(Mc 8.12; Rc 11.29-32)

³⁸ Aamée tsiíñe taúhbájú uwáábojtémá Jetsóo élleu itsááne néé dííbyeke:

—Uwááboóbej, cána bo méénúráityuróné meenu muha maájtyúmíne menée ímiááne dííbyéjuco Críjto Pájtyetétsoobe u íjcyane.

³⁹ Áánéllíhyée neébe:

—Ííveekí ámuha méimíllé teene o méénune ámuha mecáhcújtsokííívari? Óví ihdyu Píívyéébe íhjúu uubálle múnáajpíí Jonáake pájtyedu nééne oke pájtyénetu ámuha méwaajácú dííbyéjuco miamúnáake o pájtyetétsoobe o íjcyane.

⁴⁰ Muurájháa amóóbé pañe téhí déjúcori íjcyaaabe 3 coojíva. Ahdu muurá íñe Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébeke dítye cúúuube ííñújí pañe 3 coojívá o íjcyátsihdyu tsiíñe ó bóhíhi.

⁴¹ Aane muurá Níínibé cóomi múnáa amúhadívú néétsoó íñe ícyooca íjcyáné miamúnáa ámuha mecáhcútsohíjcyátúmedívú Píívyéébe miamúnáa muhdú ícyahíjcyáné ímíbájchócoóca. Muurájháa técoomí múnáa díbye Jonáaúvú úwaabóné ícyáhcújtsóne ímíbaavyé ímityúné íícyahíjcyánetu. Áánáa dííbyeúvú ehnííñevu o íjcyaaabe amúhakye o úwááboróné ííveekí tsá ámuha oke mecáhcútsohíjcyatúne?

⁴² Áhdure tsáápille tsiíñe ííñújí múnáalle amúhadívú néétsoóhi. Muurájháa tsíhyullétú tsaalle Tsaromóó úwaabóné illééboki. Aallée muurá ímí cáhcujtsóhi. Áánáa dííbyeúvú ehnííñevu o íjcyaaabe o úwaabóné ííveekí tsá ámuha mecáhcútsohíjcyatúne?

Ípyée íjchívyémé pañévú tsiíñe naavéné óómiñe
(Rc 11.14-26)

⁴³ Muurá naavéné tsaaté pañétú íjchívyeebe pehíjcyá íjcyáitsíí néhcoobére. Aabe íjcyáíyotsíí íájtyúmítúnéllí íllu íjtsaméhi: “Tsiíñe éhne bíwáábé pañévúré ó óómií ópée o íjchívyéébe pañévu.”

⁴⁴ Ahdújuco muurá óómiibye ájtyumíváné diibye ípyée ijchívyéébeke imíwu pevéebé éhne múu jaa líjyahdu neébeke.

⁴⁵ Áánéllii múúne nahbévaabe tsijtye 7-meváké éhnííñevu ímityúmeke diityémá tsiíñe iúcaáve dííbyé pañévu. Áábeke muurá íhdée ícúbáhráné ehnííñevu ícúbáhraábe. Ehdu muurá ímityúme íjcyame ídátsó ícúbáhráméíhi.

Jetsóoke tsíju dííbyé nahbémuma újcutéróne
(Mc 3.31-35; Rc 8.19-21)

⁴⁶ Ehdúu Jetsóó íhjuvánáa íñahbémú tsíjjuma dííbye éllevu tsáame wajtsí tétsihvu áachívu. Aamée imíllé íhjuváné dííbyema.

⁴⁷ Aanée tsaate úúballé dííbyeke. Néémépeé:

—Áátye éhtsíhyi áachi díñahbémú dítsíjjuma íjcyamévá imíllé úúma íhjuváne.

⁴⁸ Árónáacáa neebe diityéke:

—¿Aca caatyé táátsíjuú, táñahbémuu, táñaallémuu, íjcyame?

⁴⁹ Ehdúu íñétsihdyu múúhakyé úúbacyunúúbéré neéhií:

—Áánerá téhdure ámuha pámeere waháromú, táñahbémú, táñaallémú, méijcyá íñe múhdumé tahñéjté ámuha méijcyame.

⁵⁰ Muurá Llihíyó níjkyéjiri íjcyáábeke cáhcujtsómé díbye ímillédú íjcyame ímiáané tahñéjté táñahbémú, táñaallémú, waháromu.

13

Tsaapi bájtsónetu íjcyané uwááboju
(Mc 4.1-9; Rc 8.4-8)

¹ Ehdúu Jetsóó diityéké nétsihdyu muha dííbyema méijcyáatu mepée únéú úniúvu.

² Átsihyí muha méijcyánáa idyé mítyane miamúnaa píhcyaavéjucóó dííbyedívu. Aamée téhíwájú hallúrí íjcyánáa míñe pañévu úcaáveébe.

³ Aabée téémí pañétú diityéké mítyane panévatú iúwaabóné úúbállehíjcyá tsíeménéhjitu. Téjyúu tsaapi bájtsónetu uwááboobe íllu úúballéhi:

—Tsaapíhjáa íwajcyóhá trígoúhá bájtsoobe íllure wávarajcóhi.

⁴ Aanéhjáa díbye wávarajcónetu tsáuhji juuváj píñévu dójcone coomímú méhdojéhi.

⁵ Áané tsiúhjhjáa néwayúúné raahóvu dójcoúhji ícúíwuúré iíñe tétsii iíñu imíchi íjcyátúnéllíhye.

⁶ Áróhiibájhjáa chemé núhbá allóócori hállúháñeriyé tébajkyéj íjcyanéllíhye.

⁷ Áané tsiúhjhjáa tsuhji íjcyátsihvu dójcóné hallúvu tene wááméneneri ííñeróné duhcúvatéhi.

⁸ Áánetúhjáa ihdyu tsáuhji dojcó imíwu ííñu nétsihvu. Aanéhjáa imíwu píívyénetu tsáhiibáji neevá mítyane. Áané tsihíibájhjáa lííñevúré neeváhi. Áané lííñevuréjucóhjáa tsíhiibáji neévane.

⁹ Aane ihdyu óví lléébome icyáhcujsóne tehdu íjcyáhi.

Jetsóó íuwáábó túhútsóhíjcyáne
(Mc 4.10-12; Rc 8.9-10)

¹⁰ Ehdúu díbye neénéllii muha dííbyeke menééhií:

—¿Aca íveekí tsíeménetu ú úúbállehíjcyá u úwaabóne?

¹¹ Áánéllíhyée múúhakyé neébe:

—Muurá ihdyu ehdu ó úwáábohíjcyá Píívyéébe ámuhakyé iwáájácútso muhdú íavyéjú íjcyanévu. Áánetu oke cáhcújtsótúmeke tsá díbye wáájácútsotú ténevu eene ámuhakyé iwáájácútsódu.

¹² Muurá ímíáájú imíllémedívú bóhówájtsóibye éhnííñevu ditye iwáájácuki. Áánetu teene imíllétúmedívú tsá dibye bóhówájcaáyóityúne. Tsáijyu múu áyánéwu ditye wáájácúróne muurá illure dojtúcúibye diityédítu.

¹³ Ehdu néénéllii muurá o úwaabóné tsíeménéhjitu ó úúbállehíjcyáhi. Muurá o úwaabóné lléébójúcoorómé ícyahíjcyá lléébótúmeúvúdu. Áhdure teene ájtyúmíjúcoorómé ícyahíjcyá ájtyúmítúmeúvúdu.

¹⁴ Ehdu ícyahíjcyámé Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpíi Itsaía illu néhdújuco: Uwáábó lléébójúcoorómé tsá cáhcújtsóityúne. Áhdure íájtyumíjúcooróné tsá ditye wáájácúityúne.

¹⁵ Dityé íjtsaméí ímí néétúnéllii tsá ditye ímíñeúvú lléébohíjcyatúne. Aame ícyahíjcyá wáájácúmeítu mé éhne múúne hállúvatúme íjcyadu. Aaméjííva tehdu óhdi íjyáacúnúmekéjii ó ímíjpyetétsóiyáhi.

Ehdúu neebe Itsaía.

¹⁶ Áánetu ihdyu ímí ámuha melléébónéllii tsúúca méwaajácú ñná tene nééiyóne. Áhdure muurá ámuha maájtyumíne tsúúca méwaajácú ñná íjcyane. Áánéllii ihdyu méimíjyúú tééneri.

¹⁷ Muuráhjáa éjyúúvú íjcyame Píívyéébé ihjyú uubálle múnáama tsijtye Píívyéébeke úráavyehíjcyámé imíllehíjcyará íájtyumíne íñe ícyooca tsúúca ámuha maájtyumíne. Áronáacáa tsá téijyu diityédívú tene ajtyúmídú néétune. Áhdurée imíllehíjcyarómé illéébone íñe ícyooca ámúhake o úwáábohíjcyané uwááboju. Áronáacáa tsáhái téijyu tene bóhówáávetúne.

*Tsaapi bájtsónetu úuwaabóné Jetsóó bóhówajtsóne
(Mc 4.13-20; Rc 8.11-15)*

¹⁸ Cáhawáa ímíñeúvú meíjtsó bajtsó múnáajpidítu íjcyané uwááboju ñná nééiyóné o bóhówajtsóne.

¹⁹ Muurá níjkyéjiri íjcyabe Píívyéébé avyéjtu íjcyané uwááboju tsaate lléébójúcooróné Naavéné diityédívú mótátsohíjcyáhi. Aane nééiyóné eene juuváj pñévéhjáa dójcoúhji coomímú méhdojéne.

²⁰⁻²¹ Áánetu teene illéébone tsúúca ímí úraavyéjúcoorómé páhduváré nééné mávaríjchojúúne íjcyanéhji íáábucújúcoótúnetu illuréjuco teene íhvejtsóne. Aane nééiyóné eene néwayúúnehjáa íjcyátsihvu dójcoúhji ímíwu ííñeróné núhbá allóócori chéme. Ehdu muurá patyéhíjcyané ímí cáhcújtsótúmema.

²² Áánetu tsaate tsúúca ímí téené uwááboju llééborómé mítyane íji avyéjuriyé it-súúrameíñéllii ténejcu ábájíívehíjcyáhi. Aane nééiyóné eene tsuhji pañévéhjáa dójcoúhji ííñeróné illure dúhcúvaténe.

²³ Áánetu ihdyu íjcyámé tsaate teene illéébone cáhcujtsómé ímí tehdujuco úráavyehíjcyáme. Aame muurá eene ímíwuúhjáa ííñuji nétsihvu dójcoúhji ííñedu. Áámedítu íjcyámé tsaate éhnííñevu ímí Píívyéébeke úráavyehíjcyámé eenéhjáa teene trígóhiibáné ímíwu píívyene mítyane néévadu néémeé. Áánetu íjcyámé tsaate íhtsútáwu ímí Píívyéébeke úráavyehíjcyámé eenéhjáa llííñevúré néévahiibájidú néémeé. Áámedítu muurá íjcyámé tsaate diityé llííñevúréjuco úraavyémé eenéhjáa máíhtsúnéré néévahiibájidú néémeé. Ehdúu Jetsóó bóhówajtsó bajtsó múnáajpidítu íjcyané uwááboju.

Trígóji pañé bíívatu íjcyané uwááboju

²⁴ Téhdurée tsííñe úwááboobe tsaapi íúmihe bájtsónetu. Neebépeé:

—Muurá Píívyéébé avyéj tsaapíhjáa íúmihe bájtsójedu.

²⁵ Dibyéhjáa ibájtsojéne óómíñe déjuvu tsaapi dííbyeke múnáátsohíjcyaaabe bájtsojé bïva tríigo dibye bájtsoné raahóri.

²⁶ Aanéhjáa keemévé teene ímiáané ikyéémévéne nééváné tujkéveríye.

²⁷ Aanéhjáa diibye tépallí aabájáábé únú múnáa iúújéjéne néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ááneráhhjáa ímiáánéré méúmihe mebájtsonáa ¿kiátú íjcyane bïva iíñe téené raahóri?

²⁸ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Tsaapiúbá oke múnáátsohíjcyaaabe ehdu meenúhi. Áánélliihyéhjáa nééme dííbyeke:

—Cána muha mewáámíuki. ¿Mityá óví íjcyáne?

²⁹ Ehdúhjáa ditye néénéllii neébe:

—Tsáhaá. Muurá ámuha teene metábáhcyóhajchíí bajtsóháñe ámuha métútávájtsoóhi.

³⁰ Áánéllii ihdyu óvíjyucói meíhvétsoíñe tsanéécú ikyééméveki. Tsanéérei teene ímiááne néévá maááhívetsócooca ámuhakye ó neé ámuha metábahcyóné pájtsuuhóji mechíjchu mecóvájtsoki. Áánetu ihdyu ímiááne maááhívetsóne ímíñeúvú mépícyoóhi. Ehdúu Jetsóó úwaabó tsaapi íúmihe bájtsonetu.

*Mojtáátsá neeváúwúutu íjcyáne uwááboju
(Mc 4.30-32; Rc 13.18-19)*

³¹ Áhdurée tsiiñe úwááboobe ‘mojtáátsa’ némeíñe uméhetu. Neebépeé:

—Téhdure idyé muurá Píívyéébé avyéjú éhne múúne ‘mojtáátsa’ némeíñe neeváúwu tsaapi bájtsone ííne imíjyaú avyétá mityáhé kéémévedu.

³² Muurá panévá neváúúné lliíñevúré íjcyárouwúutu ííñehe keemévé panévá bajtsóhééne ehniíñevu bájú uméhedúhe. Ááhe pañévú muurá wahpéjté íjcyováhi. Ehdúu Jetsóó úwaabó mojtáátsáhetu.

*Pááá ooríhotu íjcyáne uwááboju
(Rc 13.20-21)*

³³ Téhdurée pááá ooríhotu úwááboobe nééhií:

—Muurá tsáápille hariínállíjyutu pááa imyéénúcooca áyánéwu téené ooríhotu pícyooróné páneeréjuco óóríchódú idyé teene Píívyéébé avyéju.

*Jetsóó úwaabóné tsíeménéhjitu úúbállehíjcyáne
(Mc 4.33-34)*

³⁴ Ehdúu Jetsóó tsíeménéhjitu iúúbállénej téeveri úwáábohíjcyá míamúnáake ímíñeúvú iwáájácútso íná úwááboju nééiyóne. Tsáháa dibye pevénéré úwáábohíjcyatúne.

³⁵ Ehdúu úwáábohíjcyaaabe Píívyéébé ihjyú uuballe múnáajpíhjáa illu néhdújuco: Muurá tsíeménéhjitu o úúbállénej téeveri ó waajácútsoó táuwaáboju íná nééiyóne. Muurá ó bóhowájtsoó íñeé ííñújima páneere Píívyéébe ípívyéjtsóijyújuco íjcyáronéhji múha wáájácútunéhji.

Ehdúhjáa Píívyéébé ihjyú uuballe múnáajpi néhdújuco Jetsóó úwáábohíjcyáne tsíeménéhjitu.

Bïvátú íjcyáne uwááboju Jetsóó bóhowájtsóne

³⁶ Átsihdyúu illuréjuco míamúnáake ipítyájcóne dibye ááhivu péeneé. Áhullévúu muha dííbyeke menééhií:

—Áyu cána múúhadívú bóhowájtsó úmihé pañe bïva íjcyánetu íjcyáne uwááboju íná nééiyóne.

³⁷ Áánélliihyée múúhakye neébe:

—Eene ímiá bájtsó bájtsoobe muurá oo Míamúnáájpídívúu o ípívyééveébe.

³⁸ Áánetu teene úmihe ‘páneere ííñújiri míamúnaa íjcyane’ nééiyóne. Muurá eene ímiá bájtsó Píívyéébe avyéjuejte íjcyane nééiyóne. Áánetu bííva ‘Naavéné icyánéjcuriyé íjcyané míamúnaa íjcyane’ nééiyóne.

³⁹ Áánetu eene tépallí múnáájpike imúnáájtsóne bííva bájtsoobe muurá pañetu diibye Naavéne. Áánetu ‘íñe ííñújima páneere ílluréjucu níjkévaíñé’ nééiyóné eene bajtsóháñé ááhívétsómeíñe. Áánetu diitye eene bajtsóháñé ááhívétsómé ‘níjkyéji múnáa íjcyane’ nééiyóne.

⁴⁰ Muurá éhne múúne úmihe pañe bííva mepíhñune mecóvajtsoódú pajtyéíñe diitye Naavéné icyánéjcuéjtéma. Aame wágóóóveé cúújúwá pañévú íñe ííñújiri múhdurá míamúnaa ícyahíjcyané diityémá níjkévacoóca.

⁴¹ Muurá Míamúnáájpidívúu o ípívyéévebe ó táúhbaá tahñéjte níjkyéji múnáake ditye íhdyúétsihvu ipíhjúcu diitye ímítyúmeke táavyéjuejtéké ímítyúnejcúvú íbúwátsohíjcyámeke.

⁴² Áameke cúújúwá pañévú ditye wájojcómé téewá pañe íjcyame íhwañeene ííhdóne taá íícúbáhrámeíñeri.

⁴³ Áánetu íhdyu Píívyéébe ímillédú ícyahíjcyámé dííbyé avyéjú pañe íjcyame cádiúcúnuú éhne múúne nuhba cóójíejpi ájchúcunúdu. Aane íhdyu óvíi ámúhadítýú llééboome ícyáhíjtsóne tehdu íjcyáhi.

Imíwu néené tsíeménetu íjcyané uwááboju

⁴⁴ Téhdure idyé Píívyéébe avyéjú illúu:

—Tsaapíi tsátsii ííñúji pañe ávyetá mityané wájuryémeíñe tsíeméne íajtyumíne tétsihvúre íhvétsoíñúhi. Ááneríi ímíjyúúvéne páneere ítsíeméne íñáhíhénúne dsíídsima tétsii ííñuji áhdooobe íiyéjucu téénema íjcyaki.

Imíwu néené neewáyutu íjcyané uwááboju

⁴⁵ Téhdure muurá Píívyéébe avyéjú éhne múúne tsaapi náhjihe múnáajpi imíwu néené newáyúúne mityane áhdótsámeíúhji néhcohíjcyádu.

⁴⁶ Aabe muurá tsau íajtyúmícooca páneere ítsíeméne íñáhíhénúne dsíídsima teeu áhdóhi.

Tsínucóóhotu íjcyané uwááboju

⁴⁷ Téhdure Píívyéébe avyéjú éhne múúne tsíínúuri amómeke meújcuu.

⁴⁸ Muurá múúne tsínú múnáa ítsínúúmeke técoohóríyé téhí úniúvú ítsájtyéne píhcyú ímiá amómeke. Áánetu doorátujtéké ílluréjucu ditye wámíúúne.

⁴⁹ Ehdu muurá pajtyéíñe míamúnáama Píívyéébe páneere ííñuji níjkévátsócoóca. Muurá níjkyéji múnáa dówajcároó ímiáámedítýú ímítyúmeke.

⁵⁰ Áameke cúújúwá pañévú ditye wájojcómé téewá pañe íjcyame íhwañeene ííhdóne taá íícúbáhrámeíñeri.

Béhnéma tsúúcaanéécú imíwu néenéécútu íjcyané uwááboju

⁵¹ Ehdúu Jetsóo íúwáábóné níjcautu néé múúhake:

—¿A ícyooca ámuha melleebójucóo íná nééiyóné o úwáábohíjcyáne? Áánéllíhyée muha menée:

—Éée Ávyéjuúbej, ímí muha melleebó ícyooca íná tene nééiyóne.

⁵² Áánéllíhyée neebe múúhake:

—Muuráhjáa tujkénúene Píívyéébe taúhbaju úwáábohíjcyámema ícyooca tsúúca íjcyané míñéecu uwáábó íhdéénema béhne Píívyéébe avyéjutu íjcyane. Aane muurá teene íhdéene Píívyéébe waajácúháámí pañe íjcyáhi. Áánetu íñe béhne ámúhadítýú ó bóhówátsohíjcyáhi.

Jetsóó Natsaréeri úwaabóne
(Mc 6.1-6; Rc 4.16-30)

⁵³ Ehdúu Jetsóó tsíeménéhjitu iúúbállénej téeveri iúwaabóné nǎjkevádú muha mepéé tétsihdyu.

⁵⁴ Aamée muha méúújeté Natsaréevu díbyée píívyécoomívu. Áijyúu idyé úwaabójúcoobe tétsíi múnáake pihcyáávějá pañévu. Áábedíi iúllévenúne néjcatsíme:

—¿Aca kiátú aabye iújcúné waajácuri panévare méénúráityúronéhjǎ méénuhíjcyáhi?

⁵⁵ ¿Aca tsá éhne aabye úméhewááné wákimyéi múnáájpi hajchi íjcyatúne? ¿Aca tsá éhne tsíju Maaríá íjcyatúne? Muurá díbyé nahbémú Jacóóboo, Jotsée, Tsimóoo, Jóódaá, éhdume.

⁵⁶ Áhdure muurá íñaallémú íchihi. Aabéjǎ muhdú ¿kiátú waajácú ehdu nénehji mú méénune?

⁵⁷ Ehdúhjáa díbyedítú íñéene tsá ditye cáhcútsohíjcyatú díbye díityéké úwáábohíjcyaróne. Áámekée neébe:

—Tsiytye muurá ihdyu avyéjuullé Píívyéébé ihjyú uubálle múnáájpiíkye. Áánetu íhyájkímú íjcyarómé tsá áveyjúúllétú díbyeke.

⁵⁸ Ehdúu díbyeke ditye cáhcútsohíjcyatúnéllii tsá éhniíñevu díbye méénújúcootú méénúráityúronéhjǎ tétsihvu.

14

Tsojtsó múnáajpi Jóáa dsíjivéne
(Mc 6.14-29; Rc 9.7-9)

¹ Aanéhjáa díbyedítú tsaate úúballé Gariréa íiñújǎ avyéjuube Heróódeke.

² Áánélliihyéhjáa neebe iúníu múnáake:

—Tsáijyu múúne tsojtsó múnáajpi Jóáa tsiíñe bohíhií. Téénéllii muurá eene piivyéteebe méénúráityúronéhjǎ imyéénune.

³ Díbyée muurá Heróódé nééjuri dsíjívetsómé Jóáákeé. Muuráhjáa díbyedívú íékéévetsóne úwááñéhiyi íchíjchútsóóbedívú cuvéhoojánútsoóbe. Ehdúhjáa méénube íñahbe Perípé taaba Herodía díbyemáyéjuco íjcyalle nééjuri.

⁴ Díbyéhjáa Heróódeke íllu nehíjcyabe Jóáa íñáhbé táábama díbye íjcyánetu:

—Tsá muurá tene ímityú díñáhbé táábake u táábaváne.

⁵ Ehdúhjáa díbye nehíjcyané hallútú imílléroobe téijyuréjuco idsíjívetsóné díbyeke. Áronáacáhjáa nuhnévebe Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi díbye íjcyane iwáájácúne miamúnaa díbyeke áveyjúúllehíjcyánélliihye.

⁶ Áijyúhjáa ítsímávajcójǎ úújeténéllii díbye Heróódé wáñehjívatéhi. Áané pañéhjáa ídsídúelle Herodía aiyúwá wahtsí pámeere úúbámyé úmíwávu. Aanéhjáa díbyeke ávyéta ímí pájtyéneri ímíjyúúvebe mityane.

⁷ Áánélliihyéhjáa dílleke neebe íiná dille díbyeke táúmeíñevu íájcuíñé ímíáané állítyuubére.

⁸ Áánélliihyéhjáa tsíju úwaabódújuco dille nééne díbyeke:

—Ó imíllé oke u ájcune tsojtsó múnáajpi Jóáa nívaúvú bohtájiri.

⁹ Ehdúhjáa dille nééne kímóhcó díbyeke pajtyéráhi. Áronáacáhjáa íállítyúné díbye nééne pámeere díbyé uubámyé lléébójúcóónéllii tehdu méénúbe.

¹⁰ Aabéhjáa tsúuca tsaatéke wallóo díbye Jóáa cúvéhóójari íjcyáábeke ditye ikípíyuúcuté íhñíwau.

¹¹ Áhdújucóhjáa péeme ikípíyuúcújeu tsívane bohtájiri. Ááuvúhjáa ajcúme dílle bádsíjcájake. Ááuvúhjáa ájculle tsíjjuke.

12 Áánélliihyéhjáa dííbyeúvú mamýémú tsááme dííbyeúvú ïtémeho iújcújéne cuuúhi. Átsihdyúhjáa Jetsóo élleu ipyééne úúballémé ehdu Jóáake tene pájtyene.

Majcho mítyámedívú Jetsóo úújetétsóne
(Mc 6.30-44; Rc 9.10-17; Ja 6.1-14)

13 Átsihdyúu muha mepéé mǎneri tsíhyullévú múha íjcyátúhullévú múúhaye meíjcyároki. Áronáacáhjáa tsúúca míamúnaa waajácújucóó kiávú muha mepééneé. Áhullévújucóhjáa ditye péécunúné íjchityu pacóómivá múnáare.

14 Aanée téhullévú muha meúújeténáa mǎné pañétú Jetsóo íjchívyeebe ïtéecunú tétsihyíjyuco míamúnáacóbaúvú íjcyane. Áámedíi ídáátsóvéne bóhíitsoobe chéméméhjikéhjáa ditye tsájtyemeke.

15 Áijyúu tsúúca cúvéhréjucu tene néénéllii muha menée dííbyeke:

—Tsúúca cúvéhréjucu teene múubará íjcyátútsihyi meíjcyánáaaca. Ílluréjucu walló íjtyéke íchííj pǎhíí íjcyájáhji múnáadítýú tsíeméné iújcune ditye imájchoki. Muurá tsá imájchoma ditye íjcyatúne.

16 Áánélliihyée neebe múúhakye:

—Ívéémekéami ó wálloóij. Ámuháyé bo mémajchótsoj.

17 Áánélliihyée muha menée dííbyeke:

—Áronáa méhdi tsáhojtsíhovaré páahóónema mítyétsiye amóóbemútsi.

18 Áánélliihyée neebe múúhakye:

—Áyu cána metsívaj.

19 Ehdúu múúhakye íñééne diityéké neebe ditye íahcúbaki. Átsihdyúu teene páahóóné amóóbemútsima íékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke cáámevu icyárúúvéneema. Áánemáa teene idyóhdáhinunévú múúhakye díbye ájcune muha méwajtú pámeekére.

20 Aanée muha memájchónetu pámeere méoovéhi. Áánetúu coéváné 12-rujtsívá úvérujtsíñe wáhpe.

21 Aamée eene diityémá muha memájchome wajpíímuré 5,000-meváubáhjáa wal-léemuháñema tsíime éévemeítyúrónáaaca.

Nújpácýó hallúrí Jetsóo úllene
(Mc 6.45-52; Ja 6.16-21)

22 Ááné boonétúu Jetsóo múúhakye néé muha dííbyé ihde mǎneri mepájtye tsíñejcúeúvú díbyéi míamúnáake pítyájcóné hajchóta.

23 Aabéhjáa diityéké ipítyájcótsihdyu péé iiye múha íjcyátúhullévú cáméhbaúvú Píívyéébema ílhjyúvaki. Aabéhjáa íjyunú téhullévú.

24 Áánáacáa muha tsúúca pǎnééuríjyuco meíjcyánáa ávyétá íhnáho kíjyébama nohji múúhakye wájojcóhi.

25 Aaméikyée muha mepéépíñáa cóójí pañévú dílbyéhjáa Jetsóo tsájucóó múúhá tu-jkévetu nújpácýó hallúrí úlleebére.

26 Áábekée muha maájtyúmíne meíllityéne menéjcatsíhi:

—ÍÁyúúj, naavénécobáubá bo eene aabye tsáá métujkévetuj!

27 Áronáacáa neebe múúhakye:

—ÍMéíllityédíñe, oórel!

28 Áánélliihyée Péédoro néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, áyu cána ímiááné dílbyéjucu u íjcyáhajchíí o péé dílleu ehdu nújpácýó hallúri.

29 Áánélliihyée neebe:

—Cáhawáá dichaj.

Ahdújucóo Péédoro mīnetu níityeíñúné nújpácýó hallúrí úlleebére dííbye élleu.

³⁰ Áronáacáa kíjyeba ávyetá ihnáho néeneri iíllityéne ílluréjuco díbye búuuvéne. Aabée dííbyedi wáníjcyámeíbyé néehí:

—ÍÁvyéjuúbej, oke ihdyu pájtyetétso!

³¹ Áánélliihyée íhyójsitu iékéévéébeke neébe:

—¿Aca íveekí tsá oke ímí u cáhcújtsotúne?

³² Aamútsíi mīné pañévú úcáávénáa tsúúca kíjyeba íhvetéhi.

³³ Ájyúu pámeere téemí pañe muha meíjcyame Jetsóo lliíñévú memíhmóúbáne menéehí:

—Ímíáánéjucóha ihdyu Píívyéébé Hajchi uú.

Chéméméhjike Jetsóo bóhiitsóné Genetsarée iíñújiri
(Mc 6.53-56)

³⁴ Ehdúu muha úneu mepájtyeme méúújeté Genetsarée iíñújivu.

³⁵ Aanée tétsii múnáa Jetsóoke iwáájácúne úúballé pahúllevaré téené iíñúji múnáake. Aamée tsívahíjcyá chéméméhjike díbye íbóhiitsoki.

³⁶ Aamée dííbyeke neé íwajyámúbávúré díbye idyómájcótso íbóhiiki. Ahdújucóo ímíááné dííbyeke íwajyámutu dómajcóméjuco bóhihíjcyáne.

15

Ímichi ñná miamúnáake tútávajtsóne
(Mc 7.1-23)

¹ Áhdurée tsáijyu Jerotsaréetu paritséómuma taúhbájú uwáábojte Jetsóo élleu itsááne neé dííbyeke:

—¿Aca íveekí dímamýémú tsá méénuhíjcyatú méíhdé múnáaúvúu uwáábohíjcyádu?

² Tsá muurá dítye nítyámeíhíjcyatú imájchóíñé ihde Píívyéébé úmíwávú múúne meímíbájbhómeíñé meméénune.

³ Áánélliihyée neebe diityéke:

—Áronáa muurá téhdure Píívyéébé taúhbaju neéne tsá ámuha melléébohíjcyatú ámuháyé meípívyéjtsóné uwááboju ámuha meúráávyehíjcyánéllíhye.

⁴ Muurá dííbye taúhbaju néehí: “Ámúháj caanímuke múu iwáájýúne avyéjuulléhi. Áánetu íllure cáánímuke tútávátsohíjcyámé ihdyu óvi dsíjivéhi.”

⁵ Ehdu muurá tene neérónáa ámuha tsíñejcúvúré méúwáábohíjcyáhi. Muurá ámuha ménehíjcyá tsaapívá cáánímútsikye ipíaabóné ímíllétúhajchíí nééiyóne: “Tsá o píívyetétú ámuútsikye o píaabóne. Muurá ámuútsikye o píaabóiyódú íívane Píívyéébekéréjuco o íícuvéne.”

⁶ Aanévá ehdu íhgyúváróóbé hallúrí tsá ñná íjcyatú diityétsikye díbye píáábótúrónáaaca. Ehdu muurá ámuha méúwáábohíjcyáhi. Aame muurá ámuha Píívyéébé taúhbaju íllure méwaagóohíjcyá ámuháyé meípívyéjtsóné uwááboju ámuha meúráávyehíjcyánéllíhye.

⁷ Ímíáámeúvúdú ámuha méicyahíjcyá bañú múnáa ámuha meíjcyame. Muuráhjáa ímíáánéjuco Píívyéébé íhgyú uuballe múnáajpi Itsaía ámuhadítyú neéneé:

⁸ Íjtye oke ávyéjútsohíjcyará hállúéjuriye. Tsá ávyeta íííbúuri oke dítye ávyéjútsohíjcyatúne.

⁹ Íllure iállíñe oke duurúvahíjcyáme. Aame iíye ípívyéjtsóné uwáábojúúné úráávyehíjcyá pánehjídú tátyaúhbajúúné iúráávyéúvúdu.

¹⁰ Ehdúu íñétsihdyu Jetsóo tsiíñe pámeere tétsii íjcyámeke néehí:

—Ímíñéúvú melleebúcunúco ñná nééiyóné ámuúhake o nééíñe ámuha mewáájácuki.

11 Muurá panévare miamúnaa óóvene tsá diityéké tútávajtsotúne. Muurá ihdyu diityé ñbúwá déjúcoturé ímityúne íjtsaméi tsáane diityéké tútávajtsóhi.

12 Ehdúu dibye néenélii muha dííbyeke menéehíí:

—¿Aca ú waajácurá eene ehdu u néene aatye paritséómuke ávyéta tsáríyé pájtyene?

13 Áanélliihyée neebe múúhake:

—Muurá múúne úmíhé pañétú mépée mebájtsótúné uméhé ííñehe metábahjyúcúne méwaagóóhi. Ehdu muurá níjkyéjiri íjcyaa Llihíyó avyéjújte íjcyatúme ímityú ícyahíjcyámé wágóóóveéhi.

14 Áeméjé íjcyámedi tsá meíícúvéityuróne. Muurá éhne múúne hállúvatúme íjcyadu tsá diitye wáajácúmeityúne. Muurá tsahdúré hállúvatúme íjcyame tsátyéjcatsíyómé tsaméhíjjuco áákityéiyóné wáhyéju dííwáne pañévu. Ahdu muurá diitye. Ehdúu Jetsóó néehíí.

15 Átsihdyúu Péédoro néé dííbyeke:

—Áyu cána bo múúhadívú bóhowájtsó peíyené u néené uwááboju ñná nééiyóne.

16 Áanélliihyée neébe:

—¿Aca ihdyu eene ámuha meíjcyarómé tsá mewáajácútu ñná tene nééiyóne?

17 Muurá panévare meóóvehíjcyanéhi pevénéré méjpiítyu pajtyéhi.

18 Áánetu ihdyu miamúnáa ñbúwá déjúcoturé ímityúne íjtsaméi tsáane diityéké tútávajtsóhi.

19 Muurá diityé ñbúwá déjúcotu ichívyehíjcyané panévare ímityúne íjtsaméi illuúne: Ditye dsíjívétsócatsíhíjcyanéhi, ditye ihdícyámema dómácócatsíhíjcyanéhi, ditye nánícyatsíhíjcyanéhi, ditye állícyatsíhíjcyanéhi, ditye tsíjtyedi néhni íhjúvahíjcyanéhi.

20 Énehí ihdyu diityéké tútávajtsóhi. Tsá eene Píívyéébe úmíwávú ímíbájchoméiyóné íhyójtsine níjtyámeityúme májchone diityéké tútávajtsotúne. Ehdúu Jetsóó néé múúhake.

*Tsúñe iññúji múnáalle Jetsóoke cáhcujtsóne
(Mc 7.24-30)*

21 Átsihdyúu muha mepée Tííroó, Tsidóoo, íjcyácoomícyú íjcyané iññújivu.

22 Átsihyíhjá íjcyalle Canáa múnáalle Jetsóo éllevu tsáa illu wáníjcyámeíllére:

—Ávyéjuúbej, Dabííúvúj tsíménémúhaabe u íjcyáabej, óhdi ihdyu dídaatsóve. Ájyúwa naavéné ípañe íjcyalle ávyéta íhnáho ícúbáhrámeíhi.

23 Ehdúu dille néérónáa tsá dibye ñná néétu díílleke. Áanélliihyée muha dííbyeke menéehíí:

—Áálleke píáábó dille íóómiki. Íjyévé medéjutu wáníjcyámeílléré tsááhií.

24 Áanélliihyée neébe:

—Tsáháa tsíjtye múnáa jodíómú íjcyátúmeke o píáábo o tsáátune. Muuráhjáa ihdyu Píívyéébe oke wallóo íjraéémuke o píáábo éhne múúne obééjámú mújtađu néémeke.

25 Ehdúu Jetsóo néérónáa ídátsojímíyéílléré dííbyé lliñévú ímímóúúvéne néehíí:

—¿Ávyéjuúbej, áronáa óvíjyuco ihdyu oke píáábo!

26 Áronáacáa neébe:

—Tsá muurá tsaapi ítsíímedítyú majcho idyójtúcúne oohímíyekéréjuco téénevu ájcúityuróne.

27 Áronáacáa neéle:

—Ihdyúhde tehdújúcoóro, Ávyéjuúbej. Áronáa muurá múúne oohímíyé íjcyarómé majchó íaabájajte májchónetu dójcónéwuúji.

28 Áanélliihyée neebe díílleke:

—Ímíáánéha oke, muulle, u cáhcujtsóhi. Ahdícyane ihdyu óví uke o píaabóhi.

Ehdúu Jetsóó díílleke nééné tujkéveríhjáa tsúuca dííllé ajoyúwá bohíjucóóhií.

Páhduváré nééne chémeháñeri chéméméhjike Jetsóó bóhítsóne

²⁹ Átsihdyúu muha tsiíñe Gariréa unéuvu mepéeme tétsihvu meúújeténáa páhbaú hallúvú áccúveébe.

³⁰ Áábedívúu idyé mítyane míamúnaa píhcyavémé tsivácunú páhduváré nééneri chéméméhjike: Úllétúméhjike, hállúvátúméhjike, íhjúvátúméhjike, pevéviiújí néméhjike, tsijtye tsííñeeméneri chéméméhjike. Áámécóbaúvukée bóhíitsohíjcyaaábe.

³¹ Ááneríi míamúnaa ullévenúhijcyá eenée íhjúvahíjcyatúme tsúuca íhjuvájúcóóneri, páviiújíi némehji ímíjpyeténeri, úllehíjcyatúme tsúuca úlléjúcóóneri, hállúvatúme hálluvájúcóóneri. Áánemáa duurúvámé muha mecáánívahíjcyaaabe Píívyéébeke.

Majcho mítyámedívú Jetsóó úújetétsóne
(Mc 8.1-10)

³² Ááné boonétúu Jetsóó múúhakye neéhií:

—Mítyane ó ídáátsové íjtye tsúuca pápíhchúúj coojívájucó mééma íjcyámedívú imájchó óúúvéneri. Aane tsá o ímíletú májchótúmeke o wállóóiyóne. Tsáijyu múu juuvávyuré chéméiyomé ájyáháñeri.

³³ Áánéllíihyée muha menée dííbyeke:

—Árónáa ¿kiátú meújcuñetu mémájchótsóiyá áyámekéjííva múubará íjcyátútsihyi meíjcyame?

³⁴ Áánéllíihyée múúhakye neébe:

—¿Aca múhduná méhdi majcho? Áánéllíihyée muha menéehií:

—Íjcyané 7-hova páahóónema áyánéwu amóme.

³⁵ Áánéllíihyée neebe dítye iáhcúbaki.

³⁶ Áánemáa teene páahóónema amómeke iékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Átsihdyúu idyóhdáhinunévú múúhakye ájcuube muha mewájtú díityéke.

³⁷ Áánée imájchóne pámeere tsaímíyé óóvénetu coéváné 7-rujtsíva.

³⁸ Áánée díitye májchome wajpíímúré 4,000-meváubáhjáa walléémuháñema tsiime éévemeítyúrónáaaca.

³⁹ Ehdúu imájchótsóné boonétú botsíi wálloobe díityéke. Átsihdyúu muha mííneri mepée Máádará cóómí íjcyáhullévu.

16

Paritséómuma tsadotséómú Jetsóoke néé méénúráityuróné díbye imyéénuki
(Mc 8.11-13; Rc 12.54-56)

¹ Áijyúu paritséómuma tsadotséómú tsáá Jetsóo éllevu. Áamée dííbyeke imújtátsóro néé iévéhoowávú méénúráityuróné díbye imyéénuki.

² Árónáacáa neebe díityéke:

—Muurá cuuvé pañe níjkyeji tújpañúnetu ámuha méwaajácú tsíjcyooji ímí neéíñe.

³ Áánetu cúúvénetu teji tújpañúcooca ámuha méwaajácú téjcooji ímítyuj cóójí íjcyaiñe. Ehdu muurá ámuha ímiáámeúvúdú méwaajácú muhdú néijyu muhdíívané cóójí íjcyaiñe. Árome ¿íveekí tsá ámuha mewáájácutú okée iwálloone tsúuca ámúhakye Píívyéébe páhduváré nénehji imyéénúneri úúballéjúcohíjcyaróne?

⁴ Aame ámuha ímiáámejíi ¿íveekí méimíllé méénúráityuróné o méénune téénetu oke ámuha mecáhcújtsokíjívarí? Óvíi ihdyu Píívyéébe íhjúu uubálle múnáajpíi Jonáake

pájtyedu nééne oke pájtyénetu ámuha méwaajácú ímiááné diibyéjuco o íjcyane. Ehdúu Jetsóó diityéké nééne boone muha diityédítýú mepée tsiéllévúréjuco.

*Paritséómú uwáábójutu Jetsóó ímamyémuke téíbúwajtsóne
(Mc 8.14-21)*

⁵ Aamée únéú tsiñéjcuvu muha meúújetétsihvu méitsaavé múúha mājchóhjáa muha maábájiivéne.

⁶ Áanáacáa Jetsóó múúhakye nééhií:

—Téiibúwá méíjcyaco. Méíícúvedí paritséómuma tsadotséómu éhné pááá ooríchori.

⁷ Ehdúu múúhakye díbye néénéllíi muha ménéjcatsíhi:

—Méubáhjané médóviyíjcyó páááhóubaré metsívátúnéllíi ehdu meke neébe.

⁸ Ehdúu muha méjtsámeíñé iwáájácúne neebe múúhakye:

—¿íveeki ámuha apááñeríyé méjtsámeí memājchó mééma íjcyátúneri? Áánéllíihyéha ihdyu tsá ímí ámuha oke mecáhcújtsotúne.

⁹ ¿Muhdú wáájacúpityúmé ámuúha? ¿A tsá ámuha mewáájácútu éhné 5-hovátúré páahóónetu 5,000-meváké o mājchótsónetu pívárujtsívá pátyeevéne?

¹⁰ Áhdure ¿aca tsá ámuha méitsáávetú éhné 4,000-meváké 7-hovátúré o mājchotsónetu múhdúrujtsívá cóene meújcune?

¹¹ Aane ¿muhdú íivane tsá ámuha mewáájácútu tsííñeríyé ámuháma o íhjúvaróné ámuúhakye o nééneé: “Méíícúvedí paritséómuma tsadotséómu éhné pááá ooríchori?”

¹² Ehdúu díbye néénetu botsíi muha mewáájacúuvé ímiááné téénetu díbye múúhakye néétune. Ihdyúhacáa paritséómuma tsadotséómú uwáábó múhdurá nééne múúhakye mújtátsóiyónetu muha metéhmémeí díbye múúhakye nééneé.

*Péédoro néé mépájtyetéébé Jetsóó íjcyane
(Mc 8.27-30; Rc 9.18-21)*

¹³ Átsihdyúu muha ‘Tsetsaréa Pirípo’ némeí cóómí íjcyáné iñnújivu meúújetétsihvu múúhakye neébe:

—¿Aca muubá o íjcyane míamúnáa óhdityu nehíjcyá íñe Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébedítýu?

¹⁴ Áánéllíihyé muha menééhií:

—Tsaate nehíjcyá tsojtsó múnáajpi Jóáava tsííñe bóhiibe u íjcyane. Áánetu tsijtye nehíjcyá éjyúuvúu ícyahíjcyámé Píívyéébé íhjúu uubálle múnáadítýú Eríaa, Jeremíaa, íjcyámútsidítýú tsaapi u íjcyane.

¹⁵ Ehdúu muha menéénéllíi múúhakye neébe:

—¿Ácooca ámuha muubá o íjcyane menééhií?

¹⁶ Áánéllíihyé Péédoro nééhií:

—Muurá uu Críjto míamúnáake u pájtyetétsoobe ímiáábé Piívyéébé Hajchi.

¹⁷ Áánéllíihyé neébe:

—Tehdújuco, maímijyúhde tsáma uu Tsimóó Jonáa hajchi u íjcyáabe. Óví Píívyéébe uke píaabóhi. Tsá muurá míamúnáa uke túkévéjtsóneri ehdu u íhjúvatúne. Muurá ihdyu níjkyéjiri íjcyáabe Llihíyóré uke túkévéjtsóneri ehdu u íhjúváhi.

¹⁸ Áábeke téhdure uke o néé Péédoro dímyémé íjcyane ‘nééwayu’ nééiyóne. Muurá nééwayu íná wááótuúdú u néébe u íjcyáa múhdumé oke cáhcújtsómedítýú ímichi ídyéjúcóejpi. Áánéllíi muurá tahñéjté íjcyámeke tsá íná muhdú méénúityuróne. Muurá dsíjívéjúcoorómé tsííñe bóhihi.

¹⁹ Áhdure uke ó picyóó díjtyéeveri míamúnáa iwáájácu muhdú níjkyéjiri íjcyáabe Píívyéébé avyéjújte íjcyáíñe. Aane íñe íñnújiri múhdurá ícyahíjcyáné míamúnáa

díuwááboju cáhcújtsotúmé tsá téénéejte íjcyatú níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébe néhdújuco. Áánetu teene cáhcujtsómé ímí ícyahíjcyámé téénéejte íjcyá dííbyere néhdújuco.

²⁰ Ehdúu íñééné boone múúhakyee neebe muha muucá meúúbállétu ímíááné dííbyéjuco Críjto mépájtyetétsoobe díbye íjcyane.

Ídsíjiveíñé Jetsóó úúballéne
(Mc 8.31-9.1; Rc 9.22-27)

²¹ Átsihdyúu múúhakyee úúballébe muhdú Jerotsaréevu péébeke túkevjtsojtémá llúúvájte avyéjujtee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame ícúbáhrané níjcáutu dííbyeke dsíjívétsoíñe. Ároobe 3 coojívatu tsííñe íbóhííñe úúballébe.

²² Áánéllíhyéé Péédoro múúhadítýú idyówajcáróóbeke nééhií:

—Tsáha Ávyéjuúbej, kiá Píívyéébe íjcyánáa íná uke pájtyeéhi. Tsá íná uke pájtyeéityúne.

²³ Ehdúu Péédoro néérónáa Jetsóó íllure dííbyeke uhbáhi. Neebépeé:

—¡Díhne óhdityu Náve Naavénej! ¡Íijyévéne oke u túhútsohíjcyáne! Muurá míamúnáa íjtsaméiyé dípañe íjcyánéllí tsá u wáájacutú muhdú Píívyéébe óhdityu íjtsámeíñe.

²⁴ Átsihdyúu neebe múúhakyee:

—Tsaate oke iúraavyéné ímillémé óvíi ímillédú ícyahíjcyánetu íhveténe úraavyé wájýúmeítyúméré ícúbáhrámeíyóné pañe.

²⁵ Muurá ímillédú ííñújiri íjcyáíyóneríyé tsúúráméíhijcyámé tsá pájtyetéityúne. Áánetu teene íhvéjtsóne ookéréjuco ímí iúráávyéíñeri tsúúráméíhijcyámé pájtyeteéhi.

²⁶ ¿Aca íínetú meke píáábóiyóné tsáijyu múu mewágóóóóóvénáa mítyane meéhneváne? ¿Mityá íjcyáné tsane mepájtyetéíyóné ehnííñevu tsaímíyé meíjcyáíyónej?

²⁷ Muurá oo Míamúnáájpidívúu o ípívyéévebe Llihíyó avyéjuma ó tsaá dííbyeéjté níjkyéji múnáama. Áijyu muurá pámeere újcuú muhdú ícyahíjcyáne áhdo.

²⁸ Muurá ímíááné ámúhadítýú tsáhái tsaate dsíjívéityú táavyéjú bóhówaavéné ájtyúmitúme. Ehdúu Jetsóó néé múúhakyee.

17

Jetsóó tsíhdyúreevéne
(Mc 9.2-13; Rc 9.28-36)

¹ Átsihdyúu 6 coojívatu tsajtyeébé Péédoro, Jacóóboo, íñahbe Jóááa, éhdúmeke cámeébaúvú múha íjcyátúhullévu.

² Áhullévúhjáa díityédívú tsíhdyúrééveébe. Íhyúmíhjáa ajchúcunú cóójíjepi nuhba ajchúcunúdu. Áhduréhjáa íwajyámú ávyeta cádiúcunú peetédu.

³ Áánáacáhjáa Moitséee, Eríaa, íjcyamútsí dííbyedívú bóhówáávémútsima ihjyúvaábe.

⁴ Áánéllíhyéhjáa Péédoro nééhií:

—Ávyéjuúbej, ¡Maímijyu ihdyu mee íchihiyij! Áhdícyane u ímílléhajchíí metsu meméénu 3-wava nújuwááné díhñéwaa, Moitsée éhwaa, Ería éhwaa, éhdune.

⁵ Ehdúhjáa Péédoro íhjyúvánáa ojtso ávyeta ajchúcunúné díityédívú níityéhi. Áané pañétúhjáa Píívyéébe nééhií:

—Áánu muurá Hájchíwúuke o wájýúúbedi mítyane ó ímíjyúúhií. Áábeke ihdyu tsáma méllééboco.

⁶ Ááneríhjyáa mítyane íllityéne íhvóhobáme.

⁷ Áánéllíhyéhjáa Jetsóó díityéké dócárájcoobéré nééhií:

—Méíllityédíñe. Méíjyocúúve.

⁸ Ahdújucóhjáa íjyócuúvéne tsiíne ditye ítérónáa tsáhájucó múha íjcyatúne. Iiyéjucóhjáa Jetsóó tétsihyi.

⁹ Ehdúhjáa diityédívú itsíhdyúréévéne oomívú diityéké neébe:

—Tsáma méúúballedíñei muucá íñe ámuha maájtyumíné Míamúnáájpídívúu o ípívyéévebe o dsíjiveebe tsiíne o bóhíítúné hajchóta.

¹⁰ Áánélliihyéhjáa néeme dílbyeke:

—¿Ácooca muhdú íhvane taúhbájú uwáábojte nehíjcyá Eríava tsiíne bóhówááveíñé míamúnáake pájtyetétsóibye bóhówááveíñé íhdéwu?

¹¹ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Éée, ímiáánéjucóhdée tene némeíñé Eríá bóhówááveíñé míamúnáake pájtyetétsóíbyé úmíwari díbye diityéké íhdénu dílbyema.

¹² Ahdújucóo muurá díbye bóhówaavéné tsojtsó múnáajpi Jóáa eenée Eríá díbye íjcyane némeíbye. Áróobekée muurá míamúnáa ávyejúúlletúme múhdurá dáríívehíjcyá mújyú ookéréjucó Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébeke idyáííveídyu.

¹³ Ehdúhjáa Jetsóó néenetu botsíi diitye 3-meva waajácú tsojtsó múnáajpi Jóááúvudítýú díbye nééneé.

*Méiváteri chéméébeke Jetsóó bóhíitsóne
(Mc 9.14-29; Rc 9.37-43)*

¹⁴ Aamée tsúuca tsiíne wajtsí múúhadívu.

¹⁵ Áánáacáa tétsihyi mítyane míamúnáa íjcyámedítýú tsaapi Jetsóó lliíñévú ímímóúúvéne néé dílbyeke:

—Ávyéjuúbej, cána ihdyu óvíjyucó hájchíwúudi dídaatsóvej. Mítyane ícúbáhrámeíhíjcyaaabe imyéívaténeri. Aabe ápíchó áákityéhíjcyá cúújúwá pañévu. Tsáijyu áákityéhíjcyaaabe téhí pañévu.

¹⁶ Aane íñe íjtye dímamyému éllevu diityévá óóma íbóhíítso o tsívároóbeke tsá ditye bóhíítsoúne.

¹⁷ Áánélliihyée neébe:

—¿Juhúúj, múhduré míamúnááhana ihdyu ímiááné ámuuha Píívyéébeke cáhcujtsópityúme! Aane íñe ¿múhajchótá ámuhá muhduré o áábúcúne ámuhakye ó úwáábohíjcyáá ímíñeúvú ámuha mecáhcújtsoki? Ehdúu múúhakye íñétsihdyu neébe:

—Áyu cána bo íllevu metsívaj.

¹⁸ Ahdújucóo ditye tsájtyéébé pañe naavéné íjcyáábeke díbye úhbánetu díbye íjchivyéne. Ááné boonée tsúuca ímíjpyetéébe.

¹⁹ Ááné boonétúu muha tsamééré meíjcyátsihvu dílbyeke menéehí:

—¿Aca íveekí tsá muha mepíívyetétú meíjchívyetsóné naavéneke eene u méénuhíjcyádu?

²⁰ Áánélliihyée neebe múúhakye:

—Ámuha Píívyéébeke ímí mecáhcújtsótúnéllii tsá ámuha mepíívyetétú tehdíhvane meméénúiyóne. Muurá ímiááneturé ámuhakye o néé mojtáátsá neeváúwu áyá néérou muhdú kéémevédú ímí ámuha Píívyéébeke mecáhcújtsoca muurá cámehbáú ííneiyá tsíhtsihvu ámuha menéejuri. Ehdú ímí Píívyéébeke ámuha mecáhcújtsoca tsá íiná ámuhadívu túhúúityuróne.

²¹ Muurá ihdyu téeméjpiikye mewáágóo májchotúme Píívyéébeke píáábó métáúmeíhi. Ehdúu Jetsóó néé múúhakye.

*Ídsíjiveíñé tsiíne Jetsóó úúballéne
(Mc 9.30-32; Rc 9.44-45)*

²² Áhdurée Gariréá iinújiri muha meíjcyánáa tsiíne múúhake neébe:

—Míamúnáájpídívúu ípívyéévéébedívú muurá tsaapi ékéévétsoó ímítyúmeke.

²³ Áábeke ditye dsíjívétsoobe muurá 3 coojívatu tsiíne bóhiíhi. Ehdúu díbye íhjuváné ídátso múúhake pajtyéhi.

Duurúvájá wáabyuta pamévakéré ditye áhdotsóne

²⁴ Aamée Capenaóovu muha meúújeténáa duurúvájá wáabyuta dsíídsike áhdótsohíjcyámé tsáá múúha éllevu múúhake íáhdótsoki. Aamée Péédoróké née Jetsóodítyu:

—¿Aca tsá ámuhá avyéjuube áhdóityú duurúvájá wáabyuta pamévare áhdohíjcyáne?

²⁵ Áánéllihyée Péédoro née diityéke:

—Ihdyúi áhdóíbye. Ehdúu ditye néene Jetsóoke iúúballe Péédoro díbye éllevu tsájá pañévú úcáávérónáa íhdere népéjtssoobe díbyeke:

—¿Aca muhdú ú íjtsúcunúhi, Tsímoj? ¿Muucá múúne áhdótsohíjcyámé avyéjujite? ¿A íiínúji múnáakere? ¿Mityá tsííne iinúji múnáakej?

²⁶ Áánéllihyée neebe Péédoro:

—Muurá múúne tsííne iinúji múnáakéré áhdótsohíjcyáme.

Áánéllihyée Jetsóo néehí:

—Aanéjii ¿muhdú tsííne iinúji múnáájpíubájii ó áhdoóhi?

²⁷ Áronáa ihdyu o áhdótuné múhdurá ditye íjtsúcunútu cáhawáa pijcyuté úneuj. Aane u píjyúcúúbé íhju pañe tsaji dsíídsiji u ájtyúmijívú ú áhdóteé mééma tsamútsimájucu. Ehdúu Jetsóo née Péédoróke.

18

Jetsóoke ímamyémú dilló caabyé íhtsútuube diityédítyú íjcyáiyóne
(Mc 9.33-37; Rc 9.46-48)

¹ Áijyúu muha Jetsóoke menéehí:

—¿Aca caabyé múúhadítyú íhtsútuube íjcyáa níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébé avyéjuri muha meíjcyácoóca?

²⁻³ Áánéllihyée tsííménéwúuke ipíúváabeke múúháj pñénvú ipícyóóne neébe:

—Ímíáané ámuhákye o née íjtye tsíime iinéikyé wáájacutúme íjcyadu ámuhá íjtsaméi cápáyóóvétúhajchíi tsá ámuha meíjcyáityú Píívyéébé avyéjuejte.

⁴ Muurá Píívyéébé avyéjuejte idáátsóméhjiúvú tsííméwuúmú íjcyadu néeme íjcyá íhtsútujte.

⁵ Muurá íne áanu ídátso tsíímene íjcyadu táuráavye múnáa idáátsóméhjiúvú néemeke íícúvehíjcyámé ookéjuco íícuvéne.

Tsaatéke ímítyunévú meíbúwajtsóné apíchó néeneé
(Mc 9.42-48; Rc 17.1-2)

⁶ Áánetu botsíi oke cáhcujtsómé ídátso tsííméwuúmúdúréi néemedítyú tsaatéke ímítyunévú íbúwátsohíjcyámekéubá múu apáhajchíi íjkyééháñetu néwáyúcobané íóhbáñumeke wáojcó móóá pañévú apíchó diityé úmíwa néené íhdétu.

⁷ ¡íveekíami íne ííínújiri ímítyúme íjcyame ténejcúvú tsíjtyeke íbúwátsohíjcyaj! Árómeke ihdyu máidáátsoju tene pájtyéíne.

⁸ Áhdícyane ámuhá hojtsíneri ímítyúne ámuha meméénuhíjcyáhajchíi múu kípyújcúmei téhojtsíi. Áhdure ámuháj tuhááñeri ímítyúne éllevu ámuha mepéhíjcyáhajchíi múu kípyújcúmei téjtuháji. Muurá ihdyu ímí ámuha méíjcyáa ámuháj píityu

tsátsihjítsá ijcyájúcoóturómé ámuha mepájtyetéhajchííjyu. Áánetu muurá ídátsó ámuha méijcyaa ímí ámuháj piiháñé néérome múijyú áabatéítyúnéj cuujúwá pañévú ámuha mewágóóóvéhajchííjyu.

⁹ Áhdure ámuhá hálluúúneri ámuha maáptyumíné ímityúné meméénuhíjcyáhajchíí méwaagóó téuhji. Muurá ímí ámuha méijcyaa tsánejcúeúhjí ijcyájúcoóturómé ámuha mepájtyetéhajchííjyu. Áánetu ídátsó ámuha méijcyaa tsaúúcuma ámuha méijcyarómé cúujúwá pañévú mewágóóóvéhajchííjyu.

Obééjá mújtánetu íjcyané uwááboju
(Rc 15.3-7)

¹⁰ Áhdícyane tsá múu tsiiméwuúmú íjcyadu idáátsóméhjiúvú néené cahcújtso múnáake éhdiivállétúne. Muurá ijcyámé diityé tehmejté níjkyéji múnáa Llihíyoma dííbyeke diityé hallúvú piááboju táúmeíhijcyáme.

¹¹ Muuráhjáa Míamúnáájpídívú o ípívyéévebe o tsáá ímítyuháñé mújtátsómeke o pájtyetétsoki.

¹² ¿Aca tsáápi obééjámú 100-meva íjcyámedítýú tsaapi mújtaca tsá díbye ímunáajte 99-meváréjucó íjcyámeke tsátsihvu ípícyóóne néhcóítyuró dííbyeke? Muurá néhcóíyoóbe.

¹³ Aane muurá dííbyeke iáptyúmíne mityane ímíjyúúvéíyoobe pámeerée íjcyácooca ímíjyúúne ehniíñevu.

¹⁴ Ahdu muurá níjkyéjiri íjcyaaabe Méécááni tsá ímíletú dííbyé uráávye múnáa ídátsó tsiiméwuúmú íjcyadu néémedítýú tsáápiubaré wágóoovéne.

Tsíjtyema múhdurá méíjcyane méímíbáchójcatsíñe
(Rc 17.3)

¹⁵ Áhdícyane ámuha cahcújtso múnáadítýú ímityúné tsaapi ámuháma méénúhajchíí múu iíye díbye íjcyátsihvu bóijcyú téénetu díbye illéébóhajchíí ímíbáávyeki.

¹⁶ Aane díbye lléébótúhajchíí múu pívamevájucó ímíñeúvú íhjuváné dííbyema.

¹⁷ Aame néérone díbye táhjálléhajchíí múu pámeeréjucó cahcújtso múnáa idyóbéévéne íhjuváné dííbyema. Áámeke idyé díbye táhjálléhajchíí múu ílluréjucó íhvejtsóné íhdícyaabéduréjucó díbye íjcyaki.

¹⁸ Muurá ímiááné ámuhákye o néé muhdú níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébe néhdújucó íñe íñújiri míamúnáake ámuha metúkévétsohíjcyádú ámuha méíjcyaiñe.

¹⁹ Áhdure idyé ámuhákye o néé míityétsi tsane íjtsámeíñe hallúvú Llihíyó Píívyéébe níjkyéjiri íjcyáabeke piáábó táúmeíhajchíí muurá piáábóibye diityétsikye.

²⁰ Muurá Píívyéébeke cáhcujtsómé píváaturómé tamyémeri píhcyáávéméj pñe oo díityéké o piááboki.

²¹ Ehdúu Jetsóó néénélli Pédoro néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿aanéhaca íñe múhdúijyúvú ó ídáátsóvéiyá óóma ímityúné méénúmedi? ¿A 7-ijyúva?

²² Áánéllihiyée neébe:

—Tsáhaá, páijyuvaré múu ídáátsové uke ímityúné méénúrómedi.

Ídáátsóvéiyóné ímíllétúúbedítýú íjcyané uwááboju

²³ Muurá níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébe pámeemáyé íavyéjú ímíbájchoó tsané avyéjuubéhjáa íhyájkímú pevénéré dííbyedítýú náhjíhénuhíjcyáné diityémá ímíbajchódu.

²⁴ Tujkénúhjáa ímíbájchóroobe mityane pevénéré dííbyedítýú náhjíhénuhíjcyáábema.

²⁵ Áronáacáhjáa tsá díbye píívyetétú teene íñetú íáhdóiyóne. Áánéllihiyéhjáa dííbye íavyéjuube néé tsaatéké dííbyedívú íñáhjíhénuíné páneere íhñénéhjima ítsíímemájucó teene múhdutú díbye áhdóítyúrónéllihiye.

26 Áánélliihyéhjáa díbye íúnú múnáajpi díbyé lliñévú imímóúúvéne díbyedívú ñdátsójkímyeíñe néehí: “Ávyéjuúbej, cána ehdícyároné pañéi daabúcú ñne úhdityu o náhjihénuhíjcyáné uke o áhdohíjcyatúne. Ukéi chooco ó áhdoó páneére.”

27 Ehdúhjáa díbye néenélíi díbyedi ñdáátsóvéne tsáhájucó díbye áhdótsotúne. Áábé hallúríhjyáa tsá ñná íjcyájúcootúne.

28 Ehdúhjáa íavyéjuube díbyema ímíbájchótsihdyu péébe cábuuvé tsaapi íñahbéébedívú téhduréhjáa díbyedítú áyanéwu íñahjíhenúné áhdohíjcyatúúbedívu. Áábekéhjáa íjkyéetu íéékévéne neébe:

—Ó imíllé ícyoocaré oke u áhdone óhdityúu u náhjihénúne.

29 Áánélliihyéhjáa téhdure díbyé lliñévú imímóúúvéne ñdátsójkímyeíñe néeroobe díbyeke: “Muúbej, cána ihdyu óvíjyucóí daabúcú tsáryóné pañe teénej. Ukéi ihdyu chooco ó áhdoóhi.”

30 Áronáacáhjáa tsá díbye ímíllétú ñdáátsovéné díbyedi. Íllurējucóhjáa díbye cúvéhoojánúné díbyeke. Aabéhjáa cúvéhóójá pañe íjcyá díbyeke íáhdótúné hajchóta.

31 Ehdúhjáa íñahbéébeke díbye dáriivéné tsijtye íñahbéjteke ídátsó pájtyénélíi íavyéjuúbeke úúballémé muhdú díbyeke tene pájtyene.

32 Áánélliihyéhjáa íavyéjuube píuvá díbyeke. Áábekéhjáa népéjtsóobe: “Uu táúnú múnáajpi, ¿íveekí ávyetá imítyuube uú? Úhdí muurá o ídáátsóvéne ó íhvejtsó páneere ávyetá mityáné óhdityu u náhjihénúné u áhdohíjcyatúne.

33 Ahdu muurá díñahbéébedi u ídáátsóvéne ú íhvéjtsóiyá páneere úhdí o ídáátsóvéne o íhvejtsódu.”

34 Ehdúhjáa íavyéjuube díbyeke íñéene íllurējucó icyáyobáávaténe icyúvéhoojánúúbedívú ícúbáhratsóné teene díbye áhdótúné hajchóta.

35 Ehdu muurá ámuhákye méénúíbye Llihíyó níjkyéjiri íjcyabe ámuha ímíáánéjucó ámuhá ííbúuri ámuhá náhbedi meídáátsóvétúhajchíjyju.

19

*Táábávájcatsímyé wáágóójcatsítyuróné Jetsóó úwaabóne
(Mc 10.1-12; Rc 16.18)*

1 Ehdúu Jetsóó nétsihdyu muha mepéjucóó Gariréatu Jodéa íiñújivu Joodáá tsiñéjcuvu.

2 Áhullée mítyane míamúnaa úráávyehíjcyá díbyeke. Áámedítúu chéméméhjike bóhíitsohíjcyáabe.

3 Áijyúu tsaate paritséomú díbyeke imújtátsóro díbye éllevu itsáane néehí:

—¿A tehdújucó tsaapi méwakye íhvéjtsóiyóné íhdícyáné hallútúre?

4 Áánélliihyée neébe:

—¿Aca tsá ámuha meéévehíjcyatú Píívyéébé waajácuháámi? Muurá téhaamítú caatúváné díbyée páné íhdéene ípívyéjtsóné níjcaúvú téhdure ípívyéjtsóné wajpii, wallee, íjcyane muhdú tene íjcyáidyújucó.

5 Áánemáa muurá téjyújucó díbye néene wajpi wálleeke ityáábávállema íñeíñe cáánímútsidítú díllemáyéjucó íjcyá tsahéécoréjucó tsáápiye íjcyáiyódu.

6 Aamútsí muurá mítyétsi íjcyáromútsí tsahéécoréjucó íjcyáíñe Píívyéébé ípívyéjtsódújucó. Áánéllíi tsá tsaate ityáábávájcatsícyooca dówáávéítyuróné.

7 Ehdúu Jetsóó néenélíi néeme díbyeke:

—Áánaacaráhjáa ¿íveekí Moitsééúvú úwáábohíjcyá metaábávárolleke meíhvéjtsóiyóné téené waajácuháámi mecaátúnúhaamívú maájcnema?

8 Áánélliihyée neébe:

—Muuráhjáa ihdyu eene ámuha meíjcyadu ditye cáhcujtsópityúnéllii ehdu nehíjcyaaabe tehdu tene néétúrónáaáca. Tsáháa Píívyéébe tehdu teene ípívyéjtsotúne.

⁹ Áánéllii ámuhakye o néé tsaapi mewa ímityúné tsíjtyéhjima méénútúrólleke íhvéjtsóne tsíjpíllekérejuco táábávahajchíí muurá ímityúné méénuube íveekí méwamájíí tsíjpíllema íjcyáneri. Áhdure idyé tsaapi íhvéjtsólleke táábávaabe ímityúné meenúhi.

¹⁰ Ehdúu Jetsóó néénéllii muha menéehíí:

—Ímí tehdújúcooro teene táábavajcatsí néérónáa tsíñejcútú múhdurá teéne. Áánélliihyéubá óvíjyácóóiyóné teéne.

¹¹ Áánélliihyé neebe múúhakye:

—Árónáa tsá pamévare píívyetétú tehdu íjcyane. Apáámyéré ihdyu Píívyéébe pícyohdújuco íjcyane píívyeté tehdu íjcyane.

¹² Muurá íjcyámé tsaate ípyée ípívyeevédújuco wálleema íjcyáiyóné píívyetétúme. Áhdure íjcyámé tsaate míamúnaaré méénúnetu wálleema íjcyane píívyetétúme. Áánetu ihdyu tsaate imíllé íyéejteré íjcyane íiná túhújtsotúmé níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébe avyéjuejte íjcyáneriyé ííjiveki. Áhdícyane ihdyu óví caatyé íyéejteré íjcyane ímillémé tehdu íjcyáhi. Ehdúu Jetsóó néé múúhakye.

Tsíméké Jetsóó llúúvanúne
(Mc 10.13-16; Rc 18.15-17)

¹³ Áijyúu tsaate ítsíimeke tsivá dííbye élleву díbye diityé hallúvú piááboju ityáúmeí Píívyéébeke. Áánélliihyé muha menéé ínevú ditye tsíméké tsívane íllure dííbyeke ityúhújtsoki.

¹⁴ Árónáacáa neebe múúhakye:

—Óvi ihdyu tsiváme. ¿íveekí ámuha mécatuhtsóhi? Muurá diitye tsíime íjcyadu néémé wáábyuta Píívyéébe avyéjé íjcyá níjkyéjiri.

¹⁵ Ehdúu íñéene diityéké dócarájcoobéré Píívyéébeke piáábó táúmeí diityé hallúvu. Ááné boonétúu tétsihdyu muha mepée tsíllévúréjuco.

Ováhtsá Jetsóoma íhjuváne
(Mc 10.17-31; Rc 18.18-30)

¹⁶ Tsáijyúu téhdure tsaapi ováhtsá ehnéva múnáajpi íjcyaaabe Jetsóó élleву itsááne nééhií:

—Uwááboóbej, ímiáábé u íjcyaaabe cána oke díñe muhdú o íjcyáiyóné múijyú o dsíjívéjúcóóityúne bóhí o újcuki.

¹⁷ Áánélliihyé neébe:

—¿Aca íveekí eene oke ú dilló ímiáábedi? Muurá ihdyu apáábyéré Píívyéébe ímiáábe. Áhdícyane cáhawáá dííbyé taúhbajúúne néhdu diicya múijyú u dsíjívéjúcóóityúne bóhí u újcune u ímílléhajchíjyu.

¹⁸ Áánélliihyé neébe:

—¿Aca keená teene dííbyé taúhbajúúne? Áánélliihyé úúbállebe teene taúhbaju íllu nééneé:

—Tsá múu míamúnáake dsíjívétstotúne. Tsá múu íhdícyámema dómacójcatsityúne. Tsá múu nánívatúne. Tsá múu állíuutúne.

¹⁹ Múu avyéjuullé díícyáánimútsikye. Pamévakéré múu wajyú muhdú u wájyúmeídyu.

²⁰ Ehdúu Jetsóó néénéllii neébe:

—Muuráhjáa ihdyu táayáábedityúré tehdújuco o ícyahíjcyáne. ¿Mityá íjcyánéi tsiíñe íiná o méénúiyónej?

²¹ Áánélliihyé neébe:

—Ihdyu panévaturé ímiáábé u íjcyane u ímílléhajchíí dít síeméné nájhíhénúne ídáátsóméhjike piáábo. Áijyu ihdyu ímiááné ú ávyéjúúteé nájkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébé avyéjuvu. Aane cáhawáá ehdu méénúne ookéréjuco duráávyej.

²² Ehdúu Jetsóó nééne kímóhcó pajtyé díbyeke mityane díbye éhnévánéllíhíhe. Aabée ílluréjuco pééne kímóóveebére.

²³ Áánéllíhíyée Jetsóó néé múúhakye:

—Ímiááneturé ámuúhakye o néé éhnéva múnáa íhtsútúnetu úcáávéiyóné Píívyéébé avyéjuvu.

²⁴ ¿Aca muhdú caméélló ánéétóhéjutu pajtyéiyáhi? Áhdure ¿aca muhdú diitye éhnéva múnáa Píívyéébé avyéjuvu úcáávéiyáhi?

²⁵ Ehdúu díbye nééneri muha meúllévenúne menééhíí:

—¿Aca ihdyu múhdutúra pájtyetéiyóme?

²⁶ Áánéllíhíyée múúhakye íííténe neébe:

—Tsá muurá míamúnáa píívyetétú iye ipájtyetétsámeíñe. Áronáa Píívyéébe píívyeté diityéké ipájtyetétsóné íiná dííbyedívú túhúútúnéllíhíhe.

²⁷ Áánéllíhíyée Pééodoro nééhíí:

—Ávyéjuúbej, muuráhjáa páneere muha meíhvéjtsóne uukéréjuco meúraavyéne. ¿Aane muhdúí íñe teéne? ¿íiná muha meújcuú téené hallúvu?

²⁸ Áánéllíhíyée múúhakye neébe:

—Ímiááneturé ámuúhakye o néé páneere tsíhdyuréjuco ímíbaávyécooca Míamúnáájpídívúu o ípívyééveebe o ávyéjuutéíñe. Áijyu idyé ámuha téhdure méíjcyáa 12-hava ámuha múnáa íjraéémú íjcyámé avyéjujte.

²⁹ Muurá páneere íjcyátsíhjíma ímúnáake íñahbémuu, íñaaállémuu, cááanimuu, méwamyuu, íítsíimee, íjcyárómeke ípícyoíñúne ookéréjuco iúráávyéné wákímyéí méénume éhnííñevu tsáímíyé íjcyáa múijyú muhdú íjcyáityúmeréjuco.

³⁰ Áronáa ihdyu téíibúwá méíjcyaco. Muurá íñe ícyooca íhtsutúme íjcyame ídátsó téijyu waagóojte íjcyáahi. Áané lliíñévú íñe ícyooca ídaatsómé ávyéjúúteéhi.

20

Tsaate wákímyeíñetu íjcyáné uwááboju

¹ Muurá Píívyéébe nájkyéjiri íjcyaaabe pámeemáyé íavyéjú ímíbájchoó éhne múúne tsaapi íúmíhé wákímyéí múnáama diityé wákímyéí ímíbajchódu. Tsaapíhjáa muurá íúmíhé pañétú óova ditye íááhívétso cúúvéneturé nehco wákímyéí múnáake.

² Aanéhjáa tsúúca iújcúmeke neebe 10-haamíva tsájcooji íáhdoíñe. Áánemáhjáa wallójucoobe ditye iwákímyeíki.

³ Áané boonétúhjáa idyé cójíhréjuco néénáa tsiiñe tsíjtyeke néhcotéébé úújeté tsaate tsátsii pevétaré íjcyámedívu.

⁴ Áamekéhjáa neébe: “Ámuúhaj, óoma méwákímyeítyé táúmíhé pañe. Ámuúhakye ímí ó áhdoóhi.” Áhdújucóhjáa ditye wákímyeítyéne.

⁵ Áané boonétúhjáa idyé tsiiñe cójijpíine péébe újcujé tsíjtyeke. Átsihdyúhjáa tsiiñe péébe újcujé tsíjtyeke.

⁶ Áané boonétúhjáa ávyetá cuuvé pañéjuco péébe úújeté tsaate pevétaré íjcyámedívu. Áamekéhjáa neébe: “¿íveekí wákímyeítyúme ámuha pevétaré?”

⁷ Áánéllíhíyéhjáa neémeé: “Muhdú muha múúhakye táúhbánejjí íiná muha méwákímyeíyáhi.” Áánéllíhíyéhjáa neébe: “Ané óoma mepééne méwákímyeítyé táúmíhe. Ámuúhakye ímí ó áhdoóhi.” Áhdújucóhjáa ditye pééne dííbyema.

⁸ Áané iijyúnuvúhjáa diitye wákimyei múnáá tehmeébeke neébe: “Áyu illuréjuco wákimyei múnáake dááhívetsómeke dahdo. Nihñerené úcáávemedítýú ú áhdótujkénúhi. Áané boonétúi ú áhdoó tujkénuné úcáávemeke.”

⁹ Ahdújucóhjáa díbye eenée ávyetá nihñéjtéré cuuvé pañe úcáávemedítýú áhdótujkénuné tsáápiitsáké 10-haamívá díbye tépallí múnáajpi néhdunéjuco.

¹⁰ Aanéhjáa diitye eenée tujkénú cúúvénetúré úcaavémé ííténe íjtsámei díbye áhdoíñé éhniíñevu pájcoojíré ditye wákimyeiñélliíhye. Áronáacáhjáa diityéké téhdunéré 10-haamívá áhdoóbe.

¹¹ Aanéhjáa múhdurá diityéké pájtyénélli tépallí múnáajpidítýú líihcyámeímye.

¹² Áamedítýúhjáa tsaapi neé dílbyeke: “Aca muhdú íivane aaty ıcıoocárené cuuvé pañe úcáávemeke ú ahdó íñe muha cójijhajchótá állócohíváneri mewákimyeímye u áhdodúnére.”

¹³ Áánélliíhyéhjáa neebe dílbyeke: “Muúbej, ¿acáne tsá o neétu téhdune 10-haamívá ámúhakye o áhdoíñé tsájcoojí wákiméi? Áánerá tsáháturo ímityúné ámúhakye o dáriívetúne.

¹⁴ Ahdícýane wa eene uke o áhdone dékéévène dípyej. Muurá ihdyu ó imíllé áyánéwu wákimyeíómema tsahdúnéhjírre o áhdone pámeekére.

¹⁵ ¿Aca tsá u wáájácutú o imíllédú o áhdóiyóné tadsíidsidívu? Anéjííva oke ú neéiyá múhdurá o dáriívéne. Áhdure tsá u nómiutááváityuró pámeemáyé ímiáábé o íjcyáneri.” Ehdúhjáa neebe tépallí múnáajpi dílbyeke.

¹⁶ Ahdícýane íñe ıcıooca iye íhtsutúme íjcyane ítsúcunúmeíhijcyámé nihñéétsihvu ídátso waagóojte íjcyáahi. Áané líiñévú íñe ıcıooca ídaatsómé ávyéjúúteéhi. Muurá mítyámeke táavyéjú wákimyeívu o újcúrómedítýú uhjéméré ímí teene úraavyémé ávyéjúúteéhi. Ehdúu Jetsóo úwaabó tsaapi íwákimyei múnáama diityé wákimyei ímíbájchónetu.

Ídsíjiveíñé tsiíñe Jetsóo úúballéne

(Mc 10.32-34; Rc 18.31-34)

¹⁷ Átsihdyúu múúhaye 12-meva Jerotsaréevu dílbyema mepéénáa juuvávyú múúhakye neébe:

—Mepéé íñe Jerotsaréevu.

¹⁸ Ácoomívú muurá Míamúnáajpidívúu o ípívyéévéébedívú tsaapi llúúvájte avyéjútémá taúhbájú uwáábojtéké óhdivu ékéévétsoóhi. Aame neé oke ídsíjívétsoíñe.

¹⁹ Áábeke muurá oke íhvétsoímyé jodíómú íjcyátúme hójtsí pañevu. Aame óhdi iúúhívaténe oke imyéénúúbeke illuréjuco wátyetyéhcuíñé páwachékevu o dsíjíveki. Ároobe tsiíñe ó bóhí 3 coojívatu. Ehdúu Jetsóo neé múúhakye.

Jacóóbomútsíj tsiíju Jetsóoma íhjuváne

(Mc 10.35-45)

²⁰ Téjyúu Tsebedéo taaba Jetsóo éllevu itsááne íllímutsi Jacóóboo, Jóáaa, íjcyamútsí múúhama íjcyámútsikye ipíúváne dílbyé líiñévú mímóuuvé piáábó ityáúmeíki.

²¹ Áállekée neébe:

—¿íínetú uke o píaabóné ú imílléhi?

Áánélliíhyée neéle:

—Ó imíllé íjtyetsi hájchíwúumútsí úuma páñétúétsihyi íjcyane díavyéjuri u íjcyácoóca.

²² Áronáacáa neebe dílleke:

—Ávyeta tsá u wáájácutú íñá u táúmeíñe. Ehdúu dílleke íñétsihdyu diityétsikye neébe:

—¿Aca ámuhtsi ávyetá íhnáhó méicúbáhrámeíiyá muhdú o ícúbáhrámeídyu?

Áánélliíhyée neemútsi:

—Éée, muhtsi méicúbáhrámeíiyáhi.

²³ Áánélliihyée neebe diityétsikye:

—Ímíáánéhde ámuhtsi méícúbáhráméíhi. Áronáa ihdyu páñétúétsihyi táavyéjuri o íjcyácooca tsá oore ámuhtsikye táúniúvú o pícyóóítyuróne. Muurá ihdyu Llihíyóré pícyóó caatyéké iwábyújtsómeke.

²⁴ Ehdúu Jetsóoma dityétsí ihjyuváné múúhakye diityétsí nahbéjté 10-meva muha meíjcyámeke tsárí pajtyéhi.

²⁵ Áronáacáa múúhakye ipíúváne neébe:

—Ámuha muurá méwaajáácú íñe ííñújiri íjcyáné avyéjujte pamévare íhtsutúmé íjcyane ímilléne.

²⁶⁻²⁷ Áánetu ihdyu íñe ámuha tsúúca tahñéjté meíjcyame tsá múu tehdu néétune. Ámúhadítýú tsaapi íboohówaabe íjcyane ímílleebe múu íñahbéjteke íícuvé íñe muhdú Míamúnáájpidívú o ípívyéévebe o méénuhíjcyádu.

²⁸ Tsáháa muurá o tsáátu íhtsútuube ávyéjuube o íjcyáábeke míamúnáa oke íícúveki. Muuráhjáa ihdyu o tsáá diityéké o píaabódú íjcyaaabe diityé wájjuri o dsíjive teene cáhcujtsómé ipájtyeteki.

Hállúvátúmútsikye Jetsóó ímíjpyetése
(Mc 10.46-52; Rc 18.35-43)

²⁹ Aamée Jericóotu muha mepéémeke mítyane míamúnáa úraavyéhi.

³⁰ Áijyúu hállúvátúmútsí juuvá úníuri ácuúcunúhíjcyamútsí tétsihdyu Jetsóoma muha mepájtyene iwáájácúne kéévánécoba néé dííbyeke:

—ÍÁvyéjuúbej, Dabííúvúj tsiiménémúhaabe u íjcyáábej, múhtsidi ihdyu óvíjyuco dídaatsóve!

³¹ Ehdúu dityétsí néénéllii tétsii íjcyame uhbá cúúvéhulléré dityétsí íjcyaki. Árónerí íícúvétúmútsí éhnííñevúré tsiíñe nééhií:

—ÍÁvyéjuúbej, Dabííúvúj tsiiménémúhaabe u íjcyáábej, múhtsidi ihdyu óvíjyuco dídaatsóve!

³² Áánélliihyée Jetsóó íjyóóúúvéne néé diityétsikye:

—¿Íná ámuhtsi méimílléhi?

³³ Áánélliihyée neemútsi:

—Ávyéjuúbej, muhtsi méimíllé mahálluváne.

³⁴ Ehdúu dityétsí néénéllii mítyane ídáátsóvebe diityétsidi. Áánemáa diityétsikye íhyálluúúné díbye dócárájcónetu tsaímíyé íitéjúcoomútsi. Aamútsí dííbyekéréjuco úraavyéne.

21

Jerotsarée pañévú Jetsóó úcaavéne
(Mc 11.1-11; Rc 19.28-40; Ja 12.12-19)

¹ Aamée muha méwajtsí Jerotsarée píihíriyéjuco Bepajée cóomí úníuri Oríívo bájú íjcyátsihvu. Átsihdyúu Jetsóó wallóó mítyétsikye múúhadítýú técoomívu.

² Áámútsikyée neébe:

—Écoomi ípíihíré cóomityu óoma méujcúté íayáne ííjú íllíma íjcyaaabe dóhjínúmeííbyeke. Áábeke metsíñaáyóne métsívaco.

³ Aane tsaate ámuhtsikye ‘ívéémútsikyé ámuhtsi métsíñaáyó’ néhajchíí méneéco: “Ávyéjuubéne múhtsikye néénéllíhye. Íícúiyévané ihdyu óómíchóííbye.” Ehdúu neebe diityétsikye.

⁴ Ehdúu pajtyéné Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpíhjáa íllu néhdújuco:

⁵ Tsióó cóomi múnáake mene: “Ámúha éllevu ámúhá avyéjuube tsaá ídaatsóné íayáne ííjú hájchí hallúri.”

Ehdúhjáa neebe Píívyéébé ihjú uubálle múnáajpi.

⁶ Aamútsíi tsúuca újcujé diibye íayáne ííjuka íllíma Jetsóó néhdújuco.

⁷ Áábé hallúu wájamúúnetu muha meíhbóné hallúvú iñeríívyéne péjúcoóbe.

⁸ Áijyúu mítyane míamúnaa íjcyame íhbó íwajyámuunévú juúva. Tsaatée wájyaúúnevu íhbóhi.

⁹ Aamée dííbyema péé tsuullerí íjcyamee, idyéjuri íjcyamee, ehdu. Aamée wáñécohíjcyá: —¡Ñóóooj, máávyejútsó áanu Dabííúvúj tsiménémúháábeke! ¡Maímijyu díbye Píívyéébe mémeri tsááneéj! ¡Ñóóooj, máávyejútsó caame íjcyaa Píívyéébeke! Ehdúu iwáñéjcóne nehíjcyáme.

¹⁰ Aabée Jerotsaréevu úcááveneri pámeere técoomí múnáa íbóríbaavémé néehíi:

—¿Múamí tsáma aátyej?

¹¹ Áánéllíhyée tsaate néehíi:

—Áánerá aabye Jetsóó Píívyéébé ihjú uubálle múnáajpi Gariréa iñújiri íjcyacóomí Natsarée múnáajpi.

*Duurúvájá pañétú náhjíhe múnáake Jetsóó bóayóne
(Mc 11.15-19; Rc 19.45-48; Ja 2.13-22)*

¹² Áané boonétúu duurúvájá pañévú náhjíhénújcatsímyeke téjá pañétú boáyoóbe. Wájójcoobée dsíidsike cápáyócohíjcyámé metsáwááne. Áhdurée íjúúmuke náhjíhénuhíjcyámé acúúvéihcyúné wájójcoóbe.

¹³ Áánemáa neebe diityéke:

—Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Íjya tahjya tééjá lliíñévú míamúnaa óoma íhjúvahíjcyáijya.” Aaja ¿íveekí ámuha naní múnáa jaríyájucó medíllone?

¹⁴ Áijyúu tééjá pañe hállúvátúméhjima ímí úllehíjcyátúméhjí íjcyame dííbyeke piáábó táúmeímyeke ímíjpyetétsoóbe.

¹⁵ Ehdúu téijyu méénuube méénúráítýúronéhji. Áijyúu tsime wáñécohíjcyá: “¡Ñóóooj! Átsihdyúu nehíjcyáme: ¡Máávyejútsó aadi Dabííúvúj tsiménémúháábeke!” Aanée llúúvájte avyéjútémá taúhbájú uwáábojte tsarí íjtsúcunúne Jetsóoke néehíi:

—¿A ú llebo eene aatye nehíjcyáne?

¹⁶ Áánéllíhyée Jetsóó néé diityéke:

—Éée. ¿Aca tsá múijyú ámuha meéévetú Píívyéébé waajácúháámi téénetu íhjuváne? Íllu muurá nééneé:

Pámeere dííbyeke duurúvahíjcyá tsime ñohñoríyái íjcyárótsíwuújimájucó.

¹⁷ Ehdúu Jetsóó diityéké nééneé boonétú muha mepéé Jerotsaréetu Betáániávurájucó. Áhullée tépejco muha mécuwáhi.

*Higyéérahe Jetsóó pítyuutsóne
(Mc 11.12-14, 20-26)*

¹⁸ Áané tsitsíínevúu cúúvénéturé muha tsiiñe Jerotsaréevu meóómíñáa Jetsóó ajyábáávatéhi.

¹⁹ Aabée juuvá úníutu íjcyahé higyéérahe úújéjerá ‘néévahéubáhaja’ iñéénema. Áronáacáa tsá tehe néévatúne. Áánéllíhyée íllurájucó díbye teehe pítyúútsoobe nééneé:

—Níhñécunu íllurájucó u chéméihye ¿íveekí tsá u néévatúne?

Ehdúu díbye néénemáyé tsúuca íjtoíñuhe.

²⁰ Áánéríi muha meúllévenúne menéé dííbyeke:

—¿Aca muhdú eene eehe higyéérahe peecútéré tsúuca cheméhi?

²¹ Áánélliihyée neebe múúhake:

—Muurá ímiááné ímíñeúvú ámuha mecáhcújtsoca tsá apááñéré íñe higyéérahe o chémétsónéeméné ámuha meméénúityuróne. Téhdure muurá ámuha menéejuri tsane cámehbáú íñéiyá móááj pñnévu.

²² Ahdícyane muurá páneere íiná Píívyéébeke ámuha metáúmeíñé ámúhake ájcúiibye ímiááneturé ámuha ímí mecáhcújtsóhajchííjyu.

Jetsóó ihsútu

(Mc 11.27-33; Rc 20.1-8)

²³ Átsihdyúu idyé tsiiñe duurúvájá pañévu díbye úwáábónáa páñétúejte llúúvájte avyéjútémá túkevétsojte díbye éllevu itsáane nééhií:

—¿Aca múúbé ihsúturi u íjcyabe eene ehdu nénehji ú méénuhíjcyáhi?

²⁴⁻²⁵ Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

Áhdure ¿acáa múha néejuri Jóaa tsótsóhíjcyá cáhcújtsómeke? ¿A Píívyéébeé, mityá míamúnaáree néejuri téené wákímyéí méénuhíjcyáábej? Áyu cána oke máañújcuj. Ámuha oke maañújcúhajchíí botsíi ámúhake ó neé múúbé ihsúturi ténehji o méénuhíjcyáne. Áánélliihyée tsamééré néjcatsíhi:

—Muurá ‘Píívyéébeé néejuri tsótsóhíjcyáábe’ menéhajchíí meke nééíyoóbe: “¿Áábekéráhhjáa íveekí tsá ámuha mecáhcújtsotúne?”

²⁶ Áánetu ‘míamúnaáree néejuri’ menéhajchíí meke diitye míamúnaa téené hallútú méénúiyáhi. Muurá pamévare cáhcujtsó ímiáánéjucóo Píívyéébe ihjyú uuballe múnáajpi díbye Jóááuvu íjcyane.

²⁷ Ehdúu íñéjcatsíñeri íñúhnévéne íllure nééme díbyeke:

—Maáhuú, tsá muha mewáájacutúne.

Áánélliihyée neebe diityéke:

—Aanéjííva idyé ámúhake ó neé múúbé ihsúturi o méénuhíjcyáne.

Tsáapí hájchimútsidítú íjcyáne uwááboju

²⁸ Átsihdyúu tsiiñe Jetsóó diityéké nééhií:

—¿Muhdú ámuha méijtsúcunú tsiiñe ámúhake o úúballeíñe? Tsaapíhjáa íllímútsidítú amíáábeke nééhií: “Líhij, cána íhyajchíí méúmihe wákímyeítyej.”

²⁹ Áronáacáhhjáa neébe: “Tsá o ímíletúne.” Áronemáhhjáa bóónétu wákímyeítyeébe.

³⁰ Átsihdyúhhjáa bónéébeke neebe téhdure. Áánélliihyéhjáa neébe: “Juújuj Líhij, tehdújuco. Óvíi ó wákímyeítyéhi.” Áronáacáhhjáa tsá díbye wákímyeítyetúne.

³¹ Aanée ¿caabyé diityétsidítú cáhcujtsó cááníkyeé? Áánélliihyée nééme díbyeke:

—Tujkénúejpíhjáa cáhcujtsóhi.

Átsihvúu neebe diityéke:

—Ímiááneturé ámúhake o neé muurá múhdurá ícyahíjcyáne walléémuma méiiñújí avyéjúúbé wáabyuta dsíidsike áhdótsóhíjcyámé ímityúmé íjcyarómé ímíjpyetéé ámúhajtane Píívyéébe avyéjúejtéréjuco íjcyaki.

³² Muuráhhjáa tsojtsó múnáajpi Jóaa ámúhake úwáábohíjcyará ímityúné ámuha meícyahíjcyáne meíhvéjtsóne Píívyéébe icyánejcúvuréjuco ámuha meíbúwáávéroki. Áronáacáa tsá ámuha mecáhcútsóhíjcyatú díbyeke. Áánetúu ihdyu muurá diitye ímiááné ímityúmé íjcyarómé díbyé uwáábó icyáhcújtsóne ímíjpyetéhi. Áánáacáa ¿muhdú íveekí tsá ámuha teene melléébójúcoorómé meímíjpyetétúne?

*Úmihé tehmé múnáa múhdurá dáríívemeíñetu íjcyané uwááboju
(Mc 12.1-12; Rc 20.9-19)*

³³ Cáhawáá melleebúcunu tsiiñe ámuhakye o úúballéne: Tsaapíhjáa íúmihe óóva íbájtstone mijcónúhi. Áanemáhjáa tsátsii ímíbájchoobe tééne néévá dótsúhcúmeítsíi. Áhduréhjáa jáhwu méenuube cáámé cóhnaúvú tééjá pañétú tépalli téhmémeíjya. Ápallívúhjáa tsaatéke ityéhmétsóne aahívetéébé tsííñe iññúji.

³⁴ Aabéhjáa tsúúca tene néévane iwáájácútsihvu wallóó íúníu múnáake diityémá ditye iwállóóro téénetu dííbye éhné íjcyadúne.

³⁵ Áronáacáhjáa íllure méénúpejtsómé diityéke. Tsáápiikyéhjáa néwayúúnevu aamúme. Áánetúhjáa tsíjpiikye dsíjívetsóme.

³⁶ Áané boonétúhjáa idyé tsiiñe wálloobe pívamevákéjuco. Árómekéhjáa idyé méénúpejtsóme.

³⁷ Áané nihñévúréhjáa wálloobe íllíkyeréjuco 'íhya hájchíwu íjcyánéllii dííbyeke avyéjúúlléiyóme' iñéénema.

³⁸ Áronáacáhjáa dííbyeke íájtyúmíne néjcatsímye: "Aabye muurá íllíyéjuco íñe cááníñúiyóne. Áanéllii metsu dííbyeke medsíjívétso mehnéréjuco tene íjcyaki."

³⁹ Áhdújucóhjáa íékéévéébeke ditye tépallítýú ííwávu itsájtyéne dsíjívetsóne.

⁴⁰ Ehdúu íúúbállétsihdyu neebe diityéke:

—¿Aane íñe diibye úmihé aabájaabe itsáácooca muhdú méenuú diityéké eenée tépallívú díbye téhmétsoíñúmé ímityúné dáríívemeímye?

⁴¹ Áanélliihyée néémeé:

—Íhya ihdyu diityéké ídáátsóvétuubéré ídsíjívetsóne tsíjtyekéréjuco téhmétsoíñé tépallívú botsíi teene bajtso kéémévécooca tsáneevu dííbyeke ájcúímye.

⁴² Ehdúu ditye néérónáa neebe diityéke:

—¿Aca tsá ámuha mújyú meéévetú Píívyéébé waajácúháámi? Muurá tsátsihdyu nééneé: Tsaúpe nééwayu jááháñé wákimyéi múnáa íñéhnílléne wáágóórou pícyámeí ímichi tééutu jaa éjkéiu. Muurá ihdyu Píívyéébere ehdu meenu téhdújuco. Ehdu muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé.

⁴³ Aane ámuhakye o néé Píívyéébé avyéjú ámuhá wáábyuta íjcyájúcootúne. Muurá ihdyu tsijtye ímí óóma íjcyámé wáábyutáréjuco tééne.

⁴⁴ Muurá teeu nééwayúdú o néébedítýú íjcyané uwááboju cáhcújtsotúmé mújtaáhi. Áámedívú muurá o cáyobáávatécooca ílluréjuco ditye wágóóóveíñe.

⁴⁵ Ehdúu Jetsóó tsíeménéhjitu úwaabóné llúúvájte avyéjútémá paritséómú waajácújucóó diityéké díbye lléboobóne.

⁴⁶ Áanélliihyée ímíllerómé dííbyeke iwáágoóné tétsihdyu. Áronáacáa nuhnévémé Píívyéébé ihjyú uuballe múnáajpi díbye íjcyane míamúnáa néhíjcyáneri íllityénema.

22

*Táábávajcátsí wañéhjitu íjcyané uwááboju
(Rc 14.15-24)*

¹ Áhdurée tsiiñe Jetsóó úúballé muhdú Píívyéébe íavyéjú pámeemáyé ímíbájchoíñe.

² Neebépeé:

—Tsáne avyéjuubéhjáa ílli táábáváné wañéhjivu míñutsó mítyane míamúnáake.

³ Áame éllévúhjáa wálloobe íúníu múnáake ditye íñéete ditye itsájúcoóki. Aaméhjáa úúbálletérónáa tsá ditye ímíletú itsááneé.

⁴ Áanélliihyéhjáa tsíjtyeke tsiiñe iwállóómeke neébe: "Méneete táuubámye ditye itsááne íñe ocájímú tutácóóné idyóóvaki."

⁵ Ahdújucóhjáa ipyééne ditye úúbállérónáa idyé tsá ditye ímíletú itsááneé. Ícúvetúméhjáa íwákímyéiháñevúré péécunúhi. Tsaatéhjáa péé íúmihénevu. Tsiytyéhjáa péé náhjihévu.

⁶ Áánetúhjáa tsiytye íllure diityedí ícúbáhrámeke dsíjívetsóhi.

⁷ Aanéhjáa ílluréjuco diibye ávyéjúúbeke mítyane cáyobáávatétsóne. Áánélliihyéhjáa ítsodáhómuke táúhbaabe ditye diityéké ídsíjívetsóne diitye cóómí icyátsuhjácoki.

⁸ Áané boonéhjáa idyé tsiytye íúníu múnáake neébe: “Tsúúca íñe hájchíwu táábáváné wañéhji mājchoháñe méénúmeíjyúcoorá téénevu tsáámeke memājchótsóiyóne. Ávyeta ímílléityúmekéhjáa o mĩñutsójúcoorómé íñe tsá tsáátu meéllevu. Árone ihdyu óvi tehjújuco tsá ditye tsáátune, ímiáámejĩ tsááiyáhi.

⁹ Ahdícyane cána étsihjívú mepééne ámuha maájtyúmidúmeke méuubállé ditye itsáákí.”

¹⁰ Ahdújucóhjáa ditye pahúllevávú ipyééne pámeekéré íajtyúmidúmeke mĩñutsóné ímityúrómhjímáye. Aaméhjáa tsúúca tsááme teeja wahpéhi.

¹¹ Ááme éllévúhjáa diibye ávyéjuube ipyééne ájtyumí tsaapi íhdícyájamáyé íwajyámuma diityéj pñe íjcyáábeke.

¹² Áábekéhjáa neébe: “Muúbej, ¿acáne íveekí íñe átérééjamáyé u tsáá béhjávu úcáávéne tsáátuúbe?” Ehdúhjáa ávyéjuube díibyeke néénéllii tsá díbye ñná néétune.

¹³ Áábedityúhjáa íúníu múnáake neébe: “Áánúke íjtyúháacyuma íhyójtícu mechíjchúne áachívú peete íjcyátúhullévú mépicyóhje téhulle díbye ityáá íhwáñe ííhdónema.”

¹⁴ Ehdú neéne muurá íñe ímiááné páme wáabyutáréjúcooro Píívyéébe ávyéjú íjcyáronévú uhjéméré úcááveéhi.

*Ííñújí ávyéjúúbe wáabyuta dsíídsike ditye áhdotsóne
(Mc 12.13-17; Rc 20.20-26)*

¹⁵ Ehdúu Jetsóó úwaabóné paritséómú itsárílléne pítýácócatsí muhdú dííbyedívú íñéetsóíñe.

¹⁶ Áánemáhjáa Heróódé icyánéjcúejtémá tsaatéke íhdityu wallóomé dííbye éllévu ditye íñéete muhdúhjáa dííbyedityú ípítýácócatsíñe. Aamée itsááne dííbyeke nééhií:

—Ávyéjúúbej, muha méwaaajácú ímiáábé u íjcyane állíútuúbe. Aabe muurá ú úwáábohíjcyá ímiááné keená Píívyéébe miamúnáadívú tújkevéełlejjító tsiytye múhdurá úhdivu íjtsúcunúróneri ícúvétuubére. Árómeke muurá pámeekéré tsaahdúré ú íjtsúcunú muhdú ditye íjcyane u túhúúllétúnéllíhye.

¹⁷ Aabe ihdyu cána múúhake diñe díicyánéjcutuj: ¿A tehjújuco ávyéjuube romáánómuube íjcyáábé wáabyuta dsíídsike ditye áhdótsóhíjcyané maáhdóiyónej, mityá tsáhaáj?

¹⁸ Ehdúu íllure dííbyeke imújtátsóro ditye díllone iwáájácúne neebe diityéke:

—Ávyeta mía bañú múnáa ámuha pánehjídú ímiáámeúvúdú meíjcyame ¿íveekí íllure oke ámuha memújtátsóro mémávárijchóhi?

¹⁹ Áyu cána oke méuujétsó dsíídsijívuj.

Ahdújucóo ditye tsájívu úújetsóné dííbyeke.

²⁰ Áájítúu húmi náávee, memee, íjcyane ííténe neebe diityéke:

—¿Aca múhúmi náávée eéne? Áhdure ¿mumémé eene tééjitu?

²¹ Áánélliihyée neéme dííbyeke:

—Tséétsá húmi nááve. Áábe méméré íñe tééjitu.

Áánélliihyée neebe diityéke:

—Ané wa ihdyu diibye Tséétsáke mááhdohíjcyá dííbye éhnéjuco íjcyanévu. Áánetu ihdyu Píívyéébeke máácuhiíjcyá dííbyé wáabyuta íjcyanévu.

²² Ehdúu Jetsóó diityéké néeneri iúllévenúne ílluréjuco ditye pééne tétsihdyu.

Dsijivémé muhdú tsiine bóhine tsaate díllone

(Mc 12.18-27; Rc 20.27-40)

²³ Áané boonée téjcoojíré tsadotséomú tsáá dílbye éllevu medsjivémé tsiine mebohine cáhcútsotúme.

²⁴ Aamée néé dílbyeke:

—Ávyéjuubej, Moitséeúvuhjáa muurá néé tsaapi méwadívú tsíimávátuube dsijivéhajchíí íñahbéréjuco dílleke táábávaíñe dílbyeréjuco tsíimáva díllédívú íñahbeúvúu tsíimávaíyóne.

²⁵ Aanée ijcyámé múúhadítú 7-meva tsané nahbému. Áámé amíabée ityáábávároléjtane dsijivé tehdu tsíimávátuubére. Áállekée bóneebéréjuco táábaváne.

²⁶ Ároobée idyé dsijivé téhdure tsíimávátuube dílléjtane. Aanée ehdu pámeere 7-meva tsaapíllekére táábávarómé dsijivé dílléjtane.

²⁷ Aanée nihnévúré dílleréjuco dsijivéne.

²⁸ Aane cána múúhake diñe ¿cáabyé taabá ímichi dille íjcyaiñe tsiine ditye bóhícoóca?

²⁹ Áánéllihyée neebe diityéke:

—Íllure ámuha mémujtá Píivyéébe íhtsútuube íjcyáábé waajácúháámitu tene úwaabóné ámuha mewáájácútúnéllihye.

³⁰ Muurá dsijivémé tsiine bóhíijyu páneere cápáyóóvéé tsíhdyuréjuco. Tsáhájuco muurá míamúnaa táábávácatsítúyúne. Muurá pámeere téjyu íjcyáa níjkyéji múnááduréjuco.

³¹ ¿Aca tsá ámuha meéévehíjcyatú Píivyéébe waajácuháámi? Muurá téhaamítú nééneé:

³² “Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyámé Píivyéébe ó íjcyáhi.” Ehdu muurá Píivyéébe néénetu méwaajácú ditye íjcyane. Muurá ditye íjcyátuca tsá díbye nééítyuró diityé Píivyéébe íjcyane.

³³ Ehdúu Jetsóó diityéké néeneri ullévenúme muhdú dílbyé tujkéveeju íjcyáneri.

Ímichi páñétúejúúcu taúhbajúúcu

(Mc 12.28-34)

³⁴ Aanée paritséomú iwáájácúne iijéjuco píhcyaavéné dílbyedívu.

³⁵⁻³⁶ Áámedítúu tsaapi taúhbájú uwááboobe Jetsóoke imújtátsóro nééhií:

—Ávyéjuubej, ¿aca teene Píivyéébe taúhbajúúnetu keená ímichi páñétúene?

³⁷ Áánéllihyée neebe:

—“Múu wajyú Dípiivyéébe Díavyéjuube íjcyáábeke ávyeta díííbúutúré páneere muhdú u íjcyáneri dííjtsaméiyi.”

³⁸ Eene muurá ímichi páñétúene Píivyéébe taúhbajúúnetu.

³⁹ Áánetu tsiine nééhií: “Pamévakéré múu wajyú muhdú u wáyúmeídyu.”

⁴⁰ Éneecu ímichi páñétúenécú Píivyéébe Moitséeúvuj tééveri pícyóóné taúhbajúúnetu. Áneecu néhdu meíjcyáhajchíí tsúuca méijcyá dílbyé ihjyú uubálle múnáápe uwáábohíjcyádu. Ehdúu Jetsóó néé dílbyeke.

Muubá Críjto íjcyane

(Mc 12.35-37; Rc 20.41-44)

⁴¹⁻⁴² Aamée diitye paritséomúí péétúmeke tsiine neebe:

—¿Aca mújtsíiménémúhaabé Críjto íjcyáiyóné ámuha méijtsúcunúhi?

Áánéllihyée néémeé:

—Dabííúvúj tsíiménémúhaabéiyó muurá dílbye.

⁴³ Áánéllihyée neebe:

—¿Aanee idyé muhdú íivane diibye Dabíiuvú íjtsiménémúhaabe íjcyáíbyeke dilló íavyéjúbédí? Muuráhjáa ihdyu Píívyéébé Apííchóre dííbyeke túkévjtsóneri neebe dííbyedítyu:

⁴⁴ Ávyéjuubée néé Táavyéjúbéke: “Cána táúniúvú diicya dímunáake o táhjáne hajchóta.”

⁴⁵ Ehdúu muurá Dabíiuvú néé Críjtodítyú Íavyéjuube díbye íjcyane. Aane muhdú íjcyáíyoobe dííbyeúvúj tsiménémúhaabe.

⁴⁶ Ehdúu Jetsóó diityéké néene íañújcútúnéllí tsáhájucó tsiíne ditye díllójúcootúne.

23

Paritséómuma taúhbájú uwáábojtéké Jetsóó núcójpívetsóne
(Mc 12.38-40; Rc 11.37-54; 20.45-47)

¹ Áijyúu idyé pámeere tétsii muha meíjcyámeke Jetsóó néehíi:

² —Muurá taúhbájú uwáábojtémá paritséómú íjtsúcunúmeí Píívyéébé Moitséeúvuj téeveri méénúné taúhbájú uwáábojte íjcyane.

³ Ímiáánéhde tehdújucó ditye úwáábohíjcyáne. Aane melléébóne mécahcújtso. Áronáa ihdyu eene múhdújírá ditye ícyahíjcyánetu tsá múu íívatúne. Muurá ímí úwaabójúcoorómé tsá tehdu íjcyatúne.

⁴ Aame míamúnáama tsíñéhjí taúhbájúúné ípívyétsohíjcyá diitye páñetu íjcyarómé teene úráávyénejííva awáá muhdú ditye iúráávyeki.

⁵ Muurá páneere íiná imyéénune méénuhíjcyámé míamúnáa diityéké imítyájtsokiye. Aame muurá eene Píívyéébé ihjyu icyáátúnúné waajácúhaamínevu pícyámeíhíjcyá íñéjuwáánetu íumicóónetu. Áhdure eene tsíjtyé wajyámúné ehnííñevu íwajyámúné icyáméjtsójacobájívu úcámeíhíjcyáme.

⁶ Aame muurá wañéhjíné pañe imíllé íboohówátsihjívúré imájchone. Áhdure pihcyáávejaáné pañe íjcyácooca imíllémé ímítsijívúré íacuuvéne.

⁷ Téhdure imíllémé míamúnáa diityéké íavyejuúlléne patsíhjíwávúré uwáábojtédí díllone.

⁸ Áánetu ámuha tahñéjte meíjcyame tsá múu tehdu néétune. Tsá múu íjyácunútú míamúnáa ámúhake uwáábojtédí díllóiyóneri. Muurá ámuha tsahdúré tsané nahbémú meíjcyamé uwááboobe apáábyéré oo Críjtoó.

⁹ Áhdícyane tsá ámuha múúbaké mecáánívaityú ííñújiri. Muurá níjkyéjiri íjcyaaabe apáábyéré ámúháj Caáni.

¹⁰ Áhdure tsá múu díllótsámeítyú ávyéjujtedí. Muurá oo apáábyéré ámúhá avyéjuúbe.

¹¹ Muurá ihdyu tsíjtyeke íícuvémé ímiááné íjcyá íhtsutúme íboohówajte.

¹² Aame idáátsóméhjíuvú tsaííbuwáre íjcyame ávyéjuúteéhi. Áánetu iiye íhtsutúme ávyéjujte íjcyane némeíhíjcyámé íllure núcójpívetsáméíhi.

¹³ Aane máidáátsoju ámúhake tene pájtyeíñé bañú múnáa pánehjídú ímiáámeúvúdú ámuha taúhbájú uwáábojtémá paritséómú meíjcyámeke. Muurá níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébé avyéjuejte íjcyáíyómeke íllure ámuha mémávárichohíjcyá múhdurá ténejcu ámuha meúráávyénéllííhye. Áánéllí tsá ámuha dííbye avyéjuejte meíjcyáitúne.

¹⁴ Ááneréi íjcyáíyónáa ¿íveekí ámuha pííbájyujte walléémudítyú médotuhíjcyá ihjyáháñe? Ááne ehdu ámuha meméénuhíjcyánéhjí nucójpí ulléjjtóné úníúúnevu ámuha meíjcyáne Píívyéébema cááménécobájíuvú méihjyúvahíjcyá wáájácúratúne. Ehdu ámuha medáíívémeíhíjcyané déjúcotu muurá ávyetá íhnáhó ámuha méícúbáhráméíhi.

¹⁵ Téhdure íveekí ámuha pahúllevá múnáake úwáábóméré mépehíjcyá ámúhá uwááboju múhdurá néene ditye iúráávyeki. Muurá imítyúmeke éhnííñevúré ámuha métútávátsohíjcyá

múhdurá meúwáábóneri. Áánéllí diityé hallúrí ápíchó cúújúwá pañévú ditye wágóóóveíñé ímichi ámuha lííñé íjcyane.

16 Máidáátsoju ámuha éhne múúne hállúvatúme tsiéllevu tsátyéjcatsíiyódú menééme tsá mewáájácúmeítyú muhdú Píívyéébeke meúraávyéiyóne. Aame ámuha ménéhíjcyá duurúvája mémerívá tsane ámuha meméénúíñé menéérone ámuha meméénúturóné muhdú néétune. Áánetúvá ihdyu tééj pañéene óórótu méénúmeíñé mémeri tsane ámuha meméénúíñé menéérone ámuha meméénúúhájchíí ímityúné ámuhá hallúrí íjcyane ámuha ménéhíjcyáhi.

17 Aame ímiááné ámuha méijcyá éhne múúne hállúvatúme íjcyadu wáájácúmeítyúme. ¿Aca keená ímichi máavyéjúúlléiyáhi? ¿A teene tééj pañéene óórótu méénúmeíñéhíj, mityá teeja duurúvaja ímichi tééj tájpi pañéénéhíj íjcyajaj?

18 Áhdure ámuha ménéhíjcyá Píívyéébe ícúvé cóvájtsómeíñé wáíj mémerívá tsane ámuha meméénúíñé menéérone ámuha meméénúturóné muhdú néétune. Áánetúvá ihdyu dííbyé ícúve mémeri ámuha tsane meméénúíñé menéérone ámuha meméénúúhájchíí ímityúné ámuhá hallúrí íjcyane ámuha ménéhíjcyáhi.

19 Aame ímiááné ámuha méijcyá éhne múúne hállúvatúme íjcyadu wáájácúmeítyúme. ¿Aca keená ímichi máavyéjúúlléiyáhi? ¿A teene Píívyéébe ícúve, mityá teene wáíj ímichi téíj hallúvú tene cóvátsómeíhíjcyáíj?

20 Muurá téíj mémeri tsane imyéénúíñé tsaate néene dómajcó páneeréjuco múhduná téíjiene íjcyánéhjimájuco.

21 Áhdure idyé duurúvája mémeri tsane imyéénúíñé ditye néene dómajcó páneeréjuco tééjáene íjcyanéhíj Píívyéébe mémemájuco ímichi dííbyé wáábyuta tene íjcyánéllíhye.

22 Áhdure níjkyéji mémeri tsane imyéénúíñé ditye néene dómajcó Píívyéébekéjuco dííbyé avyéjú tene íjcyánéllíhye.

23 ¡Áhdícyane máidáátsoju ámuhakye tene pájtyeíñej! Muurá tehjújuco ámuha Píívyéébeke meíícúveróné ámuha bájtsori. Árónáa ámuha mécoévahíjcyá teenéjuco awáá taúhbjutu páñétúetsíí íjcyane Píívyéébeke ámuha meúraávyéne tsaimíyé meíjcyame tsíjtyeke mepíáábóiyóne. Ehdu ámuha tsanéhíjjuco meméénúiyóné tsá meméénuhíjcyatúne.

24 Aame muurá ámuha éhne múúne hállúvatúme tsiéllevu tsátyéjcatsíiyódú wáájácúmeítyúme. Muurá éetébáwu íjcyáróóbeke ámuha ádó pañétú ámuha mewáágoómé ¿íveekí caméelloke wáágóótúme dííbyemáyé ámuha máádohíjcyáhi?

25 ¡Máidáátsoju ámuhakye tene pájtyeíñej! Muurá ámuhá lliyíhllóné, ámuhá bohtámú, ámuha ménítyuhíjcyará imíwu. Árónáa ténéhíj pañévú ámuha mépícyohíjcyá ímityúné naníyí ámuha meúcu híjcyanéhíj.

26 Aame ámuha ímiááné hállúvatúme íjcyadu menééme tujkénú méimibáávyé ámuhá íbuwááné íjtsaméí ímiáámeréjuco ámuha meíjcyane ámuhadítyú íbóhówaúcunúki.

27 ¡Árónáa ihdyu máidáátsoju ámuhakye tene pájtyeíñej! Muurá ámuha pánehjídú ímiáámédú éhne múúne níjkyéné pañe nehniwu néérone pánehjídú hállu imíwu meíítedu.

28 Ehdu ámuha meícyahíjcyá míamúnáama pánehjídú ímiáámeúvúdú tsanééré ímityúné íjtsaméí ámuhá pañe íjcyame.

29 ¡Áámeke ámuhakye máidáátsoju tene pájtyeíñej! Íveekí ámuha éíjyuúvúu ditye dsíjívétsohíjcyámé Píívyéébe ihjyú uubálle múnáaúvú níjkyéné méícyáávétsohíjcyá ímiááameváa diityéúvú íjcyánéllíhye.

30 Ááne ámuha ménéhíjcyáhi: “Éíjyuúvúu méíhdé múnáaúvú íjcyáíjyu meíjcyaca muurá tsá medsíjívétsoítyuró Píívyéébe ihjyú uubálle múnáake.”

³¹ Ehdu ámuha menéeneri muurá ámuháyé méúúbállémeí diityéúvukée dsíjívétsohíjcyámeúvúj tsíménémúhaabe ámuha meíjcyane.

³² Ahdícyane wa ihdyu oke meméénú ámuha meímillédú ámúhá ihdé múnáaúvúu méénuhíjcyádú diityédúré ámuha menéémeé.

³³ Ávyeta muurá ámuha íñimiyémúeméjte. ¿Aca ámuha méijtsúcunú cúújúwatu ámuha mepállójcóiyóne?

³⁴ Áánéllii icyooca ó pícyóóroó ámúhama tsíjtyeke Píívyéébé ihjyú uwáábojte pane wáájacúmeke ámúhá uwáábojte íjcyáímyeke. Árómeke muurá ámuha méúráávyehíjcyáá pátsárijcyoméré pacóómiváriye. Áámedítýú muurá tsaatéké ámuha méwátsíhcyuú pihcyáávejáané pañévu. Ááne tsááteke ámuha médsíjívétsoó páwachékevu mewátyétyéhíjcyáni.

³⁵ Ehdu ámuha menéénéllii ámuha pámé hallúríyé teene éíjyuúvúu ímiá uwáábojtéké ditye dsíjívétsohíjcyanéhi. Muuráhjáa Abée ímiáábé íjcyáábeke íñahbéré dsíjívetsóhi. Ááne boonée tsijtye Píívyéébé ihjyú uubálle múnáake ámúhá ihdéejte dsíjívetsóhi. Átsihdyúu nihñéré dsíjívetsómé Berekía hajchi Tsacaríake duurúvájama Píívyéébé ícúvé cóvátsómeíhíjcyané waijí ráhoúcunútsihvu.

³⁶ Aane ímiáané ámúhakye o nées ehduu éíjyu múnáaúvú dáríívémeíhíjcyané muurá ámúhá hallúrí íñe icyooca ámuha meíjcyámé hallúri.

*Jerotsarée múnáake Jetsóó kímoovéne
(Rc 13.34-35)*

³⁷ Ahdícyane ámuúha Jerotsarée múnáaj, ¿íveekí ámuha mélliihyánúpétsohíjcyá Píívyéébé ihjyú uwáábojtéke? ¿íveekí ámuha diityéké néwayúúnevu mááámuhíjcyáhi? Muurá imílléroobe ámúhakye iújcune éhne múúne cáraca ítsíímeke íhñúwáacyú lliñévu újcuu. Áronáa ¿íveekí tsá ámuha meímíllehíjcyatúne?

³⁸ Ááne déjúcotu muurá ámúhá cóómí ápayúrjúco íjcyáíñe.

³⁹ Ahdícyane ámúhakye o nées téhdure oke ámuha maájtyumíjúcóóityúné tsiiñe o tsááiñévujuco. Téijyu muurá ámuha oke maájtyúmíne méneéhi: “Maímijyu áanu Píívyéébe mémeri tsááneéj.”

24

*Duurúvaja wágóóovéíñe Jetsóó néénee
(Mc 13.1-2; Rc 21.5-6)*

¹ Aabée Jetsóó duurúvájá pañétú muha meíjchívyénáa múúha tsúúlleríjyuco péébeke muha mépiuvá téjahji imíwu méénúmeíñe muha meííteki.

² Aamée muha meíítémeke neébe:

—¿A ámuha méíté imíwu duurúvaja méénúmeíñe? Muurá ímiáánetúré ámúhakye o nées ehdu nééroja wácávyáhcámeíñe.

*Jetsóó tsááiñe ihde pájtyeíñéhji
(Mc 13.3-23; Rc 21.7-24; 17.22-24)*

³ Átsihdyúu muha oríívó bajúvú mepétsihvu ácuúvéébeke áábánéwu muha menééhií:

—Cána múúhakye duubálle múijyú tene pájtyeíñe eene múúhakye u nehíjcyanéhi. ¿Aca íínetú muha méwaajácuú ííñuji níjkévaíñeréjuco u tsááiñe píhíjucóóne?

⁴ Áánélliihyée neebe múúhakye:

—Ehdu néeme tsáama wajácútsi meíjcyaco ámuha maállítsámeítyu állíu múnáadívu.

⁵ Muurá o tsááiñe tsúúca píhícooca íjcyáímyé mítyame óhdi díllómeímye. Aame nehíjcyáa dílbyéjuco Críjto íjcyane. Aane mítyame cáhcújtsoó bañúháñe.

⁶ Áhdure íjcyaiñé meénujcátsí pahúlleváre. Áronáa méíllityedíñe. Muurá tsáhái téijyu o bóhówáávéityúne. Áronáa ihdyu ehdu nénehji tujkénú pájtyeéhi.

⁷ Muurá tsané iññúji múnáa meénujcátsíí tsííñé iññúji múnáama. Áijyu íjcyaiñé ájyabáánema cheméháñe. Áhdure pahúllevaré iññuji vááúméíhi.

⁸ Ehdu déjúcóóveíñé ícúbáhraméí iññújiri.

⁹ Áijyu muurá ámuha tahñéjte meíjcyané hallútú cáhcújtsotúme ámuhákye itsárálléne ámuhádi ícúbáhraáhi. Aame ámuhádiyú tsaatéké dsíjívétsoóhi.

¹⁰ Áijyu muurá mítyame ámuhádiyú oke cáhcújtsorómé tsáhájucó oke cáhcújtsóityúne. Aame ámuhákye itsárálléne ámuhádivú meénútsoó tsíjtyeke.

¹¹ Áhdure idyé téijyu mítyame állíu múnáa díllóméí Píívyéébé ihjyú uubálle múnáadi. Áámedívú mítyame állítsáméíhi.

¹² Ehdu páhduváre ímityúne íjcyánetu mítyame tsáhájucó wájyúcatsíityúne.

¹³ Áánetu ehdu néérónéhjí pañe Píívyéébeke íhvéjtsotúme tsaímíyé íjcyame ihdyu pájtyeéhi.

¹⁴ Muurá teene dílbyé avyéjutu íjcyané uwááboju ímiáájú pámeekéréi iññújiri íjcyané míamúnáake waajácútsáméíhi. Áijyu ihdyu botsíi ó tsaá páneere ílluréjucó iníjkévaki.

¹⁵⁻¹⁶ Muurá duurúvájatu tsátsii íñné ímityúne úújéityútsihvu tsane ímityúne úújeténé Píívyéébeke ávyéta tsáíyé pájtyeéhi. Áhdícyane teene ámuha maájtyúmícooca méwáácunúcó caméhbaúnevu Jodéa iññúji múnáa ámuha meíjcyame. Ehdúu ímiááné tene pájtyeíñé muurá Daniéré tsúúcajátújucó néene Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi íjcyáabe. Aane éévehíjcyámé íhya waajácújucóó íñná íjcyaiñe.

¹⁷ Áhdícyane téijyu áachi íjcyame íucaavéjúcohdí ímijcóhó pañévú tsíeméné iújcuki.

¹⁸ Áhdure íumíhé pañe íjcyame íoomíjyúcohdí ihjyávú íwajyámu éllevu.

¹⁹ ¡Máidáátsoju tsáma tene pájtyeíñé téijyu walléémú éévájtema tsijtye ñohñoríyéi ítsííméwuúmú íjcyámeke!

²⁰ Áánéllii ihdyu Píívyéébema méihjyúvaco wáyeéévejcoójí ehdu tene ámuháma ípájtyétuki, áhdure tsúcohíváneri úúníjyáijyu níjyáháñé lliine ámuha mewáácunútuki.

²¹ Muurá téijyu íjcyaiñé ávyéta íhnáho ícúbáhraméí íñné iññuji ípívyéévétsihdyu múijyú ícyahíjcyatúne. Áané boonétú ihdyu tsáhájucó múijyú tehdu néené ícúbáhraméí íjcyáityúne.

²² Aane muurá Píívyéébe oke wállóótuca pámeere dsíjívéiyáhi. Áánéllii ícúí tsííñe oke wállóóibye íhñéjte wájyuri.

²³ Aane tsúúca tene pííhícooca íjcyáímyé tsaate íllure íállíñe ‘tsúúca Críjto tsájucóóhi’ nééimye. Áámeke tsáma wajácútsi meíjcyáne mécáhcújtsodíñe.

²⁴ Muurá íjcyáímyé állíu múnáa iiye Críjtodi díllómeíimye. Áhdure muurá díllómeíimye Píívyéébé ihjyú uubálle múnáadi. Aame píívyéteé meénúráityúronéhjí imyéénune. Ááneri muurá mújtátsoímyé míamúnáake Píívyéébedítyu. Tsáijyu múúne téhdure mújtátsoíyómé ímiááné dílbyééjtejúco íjcyárómeke.

²⁵ Aane íñe ámuhákye ó úúballé íhdéjúco ehdu tene pájtyeíñé ámuha metéíbúwááveki.

²⁶ Áhdícyane tsaate ámuhákye ‘éje, áádi éhíle Críjtoó’ néhajchíí mépehdí téhullévu. Áhdure dítye ámuhákye ‘áádi éhjá pañe Críjtoó’ néhajchíí mécáhcújtsodí éhduhji dítye ámuhákye néérone.

²⁷ Muurá ihdyu éhne múúne chíjchi ááméjutu níjkénííñévújucó rórihjáácódú ámuhákye ábájínéjcuíñé Míamúnáájpídívúu o ípívyéévebe tsííñe o bóhówááveíñe.

²⁸ Áábedívú muurá óhdivu táuráávyé múnáa píhcyááveé éhne múúne tsíeméjpi dsíjívéébedívú áñumu píhcyaaavédu.

*Jetsóó tsáácooca pájtyeíñéhji**(Mc 13.24-37; Rc 21.25-33; 17.26-30, 34-36)*

²⁹ Ehdu ícúbáhraméi pájtyéné boone cóójiejpí nuhba ílluréjuco áabatéiñe. Áhdure péjcoejpi tsáhájucó ájchúityúne. Áijyu mícúru dójcoó cáámetu. Ehdu páneere íévéhóowari íhtsútunéhji íjcyane mujtáraba íjcyaaáhi.

³⁰ Áijyu tsúúca Míamúnáájpídívúu o ípívyééveebe páneere táíhtsútú táavyéjuma ojtsó pañétú ó bóhówááveéhi. Ááneri muurá oke cáhcújtsotúmé ííñújiri íjcyame íllityéne taáhi.

³¹ Aabe téijyu níjkyéji múnáake ó táúhbaá ditye kéévánécoba íllíjchu írojrócó pámeere múhdumé ííñújiri íjcyané míamúnáa tahñéjté óhdivu ipíhcyááveki.

³² Cáhawáá méjtsúcunu higyéérahej. Muurá itsóúúvéne tsiiñe tehe béhjívánetu méwaajácú píjcyaba pííhíjucóóne.

³³ Ahdu néene íñe ámúhakye o nénehji pájtyénetu ámuha méwaajácúú tsiiñe o tsááiñe éévé tsúúca úújeténe.

³⁴ Muurá ímiááneturé ámúhakye o néé ehdu nénehji pájtyeíñe íñei ííñújiri míamúnáa íjcyápíñáaáca.

³⁵ Muurá íñe ííñújima páneere íévéhóowari íjcyanéhi wágóóóveéhi. Áánetu íñe ámúhakye o néhijcyané tsá múijyu wágóóóvétyúne.

³⁶ Áronáa ihdyu o tsááiñe éévé tsá múha wáájácútné. Níjkyéji múnáa íjcyarómé tsá wáájácútné. Téhdure páñetu Píívyéébé Hajchi o íjcyároobe tsá o wáájácútné. Apáábyéré ihdyu Llihíyó waajácú múijyú tsiiñe oke iwállooíñe.

³⁷ Muuráhjáa Noéé íjcyáijyu íjcyané míamúnáake tene pájtyeduré pajtyeíñe Míamúnáájpídívúu o ípívyééveebe tsiiñe o tsááiñe.

³⁸ Muuráhjáa téijyu íjcyame ííñuji cáájávéeíñe ihde ‘íñéjuu’ íñéene ícyahíjcyá íimíllédú wañéhjineri táábávajcátsiyi. Ehdúu ícyahíjcyámé tsúúca Píívyéébe ííñuji cáájávétsóíñéllii Noéé íhmííne pañévú úcáávétsihvújuco.

³⁹ Aamée ehdu ícyahíjcyáneriyé túhuuvémé wáájácúmeítyúnáa tsúúca páneere ííñuji cáájávénetu tsáhájucó ditye píívyetétú muhdú ipájtyeténe. Áhdure ííivane muurá míamúnáa íimíllénéhjiriyé íjcyánáa Míamúnáájpídívúu o ípívyééveebe tsiiñe o tsááne ábájínéjcuú díityéke.

⁴⁰ Téijyu muurá míityétsi wákímyeíhíjcyámútsidítú tsáápiikye wáájácúratúné o újcúnetu tsijpi tétsihvúré coévaáhi.

⁴¹ Áhdure tsaatépí cáátsohíjcyámúpidítú tsáápílleke o újcúnetu tsíjpille coévaá tétsihvúre.

⁴² Áánéllii tsáma téibúwá méjicyaco tééne íjtsúcunúre. Muurá tsá mewáájácútné múijyú o tsááiñe ámúhá avyéjuube o íjcyaaábe.

⁴³ Muurá tsaapi ihjya cúwátuube téhmé péjcovéiyá naní múnáa tépejco dííbye éhnénéhji nánííñe iwáájácúca. Aabe muurá tsá náníchóityuró íhñénehjívú.

⁴⁴ Ahdu tsáma téibúwá méjicyaco naní múnáake tsaapi téhméiyódu. Muurá ámuha méjtsótúnáa ó tsaá Míamúnáájpídívúu o ípívyééveebe.

*Tsaatétsi wákímyeíñetu íjcyané uwááboju**(Rc 12.41-48)*

⁴⁵ Muurá tsaapi tsaímíyé íavyéjúúbema wákímyeíbyeke pícyoobe íhyájkímú tehmeébedívu. Aabe díityéké ímí íícuvé tééne tájpi ditye íjcyáiñéhjitu.

⁴⁶ Áhdícyane maímijyu díbye íjcyane íwákímyéiyi íjcyáábeke íavyéjuube ájtyumívaábe.

⁴⁷ Aane ímiááané ámúhakye o néé ímiáábé íjcyáábeke íavyéjuube íhñévú téhmetsóne.

⁴⁸ Áánetu íjcyaaabe tsaapi ímítyuube íavyéjuube ‘íícúí óómíityúné’ íñéene íwákímyeí íbúwá íjcyátuúbe.

⁴⁹ Ehdu néébe muurá illure ihyájkímuke imyéénúne ímillédú wañéhjíneryé pehíjcyá tsíjtyéhjima llíyícyáveebére.

⁵⁰ Aabe ehdu ícyahíjcyánáa muurá íavyéjuube óómiibye tuvááová dííbyeke dibye íjtsótúnáaaca.

⁵¹ Áábeke muurá illuréjuco dibye íhnáhó ícúbahráné ímityúmé bañú múnáa pánehjídú ímíáámeúvúdú íjcyámeke imyéénudu dibye ityáá íhwáñe ííhdónema. Ahdu muurá pajtyéíñe miamúnáama tsííñe o tsáácoóca.

25

Bádsíjcadítýú íjcyáné uwááboju

¹ Muurá idyé níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébé avyéjú tsaatéhjáa 10-meva bádsijca tsáápíllé taji íjcyáííbyeke peetémá téhmehíjcyádu.

² Diityédítýúhjáa 5-meva ímuhdúrejte. Áánetúhjáa téhduméré 5-meva ímíajte.

³ Aaméhjáa diitye ímuhdúrejte tsá tsájtyetú ícyuujúwájpacyóné ipyéété ipáñénuíñe.

⁴ Áánetúhjáa ihdyu ímíajte tsajtyé ícyuujúwájpacyóne.

⁵ Aaméhjáa wájtsípítýúúbeke tépejco ityéhmehíjcyáróne icyúwávénéllíi illuréjuco cúwane.

⁶ Áronáacáhjáa tsúúca pécójpíine tsaate kéévánécoba nééhií: “¡Tsúúca tsaabe ámuha metéhmehíjcyáábe! ¡Wa mécáhdahíroj!”

⁷ Ahdújucóhjáa ditye íájkyéne íícúí íjcyátsíivvyéjucóóné ipyééteháñema.

⁸ Áánáacáhjáa diitye ímuhdúrejte cuujúwajpacyó tsúúca óuuvéhi. Áánéllíihyéhjáa diitye ímíajtéké neeróme: “Cána óvíjyuco múúhake amúhá cuujúwajpacyotu tsánéhwuúvú maájcu. Tsúúca múúhadívú múúhá cuujúwajpacyó óuuvéhi.”

⁹ Áronáacáhjáa néeme diityéke: “Tsáhaá. Muurá ehdu meméénúhajchíí méhdivu óúúveíñe tsaméhjídívújuco. Wa ihdyu tsííñe máahdótej.”

¹⁰ Ahdújucóhjáa ditye ahdóvúi péené hallúrí tsúúca wájtsííbema ditye úcaavéné teeja dibye wáñéhjívatéíjyá pañévu. Áámé hallúvúhjáa illuréjuco dibye tééjá lleehówa wátajcóné múha íúcaavéjucóótuki.

¹¹ Áané boonéréjucóhjáa diitye ímuhdúrejte iwájtsíine llééhowa dibye ipááyúcuro wátótóhcoméré nééneé: “¡Ávyéjuúbej, Ávyéjuúbej, múúhake paayúcu!”

¹² Áronáacáhjáa neebe diityéke: “Tsá o wáájacutú amúhake.”

¹³ Ehdúu íúúbálléne múúhake Jetsóó nééhií:

—Téhdú amúhake tene ipájtyétu tsáma ímíñeúvú meíjcyátsíívyéne oke méitsohíjcyaco. Tsá muurá mewáájacutú mújyú tsííñe o tsááiñe Míamúnáájpídívúu o ípívyééveébe.

Dsáídsítu íjcyáné uwááboju

(Rc 19.11-27)

¹⁴ Téhdure níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébé avyéjú wákimyéí tsané avyéjuube tsííñe ííñújí íááhíveté íwákimyéí múnáadívú ídsáídsike téhmétsoíñúdu.

¹⁵ Tsáápihdívúhjáa pícyoíñuube 5,000-jíva, tsíjpihdívúhjáa 2,000-jíva, tsíjpihdívúhjáa 1,000-jíva. Ehdúhjáa diityéké íjtsúcunúdnéhjí iwájtúne peebe diityédítýu.

¹⁶ Áané hallúríhjáa diibye 5,000-jívamá íjcyaaabe náhjihe meenu téenema. Ááneríhjáa llíyaatétsoobe dííbyema tsííñe éhnííñevu 5,000-jíva.

¹⁷ Áhduréhjáa idyé tsijpi 2,000-jívamá íjcyaaabe náhjihe imyéénúneri llíyaatétso tsííñe éhnííñevu téhdunéré 2,000-jíva.

¹⁸ Áánetúhjáa tsijpi 1,000-jívaré dibye ájcuíñuube illure cuuú teene dsáídsi wákímyeíchótuúbe.

¹⁹ Áanáacáhjáa diityé avyējuube tsúuca wajtsí diityédívu. Aabéjháa ímíbajchóvá diityémá teene diityékée ityéhmetsoíñúne dsíídsí muhdú ditye téhmene.

²⁰ Tujkénúhjáa ímíbajchoobe 5,000-jivávúu iájcúúbema. Aabéjháa néé dílbyeke: “Ávyējuubej, okée éhne 5,000-jivávú u ájcune muurá íñeé. Áánetújuco íñe tsiíñe éhniíñevu téhdunéré 5,000-jiva o lííyaatétsóne.”

²¹ Áánéliihyéhjáa neebe íavyējuube dílbyeke: “Tehdújuco, ávyeta ímiáábé uu ímí tehdújuco u wákímyeíbye. Muurá múhdurá néerone ímí ú tehméhi. Áánélii ícyooca éhniíñevu íjcyane díhyójtí pañévú ó íhvétsoó u téhmeki. Ahdícyane óví illuréjuco u ávyējuuténe.

²² Áábé boonétúhjáa tsijpi 2,000-jivávúu ityéhmetsoóbema idyé ímíbajchoóbe. Aabéjháa idyé néé dílbyeke: “Ávyējuubej, okée éhne 2,000-jivávú u téhmétsoíñúné muurá íñeé. Áánetújuco íñe tsiíñe éhniíñevu téhdunéré 2,000-jiva o lííyaatétsóne.”

²³ Áánéliihyéhjáa idyé neebe íavyējuube dílbyeke: “Tehdújuco, ávyeta ímiáábé uu ímí tehdújuco u wákímyeíbye. Muurá múhdurá néerone ímí ú tehméhi. Áánélii ícyooca éhniíñevu íjcyane díhyójtí pañévú ó íhvétsoó u téhmeki. Ahdícyane óví illuréjuco u ávyējuuténe.”

²⁴ Ehdúhjáa tsaatétsima ímíbajchótsihdyu íñeebe ípyée 1,000-jivávúré iájcúúbedívu. Aabéjháa illure néé dílbyeke: “Ávyējuubej, ópée ó waajácú múhdurá u néébe uure u wákímyeíñe hallúvú dsíídsíjike u ékéévehíjcyatúne. Muuráhjáa íhtsútúnetu o lííyaatétsóné dsíídsíjí ímiátsí páneere úhdivúré ú újcúiyáhi.

²⁵ Áánéliihyée illure ó cuuú dísíídsike. Aane íñe dísíídsi.”

²⁶ Áánéliihyéhjáa íavyējuube néé dílbyeke: “Íavyeta ímítyuube uu óvéhe múnáajpi táwákímyeí múnáadítyu! ¿A éhdurée ú meenú teene tadsíídsike ‘o wákímyeítyúroobe dsíídsíjike o ékéévehíjcyáné’ u néénema?

²⁷ Aanéhdée ihdyu ditye dsíídsike téhmehíjcyájáúbá pañévúré ú pícyóóiyá tene óóma illíyaatéki. Aacáa muurá ícyooca ó wajtsíiyá éhniíñéwuúvújuco tene lííyaaténáaaca.”

²⁸ Ehdúhjáa dílbyeke íñétsihdyu neebe tsaatéké tétsihyi íjcyámeke: “Áábyedítýú eene 1,000-jiva íjcyane dsíídsi medójtúcúne maájcú áádíkýe eene 10,000-jiva ídsíídsí íjcyáábeke.

²⁹ Muurá múúne íhñe lííyaatétsómeke éhniíñevu tsiíñe máajcú ditye illíyaatétsoki. Áánetu íhñe pevénéré pícyohíjcyámedítýú illuréjuco medójtúcúné páneere diityédí íjcyaróne.

³⁰ Ahdícyane áádíkýe íñeúbará óóma wákímyeítyúúbeke méwaagóote peete íjcyátúhullévú díbye ityáá íhwáñe ííhdónema.”

Pámeere míamúnáama ímíbajchoju íjcyáíñe

³¹ Muurá Míamúnáájpídívúu o ípívyéeveebe múijyú tsiíñe o tsáácooca ó tsáá íhtsútuubéréjuco avyējuube o íjcyaaabe tahñéjté níjkyéji múnáama. Áijyu táavyéjú íjyáwá hallúrí ó ácuúcúnuúhi.

³² Áábedívú óhdivu páneere ííñújiri íjcyáné míamúnáa pícyáávémedítýú ó dówajcároó tsaatéké íhdyúétsihvúré éhne múúne obééjámudítýú cáávarámuke ítyehméébé dówajcárodú.

³³ Aame diitye obééjámudi o díllome óóma íjcyááhi. Áánetu cáávarámudi o díllome tsiélléré íjcyááhi.

³⁴ Áijyu eene óóma íjcyámé avyējuube o íjcyaaabe diityéké ó neéhi: “Muuráhjáa Llihíyó ámúhake ííñuji ípívyéjtsótúné íhdéjuco ityújkevééllémeke wábyujtsódújuco íñe ámuha óóma táavyéjuri.

³⁵ Muuráhjáa o ájyabáávatéébeke ámuha oke mémáchótsohíjcyáhi. O ádóíyóneríi o íjcyáábeke ámuha oke méíchohíjcyáhi. Wáájácúrátuubée úlleebére o péhíjcyáábeke ámuha oke mecúwátsohíjcyá ámuhá jaaháñevu.

³⁶ O wájamúúvátúúbekée ámuha oke máajcú wájamúvu. O chéméébeke ámuha oke meúújehíjcyáhi. Cúvéhóójari o íjcyáábeke ámuha oke meúújehíjcyáhi.”

³⁷ Ehdu o néénéllii muurá diitye ímiájté óóma íjcyame oke neéhi: “Ávyéjuúbej, ¿acáa mújyú u ájyabáávatéébeke uke muha mémájchotsóhi? ¿Mújyúhjáa ádópiyi u íjcyáábeke uke muha méjchóhi?

³⁸ ¿Áhdurée mújyú muha uke wáájácútuube u úlléébeke uke muha mecúwátsohíjcyá múhá jaaháñevu? ¿Mújyúhjáa u wájamúúvátúúbekée uke muha máajcú wájamúvu?

³⁹ ¿Acáa mújyú u chéméébeke uke muha meúújehíjcyáhi? Áhdure ¿acáa mújyú cúvéhóójari u íjcyáábeke uke muha meúújehíjcyáhi?”

⁴⁰ Ehdu muurá oke ditye néénéllii ó neé diityéke: “Muuráhjáa ihdyu ehdu ámuha tahñéjteke íitécunútúmeré panévatúré mepíáábohíjcyáneri ookéjucu ámuha meíícúvehíjcyáne.” Ehdu ó neé óóma íjcyámeke.

⁴¹ Áánetu óhdityu tsiélléré íjcyámeke ó neéhi: “Méíine óhdityu ámuhá imítyú níjcaúvú ámuha méwágóóóveímye. Muurá ámuha méwágóóóveé ihyájkímuma Naavéné wágóóóveíñe cuujúwá pañévú mújyú ámuha méjchívyéítyúhullévu.

⁴² Muuráhjáa tsá ámuha oke memáchótsohíjcyatú o ájyabáávatéébeke. Tsáháa ámuha oke meíchohíjcyatú ádópiyi o íjcyáábeke.

⁴³ Áhdurée wáájácúrátuube o úlléébeke tsá ámuha oke mecúwátsohíjcyatú ámuhá jaaháñevu. O wájamúúvátúúbekée tsá ámuha oke máajcutú wájamúvu. Tsáháa ámuha oke meúújehíjcyatú o chéméébeke. Tsáháa ámuha oke meúújehíjcyatú cúvéhóójari o íjcyáábeke.”

⁴⁴ Ehdu o néénéllii muurá oke neeímye: “Ávyéjuúbej, árónáacáa tsá mújyú uke muha maájtyúmitú u ájyabáávatéébe ádópiyi u íjcyáábeke. Tsáháa mújyú úlleebéré u péhíjcyáábeke uke muha maájtyúmitúne. Áhdurée tsá mújyú muha maájtyúmitú wájamúúvátuube u íjcyáábeke. Áhdurée tsá muha mewáájácútu u chémene. Áhdurée tsá muha mewáájácútu cúvéhóójari u íjcyane. Aanéjívaríi muhdú uke muha mepíáábóiyáhi.”

⁴⁵ Ehdu oke ditye néénéllii ó neéhi: “Muuráhjáa tahñéjteke ámuha mepíáábohíjcyátúneri téhdure ookéjucu ámuha meéhdíivállehíjcyáne.” Ehdu ó neé óhdityu tsiélléré íjcyámeke.

⁴⁶ Aame ílluréjucu wágóóóveíñe mújyú níjkéváityúne ícúbáhrámeíhullévu. Áánetu ihdyu ímiáámé pájtyéteé muhdú íjcyáityúmeréjucu ííne ímíyaú íjcyáki.

26

Jetsóoke íékééveíñe ditye pítyácójcatsíne

(Mc 14.1-2; Rc 22.1-2; Ja 11.45-53)

¹ Ehdúu Jetsóó íñééné boone tsiíne múúhake nééhií:

—Muurá míjcyoojícúturéjucu pájtyéte wañéhjí lléévaíñe.

² Áané pañe muurá Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébedívú tsaapi ékéévétsoó tsaatéke. Aame oke dsíjívétsoó páwachékevu iwátyétyéhcúneri.

³ Aanéhjáa ímiáané téjyú teene wañéhjí tujkéveri páñétúejpi llúúvájte avyéjuube Caipáa jávú píhcyaaavémé tsiytye llúúvájte avyéjujtee, túkevétsojtee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame.

⁴ Aaméhjáa pítyácójcatsí muhdú dííbyé hallúvú íállíne dííbyeke íékééveíñe ídsíjívétsoki.

⁵ Aaméhjáa néjcatsíhi:

—Tsáhái íñe wañéhjí pañe tehdu meméénúityú míamúnáake meííbórínúiyónéllíhye.

Pácúúcújpácyori tsáápille Jetsóoke íhñíwau múrijchóne

(Mc 14.3-9; Ja 12.1-8)

⁶ Ájyúu muha Betáániarí Tsimóó dííbyere ‘Ahlláriho’ némeííbyé jari.

⁷ Áánáacáa tsáápille tsáá Jetsóo éllevu pácúúcupácyó mítyane áhdómeíjpácyoma. Ájpacyórii múríjcholle íhñíwau majchóri íjcyáábeke.

⁸ Aanée múúhake tsaríwu pájtyénéllii muha menééhíí:

—¿íveekíami aalle ícúbahra pácúúcupácyorij?

⁹ Muurá téjpacyo menáhjíhénúne dsíídsiri mépíáábóiyá ídáátsóméhjike.

¹⁰ Ehdúu muha menéjcatsíñé illéébóne múúhake neébe:

—¿íveekí ámuha méihjyúvá áámyédityu? Muurá ihdyu tehdujuco dille méénune.

¹¹ Muurá diitye ídáátsojte tsá kiávú ámuhadítýú péétyúne. Áánetu tsá múhajchótá ámuháma o íjcyáityúne.

¹² Áánéllii oke téjpacyórii múríjcholle oke ditye cúúúíñé ihde tájpi íímíbjachóne.

¹³ Aane ímiáánetúré ámuhákye o neé íñe tajtyéeveri míamúnáa pájtyetéíñé uwááboju úwáábohíjcyámé muurá idyé teene úúballéné pámeere ííñújiri íjcyáné míamúnáa waajácuúhi. Ehdúu Jetsóo neé múúhake.

Jóóda Ijcarióóté Jetsóodívú ékéévétsoíñe
(Mc 14.10-11; Rc 22.3-6)

¹⁴⁻¹⁵ Aanéhjáa téjyu Jóóda Ijcarióóté tsaapi muuha 12-meva meíjcyáméejpi íjcyároobe mújyúrá llúúvájte avyéjúté éllevu ipyééne neeté diityéke:

—¿Aca múhduná íñe oke ámuha mááhdóiyá ámuhákye Jetsóodívú o wáájácutsóne?

Ehdúhjáa díbye neénéllii áhdómé 30-jíva.

¹⁶ Aanéhjáa diityémá ipítýácójcatsíñé tsúúca íímíbáchójcatsíñéllii ítsámeíhíjcyaaabe muhdú dííbyedívú íékéévétsoíñe.

Ímamyémuma Jetsóo májchone
(Mc 14.12-25; Rc 22.7-23; Ja 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹⁷ Aanée teene pajtyété wañéhjí óórityúne pááa májchómeíhíjcyáné wanéhjí tújkévajcójí muha Jetsóoke menééhíí:

—¿Kiávú ú imíllé wañéhjí májchó muha meméénune?

¹⁸ Áánélliihyée neebe múúhake:

—Cáhawáa mepe Jerotsaréevu éhne tsúúca wájácú ámuha menéébe jávu. Áábeke méneeco tsúúca muhdú o íjcyáíñe éévé pííhíjúcóónéllii dííbye jávú ámuháma íñe wañéhjí o pájtyeíñe.

¹⁹ Ahdújucóo tsaate múúhadítýú ipyééne teene majcho dííbye jávú méénune.

²⁰ Ááné íjyúnúvúu tsúúca muha mémajchó dííbyema.

²¹ Átsihvúu neebe múúhake:

—Ímiáánetúré ámuhákye o neé íjcyaaabe tsaapi ámuhadítýú óhdivu méénútsóííbye.

²² Ehdúu díbye múúhake neéne ávyétá kimóhcó múúhake pajtyéhi. Áánélliihyée muha pámeere menéé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿aca caabyé íñe ehdu uke muha méméénuúhi, a oó?

²³ Áánélliihyée múúhake neébe:

—Íñe tsají pañévúré muhtsi dííbyema memájchoobe ehdu oke méénuúhi.

²⁴ Ehdu ímiááné oke pajtyeíñe Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébeke tsúúcajátújucóo Píívyéébe íwaajácúháámitu néhdújuco. Árónáa ihdyu máídáátsoju tene pájtyeíñe ehdu oke méénúúbeke. Tsáháa ihdyu díbye íjcyáítýuróne.

²⁵ Ehdúu díbye neénéllii dííbye Jóóda eenéhjáa dííbyedívú méénútsóííbye neé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿a oo tehdu uke o méénuúij? Áánélliihyée neebe dííbyeke:

—Ééé, uu muurá ehdu oke ú méénuúhi.

26 Ehdúu iñétsihdyu pááaho iékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Áánemáa idyóhdáhínunévú múúhakye iwájtúne neébe:

—Íñe tájpi náávé íjcyane memájcho.

27 Áhdurée idyé ado iékéévéne téhdújtsoobe. Áánevéu múúhakye iájcúne neébe:

—Íñe tátyujpácyo náávé íjcyane maádo.

28 Aane úúballé íñe muhdú ámuha meícyahíjcyané pityájcoju o dsíjíveneri tsíhdyuréjuco cápáyóóveíñe. Áhdícyane tátyujpácyó wágóóóveé páme wájuryíyé múhdumé teene cáhcujtsómé imítýú iábájíívemeíki.

29 Aane ámuúhakye o nées ícyoocátú tsiiñe ámuúhama o ádjúccóóityúne óovajpácyó mújyú Llihíyó avyējuríyējuco meíjcyácooca tsiiñe maádóíñévújuco. Ehdúu Jetsóó nées múúhakye.

Jetsóó úúballé Péédoro tóónúmeíñe

(Mc 14.26-31; Rc 22.31-34; Ja 13.36-38)

30 Aamée teene pajtyété wañéhí majtsíjyú muha memájtsívátsihdyu mepéé oríívó bajúvu.

31 Átsihvúu múúhakye neébe:

—Ípyejco muurá ámuha pámeere ílluréjuco óhdityu metsújááveíñe pahúllevávu. Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé: “Obééjámú tehmeébeke o dsíjívetsóné boone ílluréjuco ditye mújtaíñe pahúllevávu.” Ehdú muurá néene Píívyéébe waajácúháámitu.

32 Áronáa ihdyu o dsíjívéebe tsiiñe o bóhiíne ó peé ámuúhá ihde Gariréavu.

33 Áánélliihyée Péédoro nééhií:

—Íhya ihdyu íjtye uke íhvéjtsóóhi. Áánetu ihdyu tsá uke o íhvéjtsóityúne.

34 Áánélliihyée neebe dííbyeke:

—Áronáa ímiáánetúré uke o nées ípyejcójuc oke u úráávyeróné u tóónuíné cáracái májtsívátúné ihde 3-ijyúva.

35 Áánélliihyée Péédoro nééhií:

—Muurá tsá o tóónúmeíityúne. Óvíjyuc ihdyu néhi oke ditye dsíjívetsóné téené hallútu. Ehdúu pámeere muha méneerá dííbyeke.

Píívyéébema Jetsóó íhjuváne

(Mc 14.32-42; Rc 22.39-46)

36 Aamée tétsihdyu muha mepééme méúújeté ‘Getsemaní’ némeítsihvu. Átsihvúu Jetsóó nées múúhakye:

—Íchiíyái meíjcyá Píívyéébema o íhjuvátéki.

37 Aabée múúhadítýú tsajtyé Péédorómá Tsebedéó hájchimútsikye.

38 Áamedívúhjáa ávyétá íhnáhóré kímóóvémeíbyé nées diityéke:

—Muhdú íhya o dsíjívéiúvúduréjuco oke táííbuwa. Áhdícyane cána íchihdyúréi oke metéhmej. Áronáa ihdyu mécuwadíñe.

39 Ehdúhjáa íñééne peebe diityédítýú éhnííñéwuúvu. Átsihvúhjáa ímímóúúvéne Píívyéébema íhjuúvaabe nééhií:

—Ayúju Táácááníj, muhdú u néhajchíí óvíjyacóóné o ícúbáhrámeíñe. Áronáa idyé tsá o ímillédú u méénúityúne. Wa ihdyu muhdú u ímillédú óóma meénuj.

40 Ehdúhjáa íhjuvátshdyu óómiihye wajtsí cuwári íjcyámedívu. Aabéhjáa nées Péédoróke:

—¿Aca tsá eene ámuha cuwa maáábúcutú oke metéhmeki?

41 Imíchi bo meíjcyáne cúwávétumé Píívyéébema méihjuváhíjcyá ámuúhakye díbye ípiáábo ímítýunévú ámuha metáhjátsámeítyuki. Muurá ímiááne ámuha meímíllerá tsaimíyé meíjcyane. Áronáa tsá ámuha meíhnáhootú tehdu meíjcyáiyóne.

⁴² Ehdúhjáa diityéké iñééne tsiíñe óómiibye biwáhullévúre. Áanemáhjáa idyé tsiíñe Píivyéébema ihjyúvaabe nééhií:

—Ayúju Táácáániíj, muhdú u néhajchíí óvíjyacóóné o ícúbáhrámeíñe. Áronáa ihdyu óví muhdú u ímillédú óóma ú meenúhi.

⁴³ Átsihdyúhjáa idyé tsiíñe tsáábe wajtsí biwáhduré cuwáí íjcyámedívu. Ávyetáhjáa tsá cuwa ditye áábúcutúne.

⁴⁴ Áamedíhjyáa íícúvétuube tsiíñe oomí biwáhullévúre. Áanemáhjáa idyé tsiíñe Píivyéébema ihjyúvaabe piéhduré tujkénúu íihjyuvádu.

⁴⁵ Átsihdyúhjáa tsiíñe diityé éllevu itsááne neebe diityéke:

—Áyu ícyooca ihdyu illuréjuco mecúwáiyóne. Áronáa Míamúnaájpídívúu o ípívyéévébedívú tsaapi ímityúmeke ékéévetsóíñe éévé tsúúca úújetéhi.

⁴⁶ Ahdícyane illuréjuco metsu. Muurá tsúúca tsaabe óhdivu méénútsóííbye.

Jetsóoke ditye ékeevéne

(Mc 14.43-50; Rc 22.47-53; Ja 18.2-11)

⁴⁷ Ehdúhjáa Jetsóo néénáa tsúúca tsaatémá Jóoda wajtsí tétsihvu llúúvájte avyéjútémá túkevjtsojte wállóónéllíi tsáámeé. Aamée tsáá ímyéénucátsiháñé nñtsúmuma cávaájcoháñema.

⁴⁸ Ácoocáhjáa íhdéjuco Jóoda nééne diityéke:

—Cáábyeké o chóhchócuube diibyējúcoói.

Áábeke meékéévéne métsajtyéco.

⁴⁹ Ehdúhjáa diityéké ipítajcódújuco dibye Jetsóo éllevu itsááne dííbyeke nééneé:

—Ávyéjuúbej, ¿a áanu úúj? Ehdúu néébere chohchócu dííbyeke.

⁵⁰ Áánéllíihyée Jetsóo néé dííbyeke:

—Muúbej, ¿aca íveekí ehdu oke ú meenúhi? Áronáacáa tsúúca dííbyeke iékéévéébe tsajtyéme.

⁵¹ Ááneréjucóo tsaapi múúhadítúyú ínñtsúwari wállóríhjúcúné llúúvájte avyéjúúbé únú múnáájpí núúmího.

⁵² Áánéllíihyée dííbyeke Jetsóo nééhií:

—Pícyo téhbabyá pañévú dínñtsúwa. Muurá nñtsúmuri méénújcatsímyé téwáhjiríyé dsíjíveéhi.

⁵³ ¿Aca tsá u wáájacutú o ímílleca ícyoocaré Llihíyoke o táúmeíyóné nījkyéji múnáa oke ipájtyetétsoki?

⁵⁴ Muurá illu oke ditye méénútúhajchíí ¿muhdúikyé pajtyéiyóné tsúúcajátújucóo Píivyéébe néhijcyáné dííbyé waajácúháámitu cáátuváne?

⁵⁵ Ehdúu dííbyeke iñétsihdyu neebe dííbyeke ékéévémeke:

—¿Aca muhdú éhne múúne ímityúné méénuhíjcyáábe éllevu ditye tsáhdu ámuha metsáa taéllevu nñtsúmuma cávaájcoháñema? Áánerá íhyajchótá ámúháj pñne o íjcyaaabe duurúvájá pañévú ámúhakye ó úwáábohíjcyáhi. Áróóbeke keená ámuha oke meékéévéhíjcyáne.

⁵⁶ Áronáa ihdyu tehdújuco ámuha meméénune Píivyéébe ihjyú uubáalle múnáape tsúúcajátújuco néhijcyáné dííbyé waajácúháámitu néhdújuco tene ipájtyeki. Ehdúu Jetsóo néénáa illuréjuco muha mewááne tétsihdyu dííbyéjtane.

Túkevjtsojté úmíwari Jetsóo íjcyane

(Mc 14.53-65; Rc 22.54-55, 63-71; Ja 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Aamée awáá tsajtyéjucóo dííbyeke llúúvájte avyéjuube Caipáa jávú tééjari pañétúejte avyéjute íjcyáme éllevu.

⁵⁸ Áánáacáhjáa Péédoro dííbyeke úráávyeebe pehíjcyá diityé kemúellére. Aabéhjáa úújeté páñétúejpi llúúválté avyējuúbé já llahájtsivújuco. Aabéhjáa tétsihyi tééjá tehme múnááj piínévú úújeté tétsihdyu ííte muhdú ditye Jetsóoke méénuiñe.

⁵⁹ Áánáacáhjáa diitye avyējujte íjtsámeí muhdú dííbyé hallúvú iállíñe dííbyeke ídsíjívétsoíñe.

⁶⁰ Áronáacáhjáa tsá ditye píívyetétú muhdú dííbyé hallúvú iállíyóne. Mítyaméróhjáa diitye dííbyé hallúvú állihíjcyáme.

⁶¹ Áánéj piínévúhjáa tsaatétsí úúballé dííbyé hallúvú íllúu díbye nééneé:

“Muurá Píívyéébe duurúvaja o wácávyáhcoja ó piivyété tsiíñe 3 coojívatúré o pánéévetsóne.”

⁶² Ehdúhjáa dityétsí úúballénéllí llúúválté avyējuube néé Jetsóoke:

—¿Aca íveekí tsá íná u néétu aatyétsí díhyallúvú úúballénetu?

⁶³ Áronáacáhjáa cúúvéhulléré dííbye. Áánéllíhyéhjáa tsiíñe neebe dííbyeke:

—Ímiá Piivyéébe mémeri uke o néé ímiáánetúré múúhake u úúbálleki: ¿A ímiááne dííbyējuco uu Críjto Píívyéébe Hajchij?

⁶⁴ Áánéllíhyéhjáa neébe:

—Éée, dííbyējuco oó. Aane cáhawáá óvíi ámuha méwaajácú Míamúnáájpidívúu o ípívyééveebe íhtsútuube Píívyéébe úníuri o íjcyane. Aabe muurá tsiíñe o tsáácooca ó bóhówááveé ojsó pañétu.

⁶⁵ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllí dííbye llúúválté avyējuube íwajyámú dówaríjcyámeíbyéré nééhií:

—Áánu ¿íveekí Píívyéébedi uuhívatéhi? Ahdícyane ínéllíhyécó tsijtye éhnííñevu dííbyé hallúvú úúbálleiyáhi. Muurá íñe ámuha melléébóneríyé uuhívatéébe Píívyéébedi.

⁶⁶ ¿Áábeke muhdú ámuha méíjtsúcunúhi?

Áánéllíhyéhjáa néémeé:

—Muurá ímiááne ímityúné ihjyúvaábe. Áánéllí íllurējuco díbye dsíjíveíñe.

⁶⁷ Ehdúhjáa íñééne dííbyeke méénuméré íhyúmi úníchihcyúhi.

⁶⁸ Aanéhjáa tsaate dííbyeke imyéénúne nééhií:

—Ehdu idyé Críjto u íjcyaaabe cána waajácú caabyé uke méénune.

Péédoro tóónúmeíñe

(Mc 14.66-72; Rc 22.56-62; Ja 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Áánáacáhjáa Péédoro lláhájtsiri ácuúcunúhíjcyáábe élleву tsáápille tééja múnáá úníu múnáalle ípyééne néé dííbyeke:

—Úpée idyé éhne Jetsóoma ú ícyahíjcyá Gariréa múnáájpiíma.

⁷⁰ Áronáacáhjáa pámeere tétsihyi íjcyame lléébónáa íllure ityóónúne neébe:

—Tehdu o wáájácúúbedíjii óoma ú ihjyúváhi.

⁷¹ Ehdúhjáa ityóónútsihdyu lláhájtsí lleehówá íjcyáhullévú péébeke idyé tsíjpille íajtyúmíne tétsihyi íjcyámeke nééhií:

—Áánúu muurá idyé ícyahíjcyá Natsarée múnáájpi Jetsóoma.

⁷² Áánéllíhyéhjáa idyé tsiíñe tóónuube nééhií:

—Éje, tsá o wáájácúú dííbyeke. Muurá Píívyéébe waajácú o állityúne.

⁷³ Ááné íllúhwúréhjáa tsijtye dííbyeke nééhií:

—Áánerá ímiááne dííbyējuco uu Jetsóó mamyé múejpi. Muurá díhgyúture muha méwaajácú dííbyējuco u íjcyane.

⁷⁴ Ehdúhjáa ditye nénéllí tsiíñe ityóónúne llíhcyámeíbyéré nééhií:

—Ímiááneturé tsá o wáájácutú muubá Jetsóó íjcyáábekel! ¡Muurá Píívyéébe waajácú o állityúnel!

Ehdúhjáa díbye néérónáa tsúúca cáraca májtsiváhi.

⁷⁵ Áánetúhjáa botsíi ítsááveebe Jetsóópe dííbyeke nééne ímiááané dííbyé uráávyé múnáajpi íjcyaróné díbye tóónuíné cáracámúi májtsívatúné ihde 3-íjyúva. Aabéhjáa áachívú icyájtúcuíñúne ílluréjuco tááne ávyetá íhnáho ímiááané ityóónune ítsáávéneri.

27

Pirááto éllevu Jetsóoke dítye tsájtyene

(Mc 15.1; Rc 23.1-2; Ja 18.28-32)

¹ Ááané tsitsíívevúhjáa pámeere llúúvájte avyéjútémá túkevétsojte pítýácójcatsí ímíñeúvú muhdú Jetsóoke idsíjívétsoíñe.

² Áábekéhjáa idyóhjinúúbeke tsajtyémé téené íiñújí ávyéjuube Pirááto éllevu díbye muhdú íñéé dííbyedítu.

Jóóda Ijcaríóóté dsíjivéne

³ Áánetúhjáa díbye Jóóda tsúúca dííbyedívú imyéénutsójúcóónéllii botsíi ítsaavé íveekí ímityúné imyéénune. Áánemáhhjáa dítye llúúvájte avyéjútémá túkevétsojte íjcyáme éllevu peebe dítyéé áhdone dsíidsi 30-jíva íjcyane íóómíchoki.

⁴ Aabéhjáa neeté díityéke:

—Íveekí ímityúné ó meenú íñé ímityúné méénútúúbedívú o llííhyánútsóíñeri.

Árónáacáhjáa nééme dííbyeke:

—Máhdúníhyaáj, muhdú idyé muha méméénuú ihdyu díhyallúrí íjcyane.

⁵ Ehdúhjáa dííbyeke dítye néénéllii teene dsíidsi ílluréjuco díbye duurúvájáj pñnévú wácháacáróne. Átsihdyúhjáa tsátsihvu ipyééne ílluréjuco díbye íkyéjtúhityu íóhbáyúmeíñeri dsíjivéne.

⁶ Aanéhjáa teene dsíidsi llúúvájte avyéjujte iújcúne nééhií:

—Tsá íñe dsíidsi Píívyéébe wáábyuta mepícyohíjcyané pañévú mepícyóóityú dsíjívétso áhdó tene íjcyánéllííhye.

⁷ Áánemáhhjáa bóónétu íjtsámeímyé téénema íáhdóíñé tsátsii íiñúji ‘Llíyihllóné nijcyó múnáájpí íiñúji’ némeítsíi tétsihdyu tsííñé íiñúji múnáa dsíjívémeke icyúúuhíjcyaki.

⁸ Téénéllii muurá ícyoocápi tétsíi mémé ‘Tújpácyo hájtsi’.

⁹⁻¹⁰ Ehdúu pajtyéné Píívyéébe íhjúu uubálle múnáajpíhjáa Jeremía íllu néhdújuco: “Ujcúme íjraéémú dsíidsi dííbyeke idsíjívétsoíne áhdó 30-jíva. Áánema áhdómé tsátsii íiñúji ‘Llíyihllóné nijcyó múnáájpí íiñúji’ némeítsíi.” Ehdúhjáa muurá íhdétújuco Jeremía téénetu nééneé.

Pirááto úmíwari Jetsóó íjcyane

(Mc 15.2-5; Rc 23.3-5; Ja 18.33-38)

¹¹ Aanéhjáa tsúúca Jetsóoke tsajtyéjucóómé téené íiñújí ávyéjuube Pirááto éllevu. Aabéhjáa népejtsó dííbyeke:

—¿A uu jodíómú avyéjuúbe? Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Ééé, dííbyéjuco oó.

¹² Aanéhjáa tétsihvu idyé díitye llúúvájte avyéjútémá túkevétsojte tsííñe állíjyucóó dííbyé hallúvu. Árónáacáhjáa tsá díbye íñeubá néétu díityéke.

¹³ Áánéllíihyéhjáa Piráátó néé dííbyeke:

—¿A ú lléébora aatye ímityúné úhdityu íhjuváne?

14 Áronáacáhjáa tsá díbye añújcutúne. Áijyúhjáa diibye ávyéjuube Piráátó dííbyeke ñná néétuube illuréjuco úllévenúne.

Jetsóoke ditye dsíjívétsoíñe

(Mc 15.6-20; Rc 23.13-25; Ja 18.39-19.16)

15 Aabéhjáa diibye Piráátó paíjyuva teene pajtyété wañéhjǵ pañe ichívyétsohíjcyá cúvéhóójari íjcyámedítýú tsáápi hallúvú ditye íhgyúváábekéjuco.

16 Aanéhjáa téijyu ‘Barabáa’ némeíbyé cúvéhóójari ávyeta ímítýuube íjcyáábeke pámeere wáájácuúbe.

17 Aanéhjáa tétsihvu dóbéévémeke diibye Piráátó néehí:

—¿Cáábyeké o ácádsíjcaáyóné ámuha méimílléhi? ¿A Barabáake, mityá Jetsóoke dííbyere ‘Críjtoó’ némeíbyekej?

18 Ehdúhjáa diityéké díllóobe illure Jetsóodi íñómítáávané ditye ehdu dííbyeke dáriivéné iwáájácúnema.

19 Aabéhjáa íavyéjú íjyáwá hallúrí íjcyáábeke tsaate úúballé mewa illu nééneé: “Állíuube ihdyu tsáma Jetsóoke ímítýúné méénudí íñé ímítýú méénúúbekéjǵva dííbyé hallúrí tene íjcyátuki. Ípyejcóné ávyetá apííchó ó tuwá dííbyé íhdéhacáneecu.” Ehdúhjáa mewa nééne úúballémé dííbyeke.

20 Áronáacáhjáa llúúvájte avyéjútémá túkevǵtsojte pámeere tétsihvu píhcyáávémeke néé ditye Barabáa hallúvúré íhgyúva díbye íjchívyeki. Áánetúhjáa nééme Jetsóó hallúvú ditye íñéé díbye dsíjívéíñe.

21 Áámekéhjáa tsiiñe neebe Pirááto:

—¿Aanéhaca ímiááné cáábyeké o ácádsíjcaáyóné ámuha méimílléhi?

Áánéllíhyéhjáa néémeé:

—Muha méimíllé Barabáakéré u íjchívyetsóne.

22 Áánéllíhyéhjáa neébe:

—¿Ácooca muhdú ó méénuú Jetsóoke Críjto íjcyáábeke?

Áánéllíhyéhjáa pámeere néehí:

—¿Dííbyedívú ihdyu wátyétyehcútsó páwachékevu!

23 Áánéllíhyéhjáa neébe:

—¿Aca ñná ímítýúné méénuúbe?

Áronáacáhjáa tsiiñe éhnííñevúré kéévánécoba néémeé:

—¿Muúbe wátyétyehcútsó dííbyedívú!

24 Ehdúhjáa ditye néénéllí tsáhájuco díbye ímíbájchotú Jetsóó icyánéjcu. Aabéhjáa apííchówuúréjuco ditye íbóribáávénéllí nújpacyo ityáúmeíjpácyori pámeere íténáa íhyótsicu níjtyámeíbyéré néehí:

—Árone néhi tsá táhallúrí tene íjcyáityú eene íñé ímítýú méénútúúbeke ámuha medsíjívétsoíñe. Ámúhá hallúríyei teéne.

25 Áánéllíhyéhjáa nééme dííbyeke:

—¿Óvi néhi ihdyu pámeere múúháj tsíménémúháábemájuco múúhá hallúrí teene dííbyeke muha medsíjívetsóne!

26 Ehdúhjáa ditye néénéllí tsúúca íjchívyétsoobe Piráátó Barabáakére. Áánemáhjáa Jetsóodívú iwátsíhcyútsóne diityédívuréjuco díbye íhvejtsóné diityéréjuco iwátyétyéhcú páwachékevu.

27 Áábekéhjáa dííbyé já pañévú tsodáhómú íááhívétsóóbedívú píhcyaavéhi.

28 Aaméhjáa dííbyé wajyámúúné ityácóríjcóné uácó tújpájácoba nééne wajyámuvu.

29 Áhduréhjáa tsuhjiiuuhónetu imyéénúné cháhíiwavu iávohjácóóbeke éjejcállómé úméheívu. Áánemáhjáa dííbyé lliiñévú imíhmoúbáne iúúhívaténemáyé wáñejcóme:

—¡Ñóóooj! Átsihdyúhjáa nehíjcyáme: Áánu muurá jodíómú avyéjuúbe.

30 Áhduréhjáa dííbyé hallúvú iúnityójcóne dííbyedi íjcyai úméhéiyi illaáyohíjcyámé ihñíwáutu.

31 Ehdúhjáa dííbyedi iúúhívaténé nájcautu teeja wáýámúcoba dííbyedítú ityácóriúcúne páñétúeja íwajámuvuréjuco ditye úacóne. Áánemáhjáa tsajtyémé páwachékevu íwatyétyéhcúíhullévuréjuco.

*Páwachékevu ditye Jetsóoke watyétyehcúne
(Mc 15.21-32; Rc 23.26-43; Ja 19.17-27)*

32 Aaméhjáa péeme cábuuvé Tsiréene múnáajpi Tsimóodívu. Áábekéhjáa íhbutsoomé Jetsóoke íwatyétyéhcúíwachékevu.

33 Aaméhjáa úújeté tsátsihvu heeberéómú ihjyúrí ‘Niwáupááji’ nééiyóné ‘Góógota’ némeítsihvu.

34 Átsihvúhjáa Jetsóoke íjchoromé bíinojpácýó paapáwu néénetu iúménújpácýotu. Aanéhjáa íphíjácúróne tsá díbye ádotúne.

35 Áábekéhjáa tsúúca watyétyehcúmé téwachékevu. Áánemáhjáa tsodáhómú néhcójcatsí caatyé éhjáhjí dííbyé wajyámúúné íjcyaiñé iwátújcatsíki. Ehdúu pajtyéné tsaapíhjyáa Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi illu néhdújuco: “Táwajyámúúné caatyé éhjáhjí íjcyaiñé íñehcójcatsíñe wátújcatsímye.” Ehdúhjáa muurá neebe Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi.

36 Aaméhjáa tétsihvúré diitye tsodáhómú iáhcúbáne téhmehíjcyá dííbyeke.

37 Áábé nííwáú caamééhullétúhjáa téwachéketu picyóómé tsíeménetu icyáátunúné illu nééneé: “Áánu Jetsóo jodíómú avyéjuúbe.”

38 Téhduréhjáa téijyu tsaatétsí ímityúmútsikye watyétyehcúmé dííbyé úníutu panéjcuvatú íjcyáwachékéécutu.

39 Aanéhjáa dííbyeke úújejemé dííbyedi iúúhívaténe ‘wamíwamí’ nehíjcyáhi.

40 Áábekéhjáa néémeé:

—Ehdíívaabée eene ú nehíjcyá duurúvaja u wácávyáhcoja 3 coojívatúré tsiíñe u pájáávétsoíñe. Áyu cána bo pájtyetétsaméí eene éwachékevu uke ditye watyétyéhcúnetu ímiááné diibyéjuco Píívyéébé Hajchi u íjcyáhajchííju.

41 Téhduréhjáa idyé llúúvájte avyéjujtee, taúhbájú uwáábojtee, túkevétsojtee, íjcyame iúúhívaténemáyé néjcatsíhi:

—Tsíjtyekée ímiááné pátyetétsohíjcyaaábe. Árónáa tsáháhaca díbye píívyetétú iiye ípájtyetétsameíñe.

42 Aabe cána bo óví ímiááné mee íjraéémú avyéjuube íjcyáhajchíí éwachéketu ditye watyétyehcúné ityábáhcýúmeíñe pájtyeté botsí dííbyeke mecáhcújtsóne dííbyeéjteréjuco meíjcyaki.

43 Muurá Píívyéébedívú cátsípáávehíjcyaaábe. Aabe cána bo óví dííbyeke pájtyetétso ímiááné díbye némeíhijcyádú dííbyé Hajchi díbye íjcyáhajchííju.

44 Áhduréhjáa dííbyé úníutu ditye watyétyéhcumútsí uuhívaté dííbyedi.

*Jetsóo dsíjivéne
(Mc 15.33-41; Rc 23.44-49; Ja 19.28-30)*

45 Téijyúhjáa cójípñétú íjyunúné cuuvé tujkénevújuco.

46 Áijyúhjáa Jetsóo ávyetá íhnáhó wáníjcyámeíbyé néehíí:

—Eriij, Eriij, ¿rama tsabataáni? —Tápiivyéébej, Tápiivyéébej, ¿íveekíami oke ú íhvejtsoj? Ehdúhjáa nééiyóné ehdu neébe.

⁴⁷ Aanéhjáa tsaate tétsihyi íjcyame ehdu díbye wáníjcyámeíñé illéébóne néehíi:

—Éje, aadi Eriadi wáníjcyámeí Píívyéébé ihjyú uubálle múnáájpiúvudi.

⁴⁸ Áanélliihyéhjáa tsaapi íicúi idsííneíñúne wájamubádú néene bíínójpácýó kiwátyetu iééníyojéné úméhéi níjcáutu ipícyoonévú cújuuvé díbye ííhároki.

⁴⁹ Áronáacáhjáa tsijtye néé díbyeke:

—Óvíjyacóone, dáácudíñe. Bo óví Eriá pájtyetétsová díbyeke.

⁵⁰ Áanáacáhjáa tsiíñe ávyétá ihnáhó iwáníjcyámeítsihdyu ílluréjuco díbye dsíjivéne.

⁵¹ Áané tujkéveríhjáa duurúvájá pañétú pañétúétsíi watájcó wájamúwácoba dóchéreevé cáámetu baavújuco panéjcuávú wájíahnécu. Áhduréhjáa téijyu ííñuji vááúmeíñeri néwáyúcobáné wáhcabáhi.

⁵² Áhduréhjáa níjkyene wáhcábánetu cahcújtso múnáape dsíjivehíjcyámé tsiíñe bóhiime ijchívyécunúhi.

⁵³ Aaméhjáa Jetsóó bóhiíne boone Píívyéébe cóomí Jerotsaréevu péemeke mítyame ájtyumíhi.

⁵⁴ Áánetúhjáa eene díbyeke téhmehíjcyáné tsodáhómú íavyéjúúbemáyé ávyétá mityané íllityé téijyu ííñuji vááúmeíñema tsíñehji pájtyene íájtyúmíneri. Áánemáhjáa néémeé:

—¡A ihdyúha ímiáané Píívyéébé Hajchi áánuú!

⁵⁵ Áijyúhjáa tsaate walléémú kémuélléturé íítehíjcyá díbyeke dítye dsíjívetsóné dílbyemáa Gariréa ííñújitu tsáame díbyeke íicúvehíjcyáme.

⁵⁶ Áámemáhjáa ijcyámé Maaría Madarénaa, Jacóóboma Jotséemútsí tsiiju Maaríaa, Tsebedéó hájchimútsíj tsiiju, éhdume.

Jetsóó íitémeho dítye cúúne

(Mc 15.42-47; Rc 23.50-56; Ja 19.38-42)

⁵⁷ Áané íijyúnúvúhjáa Jotséé Arimatéa cóomi múnáajpi íhtsútuube íjcyaaabe Jetsóoke úráávyehíjcyaaabe péé Pirááto éllevu.

⁵⁸ Aabéhjáa táúmeí díbyeke dílbyeúvú íitémeho icyúúuki. Áanélliihyéhjáa neebe ítsodáhómuke dítye íájcuhi.

⁵⁹⁻⁶⁰ Aabéhjáa tééhoúvuke íbíjínúne cuuú béhéjuréhjáa íhllíi nééwájitu íbóhdótsóhéjú pañévu. Áánemáhjáa nééwáyúcobávú téheju iwátájcoíñúne péjúcoóbe.

⁶¹ Áané boonéhjáa tétsíiyé téhejú úníuri Maaría Madarénamúpí tsíjpille Maaríama ácuúcunúhijcyáhi.

Jetsóó níjkye dítye téhmene

⁶² Áané tsijcyóóhíhjáa teene pajtyeté wañéhjí lléevá tujkénujcoójí díitye llúúvájte avyéjútémá paritseómú péé Pirááto éllevu.

⁶³ Aaméhjáa néé díbyeke:

—Ávyéjuúbej, muha méítsaavé téallíjuáupe 3 coojívatu tsiíñe íbóhiíñé nééneé.

⁶⁴ Áanéllíi cána cóhpejtsótsó ímíñeúvú dílbyé níjkyévuj. Ááne ímíñeúvú tehmétsó téhajchótá 3 coojívá dílbyé mamýémú pejco íllure íñáníjyéne míamúnáake ‘tsúuca muurá Jetsóó éhnée dítye dsíjívétsoobe tsiíñe bohííhi’ íñééneri éhnííñevu meke íállíúúnútki.

⁶⁵ Áanélliihyéhjáa Piráátó néé díityéke:

—Aané wa ihdyu aatye tsodáhómuma mepéene mécohpejtsó ámuha meímillédu.

⁶⁶ Áhdújucóhjáa dítye tsaatémá ipyééne teeu nééwayu icyóhpéjtsóutu cáátunúne múha teene idyómájcoútki. Áánemáhjáa díitye tsodáhómuke téhmétsoíñúme.

28

Jetsóó dsíjiveebe tsiiñe bóhíine

(Mc 16.1-8; Rc 24.1-12; Ja 20.1-10)

¹ Aanéhjáa wáyeééwéjcoójí tsíjyú tsííñe tsemááanaréjuco déjúcóóvejcoójí cúúvénetúré Maaría Madarénamúpi tsíjpille Maaríama úújeté teene níjkyeé.

² Áanáacáhjáa ííñuji íhnáho vááúmeí níjkyéji múnáajpi níityéné tujkéveri. Aabéhjáa teene níjkyé watájcó nééwáyúcoba icyávihiyícyúne tééú hallúvú ácuuvéhi.

³ Áábé wajyámúhjáa ávyeta tsitsíwu néébé ámitsaráhcó éhne múúne chijchi rórihcyódu.

⁴ Áábedíhjáa diitye tsodáhómú ténijkye téhmehíjcyarómé ávyetá íhnáho íllityéne íjcyáíñú múu dsíjivédu.

⁵ Aabéhjáa néé diityépi Maaríamúpike:

—Méíllityédiñe. Muurá ó waajácú ámuhipi meúújévaróné Jetsóoke éhnée páwachékevu ditye wátyétyéhcúneri dsíjivéébeke.

⁶ Áronáa tsáhájucó díbye níkyéhéjú pañe íjcyájúcootúne. Tsúúca tsiiñe bohíjúcoobe ípyée íñéhíjcyádújuco. Cáhawáá idyé méuujévá íñe dityée dííbyeke pícyohéjú íévehéjuréjuco íjcyane.

⁷ Ahdícyane íícúí mepééne méuubállé dííbyé mamýémuke tsúúca díbye tsiiñe íbóhíine diityé ihde péjucóóné Gariréavu téhullévú diityémá íájtyúmíjcatsíki. Ééneréne ihdyu ó ímíllé ámuhipike o úúballéne.

⁸ Ahdújucóhjáa íícúí dityépi dsíinériyé pééne múúha éllevu múúhake iúúbálleki. Aamúpihjáa íllityéróne mítyane ímíjyuuvéhi.

⁹ Áámúpidívúhjáa Jetsóó íbóhówáávéne diityépike dillóhi. Áánéllíhyéhjáa íícúí dííbyej tuháacyuvu waamúpi dííbyeke idyúúruváne.

¹⁰ Áámúpikéhjáa neébe:

—Méíllityédiñe. Wa ihdyu íícúí mepééne méuúballété tsijtye tahñéjteke ditye ipyéé Gariréavu téhullévú muha maájtyúmíjcatsíki.

Múhdurá tsodáhómú úúballéne

¹¹ Aamúpihjáa pééne tujkéveri tsodáhómú dííbyé níjkye téhmehíjcyámedítýú tsaate péé ímunáa coomívu. Aaméhjáa úúballété llúúvájte avyéjutéke muhdú tene pájtyene.

¹² Áané lliíñétúhjáa túkevéjtsójtémá iúcújcatsíñe pítyácójcatsímyé muhdú íñééíñe Jetsóópe bóhíjúcóóityúne íñéhíjcyáneri íñéétsámeítýuki.

¹³ Aaméhjáa mítyane diitye tsodáhómuke íáhdóne nééhií:

—Tsáma ménehíjcyaco “pejcóhjané muha mecúwaíñúné hallúrí ímamyémúré újcujé Jetsóó íitémeho.”

¹⁴ Aane néhi méiíñújí ávyéjuube iwáájácúne ámuhadívú cáyobáávatéhajchíí muha ámuhá hallúvú méihjyúvaá díbye muhdú ámuhakye ímyéénútuki.

¹⁵ Ahdújucóhjáa diitye tsodáhómú ditye áhdónéllíí íllure íállíñe néhíjcyané ímamyémúré Jetsóó íitémeho újcujéne. Aane muurá ícyoocápi ehdu tsaate tamúnaa jodíómú úúballéhíjcyáhi.

Muhdú ditye wákímyeíñe ímamyémuke Jetsóó nééneé

(Mc 16.14-18; Rc 24.36-49; Ja 20.19-23)

¹⁶ Aanée muha 11-mevaréjuco dííbyé mamýémú meíjcyame mepéé Gariréa íiñújí caméhbaúvú múúhakyeé díbye néhbaúvu.

¹⁷ Aamée muha tétsihvu dííbyedívú meúújetémé méduurúvú dííbyeke tsaate múúhadítýú díbye bóhíine cáhcújtsótúrónáaáca.

¹⁸ Áronáacáa múúhakye neébe:

—Muurá Píívyéébe oke picyóó páneere ííñuji, níjkyejí, íjcyáné avyéjuube o íjcyaki.

¹⁹ Ahdícyane óví ámuha pahúllevá íñújííne múnáadívú métsújaúcú táuwááboju. Aane cáhcujtsómeke tééné uubállé métsótsohíjcyaco Méécááni mémerii, Íapíícho mémerii, tamyémeri, íjcyane.

²⁰ Áámeke ihdyu ímíñeúvú méúwááboco tátyaúhbaju néhdu ditye íjcyaki. Aabe muurá amúhamáyé ó íjcyáa paíjyuvaré ííñuji níjkévanévújuco. Áyu tehdújuco.

MÁÁCOÓ Mááco Jetsóodítyú cáátúnuháámi

Tsojtsó múnáajpi Jóáa úwaabóne

(Mt 3.1-12; Rc 3.1-9, 15-17; Ja 1.19-28)

¹ Íllúu tujkéváné Píívyéébé Hajchi Jetsocríjtó mepájtyetéiñe méénúné uwááboju.

² Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpíhjáa Itsaiaúvú caatúnú íwaajácúháámitu tsúúcajátújuco tsojtsó múnáajpi Jóáadityu ílluú:

Ó pícyoó díihde tsáápiikye díbye íúúbálle míamúnáake dítye ímíbáávyéne ímí uke iwáátsúcúpéjtsoki.

³ Aane méllééboó íñéubará píívyétúné íiñújiri íjcyaaabe keeváwu íllu úwaabóne: “Méímíbáávyé ímítyú ámuha meícyahíjcyánetu tsáimiyéjuco ámuha meíjcyámeke Ávyéjuube íajtyumíivaki.”

Ehdúhjáa Itsaia íwaajácúháámitu caatúnú Jóáadityu.

⁴ Ahdújucóhjáa díbye íñéubará píívyétúné íiñújiri úwáábohíjcyáné míamúnáake dítye ímityúné íicyahíjcyáné íihvéjtsóne ímiánejcúveréjuco íbúwááve díityé ímítyú íábájíivémeíki, áané uubállé dítye itsójtsótsámeíki.

⁵ Pahúllevátúhjáa Jodéa íiñújiri múnáadítyú píhcyáávehíjcyámé dííbyedívú dííbyé uwáábó illéébúacunúki. Téhduréhjáa Jerotsarée múnáadítyú mítyame píhcyáávehíjcyáhi. Áamedítyúhjáa ímityúné imyéenuhíjcyáné úúbállémeke tsótsohíjcyaaabe Joodáatu.

⁶ Aanéhjáa díibye Jóáa camééllómú ihjinetu méénúmeíñe wajyámúúnema íjcyáábéj pñínétú ócájmííhé chiúcunúhi. Aabéhjáa tséréémuke dohíjcyáhi. Téhduréhjáa ímúhojpácýó ádohíjcyáábe.

⁷ Aabéhjáa úwááboobe nehíjcyáhi:

—Muurá íjcyaaabe tsijpi táhboone úwáábóiibye táehnííñevu íhtsútuube íjcyáábeke íjtyúhápáájíubaré o tácoríúcu dííbyedívú o pííhívéityúroóbe.

⁸ Muurá ámúhakye nújpácýori ó tsótsohíjcyáhi. Áánetu ihdyu díibye ámúhá pañévú pícyoó Píívyéébé Apíícho.

Jóáádivu Jetsóó tsójtsótsámeíñe

(Mt 3.13-17; Rc 3.21-22)

⁹ Téijyúhjáa Jetsóó péé Gariréa íiñújiri íjcyacóómí Natsaréetu díibye Jóáa éllewu Joodáatu dííbyeke díbye itsójtsoki.

¹⁰ Aabéhjáa tsúúca díbye tsójtsótsihdyu íjchívyeebe íténáa cáámetu Píívyéébé Apííchó niityé dííbyedívú íjuuúdu nééneé.

¹¹ Áanáacáhjáa idyé cáámetu Píívyéébe nééhií:

—Uu Hájchíwúuke o wájýúúbedi mítyane ó imíjýúúhií.

Jetsóoke Naavéné mávárijchóne

(Mt 4.1-11; Rc 4.1-13)

¹² Ehdúhjáa díbye tsójtsómeíñe boonétú Píívyéébé Apííchó dííbyeke tsajtyé íñéubá píívyétúné íiñújivu.

¹³ Áhulléhjáa íjcyaaabe 40 coojívá apáámyéré iyámé íjcyáhulle. Áábekéhjáa téhullévú Naavéné mávárijchóóbeke níjkyéji múnáa píáábohíjcyáhi.

Jetsóó úwáábótújkenúne

(Mc 4.12-17; Rc 4.14-15)

14-15 Aanéhjáa téijyu tsojtsó múnáajpi Jóáake ditye cuvéhoojánúné boonétú Jetsóó péé Gariréavu. Áhullé múnáakéhjáa Píívyéébé avyéjuvu muhdú meúcaávéíñé úwááboobe nééhií:

—Tsúúca Píívyéébe íavyéjújte íjcyáímyeke újcúíñe éévé úújetéhi. Ahdícyane ílluréjuco meíhvéjtsó ímityúné ámuha meícyahíjcyáne. Ááne ámuhá íjtsaméí ímiánejcúvuréjuco mecápáyóóvéne mécahcújtsó íñe mepájtyetéíñe uwááboju. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

4-meva ímamyémú íjcyáímyeke Jetsóó újcune

(Mt 4.18-22; Rc 5.1-11)

16 Aabéhjáa Gariréa unéú úníuri péébe úújeté Tsimóomútsí íñahbe Aderéema amómeke tsínuhíjcyámútsidívu.

17 Áámútsikyéhjáa neébe:

—Ámuhtsij, ookéréjuco méuráávye. Muurá íñe amómé lliíñája múnáajtétsí ámuhtsi meíjcyámútsikye ó pícyoó míamúnáakéréjuco Píívyéébedívu ámuhtsi meíbúwáávetsóíñe wákimyéivu.

18 Ehdúhjáa Jetsóó néénéllíi teenémáyé íjtsínuuháñe íhvéjtsóne peemútsí dííbyemáyéjuco.

19 Áámútsimáhjáa péébe éhnííñewuúvú úújeté Tsebedéó hájchimútsí Jacóóboo, Jóáaá, íjcyamútsí ihmííne pañe íjtsínuuháñe pájáábohíjcyamútsidívu.

20 Áámútsikyéhjáa idyé díbye píúvánéllíi ihmííne pañe cááni Tsebedéoma ípiáábojte íjcyamedítýú peemútsí dííbyemáyéjuco.

Tsáapí pañétú naavéneke Jetsóó wáágoóne

(Rc 4.31-37)

21 Éhdúmekéhjáa iújcúmema Jetsóó úújeté Capenaóovu. Aabéhjáa téhulle wáyeéévejcoójí pihcyáávéjá pañévú úwaabóhi.

22 Ááneríhjáa mítyane ullévenúme ávyetá tujkévé ávyéjuube múúne íhjúvajíjtó díbye íhjúvánéri. Tsáháhjáa díbye íhjúvátú taúhbájú uwáábojte íhjúvahíjcyádu.

23-24 Áíjyúhjáa tééjá pañe tsaapi naavéné ípañe íjcyaaabe kévádíjcyó íllu dííbyeke:

—¡Jetso Jetsóoj, Natsarée múnáajpi u íjcyaaabej! ¿íveekí múúhake u pátsárijcyóváhi? ¿Mítýa múúhake u waagóovaj? Muurá uke ó waajácú ímiáábé Píívyéébé Hajchi u íjcyane.

25 Áánéllíihyéhjáa neebe dííbyeke:

—¡Cúúvéhulléré díícyal ¡Díjchivye áadí pañétú!

26 Ááneréjucóhjáa naavéné wáníjcyámeííbyéré íjchivyéne dííbyé pañétú ávyetá íhnáhó dííbyeke íáméjcatsíchónema.

27 Ehdúhjáa Jetsóó méénúneri pámeere íllityéne nééhií:

—¿Múhdutúami aabye ehdu méénuj? Ávyetáha ímiááné tsíhdyure dííbyé uwááboju. Muhdú naavémú íjcyarómé íjchívyé díbye néénetu.

28 Ehdúhjáa díbye méénúné uubállé tsújaavé páneere Gariréa íiñújiri.

Tsimóo Péédoró báábeke Jetsóó bóhítsóne

(Mt 8.14-15; Rc 4.38-39)

29 Átsihdyúhjáa pihcyáávéjá pañétú péeme tsaméhíí Jacóóboo, Jóáaá, íjcyame Tsimóoma Aderéemútsi jávu.

30 Áíjyúhjáa Tsimóo baabe áíívyeri chémene úúballémé Jetsóoke.

31 Áánéllíihyéhjáa díílle éllevu ípyééne íhyójtsitu díbye íjyócujcárolle tsúúca íbóhííne díityéké májchotsóhi.

Mítýameke Jetsóó bóhítsóne

(Mt 8.16-17; Rc 4.40-41)

³² Aanéhjáa tsúuca meíjyunúrónáa tsívahíjcyámé dílbye éllevu naavémú ípañe íjcyáméhjima tsíñéhjiri chéméméhjike díbye íbóhíitsoki.

³³⁻³⁴ Mítyméhjáa técoomí múnáa tééjavu tsáámedítýú páhduváré nénéhji chémeri íjcyámeke bóhíitsohíjcyáabe. Áhduréhjáa tsaaté pañe naavémú íjcyámeke waagóohíjcyáabe. Aaméhjáa diitye naavémú muubá díbye íjcyane nééíyónáa tsá díbye diityéké íhvéjtsotú dítye íihjýúvaki. Waajácúméhjáa dílbyeke.

Jetsóó úwaabó pahúllevaré Gariréa iññúji pañe
(Rc 4.42-44)

³⁵ Áané tsitsíívenúhjáa pejcójuco técoomítýú díbye péene tsátsihvu Píívyéébema íihjýúvaki.

³⁶ Áábekéhjáa Tsimóó íñahbéjtema néhcotéhi.

³⁷ Aaméhjáa íajtyúmíibeke néehíi:

—Míamúnáa uke néhcohíjcyáhi.

³⁸ Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—Árónáa metsu éhcóomijívú mepéé técoomíji múnáake idyé o úwááboki. Muuráhjáa ímichi téénéllii o tsááhíi.

³⁹ Aabéhjáa píhcyáávejaáne pañevú pahúllevá múnáa Gariréa iññújiri íjcyámeke úwáábohíjcyá tsaaté pañe naavémú íjcyámeke wáágóoobere.

Íjpi chájáávéébeke Jetsóó bóhíitsóne
(Mt 8.1-4; Rc 5.12-16)

⁴⁰ Áábé lliiñévúhjáa íjpi chájááveebe ímímóúúveténe néé dílbyeke:

—¿Aca muhdúiyó teene oke u bóhíitsóne?

⁴¹ Áánélliihyéhjáa dílbyeke idyó cáraúcunúne dílbyedi ídáátsóvéne neébe:

—Mu ihdyu tehdujucoj.

⁴² Ehdúhjáa díbye néénemáyé tsúuca bóhíibe.

⁴³ Áábekéhjáa neébe:

—Dúúballedí tsaate juuváyí uke pájtyémeke íñe muhdú u bóhíine.

⁴⁴ Tsapéhduuré llúuváabe éllevu péene dílbyedívú dúhjétsámeityeco. Ááne Moitséeúvúu néhdu íñe u ímíjpyeténé hallúvú Píívyéébeke tsíeméneri ú íícúveé téénetu míamúnáa iwáájácu tsúuca u bóhíjucóone.

⁴⁵ Ehdúhjáa díbye bóíjcyúrónáa pámeekéré juuváyí ipájtyedúmeke úúbálleebe muhdú íbóhíine. Aaméhjáa mítyane Jetsóodívú píhcyáávehíjcyánéllii tsáhájucó díbye píívyetétú múhdutú cóomí pañevú iúcaávéiyóne. Áánélliihyéhjáa pehíjcyáabe ímichi dítye íjcyátútsihjíríye. Áróne pañéhjáa pahúllevátú dílbyedívú píhcyáávehíjcyáme.

2

Íjpi vááúmeityúúbeke Jetsóó bóhíitsóne
(Mt 9.1-8; Rc 5.17-26)

¹ Ehdúhjáa tsúcájá tsiéllé íjcyátsihdyu tsiíñe óomiihbye Capenaóovu. Áané uubálléhjáa idyé íícúíwuúré tsúuca waajácúmé técoomí múnáa.

² Aaméhjáa dílbyedívú píhcyáavémé díbye íjcyaja wáhpécunúmeke úwááboóbe.

³ Áánáacáhjáa 4-meva tsivá íjpi vááúmeityúúbeke dílbye éllevu.

⁴ Árónáacáhjáa tsá dítye píívyetétú iúújetétsóné mítyane míamúnáa íjcyánélliihye. Áánélliihyéhjáa cáámetu díbye íjcyátsíi tujkévetu idyóhejúróné botsíi dílbyeke níityétsóme.

⁵ Aaméhjáa ímí cáhcujtsóné iwáájácúne neebe Jetsóó dílbyeke:

—Llíhij, tsúuca úhdi o ídáátsóvéne díimítýú ó ábájíivéjucóóhíi.

6-7 Ehdúhjáa dibye néénetu tétsihyi íjcyame taúhbájú uwáábojte néjcatsíhi:

—¿Aca íveekí aabye ehdu ihjyúvá Píívyéébe ímí dííbyedívú íjtsúcunúnejíivari? Muurá ihdyu apáábyéré Píívyéébe piivyété míamúnáadítúú ímítúú iwáágoóné diityédí ídáátsóvéne.

8 Ehdúhjáa Jetsóodítúú ditye néjcatsííne iwáájácúne neebe diityéke:

—¿íveekí ímítúúne óhdityu ámuha méíjtsámeíhi?

9 ¿Aca muhdú ámuha oke méíjtsúcunúhi? Áánerá ó piivyété míamúnáadi o ídáátsóvéne diityé ímítuháñé diityémá o ímíbajchóne. Áánéllíi ó piivyété áánúke o nééneé: “Úhdi o ídáátsóvéne díimítúú úuma o ímíbajchóhi.” Áhdure ó piivyété o nééneé: “Dímíjpyetene dííhbotámá dipye dihjyávu.”

10 Ahdícyané cáhawáá óvíi ámuha máájtyumí Míamúnáájpídívúu o ípívyééveebe muhdú o méénune.

11 Ehdúhjáa íñétsihdyu neebe dííbyeke: Llíhij, dímíjpyetene eene dííhbotámá dipye dihjyávu.

12 Ehdúhjáa dííbyeke Jetsóo néénemáyé tsúúca ímíjpyetene ííhbotámá péjúcoobe pámeere íiténáaaca. Ááneríhjáa mítyane iúllévenúne Píívyéébeke idyúúrúvane néémeé:

—Ávyeta tsá múijyú ehdíivane maájtyúmitúne.

Revíkye Jetsóo újcune (Mt 9.9-13; Rc 5.27-32)

13 Áané boonétúhjáa tsiíñe Jetsóo péé únéú úniúvú ímamyémuma. Áhullévúhjáa idyé dííbyedívú píhcyáávemeke úwááboóbe.

14 Átsihdyúhjáa péébe úújeté Apéó hajchi Revíi ííñújí avyéjúúbé wáábyuta dsíídsike íáhdótsohíjcyátsihyi ácuúcunúúbedívu. Áábekéhjáa neébe:

—Muúbej, ookéréjuco duráávyej.

Ahdújucóhjáa dibye pééne dííbyemáyéjuco.

15 Áábe jávúhjáa Jetsóo téijyu majchó ímamyémuma. Áámemáhjáa téhdure tsijtye majchó téénere ávyéjúúbé wáábyuta íjcyáne dsíídsí ahdótso múnaa. Áhduréhjáa íjcyámé tsijtye ímítúúmé diityéma. Mítyaméhjáa dííbyema pehíjcyáhi.

16 Ehdúhjáa dibye diityémá májchone ííténe taúhbájú uwáábojtémá paritséómú néé dííbyé mamýémuke:

—¿Aca íveekí eene ámúhá uwááboobe majchó aatye ímítúúméhjíma?

17 Aanéhjáa Jetsóo illéébóne néé diityéke:

—Tsá muurá taabóóbé bóhiime tsaímíyé íjcyámeke táábotúne. Muurá ihdyu chéméméhjikéré tááboóbe. Ahdícyané tsáháa ímíáámé wáábyú o tsáátune. Muuráhjáa ihdyu ímítúúme wáábyú o tsáá diityéké o ímíáávyétso Píívyéébé icyánejcúvuréjuco ditye ííbúwááveki. Ehdúhjáa Jetsóo néé paritséómuke.

Jetsóo mamýémú majcho áwatýúne (Mt 9.14-17; Rc 5.33-39)

18 Tsáijyúhjáa tsojtsó múnáajpi Jóáá mamýémuma diitye paritséómú mamýémú Píívyéébema ííhjúva majcho áwahíjcyáhi. Aanéhjáa Jetsóo éllevu ipyééne tsaate dííbyeke nééhií:

—¿Aca íveekí dímamýémú majcho áwátúnáa Jóáá mamýémuma paritséómú mamýémú tsáijyu áwahíjcyáhi?

19 Áánéllíihyéhjáa diityéké neébe:

—¿Aca tsaapi táábáváné wañéhjivu tsááme ikímóóvéne majcho áwáiyáhi? Muurá teene wañéhjí aabájaabe diityémá íjcyánáa tsá ditye áwáityuró majcho. Ehdu néene támamyémú tsá majcho áwáityuró diityémá o íjcyáné hajchóta.

²⁰ Muurá ihdyu íjcyaiñé diityédítýú o pééiñe. Áijyu ihdyu óví muhdú inéhajchíí tsáijyu awámye.

²¹ Tsá muurá tene ímityú tsúú cáaja wájamu béhbátu mepájaabóne. Muurá teeja meníjtyúcooca éhniíñevu íllure táváajcároba.

²² Áhdure idyé tsá tene ímityú béjpácyo bíinojpácyó mepícyoone tsúú cáau mííhéneu cahpáyú pañévu. Muurá béjpácyo iúhtsaráúúvéhulle táváajcó tsúú cáau. Áijyu wágóoovéné tsanéécújuco bíinojpácyoma cahpáyu. Áánéllii béjpácyo mépañénú bééú pañévúre muhdú tsanéécú íjcyátuki. Ehdu néene tsá tene ímityú ihdeéné uwááboju béhné uwáábójú pañévú meúacóne. Ehdúhjáa Jetsóó néehíí.

Wáyeéévejcóóji Jetsóó mamyémú méénune
(Mt 12.1-8; Rc 6.1-5)

²³ Aabéhjáa tsáijyu ímamyémuma pajtyé úmihéj pñnétú wáyeéévejcóóji. Áijyúhjáa ímamyémú bajtsóháñetu ujcú imájchoki.

²⁴ Áánélliihyéhjáa paritséómú néé dííbyeke:

—¿Aca íveekí aatye dímamyémú meenú íjcyooji wáyeéévejcóóji meméénúityuróne?

²⁵ Áronáacáhjáa neébe:

—¿Aca tsá ámuha meéévehíjcyatú tsáijyúu iáiyabáávaténéllii íñahbéjtema Dabíiúvú téeméné méénune Píívyéébé waajácuháámitu cáátuváne?

²⁶ Muuráhjáa Abiatáa llúúvájte avyéjuube íjcyáijyu duurúvájá pañévú iúcaávéne imájchóityuróné Píívyéébé ícúvé pááa tééjá pañévú pícyámeíhijcyané majchómé apáámyéree llúúvájte máchohíjcyáne.

²⁷ Áhduréhjáa neébe:

—Muurá wáyeéévejcóóji íjcyá míamúnáa ímí téjcooji íjcyaki.

²⁸ Áánéllii Míamúnáajpidívúu o ípívyéévéébé wáabyuta téhdure téjcooji.

3

Tsáápi hójtsi Jetsóó ímíjpyetétsóne
(Mt 12.9-14; Rc 6.6-11)

¹ Átsihdyúhjáa Jetsóó ímamyémuma tsiiñe úcaavé pihcyáávéjá pañévu. Áájá pañéhjáa tsaapi múhdurá íhyójtsi neébe.

² Aanéhjáa téijyu wáyeéévejcóóji íjcyánéllii tsaate dííbyedívúre íítehíjcyá ‘áádíkye éhne ímíjpyetétsóiíbye’ inééne téenej téeveri dííbyedívú inéétsóroki.

³ Áánáacáhjáa dííbyeke neébe:

—Muúbej, cána dichaj.

⁴ Áhdújucóhjáa díbye pééneé. Áábedítýúhjáa neebe pámeere tétsii íjcyámeke:

—Ámuúhaj, ¿a tehdújuco tsaatéke mepíáábóiyóné íjcyooji wáyeéévejcóóji, mityá tsáhaáj? ¿A mépájtyetétsóiyá tsaate dsíjiveri íjcyámeke téjcooji íjcyaróne, mityá méíhvéjtsóiyá ditye ídsíjive wáyeéévejcóóji íjcyánélliihyej?

Ehdúhjáa Jetsóó díllone tsá ditye áñújcutúne.

⁵ Aanéhjáa dííbyeke tsaríwu pajtyeráhi. Áronáacáhjáa idyé ídátsó íjtsúcunúúbé ditye dííbyeke cáhcújtsotúne. Átsihdyúhjáa neebe dííbye múhdurá íhyójtsi neébeke:

—Muúbej, cána íllevu cujúúvé díhyójtsíí.

Áhdújucóhjáa díbye cújúúvénemáyé téhojtsi ímíjpyeténe.

⁶ Ehdúhjáa Jetsóó méénune paritséomú ííténe tétsihdyu péeme Heróóde hájkímuma pítýácójcatsí muhdú dííbyeke idsíjívétsoíne.

Mítýane míamúnaa Jetsóodívú pílcyaaavéne

⁷ Áronáacáhjáa tétsihdyu ímamyémuma peebe únéú úniúvu. Áábekéhjáa mítýane míamúnaa úraavyé Gariréa íiñúji múnáa.

⁸ Aabéhjáa méénúraítyúronéhji mítýane méénúné uubállé tsújaavé pahúllevávu. Áánélliihyéhjáa mítýame tsáácunú pahúllevátú Jodéa íiñújituu, téené íiñújiri íjcyacóomí Jerotsaréetuu, Idoméa íiñújituu, Joodáa tsiñéjcutuu, Tííroó, Tsidóoo, íjcyané íiñújícútuu, íjcyane dííbyeke íájtyúmiki.

⁹ Ehdúhjáa mítýane míamúnaa Jetsóodívú pílcyaaavéjúcóónéllii neebe ímamyémuke ditye mîine íimíbájcho témí pañévú iúcaáveki.

¹⁰ Mítýanéhjáa díbye chéméméhjike bóhíitsohíjcyanéllii ávyetaréjuco ditye dííbyedívú pílcyaaavehíjcyáne. Aaméhjáa imíllehíjcyá dííbyeke idyómajcóné íbóhíiki.

¹¹ Áijyúhjáa tsaaté pañe naavémú íjcyame dííbyé lliiñévú mímóúúvéme pañétú kéévánécoba néémeé;

—¡Uu muurá Píívyéébé Hajchi!

¹² Áánélliihyéhjáa diityéké neebe ditye tsiíne tehdu íihjyúvátuki.

12-meváké Jetsóó meménú ímamyémú ditye íjcyaki

(Mt 10.1-4; Rc 6.12-16)

¹³ Átsihdyúhjáa peebe caméhbaúvú íjtsúcunúdúmema.

¹⁴ Áámedítýúhjáa meménuube 12-meváké dííbyé uwááboju úwááboméré péhíjcyáímyeke.

¹⁵ Áámekéhjáa ájcuube íihnáhootu ditye chéméméhjike íbóhíitsohíjcyaki, naavémú tsaaté pañe íjcyámeke ditye iwáágóohíjcyaki.

¹⁶⁻¹⁹ Aaméhjáa illuúme: diibyéhjáa Jetsóó Tsimóoke Péédoródívú méménuúbee, Tsebedéó hájchimútsí Jacóóboma Jóáámútsikyéhjáa dííbyere chíjchí hájchimútsidívú méménúmútsii, Aderéee, Perípee, Batoroméee, Matéoo, Tomáaa, Apéó hajchi Jacóóboo, Tadéoo, cananíjtámúejpi Tsimóoo, diibyéhjáa Jetsóodívú méénútsóiibye Jóóda Íjcyarióótee, éhdume.

Jetsóoke Naavéné píáábohíjcyané tsaate nééneé

(Mt 12.22-32; Rc 11.14-23; 12.10)

²⁰ Áámemáhjáa Jetsóó tsúúca oomí ípyée íicyahíjcyajávu. Áánáacáhjáa tsúúca mítýane míamúnaa pílcyaaavé tétsihvu. Áámedítýéjucóhjáa túhuuvémé tsá imájchóíyónéhji éllevu íjcyatúne.

²¹ Aanéhjáa iwáájácúne dííbye hájkímú tsáa dííbyeke tétsihdyu itsájtyéroki. Íjtsúcunúméhjáa díbye méívaténe.

²² Téhduréhjáa mítýame tétsihyi taúhbájú uwáábojte Jerotsaréetu tsáame néé dííbyedítýu: —Áadí pañe mía naavémú avyéjuube Betsebóo. Téénéllii muurá eene díbye píáábóneri tsaaté pañétú naavémuke waagóohíjcyaaabe.

²³ Áánélliihyéhjáa Jetsóó diityéké nééhií:

—¿Aca múhdutú diibye Naavéné íiye waagóoméíyáhi?

²⁴ Muurá tsané avyéjujte tsajíjtóré íjtsámeítyúmé páhduváré idyáíívéjcatsíhajchíí íllure wáchájánújcatsí íavyéjutu.

²⁵ Áhdure tsája múnáa tsajíjtóré íjtsámeítyúmé páhduváré idyáíívéjcatsíhajchíí ílluréjuco íhjáatú wáchájánújcatsííne.

²⁶ Ahdu íivane muurá Naavéné íhyájkímukéré iwáágóoca íllure pírujtsóiyá diityéjúcooíyó íavyéjújte íjcyáíyómeke. Tehdu ímyéénuca íllure íavyéjú újónéjtsóíyoóbe.

²⁷ Tsá muurá tsaapi íhtsútúúbé tsíeméné dííbyé já pañétú múha tsájtyéítyuró dííbyeke tétsihdyu bóáyotúmére. Muurá ihdyu dííbyeke tujkénú íbóáyoca botsíi tsajtyéíyómé dííbyé tsíeméne. Áronáa tsáháubá muurá díbye ihñe múhdivú íhvéjtsóítyuróne. Ahdu ííivane tsá Naavéné oke píáábóítyuró dííbye hájkímuke o wáámíuki.

²⁸ Ímiááneturé ámuúhakye o nées panévare ímityúne míamúnaa méénuhíjcyáronéhjí Píívyéébe abájííveíñé diityedí ídáátsóvéne. Áhdure ímityúne óhdityu dítye íhjúvahíjcyáronéhjí ábájíívéííbye.

²⁹ Áánetu ihdyu dííbyé Apííchotu ímityúne íhjúvahíjcyámedi tsá díbye múijyú ídáátsóvéityúne. Aane tsá múijyú diityemá ímíbaávyéityúne.

³⁰ Ehdúhjáa diityéké neebe dííbyé pañe naavéné íjcyane dítye néénéllííhye.

Jetsóoke tsíju dííbyé nahbémuma újcutérone
(Mt 12.46-50; Rc 8.19-21)

³¹ Áanáacáhjáa tétsihvu tsíju dííbyé nahbémuma wajtsí áachí éhnejcúvu. Aaméhjáa tsaatéké nées dítye dííbyeke íñéé díbye íúújéva diityéke.

³² Áhdújucóhjáa tsaate dííbyé úníuri íjcyame nééne dííbyeke:

—Díítsííju díñahbémuma ukévá néhcome éhtsíhyi áachi.

³³ Áronáacáhjáa neebe diityéke:

—¿Aca caatyé tátsííjuú, táñahbémuu, táñaallémuu, íjcyame?

³⁴ Ehdúhjáa íñééne íúníuri ácújcatyémeke íííténe neébe:

—Áánerá téhdure ámuha waháromú táñahbémú táñaallémú méijcyá íñe múhdumé tahñéjté ámuha méijcyame.

³⁵ Muurá Píívyéébeke cáhcujtsómé díbye ímillédú íjcyame ímiáané tahñéjté táñahbémú, táñaallémú, waháromu. Ehdúhjáa Jetsóo diityéké nééhií.

4

Tsaapi bájtsónetu íjcyáne uwááboju
(Mt 13.1-9; Rc 8.4-8)

¹ Aabéhjáa tsííñe únéú úníúvú úwáábóóbedívú idyé mítyane míamúnaa píhcyáávénéllíi mííne pañevú íucáávéne téémí pañeturéjuco díbye úwaabóné diityéke.

²⁻³ Átsihvúhjáa mítyane tsíeménéhjitu úwááboobe nééhií:

—Ámuúhaj, cáhawáá melleebúcunuj:

Tsaapíhjáa íwajcyóhá tríígoúúhá bájtsoobe íllure wávárajcóhi.

⁴ Aanéhjáa díbye wávárajcónetu tsáuhji juuváj píñevú dójcone coomímú méhdojéhi.

⁵ Áané tsiúhíhjáa dojcó néwayúúne raahóvú ííñu imíchi íjcyátútsihvu. Áuhíhjáa íícúíwuúre ííñe tétsii ííñu mítyane íjcyátúnéllííhye.

⁶ Áróhiibájíhjáa chemé núhbá allóócori hállúháñeríyé tébajkyéjí íjcyanéllííhye.

⁷ Áané tsiúhíhjáa dojcó tsuhji pañevu. Áané hallúvúhjáa teene tsuhji wááméneneri ííñeróné dúhcúvaténé tsáhájucó néévatúne.

⁸ Áánetúhjáa ihdyu tsáuhji dojcó tsátsii ímíwu ííñuji nétsihvu. Aanéhjáa tsaímíyé píívyene ímíwu neeváhi. Tsáhiibájíhjáa uhjénéré neeváhi. Áánetúhjáa tsíhiibájí kémú neeváhi. Áané tsihíibájíhjáa éhniíñevu mítyane neeváhi.

⁹ Ehdúhjáa tsaapi bájtsone íúúbállétsihdyu neebe diityéke:

—Ehdu teéne. Aane ihdyu óvíi lléébome icyáhcújtsóne tehdu íjcyáhi.

Jetsóo úwáábó túhujtsóne
(Mt 13.10-17; Rc 8.9-10)

¹⁰ Aanéhjáa bóónétu iye ijcyátsihvu ímamyémuma tsijtye tétsii ijcyame dilló muhdú nééiyóné teene tsaapi bájtsónetu díbye úwaabóne.

¹¹ Áanélliihyéjháa neebe diityéke:

—Muurá ihdyu ámuhadívú Píívyéébe bóhówátsohíjcyá ámuha mewáájácu muhdú díbyé avyéjú ijcyane. Áánetu eene tsíeménéhjitu ó úwáábohíjcyá oke cáhcújtsotúmedívú tene íbóhówáávétuki.

¹² Muurá o úwaabóné lléébójúcoorómé icyahíjcyá lléébótúmeúvúdu. Áhdure teene ájtyumíjúcoorómé icyahíjcyá ájtyúmítúmeúvúdu. Áámé imítyuháñé muurá tsá ímíáávyéityúne. Ehdu néénéllii ó úwáábohíjcyá tsíeménéhjitu.

*Tsaapi bájtsónetu úwaabóné Jetsóó bóhówajtsóne
(Mt 13.18-23; Rc 8.11-15)*

¹³ Átsihdyújháa neebe diityéke:

—¿Aca ihdyu tsá ámuha mewáájácutú tsaapi bájtsónetu o úwaabóné íná nééiyóné? ¿Aca múhdutúrá ámuha méwaajácuú tsiíñe téhdure nénéhjiu ámuhakye o úwaabóné?

¹⁴ Muurá eene tsaapíhjáa trígoúhá wávarajcódú néene íñe tsaapi ímíáájú úwááboobéré pehíjcyáhi.

¹⁵ Aane tsaate ímí lléébójúcoorómeke Naavéné téenetu mótátsohíjcyáhi. Aane muurá nééiyóné eene juuváj pínévújháa dójcoúhji coomímú méhdojéne.

¹⁶⁻¹⁷ Áánetu teene illéébone tsúuca ímí úraavyéjúcoorómé páhduváré néené mávaríchojúúne íjcyanéhi íáábucújúcoótúnetu ílluréjuco teene íhvejtsóne. Aane nééiyóné eene néwayúúnéhjáa íjcyátsihvu dójcoúhji ímíwu ííñeróné núhbá allóócori chémene. Ehdu muurá patyéhi jcyáné ímí cáhcújtsótúmema.

¹⁸⁻¹⁹ Áánetu ímíá uwááboju tsúuca ímí llééborómé mityane íji avyéjuriyé itsúúráméíñéllii ílluréjuco ténejcu ábájiívehi jcyáne. Aane nééiyóné muurá eene tsuhji pañévújháa dójcoúhji ííñeróné íllure dúhcúvaténé néévájúcootúne.

²⁰ Áánetu ihdyu ijcyámé tsaate téené uwááboju illéébone cáhcujtsómé ímí tehdújuco úráávyehíjcyáme. Aame muurá eene ímíwuújháa ííñuji nétsihvu dójcoúhji ííñedu. Áámedítú muurá ijcyámé tsaate eenéjháa uhjénéré nééváhiibájidú néemeé. Áánetu ijcyámé tsijtye eenéjháa kéémú nééváhiibájidú néemeé. Áánetu ijcyámé tsaate eenéjháa ávyetá mityané nééváhiibájidú néeme ímíáánéjuco ímíáájú icyáhcujtsóné ímí úráávyehíjcyáme. Ehdújháa Jetsóó néé diityéke.

*Peetétú íjcyané uwááboju
(Rc 8.16-18)*

²¹ Áhduréjháa neebe diityéke:

—¿A múúne peete mepéététsóne mépicyóó tsíeméné lliíñevu? Tsáhaá. Muurá ihdyu mepéététsóne cáamevu mépicyóó tene íájchúcunúki.

²² Ehdu néene muurá Píívyéébe uwááboju bóhówajtsó páneere muhdú meícyahíjcyáne. Muurá íñe teevétari meméénuhíjcyaróné tsá wáájácúratúné íjcyáityúne. Muurá páneere waajácúmeííhi.

²³ Aane ihdyu óví lléébome icyáhcújtsóne tehdu ijcyáhi.

²⁴ Téhduréjháa tsiíñe neébe:

—Ímíñeúvú tsáma méjtsoco íñe ímíá uwááboju tsúuca ámuha mewáájácújúcoóne. Muurá teene ámuha mewáájácújúcoorómé múhdurá medáíívémeíhajchíí Píívyéébe tsáhájúco ámuhádi íícúvéityúne. Áánetu tsúuca iwáájacúné ímí úráávyémeke éhniíñevu waajácútsóílbye.

²⁵ Muurá ímiáájú ímíllémedívú bóhówájtsóiibye éhniíñevu ditye ímíñeúvú iwáájácuki. Áánetu teene ímíllétúmedívú tsá dibye bóhówájtsóityúne. Ááne tsáijyu múu áyánéwu ditye wáájácuroóné dojtúcúiibye diityédítyu.

Tríigo bájtsómeíñetu íjcyáné uwááboju

²⁶ Téhduréhjáa neebe diityéke:

—Muurá tsaapi bajtsó tríigoúúhá íwajcyóha.

²⁷ Aane íbúwají dibye íjcyánáa keemévehíjcyá pajcóójivaré dibye wáájácútúné hallúri.

²⁸ Ehdu muurá ííñújiri ímí bajtsóháñe píivyene ikyéémévène tsúúca wajcó íñéevá ípívyéevéíñéjuco. Aane tsúúca neeváhi.

²⁹ Aane kéémécooca ílluréjuco áábájaabe újcune. Ehdu muurá pajtyéíñe Píívyéébé avyéjúejtéma. Muurá diityéké dibye újcúíñe éévé úújetécooca újcúiibye diityéke.

Mojtáátsá neeváúwúutu íjcyáné uwááboju

(Mt 13.31-32; Rc 13.18-19)

³⁰ Téhduréhjáa tsiíñe neebe Jetsóó diityéke:

—¿Aca íínetú íñe tsiíñe ámuhákye ó úwááboó Píívyéébé avyéju?

³¹ Muurá díibyé avyéjú éhne múúne ‘mojtáátsa’ némeíñe uméhé neeváú kémúútúróúwu mebájtsou mítyáhécoba kéémévèdu. Muurá pahévá neváúúné lliíñévúré tééhé neeváú ávyetá ayáúwu.

³² Áróúwu muurá mebájtsou ííñene keemévé mítyáhécoba pahévare bajtsóhéené ehniíñevu. Ááhé wájcáváné hallúvú muurá wahpéjté píhtobáhi. Ahdu muurá teene Píívyéébé avyéju.

Jetsóó iúwaabóné tsíeménéhjitu úúballéne

(Mt 13.34-35)

³³ Ehdúhjáa Jetsóó míamúnáake iúwaabóné tsíeménéhjitu úúbállehíjcyá muhdú ditye lléébóiyódu.

³⁴ Tsáháhjáa dibye pevénéré úwáábohíjcyatúne. Áronáacáhjáa ihdyu ímamyémuke ímíñeúvú waajácútsohíjcyaaabe íná tene nééiyóne.

Kííjyébama nohji Jetsóó íhvetétsóne

(Mt 8.23-27; Rc 8.22-25)

³⁵ Áané iijyúnúvúhjáa neebe ímamyémuke:

—Métsu éhnéjcúeúvú mepéékií.

³⁶ Ahdújucóhjáa tétsihíyé tsijtye íjcyánáa ditye péene tsíñejcúeúvú míñeri. Áámemájucóhjáa idyé tsaate íhmínéneri péeneé.

³⁷⁻³⁸ Aaméhjáa pííneéuri íjcyánáa ávyetá íhnáhó kííjyébari mítyane nújpacyo nóhjine úcaavé diityé mííne pañévu. Aanéhjáa ipamááavéíyóneri ííllityéne diitye ímamyémú idyéjuri cúwahíjcyáábeke íákyéjtsóne nééhií:

—¿Ávyéjuúbej, tsúúca mémájcánuúhi! ¿A tsá íñe meke u pájtyetétsóityúne?

³⁹ Áánéllíhyéhjáa íákyéne úhbaabe kííjyébama nohji íjcyane. Neebéhjapéé:

—¿Íjyévéne, díhvétel!

Ahdújucóhjáa tene íhveténé dáíhañéréjuco.

⁴⁰ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—¿Íveekí ayájú íhnáhorá ámuha meíllityéne? Tsáháhaca bo ámuha Píívyéébeke ímí mecáhcújtsotúne.

⁴¹ Ehdúhjáa diityéké dibye néérónáa íllure íllityémé néjcatsíhi:

—¿Muubáami aabye íjcyáábeke muhdú kííjyébama nújpacyo lleéboj?

5

Tsáápi pañe naavéné íjcyane
(Mt 8.28-34; Rc 8.26-39)

¹ Aaméhjáa tsúuca úújeté tsíñejcúeúvú Gadáará iñújivu.

² Aanéhjáa ditye cátsúúvénemáyé Jetsóó íjchívyéhi. Áábe éllévúhjáa tsaapi níjkyénéj piine ícyahíjcyaaabe tsáá ípañe naavéné íjcyaaabe.

³ Aabéhjáa ávyéta tsíjpá néébeke tsá múha píívyetétú iékeevéne. Úwááñehíhjyáa íjcyáróneri tsá múha dííbyeke chíjchúútyuróne.

⁴ Tsáijyúhjáa tsúuca dííbyeke chíjchúúcohiíjcyarómé íjtyúháacyuma íhyójtícu. Áronéhjáa távúdócohiíjcyaaabe. Tsáháhjáa múha dííbyeke muhdú méénúútyuróne.

⁵ Aabéhjáa cójíchajchótá pécóhajchótá íhgyúunúúbéré pehíjcyá níjkyénéj piine. Áané tsáijyúhjáa caméwájúneri pehíjcyaaabe néwayúúnetu wápújúhcámeíbyére.

⁶ Aabéhjáa tsíhyulléturé Jetsóoke íajtyúmiíbe éllévu dsínériyé ipyééne mímóúúveté dííbyé lliñévu.

⁷ Áanemáhjáa kéévánécoba neebe dííbyeke:

—¿Íná óhdityu ú imíllé íhtsútuube Píívyéébé Hajchi Jetsóó u íjcyaaabe? Uke Píívyéébe mémeri o néé óhdi u ícúbáhrátuki.

⁸ Ehdúhjáa naavéné dííbyé pañétú néé Jetsóoke díbyéhjáa dííbyeke ‘díjchivye áadí pañétu’ néénéllííhye.

⁹ Áábekéhjáa Jetsóó néehíí:

—¿Aca muubá dimyéme? Áánéllííhyéhjáa neébe:

Tamyémé Piváánéejpi mítyame muha meíjcyánéllííhye.

¹⁰ Aanéhjáa diitye naavémú néé Jetsóoke díbye diityéké iwáágóótu tsíhyullévú téené iñújitu.

¹¹ Áihjyúhjáa tétsihyi jéémú meenímú majchóri.

¹² Áánéllííhyéhjáa dííbyeke néémeé:

—Múúhakye ihdyu wallo aatye méénímú pañévuréjuco.

¹³ Ahdújucóhjáa díbye wállóónéllíi dííbyé pañétú íjchívyéne méénímú pañévuréjuco ditye újcámeíñe. Aaméhjáa ditye méívatétsómé 2,000-meváubáhjáa íjcyame caméwájutu únéú pañévú cáhtsíñibámé májcanúhi.

¹⁴ Ááneríhjyáa diityé tehmejté íllityéne íícúí tétsíi múnáake úúballéhi. Áánéllííhyéhjáa téhullévú péécunúme íajtyúmi muhdú tene pájtyene.

¹⁵ Aaméhjáa úújeté díbye eenée ípañe naavémú ícyahíjcyaaabe tsúuca íwajyámúúnema íjcyaaabe pevetsihíjduréjuco ácuúcunúúbedívu. Ááneríhjyáa íllityéme.

¹⁶ Aanéhjáa tétsihyi íjcyame úúballé diityéké muhdú tene pájtyene.

¹⁷ Aanéhjáa múhdurá íjtsúcunúnéllíi nééme Jetsóoke díbye téené iñújitu ipyéé tsiéllévuréjuco.

¹⁸ Áánéllííhyéhjáa Jetsóó ipyéé mííne pañévú úcáávéebeke díbye eenée ípañe naavémú ícyahíjcyaaabe néé díbyemáyéjuco ipyéékií.

¹⁹ Áronáacáhjáa neebe dííbyeke:

—Tsá u pééityú óomaá. Díhyájkímú pañévúré pééne duubállé diityéké muhdú Píívyéébe úhdi ídáátsóvéne uke ímíjpyetétsóne.

²⁰ Ahdújucóhjáa díbye íhyájkímú pañévú ipyééne úúballéné páneere muhdú Jetsóó dííbyeke bóhiítsóné Decááporí iñújiri íjcyácoomíji múnáake. Ááneríhjyáa ávyetaré ullévenúme.

Tsaatépike Jetsóó bóhiítsóne
(Mt 9.18-26; Rc 8.40-50)

21 Aanéhjáa Jetsóó ímamyémuma biwánejcúvúré úújetenáa idyé tsúúca míamúnaa píhcyaavé dííbyedívú únéú úniúvu.

22 Átsihvúhjáa 'Jáiro' némeíbyé wajtsí pihcyáávéjá avyéjuube íjcyaaábe.

23 Aabéhjáa dííbyé lliiñévu ícyánoovéváne nééhií:

—Ájyúwa ávyeta dsijíveríjyuco íjcyánéllii uke o néé u dócárájcoté dille óóma ibóhíiki.

24 Ahdújucóhjáa Jetsóó dííbyema péébeke mítyane míamúnaa úraavyé ávyeta ráautúne.

25 Áámé pañéhjáa tsáápille 12 pijcyábájyuco díílleke ichémé tujpácyó íhvetépítýúneri ícúbáhrámeíhíjcyalle.

26 Aalléhjáa bañúháñé taabójtedívú ityáábótsámeíñé áhdohíjcyá ihñénehjívú 'píruhíjyúco'. Ároné pañéhjáa íllure ávyetélle.

27 Aalléhjáa muubá Jetsóó íjcyane iwáájácúne míamúnáa raahótú dííbye éllevu ipyééne dííbyé wajyámú dómajcú 'muurá dííbyé wajyámú íjcyaroné o dómájcóhajchíí ó bóhíhi' iñéénema.

28 Ehdúhjáa íjtsámeíñe dómájcólle dííbyé wajyámu.

29 Áánetúhjáa ímiááné tsúúca bóhíille tsaímiyéjyuco líiñemuúcunúmeíñe.

30 Aanéhjáa Jetsóó waajácú tsaate bóhíine dííbyé wajyámú idyómájcóneri. Áanélliihyéhjáa iyévóóvéne néébe diityéke:

—¿Caatyé ámuha táwajyámutu oke médómajcóhi?

31 Áanélliihyéhjáa ímamyémú nééhií:

—¿Aca muhdú míamúnaa wahdyúré néétúnáa ú dilló múha uke dómajcóne?

32 Ehdúhjáa ditye néérónáa pahúlleva ííteebe íajtyúmi caatyé dííbye dómajcóne.

33 Áanélliihyéhjáa eenée dííbye dómájcólle íllityéneri úúvécunúlléré dííbyé lliiñévu ímímóúúveténe úúballé dííbyé wajyámú idyómajcóne.

34 Áanélliihyéhjáa neebe díílleke:

—Wáhaj, ímí Píívyéébeke u cáhcujtsódú íjcyalle tsúúca ú bohíhií. Ahdícyane wa dipye tsaímiyéjyucó.

35 Ehdúhjáa Jetsóó díílleke néénáa tsaate pihcyáávéjá avyéjuube Jáiro jatu tsáame úúballévá dííbyeke ídsíwu dsijívécúóne. Nééméhjáa dííbyeke:

—Tsúúca dáájyuwa dsijívéhi. Aane ínélliihyécó ú tsájtyeé aabye uwáábóóbeke.

36 Ehdúhjáa ditye néeneri íícúvétuube Jetsóó néé Jáiróke:

—Kímóóvedíñe. Píívyéébeke cáhcújtso.

37 Ehdúhjáa iñééne tsá díbye ímíletú pámeere dííbyema pééneé. Apáamyéréhjáa péé dííbyema Péédooroo, Jacóóboo, dííbyé nahbe Jóááá, éhdume.

38 Aaméhjáa pééme úújeté mítyane míamúnaa tééjá pañe táhíjcyámedívú.

39 Áamekéhjáa Jetsóó neetéhi:

—¿ííneríami ámuha metaj? Áánerá tsá dille dsijívetúne. Muurá íllure cúwalle.

40 Ehdúhjáa díbye néeneri íllure goocóme. Áamekéhjáa tééjá pañétú íjchívyétsóne íiyéjyucó díbye úcaavéné díílléwúúvúj caanímuútsii, diitye 3-meva ímamyémuu, íjcyámema.

41 Aanéhjáa díílléwúúvúke íhyójtistu íékéévéne neébe:

—Taríta cómi, 'Wáhaj, dájkyeé' nééiyóne.

42 Ehdúhjáa díbye néénemáyé éhne múu cuwátú maájkyevádú ibóhííne tsúúca úllelle 12 pijcyábáhjáa íjcyalle. Ááneríhjáa míamúnaa ávyetaré ullévenúhi.

43 Áamekéhjáa Jetsóó bóijcyú muucá ditye teene iúúbállétuki. Átsihdyúhjáa neebe ditye imájchótso díílleke.

6

Jetsóó Natsaréeri úwaabóne
(Mt 13.53-58; Rc 4.16-30)

¹ Átsihdyúhjáa ímamyémuma óómiibye ípyée ipíívyéné iínújivu.

² Aabéhjáa wáyeeévejcóójí pihcyáávéjá pañévú úwaabóné mityame illéébóneri dííbyedi iúllévenúne nééhií:

—¿Kíátúami aabye ehdíívaíñé panévaré wáájacúnej? ¿Aca múhdutú piivyéteebe méénúráityúronéhjí imyéénune?

³ Áánerá úméhewáané wákimyéi múnáajpi diibye Maaríá hajchi. Áábé nahbémújuco muurá Jacóóboo, Jotséee, Jóodaá, Tsimóoo, éhdume. Téhdure muurá íñaallémú ijcyá íchihyi méjpiíne. Ehdúhjáa dííbyedítú iñééne tsá ditye ávyejúúllétú dííbyeke.

⁴ Áánéllihyéhjáa neebe diityéke:

—Íhdyújuco tsáma Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi íjcyaróóbeke dííbyé iínújí múnáa íhyájkímú íjcyarómé tsá ávyejúúllétú tsíjtye múnáa íjcyarómé ávyejúúlléébeke.

⁵ Ehdúhjáa tétsíi múnáa dííbyeke cáhcújtsótúnéllii tsá díbye tétsihvu mityane méénúráityúronéhjí méénutúne. Apááñéréhjáa chéméméhjike idyócarájcóneri bóhíitsohíjcyáabe.

⁶ Ílluréhjáa ullévenúúbé ditye dííbyeke cáhcújtsótúneri. Áánéllihyéhjáa técoomí úníuri íjcyájáhji múnáakéréjuco díbye úwááboobéré péhijcyáne.

Ímamyémuke uwáábovu Jetsóó wálloóne
(Mt 10.5-15; Rc 9.1-6)

⁷ Aabéhjáa tsáijyu ímamyémú 12-meva íjcyámeke uwáábovu wallóo míityétsícyutsáké pahúllevávu. Áámé pañévúhjáa pícyoobe itsíjpá dííbye mémeri tsaaté pañe naavémú íjcyámeke ditye iwáágóohíjcyaki.

⁸⁻⁹ Áámekéhjáa neebe ditye itsájtyétu ícyahpáyuu, imájchoo, idsíídsíi, íjcyane. Apááñéréhjáa neebe ditye ípyée íhyallúejáhji íwajyámúnee, íjtyúhápaajínee, ícyuujúii, íjcyánema.

¹⁰ Áámekéhjáa neébe:

—Tsátsihvu ámuha tsaaté javu meúújetéjaríyé méíjcyaco tsiéllevu ámuha mepéétúne hajchóta.

¹¹ Aane tsátsíi múnáa ámúhá uwáábó catúhtsóhajchíi múu ámúháj tuhááñeri íjcyáne iínú píchóújcámei diityédívu, ‘tsá múúhá hallúrí tene íjcyatú ámúhake muha meúwáábóiyóné ámuha mecátuhtsóne’ nééiyóne. Ááne múu péé tsiéllevuréjuco. Muurá múhdumé ámúhá uwáábó catuhtsómé ávyétá íhnáho ícúbáhráméii muhdú míamúnáa ícyahíjcyáne ímíbájchómeícyooca éhnée Tsodóómaa, Gomóóraa, íjcyácoomícyu múnáa ícúbáhráméiñé ehniíñevu.

¹² Ehdúhjáa ímamyémuke téibúwájtsoobe uwáábovu iwállóómeke. Aaméhjáa úwáábohíjcyá míamúnáake ditye ímityúné íicyahíjcyáne ííhvéjtsóne íjtsaméi icyápáyóóve ímiánejcúvuréjuco.

¹³ Téhduréhjáa tsaaté pañe naavémú íjcyámeke waagóohíjcyáme. Chéméméhjikéhjáa dúúrúbájpacyori íhñíwaúúné ditye pípájchóneri bóhíhíjcyáme.

Tsojtsó múnáajpi Jóaa dsíjívéne
(Mt 14.1-12; Rc 9.7-9)

¹⁴ Ehdúhjáa Jetsóó méénuhíjcyáne uubállé ávyéjuube Heróódé iwáájácúne nééhií:

—Tsojtsó múnáajpi Jóaa éhnée dsíjívéebeúbá tsiíñe bohííhií. Muurá téenéllii piivyéteebe méénúráityúronéhjí imyéénune.

¹⁵ Áánetúhjáa tsijtye nééhií:

—Tsáhaá, muurá ihdyu Eriá diibye Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi éíjyuúvú ícyahíjcyáábe.

Áánetúhjáa tsijtye nééhií:

—Áánerá ihdyu béébére diibye Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi éíjyuúvú ícyahíjcyáméejpi.

¹⁶ Ehdúhjáa ditye néénéllí tsiíne Heróódé nééhií:

—Tsáha bóhoj, muurá ihdyu diibyejuco tsojtsó múnáajpi Jóáa éhnée íhñíwaúvú o kípíyuúcutsoobéha tsiíne bóhiíbe.

¹⁷⁻¹⁸ Diibyéhjáa muurá Heróódé táábavá ítyónúllekére íñahbe Perípé taaba Herodíake. Aanéhjáa ímityúné íjcyane Jóááuvu dííbyeke néhíjcyané hallútú cuvéhoojánútsoobe úwáñehííñeri íhíjchútsóóbedívu.

¹⁹ Téhduréhjáa diille Herodíá dííbyeúvuke tééné hallútú íñéhnílléne imíllé idsíjívetsóne.

²⁰ Áronáacáhjáa tsá dille píívyetétú muhdú dííbyeke idsíjívetsóiyóné diibyéhjáa Heróódé Píívyéébéjpi díbye íjcyáneri íllityéne díílleke téhmehíjcyanéllíhíhe. Áánéllíhyéhjáa díbyeúvú íhjíyúvanéhjí tsáríyóné pañe leebúacunúhíjcyáábe.

²¹ Áronáacáhjáa diille Herodíá tsúuca dííbyedívu llihyánútsoóhi. Diibyéhjáa Heróódé ítsímávajcóójí úújeténé wáñehíjínúhi. Ááne éllévúhjáa pihjíyúcuube ípiáábojtee, ítsodáhómú avyéjutee, Gariréa íiñújí íhtsútujtee, éhdúmeke.

²² Ááméj pñénuhjáa dííllé ajyúwá bádsíjcaja wáhtsine imíwu íjtsúcunúúbé diibye Heróóde. Áhduréhjáa dííbyeke náhbénúné avyéjute ímí íjtsúcunúhi. Áánéllíhyéhjáa díílleke neébe:

—Íná u ímílléne oke táuméí ávyeta ímiááné állítyuube uke o ájcuki.

²³ Ehdúhjáa Heróódé néé díílleke ímiáánetúré íná dille táúmeíñevu íajcuíñe. Neebéhjáa ávyeta íavyéjú íjcyáronetu tsahdúnéécú díílleke íajcuíñe teene dille táúmeíhajchííjyu.

²⁴ Áánéllíhyéhjáa tsííju éllevu ípyééne neetéle:

—¿Aca Wa íná íñe ó táúmeíiyáhi?

Áánéllíhyéhjáa neelle díílleke:

—Táuméí tsojtsó múnáajpi Jóáa nííwau ikípíyuúcuúvú uke díbye íajcuki.

²⁵ Ahdújucóhjáa dille dííbye éllevu ípyééne neétene:

—Ó imíllé bohtájiri oke u ájcune tsojtsó múnáajpi Jóáa nííwaúvu.

²⁶ Ehdúhjáa dille nééne dííbyeke kímóhcó pajtyeráhi. Áronáacáhjáa eene dííbyeke náhbénúné avyéjute lléébónáa díílleke íállítyúné íñéénéllí tsá díbye ‘tsáhaá’ neétune.

²⁷ Áánéllíhyéhjáa íicúi ítsodáhómudítýú tsáápiikye wálloobe cuvéhóójá pañe íjcyáábeke íhñíwau ikípíyuúcúne díbye ítsívaki.

²⁸ Ahdújucóhjáa díbye ípyééne ikípíyuúcúne bohtájiri ítsívaúvú ájcuváné díílleke. Aaúhjáa tsajtyéllé tsííju éllevu.

²⁹ Ehdúhjáa tsojtsó múnáajpi Jóááuvu dsíjívéhi. Ááne uubálléhjáa ímamyémú illéébóne újcujé dííbyeúvuke icyúúuki.

Majcho mítyámedívu Jetsóó úújetétsóne

(Mt 14.13-21; Rc 9.10-17; Ja 6.1-14)

³⁰ Áánáacáhjáa Jetsóó mamýémú úwááboméré ípyéhíjcyátsihdyu tsúuca óómimye tsiíne píhcyavé dííbyedívu. Aaméhjáa úúballé dííbyeke páneere muhdú téhulle ímyéenuhíjcyanéhi.

³¹ Áámekéhjáa neébe:

—Cána metsu múha íjcyátúhullévú mepée mewáyéééveki. Ehdúhjáa neebe ímamyémuke ‘rááho néétune’ míamúnaa tsaate péenetu tsíjtyeréjucu dííbyedívú píhcyáávehíjcyánéllííhye. Áámedíyéhjáa íjcyame tsá imájchóíyónéhji éllevu íjcyatúne.

³² Áánéllíihyéhjáa péeme mǎneri múha íjcyátútsíí tujkévetu.

³³ Árómekéhjáa mítyame ájtyumí kiávú ditye péeneé. Áhullévújucóhjáa íícúi ditye pacóómivátúré péécunúné íjchityu. Aaméhjáa diityé íhdéré úújeté kiávú ditye pétsihvu.

³⁴ Aaméhjáa tétsihyíjyucu íjcyámedívú Jetsóó úújeténe. Áámedíhjáa ídáátsóveebe éhne múúne ítyehméebema íjcyatúmé obéejámú íjcyadu ídátsó diityéké ííténéllííhye. Áámekéhjáa ímyéenuhíjcyádú úwaabójúcoobe mítyane panévatúre.

³⁵ Aanéhjáa cúvéhréjucu néénéllíí ímamyémú néé dííbyeke:

—Muhdú cúvéhréjucu teene íchii múubará íjcyátútsihyi meíjcyánaáaca.

³⁶ Ílluréjucu wallo aatyéké íchííj píhíí íjcyájáhji múnáadítú tsíeménéuba iújcune ditye imájchoki.

³⁷ Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Ámuháyé bo mémajchótsó diityékej.

Árónáacáhjáa néémeé:

—¿Aca íhya tsííne maáhdone pámehdívúré úújetéiyáhi?

³⁸ Áánéllíihyéhjáa neébe:

—¿Aca múhduná majcho méhdií? Cáná méuvánuj.

Áánéllíihyéhjáa néémeé:

—Íjcyánéha 5-hova páahóónema míityétsi amóóbemútsi.

³⁹ Áánéllíihyéhjáa neebe míamúnáake ditye íáhcúba páhadsíji.

⁴⁰ Ahdújucóhjáa ditye áhcubáne. Tsáhadsíji múnááhjáa 100-mevátsa. Áánetúhjáa tsíhyadsíji múnaa 50-mevátsa.

⁴¹ Aanéhjáa páahóónema amóóbemútsikye íékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke cáámevu icyárúúvéneema. Ááné boonétúhjáa idyóhdáhínúne neebe ímamyémuke ditye iwájtu pámeekére.

⁴² Aanéhjáa imájchónetu pámeere oové tsaímíye.

⁴³ Áánetúhjáa cóevané 12-rujtsívá úvérujtsííne wáhpe.

⁴⁴ Aaméhjáa diitye eenée tétsihvu mājchome 5,000-meva.

Nújpácyó hallúrí Jetsóó úllene (Mt 14.22-27; Ja 6.16-21)

⁴⁵ Átsihdyúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke ditye dííbyé íhde únéú tsiñéjcuvu mǎneri ipyééne iúújeté Betsáídávú díbye míamúnáake pityájcóné hajchóta.

⁴⁶ Aanéhjáa diityéké ipityájcóne peebe cámeébaúvú Píívyéébema ííhjúvaki.

⁴⁷ Áánáacáhjáa diitye ímamyémú péeme pííneéúvújucu íjyunúne.

⁴⁸ Áámekéhjáa díbye íténáa kííjyeba nóhji wájojcómé íhtsútúnetu bóhdámeíhijcyáhi. Ááme déjutúhjáa pejcójuco díbye péene nújpácyó hallúrí úlleebéré diityéké pájtyeíñúíbyédu.

⁴⁹ Áábekéhjáa íájtyúmíne íllityémé wáníjcyámeí naavénekéré iwáábyúnema.

⁵⁰ Árónáacáhjáa neebe diityéke:

—¡Méíllityédííne, oórel!

⁵¹ Aabéhjáa diitye pañévú úcáávénemáyé kííjyeba íhveténeri ullévenúme.

⁵² Tsáháikyéhjáa ditye ímí dííbyeke cáhcújtsotú díbyeé íhde majcho mítyámedívú úújetétsórónááaca.

*Chéméméhjike Jetsóó bóhíitsóné Genetsarée iĩñújiri
(Mt 14.34-36)*

⁵³⁻⁵⁴ Aaméhjáa tsíñejcúeúvú Genetsarée iĩñújivu úújetémeke tétsíi múnaa iáptyúmine waajácú diityémá Jetsóó íjcyane.

⁵⁵ Áanemáhjáa úbálléjcatsímyé tsúúca díbye téené iĩñújivu wájtsine. Áanélliihyéhjáa pahúllevátú chéméméhjike tsivámé díbye éllevu.

⁵⁶ Aabéhjáa patsíhjiváriyé íjcyámeke úwááboobéré pehíjcyá cómíñeri íjcyámeke, íyéesihjírí íjcyajáhji múnáake, íúmihéneri íjcyámeke. Átsíhji múnááhjáa idyé chéméméhjike pícyohíjcyá díbye pájtyéítsihjívú. Áanemáhjáa nehíjcyámé díbyeke díbye diityéké íwajyámúubávúré idyómájcótso ditye ibóhíiki. Ahdújucóhjáa díbyeke íwajyámú dómajcóméjucó bóhíhíjcyáne.

7

*Ímichi iĩná miamúnáake tútávajtsóne
(Mt 15.1-20)*

¹ Aanéhjáa Jetsóodívú tsáijyu paritséómuma taúhbájú uwáábojte Jerotsaréetu tsááme píhcyaavéhi.

² Aaméhjáa iĩténáa díbye mámyémudítýú tsaate íhyójtsine níjtyámeítýúmé majchóhi. Aanéhjáa múhdurá íjtsúcunúmé íhdé múnáaúvúu méénuhíjcyádú ditye méénutúne.

³ Diityéhjáa Píívyéébedívú iĩmíbájhómeíñéjuco imájchóíñé ihde íhyójtsine nítyámeíhíjcyáne. Tsáháhjáa ditye májchóítyuró níjtyámeítýúmé téené uwááboju iúraávyénéllíhye.

⁴ Tsíeménéhjáa iĩáhjihénújétsihdyu wájtsime iĩjtyámeítýúhajchíi tsá máchohíjcyatúne. Imájchoháñé imyéénuhíjcyanéjhíhjáa nítyuhíjcyáme. Áhduréhjáa icyúwaháñé nítyuhíjcyáme. Áánetúhjáa íjcyané mityane tsíñehji ditye méénuhíjcyané ityútávajtsámeíñé iĩmíjpyetéki.

⁵ Aanéhjáa iúraavyepíñéllii diitye paritséómuma taúhbájú uwáábojte néé Jetsóoke:

—¿Aca íveekí dímamýémú tsá nítyámeíhíjcyatú imájchóíñé ihde íhdé múnáaúvú uwááboju néhduú?

⁶ Áanélliihyéhjáa neebe diityéke:

—Ámuha pánehjídú ímiáámeúvúdú bañú múnaa ámuha meíjcyame. Ímiáánéhacáa It-saíaúvú Píívyéébe íhgyú uubáalle múnáajpi ámuhadítýú néehíi:

Íjtye oke ávyéjútsohíjcyará hállúéjuriye. Tsá ávyeta íííbúuri oke ditye ávyéjútsohíjcyatúne.

⁷ Íllure iállíñe oke duurúvahíjcyáme. Aame iíye ípívyéjtsóné uwáábojúúné úráávyehíjcyá pánehjídú tátýaúhbajúúné iúraávyéúvúdu.

Ehdúu muurá Itsaíaúvú caatúnú ámuhadítýu.

⁸ Aame ámuha tsá meíícúvehíjcyatú ímichi keená Píívyéébe taúhbaju íjcyáneri eene íhdityuré iújcúné íjtsaméi miamúnáa úwáábohíjcyáneriyé ámuha meíícúvehíjcyanéllíhye. Muurá eene ílíyihllóne níjtyú állíuré íjcyane ditye úwaabóné ámuha meúraávyehíjcyáhi. Téhdure tsíñehji állíuré ditye méénune ámuha meúraávyehíjcyáhi.

⁹ Téhduréhjáa tsííñe neebe Jetsóó diityéke:

—Ámuha miamúnáadítýuré tsáané uwáábó meúraávyéne ¿íveekí tsá Píívyéébe taúhbájuri meíícúvehíjcyatúne?

¹⁰ Íllúu muurá Píívyéébe néé Moitséeúvuj téeveri: “Ámúháj caanímuke múu iwájýúne avyéjuulléhi. Áánetu cáanímuke tútávátsohíjcyámé íhdyu óvi dsíjivéhi.”

11 Ehdu dííbyé taúhbaju néérónáa muurá ámuha méúwáábócatsíhijcyá tsaatévá cáánímútsikye nééiyóne: “Tsá o píívyetétú ámúhtsikye o píaabóne. Ámúhtsikye o píáábóiyódú ííivane Píívyéébekéréjuco o íícúvehíjcyáne.”

12 Aanévá ehdu íhjuváróóbé hallurí tsá íiná íjcyatú diityétsikye díbye píáábótúrónáaáca.

13 Ehdu muurá ámúhá íjtsaméityuré tsááne uwáábó ámuha meúráávyéne tsá Píívyéébé taúhbájuri meíícúvehíjcyatúne. Áanetu íjcyáne mítyane tsiííne állíunéhjí ámuha meméénuhíjcyáne.

14 Ehdúhjáa ínétsihdyu tsiííne neebe diityéke:

—Ímííneúvú mélleebúccunu ámúhakye íiná o nééne ámuha mewáájácuki.

15 Muurá panévare míamúnaa májchoróné tsá diityé ííbúwá íjtsaméi tútávajtsotúne. Áanetu ihdyu diityé íbuwááne déjúcoturé néhnijyu tsááne diityéké tútávajtsóhi.

16 Aane ihdyu óví lléébome icyáhcújtsóne tehdu íjcyáhi.

17 Ehdúhjáa diityéké ínééne peebe ímamyémuma tsájaávu. Átsihvúhjáa dííbyeke díllómé íiná nééiyóné ehdu díbye úwaabóne.

18 Áánéllíhyéhjáa neebe diityéke:

—¿Aca ihdyu ámuha meíjcyarómé tsá mewáájácutú íiná tene nééiyóne? Muurá panévare memáchohíjcyanéjhi tsá meke tútávajtsotúne.

19 Tehdu teene majchótú ímítyúné íjtsaméi tsááneíívari. Muurá pevénéré méjpíityu pajtyéne. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabó panévare majchóháñe dooháñema ímí nééne maáwáityuróne.

20-22 Átsihdyúhjáa idyé tsiííne neébe:

—Muurá ihdyu míamúnáa ííbúwá déjúcotu ílluune ímítyúné íjtsaméi tsááne diityéké tútávajtsóhi: íhdícyáméhjimáyé ditye dómácócatsíhijcyáne, ditye dsíjívétsócatsíhijcyáne, ditye nánihíjcyáne, tsíjtye éhneri ditye úmúúpívyehíjcyane, ditye állícyatsíhijcyáne, panévá oove íjcyatúné ditye óóvehíjcyáne, ditye nómiutáávahíjcyáne, ditye tsíjtyedi íhjuvavahíjcyáne, ditye mítyákímyehíjcyáne, ditye múhdurá ítsámeíhijcyáne.

23 Énehji ihdyu míamúnáa ííbúwá déjúcotu tsááne diityéké tútávajtsóhi. Ehdúhjáa neebe Jetsóó ímamyémuke.

*Tsíííne íííhújí múnáalle Jetsóoke cáhcujtsóne
(Mt 15.21-28)*

24 Átsihdyúhjáa idyé peebe diityémá Tííroó, Tsidóoo, íjcyácoomícyú íjcyáne íííhújívu. Aaméhjáa tsájaavu úújeténáa tsá díbye ímílléturó múha wáájacúné kíá díbye íjcyane. Áronáacáhjáa tsá díbye téévehíjcyatúne.

25 Áánéllíhyéhjáa íícúíye waajácúmé tétsihvu díbye wájtsine. Aanéhjáa tsúúca tsáápille tsáá dííbye éllevu ídsí pañe naavéné íjcyalle.

26 Aalléhjáa mí móuuvévá dííbyé lliíínevú Tsiropenítsiá íííhújí múnáalle tsíjtye múnáalléré íjcyárolle. Áanemáhjáa Jetsóoke neelle díbye iwáágóo naavéneke ídsí pañétu.

27 Áronáacáhjáa neebe díílleke:

—Tujkénúi tahájkímuke ó píááboóhi. Tsá muurá tsaapi ítsíímedítyú majcho idyójtúcúne oohímyeke ájcúityuróne.

28 Áánéllíhyéhjáa neelle dííbyeke:

—Ihdyúhde tehdujúcoóro, Ávyéjuúbej. Áronáa muurá múúne oohímyé íjcyarómé majchó tsiime ímájchotu dójcoótsówaahyéjhi.

29 Áánéllíhyéhjáa neebe díílleke:

—Tehdújuco, muúllej. Ahdícyane wa dipye dihyávuj. Tsúúca muurá icyooca dáájuwa bohíjucóó. Tsáhájucó dííllé pañe naavéné íjcyatúne.

³⁰ Ahdújucóhjáa péelle úújeténé ídsídivu pevétsihjídurejuco icyúwá pañe tódsiúcunúllédívu. Tsáhájucóhjáa naavéné dííllé pañe íjcyájúcootúne.

Lléébótuube ihjyúvátúúbeke Jetsóó ímíjpyetétsóne

³¹ Aanéhjáa tétsihdyu Tíírótu Jetsóó ímamyémuma péé Tsidóovu. Átsihdyúhjáa Gariréa unéuvuréjuco péeme pajtyé Decááporí iínújitu.

³² Aaméhjáa tsúúca tétsihyíjuco íjcyánáa tsaate tsivá dííbye éllevu lléébótuube ihjyúvátúúbeke díbye ímíbáchoki.

³³ Áábekéhjáa diityédítýú tsátsihvu itsájtyéébeke íhyójsíwari ínúhejúúcú ibóríjcyóne iúuniyi dííbye nííjiwa pípájchoóbe.

³⁴ Áánemáhjáa cáamevu icyárúúvéne tsíjpánécoba iállíjchúne dííbyeke neébe:

—¡Epááta! ‘Dínúhejúúcú dímíbáavyéne lleébo’ nééiyóne.

³⁵ Ahdújucóhjáa díbye tsúúca llééboobe tsaímiyéjuco íhjuváne.

³⁶ Aanéhjáa ájtyúmímeke bóíjcyuube ditye tsíjtyeke iúúbállétuki. Áronáacáhjáa úúballéme.

³⁷ Ááneríhjáa ávyétá ihnáhó iúllévenúne néémeé:

—Panévárehaca ihdyu ímiááné piivyéteebe. Ínúhejúúné lléébótúmekéha piivyéteebe illéébotsóne. Áhduréha íhjuvátúmeke piivyéteebe íhjuvatsóne.

8

*Majcho mítyámedívú Jetsóó úújetétsóne
(Mt 15.32-39)*

¹ Aanéhjáa idyé mítyane míamúnaa Jetsóodívú píhcyáávémedi tsá iíná íjcyatú ditye májchóiyóne.

² Áánélliihyéhjáa neebe ímamyémuke:

—Mítyane ó ídáátsové íjtye míamúnaa tsúúca 3 coojívájucó mééma íjcyame imájchoma íjcyájúcoótúneri.

³ Muurá májchótúmeke íhjáhañévu o wállóhajchíí juuvávyuré chéméiyómé ájyáháñeri. Muurá tsaatétsáhjí tsíhyullé múnáa.

⁴ Ehdúhjáa díbye néénéllii ímamyémú néé dííbyeke:

—Áronáa ¿kiátú meújcúnetu diityéké mémájchótsóiyá múubará íjcyátútsihyi meíjcyame?

⁵ Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—¿Aca múhduná méhdi majcho?

Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Íjcyané 7-hova páahóóne.

⁶ Áánélliihyéhjáa neebe míamúnaa íáhcúbaki. Áánemáhjáa teene páahóóné iékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Átsihdyúhjáa idyóhdáhinunévú ájcuube ímamyémuke ditye iwájtú diityéke.

⁷ Téhduréhjáa amómé íjcyá áyanéwu diityédi. Áané hallúvúhjáa téhdure ityéhdújtsóne neebe ditye iwájtuki.

⁸ Áánetúhjáa pámeere óóvénetu coéváné 7-rujtsívá úvérujtsíñe wáhpe.

⁹⁻¹⁰ Aanéhjáa diitye 4,000-meváubáhjáa íjcyámeke imájchótsóné boone diityéké ípityájcoíñúne péjucóómé mííneri ímamyémuma Damanóótá iínújivuréjuco.

*Jetsóoke paritséómú néé díbye méénúráityuróné imyéénuki
(Mt 16.1-4; Rc 12.54-56)*

¹¹ Áijyúhjáa idyé paritséomú péé Jetsóo éllevu dííbyema ityáhjácatsíki. Aaméhjáa dííbyeke imújtátsóro néé iévéhoowávú méénúráityuróné díbye imyéénuki.

¹² Aanéhjáa múhdurá dííbyeke pájtyénéllii neébe:

—¿íveekí ámuha méimíllé méénúráityuróné o méénune? Tehdu oke ámuha menéénéllii o méénúíyónejíivari.

¹³ Ehdúhjáa diityéké iñééne tsiiñe ímamyémuma péjúcoobe únéú tsiñéjcuvu.

*Paritséomú uwáábójutu Jetsóo ímamyémuke téibúwajtsóne
(Mt 16.5-12)*

¹⁴ Téijyúhjáa ímamyémú ábájiivé majcho itsájtyéiyóne. Áamedíhjyáa tsáhoore ípaaáho.

¹⁵ Áanáacáhjáa Jetsóo diityéké nééhií:

—Téibúwá tsáma méijcyaco. Méíicúvedí eene pááá ooríchó Heróódema paritséomu éhné íjcyáneri.

¹⁶ Ehdúhjáa díbye néénéllii ímamyémú néjcatsíhi:

—Majchóne metsívátúnélliihyéubá ehdu meke neébe.

¹⁷ Ehdúhjáa majchóré ditye íjtsúcunúne iwáájácúne neébe:

—¿Aca muhdú íivane majcho mééma íjcyatúné ámuha ménéjcatsíhi? Ihdyúubá ávyétá muhdurá ámuhá íbuúúné nééme íhyajchótá tsá ámuha mewáájacúpityú táuwáábo.

¹⁸ Áánerá ámuhá hálluúúnema ámuhá núhejúúnema ámuha méijcyaróméubá tsá maátyúmihíjcyatú ínehjí o méénuhíjcyáne. ¿íveekí tsá ámuha melléébohíjcyatú o úwaabóne? ¿Mityá tsá ámuha meítsaavéjúcootú majchóo muhdú o méénune?

¹⁹ Muuráhjáa 5-hovaré páahóóné íjcyaróné ó úújetétsó 5,000-meva íjcyarómedívu. Áánetúu cóevané ¿múhdúrujtsíva wáhpé éhne mépihjyúcúhi?

Áánélliihyéhjáa néémeé:

—12-rujtsíva wáhpée muurá mépihjyúcúhi.

²⁰ Áhduréhjáa neébe:

—Ácooca éhnée 7-hova páahóóné íjcyaróné 4,000-mevádívú o úújetétsóijyu ¿múhdúrujtsíva tééne pájtyé mépihjyúcúhi?

Áánélliihyéhjáa idyé néémeé:

—Téhdunérée 7-rujtsíva wáhpé mépihjyúcúhi.

²¹ Ehdúhjáa diityéké iñétsihdyu neébe:

—¿A ícyooca tsúúca ámuha méwaajácú íná nééiyóne pááá ooríhotu o íhjyuváne?

Hállúvátúúbeke Jetsóo ímíjpyetétsóne

²² Átsihdyúhjáa úújetémé Betsáidávu. Áanáacáhjáa dííbye éllevu tsaate hálluúvátúúbeke itsíváne néé díbye íimíbájcho dííbyeke.

²³ Áánélliihyéhjáa dííbyeke íhyójsitu iékéévéne técoomítyú tsátsihvu itsájtyéébeke íhyálluúúcú iúúniyi pípájchoóbe. Áánemáhjáa idyócarájcóne dílloobe dííbyeke muhdújucó díbye íitene.

²⁴ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muhdú ó íité míamúnaa úllécunúne úmehéénédu.

²⁵ Áánélliihyéhjáa tsiiñe Jetsóo dííbyé hálluúúcú dócarájcónetu botsíi tsaímiyējuco díbye íitene.

²⁶ Áábekéhjáa íhjyávú iwállóóne neebe técoomí múnáake díbye iúúbállétuki.

*Pééodoro néé mépájtyetéébé Jetsóo íjcyane
(Mt 16.13-20; Rc 9.18-21)*

²⁷ Áhduréhjáa tsáijyu Jetsóó ímamyémuma péé ‘Tsetsaréa Pirípo’ némeí cóómí úniúúcuri íjcyáme wáábyu. Áijyúhjáa juuvávyú diityéké díllóobe muubá díbye íjcyane dííbyedítýú míamúnaa néhijcyáne.

²⁸ Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Tsaate nehíjcyá tsojtsó múnáajpi Jóáa tsiiñe bóhiibe u íjcyane. Áánetu tsijtye nehíjcyá éijyuúvúu ícyahíjcyámé Píívyéébé ihjyú uubáalle múnádítýú Eriá tsiiñe bóhiibe u íjcyane.

²⁹ Ehdúhjáa dítye néénéllii diityékeréjuco díbye díllone:

—¿Ácooca ámuha muubá o íjcyane menéehí?

Áánélliihyéhjáa Pééodoro néehí:

—Muurá uu Críjto míamúnáake u pájtyetétsoóbe.

³⁰ Ehdúhjáa Pééodoro dííbyeke néénetu bóíjcyuube dítye muucá iúúbállétuki.

Ídsíjiveíñé Jetsóó úúballéne
(Mt 16.21-28; Rc 9.21-27)

³¹ Téijyúhjáa ímamyémuke úúbálleebe Jetsóó Míamúnáájpídívúu ípívyééveebe muhdú íícúbáhrámeíñe. Úúbálleebéhjáa muhdú túkevétsojtee, llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame dííbyeke iávyejúúllétúne dsíjívétsoobe 3 coojívatú tsiiñe ibóhiíñe.

³² Ehdúhjáa díbye néénéllii Pééodoro dííbyeke ihdyúétsihvu idyówajcáróóbeke néé ehdu díbye íihjyúvátuki.

³³ Áánélliihyéhjáa dííbyedítýú iyévóóvéne tsijtye ímamyémuke ííteebéré dííbyeke uhbáhi. Neebéhjapéé:

—¿Díhne óhdityu Náve Naavénej! Muurá tsá u wáájácutú muhdú óhdityu Píívyéébe íjtsámeíñe. Míamúnáá íjtsaméiyé dípañe.

³⁴ Ehdúhjáa dííbyeke íñééné boonétú pámeere tétsihyi íjcyámeke neébe:

—Tsaate oke iúraavyéné ímillémé múu íimillédú ícyahíjcyánetu íihveténe oke úraavyé wájýúmeítýúmé tééné déjúcotu íícúbáhrámeíyóné pañe.

³⁵ Muurá íimillédúré ícyahíjcyámé tsá pájtyetétýúne. Áánetu ihdyu íimillédú ícyahíjcyané íihvéjtsóne ookeréjuco úraavyémé pájtyetéehi.

³⁶ ¿Aca íínetú meke píáábóiyóné tsáijyu múu mewágóóóóvénáa mítyane meéhneváne?

³⁷ ¿Mityá íjcyané tsane mepájtyetétýyóné ehnííñevu tsaimíyé meíjcyáiyóné?

³⁸ Muurá oke iúraavyéné núcojpíllémeke téhdure ó nucójpílléé Míamúnáájpídívúu o ípívyééveebe. Áhdure táuwááboju tsíjtyeke iúúballéiyóné núcojpíllémeke téhdure ó núcojpílléé níjkyéji múnáama tahñéjté ujcúvavu o tsáácoóca.

9

¹ Téhduréhjáa tsiiñe neebe diityéke:

Muurá ímiáané ámúhadítýú tsáhái tsaate dsíjívéityú Píívyéébé avyéjú íhtsútú ájtyúmitúme.

Jetsóó tsíhdyúreevéne
(Mt 17.1-13; Rc 9.28-36)

² Átsihdyúhjáa 6 coojívatú peebe cámeéhaúvú apáámyemáyé Pééodoro, Jacóóboo, Jóááa, éhdúmema. Áámedívúhjáa tsíhdyúréveebe.

³ Íwajyámúhjáa ávyeta tsítsíj íjcyaja ajchúcunúhi. Tsáháubá múha téhdu ímí níjtyúítýuró wájyamu.

⁴ Áánáacáhjáa Eriama Moitséemútsí tétsihvu diityédívú bóhówáávémútsima Jetsóó íhgyúváhi.

⁵ Áaneríhjáa Péédoro iúllévenúne néé dííbyeke:

—¿Ávyéjuúbej, maímijyu ihdyu mee íchihyij! Ahdícyane métsu méméénu 3-wava nújuwáané ámuhá aha dihñéwaa, Moitsée éhwaa, Eriá éhwaa, éhdune.

⁶ Ehdúhjáa iíllityéné pañe iñééne tsá Péédoro wáájácutúne. Áhduréhjáa iñahbéjtétsí íllityéhi.

⁷ Áanáacáhjáa ojtso diityédívú níityéné pañétú Píívyéébe nééhií:

—Áanu Hájchíwu mítyane o wájuúúbeke tsáma méllééboco.

⁸ Áanéllihyéhjáa ííterómé íñeúbará íjcyatúne. Téhduréhjáa Moitséemútsí Eriama tsáhájuco íjcyatúne. Apáábyeréjucóhjáa Jetsóó tétsihyi.

⁹ Átsihdyúhjáa ditye óómíñáa Jetsóó bóijcyú ditye muucá teene iúúbállétu Míamúnáajpidívúu ípívyééveebe idsíjívétsihdyu tsiíñe bóhíítúné hajchóta.

¹⁰ Ahdújucóhjáa tsá ditye muucá úúbállétu teéne. Aaméhjáa ihdyu tsamééré díllócatsíhijcyá muhdú dsíjívveebe tsiíñe bóhííñe.

¹¹ Átsihdyúhjáa nééme dííbyeke:

—¿Ácooca muhdú ííwane taúhbájú uwáábojte nehíjcyá Eriá tsiíñe íjcyaiñe míamúnáake pájtyetétsíiibe bóhówááveíñe íhdéwu?

¹² Áanéllihyéhjáa neébe:

—Éé, ímiáánéjucóhdée tene némeíñe Eriá bóhówááveíñe míamúnáake pájtyetétsíiíbyé úmíwari díbye diityéké ííhdénu dííbyema. ¿Muhdútá nééne óhdityu Míamúnáajpidívúu o ípívyéévébedítýú Píívyéébe waajácúháámituj? Muurá nééne míamúnáa oke íávyéjuúllétúne óhdi ícúbáhraíñe.

¹³ Aanée muurá ímiáané íjcyájucóóroobe tsojtsó múnáajpi Jóáa eenée Eriá díbye íjcyane ditye nehíjcyáabe. Áróóbekée míamúnáa íéhdíwáalléne íllure ícúbáhrahíjcyáhi. Áánemáa díbye néérone tsá ditye cáhcútsohíjcyatúne. Ehdúu Píívyéébe waajácúháámitu tene néhdújuco dííbyeke tene pájtyene. Ehdúhjáa neebe Jetsóó 3-meva ímamyémuke.

*Tsáapíwúú pañétú naavéneke Jetsóó wáágoóne
(Mt 17.14-21; Rc 9.37-43)*

¹⁴ Aaméhjáa tsúuca ímunáajtemá tsijtye mítyame íjcyámedívú wajtsíhi. Áanáacáhjáa taúhbájú uwáábojtémá diitye ímamyémú táhjácatsíhijcyáhi.

¹⁵ Aaméhjáa dííbyeke íájtyúmíne íícúi dííbye éllewu ípyééne dííbyeke duurúváhi.

¹⁶ Áamekéhjáa neébe:

—¿íínerí ámuha métáhjácatsíhijcyá támamyémuma?

¹⁷ Ehdúhjáa díbye neerónáa tsaapi néé diityéj píñétú dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, áanu hájchíwúú pañe naavéné íjcyaaabe íhjuvátúúbeke ó tsivá díllewu óoma u ímíbájchoki.

¹⁸ Muhdú íhya dííbyeke díbye méénúcooca baavu áákityéébe íhjuvátú uráhtsaba íjchívyécooca íhwáñe ííhdóne cópenúhíjcyáabe. Áanéllí íñe íjtye dímamyémuke ó neerá dityevá óoma dííbye pañétú iwáágóóroki. Árónáa tsá ditye píívyetétúne.

¹⁹ Áanéllihyéhjáa Jetsóó néé ímamyémuke:

—¿Juhúú, múhduré míamúnááami ámuuha Píívyéébeke cáhcujtsópityúme! Aane íñe ¿múhajchótá ámuhá muhduré o áábúcúne ámuhakye ó úwáábohíjcyáá ámuha mecáhcújtsoki?

Ehdúhjáa diityéké iñéérone neébe:

—Áyu cána bo íllevu metsívá dííbyekej.

²⁰ Ahdújucóhjáa dííbyéwúuke ditye tsájtylene dííbye éllevu. Áánáacáhjáa naavéné Jetsóoke iájtýúmíne dííbyeke ávyeta wáírohjácoobe áákityé baavújuco. Aabéhjáa baari cávíhyíñúmeííbyeke íhgyútu uráhtsaba íjchívyéhi.

²¹ Aanéhjáa Jetsóó nées cááníkyeé:

—¿Aca múhajchótájucó íllu díbye íjcyane?

Áánéllíhyéhjáa neébe:

—Tsíiménédítyúré ehdu díbye.

²² Tsáíjyu muurá cúújúwá pañévú díbye íjcaáyoobe tsúúca dsíívehíjcyáiyáhi. Áané tsáíjyú téhi pañévú dííbyeke wááhíjcyaaábe. Aane cána ihdyu u píívyetéhajchíí múúhadi dídáátsóvéne múúhakye piááboj.

²³ Áánéllíhyéhjáa Jetsóó nées dííbyeke:

—¿A o píívyetéhajchííjyu? Ú eene ihdyu ímíáané oke u cáhcújtsóhajchíí tehjújuco uke o piááboíñe. Tehdu íná óhdivu túhúúnejívari.

²⁴ Áánéllíhyéhjáa neébe:

—Uke muurá ó cáhcujtsóhi. Áánéllí oke piáábó éhnííñevu uke o cáhcújtsoki.

²⁵ Aanéhjáa mítyane míamúnaa píhcyáávénaa Jetsóó naavéneke úhbaabe nééhií:

—¿Nave Naavénej, eene muhdú áadíwúuke u dárííveebe íhgyúvátuube lléébótúúbé pañétú uke o nées u íjchívyeki! ¿Aabe dohmíjyúcohdí dííbyé pañévú!

²⁶ Áánéllíhyéhjáa naavéné wáníjcyámeííbyéré dííbyeke tsííñe ávyetá íhnáhó iwáíróhcóne íjchívyéhi. Áané boonéhjáa coévaabe dsííveebédu. Aanéhjáa mítyame íjtsúcunú tsúúca díbye dsííjvéjucóóne.

²⁷ Áronáacáhjáa Jetsóó íhyójtsitu íjyócuycároobe tsáímiyējuco.

²⁸ Áané boonéhjáa tsájaavu aahíveebe ímamyémuma. Átsihvúhjáa tsamééré íjcyátsihvu nées dííbyeke:

—¿Aca íveekí muhdú nétsihdyu tsá muha mepíívyetétú meíjchívyetsóné naavéneke eene u íjchívyetsódu?

²⁹ Áánéllíhyéhjáa neébe:

—Muurá ihdyu téeméjpiikye mewáágóo májchotúme Píívyéébeke piáábó métáúmeíhi. Ehdúhjáa Jetsóó nées ímamyémuke.

Ídsííveíñe tsííñe Jetsóó úúballéne

(Mt 17.22-23; Rc 9.43-45)

³⁰ Átsihdyúhjáa péeme pajtyé Gariréa ííñújitu. Áíjyúhjáa tsá Jetsóó ímííletú múha wáájacúné ditye téeneri pajtyene.

³¹ Imííleebéhjáa apáámyekéréi ímamyémuke iúwaabóne. Téíjyúhjáa úúbálleebe Míamúnáájpidívúu ípívyéévéébedívú tsaapi ímítyúmeke ékéévetsóóbeke ditye dsííjvétsoobe 3 coojívatú tsííñe íbóhííñe.

³² Ehdúhjáa díbye díityéké úúballéné tsá ditye wáájacutú muhdú nééíñe ehdu díbye nééneé. Aanéhjáa dííbyeke ímííñeúvú idíllóiyóné nuhnévehíjcyáme.

Jetsóoke ímamyémú dilló caabyé ííhtsútuube díityédítýú íjcyáiyóne

(Mt 18.1-5; Rc 9.46-48)

³³ Átsihdyúhjáa Capenaóovu péeme úújeté tsájaávu. Átsihvúhjáa Jetsóó díityéké nééhií:

—¿Ííneri éhne ámuha táhjájcatsímyéré métsahíjcyá juuváyi?

³⁴ Áronáacáhjáa tsá ditye áñújcutú caabyé díityédítýú ííhtsútuube íjcyáiyóneríhgyáa ityáhájcatsííñéllíhye.

³⁵ Áánéllíhyéhjáa iácúúvéne neebe díityéke:

—Ámúhadítýú ïhtsútuube ïjcyane ímíleebe óví tsíjtyeke ïícuvéhi.

³⁶ Ehdúhjáa diityéké ïnééne tsííménéwúuke icyáaabúcúne neébe:

—Éje, áánu muurá tsíímene ídátsóhree.

³⁷ Ahdu muurá táuráavye múnaa ídátsó néémeke ïícúvehíjcyámé ookéjuco ïícuvéne. Aane tsá idyé ookére. Téhdure okée wállóóbekéjuco ditye ïícuvéne. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

*Meke tútávájtsotúmé meke píaabóne
(Mt 10.42; Rc 9.49-50)*

³⁸ Áhduréhjáa tsáijyu Jóáa néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, tsáápiikye muha máájtyumí tsaaté pañe naavémú íjcyámeke dimyémeri wáágóohíjcyáábeke. Áábeke muha mébóíjcyuúñú tsíjpiiye íjcyaaabe íveekí tehdu méénúnéllíihye.

³⁹ Áronáacáhjáa Jetsóó nééhií:

—¿íveekí ámuha mébóíjcyúhi? Muurá eene tamyémeri méénúráítyúronéhjí méénuhíjcyáméubá tsá óhdityu ímityúné íhjuváiityuróne.

⁴⁰ Muurá meke píaabómé tsá meke tútávájtsotúne.

⁴¹ Ahdícyane tsaate ámuha tahñéjté meíjcyámeke nújpácyo díívanévú tamyémeri íjchome muurá tééne áhdó ííne imíjyaú íjcyááhi.

*Tsaatéké ímityunévú meíbúwajtsóné ápíchó nééneé
(Mt 18.6-9; Rc 17.1-2)*

⁴² Áánetu botsíi oke cáhcujtsómé ídátsó tsííméwuúmúdúréi néémedítýú tsaatéké ímityunévú íbúwátsohíjcyámekéubá múu apáhajchíí íjkyééháñetu néwayúcobáné íóhbáñúmeke wájojcó móóá pañévú ditye ícúbáhrámeííyóné íhdétu.

⁴³⁻⁴⁴ Ahdícyane ámuhá hojtsíneri ímityúné ámuha meméénuhíjcyáhajchíí múu kípyújcúmeí téhojtsíji. Muurá ímí ámuha méíjcyáá tsánejcúéhójtsíma íjcyájúcóóturómé ámuha mepájtyetéhajchííjyu. Áánetu ídátsó ámuha méíjcyáá tsahójtsícuma ámuha meíjcyarómé múijyú áabatéítyúnéj cuujúwá pañévú mewágóóóvéhajchííjyu. Áronáa ihdyu tééwá pañe íjcyame tsá muhdú íjcyáítyúne.

⁴⁵⁻⁴⁶ Téhdure ámuháj tuhááñeri ímityúne éllewu ámuha mepéhíjcyáhajchíí múu kípyújcúmeí téjtuháji. Muurá ímí ámuha méíjcyáá tsajtúháacyuma íjcyájúcóóturómé ámuha mepájtyetéhajchííjyu. Áánetu ídátsó ámuha méíjcyáá tsajtúháacyuma ámuha meíjcyarómé múijyú áabatéítyúnéj cuujúwá pañévú mewágóóóvéhajchííjyu. Áronáa ihdyu tééwá pañe íjcyame tsá muhdú íjcyáítyúne.

⁴⁷⁻⁴⁸ Áhdure idyé ámuhá hálluúúneri ámuha maájtyumíne ímityúné meméénuhíjcyáhajchíí méwaagóoméí téuhji. Muurá ímí ámuha méíjcyáá tsánejcúéuma íjcyájúcóóturómé Píívyéébé avyéjuri ámuha meíjcyáhajchííjyu. Áánetu ídátsó ámuha méíjcyáá tsauúucuma ámuha meíjcyarómé múijyú áabatéítyúnéj cuujúwá pañévú mewágóóóvéhajchííjyu. Áronáa ihdyu tééwá pañe íjcyame tsá muhdú íjcyáítyúne.

⁴⁹ Muurá pámeere tééwá pañe íjcyámedi tééwaj cúvá búúúveéhi. Áánetu Píívyéébeke ïícúvehíjcyámeke ímíjpyetétsóibye éhne múúne cánááma heeco ímíjpyetétsódu.

⁵⁰ Muurá cánááma íímúnéllíi meke píaabóhi. Áánetu íímútuca tsá íínetú tene píáábóítyuróne. Ahdu teene Píívyéébé uwááboju cánáámadu. Aane ihdyu óví ámuhá pañévú ámuha méujcú tsáimíyé ámuha menáhbévajcatsíki. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabó ímamyémuke.

10

Táábávájcatsímyé wáágóójcatsítyuróné Jetsóó úwaabóne
(Mt 19.1-12; Rc 16.18)

¹ Aabéhjáa Jetsóó Capenaóotu péé diitye ímamyémuma Jodéá iĩnújivu Joodáá tsiñéjcuvu. Áhullévúhjáa idyé míamúnaa dííbyedívú pihcyáávemeke imyéénuhíjcyádú úwááboóbe.

² Ájyúhjáa paritséomú dííbye éllevu itsááne dííbyeke imújtátsóro dilló tsáápilleke ihdícyáne hallútúré ájyu wáágoóné tehdujuco néhajchíjyu.

³ Áánélliihyéhjáa neébe:

—¿Muhdútáhjáa Moitséeúvú nehíjcyá téenetuj?

⁴ Áánélliihyéhjáa néemeé:

—Muuráhjáa nehíjcyáábeúvú dííllekévá téené waajácúhaamívú maájcúne meihvéjtsóiyóne.

⁵ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muuráhjáa ihdyu eene ámuha meíjcyadu dítye cáhcujtsópityúnéllii ehdu nehíjcyaaabe tehdu tene néétúrónáaca.

⁶ Muuráhjáa Píívyéébe páné ihdeene ípívyéjtsóné nįjcaúvú téhdure ípívyejtsó wajpii, wallee, íjcyane muhdú tene íjcyáidyújuco.

⁷⁻⁸ Áánélliihyé muurá neebe wajpi ityáábávácooca ííneíñé cáánímútsidítýú díílle máyéjuco íjcyá tsahéécoréjuco tsáápiye íjcyáiyódu.

⁹ Aamútsí mútyétsi íjcyáromútsí tsahéécoréjuco íjcyáíñé Píívyéébeé ípívyejtsódújuco. Áánéllii tsá tsaate ityáábávájcatsícyooca dówáávéityuróne.

¹⁰ Ehdúhjáa íñééne boonétú tsájaavu ímamyémuma úújetéébeke tsiíñe dillómé teéne.

¹¹ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muurá tsaapi méwakye ííhvéjtsóne tsíjpíllekéréjuco ityáábáváhajchíí ímityúné meenú mewa ímíubááne íjcyánáa tsíjpílle máyéjuco íjcyáneri.

¹² Áhdure idyé walle ájyúke ííhvéjtsóne tsíjpiikyéréjuco ityájíváhajchíí ímityúné meenú ájyu ímíubááne íjcyánáa tsíjpiimáyéjuco íjcyáneri.

Tsíméké Jetsóó llúúvanúne
(Mt 19.13-15; Rc 18.15-17)

¹³ Téjyúhjáa tsaate ítsíimeke tsivá dííbye éllevu díbye diityé hallúvú piááboju Píívyéébeke ityáúmeíki. Áronáacáhjáa ímamyémú néé íínevú dítye ítsíimeke tsívane.

¹⁴ Ehdúhjáa ímamyémú nééne tsári íjtsúcunúne neebe diityéke:

—Óvi ihdyu tsívame. ¿íveekí ámuha mécatuhtsóhi? Muurá diitye tsíime íjcyadu néémé wáabyuta Píívyéébe avyéju.

¹⁵ Aane ímiáánetúré ámúhakye o néé éhne múúne teetsi tsíimene ímí meke cáhcujtsódú Píívyéébeke cáhcújtsotúmé tsá dííbye avyéjíte íjcyatúne.

¹⁶ Ehdúhjáa íñééne tsíméké cájáábíñuubéré piáábó táúmeí diityé hallúvu.

Ováhtsá Jetsóoma íhjuváne
(Mt 19.16-30; Rc 18.18-30)

¹⁷ Átsihdyúhjáa díbye pééiyónáa tsaapi dííbye éllevu dsíinériyé itsááne dííbye lliíñévú ímímóúúvéne néé dííbyeke:

—Uwááboóbej, ímiáábé u íjcyaaabe cána oke diñe muhdú ó íjcyáiyóné mújyú o dsíjívéjúcóóityúne bóhí o újcuki.

¹⁸ Áánélliihyéhjáa neébe:

—¿Aca íveekí ímiáábedi oke ú dillóhi? Muurá ihdyu apáábyéré Píívyéébe ímiáábe.

¹⁹ Aane muurá tsúúca ú waajácú dííbyé taúhbajuúné illu nééneé: Tsá múu ihdícyámema dómácójcatsítyúne. Tsá múu míamúnáake dsíjívétstóúne. Tsá múu nánívatúne. Tsá múu állíuutúne. Múu avyéjuullé díícyáánimútsikye.

²⁰ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii neébe:

—Uwááboóbej, tehdújoco muurá ihdyu o ícyahíjcyáné táaváábedítýúre.

²¹ Ehdúhjáa díbye néene Jetsóó ímí ħĩtsúcuńúne nées díłbyeke:

—Árónáa ijcyánéi tsane. Dítsiéméné náhjihénúne piáábó ídáátsóméhjike. Áijyu ihdyu ú ávyéjúútee níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébé avyéjuvu. Aane cáhawáá ehdu méénúne ookéréjuco duráávyej.

²² Ehdúhjáa Jetsóó nééne kimóhcó pajtyé dííbyeke mityane dibye éhnévánélliíhye.

²³ Aabéhjáa kímóóveebéré péeneri Jetsóó iúllévenúne nées ímamyémuke:

—Muurá mityane éhnevámé íhtsútúnetu Píívyéébé avyéiuvu úcáávéiyáhi.

²⁴ Ehdúhjáa díbye nééneri ímamyémú úllévenúnéllii tsiĩne neébe:

—Ámuúha Llihíúmuj, ihnáhóóné ímíááné ehnéva múnaa Píívyéébé avyéjuvu úcáávéiyóné ditye tééneriyé tsúúrámeíhícyánéllíihye.

²⁵ ¿Aca muhdú caméélló ánéétóhéjutu pajtyéiyáhi? Áhdure ¿aca muhdú diitye ehnéva múnaa Píívyéébé avyéjuvu úcáávéiyáhi?

²⁶ Ehdúhjáa dibye nééneri iúllévenúne tsamééré néjcatsíhi:

—¿Aca ihdyu múhdutúra pájtyetéiyóme?

27 Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Imiáánéjucóhde miamúnaa tsá píívyetétú iye ipájtyetétsámeíñe. Áronáa Píívyéébe piivyeté diityéké ipájtyetétsóné iná dííbyedívú túhúútúnéllíhye.

²⁸ Áánéllíihyéhíáa Péédooro nées dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, muuráhjáa páneere muha meíhvéjtsóne uukéréjuco meúraavyéne.

29-30 Áánéllíihv'éhjáa neébe:

—Tehdújucu. Muurá ímiááneturé ámuḥakye o nées tsaate ijcyátsíhji, íñahbémuu, íñaallémuu, cáánímutsii, méwamyuu, íitsíimee, ijcyámeke tsánejcúvú íhvéjtsóne Píívyéébe wákimeí méénume ííne imíjyaú ijcyaiñé íñe ííñújiri. Aame muurá ájtyúmií tsíjtyeke di-ityémá íñahbéváímyeke íñahbémuḍú íñaallémúḍú cáánímutsídyú íitsímédú nééme téhdure ookéréjucu úráávyémeke. Aame téené déjucotu ícúbáhrámehíjcyáahi. Áronáa ihdyu nihñévúré újcuímyé múijyú idsíjivéjúcóóityúne bóhí tsíjiréjucu ííñuji Píívyéébe ípívyéjtsójí hallurí íjcyaki.

³¹ Muurá íñe ícyooca íhtsutúme íjcyame ídátsó téijyu waagóojte íjcyááhi. Ááné lliñévú íñe ícyooca ídaatsómé ávyéjúúteéhi. Ehdúhjáa Jetsóó née ímamyémuke.

*Idsíjiveiñé tsiĩne Jetsóó úúballéne
(Mt 20.17-18; Rc 18.31-34)*

³² Aaméhjáa Jerotsaréevu péeme dílbye déjuri pehíjcyá íllityécunúmére. Áámekéjháa tsátsihvu imíjyocáróne tsiíne úúbálleebe muhdú técoomívú dílbyeke tene pájtyeíne.

³³ Neebéhjáa diityéke:

—Mepée iñe Jerotsaréevu. Ácoomívú muurá Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébedívú tsaapi llúúvájte avyėjújtémá taúhbájú uwaábojtéké óhdivu ékéévétsoóhi. Aame oke iékéévéebeke jodíómu íjcyátúmé hójtsi pañévú íhvéjtsoó oke ditye idsíívétsoki.

³⁴ Aame óhdi iúúhívaténe oke úníchíhcyméré iwápáájcoóbeke dsíjívétsoóhi. Ároobe tsiíñe ó bóhí 3 coojívatu.

Jacóóbomútsí Jóáama Jetsóoke táúmeíñe
(Mt 20.20-28)

³⁵ Áábekéhjáa tsáijyu Tsebedéó hájchimútsí Jacóóboma Jóáamutsi nééhií:

—Uwááboóbej, muhtsi méimíllé tsane uke metáúmeíñe.

³⁶ Áánélliihyéhjáa neébe:

—¿Iná ámuhtsi méimílléhi?

³⁷ Áánélliihyéhjáa neemútsi:

—Muhtsi méimíllé u ávyéjuutécooca díúniúvú múhtsikye u ácuycároné úuma muhtsi maávyéjuutéki.

³⁸ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ávyeta tsá ámuhtsi mewáájacutú iná metáúmeíñe. ¿Aca ámuhtsi méicúbáhrámeíyá muhdú o ícúbáhrámeídyu?

³⁹ Áánélliihyéhjáa neemútsi:

—Éée, muhtsi méicúbáhrámeíyáhi.

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Imiáánéhde ámuhtsi méicúbáhráméíhi.

⁴⁰ Áronáa tsá ámuhtsikye táúniúvú oore o pícyoóityuróne. Muurá ihdyu Llihíyóré táúniúvú pícyoó caatyéké iwábyújtsómeke. Éhduréhjáa áñújcuube Jetsóó diityétsikye.

⁴¹ Aanéhjáa ináhéjté 10-meva íjcyame illéébóne cayóbáávaté diityétsidívu.

⁴² Áronáacáhjáa Jetsóó diityéké nééhií:

Ámuha muurá méwaajácú inñújiri íjcyané avyéjujte ináhó ityáúhbájcatsíñe táhjácatsíhijcyáne.

⁴³⁻⁴⁴ Áánetu ihdyu ámuha tahñéjté meíjcyame tsá múu tehdu néétune. Ámúhadítyú íhtsútuube íjcyane imíllebe múu pamévakéré píaabóhi.

⁴⁵ Muuráhjáa iné Míamúnáájpídívú o ípívyévebe tsá o tsáátu íhtsútuube ávyéjuube o íjcyáábeke míamúnáa oke inñúveki. Ópée o tsáá diityéké o píaabóné diityé wájjyuri o dsíjive múhdumé teene cáhcujtsómé ipájtyeteki.

Hállúvátúúbeke Jetsóó imíjpyetétsóne
(Mt 20.29-34; Rc 18.35-43)

⁴⁶ Aabéhjáa Jericóori íjcyátsihdyu diitye imamyémuma tsiéllévuréjuco péémema mítyame pééhií. Áanáacáhjáa ditye pééjú úníuri Timéó hajchi Batiméó hállúvátuube ácuúcunúúbé táúmeíhijcyá píáábo.

⁴⁷ Aabéhjáa tétsihvu diibye Natsarée múnáajpi Jetsóó píihine iwáájácúne kéévánécoba nééhií:

—¡Jetsóó Dabíiúvúj tsiménémúhaabe u íjcyaaabe óvíjyuco ihdyu óhdi dídaatsóve!

⁴⁸ Ehdúhjáa díbye néénélli tsaate néé cúuvéhulléré díbye íjcyaki. Áronáacáhjáa éhnííñevúré tsiiñe neébe:

—¡Dabíiúvúj tsiménémúhaabe u íjcyaaabe óvíjyuco ihdyu óhdi dídaatsóve!

⁴⁹ Áánélliihyéhjáa Jetsóó tétsihvu íjyócuúvéne nééhií:

—Méne díbye itsáá taéllévu.

Ahdújucóhjáa díbyeke ditye nééneé:

—Uke píúvaábe. Wa dichaj.

⁵⁰ Ahdújucóhjáa inñú íwajyámú hállújea ityácórívéne díbye cátsíñiivyéné díbye éllévu.

⁵¹ Áábekéhjáa neébe:

¿Iná u imílléhi?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ávyéjuúbej, ó imíllé o hálluváne.

⁵² Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Tehdújuco. Oke u cáhcujtsódú íjcyaaabe tsúúca ú hallúváhi.

Ahdícyane wa ílluréjuco dipyej. Ehdúhjáa Jetsóó dííbyeke néénemáyé ïtéjúcoóbe. Aabéhjáa dííbyemájuco pééneé.

11

Jerotsarée pañévú Jetsóó úcaavéne

(Mt 21.1-11; Rc 19.28-40; Ja 12.12-19)

¹ Aaméhjáa úújeté Jerotsaréej pïhíri Bepajéema Betáaniá coomícyú úníuri oríívo bájú íjcyátsihvu.

² Átsihdyúhjáa Jetsóó míityétsikye ímamyémudítyú ípïhíré coomívú iwállóómútsikye nééhií:

—Écoomi ípïhíré cóomityu óóma méujcúté íayáne íjjúwuúke. Múikyé dííbyedi úllétuube dóhjíváábeke metsíñaáyóne métsívaco.

³ Aane tsaate ámuhtsikye ‘ívéébeké ámuhtsi métsíñaáyó’ néhajchíí méneéco: “Ávyéjuubéne néénéllii muhtsi méujcúváhi. Ícúiyévané ihdyu óómíchóííbye.”

⁴ Ahdújucóhjáa péémutsi úújeténé dííbyedívú juuvá úníutu tsaaté já llahájtsi mójcó lleehówá úmíwatu dóhjíváábedívu.

⁵ Áábekéhjáa dityétsi tsíñaáyórónáa tsaate néjucóó:

—¿Aca ívéébeké ámuhtsi métsíñaáyó kiávú metsájtyeki?

⁶ Áánélliihyéhjáa neemútsi díbyée úwaabódu. Áánélliihyéhjáa íhvejtsómé dityétsi itsájtyeki.

⁷ Áábekéhjáa dityétsi úújetétsóóbé hallu wájamúúnevu ditye íhbóné hallúvú Jetsóó íñéríívyéne pééhií.

⁸ Áábé úmíwáhjáa mítyame míamúnaa juuva íhbó wájamúúnema wájuhóónevu.

⁹ Aaméhjáa dííbyema pééme tsuullérii, idyéjurii, íjcyame wáñécohíjcyá:

—¡Ñóóooj, maímijyu áánu Píívyéébe mémeri tsááneéj!

¹⁰ ¡Ñóóooj, mááveyjútso áánúke Dabííúvúj tsiiménémúhaabe ímiá ávyéjuube íjcyáábeke! ¡Maímijyu Píívyéébe mééma íjcyanej! Ehdúhjáa iwáñéjcone nehíjcyáme.

¹¹ Aanéhjáa Jetsóó Jerotsaréevu úcááveebe duurúvajávú iááhívéne tééj pañe panévaré íítéiñúne péjucóó Betáaniávú cúvéhréjuco tene néénélliihye.

Higyéérahe Jetsóó pítyuutsóne

(Mt 21.18-19)

¹² Áané tsiíjyúhjáa Betáaniátú ditye óómíñáa Jetsóó ajyábáávatéhi.

¹³ Aabéhjáa tsíhyulléturé ájtyumí higyéérahe juuvá úníutu íjcyahé imíwu háámívahe. Ááhe éllévúhjáa mójyóóveebe ‘néévahéubáhaja’ íñéénema. Áronáacáhjáa tsá téijyu tehe néévatú íñééváyó rááhori íjcyátúnélliihye.

¹⁴ Áané hallútúhjáa ílluréjuco díbye teehe pítyúútsoobe nééneé:

—Óvíárohe tsáma tsiíñe u néévahíjcyádú ú neevá níhñécunu ílluréjuco u chéméihye. Ehdúhjáa díbye nééne ímamyémú lleebóhi.

Duurúvájá pañétú náhjíhe múnáake Jetsóó bóayóne

(Mt 21.12-17; Rc 19.45-48; Ja 2.13-22)

¹⁵ Átsihdyúhjáa úújetémé Jerotsaréevu. Áijyúhjáa Jetsóó duurúvájá pañétú boáyó tééjá pañévú náhjihénújcatsímyeke. Dsíidsikéhjáa cápáyócohíjcyámé metsáwáané wájójcoóbe. Áhduréhjáa íjúúmuke náhjihénuhíjcyámé acúvewáané wájójcoóbe.

¹⁶ Áánemáhjáa neebe múha tééjá pañévú iñáhjihénújucóótuki.

¹⁷ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Íjya tahjya tééjá lliiñévú míamúnaa óóma íhgyúvahíjcyáijya.” Aaja ¿íveekí ámuha naní múnáa jaríyējuco medíllone?

¹⁸ Ehdúhjáa Jetsóó méénúné uubállé llúúvájte avyējujtémá taúhbájú uwáábójte iwáájácúne imíllerá dííbyeke idsíjívetsóne. Áronáacáhjáa nuhnévémé míamúnáadi ditye imí dííbye uwáábó íjtsúcunúnélliíhye.

¹⁹ Áané iijyúnunuvúhjáa tépejcójuco Jetsóó pééne técoomítyú ímamyémuma tsiéllévuréjuco.

Higyéerahe chémené

(Mt 21.20-22)

²⁰ Aaméhjáa tsíjyu cúúvéneturé díbyée pítyúútsohe higyéerahe íjcyátsihdyu pájtyénáa ímamyémú ájtyumí tehe tsucájaaháñé tébajkyéjimájuco chémené.

²¹ Átsihvúhjáa Péédoro ítsaavé tétsihdyúu ditye pájtyénáa Jetsóó teehe úhbane. Áánemáhjáa neébe:

—Éje Uwááboóbej, éhnée u pítyúútsohéha íhye tsúúca cheméhi.

²² Áánélliíhyéhjáa neebe dííbyeke:

—Ehdu ámuha meméénuhíjcyá ímíñeúvú mécahcújtsó Píívyéébeke.

²³ Muurá ámúhadítyú tsaate ímiáané ímí cáhcujtsómé éhbau cámehbáú nééiyá téhbau ííne móóáj píñévu. Áhdújuco muurá téhbau ííneiyóne.

²⁴ Áhdícyane muurá páneere Píívyéébeke ámuha metáúmeíñé piáábojúvú ámúhakye ájcúiibye ímiáané ámuha mecáhcújtsóhajchííjyu.

²⁵ Áronáa ihdyu múu tujkénú ímíbáchójcatsí tsaatémá ímítyú ámuha medáríívécatsíhajchííjyu. Áijyu ihdyu ámúháj Caani níjkyéjiri íjcyaaabe ámúhadi ídáátsóvéne ílluréjuco ábájííveíñé ámuha ímityúné meméénune.

²⁶ Áánetu ímityúné ámúhakye méénúmedi ámuha meídáátsóvétúhajchíí téhdure tsá díbye ámúhadi ídáátsóvéityúne. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

Jetsóó íhtsútu

(Mt 21.23-27; Rc 20.1-8)

²⁷ Aaméhjáa Jerotsaréeri íjcyánáa duurúvájá pañe íjcyáábedívú llúúvájte avyējujtee, taúhbájú uwáábojtee, túkevétsojtee, íjcyame píhcyaaavéhi.

²⁸ Aaméhjáa néé dííbyeke:

—¿Aca múúbé íhtsúturí u íjcyaaabe eene ehdu nénehji ú méénuhíjcyáhi?

²⁹⁻³⁰ Áánélliíhyéhjáa neebe diityéke:

—Áhdure ¿acáa múha nééjuri Jóaa tsótsohíjcyá cáhcújtsómeke? ¿A Píívyéébeé, mityá míamúnaáree nééjuri téené wákimyéí méénuhíjcyaaabe? Áyu cána oke máańújcuj. Ámuha oke máańújcúhajchíí botsíi ámúhakye ó neé múúbé íhtsúturí o méénuhíjcyáne.

³¹ Áánélliíhyéhjáa tsamééré néjcatsíhi:

—Muurá ‘Píívyéébé nééjuri tsótsohíjcyaaabe’ menéhajchíí meke nééíyoóbe: “Áábekéráhjáa ¿íveekí tsá ámuha mecáhcújtsotúne?”

³² Áánetu ‘míamúnaáree nééjuri’ menéhajchíí meke míamúnaa téené hallútú méénúiyáhi. Muurá pamévare cáhcujtsó ímiáánéjucóo Píívyéébé íhgyú uuballe múnáajpi Jóaa íjcyane.

³³ Ehdúhjáa néeneri iñúhnévéne néémeé:

—Maáhuúj, tsá muha mewáájácutúne.

Áanélliihyéhjáa Jetsóó nééhií:

—Aanéjiiwa idyé ámuhakye ó neé múúbé ihtsúturí o méénuhíjcyáne.

12

Úmihé tehmé múnáa múhdurá dáríívémeiñetu íjcyáne uwááboju

(Mt 21.33-46; Rc 20.9-19)

¹ Áijyúhjáa Jetsóó tsíménéhjítu úwááboobe nééhií:

—Tsaapíhjáa íumihé tsanééré óova íbájtsoné mǐjcónúhi. Áánemáhjáa tsátsii ímíbájchoobe tééne néévá dótsúhcúmeíitsíi. Áhduréhjáa tépallíj pǐnénú méénuube jáhwu cáámé cóhnaúvú tééjá pañétú tépalli téhmémeíjya. Ehdúhjáa imyéénúne tsaatéké tépallívú ityéhmétsoíñúne aahívetéébé tsííñé iñúji.

² Aanéhjáa tsúúca tépalli néévane iwáájácútsihvu wálloobe íúnú múnáájpiikye díbyema ditye iwállóoro díbye éhné íjcyadúne.

³ Áhdújucóhjáa péeróóbeke ditye íllure méénúpéjtsónetu díbye óómiñe íéveébe.

⁴ Áanélliihyéhjáa tsíjpiikyéréjuco díbye wállóroóbeke téhdure néwayúúneri íhñíwáutu ityúúvátsóóbedi íllure uuhívatéme.

⁵ Ároné pañéhjáa tsíjpiikye díbye wállóóbeke ílluréjuco ditye dsíjívétsópejtsóne. Áronáacáhjáa tsííñe wálloobe pívamevákéjuco. Áamekéhjáa idyé imyéénúpéjtsóne tsaatéké dsíjívetsóme.

⁶ Áané boonéhjáa ílli apáábyeréjuco cóevané mítyane díbye wájyuúbe. Áábekéréjucóhjáa díbye wálloone ‘íhya hájchíwu íjcyánéllii díbyeke avyéjúúlléiyóme’ íñéénema.

⁷ Aabéhjáa bóhditéébeke íajtyúmíne néjcatsímye: “Aabye muurá íllíyéjuco íñe cááníñúiyóne. Áanéllii metsu díbyeke medsíjívétso mehnéréjuco tene íjcyaki.”

⁸ Ehdúhjáa íñéjcatsíñe ídsíjívétsóóbeke waagóomé ííhyóvé pañévu.

⁹ Ehdúhjáa Jetsóó diityéké íúúbállétsihdyu nééhií:

—¿Aane íñe diibye úmihé aabájaabe itsáácooca muhdú méénuú eenée tépallívú díbye téhmétsoíñúme ímítyú dáríívémeímye? Muurá diityéké dsíjívétsóíibye téené hallútu. Áane tsíjtyekéréjuco díbye téhmétsoíñé tépallívu.

¹⁰⁻¹¹ ¿A tsá ámuha mújyú meéévetú Píívyéébé waajácúháami? Muurá téhaamítú nééneé: Tsaúu nééwayu jááháñe wákimyéi múnáa íñéhnílléne wáágóórou pícyámei ímichi tééutu jaa éjkéiu. Muurá ihdyu Píívyéébere ehdu meenú tehdujuco.

¹² Ehdújáa diitye llúúvájte avyéjujtee, taúhbájú uwáábojtee, túkevétsojtee, íjcyámeke Jetsóó lléboóbóné hallútú imíllerómé díbyeke tétsihdyu iwáágoóne. Áronáacáhjáa nuhnévéme Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi díbye íjcyane míamúnáa néhíjcyámedi íllityénema. Aaméhjáa ílluréjuco pééneé.

Ííñújí avyéjúúbé wáábyuta dsíídsike ditye áhdotsóne

(Mt 22.15-22; Rc 20.20-26)

¹³ Áané boonétúhjáa paritséomú wallócatsí Heróódé icyánéjcúejtemá díbye éllevu ditye íñééte muhdú díbyedítýú ipítýácócatsíhíjcyáne. Ehdúhjáa íjtsámeímyé díbye muhdú añújcúnetu díbyedívú íñéétsóroki.

¹⁴ Aaméhjáa neeté díbyeke:

—Uwááboóbej, muha muurá méwaajácú ímiáábé u íjcyane állíútuúbe. Aabe ú uwáábohíjcyá kéjijtó Píívyéébe míamúnáadívú ímí íjtsúcunújijtó tsijtye múhdurá úhdivu íjtsúcunúróneri íícúvétuubére. Árómeke muurá pámeekéré tsahdúré ú íjtsúcunú muhdú

ditye íjcyane u túhúúllétúnélliíhye. Aabe cána múúhakye diñe díicyánéjcutuj. ¿A tehdújuco ávyéjuube romáánómuube íjcyáábé wáábyuta dsíídsike ditye áhdótsohíjcyané maáhdóiyóne, mityá tsáhaáj?

¹⁵ Ehdúhjáa dííbyeke dillómé íllure imújtátsóroki. Aanéhjáa iwáájácúne neebe diityéke:

—¿íveekí íllure oke ámuha memújtátsóro mémávárijchóhi? Áyu cána oke méuujétsó dsíídsijívuj.

¹⁶ Ahdújucóhjáa ditye tsájíhcobávú ájcune dííbyeke. Áájitúhjáa húmi náávee, memee, íjcyane ííténe neebe diityéke:

—¿Aca múhúmi náávé íñeé? Áhdure ¿mumémé íñe tééjitu?

Áánélliíhyéhjáa néemeé:

—Ávyéjuube Tséétsá húmi nááve. Áábe méméré eene tééjitu.

¹⁷ Áánélliíhyéhjáa neebe diityéke:

—Ané wa ihdyu diibye Tséétsáke mááhdohíjcyá dííbye éhnéjuco íjcyanévu. Áánetu ihdyu Píívyéébeke máácuhiíjcyá dííbyé wáábyuta íjcyanévu.

Ehdúhjáa Jetsóo diityéké nééneri íllure ullévenúme.

Dsijivémé muhdú tsiíñe bóhíine tsaate díllone

(Mt 22.23-33; Rc 20.27-40)

¹⁸ Téijyúrérhjáa idyé tsadotséómú péé dííbye éllevu medsíjivémé tsiíñe mebohíine cáhcújtsotúme.

¹⁹ Aaméhjáa néé dííbyeke:

—Ávyéjuubej, Moitséeúvúhjáa muurá néé tsaapi méwadívú tsíímávátuube dsíjivéhajchíí íñahbérejuco díílleke táábávaíñe dííbyeréjuco itsíímáva dííllédívú íñáhbeúvúu tsíímáváiyoone.

²⁰ Aanée íjcyámé 7-meva tsané nahbému. Áámé amíaabée ityáábávároléjtane dsíjivé tsíímávátuubére.

²¹ Áané boonée bóneebe díílleke táábávároobe idyé dsíjivé dííllédívú téhdure tsíímávátuubére. Áábé bonéebekée idyé téhdure pajtyéne.

²² Ehdúu pámeere tsané nahbému 7-meva íjcyame díílleke ityáábáválledívú tsíímávátúme dsíjivéhíjcyáhi. Aanée nihñévúré díílleréjuco dsíjivéne.

²³ Aane cána múúhakye diñe ímichi ¿cáábyé taaba dille íjcyáiñe tsiíñe ditye bóhíicooca?

²⁴ Ehdúhjáa ditye néénéllií Jetsóo néehíí:

—Íllure ámuha mémujtá Píívyéébe íhtsútuube íjcyáábé waajácúháámitu muhdú tene úwaabóné ámuha mewáájácútúnélliíhye.

²⁵ Muurá dsíjivémé tsiíñe bóhíicooca páneere tsíhdyuréjuco cápáyóóveíñe. Tsáhájuco téijyu míamúnaa táábávácatsíhíjcyané íjcyáityúne. Muurá téijyu pámeere íjcyáa níjkyéji múnááduréjuco.

²⁶ ¿Aca tsá múijyú ámuha meéévetú Píívyéébe waajácuháámi? Íllúu muurá Píívyéébe Moitséeke néé úmehéwu péétécunúne pañétú dííbyema íhíjyúvacooca: “Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyámé Píívyéébe ó íjcyáhi.”

²⁷ Ehdúu Píívyéébe néénetu muurá méwaajácú ditye íjcyane. Muurá ditye íjcyátuca tsá díbye nééityuró diityé Píívyéébe íjcyane. Aanéjííva íllure ámuha mémujtáhi.

Páñétúejúúcu taúhbajúúcu

(Mt 22.34-40)

²⁸ Ehdúhjáa Jetsóo tsadotséómuma táhjácatsíñe tsaapi taúhbajú uwááboobe leeúbucunúhi. Aabéhjáa ímí diityéké Jetsóo añúcuhiíjcyanéllií néé dííbyeke:

—¿Aca teene Píívyéébe taúhbajúúnetu keená ímichi páñétúene?

29 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ímichi muurá pañétúene taúhbajúúnetu neéhií: “Ámuúha ijraéémuj, muurá Máavyéjuube Mépiivyéébé apáábyéré íhtsútuube ijcyáhi.

30 Áánéllii múu dííbyeke Dípiivyéébé Díavyéjuube Íjcyáábeke wajyú ávyeta díííbúutúré páneere muhdú u íjcyáneri dííjtsaméiyi.” Ehdú neéne ímichi pañétúene teene taúhbajúúnetu.

31 Áánetu tsiiñe neéhií: “Pamévakéré múu wajyú muhdú u wájuryúmeídyu.” Íñeecu muurá ímichi pañétúenécú taúhbajúúnetu.

32 Ehdúhjáa Jetsóó neénéllii diibye taúhbájú uwááboobe neé dííbyeke:

—Ávyéjuubej, tehdújuco u neéne ímiáané tsáápiye Píívyéébe Íjcyane apáábyéré íhtsútuube íjcyáabe.

33 Áábeke ímiáané méwájuryúyá ávyeta méííbúutúre páneere muhdú meíjcyáneri méíjtsaméiyi. Áhdure tsíjtyeke méwájuryúyá muhdú mewájuryúmeídyu. Ehdú muurá meíjcyane ímí íjtsúcunúúbé íñe dííbyeke meíícuvéné panévare dííbyé úmíwávú mecóvátsohíjcyané ehnííñevu.

34 Ehdúhjáa diibye tsaímíyé áñújcúnéllii Jetsóó neé dííbyeke:

—Tsúuca muurá Píívyéébé avyéjuejpíjyúcoóyó uú.

Ehdúhjáa dííbyeke Jetsóó neéne boone tsáhajúco múha dííbyeke tsiiñe díllotúne.

Muubá Críjto Íjcyane

(Mt 22.41-46; Rc 20.41-44)

35 Téjyúhjáa duurúvájá pañe íjcyámeke úwááboobe íhdityúré neéhií:

—¿Aca íveekí taúhbájú uwáábojte nehíjcyá Dabíiúvúj tsíménémúhaabe Críjto íjcyaiñe?

36 Ááneráhjáa Píívyéébé Apííchóré dííbyeúvuke túkévéjtsóneri neébe:

Ávyéjuube neé Táavyéjúúbeke: “Cána táúniúvúi diicya dímunáake o táhjáne hajchóta.”

37 Ehdúhjáa muurá neebe Dabíiúvú Críjto dítyú Íavyéjuube diibye íjcyane. Aanéjii ¿muhdú íivane Dabíiúvúj tsíménémúhaabe íjcyáyoobe Críjtoó?

Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóné ímí diityéké pájtyénéllii lleebúcunúme.

Taúhbájú uwáábojtéké Jetsóó núcójpíivetsóne

(Mt 23.1-36; Rc 11.37-54; 20.45-47)

38 Téhduréhjáa tsiiñe úwááboobe neéhií:

—Ámuúhaj, téiíbúwá tsáma méíjcyaco. Tsá múu íívatú eene aatye taúhbájú uwáábojte míamúnáa diityéké íavyejuúllekiyé cááméjacobájí úcámeíhíjcyánetu.

39 Muurá pihcyáávejáané pañévú iúcaávécooca imíllémé íboohówátsihjívúré iácuuvéne. Áhdure teene pihcyááveháñe mājchó mājchómeícyooca imíllémé ímítsihjívúré imājchone.

40 Aame pííbájuryjte walléemudítyú dótu híjcyá diityé jaaháñe. Ehdú muurá imyéénúné núcójpí cááménécóbaúvú ihjyúvahíjcyarómé Píívyéébema. Árome muurá téené déjúcotu ícúbáhráméíhi. Ehdúhjáa Jetsóó neéhií.

Ídátso neéle pííbájurylle dsíídsike pícyóone

(Rc 21.1-4)

41 Téjyúhjáa duurúvájá pañe Píívyéébé wáábyuta dsíídsike dítye pícyohíjcyábá úníuri díbye ácuúcunúnáa téhbá pañévú pícyóomé teene dsíídsi. Dsíídsiváméhjáa mityanéhjii pícyóohii.

42 Áánaacáhjáa pííbájurylle ídátso pícyóo mījíhwuúcúre.

43 Aanéhjáa íííte ne ímamyémuke neébe:

—Áámye muurá pííbájurylle ídátso neérolle pícyóo páme ehnííñevúre.

⁴⁴ Muurá aatye picyóó mityane idsídsíwánetu áyánéwuúji. Áánetu pícyoolle páneere tééne tájpi íjcyáiyóne.

13

Duurúvaja wágóóóveíñé Jetsóó nééneé

(Mt 24.1-2; Rc 21.5-6)

¹ Aaméhjáa duurúvájá pañétú íjchívyénáa Jetsóoke ímamyémudítýú tsaapi nééhií:

—Uwááboóbej, aca ííne imíjyaú eene duurúvaja néwayúúnetu méénúmeíhi.

² Áánélliihyéhjáa neébe:

—¿A imíwu ú ítéhí? Ároja muurá wácávyáhcáméíhi.

Jetsóó tsááiñé ihde pájtyeíñéhji

(Mt 24.3-28; Rc 21.7-24; 17.22-24)

³ Átsihdyúhjáa pééme tééjáj piihíri oríivo báju íjcyátsihvu.

⁴ Átsihvúhjáa Jetsóó ácuúcunúúbeke Péédooroo, Jacóóboo, Jóáaá, Aderéee, íjcyame nééhií:

—Cána múúhakye duubállé múijyú tene pájtyeíñé eene múúhakye u néhíjcyanéhi. ¿Aca íínetú muha méwaajácuú tsúuca tehdu tene pájtyeíñé?

⁵ Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—Ehdu nééme tsáma wajácútsi méijcyaco ámuha állíu múnáadívú maállítsámeítýuki.

⁶ Muurá o tsááiñé tsúuca piihícooca íjcyáimyé mityame óhdi díllómeímye. Aame neé diibyéjucó Críjto íjcyane. Aane mityame cáhcújtsoó bañúháñe.

⁷ Áhdure téijyu íjcyáiñé méénujcátsi pahúlleváre. Ááneri méíllityedíñe. Ehdu pajtyeíñé páneere ílluréjucó níjkéváiñé ihde.

⁸ Muurá tsané ííñúji múnáa méénujcátsií tsííñé ííñúji múnáama. Áijyu ííñúji vááúméí pahúlleváre. Áhdure ájyaba íjcyáahi. Ehdu déjúcoóveíñé ícúbáhraméí ííñújiri.

⁹ Áánéllii téibúwá méijcyaco. Muurá oke ámuha mecáhcújtsóné hallútú pihcyáávejáané pañévú ámúhakye imyéénúmeke tsajtyeímye ávyéjuté éllevu. Aame muurá ámuha méúwááboó diityéke.

¹⁰ Muurá íñe pajtyéteju pámeekéréí ííñújiri íjcyané míamúnáake úwáábóméíhi. Áijyu ihdyu ó tsaá páneere ílluréjucó iníjkévaki.

¹¹ Áhdícyane ávyéjuté éllevu ditye ámúhakye icyúvéhoojánu tsájtyécooca tsá múu íjtsámeítýú muhdú íhjíyúváiñeri. Muurá ihdyu Píívyéébere Íapííchoj tééveri ámúhakye túkévéjtsóneri ámuha méihjíyúváiñe.

¹² Áhdure téijyu tsané nahbémú íjcyarómé ímityúné dáríívéjcsátsíhi. Aame tsamééré tsíjtyedívú táúhbájcátsíhi. Muurá ítsíime íjcyarómedívú cáánu táúhbaá tsijtye dityéké idsíjvétsoki. Áhdure idyé ítsíime íjcyarómé cáánímudívú táúhbaáhi.

¹³ Áhdure cáhcújtsotúmé ámúhakye tsarílleé tahñéjté ámuha méijcyámeke. Aane ehdu néérónéhji pañe Píívyéébeke íhvéjtsotúmé tsáimíyé nihñéétsihvúré íjcyame ihdyu pájtyeéhi.

¹⁴ Áhdure muurá duurúvájatu tsátsii ííne imítyúné úújéítyútsihvu ímityúné úújetené Píívyéébeke ávyéta tsarí pájtyeéhi. Aane ihdyu ámuha maájtyúmícooca méwáácunúco cámeháúnevu Jodéa ííñúji múnáa ámuha méijcyame. Ehdúu muurá tene pájtyeíñé tsúúcajátújucó Píívyéébe íhjíyú uubáalle múnáajpi Daniéré nééneé. Aane éévehíjcyámé íhya ihdyu waajácújucóó íiná íjcyáiñe.

¹⁵ Áhdícyane téijyu áachi íjcyame íucaavéjúcohdi ímíjcóhó pañévú tsíeméné iújcuki.

¹⁶ Áhdure íúmíhé pañe íjcyame íoomíjyúcohdi íhjíyávú íwajyámu éllevu.

17 ¡Máidaátsoju tsáma tene pájtyeíñé téjyju walléemú éévájtema tsijtye ñohñójtéréi ñtsííméwuúmú íjcyámeke!

18 Áánéllii Píívyéébema méihjyúvaco tsúcohíváneri úúníjyáijy tene ipájtyétu níjyáháñé lliíñe ámuha mewáácunútuki.

19 Muurá téjyju íjcyaiñé ávyetá ihnáho ícúbáhraméi íñee ííñuji ípívyéévétsihdyu múijyú ícyahíjcyatúne. Áané boonétú ihdyu tsáhájucó múijyú téhdure néené ícúbáhraméi íjcyaitúne.

20 Aane muurá Píívyéébe oke wállóótuca pámeere dsíjívéiyáhi. Áánéllii íícúi tsiíñe oke wállóóibye ihñéjte wájuryi.

21 Aane tsúúca tene pííhícooca íjcyaimyé tsaate íllure iállíñe 'tsúúca Críjto tsájucóóhi' nééimye. Áámeke wajácútsi meíjcyáne mécáhcújtsodíñe.

22 Muurá íjcyaimyé állíu múnáa iiye Críjtodi díllómeíimye. Áhdure díllómeíimye Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáadi. Aame piivyéteé méénúráítyúronéhjí imyéénune. Ááneri muurá míamúnáake mújtátsoímyé Píívyéébedítyu. Tsáijyju múúne téhdure mújtátsoíyómé ímiááné dííbyeéjtéjuco íjcyáromeke.

23 Aane íñe tsúúca ámuhakye ó úúballé íhdétújuco ámuha metéíbúwááveki.

*Jetsóo tsáácooca pájtyeíñéhjí
(Mt 24.29-35, 42-44; Rc 21.25-36)*

24 Ehdu ícúbáhraméi pájtyené boone cóójíejpi nuhba ílluréjuco áabatéíñe. Áhdure péjcoejpi tsáhájucó ajchúityúne.

25 Áijyju míicuru dójcoó cáámetu. Ehdu páneere íévéhóówari íhtsútunéhjí íjcyane mujtábara íjcyáahi.

26 Áijyju tsúúca Míamúnáájpídívúu o ípívyéévebe páneere táíhtsútú táavyéjuma ojtsó pañétú ó bóhówááveéhi.

27 Aabe ó táúhbaá níjkyéji múnáake dítye ipíhijyúcu óhdivu tahñéjteke pahúllevaré ííñújiri, níjkyéjiri, íjcyámeke.

28 Cáhawáá méjtsúcunu higyéérahej. Muurá itsóúúvéne tsiíñe tehe béhjívánetu méwaajácú píjcyaba pííhíjucóóne.

29 Ahdu néene íñe ícyooca ámuhakye o nénehji pájtyénetu tsúúca ámuha méwaajácuú tsiíñe o tsááiñe éévé úújetéjucóóne.

30 Aane ímiááné ámuhakye o néé ehdu nénehji pájtyeíñé ííñújiríi míamúnáa íjcyapííñaáca.

31 Muurá íñe ííñújima páneere íévéhóówari íjcyanéhjí wágóóóveéhi. Áánetu íñe ámuhakye o néhijcyané tsá múijyú wágóóóvéityúne.

32 Áronáa ihdyu tsiíñe o tsááiñe éévé tsá múha wáájácutúne. Níjkyéji múnáa íjcyarómé tsá wáájácutúne. Téhdure páñetu Píívyéébé Hajchi o íjcyároobe tsá o wáájácutúne. Apáábyéré ihdyu Llihíyó waajácú múijyú tsiíñe oke iwállóoíñe.

33 Ahdícyane tsáma téibúwá téené íjtsúcunuré meíjcyáne méihjyúvahíjcyaco Píívyéébema. Muurá tsá mewáájácutú múijyú tsiíñe o tsááiñe.

34 Muurá tsaapi tsííñe ííñújí iááhíveté iúníu múnáake pícyoíñú ihjyávú tsané wákimyéivu dítye téeneri íjcyá díbye téhulle íjcyané hajchóta. Áámedívú muurá tsáápiikye ityéhmétsoíñúróobeke tsá díbye néétu múijyú itsááiñe. Ahdu tsá ámuhakye o néétu múijyú tsiíñe o tsááiñe.

35 Ahdícyane téibúwá meíjcyáne téene íjtsóré meíjcyaco. Muurá ávyeta tsá mewáájácutú múijyú ámuhá avyéjuube o íjcyabe o tsááiñe. Tsáijyju múúne tsájcoojí o tsáá cuuvé pañe, mityá cúúvénetúrej, mityá pécójpíñej, mityá cóójí pañévuj. Ávyeta tsá mewáájácutúne.

³⁶ Áánéllii múu téibúwá téene íjtsóré ijcyá ámuhakye o túvaaóvátu pevétaré ñná méénutúme cuwáryé ámuha meíjcyámeke.

³⁷ Ehdú íñe ámuhakye o nées pámeere tahñéjté ámuha íjcyámeke. Ahdícyane tsáma téene íjtsóré meíjcyaco. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

14

Jetsóoke iékéeveíñe ditye pítyácócatsíñe
(Mt 26.1-5; Rc 22.1-2; Ja 11.45-53)

¹ Áijyúhjáa pajtyeté wañéhjǵi óórityúne pááá máchoméíhjcyáné wañéhjǵi míjcyoojícutúréjuco lléeváíñáa llúúvájte avyéjútémá taúhbájú uwáábojte íjtsámeí muhdú iállíñe Jetsóoke iékéeveíñe ídsíjívétsoki.

² Árónemáhjáa néjcatsímyé teene wañéhjǵi pañei tehdu imyéénútu míamúnáake ííborínúíyónéllíhye.

Pácúúcújpácyori tsáápille Jetsóoke íhñíwau múrijchóne
(Mt 26.6-13; Ja 12.1-8)

³ Áijyúhjáa Jetsóó ímamyémuma Betáániarí Tsimóó dííbyere ‘Ahlláriho’ némeííbyé jari. Aaméhjáa téejari majchóri íjcyánáa tsáápille tsáá mítyane áhdoméíñe pacúúcújpácyoma. Aalléhjáa téjpacyóri dííbyé nííwau múrijchóhi.

⁴ Aanéhjáa ímamyémuke tsaríwu pájtyénéllii néjcatsímye:

—ǵíveekíami aalle ícúbahra pácúúcújpácyori tsáne pijcyábá mewákímyeíñe áhdodúné áhdoméíjpácyorij?

⁵ Muurá téjpacyo menáhhíhénúne dsíídsiri mépíaabóiyá ídáátsóméhjike.

⁶ Ehdúhjáa díílldítyú ditye néérónáa Jetsóó nées díityéke:

—Óvi íjcyalle. ǵíveekí ehdu ámuha méihjyúváhi? Muurá tehdújuco dille méénune.

⁷ Muurá díitye ídáátsojte tsá kiávú ámuhadítyú pééityúne. Áánetu tsá múhajchótá ámuháma o íjcyáityúne.

⁸ Áánéllii muurá oke téjpacyóri múrijcholle oke ditye cúúúíñe ihde tájpi íímílbajchóne.

⁹ Aane ímíáané ámuhakye o nées íñe tajtyéeveri míamúnáa pájtyetéíñe uwááboju úwáábohíjcyámé muurá idyé teene úúballéné pámeere ííñújiri íjcyáné míamúnáa waajácuúhi. Ehdúhjáa Jetsóó nées ímamyémuke.

Jóóda Ijcaríóóté Jetsóodívú ékéévetsóíñe
(Mt 26.14-16; Rc 22.3-6)

¹⁰ Áijyúhjáa Jóóda Ijcaríóóté dííbyé mamýmú 12-meva íjcyáméejpi íjcyároobe múijyúrá llúúvájte avyéjúté éllevu ipyééne díityéké neeté dííbyedívú iékéevétsoíñe.

¹¹ Ááneríhjyáa mítyane íímíjyúúvéne imíllémé dííbyeke íáhdone. Ehdúhjáa tsúúca díityémá ipítyácócatsíñe ílluréjuco díbye íjtsámeíñe muhdú dííbyedívú iékéevétsoíñe.

Ímamyémuma Jetsóó májchone
(Mt 26.17-29; Rc 22.7-23; Ja 13.21-30; 1Co 11.23-25)

¹² Aanéhjáa teene pajtyeté wañéhjǵi óórityúne pááá ditye máchohíjcyáné wañéhjǵi obééjáwuúmuke tsájaatsá múnáa dsíjívétsohíjcyáné wañéhjǵi tújkévajcójí Jetsóoke ímamyémú néehí:

—ǵAca kiávú ú imíllé wañéhjǵi májchó muha meméénune?

¹³ Áánéllíhyéhjáa tsaatétsikye neébe:

—Cáhawáá Jerotsaréevu mepej. Ácoomíyí ámuhtsi tsaapi líyííhyori nújpáñújéébeke maájtyúmíibema mépeéhi.

14 Aabe tsájá pañévú úcáávéébe déjutu meúcáávéne tééja múnáájpikye méneéco: “Uwááboobéne múhtsikye nées kiáváhjané ichii mójcho ijcyane tééhó pañévú díbye múúhama pajtyété wañéhji mājchó mājchóihyo.”

15 Áijyu ámuhtsikye úújétsóiibye tsaho imíwu córííhócoba néeho cáámééíjiri íjcyahóvu. Ááhó pañévú méméenuco méema majcho. Ehdúhjáa neebe diityétsikye.

16 Ahdújucóhjáa dityétsí péene técoomívu. Aamútsíhjyáa ímiáané muhdú díbye néhdújuco iúújeténe tééhó pañévú méénune teene majcho.

17 Áané iijyúnuvúhjáa Jetsóó tétsihyíjyuco pámeemáyé ímamyémuma.

18 Aanéhjáa tsúuca imájchótsihvu neebe diityéke:

—Ímiáánetúré ámuhakye o nées íjcyaaabe tsaapi ámuhadítyú óhdivu méénútsóiibye.

19 Aanéhjáa kímóhcó diityéké pájtyénéllii pámeere nées dííbyeke:

—¿Aca caabye ehdu uke muha méméenuúhi, a oó?

20 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Íñe tsají pañévúré muhtsi dííbyema memájchoobe ehdu oke méénuúhi.

21 Ehdu ímiáané oke pajtyéíñe Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébeke tsúúcajátújucóo Píívyéébe waajácúháámitu tene néhdújuco. Áronáa ihdyu máidáátsoju tene pájtyeíñe ehdu oke méénuúbeke. Tsáháa ihdyu díbye íjcyáítyuróne.

22 Ehdúhjáa diityéké íñétsihdyu pááaho iékeévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Áánemáhjáa idyóhdáhinunévú diityéké iwájtúne neébe:

—Íñe tájpi náávé íjcyane memájcho.

23 Áhduréhjáa ado iékeévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Áánevúhjáa díbye ájcune adóme.

24 Áámekéhjáa neébe:

—Íñe tátyujpácyo náávé íjcyane úúballé muhdú míamúnaa ícyahíjcyané pityájcoju o dsíjíveneri tsíhdyuréjuco cápáyóóveíñe múhdumé oke cáhcujtsómé ipájtyeteki.

25 Aane ímiáánetúré ámuhakye o nées ícyoocátú tsiiñe ámuháa bíinojpácyó o ádójúcoóityúne Píívyéébe avyéjuri meíjcyácooca tsiiñe maádóíñévújuco.

Péédoro tóónúmeíñe Jetsóó úúballéne

(Mt 26.30-35; Rc 22.31-34; Ja 13.36-38)

26 Aaméhjáa teene pajtyété wañéhji majtsíjyú imájtsívátsihdyu péé oríívó bajúvu.

27 Átsihvúhjáa Jetsóó nées diitye ímamyémuke:

—Ípyejco muurá ámuha pámeere ílluréjuco óhdityu metsújááveíñe pahúllevávu. Muurá Píívyéébe waajácúháámitu néeneé: “Obééjámú tehmeébeke o dsíjívetsóné boone ílluréjuco ditye mújtaíñe pahúllevávu.” Ehdu muurá néene Píívyéébe waajácúháámitu.

28 Áronáa ihdyu o dsíjívéebe tsiiñe o bóhííne ó péé ámuhá ihde Gariréavu.

29 Ehdúhjáa Jetsóó ímamyémuke néénéllii Péédoro néehí:

—Íhya ihdyu íjtye uke íhvétsoóhi. Áánetu ihdyu tsá uke o íhvétsoóityúne.

30 Áánélliihyéhjáa neebe dííbyeke:

—Ímiáánetúré uke o nées muurá ípyejcójuco tahñéébe u íjcyaróné u tóónuíñe 3-ijyúvá caracái míjyúcú mājtsívátúné ihde.

31 Áronáacáhjáa Péédoro néehí:

—Muurá tsá o tóónúmeíityúne. Óvíjyuco néhi ihdyu oke ditye dsíjívetsóné téené hallútu. Ehdúhjáa pámeere neerá dííbyeke.

Píívyéébema Jetsóó íhjuváne

(Mt 26.36-46; Rc 22.39-46)

32 Aaméhjáa úújeté ‘Getsemaní’ némeítsihvu. Átsihvúhjáa Jetsóó nées diityéke:

—Íchiíyeyi meíjcyá Píívyéébema o íhgyúvatéki.

³³ Áánemáhjáa tsajtyéébé Péédooroo, Jacóóboo, Jóáaá, éhdúmekére. Áámedívúhjáa ávyetá íhnáho kímóóvémeííbye.

³⁴ Áánemáhjáa neébe:

—Muhdú íhya o dsííívéiúvúduréjuco oke táííbuwa. Ahdícyane cána íchihdyúréi oke metéhmej. Áronáa ihdyu mecúwadiíne.

³⁵ Ehdúhjáa íñééne peebe éhniííñéwuúvu. Átsihvúhjáa ímímóúúvéne Píívyéébema íhgyúvaabe muhdú tene néhajchíí ícúbáhrámeítyuki.

³⁶ Íllúhjáa íhgyúvaábe:

—Ayúju Táácaánií, tsá muurá íiná u túhúúlletúne. Ahdícyane muhdú u néhajchíí óvíjyacoóné o ícúbáhrámeííne. Áronáa idyé tsá o ímillédú u méénúityúne. Óví ihdyu muhdú u ímillédú óoma ú meenuhi.

³⁷ Ehdúhjáa Píívyéébema íhgyúvátsihdyu óómiibye cuwáí íjcyámedívú iwáíjtsíne néé Péédooróke:

—¿Aca eene ú cuwáhi, Tsímoj? ¿íveekí tsá cuwa u áábúcutú oke u téhmeki?

³⁸ Ímíchi bo meíjcyáne cúwávetúmé Píívyéébema méihgyúvahíjcyá ímítyunévú ámuha metáhjátsámeítyuki. Muurá ímíáané ámuha méimíllerá tsaímíyé meíjcyane. Áronáa tsá ámuha meíhnáhootú tehdu meíjcyáiyóne.

³⁹ Ehdúhjáa diityéké íñééne biwáhullévúré ipyééne tsííne Píívyéébema íhgyúvaabe piéhdúré tujkénúu íhgyuvádúre.

⁴⁰ Átsihdyúhjáa tsííne péébe úújeté téhdure cuwáí íjcyámedívu. Ávyetáhjáa mítyane cuwa diityéké íjcyame tsá dííbyema íhgyúváiyónéhji élleu íjcyatúne.

⁴¹ Aabéhjáa diityédí iúlléjéróne tsííne Píívyéébema íhgyúvatéhi. Átsihdyúhjáa ihdyu óómiibye diityéké nééhií:

—Áyu, ícyooca ihdyu ílluréjuco mecúwáiyóne. Áronáa Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébedívú tsaapi ímítyúmeke ékéévétsóííne éévé tsúúca úújetéhi.

⁴² Ahdícyane ílluréjuco metsu mepéekíí. Muurá tsúúca tsaabe óhdivu méénútsóííbye.

Jetsóoke ditye ékeevéne

(Mt 26.47-56; Rc 22.47-53; Ja 18.2-11)

⁴³ Ehdúhjáa Jetsóo néénáa tsúúca tsaatémá Jóoda wajtsí tétsihvu llúúvájte avyéjuijtee, tauhbjáú uwáábojtee, túkevétsojtee, íjcyame wállóónéllíi tsáámeé. Aaméhjáa tsáá ímyéénucátsiháñé niitsúmuma, cávaájcoháñema.

⁴⁴ Ácoocáhjáa íhdéjuco diityéké Jóoda nééneé:

—Cáábyeké o chóhchócuube diibyéjúcoói. Áábeke meékéévéne métsajtyéco.

⁴⁵ Ehdúhjáa diityéké ipítyajcódújuco Jetsóo élleu ipyééne díbye néétene:

—‘Uwááboóbej, ¿a áanu uúj?’ nééberéhjáa chohchócú dííbyeke.

⁴⁶ Ááneréjucóhjáa ditye íékéévéébeke tsájtyene.

⁴⁷ Áronáacáhjáa tsaapi dííbyé mamýmudítyú íniitsúwari wállórihjúcú llúúvájte avyéjuijte únú múnáájpi núúmiho.

⁴⁸ Áámekéhjáa Jetsóo nééhií:

—¿Aca muhdú ííivane éhne múúne ímítyúné méénuhíjcyáábe élleu ditye tsáhdu ámuha metsáa taélleu niitsúmuma cávaájcoháñema?

⁴⁹ Áánerá íhyajchótá ámúháj piíne o íjcyaaabe duurúvájá pañe o úwáábohíjcyáábeke keená ámuha oke meékéévehíjcyáne. Áronáa ihdyu tehdujuco ámuha meméénune Píívyéébé íhgyú uubáalle múnáape tsúúcajátújuco néhíjcyáné dííbyé waajácúháámitu néhdújuco tene ípájtyeki.

⁵⁰ Ehdúhjáa Jetsóó néénáa ímamyémú illuréjuco wurúvájá pañe o úwáábohíjcyáábeke keená ámuha oke meékeévehíjcyáne. Áronáa ihdyu tehdujuco ámuha meméénune Píivyééáane dííbyéjtane.

Tsáápiikye ditye ékéévéroobe pállójcône

⁵¹ Áanáacáhjáa tsaapi ováhtsá íéveho íjcyabe wájýámubávú idyóvíívyéne pehíjcyá diityé déjutu.

⁵² Áábekéhjáa ditye ékévéronáa tehba diityé hójtsí pañévú iwááoíñúne waabe pevéhóréjuco.

Túkevétsojté úmíwari Jetsóó íjcyane

(Mt 26.57-68; Rc 22.66-71; Ja 18.12-14, 19-24)

⁵³ Aanéhjáa tsúuca Jetsóoke tsajtyémé llúúvájte avyéjúube éllevu. Áanáacáhjáa tsijtye llúúvájte avyéjute, túkevétsojtee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame píhcyavéjucóó tétsihvu.

⁵⁴ Áíjyúhjáa Péédoro dííbyeke úráávyebe pehíjcyá diityé kemúellere. Aabéhjáa úújeté lláhajtsívúré tétsihyi tééjá tehméjté íjcyuujúwatu píhmíhíjcyáme éllatu ipíhmiki.

⁵⁵ Áanáacáhjáa avyéjute ítsámeíhíjcyá muhdú Jetsóó hallúvú iállíñe dííbyeke ídsíjívétsoíñe. Áronáacáhjáa tsá ditye píívyetétú muhdú dííbyé hallúvú iállíyóne.

⁵⁶ Ávyetáhjáa mítyame dííbyé hallúvú páhduvaré álliyómé báñúmeíhíjcyáhi.

⁵⁷⁻⁵⁸ Áronáacáhjáa tsaate téhdure dííbyé hallúvú iállíñe nééhií:

—Áánu muurá nehíjcyá míamúnaáváa méénuja duurúvaja iwácávyáhcóne tsíjyaréjuco imyéénuiñe míamúnaa méénútuja. Aajává pánéévétsoíibye 3 coojívatúre. Ehdu ihjývahíjcyaa.

⁵⁹ Ehdúhjáa ditye néérone tsá cáhcújtsómeítyúne.

⁶⁰ Áronáacáhjáa llúúvájte avyéjuube diityéj pñínétú íjyócuúvéne néé Jetsóoke:

—¿íveekí tsá u añújcutú aatye díhyallúvú ímítyunéhjí úúballéne?

⁶¹ Áronáacáhjáa tsá ñná diibye néétune. Áánéllíhyéhjáa tsiíñe neebe dííbyeke:

—¿A ímíáané diibyéjuco uu Críjto ímíáábé Píivyéébé Hajchí?

⁶² Áánéllíhyéhjáa neébe:

—Ééé, diibyéjuco oó. Aane méwaajácú íñe Míamúnaájpídívúu o ípívyéévebe íhtsútuube Píivyéébé úníuri o íjcyane. Aabe muurá tsiíñe o tsáácooca ó bóhówááveé ojtsó pañe.

⁶³ Ehdúhjáa Jetsóó nééne avyéta tsári pajtyé diibye llúúvájte avyéjúubeke. Áánéllíhyéhjáa íwajyámúúné dówaríjcyámeíbyéré nééhií:

—Ávyeta tsáhájucó meímíletú tsijtye éhnííñevu dííbyé hallúvú tsiíñe úúballéne.

⁶⁴ Muurá íñe ámuha melléébóneríyé ¿íveekí uuhívatéébé Píivyéébedi? Aane ¿muhdú ámuha méijtsúcunúhi?

Áánéllíhyéhjáa pámeere néé illuréjuco díbye dsíjíveíñe.

⁶⁵ Ehdúhjáa ditye néénéllí tsaate dííbyé hallúvú úníchíhcyuméré íhyúmi íbíjínúúbeke imyéénúne nééhií:

—Áyu cána waajácú caabyé uke méénune.

Téhduréhjáa duurúvájá tehméjté dííbyeke wábáajcóhi.

Péédoro tóónúmeíñe

(Mt 26.69-75; Rc 22.56-62; Ja 18.15-18, 25-29)

⁶⁶ Aanéhjáa Péédoro lláhajtsirí íjcyánáa llúúvájte avyéjúúbé únú múnáadítyú tsáápille tsááhií.

⁶⁷ Aalléhjáa dííbyeke píhmírí íjcyáábeke íítehíjcyároné nééhií:

—Úpée idyé éhne ú ícyahíjcyá Jetsóoma Natsarée múnáájpiíma.

⁶⁸ Áronáacáhjáa illure ityóónúne neébe:

—Tehdu o wáájacúúbedííí óóma ú ihjyúváhi. Ehdúhjáa iñééne lláhájtsí mijcó leehówavu íjyóóúúvetéébe.

Áanáacáhjáa tsúúca cáraca májtsiváhi.

⁶⁹ Aabéhjáa tétsihvu úújetéébeke tsiíñe ííténe tétsihyi íjcyámeke neéle:

—Áánu muurá idyé tsaapi Jetsóó mamýémúejpi.

⁷⁰ Áronáacáhjáa idyé tsiíñe tóónuúbe. Áané illúhwuúréhjáa idyé tsíjtyeréjuco nééne dííbyeke:

—Áánerá ímiááné diibyéjuco uu Jetsóó mamýémúejpi. Muurá eene Gariréa múnáa íhgyuvádú u íhgyúvānetúré méwaajácú diibyéjuco u íjcyane.

⁷¹ Ehdúhjáa ditye néénéllí tsiíñe ityóónúne llíhcyámeíbyéré nééhií:

—Éje, ímiáānetúré tsá o wáájacutú dííbyeke eene ámuha óóma dííbyedi meíhgyúvāábeke.

⁷² Ehdúhjáa díbye néénáa tsiíñe cáraca májtsivá míjyúcújuco. Áānetúhjāa ítsāāveebe Jetsóópe dííbyeke illu nééneé: “Muurá 3-íjyúvá ú tóónúmēíí tahñéébé u íjcyaróné cáracái míjyúcú májtsivátúné ihde.” Ehdúhjāa Jetsóó nééne ítsāāvéne illuréjuco díbye táāne ávyetá ihnáho.

15

Pírááto éllevu Jetsóoke ditye tsájtyene

(Mt 27.1-2, 11-14; Rc 23.1-5; Ja 18.28-38)

¹ Áané tsitsíívevúhjāa llúúvājte avyējutee, túkevėjtsojtee, taúhbjáú uwāábojtee, íjcyame tsiíñe dóbeevéhi. Aaméhjáa Jetsóoke dóhjiuri tsajtyé ávyéjuube Pírááto éllevu.

² Aabéhjáa díllópejtsó dííbyeke:

—¿A ímiáāné uu jodíómú avyéjuúbe?

Áānéllíihyéhjáa neébe:

—Éé, diibyéjuco oó.

³ Áanáacáhjáa llúúvājte avyējute dííbyé hallúvú mítyane ímityúné úúballéhi.

⁴ Áānéllíihyéhjáa Píráátó tsiíñe dííbyeke nééhií:

—¿Aca íveekí eene tsá u añújcutú aatye díhyallúvú ímityunéhjí úúballéne?

⁵ Ehdúhjāa díbye Jetsóoke néérónāa tsá díbye añújcutúne. Áāneríhgyāa iúllévenúne tsáhájucó díbye íñá néétune.

Jetsóoke ditye dsíjivétsoíñe

(Mt 27.15-31; Rc 23.13-25; Ja 18.38-19.16)

⁶ Teenéhjáa pajtyété wañéhjí pañe paíjyuvaré ávyéjuube Píráátó tsáápiikye ichívyétsohíjcyá cúvéhóójari íjcyamedítýú dííbyé hallúvú míamúnāa íhgyúvāábekéjuco.

⁷ Aanéhjáa téjyuu íjcyāabe dsíjivétso múnāajpi ‘Barabāa’ némeíbyé cúvéhóójá pañe tsijtye dsíjivétso múnāama.

⁸ Áanáacáhjáa tsúúca tétsihvu míamúnāa píhcyāavémé imyéénuhíjcyádú táúmeíjyucóó Píráátocó díbye íjchívyétso tsáápiikye diityédítýu.

⁹ Áānéllíihyéhjáa neebe diityéke:

—Íhya ámuha méimíllé ámuha jodíómú avyéjuúbeke o ácádsíjcaáyóne.

¹⁰ Ehdúhjāa neebe diityéké illure iñómítáāvāne llúúvājte avyējute ehdu dííbyeke dáriivéné iwāájácúnema.

¹¹ Áronáacáhjáa diitye llúúvājte avyējute néé tétsihyi íjcyámeke ditye Barabāa hallúvúré íhgyúva dííbyekéré díbye íjchívyétso cúvéhóójatu.

12 Áánélliihyéhjáa diibye Piráátó néé diityéke:

—¿Ácooca eene jodíómú avyéjuube diibye íjcyane ámuha menéhíjcyáábeke muhdú méméénuúhi?

13 Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Dííbyedívú ihdyu páwachékevu wátyétyehcútso.

14 Áánélliihyéhjáa neébe:

—¿Aca iiná ímityúné méénuúbe?

Árónáacáhjáa tsiiñe kéévánécoba néémeé:

—¡Muúbe, wátyétyehcútsó dííbyedívu!

15 Áánélliihyéhjáa awáá íjchívyétsoobe cúvéhóójatu Barabáakéré diityémá ímí íjcyane íimíllénema. Áánemáhjáa Jetsóodívú iwápáájcoťsone íhvétsoobe diityédívú diityéréjuco iwátyétyéhcu páwachékevu.

16 Áábekéhjáa tsodáhómú dííbyé já llaáhjtsívu itsájtyéébedívú píhcyaavéhi.

17 Aaméhjáa dííbyeke uácó wájamu duujínuúdú nééjavu. Áhduréhjáa tsuhjíuuhónetu imyéénúné chahíiwavu ávohjácómé dííbyeke.

18 Áánemáhjáa wáñejcómé:

—¡Ñóóooj, áanu jodíómú avyéjuúbe!

19 Ehdúhjáa iñééne dííbyeke úníchíhcyuméré íllaáyohíjcyá úméhéiyi íhñíwáutu. Áánemáhjáa dííbyé lliiñévú imíhmóúbáne ávyéjútsohíjcyámé íllure dííbyedi iúúhívaténema.

20 Ehdúhjáa dííbyedi iúúhívaténé boone tácoriúcúme teeja duujínuúdú nééjaá. Áánemáhjáa uácómé páñétúeja dííbyé wajyámuvúréjuco. Átsihdyúhjáa tsajtyémé dííbyeke páwachékevu iwátyétyéhcuíhullévu.

*Páwachékevu ditye Jetsóoke wátyétyehcúne
(Mt 27.32-44; Rc 23.26-43; Ja 19.17-27)*

21 Aanéhjáa téhullévú péeme cábuuvé tsiréene múnáajpi Arejááadorómá Róópómútsíj caani Tsimóó íúmihétú tsáábedívu. Áábekéhjáa íhbutsóme Jetsóoke iwátyétyéhcuíwachékevu.

22 Aaméhjáa úújeté tsátsii ‘Niwaúpááji’ nééiyóné ‘Góógota’ némeítsihvu.

23 Átsihvúhjáa Jetsóoke íjchorómé ‘mííraá’ némeíñé duurúbájpácyoma bíinojpácyó íúménúnetu. Áronéhjáa tsá diibye ádotúne.

24-25 Áábekéhjáa tsúúca wátyétyehcúme páwachékevu ááméjutúréi nuhba íjcyánáaaca. Áané boonéhjáa tsodáhómú nehócjcatsí caatyé dííbyé wajyámúúné újcuíñe.

26 Aanéhjáa dííbyé nííwáú caamééhullétú téwachéketu picyóomé tsíeménetu icyáátunúné íllu nééneé: “Áanu jodíómú avyéjuúbe.”

27 Téhduréhjáa téjy tsaatétsí ímityúmútsikye wátyétyehcúme dííbyé úníutu panéjcuvatú íjcyáwachééecutu.

28 Ehdúhjáa ímityúmútsima dííbyeke wátyétyehcúme Píívyéébe íwaajácúháámítu íllu néhdújuco: “Ímityúme raahóri dsíjívéiibye ímityúúbedi ditye dílloóbe.”

29 Aanéhjáa dííbyeke úújéme dííbyedi iúúhívaténemáyé ‘wamíwamí’ nehíjcyáhi. Áánemáhjáa néémeé:

—Ehdíívaabévaa eene duurúvaja u wácávyáhcoja 3 coojívatúré tsiiñe ú pájáávéťsóiyaíhi.

30 Áyu cána bo pájtyetéťsaméij.

31 Téhduréhjáa llúúvájte avyéjútémá taúhbájú uwaábojte dííbyedi iúúhívaténe néjcatsíhi: —Tsíjtyekée muurá ímiááne pátyetéťsohíjcyáabe. Árónáacáha tsá diibye píívyetétú iíye ípájtyetéťsámeíñe.

³² Aabe cána óví ímiáané diibyējuco Críjto mee ijraéémú avyējuube ijcyáhajchíí eene éwachékevúne ditye wátyétyehcúné ityábáhcyúmeíne pájtyeté botsíí dííbyeke mecáhcújtsoki. Téhduréhjáa dííbyé úníutu ditye wátyétyéhcumútsí uuhívaté dííbyedi.

Jetsóó dsíjivéne

(Mt 27.45-56; Rc 23.44-49; Ja 19.28-30)

³³ Téijyúhjáa cójijpínétú íjyunúné cuuvé tujkévevújuco.

³⁴ Áanáacáhjáa Jetsóó ávyetá ihnáhó illu wáníjcyámeíhi:

—Eróij, Eróij, ¿rama tsabataáni? Tápiivyéébej, Tápiivyéébej, ¿íveekíami oke ú ihvejtsoj? Ehdúhjáa nééiyóné ehdu neébe.

³⁵ Aanéhjáa tétsihyi íjcyámedítýú tsaate illéébóne nééhií:

—Éje, aadi Eriadi wáníjcyámeí Píívyéébé ihjýú uubálle múnáájpiúvudi.

³⁶ Áánéliihyéhjáa tsaapi íícúí wáyámubádú néene bíínójpácýó kiwátyetu iééníyojéné úméhéí nájcautu ipícyoonévú cújuuvé díbye ííhároki. Áánemáhjáa neébe:

—Bo óví Eriá niityétsová dííbyeke.

³⁷ Áanáacáhjáa tsiiíne ávyetá ihnáhó iwáníjcyámeítsihdyu illuréjuco díbye dsíjivéne.

³⁸ Áané tujkéveríhjáa duurúvájá pañétú pañétúétsíí watájcó wáyámúwácoba dóchéreevé cáámetu baavu panéjcuávú wajítahnécu.

³⁹ Aanéhjáa tsodáhómú avyējuube tétsihyi íjcyaaabe ájtyumí muhdú díbye iwáníjcyámeíne dsíjivéne. Áánetúhjáa neébe:

—Á ihdyúha ímiáané áánu Píívyéébé Hajchi.

⁴⁰ Aanéhjáa tsaate walléémú dííbyeke ditye dsíjívetsóné tsíhyullétúré íítehíjcyáhi. Áámemáhjáa ijcyámé Maaría Madarénaa, tsííne Maaría Jacóóboma Jotséemútsíj tsíijuu, Tsaroméee, éhdume.

⁴¹ Diityéhjáa muurá Gariréari díbye íjcyácooca dííbyeke píáábohíjcyámé téhullétú dííbyema tsáá Jerotsaréevu. Áámemáhjáa téhdure íjcyámé tsijtye walléémú dííbyemáa tsáámeé.

Jetsóó íitémeho ditye cúúune

(Mt 27.57-61; Rc 23.50-56; Ja 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Aanéhjáa wáyééévéjcoójillí ditye ímíbájkímeyéhíjcyajcoójí pejco íhtsútuube Jotséé Arimatéa cóomi múnáajpi péé Pirááto éllevu, téhdure Jetsóoke cáhcújtsóobe Píívyéébé avyéjú ítsohíjcyáabe. Aabéhjáa diibye Piráátóke táúmeí dííbyeúvú íitémeho icyúúuki.

⁴⁴ Ááneríhjáa íllure Piráátó ullévenú ‘a ímiáané íhya dsíjivéjúcoóbe’ inéénema. Áánemáhjáa tsodáhómú avyéjúúbeke ipíúváne dílloobe ímiáané díbye dsíjivéjúcójahajchíí iwáájácuki.

⁴⁵ Aabéhjáa úúballé ímiáané tsúuca díbye dsíjivéne. Áánéliihyéhjáa Piráátó néé diibye Jotsééke díbye iújcúne icyúúuki.

⁴⁶ Ahdújucóhjáa díbye téwachéketu tééhoúvuke iníútyétsóne bííjinúné imíwu néené wáyámuba íáhdóbari. Áánemáhjáa nééwájitu bóhdómeíne níkyéhéjú pañévú icyúúúne wátájcoobe nééwayúvu.

⁴⁷ Aanéhjáa Maaría Madarénamúpi tsíjpille Maaría Jotséemútsíj tsíjímá ájtyumí díbye cúúune.

16

Jetsóó dsíjiveebe tsiiíne bóhíne

(Mt 28.1-10; Rc 24.1-12; Ja 20.1-10)

¹ Aaméhjáa wáyeévejcóójí pejco diille Maaría Madarénaa, Jacóóbój tsíju Maaríaa, Tsaroméee, éhdume ahdó pácúúcújpacyóné Jetsóó itémeho itsójtsootéki.

² Áánemáhjáa tsíjyu tsííñé tsemááanaréjuco tújkévajcóójí pejcójuco dííbyé nijkyévú péeme úújeté tétsihvu tsúúca nuhba ájchúnáaaca.

³ Aaméhjáa néjcatsíhi:

—¿Aca múha íñe mééma téhejú watájcó nééwayu íñétsoóhi?

⁴ Áronáacáhjáa itécunúmé téhejú úmíwari teu íjcyájúcootúne.

⁵ Aaméhjáa téhejú pañévú úcaavémé ájtyumí tsaapi ováhtsa ímiánéjcuri ácuúcunúúbeke. Áábé wajyámúhjáa cááméjacoba nééja ávyéta tsítsi. Áábedíhjáa íllityéme.

⁶ Áronáacáhjáa neebe diityéke:

—Méíllityédíñe. Muurá ó waajácú ámuha menéhcone Natsarée múnáajpi Jetsóoke éhnée páwachékevu ditye wátyétyéhcuúbeke. Áronáa tsá díbye íchii íjcyájúcootúne. Tsúúca bohíjúcoóbe. Cáhawáa méuujévá íchii díbye íjcyatsí pevetsíiyéjuco íjcyane.

⁷ Ahdícyane méúúballété Péédorómá tsijtye dííbyé mamýémuke tsúúca tsííñe díbye bóhíjucóóne. Méneeco díbye péjucóóné Gariréavu diityé ihde téhullévú diityémá iátyúmíjcatsí diityékée íñéhíjcyádújuco.

⁸ Ehdúhjáa díbye néénemáyé wájucóómé íllityéneri úúvécunúmére. Aaméhjáa tsá muucá úúbálletu mítyane íllityénéllíhíhe.

*Maaríá Madarénadívú Jetsóó bóhówaavéne
(Ja 20.11-18)*

⁹ Aanéhjáa íbóhíjcoójí cúúvénetúré Jetsóó bóhówaavé Maaríá Madarénadívú dííllé pañétúu 7-meváké naavémuke iwáágóólledívu.

¹⁰ Aalléhjáa úúbálleté dííbyé mamýémú dííbyeke kímóóvehíjcyámeke.

¹¹ Áronáacáhjáa tsá díílleke ditye cáhcújtsotúne.

*Ímamyémudítú míityétsidívú Jetsóó bóhówaavéne
(Rc 24.13-35)*

¹² Aanéhjáa dííllédívú íbóhówáávéne boonétú tsííñe bóhówáávebe tsíhdyuréjuco míityétsi ímamyémudítú juuváyí péhíjcyámútsidívu.

¹³ Aamútsíhjáa idyé tsijtye íñahbéjkeke úúbálleroné tsá ditye cáhcújtsotúne.

*Muhdú ditye wákímyeíñe ímamyémuke Jetsóó nééneé
(Mt 28.16-20; Rc 24.36-49; Ja 20.19-23)*

¹⁴ Átsihdyúhjáa bóhówáávebe pámehdívuréjuco ímamyémudívú 11-mevaréjuco íjcyame majchóri íjcyamedívu. Áámekéhjáa uhbáíchoobe ímiáané bóhííbeke íájtyumíné tsijtye úúbálleroné ditye cáhcútsohíjcyátúné hallútu.

¹⁵ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Ahdícyane óvíi ámuha pámeekéré ííñújiri íjcyané míamúnáake méúwaabó ditye pájtyetéíñe uwááboju.

¹⁶ Aane lléébome ímiáané icyáhcújtsóné uubállé tsójtsótsámeímyé ihdyu pájtyeteéhi. Áánetu cáhcújtsotúme wágóóóveéhi.

¹⁷ Aane oke cáhcújtsómé tamýémeri waagóóó tsaaté pañe naavémú íjcyámeke. Téhdure tsíjtyé ihju illéébótúrójuri ihjúvaímye.

¹⁸ Téhdure ííñimýémuke ditye ékééverómé tsá íná méénúityú diityéke. Téhdure námijtya ádorómé tsá dsíjivéityúne. Aame chéméméhjike bóhíitsohíjcyáahi.

*Níjkyeíjvú Jetsóó pééneé
(Rc 24.50-53)*

¹⁹ Ehdúhjáa Jetsóó ímamyémuke nééné boonétú tsúúca Píívyéébe dííbyeke ujcú níjkyejíwú díbye íávyéjuuté dííbyema.

²⁰ Áábe déjuvúhjáa ímamyémú úwáábohíjcyá pahúllevaré teene dííbyé uwááboju. Aaméhjáa dííbyere píáábóneri méénúráítyúronéhjí méénuhíjcyá dííbyé uwááboju iwáájácúmeíki. Áyu tehdújuco

RÓÓCAÁ Róoca Jetsóodítyú cáátúnuháami

Íhju tújkeváne

¹⁻² Tsúúca muurá tsaate uwáábojte muhdúhjáa Jetsóó méjpiine úllejéné pañetu ájtyumímé téené uubállé caatúnuhíjcyá ímí tehdujuco.

³ Aane icyooca ó imíllé ooréjuco téené uubállé o cáátunúné uke o wájuube Téóópiró éllewu, diityékée o dílohíjcyánéj piínévú téhdure páneere ímí idyējúcotu tsúúca o wáájácúnélliíhye.

⁴ Aane ó imíllé téené uubállé ditye méénune u lléébohíjcyáné ímíñeúvú u wáájácúne.

Tsojtsó múnáajpi Jóaa tsíímávameíñe

⁵ Jodéa iñújí avyéjuubéhjáa Heróódé íjcyáijyu íjcyaaabe tsaapi llúúváabe Tsacaríá Abíamuúbe. Áábé táába méméhjáa Eritsabée Aróój tsííménémúháábéelle íjcyalle.

⁶ Áamútsikyéhjáa Píívyéébe ímí íjtsúcunú dílbyé taúhbaru néhdújuco dityétsí íjcyánélliíhye. Aamútsíhjáa tsá íinetú néétsámeítyú míamúnáadívu.

⁷ Áronáacáhjáa ihdyu tsá dityétsí tsíímávátú mewa Eritsabée ajchíba íjcyánélliíhye. Áané pañévúhjáa idyé tsúúca kéémemútsíjyuco diityétsi.

⁸ Aanéhjáa tsáijyu diibye Tsacaríá íjcyáha múnáake dómajcóné llúúvájte Píívyéébe úmíwávú pácúucu péététsohíjcyáne.

⁹ Aanéhjáa imyéenuhíjcyádú nehcomé caabyé diitye llúúvájtedítyú pañétúétsihvu úcáaveíñe. Aanéhjáa diibye Tsacaríake dómajcóné díbye úcáaveíñe pañétúétsihvu durúvájá pañévú teene imyéwu cúvaane díbye ipyéétsoki.

¹⁰ Aanéhjáa díbye péététsóné tujkéveri tsaate áachi íjcyame Píívyéébema ihjyúváhi.

¹¹ Áánacáhjáa díbyedívú níjkyéji múnáajpi bóhówaavé teene ditye péététsohíjcyáne waijí íjcyátsihvu.

¹² Áábekéhjáa íajtyúmíne mítyane íllityéébe.

¹³ Áronáacáhjáa neebe diibye Tsacaríake:

—Díhllyedíñe. Tsúúca muurá Píívyéébe uke lleebó dílbyema u íhjuúvahíjcyáne. Áhdícyane muurá dítyáaba Eritsabée tsíímávaá wájpííkye. Áábeke ú meménúú Jóáádivu.

¹⁴ Ááneri muurá mítyane ú ímíjyúúveéhi. Áhdure tsijtye ímíjyúúveéhi.

¹⁵ Aabe daachi Píívyéébedívú íhtsútuube íjcyaaabe tsá bíinojpácýó ádóityúne. Áhdure tsííñe avyéjpacyóné tsá díbye ádóityúne. Muurá tsííjú íbúwá pañérei íjcyároóbé pañe tsúúca Píívyéébe Apííchó íjcyáahi.

¹⁶ Aabe mítyámeke íjraémudítyú Ávyéjuube Píívyéébe icyánejcúvú íbúwáávétsoóhi.

¹⁷ Muurá tsaatéke ítsíímemáyé cáánímuke díbye ímbáávyetsómé tsáimiyéjuco íjcyáiñe. Áhdure lléébohíjcyátúrómeke ímbáávyetsóííbye. Ehdu muurá Ávyéjuube Jetsóó ihde míamúnáake ímbájchóíibye ditye ímí dílbyeke iwáátsúcúpéjtso Eríáuúvumáa ícyahíjcyáne Píívyéébe Apííchóre dílbyeke túkévéjtsóneri.

¹⁸ Ehdúhjáa níjkyéji múnáajpi néénélli diibye Tsacaríá néé dílbyeke:

—¿Aca múhdutú tehdu óoma íjcyáiñe? Muurá tsúúca kéémemútsíjyuco muhtsi átyáábama.

¹⁹ Áánélliíhyéhjáa neebe dílbyeke:

—Muurá Píívyéébe oke wallóo íúníu múnáajpi Gaabriéé o íjcyáábeke díllewu uke ímíá uubállé o méénuki.

20 Ahdícyane icyoocátú tsáhájucó u píívyetéityú u íhjuváné dááchikye tsííju tsíímávanévújucó íveekí uke o úúballéné u cáhcújtsótúnéllííhye. Ehdu úúma pajtyeííne íéévé úújetéíjyu.

21 Ehdúhjáa néeneri Tsacariá duurúvájá pañe íjcyáábeke míamúnaa áachítyú ityéhméróne múhduréjucó íjtsámeííne íícúí díbye tsáátúnéllííhye.

22 Aabéhjáa íjchivyédú ímiááné tsáhájucó píívyetétú íhjuváné. Íhyótsiríyējucóhjáa díbye úbáhcyohíjcyáné díityémá íhjuúvaróne. Aanéhjáa íjtsúcunúmé tsíeméné dííbyedívú bóhówaavéné tééjá pañévu.

23 Aabéhjáa dííbyeke tene dómájcodújcoojívá tééjá pañe iwákímyeííne péjucóó íhjuávu.

24 Áané boonétúhjáa ímiááné tsúúca mewa Eritsabée eeváhi. Aalléhjáa íhjuátú tsá úlléjúcootú tsáhojtsí nuhbáva.

25 Aalléhjáa nehíjcyáhi:

—Íhya óhdi míamúnaa íhjuúvahíjcyánetu ííhveté ííne íllu óóma Píívyéébe meenúhi.

Jetsóó tsíímávámeííne níjkyéji múnáajpi úúballéne

26 Aanéhjáa tsúúca 6 nuhbávájucó dílle íjcyánáa idyé Píívyéébe tsíííne wallóó níjkyéji múnáajpi Gaabriéeke Gariréari íjcyacóómí Natsaréevu díbye íúújeté wájpiikyéi úújétulle Maariáke.

27 Dííllekehjáa Jotsée áabajáa ityáábáva Dabííúvúj tsííménémúhaabe íjcyáabe.

28 Aabéhjáa níjkyéji múnáajpi díílle éllevu ípyééne néé díílleke:

—Maímijyu íhdyu u íjcyanej. Muurá Píívyéébe uke tujkéveellé tsijtye walléémú ehniíínevu.

29 Ehdúhjáa díbye néeneri íllure íúllévenúne íjtsámeííllé íná nééiyóné ehdu díbye néeneri.

30 Áronáacáhjáa neebe díílleke:

—Dííllityedííne. Muurá Píívyéébe uke tujkéveelléhi.

31 Ahdícyane ú éévaáhi. Aane u tsíímáváábeke ú meménúú Jetsóodívu.

32 Aabe íhtsútuube íjcyáa Páñétúejpi Píívyéébé Hajchi íjcyáabe. Áábeke Píívyéébe ávyéjútsoó dííbyé íhdé múnáajpi Dabííúvuke íávyéjútsoódu.

33 Aabe íjraéémú ávyéjuube íjcyáa múijyú cápáyóóvéítyuúbe.

34 Ehdúhjáa díbye néénéllí dílle Maariá néé dííbyeke:

—¿Aca muhdú ó éévaá wájpiima o íjcyállejíívari?

35 Áánéllíhyéhjáa neébe:

—Muurá íhdyu íhtsútuube Píívyéébere Íapííchoj tééveri ehdu úúma méénúhi. Áánéllí díbye u tsíímávaabe dííbyé Hajchíyé íjcyáahi.

36 Téhdure muurá díílle Eritsabée tsíímávaá tsáápiikye tsúúca kéémelléjucó íjcyárolle. Tsúúca muurá 6 nuhbávájucó dílle éévane ajchíbá íjcyárolle.

37 Tsá muurá íná Píívyéébedívú túhuutúne. Páneere píívyéteébe.

38 Áánéllíhyéhjáa Maariá néehíí:

—Muurá dííbyeke ó íícúvehíjcyáhi. Aabe íhdyu óví eene oke u néhdu óóma meenúhi. Ehdúhjáa dílle nétsihdyu ílluréjucó níjkyéji múnáajpi pééneé.

Maariá Eritsabéeke ááhívéne

39 Átsihdyúhjáa íícúíye muhdúj coojívatúra dílle Maariá péé Jodéa íiñújiri íjcyáné caméhbáuri íjcyácoomívu.

40 Aalléhjáa Tsacariáke íááhívéne dííbyé taaba Eritsabéeke duurúváhi.

41 Áané tujkéveríhjyáa dílle Eritsabéeke íjtsíiméné vááúmeí íhbáu pañe. Áánáacáhjáa Píívyéébé Apííchó tsúúca dííllé pañe.

42 Aalléhjáa kéévánécoba néé Maariáke:

—Muurá tsijtye walléémú ehniíñevu uke Píívyéébe tujkéveelléhi. Aabe u tsíímáváábeke ímí pícyoó panévátúre.

⁴³ Aalle ¿muhdú ídátsohíwálleke oke ú aahívevá Táavyéjuube Tápájtýetéébé íjcyáííbyéj tsíiju u íjcyalle?

⁴⁴ Muurá oke u dúúruváváné tujkéveri tápañe tsíímene vááúmeí íímíjyúúvénej pééve.

⁴⁵ Ahdícyane ihdyu maímijyu u íjcyane eene uke Píívyéébe tujkévéélléné u cáhcujtsódú íjcyalle. Muurá ímiááné meénúibye úuma muhdú uke íñéhdúú.

⁴⁶ Ehdúhjáa Eritsabéé néénéllí Maaríá nééhií:

Ávyetaré táííbúuri ó duurúvá Píívyéébeke.

⁴⁷ Aabe Tápájtýetétsoobe mítyane oke ímíjyúúvetsó táííbuu.

⁴⁸ Muurá íñe dííbyé íicúve múnáalle ídátso o néérólleke oke ítsááveébe. Ahdícyane ícyoocátú pámeere míamúnáa óhdi ímíjyuuvéhi.

⁴⁹ Muurá Píívyéébe ímiáábé íhtsútuube íjcyaaabe tajtyééveri meenú ímí tehdújuco.

⁵⁰ Aabe pámeere míamúnáadítýú múhdumé dííbyeke ávyejúúllémeke píaabó díityédí íídaátsóvéne.

⁵¹ Muurá ávyetá íhtsútú nénehji imyéénúneri mítyájkímyeímyeke núcójpívétsoóbe.

⁵² Áhdure íhtsútujte ávyéjútédítýú íavyéjú idyójtúne ávyéjuutétsoobe ídaátsóméjhikéréjuco.

⁵³ Muurá ímiááneríyé tsúúrámeíhíjcyámedívú ehniíñevu bóhówájtsoobe teéne. Áanetu íhtsutúme ehnéva múnáa téeneríyé tsúúrámeíhíjcyámeke tsá díbye ímiáánevu ájcutúne.

⁵⁴⁻⁵⁵ Muurá íhñéjté íjraéémú meíjcyámeke ídaatsólléne íhvéjtsótuubéré meke píáábohíjcyá múijyú níjkéváityúné éhnéhjáa méidé múnáajpi Aavarááuvuke pámeere íjtsíménémúháábema íñéhdújuco.

Ehdúhjáa neelle Maaríá.

⁵⁶ Aalléhjáa pápihchúú nuhbává Eritsabéema íjcyátsihdyu oomí ihjyávu.

Tsojtsó múnáajpi Jóááke tsíiju tsíímaváne.

⁵⁷ Aanéhjáa Eritsabéé tsúúca itsíímáváiñe éévé úújetédú tsíímavá wájpííkye.

⁵⁸ Áijyúhjáa díílle hájkímuma tsijtye téeneri íímíjyúúvéne duurúvá dílle tsíímaváne Píívyéébere díílleke píaabóné iwáájácúnema.

⁵⁹ Aaméhjáa tsúúca íhyojtsítú pápihchúúj coojívájuko íjcyáábéwúuke íñamého níjcáúemííhé kíhdyahíróhi. Áánemáhjáa imíllerómé dííbyéwúuke imyémenúné cááni Tsacaríá déjuri.

⁶⁰ Áronáacáhjáa tsíiju nééhií:

—Tsáhaá, Jóáa dííbye mémé.

⁶¹ Áánéllíhyéhjáa nééme díílleke:

—Áronáa tsá teene dídyohjíba múnáa mémé íjcyatúne.

⁶² Ehdúhjáa íñééne cááníkye úbahcyómé díbye imyéménu keená ímíllenévu.

⁶³ Áánéllíhyéhjáa cááni Tsacaríá tsíeméné ityáúmeíñetu caatúnú 'Jóáa dííbye mémé íjcyááhi' íñééneé. Ááneríhjáa pámeere ullévenúhi.

⁶⁴ Áijyúhjáa tsúúca íhjyúvaabe Píívyéébeke duurúváhi.

⁶⁵ Ááneríhjáa teene Jodéa íiñújí caméhbáúne múnáa iúllévenúne úbálléjcatsíhi.

⁶⁶ Áánemáhjáa Jóáádityu néémeé:

—¿Aca íhya ííne íhtsútuubéí dííbyéwu? Muurá Píívyéébe ímí dííbyeke íjtsúcunúhi.

Píívyéébeke Tsacaríá dúúruváne

⁶⁷ Aanéhjáa téijyu diibye cááni Tsacaríá Píívyéébé Apííchó ípañe íjcyabe dííbyeke dúúrúvaabe nééhií:

⁶⁸ Maímijyu ihdyu mee ijraéémú ávyéjuube Píívyéébe íjcyanej. Muurá meke píááboobe mepájtyeteki.

⁶⁹⁻⁷⁰ Muurá íicúve múnáajpi Dabííúvúj tsiiménémúháábedítýú pícyóiibye tsaapi íhtsútuube meke pájtyetétsoííbyeke tsúúcajátújucóo íhýú uubálle múnáaj tééveri ínéhduú.

⁷¹ Aabe meke pájtyetétsoó mémunáadítýu.

⁷² Muuráhjáa méihde múnáaúvudi ídáátsóvéne diityéké íhvéjtsótuube píaabó muhdú diityéké ínéhdújuco.

⁷³⁻⁷⁵ Muuráhjáa téhdure méihde múnáajpi Aavaráaúvuke ímiáánetúré neebe meke mémunáadítýú ipájtyetétsoííne íínerí ílityétúmé dííbyekéréjuco meíicúve múijyú níjkéváityúne.

⁷⁶⁻⁷⁷ Ehdúhjáa íhýúvátshdyu diibye íllíwúuke neébe:

Ahdícyane uu hájchíwu ú íjcyáa íhtsútuube Píívyéébé íhýú uubálle múnáajpi. Aabe dííbyeéjteke ú ímíbaávyétsoó Ávyéjúúbé ihde ditye iwáájácu tsúúca diityé ímityuháñe Píívyéébe diityedí ídáátsóvéne ábájííveííne ditye ipájtyeteki.

⁷⁸ Muurá meke ídaatsólléne cáámetu wállóóiibye tsáápiikye meéllevu mepájtyetéíne mééma méénúííbyeke.

⁷⁹ Aabe muurá waajácútsoó ímiájíjtóvú eene iwágóóóvéíyojítóré úráávyehíjcyámé ídátsó cúúvétsii múu íjcyadu wáájácúratúmé ícyahíjcyámeke. Ehdú muurá ímiájíjtóvú meke waajácútsóiibye tsaímíyé meíjcyaki.

Ehdúhjáa neebe Tsacaríá.

⁸⁰ Aanéhjáa diibye tsíimene tsaímíyé píívyeebe íjcyá Píívyéébe ímillédu. Aabéhjáa ícyahíjcyá ííneúbará píívyétúné ííñújiri ímúnaa ijraéémú dííbyeke ímííneúvú wáájácútsihvújuco.

2

Jetsóoke Maaríá tsíimaváne (Mt 1.18-25)

¹ Áánetúhjáa Maaríá tsúúca tsíimávaiíne pííhínáa páñétúejpi ávyéjuube Tséétsa Aogójtó táuhbá pámeere imyémeháñe icyáátúnútsámeíki.

² Téijyúhjáa Tsííríá ííñújí avyéjuube Tsiréénio íjcyánáa méénútujkénúmé teene páme méméré cáátúnúmeííne.

³ Áánéllíihyéhjáa pámeere pehíjcyá ímichi íííñújí comíínevu imyémeháñe icyáátúnútsoki.

⁴⁻⁵ Aanéhjáa Jotséé diille mewa Maaríá éévállema péé Gariréa ííñújí Natsaréetu Jodéa ííñújiri íjcyacóómí Beréevu Dabííúvúu tsíimávámeítsihvu imyémé icyáátúnútso dííbyeúvúj tsiiménémúhaabe íjcyánéllíihye.

⁶ Aanéhjáa tétsii dityétsí íjcyánáa tsúúca Maaríá tsíimávaiíne éévé úújetéhi.

⁷ Aalléhjáa tujkénúejpi íjcyáábeke ítsíimáváne wáýámubááneri íbííjínúúbeke tódsíjcaró jéémú éébutáwá pañévú kíá dityétsí íjcyáíyotsíí íjcyátúnéllíihye.

Jéémú tehme múnaa Jetsóoke ááhivéne

⁸⁻⁹ Áánáacáhjáa técoomí úníuri tsaate obééjámuke téhmehíjcyámedívú tépejco níjkyéji múnáajpi bóhówáávéébedítýú Píívyéébé ámítsaráhcó diityéké ájchúacunúneri mítyane ílityéme.

¹⁰ Árónáacáhjáa neebe diityéke:

—Méíllityédíñe. Muurá ímiá uubállema o tsáá ámuha éllewu pámeere mítyane ímíyúúvéíñe uubállema.

¹¹ Muurá tsúuca ámuhá avyējuube ámuhakye pájtyetétsóíbyeke tsáápille tsíimavá Dabíiúvú coomívu.

¹² Aabe wáyámubááneri bííjínúmeíbyé jéémú éébutáwá pañe íjcyáábeke ámuha maájtyúúmínetúré méwaajácuú diibyējuco íjcyane.

¹³ Áanáacáhjáa diibye níjkyéji múnáajpí úniúvú tsijtye mítyame dííbyé nahbéjté bóhówaavéhi. Aaméhjáa Píívyéébeke dúúruvámé nééhií:

¹⁴ Maímijyu Píívyéébe níjkyéjiri íjcyáábej. Muurá ííñújiri íjcyané míamúnáa díbye ímillédú íjcyame tsaímíyējuco íjcyáíñe íná diityé hallúrí íjcyájúcootúme.

¹⁵ Aaméhjáa níjkyéji múnáa tsúuca péené boone diitye jéémú tehméjté néjcatsíhi:

—Cána bo metsu mepéé Beréevu Píívyéébe meke úúballéne maájtyúmiki.

¹⁶ Ehdúhjáa íñééne íícúí téhullévú pééme ímiááné ájtyúmité diille Maaríaa, Jotséee, diibye tsíiménéwu jéémú éébutáwá pañe íjcyáábee, íjcyámeke.

¹⁷ Aaméhjáa dííbyeke íajtyúmíne úúballé níjkyéji múnáajpí dííbyéwúudítýú nééneé.

¹⁸ Ááneríhjýa ullévenúme.

¹⁹ Aanéhjáa Maaríake ííne ímíjyaú pájtyelle téeneri ítsámeíhijcyáhi.

²⁰ Átsihdyúhjáa diitye jéémú tehméjté oomí Píívyéébeke ávyéjútsuméré diityékée tene némeídyújuco tene íjcyánéllíhye.

Jetsóoke dítye mémenúne

²¹ Aanéhjáa 8 coojíva íjcyáábéwúuke íñaméhó níjcaúemííhé kíhdyahíróme. Átsihvúhjáa dííbyeke meménúme Jetsóodívú níjkyéji múnáajpíhjýa Maaríake dílléi éévátúné íhdéjuco néhduú.

²² Téijyúhjáa diille Maaríá ímíbájhómeííñe éévé úújeténéllíi pééme Jerotsaréevu Moitsééúvuj téeveríhjýa Píívyéébe néené taúhbaju néhdu ímyéénuki. Áhduréhjáa téijyu Jetsóoke Píívyéébe hójtsí pañévú pícyoomútsi.

²³ Ehdúhjáa meenúme Píívyéébe taúhbaju íllu néhdújuco: “Tujkénú pamévare wájpíikye tsíimávaabe Píívyéébe wáabyutáábé íjcyááhi.”

²⁴ Aamútsíhjýa tsajtyé Maaríá ímíbájhómeííñe hallúvú Píívyéébeke íícúveíñe míityétsi wahpéjtétsikye dííbyé taúhbaju íllu néhdújuco: “Múu toómehémútsíúbake íjúúumútsíúbake tsíva ímíbájhómeííñe íícúve.”

²⁵ Téijyúhjáa Jerotsaréeri ímiáábé íjcyaaabe Tsimeóó tsaímíyé Píívyéébe ímillédú ícyahíjcyaaabe ítsohíjcyá íjraéémuke ímíbáávyétsóíbye tsááiñe.

²⁶ Áábé pañéhjáa Píívyéébe Apííchó íjcyane úúballé dííbyeke díbyéi dsíjívétúnáa Píívyéébe wállooíñe meke pájtyetétsóíbyeke.

²⁷ Aabéhjáa Píívyéébe Apííchóré tükévéjtsóneri péé duurúvajávu. Áanáacáhjáa Jetsóówúuma tsíijumútsí úcaavé tééja pañévú Píívyéébe taúhbaju néhdújuco dííbyéwúuke ímyéénuki.

²⁸ Áhullévúhjáa diibye Tsimeóó dííbyéwúuke ííhbúcúne Píívyéébeke dúúrúvaabe nééhií:

²⁹ Ayúju Píívyéébeéj, tsúuca íñe oke ú ájtyúmitsó okée u néénevu dííicúve múnáajpi o íjcyáábeke. Áhdícyane óvíi íllurējuco o dsíjívéne.

³⁰⁻³¹ Tsúuca ó ájtyumí múúhakye pájtyetétsóíbyeke pámeere míamúnáadívú u bóhówáávétsóóbeke.

³² Aabe peetédú néébe téhdure íjraéémú íjcyátúróné míamúnáake ímiájijtóvú waajácútsoóhi. Áhdure íhñéjté íjraéémuke ávyéjútsoíbye.

³³ Ehdúhjáa Tsimeóó íhjyúváneeri tsíijumútsí ullévenúhi.

³⁴ Téhduréhjáa diityétsí hallúvú piáábó táúmeíbyé ímí dityétsí ijcyaki. Átsihdyúhjáa neebe Maariake:

—Áánúdityu ijcyane muurá mítyame memúnaa ijraéémudítýú éhniíñevu tútávááveéhi. Aame illure dííbyeke ehdiíwálleé ávyejúúllétúme. Áronáa ijcyaimyé tsaate dííbyeke cáhcujtsóme.

³⁵ Ehdú dííbyeke tene pájtyécooca waajácúmeíñe muhdú míamúnaa tsáápiitsá íjtsaméi ijcyane. Áijyu teene páneere u íitene uke tsíijuke ávyetá kimóhcó pájtyeé díííbúutu. Ehdúhjáa neebe Tsimeóó Maariake.

³⁶⁻³⁷ Áhduréhjáa ijcyalle tsáápille kéémelle Atséé dohjíba múnáajpi Panoéeúvú ajyúwá Áánaá. Aalléhjáa bádsíjcaja ijcyácooca ityájíwáábema ijcyá 7 pijcyábáre. Aanéhjáa tsúuca 84 pijcyábájucó ipíibajyúúvatétsihdyu ijcyalle tsá íínehíjcyatú duurúwájatu. Páijyuvárehjáa Píívyéébeke dúúrúvalléré ihjyúvahíjcyá dííbyema. Tsáijyúhjáa áwahíjcyalle majcho dííbyema íihjyúwácoóca. Aalléhjáa Píívyéébere tükévétjsóneri íhdéjucó íiná pájtyeíñe úúbállehíjcyalle tétsihvu itsááne duurúwá Píívyéébeke.

³⁸ Áané boonéhjáa úúbállelle Jetsóó Mepájtyetétsoobe íjcyájucóóné pámeere Jerotsarée múnáa ipájtyetéíñe ítsohíjcyámeke.

Natsaréevu ditye óómiñe

³⁹ Ehdúhjáa Píívyéébé taúhbaju néhdu Jetsóój tsíijúmútsí imyéénúné boone oomí Gariréa ííñújivu íhcyóómi Natsaréevu.

⁴⁰ Aanéhjáa Jetsóó Píívyéébé piáábójú pañe tsaímíyé píívyeebe panévaré waajácúhi.

Duurúwájá pañe Jetsóó íjcyane

⁴¹⁻⁴² Aabéhjáa tsúuca 12 pijcyábá íjcyáábema tsíijúmútsí péé Jerotsaréevu pajtyeté wañéhjivu ténevá pijcyábádú ipyéhijcyádújucó.

⁴³ Aanéhjáa téené pajtyétavu diityétsidítýú coévaabe Jerotsaréevu dityétsí wáájácútúné hallúri.

⁴⁴ Íjtsúcunúmútsíhjyáa díbye péjucóóné tsaatéma. Áánemáhjáa tsájcoojíjucó ipyééróne néhcóromútsí dííbyeke imúnáá pañe. Téhduréhjáa tsijtye iwáájácúmé pañe néhcóromútsi.

⁴⁵ Áronemáhjáa tsííñe óómimútsí Jerotsaréevu dííbye néhcovu.

⁴⁶ Aamútsíhjyáa ájtyumí 3 coojíwatu duurúwájá pañe taúhbájú uwáábojtéj píine ácuúcunúúbé ditye íhgyúwájcatsíñe lléébúacunúhíjcyáábeke. Aabéhjáa téhdure díllóhíjcyá íicyánéjcutu diityéke.

⁴⁷ Ááneríhjyáa ávyeta ullévenúme muhdú kémúúbejííva wáájácúneri. Téhduréhjáa dííbyeke ditye díllone díbye áñúcuhijcyáneri ullévenúme.

⁴⁸ Áhduréhjáa tsíijúmútsí dííbyeke íájtyúmíne ullévenúhi. Áábekéhjáa tsíiju nééhií:

—Llíhij, ¿aca íveekí ehdu múhtsikye ú dáríívéhi? Muurá muhtsi díícyáánidyu néébema uke ménéhcohíjcyá tsíñehjírjúco íjtsámeímútsíye.

⁴⁹ Áánéllíihyéhjáa neebe diityétsikye:

—¿Aca muhdú ííwane oke ámuhtsi ménéhcohíjcyáhi? ¿Aca tsá ámuhtsi mewáájácútú Llíhíyó wákimyéiyi o íjcyáidyújucó o íjcyane?

⁵⁰ Ehdúhjáa diityétsikye díbye nééne tsá dityétsí wáájácútú íiná íñééiyóné ehdu díbye nééneé.

⁵¹ Aabéhjáa botsíi diityétsima oomí Natsaréevu. Aabéhjáa ícyahíjcyá tsaímíyé diityétsima muhdú dityétsí ímillédu. Aanéhjáa ímíwu tsíiju íjtsúcunúneri ítsámeíhíjcyáhi.

⁵² Aabéhjáa tsúuca kééméveebe mítyanéjucó wáájacúúbeke ímí Píívyéébe íjtsúcunúúbeke téhdure míamúnaa ímí íjtsúcunúhi.

3

*Tsojtsó múnáajpi Jóáa úwaabóne
(Mt 3.1-12; Mc 1.1-8; Ja 1.19-28)*

¹ Téijyúhjáa 15 pijcyábájuco Tibéerio páñétúejpi ávyéjuube íjcyánáa Póótsio Piráátó Jodéa iiñújí avyéjuube. Áánetúhjáa Heróódé Gariréa iiñújí avyéjuube. Áánetúhjáa íñahbe Perípe Itoréaa, Taraconítee, íjcyané iiñújíicú avyéjuube. Áánetúhjáa Ritsaníá Abiríiniá iiñújí avyéjuube.

² Áánetúhjáa Anáama Caipáamútsí páñétúejtetsí llúúvájte avyéjuttetsi. Téijyúhjáa Tsacaríá hajchi Jóáa íñéubará píivyétúné iiñújiri íjcyáabeke Píivyéébe néé dibye iúwááboki.

³ Ahdújucóhjáa dibye úwááboobéré péhijcyané patsíhjívá múnáakéré Joodáa úníuri íjcyané iiñújíine múnáake. Nehíjcyabéhjáa ditye ímítuyháñé íhvéjtsóne Píivyéébe icyánejcúvuréjuco íbúwáavéne itsójtsótsámeí Píivyéébe diityédí ídáátsóvéne diityé imítuyú ílluréjuco iábájjíveki.

⁴ Ehdúhjáa Jóáa úwáábohíjcyá Píivyéébe ihjyú uubálle múnáajpi Itsaíauvú íllu néhdújuco: Méímibáavyé ímítuyú ámuha meícyahíjcyánetu tsaímiyéjuco ámuha meíjcyámeke Ávyéjuube íájtumívakí.

⁵ Méímibáavyé ámuhá íjtsaméí éhne múúne juuva nehníwu nénéhjiri pééroju meímibájchoju ímí tsatújkevérejuco íjcyadu.

⁶ Muurá Píivyéébe wálloó meke pájtyetetsóííbyeke pámeere míamúnaa íájtuyúmi.

⁷ Ehdúhjáa Jóáa úwáábohíjcyánéllíi tsaate peecútéré dííbyedívú itsójtsótsámeí tsáámeke neébe:

—íÁvyeta mía ííñimiyémúeméjte ámuúha! ¿Múha ámuhakye néé peecútéré ámuha metsójtsótsámeíñeri mepállójcoiyóné Píivyéébe meke méimítuyháñé hallútú ícúbáhraíñé méumíwari íjcyánetu?

⁸ Tujkénúí méuujétsó ímíáané Píivyéébe icyánejcúvuréjuco ámuha meíbúwaavéné mewáájácu ímíáané tehdújuco ámuha meíjcyane. Tsá ámuha menémeítyuró Aavaráauvúj tsiménémúhaabe ámuha meíjcyánéllíi íná ámuhakye pájtyéityúne. Muurá íñe néwayúúné íjcyáronetu Píivyéébe ípívyéjtsóiyá tsijtye Aavaráauvúj tsiménémúháabeke.

⁹ Aabe muurá téhmehíjcyá ímítuyúmeke iwáágóoíñé éhne múúne tsaapi íbájtsoitu ímíñe néévátuhéjji úwáájiri íllóne cóvajtsódu.

¹⁰ Ehdúhjáa dibye néénéllíi tsaate néé dííbyeke:

—¿Aanéhaca muhdú muha meíjcyáiyáhi?

¹¹ Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Wájamúúvámé ájcúiyá tsájaavu tsaate wájamúúvátúmeke. Áhdure majchómá íjcyame ájcúiyá imájchoma íjcyátúmeke. Ehdúhjáa neébe diityéke.

¹² Téhduréhjáa tsaate ávyéjúúbé wáábyuta dsíídsike áhdótsohíjcyámé itsójtsótsámeí dííbye élleu ipyééne néé dííbyeke:

—Uwááboóbej, ¿aca muhdú muha meíjcyáiyá ímí Píivyéébema meíjcyaki?

¹³ Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Tsá ííñújí avyéjúúbé taúhbaju néené ehnííñevu ámuha maáhdótsohíjcyáityuró míamúnáake.

¹⁴ Áhduréhjáa tsaate tsodáhómú néé dííbyeke:

—¿Ácooca muha muhdú meíjcyáiyáhi?

Áánéllíihyéhjáa idyé neébe:

—Tsá tsaaté éhne peecútéré ámuha medótúcuhiŋcyáítyuróne. Áhdure tsá tsaaté hallúvú ámuha maállítyuróne. Áhdure ámuhakye múhduná ditye ámuhá wákimyéí áhdone múu ímí íjtsúcunú tehdújuco.

¹⁵ Ehdúhjáa diityéké Jóáa nénélli díbyedítýú míamúnáa íjtsámeí tsáijyu múu diibyējuco míamúnáake pájtyetétsóiibye díbye íjcyane.

¹⁶ Áronáacáhjáa neebe diityéke:

—Muurá ihdyu ámuhakye ó tsótsohíjcyá nújpácyori. Áánetu íjcyaa tsijpi táhboone úwáábóiibye táehníínevú íhtsútuube íjcyáabeke íjtyúhápáájíubaré o tácoríúcu díbyedívú o píihívéityúroóbe. Diibye ihdyu ímiááne cáhcújtsómé pañévú pícyoó Píívyéébe Apíícho. Áánetu cáhcújtsótúmeke cúújúwá pañévú waagóóiibye.

¹⁷ Muurá dówajcárováiibye ímityúmedítýú ímiáámeke éhne múúne bíivá pañétú tríigo meújcune maááhívetsoódu. Muurá ímiáámeke iújcúne ímityúmeke waagóóiibye cúújuwa múijyú áabatéityúwá pañévú éhne múúne tríigo néévá meújcúné boone téhiibájí bíivamá mecóvajtsódu.

¹⁸ Ehdúhjáa Jóáa ímiáájú úwáábohíjcyá míamúnáake.

¹⁹ Aabéhjáa ávyējuube Heróódeke néé íveekí ímíñejí íñahbe Perípe táábake díbye táábaváne. Téhduréhjáa neebe díbye tsíñehji ímityúné méénuhíjcyáne.

²⁰ Ehdúhjáa Jóáa úwaabóné illéébóiyótsihvu illure díbyedívú tééné hallútú cuvéhoojánútsoóbe. Ááneríhjáa éhníínevúré ímityúné méénuúbe.

Jetsóó tsójtsótsámeíñe (Mt 3.13-17; Mc 1.9-11)

²¹ Aanéhjáa Jóáa míamúnáake tsótsohíjcyáábedívú téhdure Jetsóó tsójtsótsámeíhi. Aabéhjáa Jetsóó Píívyéébema íhjuvánáa cáámetu dííbyé Apííchó íjuuúdu bóhówaavéné níityé díbyedívu.

²² Áanáacáhjáa Píívyéébe néé cáámetu:

—Uu Hájchíwúuke o wájýúúbedi mítyane ó ímíjyúúhií.

Jetsóó íhdé múnáaívu (Mt 1.1-17)

²³ Aanéhjáa Jetsóó 30 pijcyábá íjcyaa botsíi tujkénú íwákimyéi. Aabéhjáa tene némeíhijcyádú Jotséé hajchí. Áánetúhjáa Jotséé Eríí hajchí.

²⁴ Áánetúhjáa Eríí Matáá hajchí. Áánetúhjáa Matáá Revíí hajchí. Áánetúhjáa Revíí Méekí hajchí. Áánetúhjáa Méekí Jááná hajchí. Áánetúhjáa Jáána tsijpi Jotséé hajchí.

²⁵ Áánetúhjáa Jotséé Matatía hajchí. Áánetúhjáa Matatía Amóó hajchí. Áánetúhjáa Amóó Naóó hajchí. Áánetúhjáa Naóó Éerí hajchí. Áánetúhjáa Éerí Nagái hajchí.

²⁶ Áánetúhjáa Nagái Máá hajchí. Áánetúhjáa Máá tsijpi Matatía hajchí. Áánetúhjáa Matatía Tsemeíí hajchí. Áánetúhjáa Tsemeíí Jotséé hajchí. Áánetúhjáa Jotséé Jodáá hajchí.

²⁷ Áánetúhjáa Jodáá Joanáá hajchí. Áánetúhjáa Joanáá Réétsá hajchí. Áánetúhjáa Réétsa Tsorobabéé hajchí. Áánetúhjáa Tsorobabéé Tsaratiéé hajchí. Áánetúhjáa Tsaratiéé Néerí hajchí.

²⁸ Áánetúhjáa Néerí Méekí hajchí. Áánetúhjáa Méekí Áadí hajchí. Áánetúhjáa Áadí Cotsáá hajchí. Áánetúhjáa Cotsáá Emodáá hajchí. Áánetúhjáa Emodáá Ééré hajchí.

²⁹ Áánetúhjáa Éére Jotsoéé hajchí. Áánetúhjáa Jotsoéé Erietséé hajchí. Áánetúhjáa Erietséé Joríí hajchí. Áánetúhjáa Joríí Matáá hajchí. Áánetúhjáa Matáá Revíí hajchí.

³⁰ Áánetúhjáa Revíí Tsimeóó hajchi. Áánetúhjáa Tsimeóó Jodáá hajchi. Áánetúhjáa Jodáá Jotséé hajchi. Áánetúhjáa Jotséé Jonáá hajchi. Áánetúhjáa Jonáá Eriakíí hajchi.

³¹ Áánetúhjáa Eriakíí Meréá hajchi. Áánetúhjáa Meréá Maináá hajchi. Áánetúhjáa Maináá Matátá hajchi. Áánetúhjáa Matátá Nataá hajchi.

³² Áánetúhjáa Nataá Dabíí hajchi. Áánetúhjáa Dabíí Itsaíí hajchi. Áánetúhjáa Itsaíí Obéé hajchi. Áánetúhjáa Obéé Bóó hajchi. Áánetúhjáa Bóó Tsamóó hajchi. Áánetúhjáa Tsamóó Naatsóó hajchi.

³³ Áánetúhjáa Naatsóó Aminadáá hajchi. Áánetúhjáa Aminadáá Aráá hajchi. Áánetúhjáa Aráá Ejróó hajchi. Áánetúhjáa Ejróó Páaré hajchi. Áánetúhjáa Páaré Jodáá hajchi.

³⁴ Áánetúhjáa Jodáá Jacóóbó hajchi. Áánetúhjáa Jacóóbó Itsáá hajchi. Áánetúhjáa Itsáá Aavaráá hajchi. Áánetúhjáa Aavaráá Taréé hajchi. Áánetúhjáa Taréé Nacóó hajchi.

³⁵ Áánetúhjáa Nacóó Tseróó hajchi. Áánetúhjáa Tseróó Ragáó hajchi. Áánetúhjáa Ragáó Perééké hajchi. Áánetúhjáa Perééké Hebéé hajchi. Áánetúhjáa Hebéé Tsáará hajchi.

³⁶ Áánetúhjáa Tsáára Caináá hajchi. Áánetúhjáa Caináá Apatsáá hajchi. Áánetúhjáa Apatsáá Tséé hajchi. Áánetúhjáa Tséé Noéé hajchi. Áánetúhjáa Noéé Raméé hajchi.

³⁷ Áánetúhjáa Raméé Matotsaréé hajchi. Áánetúhjáa Matotsaréé Enóó hajchi. Áánetúhjáa Enóó Jaréé hajchi. Áánetúhjáa Jaréé Mararéé hajchi. Áánetúhjáa Mararéé Caináá hajchi.

³⁸ Áánetúhjáa Caináá Enóó hajchi. Áánetúhjáa Enóó Tséété hajchi. Áánetúhjáa Tséété Adáá hajchi. Aabéhjáa diibye Adáake Píívyéébe ípívyéjtsó tujkénú ííñúbatúre.

4

Jetsóoke Naavéné mávárijchóne

(Mt 4.1-11; Mc 1.12-13)

¹ Aanéhjáa Jetsóó pañe Píívyéébe Apííchó íjcyaaabe Joodáatu óómííbyeke téenere tsajtyé ííneúbá píívyétúné ííñújivu.

² Áhullévúhjáa Naavéné mávárijchó dííbyeke. Áijyúhjáa 40 coojívájucu májchótuube téhulle íjcyaaabe ajyábáavatéhi.

³ Áábekéhjáa diibye Naavéné néehíí:

—Bo ímíáané Píívyéébe Hajchi u íjcyáhajchíí íu nééwáyutu pááaho dípívyéjtsóne majchoj.

⁴ Áánéllíhyéhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé: “Tsá apááñéré majchó tájpi meíjcyatúne.”

⁵ Ehdúhjáa Jetsóó nééne boonétú dííbyeke tsajtyéébe cámeháúvu. Átsihdyúhjáa úújétsóobe páneere ííñújí avyéjuvu.

⁶⁻⁷ Áánemáhjáa neebe dííbyeke:

—Íñe páneevúre uke ó ájcuú u mímóúúvéne oke u dúúrúváhajchííjyu. Muurá tahñe páneere íñe imíwu nééne íhtsútunéhjí íjcyane. Áánevu muurá o ímíllémeke ó ájcúiyáhi.

⁸ Áánéllíhyéhjáa idyé neebe Jetsóó dííbyeke:

—Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé: “Máavyéjuube Mépiivyéébekéré medúúrúváábeke méíícúvéiyáhi.”

⁹ Ááne boonétúhjáa idyé dííbyeke tsajtyéébe Jerotsaréevu. Áánemáhjáa duurúvájá hallúvú cáamevu itsájtyéébeke neébe:

—Áyu cána ímíáané Píívyéébe Hajchi u íjcyáhajchíí íchihdyu cátsiñíívyé baavújuco.

¹⁰⁻¹¹ Muurá dííbye waajácúháámitu nééneé:

Píívyéébe wálloó níjkyéji múnáake uke ditye ityéhme ìná uke ipájtyétuki. Aabe tsá ìnéúbatú u wápújúúvéityúne.

¹² Ehdúhjáa Naavéné Jetsóoke néénéllii neébe:

—Téhdure muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé: “Tsá Máavyéjuube Píívyéébeke memávárijchóityúne.”

¹³ Aanéhjáa tsiíne imávárijchóiyóné ipíívyetéjúcóótúnéllii ìlluréjuco díbye íhvétsoíñúné dílbyeke.

Jetsóó úwáábótujkénúné Gariréa iiñúji múnáadítu
(Mt 4.12-17; Mc 1.14-15)

¹⁴ Átsihdyúhjáa óómiibye Jetsóó Gariréa iiñújivu Píívyéébe Apííchó dílbyé pañe íjcyáabe. Áijyúhjáa díbye méénúné uubállé tsújaavé páneere tééné iiñújiri.

¹⁵ Aabéhjáa tééné iiñújiri íjcyáné pihcyáávejááneri úwááboobéré péhíjcyáábeke durúvahíjcyáme.

Jetsóó Natsaréi úwaabóne
(Mt 13.53-58; Mc 6.1-6)

¹⁶⁻¹⁷ Átsihdyúhjáa peebe Natsaréevu ípyée ipíívyécoomívu. Aabéhjáa imyéénuhíjcyádú wáyééévejcóójí pihcyáávéjá pañévú eevé Píívyéébe ihjyú uubállé múnáajpi Itsaiaúvú waajácúhaamívú ditye ájcuháami. Íllúhjáa díbye éévetsíí nééhií:

¹⁸ Píívyéébe Apííchó óóma íjcyáhi. Aabe oke picyóó ímiájíjtó wáajácútúmeke o úúbálleki.

Muurá ídátsó ícyahíjcyámé ímityúnéhjí pañe éhne múúne hállúvatúmé íjcyadu ícubáhrajte. Áánetu diityéké ó íjchívyétsoóhi.

¹⁹ Áámeke o úúbállé Píívyéébe diityémá ditye pájtyetéíne méénune.

²⁰ Ehdúhjáa nétsii iéévéne boone téhaamívú tééjá wákimyéi múnáajpikye íajcúne ácúúveébe. Áábedívúhjáa pámeere tééjá pañe íjcyame ullévenúhi.

²¹ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Ehdúu Píívyéébe íwaajácúháámitu nééne éévé tsúúca úújetéhi. Aane muurá tsúúca ámuha mélleebó o éévene.

²² Ehdúhjáa Jetsóó diityéké nééne pámeere ímí íjtsúcunúhi. Aaméhjáa iúllévenúne néjcatsíhi:

—¿Aca tsá éhne áánu Jotséé hajchi íjcyatúne?

²³ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Behtyu ámuha oke méneéhi: “Taabóóbé u íjcyáabe bo uure tááboméij.” Ehdu muurá ámuha méneé illu ámuha oke menééiyóne: “Capenaóó cóómiyí méénúraítyúronéhjí u méénuhíjcyádú cána meenu ícyoomíyí awáá úpée u píívyécóómiyi.”

²⁴ Átsihdyúhjáa tsiíne neébe:

—Cáhawáá ímiáánetúré ámúhakye o néékií: Tsá muurá cáábyekéikyé Píívyéébe ihjyú uubállé múnáadítu íiñúji múnáa ávyejúúlléityuróne.

²⁵ Muuráhjáa íjraéémú pañe mítyame pííbájujte walléémú íjcyará Eríaúvú Píívyéébe ihjyú uubállé múnáajpi íjcyácoóca. Téijyúu ájyaba tééné iiñújiri 3 pijcyábáj pñévvú daari íjcyánáaáca.

²⁶ Áronáacáa tsá Píívyéébe wállóotú Eríaúvuke diityé éllevu díbyée diityéké nééne ditye llééboítyuróné iwáajácúnema. Áánemáa wállóobe Tsidóó iiñújiri íjcyacóómí Tsaréétari íjcyáné piibájuülle éllevvúré dílbyeke.

²⁷ Téhdurée íjcyámé mítyame íjpi chajááveri chémeme Eritséóúvú Píívyéébe ihjyú uubállé múnáajpi íjcyáijyu. Árómedítuú tsá tsáápíuba bóhítsámeityúne. Apáábyéree Tsííriá iiñúji múnáajpi Naamáa bóhítsámei Eritséodívú ípyée icyáhcujsódújuco íjcyáabe.

²⁸ Ehdúhjáa Jetsóó néénetu cayóbáávatémé pámeere pihcyáávéjá pañe íjcyame.

²⁹ Áánemáhhjáa dííbyeke íjchívyetsómé técoomi íjcyáné caméhbáutu dííbyeke iwááóroki.

³⁰ Áronáacáhhjáa múijyúrá péjúcoóbe.

Tsáápi pañétú naavéneke Jetsóó wáágoóne

(Mc 1.21-28)

³¹ Aabéhhjáa péé Gariréa iiñújiri íjcyacóomí Capenaóovu. Átsíi múnáakéhhjáa úwááboobe wáyeéévejcóóji.

³² Aaméhhjáa ullévenúhijcyá muhdícyánéjcuri tujkévéwu díbye úwáábóneri.

³³ Áijyúhhjáa íjcyaaabe tsaapi tétsihyi pihcyáávéjá pañe naavéné ípañe íjcyaaabe.

³⁴ Aabéhhjáa kéévánécoba nééhií:

—íJetso Jetsóoj, Natsarée múnáajpi u íjcyaaabej! ¿íveekí múúhake u pátsárijcyóváhi? ¿Mityá múúhake u waagóovaj? Muurá uke ó waajácú ímiáábé Píívyéébé Hajchi u íjcyane.

³⁵ Ehdúhjáa naavéné dííbyé pañétú íhjuvánhéllii Jetsóó néé dííbyeke:

—íCúúvéhulléré díícyal! íDíjchivye áadí pañétu!

Ahdújucóhhjáa díbye íjchivyéne díityéj pñnévú íjcaáyóóbedítýú dííbyeke tútávájsótuubére.

³⁶ Ááneríhijyáa pámeere iúllévénúne néjcatsíhi:

—¿Aca múhdutú díbye néhdújuco naavémú íchívyehíjcyáné tsaaté pañétu?

³⁷ Ehdúhjáa díbye méénuhíjcyáné uubállé tsújaavé pámeere téené iiñúji múnáadívu.

Péedoró báábeke Jetsóó bóhítsóne

(Mt 8.14-15; Mc 1.29-31)

³⁸ Aanéhhjáa pihcyáávéjá pañétú íjchivyédu Jetsóó péé ímamyémuma Tsimóo jávu. Áánáacáhhjáa dííbyé baabe áíivyeri chéménéllii dííbyeke néeme díbye íbóhítsoki.

³⁹ Ahdújucóhhjáa díbye teene cheme úhbánetu díílleke tene pájtyene. Aalléhhjáa íbóhííne díityéké májchotsóhi.

Mítyámeke Jetsóó bóhítsóne

(Mt 8.16-17; Mc 1.32-34)

⁴⁰ Áijyúhhjáa meíijyunúrónáa tsívahíjcyámé páhduváré nééne chémeri chéméméhhjike dííbye éllevu. Áámekéhhjáa idyócarájcóneri bóhítsóhhijcyaaabe.

⁴¹ Aanéhhjáa tsaaté pañétú díbye naavémuke íjchívyetsómé nehíjcyáhi:

—Uu muurá Píívyéébé Hajchi.

Waajácúméhhjáa ímiááné díibyéjuco Pájtyetétsoobe díbye íjcyane. Áámekéhhjáa neebe tsiííne ditye tehdu íhjuvájúccóótuki.

Jetsóó úwaabóné pahúllevaré Gariréa iiñúji pañe

(Mc 1.35-39)

⁴² Aanéhhjáa tsitsíívevu Jetsóó péé técoomítýú tsiéllevu múubará íjcyátúhullévu. Áronáacáhhjáa míamúnáa néhcoméré pééme úújeté dííbyedívu. Aaméhhjáa wájyurá dííbyeke díbyéi ípyéétu díityédítýu.

⁴³ Áronáacáhhjáa neebe díityéke:

—Áronáa ó imíllé téhdure tsícyoomíji múnáake o úúballéné Píívyéébé avyéjutu íjcyáné uwááboju. Muuráhhjáa téénéllii Píívyéébe oke wallóóhií.

⁴⁴ Ahdújucóhhjáa díbye úwááboobéré péhijcyáné Gariréa iiñújiri pihcyáávéjááné pañe.

5

Mítyane amómeke ditye újcune

(Mt 4.18-22; Mc 1.16-20)

¹ Tsáijyúhjáa Jetsóó Genetsaréé unéú úníuri íjcyánáa mityane miamúnaa dííbyedívú píhcyavé Píívyéébé uwááboju illéébúacunúné ímíllénema.

² Áanáacáhjáa ájtyúmíibe míneecu iéveniíccú tééú úníuri cátsuhjúacunúmíicú témiíccú aabájajtéhjáa ítsinúcoohóné iníjtyu íjchívyéné boonéemiícu.

³⁻⁴ Aanéhjáa Tsimóo éhmí pañévu iúcaávéne neebe ditye áyánéwu dííbyeke pínnéehívú icyátújcaáyoki. Aabéhjáa téemí pañétú diityéké iúwáábótsihdyu nées Tsimóoke:

—Áyu cána illuréjuco ípañétsíí métsinúútej.

⁵ Áanélliihyéhjáa Tsimóo nées dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ávyetáne pécóhajchótá muha metsínuurómé tsá meújcutú tsáápiúbake. Áronáa ihdyu u néenélii tsiíne muha métsínuúhi.

⁶ Ahdújucóhjáa tsínuume mityane újcune amómeke. Ávyetáhjáa tsínucóóhó illuréjuco móhtobané diityé padúúcuri.

⁷ Áanélliihyéhjáa íhyójtsíneri bómihcómé íñahbéjté íhdyúémiri íjcyámeke ditye ipíáábotéki. Ahdújucóhjáa péemema ditye íjchívyetsóne. Aanéhjáa ávyeta ihmíneécú buúúvetu.

⁸ Áaneríhjáa diibye Tsimóo Pééodoro iúllévenúne Jetsóo lliínevú imímóúúvéne néehíí:

—Ávyéjuúbej, ímítyuube o íjcyabe tsá díúníuri o íjcyáítyuróne.

⁹ Ehdúhjáa neebe ávyetá mityané amómeke iújcúneri iúllévenúnema.

¹⁰ Téhduréhjáa íñahbéjtétsí Tsebedéó hájchimútsí Jacóóboma Jóáámutsi ullévenú téeneri. Áronáacáhjáa Jetsóo nées Tsimóoke:

—Tsájúréévedííne. Muurá íne amómé lliíñája múnáajpi u ícyahíjcyabe ícyoocátú miamúnáakéréjuco Píívyéébé icyánejcúvú u íbúwáávétsoííne.

¹¹ Áanélliihyéhjáa icyátsúúvétsihvúré páneere íhvéjtsóne Jetsóomáyéjuco ditye péeneé.

*Íjpi chájáávéébeke Jetsóo bóhiítsóne
(Mt 8.1-4; Mc 1.40-45)*

¹² Aabéhjáa Jetsóo tsácoomíyí íjcyánáa tsaapi íjpi chájááveebe tsáábe dííbyeke íájtyúmííbe lliínevú imímóúúvéne néehíí:

—Ávyéjuúbej, ¿aca muhdúiyó teene oke u bóhiítsóne?

¹³ Áanélliihyéhjáa Jetsóo dííbyeke dócárájcoobéré néehíí:

—Mu ihdyu tehdujúcoj.

Ehdúhjáa dibye néenemáyé tsúúca bóhiíbe.

¹⁴ Áábekéhjáa boíjcyuube dibye muucá iúúbállétu muhdú íbóhiíne. Neebéhjáa dííbyeke:

Tsapéhduré llúúváábe éllewu péene dííbyedívú dúhjétsámeityeco. Áane Moitséeúvúu néhdu Píívyéébeke tsíeméneri ú íicúveé téenetu miamúnaa iwáájácu u bóhíjucóóne.

¹⁵ Ehdúhjáa dibye néerónáa tsúúca pámeere téené uubállé waajácúhi. Áanélliihyéhjáa mityane miamúnaa píhcyáávehíjcyá dííbyé uwáábovu dibye diityéké íbóhiítsó ditye cheménéhjitu.

¹⁶ Áronáacáhjáa diityédítýú múha íjcyátúhullévú péhíjcyabe Píívyéébema ííhjúvaki.

*Íjpi vááúmeítyúúbeke Jetsóo bóhiítsóne
(Mt 9.1-8; Mc 2.1-12)*

¹⁷ Aabéhjáa Jetsóo tsáijyu úwáábohíjcyánáa íjcyámé tétsihyi paritseómuma taúhbájú uwáábojte Gariréaa, Jodéaa, íjcyané iníjícútu pahúllevátú tsáámeé. Áhduréhjáa íjcyámé tsaate Jerotsaréetu tsáámeé. Aaméhjáa íténáa Jetsóo Píívyéébé íhnáhoori bóhiítsóhíjcyá cheméméhjike.

18 Áánaacáhjáa tsaate tsivá ííbotári íjpi vaaúmeityúúbeke. Áábekéhjáa imílleromé Jetsóó tsájá pañe íjcyáabe éllevu itsájtene.

19 Áronáacáhjáa tsá ditye píivyetétú múhdutú iúcaávéiyóné mityane míamúnaa íjcyanélliíhye. Áanélliíhyéhjáa cáamevu inéríívyéne dííbyé tujkévetu idyóhejúróhéjutu niityétsómé dííbyeke míamúnááj pñnévu.

20 Aaméhjáa ímí cáhcujtsóné iwáájácúne neebe Jetsóó dííbyeke:

—Muúbej, tsúuca úhdi o ídáátsóvéne díímítúyú ó ábájíivéhi.

21 Ehdúhjáa Jetsóó nééne taúhbájú uwáábojtémá paritséómú illéébóne néjcatsíhi:

—¿Muubáami aabye íveekí ímityúné ihjyúvá Píívyéébe ímí íjtsúcunúnejíívari? Tsá muurá míamúnáa ímityuháñe mewáágóóityuróne. Apáábyéré ihdyu Píívyéébe piivyeté teene iwáágoóne.

22 Ehdúhjáa ditye néjcatsíñe Jetsóó iwáájácúne néé diityéke.

—¿Aca íveekí ehdu ámuha méíjtsámeíhi?

23 Áánerá o piivyeté míamúnáadi o ídáátsóvéne diityé ímityuháñe diityémá o ímíbajchóne. Áanéllií o piivyeté áánúke o nééneé: “Úhdi o ídáátsóvéne díímítúyú úúma o ímíbajchóhi.” Áhdure o piivyeté o nééneé: “Dímíjpyeténe dipye.”

24 Ahdícyane cáhawáá óvíi ámuha máájtyumí Míamúnáájpidívúu o ípívyééveebe muhdú o méénune.

Ehdúhjáa inééne diibye íjpi vaaúmeityúúbeke neébe:

—Dímíjpyeténe eene dííhbotámá dipye dihjyávu.

25 Ehdúhjáa Jetsóó néénemáyé diityej pñnétú íjyóócúúvéne péjúcoobe ihjyávu Píívyéébeke dúúrúvaabére.

26 Ááneríhjáa pámeere tétsihyi íjcyame iúllévenúne téhdure duurúvá Píívyéébeke. Aaméhjáa itsájuréévéne nééhií:

—¿Aca muhdú aabye meke ullévenútsóhi?

Revíkye Jetsóó újcune

(Mt 9.9-13; Mc 2.13-17)

27 Átsihdyúhjáa péébe Jetsóó ájtyúmité Revíkye ííñújí avyējuúbé wáábyuta dsíídsike iáhdótsohíjcyátsihyi ácuúcunúúbeke. Áábekéhjáa neébe:

—Muúbej, ookéréjuco duráávye.

28 Ahdújucóhjáa díbye páneere imyéénuhíjcyané ííhvéjtsóne dííbyemáyéjuco pééneé.

29 Aabéhjáa Jetsóoma wáñehjíváté ihjyávu. Áánevúhjáa díbye míñutsómé mityame tsáá tsijtye ííñújí avyējuúbé wáábyuta íjcyáne dsíídsí ahdótso múnáa. Áhduréhjáa tsíjtyehji íjcyá tétsihyi diityéma.

30 Áanélliíhyéhjáa paritséómú taúhbájú uwáábojtémá néé dííbyé mamyémuke:

—¿Aca íveekí ámuha ménahbévá aatye ímíáámemájíívari?

31 Áanélliíhyéhjáa Jetsóó nééhií:

—Tsá muurá taabóóbé bóhime tsaímíyé néémeke táábotúne. Muurá ihdyu chémémekéré tááboóbe.

32 Ahdícyane tsáháa ímíááme wáábyú o tsáátune. Muuráhjáa ímityúme wáábyú o tsáá diityéké o ímíbaávýétso Píívyéébe icyánejcúvuréjuco ditye ííbúwááveki.

Jetsóó mamyémú majcho áwatyúne

(Mt 9.14-17; Mc 2.18-22)

33 Ehdúhjáa Jetsóó néénéllií nééme dííbyeke:

—¿Aca íveekí Jóáá mamyémuu, paritséómú mamyémuu, íjcyame tsáijyu majcho áwahíjcyá Píívyéébema ííhgyúvácoóca? Áronáa muurá dímamyémú tsá tehdu méénuhíjcyatúne.

³⁴ Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—¿Aca tsaatétsí táábávájcatsíñé wañéhjivu tsáámeke ámuha majchótú mááwáchóiyáhi? Ehdu néene támamyémú tsá majcho áwáityuró diityémá o íjcyané hajchóta.

³⁵ Muurá ihdyu íjcyaiñé diityédítýú o pééiñé. Áijyu ihdyu óví muhdú iñéhajchíí awámye.

³⁶ Ehdúhjáa iñéene boone diityéké úwááboobe néehí:

—Tsá muurá tene ímityú béhbátu tsúú cáaja wájamu mepájaabóne. Muurá íllure ehniíñevu táváajcároba.

³⁷ Áhdure tsá tene ímityú béjpácyo bíinojpácyó mepícyoone tsúú cáau miihéneu cahpáyú pañévu. Muurá béjpácyo iúhtsaráúúvéneri táváajcá tsúú cáau. Áijyu muurá wágóoovené tsanéécújuco bíinojpácyoo, cahpáyuu, íjcyane.

³⁸ Áánéllii béjpácyo mépañénú bééú pañévúre.

³⁹ Muurá tsúú cáajpácyóré iádóne ímillémé tsá áadóityuró béjpácyo bíinojpácyo tsúú cáajpácyóré ímí diityédívú néenéliihye. Ehdúhjáa neebe Jetsóo dityéke.

6

*Wáyeéévejcóóji Jetsóo mamyémú majcho újcune
(Mt 12.1-8; Mc 2.23-28)*

¹ Aabéhjáa tsáijyu wáyeéévejcóóji ímamyémuma úmihéj pínetú pájtyénáa bajtsóháñetu ujcúme ímájchoki.

² Aanéhjáa paritséómú ííténe née diityéke:

—¿Aca íveekí ehdu ámuha mémeenú íjcyooji wáyeéévejcóóji meméénúityuróne?

³ Áánélliihyéhjáa Jetsóo née diityéke:

—¿Aca tsá ámuha meéévehíjcyatú tsáijyúu iáiyabáávaténéllii iñahbéjtema Dabííúvú téeméne méénune Píívyéébé waajácúháámitu cáátuváne?

⁴ Muuráhjáa duurúvájá pañévú iú cáávéne ímájchóityuróné Píívyéébé íicúvé páaa majchómé apáámyéré llúúvájte máchohíjcyáne.

⁵ Áhduréhjáa neebe diityéke:

—Muurá íñe Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébé wáábyuta téhdure téjcooji wáyeéévejcóóji.

Tsáápi hójtsí Jetsóo ímíjpyetése
(Mt 12.9-14; Mc 3.1-6)

⁶ Tsáijyúhjáa téenere wáyeéévejcóóji pihcyáávéjá pañévú Jetsóo úwaabóhi. Áanáacáhjáa tsaapi tsánejcúehójtsí íhyójtsi múhdurá néébe tétsihyi.

⁷ Áánélliihyéhjáa taúhbájú uwáábojtémá paritséómú Jetsóodívúré íítehíjcyá dííbyeke téjcooji díbye bóhiítsóhajchíí téenej tééveri ímítyuube díbye íjcyane iñééroki.

⁸ Ehdúhjáa ditye íjtsámeíñé iwáájácúne Jetsóo née dííbye múhdurá íhyójtsi néébeke:

—Muúbej, cána díchaj.

Ahdújucóhjáa díbye péene dííbye éllevu.

⁹ Áábedítýúhjáa neebe diityéke:

—Ámúhake ó dílloó tsane: ¿Aca tsá íjcyooji wáyeéévejcóóji mepíáábóityuró tsaatéke tsíeméne pájtyémeke, mityá méíhvéjtsóiyá ditye idsíjivekij?

¹⁰ Ehdúhjáa iñéene diityéké ííteebéré née dííbyeke:

—Muúbej, cána íllevu cujúúvé díhyótsíij.

Ahdújucóhjáa díbye cújúúvénemáyé téhojtsí ímíjpyeténe.

¹¹ Ehdúhjáa Jetsóo méénune dííbyeke múnáátsohíjcyámé ííténe ávyetá ihnáho cayóbáávatéhi. Áánemáhjáa pítyácójcatsímyé muhdú dííbyeke imyéénuiñe.

12-meváké Jetsóó meménú ímamyémú ditye íjcyaki

(Mt 10.1-4; Mc 3.13-19)

¹² Téijyúhjáa Jetsóó caméhbaúvú péébe Píívyéébema ihjyúvápéjcovéhi.

¹³ Áané tsitsíívevúhjáa pihjyúcuube dííbyema péhíjcyámeke. Áamedítýúhjáa újcuube 12-meváké páñétúejte ímamyémú íjcyame úwááboméré péhíjcyáímyeke.

¹⁴⁻¹⁶ Aaméhjáa ílluúme: Tsimóóhjáa íjcyáábeke téhdure Péédoródívú díbye méménuúbee, íñahbe Aderéee, Jacóóboo, Jóáaá, Perípee, Batoroméee, Matéoo, Tomáaa, tsijpi Jacóóbó Apéó hajchii, cananíjtámúejpi Tsimóoo, Jacóóbó nahbe Jóódaá, tsijpi Jóóda Ijcarióóté bóónétúhjáa dííbyedívú méénútsóííbyee, éhdume.

Jetsóó mítyámeke úwaabóne

(Mt 4.23-25)

¹⁷ Aaméhjáa teene caméhbaútu tsáame wajtsí ítyujkévétsihvu. Áijyúhjáa mítyane míamúnaa Jetsóó uwáábó illéébúcuunú tsáacunú pahúllevátú teene Jodéa íiñújitu Jerot-saréetuu, Tíírótuú, Tsidóotuu, íjcyane. Aaméhjáa tsivá chéméméhjike díbye íbóhíítsoki.

¹⁸ Áamedítýúhjáa tsaaté pañe naavémú íjcyámeke díbye wáágóóné boone tsaímíyējuco ditye ícyahíjcyáne.

¹⁹ Pamévárehjáa chéméméhjí ímíllehíjcyará dííbyeke idyómajcóné tsaatéhjáa dííbyeke idyómajcóneríyé bóhíhíjcyáné íajtyúmínéllííhye.

Muhdú nééné míamúnaa ímí íjcyane

(Mt 5.1-12)

²⁰ Aanéhjáa Jetsóó ímamyémuke ííiténe nééhií:

—Maímijyu ihdyu ámuha idáátsóméhjíúvú menééme meíjcyanej. Muurá tehdu néémé wáábyuta Píívyéébe avyēju.

²¹ Maímijyu ámuha meíjcyane díbye ímíllédú ámuha meíjcyáíyóneri metsúúrámeíhíjcyáme. Muurá ámúhake píááboobe tehdu ámuha meíjcyaki. Maímijyu ámuha meíjcyane kímóhcó nénehjí ámúhake pátyehíjcyáme. Píívyéébe muurá ámúhake ímíjyúúvetsóhi.

²² Muurá íñe Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébeéjté ámuha meíjcyané déjúcotu oke cáhcújtótumé ámúhake tsarílleéhi. Aame tsá ámúhake lléébóityúne. Ámúhake átérééjtédí idíllóne nehníwu ihjyúvahíjcyáímyé ámúhadítyu. Árome ihdyu maímijyu ámuha meíjcyanej.

²³ Muuráhjáa téhdure éijyuúvú díityé íhdé múnáaúvú Píívyéébe ihjyú uubálle múnáadi ícúbáhráhíjcyáhi. Ahdu ámúhake ditye dárííveróné pañe óvíi ámuha íllure méimíjyúúhií. Muurá ámuha meícúbáhrámeíñe áhdó íñe ímíjyaú Píívyéébe ámúhake pícyoóhi.

²⁴ Áánetu ihdyu íhtsutumé ehnéva múnáa tééneríyé tsúúrámeíhíjcyámeke máídáátsoju tene pájtyeíñej. Muurá tééneri ditye ímíjyúúveróné níjkévaá díityéma.

²⁵ Ehdu íñe ímíjyaú panévatúré ícyahíjcyámeke máídáátsoju tene pájtyeíñej. Muurá ídátso díityémá níjkévaíñe íñe ímíjyaú ditye ícyahíjcyaróne. Muurá ímíjyuuri íjcyarómema níjkévaíñe kímóóvevúréjuco.

²⁶ Áhdure ditye ávyejúúllehíjcyámeke máídáátsoju tene pájtyeíñej. Ehdúu muurá díityé íhdé múnáaúvú íye Píívyéébe ihjyú uubálle múnáadi díllómeímyeke tsaate ávyejútsóhíjcyáhi.

Meke múnáájtórómeke mewájurye Jetsóó úwaabóne

(Mt 5.38-48; 7.12)

²⁷ Áhdícyane ámuha oke melléébúcuunúmeke o néé ámuha mewájurye ámúhake múnáájtórómeke. Áhdure ámúhake tsaríllérómeke múu píaabóhi.

²⁸ Téhdure múu ámuhadítú ímityúné íhgyúvárómema tsaímíyé íhgyúváhi. Téhdure ámuhakye áábohíjcyáromé hallúvú múu táúmeí píáábó Píívyéébeke.

²⁹ Áhdure tsaate ámuhakye méénúhajchíí tsá múu píámeítúne. Téhdure ámuhá wajyámú dííwane ditye ámuhadítú újcúhajchíí múu íhvejtsó tsiiya ditye itsájtyeki.

³⁰ Áhdure ámuhakye tsíeméné táúmeímyeke múu ajcúhi. Áhdure tsaate ámuha éhné náníhajchíí tsá múu díllotúne.

³¹ Áhdure pamévamáyé ámuha ímí meíjcyane meímílléhajchíí múu íicyánéjcutu ímiááméré íjcyáhi.

³² Muurá ámuhakye wájyúmekéré ámuha mewájyúhajchíí tsá ímiá wájyú tene íjcyatúne. Muurá ímityúné míamúnaa íjcyarómé téhdure díityéké wájyúmemáyé wájyújcatsíhi.

³³ Téhdure ámuháma ímiáámé íjcyámemáyé ámuha ímiáámé meíjcyáhajchíí tsá tene ímityúne. Muurá ímityúme íjcyarómé tehdu meenúhi.

³⁴ Áhdure ámuhakye tsíeménevu ajcúmekéré téené cápayóóvére ámuha maájycúhajchíí tsá tene ímityúne. Muurá ímityúme íjcyarómé tsaatéke tsíeménevu ajcú ditye ipíámeíkiye. Ahdu tsá múu néétune.

³⁵ Ámuhakye múu néhníllérooke iwájyúne panévatúre ditye píhtónéhjitu píaabó ditye ámuhakye píámeítyúrónááca. Ehdu ámuha mepíáábóhajchíí íhtsútuube Píívyéébej tsíímé ámuha meíjcyame íné imíjyaú méíjcyaaíhi. Muurá Píívyéébe ímityúme íjcyáromeke ídaatsólléne píáábohíjcyáhi.

³⁶ Áhdícyane óví ámuha pamévakéré meídaatsólléne mépíáábohíjcyá Méécááni Píívyéébe méénuhíjcyádu.

Tsijtye múhdurá íjcyáneri meíhgyúváityuróne (Mt 7.1-5)

³⁷ Tsá múu íhgyúvatú tsijtye múhdurá néémedi Píívyéébe ámuhakye ínéétu téhdure ímityúme ámuha meíjcyane. Tsá múu tsíjtyedi ícúbáhratú Píívyéébe ámuhádi ícúbáhrátuki. Téhdure ámuhakye ímityúné tsaate méénuróné múu íhvejtsó íná díityéké méénutúmére téhdure Píívyéébe ámuhakye íná imyéénútuki.

³⁸ Múu píaabó múhdurá néérooke téhdure Píívyéébe ámuhakye ipíááboki. Muurá ímiáámeke píááboóbe. Aabe muurá ámuha muhdú tsíjtyeke mepíáábohíjcyádúre ámuhakye píááboóhi.

³⁹ Téhduréhjáa tsiiñe Jetsóó úwááboobe néehíi:

—¿Aca tsaapi hállúvátuube tsijpi téhdure néébeke tsajtyéiyá tsiéllevu? ¿Aca tsá tsamútsíyé áákityéityuró wáhyéju díívané pañévu?

⁴⁰ Tsá muurá tsaapi mamye díbyeke úwáábohíjcyáábé ehnííñevu wáájacutúne. Muurá ihdyu páneeréi iníjkévacooca botsíi díbye wáájacúdú wáájacuúbe.

⁴¹ ¿Aca íveekí ámuha méijyácunúhíjcyá ámuhá nahbémú hálluúúné pañe wááhyéwuúné íjcyáneri ámuhá hálluúúné pañe úménebáané íjcyane wáájacúmeítúme?

⁴² Muurá úménebáané ámuhá hálluúúné pañe íjcyane tsá ámuhá nahbémuke ámuha menééityuróne: “Cána muha ámuhakye mebohdo eene wááhyene ámuhá hálluúúné pañe íjcyane.” ¿Ávyeta bañú múnaa ámuha meíjcyame pánehjídú ímiáámeúvúdú ámuhá! Tujkénú méwaagóoméi eene úménebáané ámuhá hálluúúné pañe íjcyane botsíi ímí ámuha maájtyumímé mebohdo teene wááhyene ámuhá nahbémú hálluúúné pañe íjcyane. Ehdu nééne tsá múu tsaate wahdíívané ímityúwu méénúneri íjyácunútú tsáijyu múu éhnííñevu ímityúné ámuha meméénuhíjcyáme.

*Muhdú meijcyánetu méwaajácúmeí muhdíivamé meijcyane
(Mt 7.17-20; 12.34-35)*

⁴³ Tsá muurá oove néevahíjcyané uméhé néeváítyuró átéréene oove íjcyatúne. Áhdure oove íjcyatúne néevahíjcyané uméhé tsá múijyú néeváítyuró oove íjcyane.

⁴⁴ Muurá iñéevatúré méwaajácú uméhéené kéeméhéhí íjcyane. Tsá muurá múijyú tsúhjívahe néeváítyuró híigoó. Áhdure tsá múijyú wacyónejke néeváítyuró baáco.

⁴⁵ Ahdu íivane muurá ímíáámé ííbúwá pañe ímíá íjtsaméí íjcyanéjucu ditye íhjuváne. Áánetu ímityúme íhjuvává ííbúwá pañe ímityúne íjtsaméí íjcyanéjucu. Muurá muhdú íibuúúne íjtsaméí íjcyadújucu ditye íhjuváne.

*Míityétsi ánúmeíñetu íjcyané uwááboju
(Mt 7.24-27)*

⁴⁶ ¿íveekí ámuha oke Ávyéjúúbedi médíllóhíjcyá amúhake o nééne ámuha melléébóne tehdu meijcyámejívare?

⁴⁷ Cáhawáá amúhake o úúballe muhdú tahñéjté oke lléébome íjcyane.

⁴⁸ Muurá tsaapi ánúmeíbyé cóhpéj nétsihdyu ávyéta pañe itséhdíhyejújiri íapíhajcúné wáduhcúhi. Aaja tsá nújpabya wááóítyuró ávyéta cóhpé teja méénúmeíñéllíhye. Ehdu muurá tahñéjté oke lléébome íjcyáhi.

⁴⁹ Áánetu o nééne cáhcújtsotúme íjcyá éhne múúne tsaapi ímíñeúvú íhjá apíhajcúné wáduhcútuja dííbyedívú nújpabya wááóné boone díbye ídátso íjcyadu.

7

*Tsodáhómú avyéjúúbe únú múnáájpike Jetsóó bóhítsóne
(Mt 8.5-13)*

¹ Ehdúhjáa míamúnáama Jetsóó íhjuvátshdyu péé ímamyémuma Capenaóovu.

² Ácoomííhjáa romáánómú tsodáhómú avyéjúúbe únú múnáajpi díbye wájuú néébe ávyeta chémeebe dsíjiveríjyucu.

³ Áanáacáhjáa díbye íavyéjuube tsúúca waajácú Jetsóó técoomíyí íjcyane. Áánéllíhyéhjáa tsaatéke túkevjtsojtédítýú wálloobe díbye éllewu díbye íbóhíitso íúnú múnáájpiíkye.

⁴ Ahdújucóhjáa ditye ípyééne néétene:

Ímíáábé díbye tsodáhómú avyéjúúbe. Áábeke íhya íhdyu tehdujucu u píááboíñe.

⁵ Muurá ímí meke wájuube íjraéémú meijcyámeke. Muuráhjáa díbye nééjuri mépíhcyááveja méénúmeíhi.

⁶ Ehdúhjáa ditye néénélli Jetsóó péé díityémá téhullévu. Aaméhjáa píhíjúcóónáa tsiíñe tsodáhómú avyéjuube wallóó tsíjtyekéréjucu íñahbévajtédítýú ditye iñééte díbyeke:

—Ávyéjúúbej, tsáhaváne ávyeta díbye jávú u úújetétyú ídátso díbye néénéllíhye.

⁷ Téénéllíhyévané tsá díbye pañetu úúma íhjuvatétúne. Áánéllíhyévané íhdyu íchihdyuré ú neé díbye únú múnáajpi íbóhíiki.

⁸ Muurévá téhdure tsijtye íavyéjujte díbyeke nééne méénuhíjcyáabe. Áhdurévá ítsodáhómuke díbye táuhbánéjucu ditye méénuhíjcyáne. Téhdurévá íúnú múnáajpi díbye néhdújucu méénuhíjcyáne.

⁹ Ehdúhjáa díbye tsodáhómú avyéjuube nééne ditye úúbálléneri Jetsóó ullévenúhi. Áánemáhjáa pámeekéré tétsihi íjcyámeke ííténe neébe:

—Muurá tamúnaa íjraéémú íjcyáromédítýú tsá tsáápíuba ehdu oke cáhcújtsotú eene romáánómuube íjcyároobe cáhcujtsódu. Ehdúhjáa neebe Jetsóo.

¹⁰ Aanéhjáa díbye tsodáhómú avyéjuube wálloome téhullétú wájtsime ájtyumívá tsúúca díbye íúnú múnáajpi bóhíibeke.

Dsǵǵívéébeke Jetsóó bóhíitsóne

¹¹ Átsihdyúhjáa Jetsóó ímamyémuma Naíivu péébema tsijtye mityame pééhií.

¹² Aaméhjáa técoomívú úújetémé ájtyumí tsáápille pííbágyúllé hajchi apáábyéré íjcyaaabe dsǵǵívéébeke cúúutémeke.

¹³ Áamedíhjáa Jetsóó ídáátsóvéne díílleke nééhií:

—Kímóóvedííne.

¹⁴ Ehdúhjáa íñééne teene íitémeho díbye ékééveténéllí teehe íhbume íjyócuuvéhi. Aabéhjáa néé tééhoúvuke:

—Llíhi, dácuúve.

¹⁵ Ehdúhjáa díbye néénemáyé tsúúca iácúúvéne ihjyúvaabe díityéma. Aanéhjáa Jetsóó tsííjyuke néé dílle ítsájtye dííbyeke ihjyávu.

¹⁶ Ááneríhjáa páneere tétsihyi íjcyame ítsájúréevéne Píívyéébeke dúúruvámé nééhií:

—Ícyooca ihdyu Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpi íhtsútuube mééma íjcyáhi. Téhduréhjáa néémeé:

—Muurá íñe Píívyéébe píaabó íhñéjteke.

¹⁷ Áané uubálléhjáa páneere Jodéa íñúji múnáadi tsújaavéhi. Aanéhjáa téhdure tsíííñe íñújííne múnáa waajácúhi.

Tsojtsó múnáajpi Jóáa Jetsóó éllewu wálloomútsi
(Mt 11.2-19)

¹⁸ Ehdúhjáa díbye méénuhíjcyané tsojtsó múnáajpi Jóáake ímamyémú úúballéhi.

¹⁹ Áánéllíhyéhjáa díityédítýú mítyétsikye wálloobe dítyétsí ídílloté dííbyeke díibyējuco éhneváa míamúnáake pájtyetétsoíbye tsááiíbye íjcyáhajchíí iwáájácuki, áánetu díibyējuco íjcyátúhajchíí tsíjpiikyéi ítyéhmeki.

²⁰⁻²¹ Aamútsíhjáa Jetsóodívú úújeténáa bóhíítsohíjcyaaabe mityámeke páhduváré nééne chémeháñeri chéméméhjike. Naavémúhjáa tsaaté pañe íjcyámeke waagóohíjcyaaabe. Áhduréhjáa hállúvátúméhjike ímípyetétsohíjcyaaabe. Áábekéhjáa neemútsi:

—Tsojtsó múnáajpi Jóáa múhtsikye wallóo díéllewu uke muhtsi medílo ¿ava díibyējuco uu Pájtyetétsoobe éhneváa íñújívú tsááiíbye? ¿Mityá tsáhái díibye u íjcyatúne?

²² Áánéllíhyéhjáa Jetsóó néé díityétsikye:

—Wa meóómííne méuubállé dííbyeke muhdú o úwááboobe méénúráítyúronéhjí o méénune ámuhtsi maájtyumíne. Páneere méuúbálleco hállúvátúméhjí hálluvájucóóne, úllétúméhjí úlléjucóóne, íjpi chájááveméhjí bóhííne, lléébótúméhjí tsúúca lléébone, dsǵǵívéémé tsiííne bóhííne. Áhdure méuúbálleco ídáátsóméhjike pajtyéteju tsúúca úwáábómeííne.

²³ Maímijyu ihdyu oke cáhcujtsómé íjcyanej.

²⁴ Ehdúhjáa Jetsóó néé Jóáa wálloomútsikye. Aamútsíhjáa óómííne boone díibye Jóáádityu neébe:

—¿Acáa Jóáa íñéubará píívyétúné íñújírí íjcyáábedívú ámuha mepíhcyáávehíjcyácooca muhdú ámuha méijtsúcunú dííbyeke? ¿A ámuháa méijtsúcunú éhne múúne úmehe kííjyébári vááúmeídyú páhduváré dííbyé íjtsaméí nééneé?

²⁵ ¿A tsaímíyee úcámeíhíjcyaaabe? Muuráhjáa tehdu iújcámeícyá tsá íhdícyátsihyi díbye íjcyáítyuróne. Muuráhjáa ávyéjúté jaaháñe pañéiyo díibye. ¿Aané muubá ímíááné díibye?

²⁶ ¿Mityá Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpíí díibyej? Ímíááné díibyējuco. Áronáacáa tsíjtyé ehniíínevu díibye.

²⁷ Dííbyedítýú muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé:

Ó pícyoó dííhde tsáápiikye díbye iúúbálle míamúnáake dítye ímímbáávyéne ímí uke iwáátsúcúpéjtsoki.

28 Aane ímiáánetúré tsá dííbyedu tsijtye néétune. Áronáa níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébe avyéjúejtédítýú ídáátsoobe íjcyároobe avyéjúúlléméí diibye Jóáá ehniíñevu.

29 Ehdúhjáa Jetsóó néénetu ávyéjúúbé wáabyuta íjcyáne dsíídsí ahdótso múnáama tsijtye múhdumé Jóáádivu tsójsótsámeímyé waajácú ímiáábé Píívyéébe íjcyaaabe tehdújuco méénune.

30 Áánetúhjáa paritséomuma taúhbájú uwáábojte Jóáádivu tsótsójsámeítyúmé illure ehdiívallehíjcyá téhdure Píívyéébe diityémá méénúiyóne.

31 Áámekéjháa Jetsóó néehí:

—¿Aca muutédivú íñe ícyoocá múnáake ó meménúiyáhi? Íhya tsímedivuj.

32 Muurá múúne lláhájsiri íícume úhbácatsíhijcyádú ámuha páhduváré médaríívémeíhijcyáhi. Muurá múúne illu úhbácatsíhijcyáme: “Chiiyóro mellíjchúrónáa tsá ámuha meímíletú mewáhtsine téeneri. Áhdure máátyóba májtsí memájtsivárónáa tsá ámuha meímíletú mekímoovéne.” Ehdú múúne tsíme úhbácatsíhijcyámé íjcyadu muurá ámuúha.

33 Muuráhjáa tsojtsó múnáajpi Jóáa tsá májchópityúne. Áhdurée tsá díbye bíínojpácyó ádohíjcyatúne. Áábedítýúu ámuha ménehíjcyá mééíbye íjcyáábé pañe naavéné íjcyánéllii ehdu díbye nééneé.

34 Áábé boonétúu ó bóhówaavé Míamúnáájpídívú o ípívyééveébe. Aabe panévare o májchoobe téhdure ó adó bíínojpácyo. Áánetu idyé illuréjuco óhdityu ámuha menéhijcyáne oova majchópíwu adópíwu o nééneé. Áhdure ámuha óhdityu ménehíjcyá oova ávyéjúúbé wáabyuta íjcyáne dsíídsí ahdótso múnáa ímityúmé íjcyámedívú o náhbévahíjcyáne.

35 Áronáa muurá Píívyéébeéjté íjcyámedítýú bóhówaavéné díbye diityémá méénuhíjcyáne. Ehdúhjáa Jetsóó néé paritséomuma taúhbájú uwáábojteke.

Jetsóó paritséomúúbema májchone

36 Aanéjháa tsaapi paritséoméjpi Tsimóó Jetsóoke míñutsó díbye ihjyávú dííbyema imájchoki. Ahdújucóhjáa péébema dítyétsí májchone.

37 Áánacáhjáa tsáápille técoomíyí ímityulle íjcyalle Jetsóó tééjari íjcyane iwáájácúne péé tééjavu imyéwu cúváané pacúúcújpácyoma.

38 Aalléjháa dííbyé lliíñévú icyánoovévane tááhií. Aanéjháa imáátyori dííbyéj tuháácýú ípíjchóné íhñíwacoríyé ipáácýúné boone téjtuhácýú ichóhchóne teene pacúúcújpácyoríyéjuco dille múrijchóne.

39 Ehdúhjáa dille Jetsóoke méénune diibye eenée dííbyeke ihjyávú tsájtyeebe ííténe illu íjtsámeíhi: “Muurá ímiááne Píívyéébe íhgyú uubáalle múnáajpi áanu íjcyaca waajácúiyá aalle muhdíívallé íjcyalle dííbyeke ehdu méénune. Muurá ávyeta múhdurá díílle.”

40 Ehdúhjáa díbye íjtsámeíñé iwáájácúne Jetsóó néé dííbyeke:

—Tsímo uke ó neé tsane.

Áánélliihyéjháa neébe:

—Bo ihdyu oke diñe, Ávyéjuúbej.

41 Áánélliihyéjháa neébe:

—Tsaatétsíhgyáa dsíídsi táúmeí tsáápiíkye. Áámútsidítýúhjáa tsaapi ujcú 500-jiva. Áánetúhjáa tsijpi ujcú 50-jivare.

42 Aanéjháa íáhdóiyóné dítyétsí píívyetétúnéllii illuréjuco díbye íhvejtsóné teene díityétsidi ídáátsóvéneema. ¿Aane caabyé díityétsidítýú éhniíñevu dííbyeke wájyune ú íjtsúcunúhi?

43 Áánélliihyéjháa neebe Tsimóo:

—Íhya diibye eenéhjáa éhnííñevu dsíídsike táúmeiibyej.

Áánélliihyéhjáa Jetsóó nééhií:

—Tehdújuco.

⁴⁴ Ehdúhjáa néébere díílleke ííténe néé Tsimóoke:

—Éje, muurá íñe uke o ááhivénaróóbema tsá nújpácyóubaré u pícyootú tájtyúhaacyu o nítjyámeiki. Áánáa muurá íñe áámye oke tájtyúhaacyu imáátyori ipípajchóné paacyú íhñíwácori.

⁴⁵ Áhdure keená oke u dúúruváné u chóhchone. Áánáa muurá áámye oke idyúúruváné chóhchohíjcyá tájtyúhaácyu.

⁴⁶ Áhdure tsá oke táhniwau dúúrúbájpácyóubari u múríjchotúne. Áánáa muurá oke múríjcholle pácúúcújpácyori tájtyúhaácyu.

⁴⁷ Aane uke o néé mityane dííllé imítýú íjcyaróné dííllé hallúrí íjcyájúcootúné mityane oke iwájyune dille úújétsónélliíhye. Muurá wahdíívné imítýú tsaaté hallúrí íjcyane diityédí meídáátsóvéne meíhvéjtsóneri tsá mityane ditye ímíjyúúvéítýuróne. Áánetu ávyétá íhtsútú néené imítýú diityé hallúrí íjcyaróné diityédí meídáátsóvéne meíhvéjtsóneri muurá mityane ímíjyuvéme. Aame meke wajyú mityane.

⁴⁸ Ehdúhjáa íñétsihdyu neebe díílleke:

—Ímityúné u méénuhíjcyanéjhi tsáhájuco díhyallúrí íjcyájúcootúne.

⁴⁹ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii tétsihyi tsijtye diibye Tsimóó miñútso múnáa íjcyame nééhií:

—¿Aca muubá aabye íjcyaaabe piivyété míamúnáadítýú ímítýuháñé iwáágoóne?

⁵⁰ Áronáacáhjáa tsiíñe neebe díílleke:

—Oke u cáhcujtsódú íjcyalle tsúúca u pájtyetéllé hallúrí tsáhájuco íñá íjcyatúne. Áhdícyane wa dípye tsáimiyéjucoj.

8

Jetsóoke píáábóné walléemu

¹ Ehdúhjáa imyéénúné boonétú idyé pehíjcyaaabe Jetsóó ímamyémuma tsícyoomíjiri patsíhíivári íjcyájáhji múnáake iúwáábo muhdú Píívyéébé avyéjú íjcyane.

² Áábekéhjáa téhdure tsaate walléémú nahbénú panévari chémehíjcyámeke dibye bóhiítsóme. Áámemáhjáa Maaría Madaréná dííllé pañétúu 7-meváké naavémuke dibye wáágóolle.

³ Téhduréhjáa diityé pañe Heróódé píááboobe Chóótsá taaba Jóáánaá, Tsotsáánaa, íjcyamúpi. Téhduréhjáa íjcyámé tsíjtyehji panévatu majchó díívnénetu dííbyeke píáábohíjcyáme.

Tsaapi bájtsónetu íjcyané uwááboju

(Mt 13.1-9; Mc 4.1-9)

⁴ Áhduréhjáa mityane míamúnáa tétsihyi íjcyácoomíjitu Jetsóodívú píhcyáávémeke tsaapi bájtsónetu úwááboobe íllu úúballéhi:

⁵ —Tsaapihjáa íwajcyóhá tríígoúúhá bájtsoobe íllure wávarajcóhi. Aanéhjáa dibye wávarajcónetu tsáuhji dojcó juuváj píñévu. Áuhjéhjáa míamúnáa tádírhcoíñuhíjcyauhji coomímú méhdojéhi.

⁶ Áané tsiúhíjhjáa néwayúúné raahóvú dójcoúhji ííñeróné chemé tétsii píípátúnélliíhye.

⁷ Áané tsiúhíjhjáa tsuhji íjcyátsihvu dójcoúhji hallúvú tene wááménéneri ííñeróné duhcúvatéhi.

⁸ Áánetúhjáa ihdyu tsáuhji dojcó imíwu ííñuji nétsihvu. Aanéhjáa imíwu píívyene neevá mityane. Ehdúhjáa iúúbállétsihdyu kéévánécoba neebe diityéke:

—Aane ihdyu óví lléébome icyáhcújtsóne tehdu ijcyáhi.

Jetsóó úwáábó túhútsohíjcyáne
(Mt 13.10-17; Mc 4.10-12)

⁹ Aanéhjáa ímamyémú dilló dííbyeke muhdú nééiyóné ehdu dibye úúballéne.

¹⁰ Áánéllíhyéhjáa neebe diityéke:

—Ehdu ó úúbállehíjcyá Píívyéébe ámuhakye iwáájácútso muhdú íavyéjú íjcyanévu. Aane oke cáhcújtsótúmedívú tsá bóhówáávetúne. Muurá o úwaabóné lléébójúcoorómé ícyahíjcyá teene lléébótúmeúvúdu. Áhdure teene ájtyumíjúcoorómé ícyahíjcyá ájtyúmítúmeúvúdu.

Tsaapi bájtsónetu úwaabóné Jetsóó bóhówajtsóne
(Mt 13.18-23; Mc 4.13-20)

¹¹⁻¹² Aane illu nééiyóné ehdu ó úwáábohíjcyáhi: Muurá trígóuuhádú nééne Píívyéébe uwááboju tsaate ímí lléébone diityé íbuúúné pañévú úcáávéiyóné Naavéné ditye ipájtyetétu diityédívú mótátsohíjcyáhi. Aane nééiyóné eene juuváj pñnévúhjáa dójcoúhji coomímú méhdone.

¹³ Áánetu tsijtye teene uwááboju illéébone ímí íjtsúcunújúcoorómé páhduváré nééne mávaríjchojúúné íábucújúcóótúne illurjúco téénetu íhveténé ímí icyáhcújtsótúnéllíhye. Aane nééiyóné eene néwayúúné pñnévúhjáa dójcoúhji.

¹⁴ Áánetu tsijtye uwáábó lléébójúcoorómé muhdú íjcyáneríyé itsúúráméíhíjcyánéllí teene ábájíívehíjcyáhi. Aame mítyane íéhnéváíyóneríyé íjcyame tsá úraavyéjúcootú tééne uwááboju illéébójúcooróne. Aane nééiyóné eene tsuhji íjcyátsihvúhjáa dójcoúhji.

¹⁵ Áánetu ijcyámé tsijtye teene uwáábó illéébone ímí tehdujúco íííbúuri íjtsúcunúne tsáimíyé úraavyéme. Aane nééiyóné eene ímíwuúhjáa ííñuji nétsihvu dójcoúhji.

Peetétú íjcyané uwááboju
(Mc 4.21-25)

¹⁶ Átsihdyúhjáa tsiíne neebe diityéke:

—Tsá muurá peete mepéétetsóné tsíeménevu maávohjácóityuróne. Tsá cuwáíhcyú lliíñévú mepícyóóityuróne. Muurá ihdyu cáámevu mepícyóó tene íájchúcunú já pañe téénej tééveri meíjcyaki.

¹⁷ Ahdu muurá Píívyéébe uwááboju bóhówajtsó páneere muhdú meíjcyane. Muurá páneere téévéneúvú méénúmeíhíjcyaróné tsá wáájácúratúné íjcyáityúne. Muurá páneere waajácúméíhi.

¹⁸ Ahdícyane ímíñeúvú méíjtsoco íñe ímíá uwááboju ámuha tsúúca mewáájácúne. Muurá teene ímíllémedívú éhnííñevu bóhówajtsóíbye ditye ímíñeúvú iwáájácuki. Áánetu teene ímíllétúmedívú tsá dibye bóhówajtsóityúne. Muurá áyánéwu ditye wáájácúroné illure dojtúcúíbye diityédítyu. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

Jetsóoke tsíju dííbyé nahbémuma újcutéróne
(Mt 12.46-50; Mc 3.31-35)

¹⁹ Téijyúhjáa dííbyé nahbémuma tsíju wajtsí tétsihvu. Aaméhjáa tsá píívyetétú dííbyedívú íúújeténé mítyane míamúnaa íjcyánéllíhye.

²⁰ Aanéhjáa tsaate dííbyeke nééhií:

—Éhtsíhyi áachi díítsíjuma díñahbémú íjcyame ímíllé uke íájtyumíne.

²¹ Áánéllíhyéhjáa neebe diityéke:

—Muurá téhdure íñe Píívyéébe uwááboju illéébone ímí tehdujúco úraavyémé waháromú, táñahbémú, táñaallému.

Kííjyébama nohji Jetsóó íhvetétsóne
(Mt 8.23-27; Mc 4.35-41)

²² Tsáijyúhjáa Jetsóó nées ímamyémuke:

—Métsu mepájtye éhnejcúeúvu.

Ahdújucóhjáa ditye míineri pééneé.

²³ Aaméhjáa péhíjcyánáa cúwaábe. Áanáacáhjáa kíjyébari mityane nújpacyo nóhjine úcaavé diityé míine pañévú apíichówu diityéké pámaúcúñédu.

²⁴ Áánéllihyéhjáa dííbyeke iákyéjtsóne néémeé:

—ÍÁvyéjuúbej, Ávyéjuúbej! Éje, tsúúca mémájcánuúhi. Áánéllihyéhjáa iácúúvéne teene kíjyébama nohji íjcyane úhbaabe tene íhveteki.

Ahdújucóhjáa tene íhveténé dáíhañéréjuco.

²⁵ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—¿Aca ihdyu tsáhái eene ámuha Píívyéébeke ímí mecáhcújtsotúne?

Ehdúhjáa díbye néeneri iúllévenúne néémeé:

—¿Muubáami áánu íjcyáábeke kíjyébama nohji lleéboj?

Tsáapí pañe naavémú íjcyane

(Mt 8.23-34; Mc 5.1-20)

²⁶ Aaméhjáa Gariréa íñújitu péeme úújeté Gadaáará íñújivu.

²⁷ Átsihvúhjáa Jetsóó íjchívyénáa tsaapi dííbye éllewu tsáa técoomí múnáajpi naavémú ípañe íjcyáábe. Dííbyéhjáa íeveebe wájamúúvátuube ícyahíjcyá níjkyénéj pínéne.

²⁸ Aabéhjáa Jetsóó líiñévú ímímóúúvéne dííbyeke néé kéévánécoba:

—Jétso Jetsóoj, ¿aca íiná ú ímíllé óhdityu íhtsútuube Píívyéébé Hajchi u íjcyáábe? Uke o néé óhdi u ícúbáhrátuki.

²⁹ Ehdúhjáa naavéné néé miamúnáájpi pañétú Jetsóoke díbyéhjáa dííbyeke ‘díjchivye áadí pañétu’ néenéliihye. Ávyetáhjáa tsáijyu meívatétsohíjcyabe naavéné dííbyeke. Áábekéhjáa tsaate íhyójtícuma íjtyúhaacyu úwáñehííñeri chíjchuróné távárícyohíjcyáabe. Áábekéhjáa díbye naavéné úúpíyíñuube pehíjcyá íñéubará píívyétúné íñújiri.

³⁰ Aanéhjáa Jetsóó nées naavéneke:

—¿Aca muubá dimyéme?

Áánéllihyéhjáa neébe:

—Tamyémé Píváánéejpi.

Ehdúhjáa neebe mityame dííbyé pañe íjcyanéllihye.

³¹ Aaméhjáa diitye naavémú nées Jetsóoke díbye iwáágóótu ditye ícúbáhrámeíyóhullévu.

³²⁻³³ Áijyúhjáa tétsihyi jéémú meenímú majchóri. Áánéllihyéhjáa naavémú nées Jetsóó iwállo diityéké diitye pañévuréjuco. Ahdújucóhjáa díbye wálloome díbye miamúnáájpi pañétú íjchívyéne újcámeíñé méénímú pañévuréjuco. Ááneríhjáa úúpíyivyémé téwajútú únéú pañévú cáhpíyubámé májcanúhi.

³⁴ Ááneríhjáa diityé tehmejté íllityéne wáame úúbáalleté técoomí múnáake. Áhduréhjáa técoomítú kémuéllé íjcyájáhji múnáake úúballéme.

³⁵ Áánéllihyéhjáa miamúnáa téhullévú péécunú íajtyúmi muhdú tene pájtyene. Aaméhjáa úújetémé ájtyumí dííbyeke eenée naavémú dííbyé pañétú íjchívyéébeke íwajyámúúnemájuco íjcyabe tsáimiyéjuco Jetsóó líiñe ácuúcunúúbeke. Ááneríhjáa íllityéme.

³⁶ Áámekéhjáa tsaate tétsihyi íjcyame úúbállépejtsó muhdú tene pájtyene.

³⁷ Ááneríhjáa íllityéne nééme Jetsóoke díbye ipyéé tétsihdyu diityé íñújitu. Ahdújucóhjáa díbye ímamyémuma óómiñe bíwánejcúvúre.

³⁸ Áábekéhjáa díbye eenée dííbyé pañétú naavémú íjchívyeebe néé dííbyema ipyéékií.

³⁹ Árónáacáhjáa neebe dííbyeke:

—Tsáhaá, dihyávúré pééne duubállé páneere muhdú Píívyéébe uke bóhiitsóne.
Ahdújucóhjáa péébe úúballéné ihcyóómi múnáake páneere muhdú Jetsóó dííbyeke bóhiitsóne.

Tsaatépike Jetsóó bóhiitsóne
(Mt 9.18-26; Mc 5.21-43)

⁴⁰ Aanéhjáa Jetsóó tsíñejcúéuri ímamyémuma iúlléjétsihdyu wájtsííbeke tsaímíyé míamúnaa waatsúcúpejtsó dííbyeke témehíjcyadúme.

⁴¹ Áanáacáhjáa 'Jáiro' némeíbyé tsáá tétsihvu pihcyáávéjá avyéjuube íjcyáábe. Aabéhjáa imímóúúvéne néé Jetsóoke díbye ipyéé dííbye jávú apáálléré ídsi 12 pijcyábá íjcyalle dsíjiveríjyucó íjcyánéllíhye.

⁴² Aanéhjáa téhullévú péébeke mítyane míamúnaa úraavyé ávyeta rááutúne.

⁴³ Áámécóbá pañéhjáa tsáápille péé 12 pijcyábájucó ichémé tujpácýó íhvetépítýúneri ícúbáhrámeíhíjcyalle. Aalléhjáa ihñénéhjí pírujtsójucóó bañúháñé taabójteke iáhdohíjcyáneri.

⁴⁴ Aalléhjáa idyéju éhnéjcutu Jetsóodívú ipííhívéne dííbyé wajyámú dómajcóhi. Áané tujkéveríhjáa tsúúca ichémé díílleke íhvetéhi.

⁴⁵ Aanéhjáa Jetsóó iwáájácúne nééhií:

—¿Múha ámuha oke médómajcóhi?

Áronáacáhjáa nééme dííbyeke idyómájcotúne. Aanéhjáa Péedorómá tsijtye íñahbéjté néé dííbyeke:

—Uwááboóbej, ¿aca muhdú wahdyúré míamúnaa néétúnáa ú dilló múha uke dómajcóne?

⁴⁶ Áanéllíhyéhjáa neebe diityéke:

—Muurá ó waajácú tsaate bóhiíne íllure oke idyómájconeri.

⁴⁷ Aanéhjáa Jetsóó wáájacújucóónélli íllityécunúlléré dííbyé lliíñévú mímóúúvetéllé pámeere lléébónáa úúballé muhdú néénélli dííbyé wajyámú idyómájcone tsúúca ibóhiíne.

⁴⁸ Áanéllíhyéhjáa neebe díílleke:

—Árone Wa ímí Píívyéébeke u cáhcujtsódújucó íjcyalle íñe tsúúca u bóhiíne. Ahdícyane wa dipye tsaímíyējucoj.

⁴⁹ Ehdúhjáa díbye díílleke néénáa tsaate diibye pihcyáávéjá avyéjuube Jáiró jatu tsááme dííbyeke neeváhi:

—Tsúúca dáájyuwa dsíjivéhi. Aane íñéllíhyécó bañú ú tsájtyeé aabye uwáábóóbeke.

⁵⁰ Aanéhjáa Jetsóó illéébóne néé Jáiróke:

—Kímóóvedíñe. Cáhawáa ihdyu Píívyéébeke cahcújtsó dáájyuwa úúma ibóhiíki.

⁵¹ Aanéhjáa tsúúca dííbye jávú ditye úújeténáa Jetsóó tsá ímíletú mítyame úcaavéné dííbyema tééj pañévu. Apáámyéréhjáa Péedoroo, Jóáaá, Jacóóboo, diityétsí díílléwúúvúj caanímútsii, éhdume úcaavéné imílleébe.

⁵² Áanáacáhjáa pámeere tétsihyi íjcyame tahíjcyá díílleúvuke. Áámekéhjáa neébe:

—Métahdí dsíjivéllekéjívári. Muurá ihdyu íllure cúwalle.

⁵³ Ehdúhjáa Jetsóó néeneri uuhívatémé dííbyedi tsúúca ímiáané dille dsíjivénéllíhye.

⁵⁴ Áronáacáhjáa díílleúvú hójtsitu iékéévéne kéévánécoba neébe:

—Wáhaj, dájkyeé.

⁵⁵ Ahdújucóhjáa ibóhiíne dille ácuuvéne. Átsihdyúhjáa neebe ditye imájchótso díílleke.

⁵⁶ Ááneríhjáa diityétsí cáanímútsi mítyane úllévenúmútsikye neebe dityétsí muuca iúúballétu teéne.

9

Ímamyémuke uwáábovu Jetsóó wálloóne
(Mt 10.5-15; Mc 6.7-13)

¹ Áhduréhjáa tsáijyu Jetsóó pihjyúcú ímamyémú 12-meva íjcyámeke. Áámé pañévúhjáa pícyoobe itsíjpá dííbye mémeri tsaaté pañétú páhduváré néeme naavémuke ditye iwáágóohíjcyaki, chéméméhjike ditye ibóhíitsohíjcyaki.

² Áánemáhjáa wallójúcoobe muhdú Píívyéébé avyējú íjcyane úwáábotémé téhdure chéméméhjike ibóhíitsohíjcyaki.

³ Áámekéhjáa neébe:

—Métsajtyedí ámúhá cuujúii, ámúhá cahpáyuu, ámúha májchoo, ámúha dsíidsii, éhdune. Tsájaare ámúhá hallúéjamáyé mépeéco.

⁴ Aame tsaaté javu meúújetéjaríyé méíjcyaco tétsihyi ámuha meíjcyané hajchóta.

⁵ Aane tsátsi múnáa ámúhadi íícúvétúhajchíi diityedí íícúvetúmé ámúháj tuhááñeri íjcyané ííñú mepíchóújcámeícyó ‘tsá múúhá hallúrí tene íjcyatú ámúhake muha meúwáábóiyóné ámuha meéhdíivállehíjcyané’ nééiyóne. Ááne ílluréjuco mépeeco tétsihdyu.

⁶ Ehdúhjáa úwááboobe ímamyémuke. Áhdújucóhjáa ipyééne ditye ímiáájú úwaabóné patsíhjívá múnáake. Aaméhjáa bóhíitsohíjcyá chéméméhjike.

Tsojtsó múnáajpi Jóáa dsíjívéne
(Mt 14.1-12; Mc 6.14-29)

⁷ Ehdúhjáa Jetsóó méénuhíjcyané ávyéjuube Heróódé iwáájácúne páhduváré íjtsámeí dííbyedítýú ‘tsojtsó múnáajpi Jóáa tsiíñe bóhíibe’ tsaate néhíjcyanéllíhíe.

⁸ Áánetúhjáa tsijtye nehíjcyá éíjyuúvúu íjcyame Píívyéébé ihjýú uubálle múnáa dsíjívemedítýú tsaapi bóhíibe díbye íjcyane. Tsaatéhjáa íjtsúcunú Eriá díbye íjcyane.

⁹ Áánetúhjáa Heróódé nééhií:

—Ááneráhjáa Jóáádivu ó táuhbá ditye íhñíwau ikípíyuúcuki. Aanéjii ¿muubáami tsáma diíbye eene ehdu méénuhíjcyáabej?

Ehdúhjáa íñéene Heróódé imíllé Jetsóoke íajtyúmíiyóne.

Majcho mítyámedívú Jetsóó úújetétsóne
(Mt 14.13-21; Mc 6.30-44; Ja 6.1-14)

¹⁰ Aanéhjáa ímamyémú Jetsóodívú iwáajtsíne úúballé páneere muhdú téhulle imyéénuhíjcyanéjhi. Átsihdyúhjáa Jetsóó péé diityémá muha íjcyátútsihvu Betsáidáj píhívu.

¹¹ Aanéhjáa kiávú ditye péene iwáájácúne tsijtye úraavyé diityéke. Áámekéhjáa úwááboobe Píívyéébé avyéjtu. Áamedítýúhjáa bóhíitsoobe chéméméhjike.

¹² Aanéhjáa tsúuca meíjyunúnéllii ímamyémú néé dííbyeke:

—Ílluréjuco walló íjtyéke íchíj píhírí íjcyájáhji múnáadítýú tsíeménéuba ditye íñéhcone imájchóne iwáyéééveki. Muurá íñe íñéubará íjcyátútsihyi meé.

¹³ Áronáacáhjáa Jetsóó néé diityéke:

—Ámuháyé bo mémajchótsó diityékej.

Áánéllíihyéhjáa néeme dííbyeke:

—Áronáa méhdi 5-hovaré páahóónema míityétsiye amóóbemútsi. Íhya ihdyu tsiíñe kémúúneúvú maáhdoca úújetéiyóné pámehdívúre.

¹⁴ Ehdúhjáa ditye néérónáa neébe:

—Méne ditye páhadsíjii íáhcúba 50-mevátsa. Áijyúhjáa diitye 5,000-meváubáhjáa wa-jpíímúré íjcyaróme.

15 Áámekéjháa ditye néhdújuco ditye áhcubáné páhadsíji.

16 Áánáacájháa Jetsóó teene páahóónema amóóbemútsikye iékéévéne téhdujtsó Píívyéébeke cáámevu icyárúúvéne. Átsihdyújháa idyóhdáhínunévú ájcuube ímamyémuke ditye iwájtu pámeekére.

17 Aanéjháa pámeere imájchónetu oovéhi. Áánetújháa cóevané ujcúmé 12-rujtsívá úvérujtsíñe wáhpe.

Péédoro néé mépájtyetéebé Jetsóó íjcyane
(Mt 16.13-19; Mc 8.27-29)

18 Áhduréhjáa tsáijyu Jetsóó ímamyémudítýú tsátsihvu ipyééne Píívyéébema ihjyúváhi. Áijyújháa neebe diityéke:

—¿Aca muubá o íjcyane míamúnaa óhdityu nehíjcyáhi?

19 Áánélliihyéhjáa nééme dííbyeke:

—Tsaate nehíjcyá tsojtsó múnáajpi Jóáa u íjcyane. Áánetu tsijtye nehíjcyá éíjyuúvúu íjcyame Píívyéébé ihjyú uubálle múnááúvudítýú Eríá tsiiñe bóhíñbe u íjcyane.

20 Átsihdyújháa diityékeréjuco díbye nééneé:

—¿Ácooca ámuha muubá o íjcyane menééhií?

Áánélliihyéhjáa Péédoro nééhií:

—Muurá, uu, Criíto Píívyéébe uke wáalloobe míamúnáake u pájtyetétsoóbe.

Ídsíjiveíñe Jetsóó úúballéne
(Mt 16.21-28; Mc 8.31-9.1)

21 Ehdújháa Péédoro néénetu bóíjcyuube ditye muucá iúúballétuki.

22 Átsihdyújháa ídsíjiveíñe úúballébe nééhií:

—Míamúnáájpídívúu o ípívyéévebe muurá ó ícúbáhráméíí mityane. Muurá túkevétsojtee, llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame oke ehdííwálleéhi. Aame muurá oke dsíjívétsóroobe 3 coojívatu tsiiñe ó bóhíñhi.

23 Ehdújháa ímamyémuke íñééné boonétú neebe pámeekére:

—Ahdícyane tsaate oke iúraavyéné ímillémé óvíí ímillédú íicyahíjcyánetu íñveténe oke úraavyé wájuumeítýúmé tééné déjúcotu ícúbáhráméíyóné pañe.

24 Muurá ííñújiri ímillédú íjcyáneríyé tsúúráméímyé tsá pájtyetéityúne. Áánetu ihdyu teene íñvéjtsóne oke iúraávyéíñeríyéjuco tsúúráméímyé pájtyeteéhi.

25 ¿Aca íínetú meke píáábóiyóné tsáijyu múu mewágóóóvénáa mityane meéhneváne?

26 Muurá oke iúraavyéné núcojpíllémeke téhdure ó núcojpílléé Míamúnáájpídívúu o ípívyééveébe. Áhdure táuwááboju tsíjtyeke iúwáábóiyóné núcojpíllémeke téhdure ó núcojpílléé Llihíyó avyéjuri níjkyéji múnáama tahñéjte élleu o tsáácoóca.

27 Muurá ímiááné ámuhadítýú tsáhái tsaate dsíjívéityú Píívyéébé avyéjú bóhówaavéné ájtyúmitúme.

Jetsóó tsíhdyúreevéne
(Mt 17.1-8; Mc 9.2-8)

28 Átsihdyújháa 8 coojívatu Jetsóó péé cáméhbaúvú Píívyéébema íhhyúvaki. Aabéhjáa nahbévá Péédoro, Jacóóboo, Jóááá, éhdúmedívu.

29 Aabéhjáa Píívyéébema íhhyúvánáa dííbye húmí tsíhdyúreevéhi. Áhduréhjáa íwajyámú tsítsínújá ajhúcunúhi.

30 Áánáacájháa Moitséemútsí Eríama bóhówáávemútsí ihjyúvá dííbyema.

31 Aamútsíhjáa téhdure cádiúcunúmútsí ihjyúvá dííbyema muhdú Jerotsaréevu ñícúbáhrámeíñe dibye dsíjívéíñeri.

32 Aanéhjáa Péédoro íñahbéjtétsima íhtsútúnetu cuwáháñema íjcyame ájtyumíhi.

33 Aanéhjáa tsúúca Jetsóodítýú kiávú diityétsí Moitséemútsí Eriama péíñúné boone Péédoro néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, maímijyu ihdyu mee íchii. Ahdícyane métsu meméénu 3-wava nújuwáané dihñéwaa, Moitsée éhwaa, Eriá éhwaa, éhdune.

Ehdúhjáa Péédoro íñééne tsá wáájácutú íveekí ehdu íñééneé.

34 Áanáacáhjáa ojtso diityédívú níityéné pañe íjcyáneri íllityéme.

35 Aaméhjáa téené pañe íjcyánaa Píívyéébe nééhií:

—Áánu muurá Hájchíwu mítyane o wájuúbe. Áábeke ihdyu tsáma méllééboco.

36 Ehdúhjáa Píívyéébe íhjuvánáa ítéecunúme Jetsóo iiyéjuco íjcyáábeke. Aaméhjáa tsá muucá úúbáletú teéne.

*Tsáápiwúú pañétú naavéneke Jetsóo wáágoóne
(Mt 17.14-21; Mc 9.14-29)*

37 Áané boonéhjáa tsíjcyooji téhbaútú ditye óomíñáa téhbaú déjúcotu mítyane míamúnaa Jetsóoke téhmehíjcyámé dííbyeke waatsúcupejtsóhi.

38 Áamedítýúhjáa tsaapi néé kéévánécoba dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, cána ihdyu óvíjyuco áánu hájchíwu apáábyéré íjcyáábeke duhjévaj.

39 Muhdú íhya naavéné dííbyé pañe íjcyaae dííbyedi ícúbáhráhíjcyáhi. Idáátsówu tsáijyu dibye wákyééhcoobe íhjuúcunúcooca íhjuútu uráhtsaba íchívyehíjcyáhi.

40 Áánéllii dímamyémuke ó neerá ditye óoma dííbyé pañétú iwáágóo dííbyeke. Árónáa tsá ditye píívyetétú iwáágoóne.

41 Áánélliihyéhjáa Jetsóo néé diitye ímamyémuke:

—Juhúú, muutéráhana ihdyu ámuuha Píívyéébeke cáhcujtsópityúme! Aane íñe ğmúhajchótá ámúhá muhdúra o áábúcúne ámúhakye ó úwááboóhi? Ehdúhjáa diityéké íñééróne neebe dííbyeke:

—Áyu cána íllevu tsiva dááchikyej.

42 Ahdújucóhjáa dííbye élleву dibye tsájtyéébeke tsiiñe naavéné wákyéehcóne. Áánélliihyéhjáa Jetsóo néé dibye íjchívye dííbyé pañétu. Ahdújucóhjáa dibye íjchívyéné boone tsúúca ímíjpyetéébe cááníma péé pevétshíjduréjuco.

43 Áijyúhjáa pámeere tétsihyi íjcyame ullévenú Píívyéébe íhtsútú íájtyúmíneri.

*Ídsíjívéíñe tsiiñe Jetsóo úúballéne
(Mt 17.22-23; Mc 9.30-32)*

44 Áanáacáhjáa Jetsóo tsiiñe néé ímamyémuke:

—Ímíñeúvú mélleebúcunúco ámúhakye o nééneé. Muurá Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébedívú tsaapi óhdivu ékéévétsoó ímítyúmeke.

45 Ehdúhjáa dibye nééne ímamyémú tsá wáájácutú íñá nééiyóné ehdu dibye nééneé. Tsáháhjáa tene ímíllémeítyú ditye wáájácuíyóne. Aaméhjáa nuhnévehíjcyá teene dííbyeke idíllóiyóne.

*Jetsóoke ímamyémú dilló caabyé íhtsútuube diityédítýú íjcyáiyóne
(Mt 18.1-5; Mc 9.33-37)*

46 Téijyúhjáa táhjájcatsímyé caabyé diityédítýú íhtsútuube íjcyáiyóneri.

47-48 Aanéhjáa iwáájácúne Jetsóo tsííménéwúuke iújcúne diityéké nééhií:

—Muurá íjtye tsíiméwuúmu ídátsó néémeke íícuvémé ookéjuco íícuvéne. Téhdure okée wállóobekéjuco ditye íícuvéne. Ahdícyane caabyé ámuhadítýú idáátsóóbeúvú néébe muurá ííhtsútuúbe. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

*Meke tútávájtsoótúme meke píaabóne
(Mc 9.38-41)*

⁴⁹ Áhduréhjáa tsáijyu Jóáa néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, muha máájtyumí tsaapi dimyémeri naavémuke wáágóohíjcyáné tsaaté pañétu. Áábeke muha menée díbye tehdu imyéénújúcoótu íveekí tsíjpiye íjcyabe tehdu méénúnéllííhye.

⁵⁰ Áronáacáhjáa Jetsóó nééhií:

—¿íveekí ámuha mébóijcyúhi? Muurá meke píaabómé tsá meke tútávájtsoótúne.

Jacóóbomútsikye Jóááma Jetsóó úwaabóne

⁵¹ Aanéhjáa tsúuca níjkyejívú díbye pééíñe éévé píhíjúcoónáa peebe ímamyémuma Jerotsaréevu.

⁵² Áijyúhjáa tsaatéke wáalloobe íúmíwari ditye íñéhco tsátsii ditye cúwatéitsíi. Ahdújucóhjáa péeme Tsamááriá íñújiri íjcyáné jaaháñe néhcoróne.

⁵³ Áronáacáhjáa tétsíi múnáa tsá ímíletú ditye tétsii cúwane Jerotsaréevu ditye péénéllííhye.

⁵⁴ Áánéllíihyéhjáa Jacóóbomútsí Jóááma Jetsóoke nééhií:

—Ávyéjuúbej, éhnéhjáa Píívyéébe ihjyú uubáalle múnáajpi Eriáúvú cúújuwa táúmeídyú metsu metáúmeí Píívyéébeke díbye cúújuwa diityé hallúvú íjcaáyo cáámetu ditye íáíívyeki.

⁵⁵ Áánéllíihyéhjáa diityétsidívú ííténe neébe:

—¿Aca íveekí eene ámuhtsi múhdurá méjtsámeíhi?

⁵⁶ Tsáháa Míamúnáájpídívú o ípívyééveebe o tsáátu míamúnáake o tútávájtsooki. Ópée o tsáá diityéké o pájtyetétsoki. Ehdúhjáa diityéké íñétsihdyu péeme tsícyoomíwuúvu.

*Jetsóoke úraavyéne ímílleróme
(Mt 8.19-22)*

⁵⁷ Aaméhjáa péhíjcyánáa tsaapi juuvávyú Jetsóoke nééhií:

—Ávyéjuubej, ó imíllé úúmáye o péhíjcyáné kiávú u péhullévújuco.

⁵⁸ Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Muurá iyámé íjcyarómé óówamu íhyéjúnema téhejúj pañe icyúwaki. Áhdure wahpéjté ijcyá icyúwáítsihjima. Áánetu íñe Míamúnáájpídívúu o ípívyééveebe tsá tahjyáúbamáyé o íjcyatúne.

⁵⁹ Ehdúhjáa íñétsihdyu neebe tsáápiíkye:

—Muúbej, óókéréjuco duráávyé.

Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Ávyéjuubej, óvíi ihdyu mújyú llihíyó óhdivu dsíjívé botsíi uukéréjuco o úráávyeki.

⁶⁰ Áánéllíihyéhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Óvi ihdyu tsamééré ímiájíjtó wáájácutúme cúúújcatsí ídsíjívécoóca. Áánetu ú úwááboó Píívyéébe avyéjutu íjcyáné uwáábojúrjúco.

⁶¹ Áánetúhjáa idyé tsijpi néé dííbyeke:

—Ávyéjuubej, téhdure ó imíllé uukéréjuco o úraavyéne. Áánéllíi tujkénú tahájkímuke ó pítýájcóteéhi.

⁶² Áánéllíihyéhjáa neebe dííbyeke:

—Muurá múúne caajáihcyú tükévétsoobe tsá kiá íitetú caajáhó tsatújkeve pééiyóné ityútávájtsoíyónéllíhye. Ehdu nééne tsúuca Píívyéébé avyéjuejte íjcyarómé tsíñéhjiríyé íjcyame tsá dííbyé avyéjuejte íjcyatúne. Ehdúhjáa diityéké Jetsóó úwaabóhi.

10

70-meváké uwáábovu Jetsóó wálloóne

¹ Áané boonétúhjáa 70-meváké iújcúmeke wálloobe míityétsícyutsáké pacóómivávú dííbyé ihde ditye iúwáábo míamúnáake.

² Áámekéhjáa neébe:

—Ímíáánéjuco ávyétá mityámé míamúnáa Píívyéébé avyéjuejte ditye íjcyáiyóné uwááboju úwááboméíyóme. Áronáa téené wákimyéi múnáa uwáábojte áyáhreé. Áánéllíi ihdyu múu táúmei páné aabájaabéré íjcyabe Píívyéébeke díbye mítyámeke uwáábojtéké ipícyo ditye iúwáábo míamúnáake dííbyé avyéjuejte ditye íjcyáíñé uwááboju.

³ Ahdícyane íñe ámúhake ó wallóó oohímye élleву obééjáuúmuке mewállóóiyódú muhdú ámúhake dáríívéímye élleву.

⁴ Aame tsá ámuha metsájtyéityú ámúhá cahpámyuu, ámuha dsíídsíi, ámúhá túhápaajínee, éhdune. Áhdure tsá ámuha juuvávú tsaatémá tsíñéhjiri meíhgyúváityúne. Tsapéhdúré meúlleco.

⁵ Aame ámuha tsájaavu meúújetécooca múu tééja múnáake nééhií: “A ámuha méíjcyaraj. Óvíi Píívyéébe ámúhake píaabó ímí ámuha meíjcyaki.”

⁶ Aane tééja múnáa ámúhake ímí wáátsúcúpéjtsóhajchíi Píívyéébe ímí píááboó diityéke. Áánetu ditye ámúhake catúhtsópéjtsóhajchíi múu íhvejtsó diityéké íñá néétumére.

⁷ Áánetu ámúhake ímí wáátsúcúpéjtsómé jari múu íjcyáhi. Tsá múu tsííjyatu, tsííjyatu, péétúne. Aane óvíi diityéké ámuha me píáábóne áhdó diityéré ámúhake ájcúne tájpí ámuha méíjcyáhi. Muurá wákimyéi múnáajpi íwákimyéi áhdó ujcúhi.

⁸ Aane ámuha tsácoomívú meúújetécoómi múnáa ímí ámúhake iwáátsúcúne mājchotsóné mémājchoco panévare ámúhake ditye ájcune.

⁹ Aame mébóhíítsoco técoomí múnáadítyú chéméméhjike. Áhdure meúúbálleco tsúuca Píívyéébe avyéjuejte ditye íjcyáiyóne.

¹⁰ Áánetu tsácoomí múnáa ámúhake wáátsúcútúhajchíi múu ulléjijtónéj píínévú íjcyáne nééhií: “Íñe ámúhá cóómi ííñú múúháj tuhááñeri íjcyane ámúhadívú muha mépíchóújcámei ámúhá hallúrí ímityúné íjcyané uubálle.

¹¹ Aame ihdyu óvíi muhdú ámuha méíjcyáhi. Muurá Píívyéébé avyéjuejte ámuha méíjcyájúcoóiyáhi.” Ehdu méneeco diityéke.

¹² Aane ámúhake o néé ehdu ámúhake dáríívémeke muurá Píívyéébe ávyétá íhnáhó ícúbáhraá muhdú míamúnáa ícyahíjcyané ímíbájchócooca Tsodóóma múnáadi ícúbáhráíñé ehnííñevu.

Lléébópítyúné míamúnáa (Mt 11.20-24)

¹³ íMáídaátsoju tsáma tene pájtyeíñé Coratsíi, Betsáidaa, íjcyácoomícyu múnáake! Muurá íñe méénúráityúronéhjí o méénuhíjcyáné Tííroó, Tsídóoo, íjcyácoomícyuvu o méénuca tsúuca ímityú íhvéjtsóne ímíánejcúvuréjuco ditye íbúwáávéiyóne. Áánemáa muurá íatérééjahíjvú iújcámeíñe bállíjyuri ávúhcúiyómé teene íhvéjtsóné uubálle.

¹⁴ Áánéllíi muurá ditye ícúbáhrámeíñé ehnííñevu ícúbáhrámeímye diitye Coratsíi, Betsáidaa, íjcyácoomícyu múnáa muhdú míamúnáa ícyahíjcyané Píívyéébe nihñéétsihvúré ímíbájchócooca.

15 Ahdu muurá téhdure Capenaáo múnáake pajtyéiñe múhdumé ‘mityámityá’ tsíñáávehíjcyámeke. ¿Íjtsúcunúmeúbá íjtsútúúvéiyóne? Áánerá íllure wágóóóveímye.

16 Ahdícyane múhdumé ámuhakye lléébome muurá ookéjuco lléébone. Áánetu ámuhakye lléébotúme téhdure oke tsá lléébotúne. Aane oke illéébotúneri téhdure okée wállóóbeke tsá ditye lléébotúne. Ehdúhjáa Jetsóó diityéké túkévejsóhi.

70-meva iúwáábójétsihdyu óómiñe

17 Aanéhjáa diitye 70-meváké dibye uwáábovu wálloome mítyane imíjyúu iúwáábójétsihdyu iwájtsíneri. Aaméhjáa dííbyeke nééhií:

—Ávyéjuúbej, muurá naavémú múuhakye lléébohíjcyá tsaaté pañe íjcyámeke dimyémeri muha meíjchívyétsócoóca.

18 Áánéllihyéhjáa neebe diityéke:

—Éée, tehdújuco teene tsúuca pañétúejpi Naavéné íjcyároobe táhjátsámeíñéllíhíhí. Muurá ó ájtyumí éhne múúne chijchi rórihcyódú dibye iévéhóowatu áákityéne.

19 Muurá ámuhá pañévú ó picyóó tatsíjpa tamyémeri ámuha diibye mémunáajpi Naavéneke metáhjaki. Áánéllí tsá íiná ámuhakye tútávájtsóityúne. Téhdure ííñimyénuma óóvimu íjcyarómé tsá ámuhakye tútávájtsóityúne.

20 Áronáa ihdyu mémityájkímyeídí téeneri eene naavémú ámuhakye ávyéjuúlléneri. Múu imítyájkímyeíyódú íivane Píívyéébe kéré mítyajtsó tsúuca ámuha mémeháñe dííbyé waajácúháámitu cáátúvánhíhíhí. Ehdúhjáa diityéké neébe.

Jetsóó Cááníkye dúúruváne (Mt 11.25-27; 13.16-17)

21 Aanéhjáa Cááni Píívyéébe Apííchó Jetsóoke imíjyuuvu ájcuube dííbyeke dúúruvaabe nééhií:

—Ayúju Táácaáni Píívyéébeéj, níjkyejíi, ííñujíi, íjcyáné aabájaabe u íjcyáábej, uke téhdújtsóobéré ó duurúvá ímíáájú ídáátsojtédívú u bóhówátsohíjcyáné hallúvu. Áánetu tehdújuco tsá waajácu múnáa íjcyane ítsúcunúmeíhíjcyámedívú u bóhówájtsotú teéne. Ahdícyane ihdyu, Lli, óví ehdu teene muhdú u tujkevééllédu.

22 Ehdúhjáa Cááníkye idyúúruvátsihdyu neébe:

—Muurá ihdyu Llihíyó oke picyóó tajtyéeveri míamúnáake iwáájácútso muhdú diityédítú íjtsámeíñe. Tsá muurá muha wáájácútú dííbyé Hajchi o íjcyáábé íjtsaméi. Apáábyéré diibye Llihíyó waajácú muhdú o íjcyane. Áhdure idyé apáábyéré ó waajácú muhdú dibye íjcyane. Áhdure teene tsaatédívú o bóhówajtsóméré waajácúhi.

23 Ehdúhjáa íñétsihdyu ímamyémuke ííténe neébe:

—Maímijyu ihdyu ámuha meíjcyane o méénuhíjcyáné ámuha maájtyumíme.

24 Muuráhjáa éíjyúuvú Píívyéébe íhíyú uubáalle múnáama íjtsutúme avyéjujte oke ítsohíjcyará íñe ícyooca muhdú o méénuhíjcyáné ámuha maájtyumídú íájtyúmíroki. Áhduréhjáa imíllerómé o íhíyúvánhé illéébone. Áronáacáa tsáhái téijyu o bóhówáávetúne. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

Tsamáaría múnáajpi píáábóné uwááboju

25 Tsáijyúhjáa tsaapi taúhbájú uwááboobe dííbyeke imújtátsóro nééhií:

—Uwááboóbej, ¿aca muhdú ó íjcyáiyá múijyú o dsíjivéjúcóóityúne bóhi o újcuki?

26 Áánéllihyéhjáa neébe:

—¿Muhdútá nééne taúhbajuj?

27 Áánéllihyéhjáa neébe:

—Muurá nééneé: “Múu wajyú Dípiivyéébé Díavyéjuube íjcyáábeke ávyeta díííbúuturé páneere muhdú u íjcyáneri dííjtsaméiyi. Áhdure múu pamévakéré wajyú muhdú u wáyúmeídyu.”

²⁸ Ehdúhjáa díbye néénéllí Jetsóó néé dííbyeke:

—Éée, tehdújuco. Ahdícyane óví tehdu ú íjcyá mújyú u dsíjívécóóítyúne bóhí u újcuki.

²⁹ Áánéllíhyéhjáa ityáhjátsámeítyu tsiíñe neebe dííbyeke:

—¿Aanéhaca caatyéké ó wáyúiyáhi?

³⁰ Áánéllíhyéhjáa idyé Jetsóó néé dííbyeke:

—Tsaapí Jerotsaréetu Jericóovu péébeke naní múnáa imyéénúne dííbye éhnénéhjí dojtú píruné íwajyámúúnemájuco. Áánemáa péjucóomé díbye tétsiíyé dsíjiveri íjcyánááaca.

³¹ Áánáacáa llúúváabe tééjuri péébe úújeté dííbyedívu. Áróóbedí íícúvétuube pajtyeíñúhi.

³² Áhdurée duurúvájá pañe wákímyeíhíjcyaaabe péébe dííbyeke ájtyúmíroobe pajtyé tsapéhduré dííbyedi íícúvétuúbe.

³³ Áánetúu Tsamáária múnáajpi péébe dííbyeke íájtyúmíbedi mítyane ídáátsovéhi.

³⁴ Aabée ihdyu dííbyeke dítye túúvátsonéhjí ityáábóne bíjínúhi. Áábekée ííjjudi tsajtyéébé tsaaté javu tépejco ityéhmeki.

³⁵ Áané tsitsíívenúu tééja múnáajpikye íáhdóne neébe: Áánúke téhmeco. Aane néhi tsiíñe tsíeméné dííbyema u áhdóhajchíí o óómídyu uke ó óómíchoóhi. Ehdúu méénuube Tsamáária múnáajpi.

³⁶ ¿Aanee caabyé díityédítyú tsíjpiye íjcyároobe naní múnáa ícúbáhraíñúúbeke wajyúhi?

³⁷ Áánéllíhyéhjáa neebe Jetsóoke:

—Íhya eenée dííbyedi ídáátsóvéne píááboóbe.

Áánéllíhyéhjáa neebe dííbyeke:

—Tehdújuco. Ahdícyane óví tehdu ú meenúhi.

Máátámúpike Jetsóó ááhívéne

³⁸ Áané boonétúhjáa idyé Jetsóó ímamyémuma péébe úújeté tsácoomíwuúvu. Átsihyíhjáa íjcyalle Máata tsáímíyé díityéké ihjyávu waatsúcúpejtsóhi.

³⁹ Áijyúhjáa dííllé naalle Maaría Jetsóó lliíñévú ácuuvé díbye úwaabóné illéébúcunúki.

⁴⁰ Áánáacáhjáa díille Máata tsíñehjí imyéénúneri íjcyalle Jetsóoke néehí:

—Ávyéjuúbej, ¿íveekí aalle táñaalle íñe o méénúnéhjitu tsá oke píáábotúne? Díñe bo okéi dílle ípíáábokij.

⁴¹ Áánéllíhyéhjáa Jetsóó néé díílleke:

—¿Aca íveekí eene tsíñehjí u méénúneríyé ú íjyácunú táuwáábori íícúvétulle?

⁴² Muurá ihdyu tehdújuco Maaría méénune tsá múha dííllédívu cátúhtsóítyuróne. Ehdúhjáa Jetsóó néé Máátákeé.

11

Píívyéébema meíhgyuvané Jetsóó úwaabóne (Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Aabéhjáa tsáijyu Píívyéébema íhgyúvānetu níjkévānáa tsaapi ímamyémudítyú néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, cána múúhake duwáábó muhdú múúne Píívyéébema meíhgyuvané éhnéhjáa Jóaa ímamyémuke úwaabódu.

² Áánéllíhyéhjáa neébe:

—Íllu múu íhgyúváhi:

Múúháj Caáni nǎjkyéjiri u íjcyaaábej, uke muha máávyéjujtsó dúúrúvamére. Aabe ihdyu díavyéjuvu múúhakye dúúcúne u ímillédú múúhakye túkevǎjtsó ííńújiri muha meíjcyámeke muhdú nǎjkyéjiri u méénuhǎjcyádu.

³ Aabe óví múúhakye majchóvú ú ácuǎjcyá paíjyuváre téene tájpi muha meíjcyaki.

⁴ Áhdure muha ímityúné meméénuhǎjcyáné múúhadi dídáátsóvéne dábaǎjǎvé múúhakye ímityúné méénuhǎjcyámedi muha meídáátsóvéne teene maábáǎjǎvéhǎjcyádu. Áhdure múúhakye íhvǎjtsótuubéré píáábohǎjcyá mávarǎjchojúúnevu muha metáhǎjtsámeítuki.

⁵⁻⁶ Ehdúhjáa diityéké íńétsihdyu tsiíne neébe:

—Muurá tsaapi ámuha menáhbévahǎjcyaaabe tsáijyu pécójpǎine ámuháđítú tsáápiikye neetéiyáhi: “Muúbej, cána okéi óvi daacu ámuha májchotu táńahbévaabe tahǎjávú wáǎjtsúbeke o májchótsoki. Ávyeta tsá íńéúbamá o íjcyatúne.”

⁷ Ehdú díbye néenélǎi ícyuwájá pańétú nééíyoobe dííbyeke: “Tsáhájuco o píívyetétú uke o ájcune. Tsúúca muha mécuwáhi. Tsúúcaǎjane llééhowa wátáǎcámeíhi.”

⁸ Ehdú muurá ámuháđítú tsaapi íńahbéváábeke íńééróne ájcúiyá díbye táúmeíńevu éhńíńevúré díbye ipátsáǎjcyótuki.

⁹ Áhdícyane ihdyu múu táúmeí Píívyéébeke téene tájpi ámuha meíjcyane ámuhakye díbye íájcuki. Métsúúraméi ímí ámuha meíjcyáíyóneri ámuhakye díbye ipíááboki. Áhdure métaúmeí ámuhakye díbye ityúkévǎjtsoki.

¹⁰ Muurá téene tájpi íjcyane táúmeímyeke ájcuúbe. Ímí íjcyáíyóneri tsúúrameímyeke píááboóbe. Dííbyeke túkevǎjtsóju táúmeímyeke túkévéjtsóbe.

¹¹ ¿Aca íjcyámé tsaate ámuháđítú íjtsíiméné majcho táúmeícyooca nééwayúvúré ájcúiyóme? ¿A amóóbeke tetsi táúmeíńáa ájcúiyómé íńímíyédívúre?

¹² Áhdure ¿aca ííhyúu táúmeítsike ájcúiyómé óóvíhódívúre?

¹³ Muurá ámuha míamúnáa ímityúmé meíjcyarómé méimíllé ámuháǎj tsíimeke ímíáánevúré maájcune. Aanéǎí awáá muurá ámuháǎj Caani nǎjkyéjiri íjcyaaabe íapííchó picyóó dííbyeke teene táúmeímyé pańévu. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabó ímamyémuke.

Jetsóoke Naavéné píaabóné tsaate nééneé
(Mt 12.22-30; Mc 3.20-27)

¹⁴ Íjcyaabéhjáa tsaapi naavéné ípańe íjcyaaabe íhǎjyúvátuúbe. Aanéhjáa naavéneke dííbyé pańétú Jetsóó wáágóóné boone tsúúca íhǎjyúvaábe. Ááneríhǎjyáa míamúnáa ullévenúhi.

¹⁵ Áronáacáhjáa Jetsóodítú tsaate nééhií:

—Aadi muurá naavémuke waagóohǎjcyá tsaate pańétú diitye naavémú avyéjuube Betsebóó píáábóneríye.

¹⁶ Áhduréhjáa tsijtye dííbyeke íllure mávarǎjchómé nehǎjcyá díbye méénúráítyuróné íévéhoowávú ímyéénuki.

¹⁷ Áronáacáhjáa diityé íjtsaméi íwáájácúne neébe:

—Muurá tsané avyéjujte tsajǎjtoré íjtsámeítyúmé ímityúné idyáǎívéjcatsíne ílluréjuco íhvejtsóné íavyéju. Áhdure muurá tsáǎa múnáa ímityú idyáǎívéjcatsíne ílluréjuco wáchájánújcatsíne.

¹⁸ Áhdú ííwane muurá Naavéné íhyáǎkímukéré íwáágóoca íllure íavyéjú újónéjtsóiyáhi. Ehdú íńe ámuhakye o néé naavémú avyéjuubévá Betsebóó oke píáábóneríyé diityéké o wáágóohǎjcyáné ámuha óhdityu menéénélǎihye.

¹⁹ Áánetúhaca ¿múúbé píááborí ámuhá mamýémú waagóohǎjcyá diitye naavémuke? Áyu cána oke menej. Tsá muurá ámuha menééítyuró Betsebóó píáábori dítye wáágóohǎjcyáne. Íllure ámuha mémujtá ehdu meíhǎjyúváne.

²⁰ Muurá ihdyu Píívyéébe oke píáábóneri ó waagóohíjcyá naavémuke tsaaté pañétú téénetu ámuha méwáájácu tsúúca dííbyé avyējú ííñújiri ámuháma íjcyájúcooróne.

²¹ Muurá íhtsútúúbé jatu tsá ínná múha tsájtyéítyuróne.

²² Áronáa dííbyé ehniíñevu íjcyaaabe dííbyedítúyú dójtúiyá páneere dííbyé méénujcátsiháñe. Ááne dííbyé tsíeméné íimillédú méénúyoóbe.

²³ Ehdu nééne muurá oke ípíaabóné ímíletúmé táwákimyéí íllure ímíllé óhdivu ityútávajtsóne. Aame tahñéjté íjcyáíyómeke íllure óhdityu mútátsohíjcyáhi.

*Ípyée íjchívyémé pañévú tsiíñe naavéné óómiñe
(Mt 12.43-45)*

²⁴ Átsihdyúhjáa idyé tsiíñe Jetsóó néehíí: Muurá múúne naavéné míamúnáájpi pañétú íjchívyeebe pehíjcyá íjcyáítsíí néhcoobére. Aabe íjcyáíyotsíí íájtyúmítúnéllíí íllu íjtsámeíhi: “Tsiíñe ó óómií bíwáábé pañévúré ópée o íjchívyéébe pañévu.”

²⁵ Ahdújuco muurá óómiíbye ájtyumíváné diíbye ípyée íjchívyéébeke ímíwu peevéébe éhne múu jaa líjyahdu néébeke.

²⁶ Áánéllíí múúne nahbévaabe tsijtye 7-meváké ehniíñevu ímítyúmeke diityémá tsiíñe íú cááve dííbyé pañévu. Áábeke muurá íhdée ícúbáhráné ehniíñevu ícúbáhraabe.

Ínerí meímíjyuuvéne

²⁷ Ehdúhjáa Jetsóó néénáa tsáápille míamúnááj píinétú kéévánécoba néehíí:

—Ímaímijyu ihdyu diille ukée itsíímáváábeke píívyétsolle íjcyanej!

²⁸ Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Éée, tehdújuco. Áhdure ímaímijyu Píívyéébe úwááboju cáhcujtsómé íjcyanej!

*Míamúnáa Jetsóoke néé díbye méénúráítyuróné imyéénuki.
(Mt 12.38-42; Mc 8.12)*

²⁹ Téijyúhjáa mítyane míamúnáa píhcyaavé Jetsóodívu. Áámekéhjáa úwááboobe néehíí:

—Ámuha muurá ícyooca íjcyáné míamúnáa ímityúme. Aame jíveekí ámuha méimíllé méénúráítyuróné o méénune ámuha oke mecáhcújtsómejíívari? Óví ihdyu Píívyéébe íhgyú uubáalle múnáajpií Jonáake pájtyedu nééne oke pájtyénetu ámuha méwaajácu diíbyéjuco míamúnáake o pájtyetétsoobe o íjcyane.

³⁰ Muuráhjáa dííbye muhdú tene pájtyénetu Níinibé múnáa waajácú ímiáánéjuco Píívyéébe dííbye wáalloóne. Ahdu muurá Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébeke tene pájtyénetu míamúnáa waajácúu dítyée ímíjpyeténe ípájtyeté Píívyéébe oke wáalloóne.

³¹ Aane muurá Píívyéébe míamúnáa muhdú ícyahíjcyáné ímíbájchócooca tsáápille tsííñe ííñúji múnáalle ámuhadívú néétsoó ámuha mecáhcútsohíjcyátunévu. Muuráhjáa tsíhyullétú tsaalle Tsaromóó úwáábó illééboki. Aallée muurá ímí cáhcujtsóhi. Áánáa jíveekí dííbyeúvú ehniíñevu o íjcyaaabe o úwaabóné tsá ámuha mecáhcútsohíjcyatúne?

³² Téhdure muurá Níinibé múnáaúvú ámuhadívú néétsoóhi. Muuráhjáa Jonáa diityéké úwaabóné ícyáhcújtsóne ímíjpyetéme. Áánáa jíveekí dííbyeúvú ehniíñevu o íjcyaaabe o úwaabóné tsá ámuha mecáhcútsohíjcyatúne?

*Méhálluúúcu peetédú nééneé
(Mt 5.15; 6.22-23)*

³³ Tsá muurá peete tsíeménevu maávohjácoítyuróne. Muurá ihdyu cáámevu íboohówátsihvu mépicyoó tene íájhúacunúki.

³⁴ Ahdu muurá ámuhá hálluúné peetédu néeneri ímiáánéré ámuha meííteneri metsúúrámehajchíí téenetúré ámuha mébóhówaúcúnuúhi. Áánetu ímityúnéré ámuha meííteneri metsúúrámehajchíí téhdure téenetúré ámuha mébóhówaúcúnuúhi.

³⁵ Áánéllíi téíibúwá méíjcyaco ímiáájú ámuha tsúúca mewáájacúné múhdurá meúráávyétuki.

³⁶ Muurá tenejcu wáájacúme ímityúne méénújúcootúme ííne imíjyaúréjucó íjcyane éhne múúne peete ájchúcunúnej tééveri méíjcyadu.

Paritséómuma taúhbájú uwáábojtéké Jetsóó núcójpíivetsóne
(Mt 23.1-36; Mc 12.38-40; Rc 20.45-47)

³⁷ Ehdúhjáa Jetsóó úwáábóné boone paritséómuube dííbyeke tsajtyé ihjyávú imájchótsoki.

³⁸ Aabéhjáa íhyótsi níjtyámeítyuube mājchóneri díibye paritséómuube ullévenúhi.

³⁹ Áánéllíihyéhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Ámuha muurá ámuhaj pi hállúre méímíbachómeíhijcyáhi. Árónáa ámuhá íjtsaméí ímityúne.

⁴⁰ ¡Tsá muurá ámuha mewáájacúmeítyúne! ¿Aca tsá ámuha mewáájacutú téhdure méíjtsaméí metéhmémeíyóné méjpi menítyámeíhijcyádúre? Muuráhjáa ímiáámé méíjcyá Píívyéébe meke ípívyejtsóhi.

⁴¹ Áánéllíi múu íjpií, íjtsaméíi, íjcyane tehmé ímí íjcyaki.

⁴² ¡Máídáátsoju ámuha paritséómuke tene pájtyeíñej! Muurá tehdújúcooro Píívyéébeke ámuha meíícúvehíjcyáné ámuhá bájtsoháñeri. Árónáa ¿íveekí tsá ámuha méíjtsámeítyú dííbyeke mewájyúíyóneri? Áhdure ¿íveekí tsá ámuha míamúnáama ímíñeúvú méíjcyatúne? Tsá muurá tsáneeríyé dííbyeke meúráávyéne tsiíñe meíhvéjtsóítyuróne.

⁴³ ¡Ahdícyane máídáátsoju ámuhakye tene pájtyeíñej! Muurá ámuha méimíllé pi-hcyáávejááné pañe íboohówátsihjíríyé méíjcyane. Áhdure ámuha méimíllé míamúnáa ámuhakye ávyejúúlléne.

⁴⁴ ¡Áámeke ámuhakye taúhbájú uwáábojtémá máídáátsoju tene pájtyeíñej! Muurá ímityúme ámuha méíjcyarómeke míamúnáa íítehíjcyá pánehjídú ímiáámeúvúdú éhne múúne níjkyéné pañe nehniwu néérone pánehjídú hallu imíwu meíítedu.

⁴⁵ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllíi taúhbájú uwáábojtédítýú tsaapi néé dííbyeke:

—Uwááboóbej, ehdu aatyéké u néeneri múúhadívú ú wáájatsóhi.

⁴⁶ Áánéllíihyéhjáa neébe:

—¡Téhdure ámuhakye idátsó pajtyeíñe! Muurá ámuha íllure métúhútsohíjcyá míamúnáake ámuhá íjtsaméityuré ámuha meújcúné uwáábori. Muurá ámuha méíjcyarómé tsá tehdu méíjcyatú eene ámuha meúwáábohíjcyádu.

⁴⁷ ¡Ahdícyane máídáátsoju ámuhakye tene pájtyeíñej! ¿íveekí ámuha éíjyuúvúu Píívyéébé ihjyú uubálle múnáake ámuhá íhdé múnáaúvú dsíjívétsohíjcyámé nijkyénetu diityéúvu náávé ménícyohíjcyáhi?

⁴⁸ Ehdu ámuha meméénúnetu muurá méwaajácú ámuhá íhdé múnáaúvúu ícyahíjcyajíjtóré ámuha meúraavyéne.

⁴⁹ Muurá Píívyéébe néehí: “Ó pícyoó o túkévéjtsóneri íhdétújuco iwáájacúné úúbálléímye. Téhdure ó pícyoó uwáábojtéke. Áamedítýú muurá tsaatédí ícúbáhraímye. Tsíjtyeke dsíjívétsoímye.” Ehdúu Píívyéébe néehí.

⁵⁰ Aane muurá téhdure ícyooca íjcyáné míamúnáake dómájcoó ííñujíi ípívyéévétsihdyu ícyoocávú Píívyéébé ihjyú uubálle múnáake tsaate dsíjívétsohíjcyáné díbye diityémá ímíbjchoíñe.

⁵¹ Muuráhjáa Abéeke íñahbére dsíjívetsóné boone tsíjtyeke ámuhá ihdé múnáaúvú dsíjívetsóhi. Muuráhjáa Tsacariake dsíjívetsómé duurúvájama Píívyéébé ñcúvé cóvátsoméihíjcyáné wáíjí ráhoúcunútsihvu. Aane ámuhakye o nées íñe icyooca íjcyané míamúnáake téhdure téené ímibájchó dómájcoíñe.

⁵² ¡Ahdícyane máidaátsoju ámuhakye tene pájtyeíñej! Muurá ímiáájú míamúnáa wáájácúiyóné ¿íveekí ámuha métúhútsohíjcyá tsíhdyuréjuco meúwáábóneri? Ditye teene icyáhcújtsóne úráávyéiyóné ámuha métúhútsohíjcyáhi. Aane muurá ámuha meíjcyarómé tsá ímíñeúvú teene meúraávyetúne.

⁵³⁻⁵⁴ Ehdúhjáa Jetsóo íhjuvane taúhbájú uwaábojtémá paritséómuke tsaríwu pajtyéhi. Aaméhjáa dííbyeke panévalu dilló tsane díbye múhdurá áñújcúhajchíí dííbyedítú ímityúne íhjuúvároki.

12

Ímamyémuke Jetsóo téíbúwajtsóne

¹ Téijyúhjáa ávyetá mityané míamúnáa píhcyaavémé wájócójcatsíñáa Jetsóo nées ímamyémuke:

—Téíbúwá meíjcyaco aatye paritséómú bañú múnáa ímiáámeúvúdú íjcyámeke.

² Muurá téévéneúvú méénúmeíyóné tsá tétsihvúré níjkéváityúne. Muurá pámeere ñná méénuhíjcyáné bóhówááveéhi.

³ Múha wáájácútúnáa ámuha mójcóhó pañévú meíhjuvaróné waajácúméíhi.

Píívyéébedi múu íllityéhi (Mt 10.26-31)

⁴ Ámuúha táñahbému, tsá múu íllityétú míamúnáadi apááñéré méjpi dsíjívetsóíyómedi.

⁵ Áánetu ihdyu múu íllityé Píívyéébedi múijyú ámuha meíjchívyéítyuwa cúújúwá pañévú ámuhakye wáágóóíyóóbedi.

⁶ Muurá 5-meva coomímú mójíhwuúcúré áhdómeíyómeke téhmeébe.

⁷ Aabe muurá téhdure waajácú ámuhá níwáuñíne múhdújivá íjcyane. Áánéllí tsá múu ñnerí íllityétúne. Muurá díitye coomímú ehñíñevu ámuha méwajyúmeíhi.

Jetsóoke meúraavyéné metóónúityuróne (Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ Muurá Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébeke iúraavyéné tóónútúmeke ó bóhówájtsóo níjkyéji múnáadívu.

⁹ Áánetu íllure tóónuhíjcyámeke tsá o bóhówájtsóityúne.

¹⁰ Muurá íñe Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébedítú ímityúne íhjuúvárómedi Píívyéébe ídáátsóvéne teene ábájívéhi. Áánetu ihdyu dííbye Apííchotu ímityúne íhjuúvámedi tsá díbye múijyú ídáátsóvéityúne.

¹¹ Ehdúhjáa íñétsihdyu neébe:

—Tsaate ámuhakye píhcyaávejáané tehmejtema ámuhá íñújí avyéjuté éllevu tsájtyécooca tsá múu íjyácunútú muhdú íhjuúváiñeri.

¹² Muurá ihdyu Píívyéébé Apííchoré ámuhakye túkévéjtsóo ámuha meíhjuúvaki. Ehdúhjáa Jetsóo nées ímamyémuke.

Tsá múu íjyácunútú mityane íéhnéváíyóneri

¹³ Téijyúhjáa tsaapi míamúnááj píñévú nées dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, táñahbeke díñe díbye oke idyówajcáro múhtsí wáábyuta múhtsíj caani pícyohíjcyánetu.

14 Áronáacáhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—¿Aca múha oke picyóó téeméné ímibájchoobe o íjcyabe ámuhtsikye o dówajcároki?

15 Tsá múu mítyane iéhnéváíyóneri úmúúpívyetúne. Tsá muurá mítyane meéhnéváne tájpí tsaímíyé meíjcyáítyuróne.

16 Ehdúhjáa dííbyeke iñéené boonétú pámeekéré iúwaabóné úúbálleebe ehnéva múnáájpídítu. Íllúhjáa neébe:

—Íjcyabée tsaapi ehnéva múnáajpi.

17 Áabe bájtsoháñe mítyane néévánetu illu íjtsámeííbye: “¿Aca kiávú íñe ó aahívétsoó tabájtso áyáneíívari?”

18 Áronemáa neébe: “Óubá éhne teene áahívétsámeííhjcyaja o wácávyáhcóne éhniíñevu mítyájácoba o áméjtsójá pañévú ó pícyoóhi.

19 Áane illu ó íjtsámeííhi: Ícyooca ihdyu tsá ñná óhdítu píhtotúne. Áanéllíi pevétaréjuco íbúwajíí o íjcyáíñe óhdítu o mājchoíñe, o ádoíñe, píhtójúcóótúnéllííhye.”

20 Ehdúu díbye ítsámeííhjcyarónáa Píívyéébe néé dííbyeke: “Tsá mía u wáájácúmeítu. Muurá ípyejco tsúúca ú dsíjiveéhi. ¿Ácooca eene u éhnévahíjcyánécoba muhdúíhyaja?”

21 Ehdu muurá pajtyéíñe íhdyunéré éhnévahíjcyámema. Aame Píívyéébedívú ídátsohree.

Ihñéjteke Píívyéébe téhmene

(Mt 6.25-34)

22 Ehdúhjáa díityéké iñétsihdyu Jetsóó néé ímamyémuke:

—Tsá múu apááñeríyé íjtsámeítu íñe tájpí íjcyáneri.

23 Tsá apááñéré majchoo, wájamuu, íjcyane tájpí meíjcyatúne.

24 Cáhawáa méjtsúcunu muhdú wahpéjté íjcyane. Tsá muurá dítye mújyú wákímyeítu téene tájpí íjcyaki. Pane tsá dítye imájchó pícyoótúne. Árome íjcyá Píívyéébe tájpi. Aanéjii muurá díityé ehnííñevu ámuha míamúnáa méwajyúmeíhi. Áameke tsá ámuhakye díbye íñetú píhtótsóityúne.

25 ¿Aca íjcyabe tsaapi ámuhadítu éhniíñevu icyáámenúne ímíllebe iye cáámenútsámeííyoóbe? Tsáhaá.

26 Muurá tsane túhúúturoné tsá ámuha meméénútyuróne. Aanéjii tsá múu íjtsámeítu tsane imyéénúiyóné ámuháye mepíívyetéíyónejívari.

27 Téhdure cáhawáa méjtsúcunu wajcóháñe múhdutú iye tsaímíyé píívyehíjcyané pevétaré íjcyaróne. Muuráhjáa ávyéjuube Tsaromóóvú tsijtye ávyéjute éhniíñevu íjcyaróobé ávyéjú wajyámu ímí tsá úújetétú teene wajcóháñe ímívu.

28 Ehdu muurá Píívyéébe tsaímíyé téhmehíjcyá wajcóháñe wahájchotaré ímí íjcyane íllúhwuúré tsúúca chémene. Aabéjii awáa muurá ámuhakye éhniíñevu tsaímíyé téhmehíjcyáhi. Ehdu téene, ámuúha cáhcujtsópítu né míamúnaaj.

29 Ehdu néene tsá múu áábímyeítu téene tájpí ámuha meíjcyane tsáijyu ámuhadítu píhtórónáaaca.

30 Muurá ihdyu Píívyéébeke cáhcujtsotúme áábímyeí ípíhtócoóca. Áronáa muurá ámuháaj Caani Píívyéébe waajácú ñná ámuhadítu píhtone.

31 Áanéllíi múu ámuha mepíhtóroneri íícúvetúme tsúúrámeí múhdutú tsaímíyé Píívyéébeke iúráávyéne dííbye ávyéjuvu iúcáávéíyóneri. Áijyu ihdyu tsá ámuhakye díbye íñetú píhtótsóityúne.

Ímí níjkyéjiri meíjcyane Jetsóó úwaabóne

(Mt 6.19-21)

³² Muurá ámuha tahñéjté ídátsó éhne múúne obééjámú áyáméwu íjcyadu. Árome tsá múu íínerí áábímyeítýúne. Muurá ámuháj Caani Píívyéébe imíllé ámuhákye iújcune íavyéjuvu.

³³ Áánéllíi múu ámuhá tsíeméné íñáhjíhénúne píaabó ídáátsóméhjike. Muurá íñe ííñújiri múhajchótá íjcyáityúné ámuha meéhnéváne tsaímíyé meícyahíjcyádú nééne íjcyá níjkyéjiri múijyú muhdú íjcyáityúmé ámuha meíjcyaiñe. Téhulle muurá meíjcyane tsá tútáváávéityúne. Muurá ííñújiri naní múnaa ámuhákye tútávátsohíjcyádú nééne tsáhájucu téhulle íjcyáityúne.

³⁴ Muurá kénejcú éhnííñevu ímí ámuhákye pájtyénéjcuríyējuco ámuha meíjívíveíñe.

Jetsóó tsááiñe metéhmene

³⁵ Ahdícyane ímíñeúvú meíjcyátsíívyéne oke météhmeco éhne múúne ávyéjuube tsaatétsí taábávájcatsíñe wañéhjiri íjcyáábeke íúníu múnaa téhmehíjcyádu.

³⁶ Muurá múúne téhmehíjcyámé díbye llééhówatu díllóvácooca íícúí ipááyúcuki.

³⁷ Ehdu muurá íavyéjúúbe íjtsóré íjcyámedívú díbye wájtsime ííne ímíjyaú íjcyá dííbyema. Muurá iwájtsidu tsaímíyé díityéké ímájchótsómema nahbévájcatsííbye.

³⁸ Maímijyu ihdyu dítye íjcyane tsáijyu múu pécójpíñéuba mityá cóójíháñe pañévú tsáároobe tsaímíyé dííbyeke téhmehíjcyámeke díbye ájtyumíváme.

³⁹ Muurá tsája múnáajpi múijyú naní múnáajpi tsááiñe iwáájácuca cúwátuube ihjya téhméjá pañévú tsá díbye úcáávéítyuró íñániki.

⁴⁰ Ahdícyane meíjcyátsíívyéne méítsohíjcyaco o tsááiñe. Muurá ámuha meíjtsámeítýúnáa Míamúnáájpídívúu o ípívyééveebe tsiíñe ó tsaáhi.

Tsaatétsí wákímyeíñetu íjcyané uwááboju (Mt 24.45-51)

⁴¹ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllíi Pééodoro néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿a múúhakyéré ú úwáábohíjcyaj, mityá pámeekérej?

⁴² Áronáacáhjáa tsiíñe neébe:

—Muurá tsaapi tsaímíyé íavyéjúúbema wákímyeííbyeke pícyoobe íhyájkímú tehmeébedívu. Aabe muurá díityéké ímí íícuvé ííne tájpi dítye íjcyáíñéhjitu.

⁴³ Ahdícyane maímijyu díbye íjcyane íwákímyeíyi íjcyáábeke íavyéjuube ájtyumívaábe.

⁴⁴ Muurá ímíááné ámuhákye o néé ímíáábé íjcyáábeke íavyéjuube íhñévú téhmetsóne.

⁴⁵ Áánetu íjcyaaabe tsaapi ímítyuube íavyéjuube 'íícúí óómíityúné' íñééne íwákímyeí íbúwá íjcyátuúbe. Ehdu néébe muurá íllure íhyájkímuke imyéénúne íimillédú wañéhjineríyé pehíjcyá lílyícyáveebére.

⁴⁶ Aabe muurá ehdu ícyahíjcyánáa íavyéjuube óómiibye tuvááová dííbyeke díbye íjtsótúnáaáca. Áábeke ílluréjuco díbye ícúbahráné tsaate íwákímyeí múnaa ímítyúmeke imyéénudu.

⁴⁷ Ehdu muurá íavyéjuube íúníu múnáake ícúbahrá díbye ímillédú dííbyé wákímyeí imyéénúiyóné wáájácúromé tehdu méénútúhajchííjyu.

⁴⁸ Áánetu iwáájácútúné halluríyé ímityúné méénúmeke íhtsútáré ícúbáhraábe. Muurá mepíáábómedi méijyácunú ímí dítye íjcyáíyóneri. Áhdure tsíeménevu meníwáávémedi méijyácunú ímí dítye téhméíyóneri.

Jetsóó hallútú míamúnáa tsárílléjcatsíñe (Mt 10.34-36)

⁴⁹ Muuráhjáa ííñújívú o tsáá táhallútú míamúnáa ítsárílléjcatsíki. Aane ihdyu múhdutúiyó tééne pañējuco meé.

⁵⁰ Muurá o ícúbáhrámeíñe nájcautu ó dsíjívívehi. Aane ávyeta múhduúvúrá ó íjtsúcunúhi.

⁵¹ ¿Aca ámuha méijtsúcunú tsaímíyé miamúnáa íjcyá o tsááne ííñujívu? Muuráhjáa ihdyu o tsáá miamúnáa tsajíjtóré íjtsámeityúmé táhallútú itsáílléjcatsíki.

⁵² Aane muurá icyoocátú tsané múnáa íjcyarómé tsarílléjcatsíí táhallútu. Muurá tsaatédítú ímunáajte oke cáhcújtsóhajchíí tsaatésí cáhcújtsótumútsí tsaríllé diityéke. Áanetu diityétsíyé cáhcújtsóhajchíí ímunáajte tsaríllé diityétsikye.

⁵³ Muurá cááni tsaríllé íllíkye oke díbye cáhcújtsóné hallútu. Áhdure ílli tsaríllé cááníkyéé. Áhdure ídsi tsaríllé tsííjyuke. Áhdure tsáápille íaajaké tsarílléhi. Ehdu muurá panéjcuávú miamúnáa tsarílléjcatsíí táhallútu.

Íná pájtyeíñé úúbállenéhji

(Mt 16.1-4; Mc 8.11-13)

⁵⁴ Téhduréhjáa tsiíñe Jetsóó néé diityéke:

—Muurá ámuha nuhba áabatéhíjcyánéjcutu ojtso bóhówáávécoca menéé maálleíñe. Áhdújucu tene állene.

⁵⁵ Áhdure tsíñejcútú kííjyeba tsáácooca ámuha menéé píjcyaba íjcyáíñe. Áhdújucu tene íjcyane.

⁵⁶ Ehdu muurá ímiáámeúvúdú ámuha méwaajácú muhdú néjyju muhdíívané cóójí íjcyáíñe. Árome íveekí tsá ámuha mewáájácútú okée iwálloone Píívyéébe páhduváré nénehji ímyéénúneri ámuhakye úúballéjúcohíjcyaróne?

Meke múnáájtsórómeke mewájyune

(Mt 5.25-26)

⁵⁷ Íveekí tsá ámuha méijtsámeityú ímiáámé ámuha méijcyáíyóneri?

⁵⁸ Tsaate múu ámuhadítú ímityunéhjí dítye ímíbájchóhullévú tsíjtyeke tsájtyéhajchíí ímíñeúvú cánáájánújcatsí téhullévú íúújetétúné ihde ávyéjútédívú ámuha mecúvéhoojánútsójcatsítyuki.

⁵⁹ Tsá muurá cúvéhóójatu ámuha méijchívyéityuró páneere ámuha maáhdótúhajchííjyju.

13

Ímityúné meícyahíjcyáné meíhvejtsóne

¹ Téijyúhjáa tsaate Jetsóó éllevu ípyééne úúballé Píívyéébeke íícúvéne iyámeke dítye dsíjívétsohíjcyáhajtsívú Píráátó tsaate Gariréa múnáadívú lííhyánútsómé tujpácýó iyámé tujpácýoma mújtane.

² Áamekéhjáa neébe:

—¿Aca ámuha méijtsúcunú ehdu diityéké tene pájtyene tsíjtyé ehnííñevu ímityúmé dítye íjcyánéllííhye?

³ Muurá téhdure ámuha pámeere méícúbáhráméí diityéduré ímityúné ámuha meícyahíjcyáné meíhvéjtsóne Píívyéébe icyánejcúvú meíbúwáávétúhajchííjyju.

⁴ Ácooca ¿muhdú ámuha méijtsúcunú Jerotsarée múnáadítúú 18-meváké ‘Tsiroée’ némeíñe nupáhyéjú úníuri íjcyaja cáámé cóhnaúvú nééja áámune? ¿A dítyée ehnííñevu ímityúmé íjcyánéllíí aamúné diityéke?

⁵ Muurá téhdure ámuha pámeere méícúbáhráméí diityéduré ímityúné ámuha meícyahíjcyáné meíhvéjtsóne Píívyéébe icyánejcúvú meíbúwáávétúhajchííjyju.

Higyéérahe néévátúnetu Jetsóó úwaabóne

⁶ Ehdúhjáa Jetsóó íñétsihdyu tsiíñe diityéké úwááboobe nééhií:

—Tsaapíhjyáa íúmíhé pañétú higyéérahe íbájtsohe néévápítyuhe úújéjehíjcyaráhi.

⁷ Árónemáhjáa téené tehmeébeke neébe: “Tsúúca 3 píjcyábájucu íhye tsá néévápítyúne. Áánéllíí ílluréjucu díhlo. Báñú úmíhé pañétú teéhe.”

⁸ Áronáacáhjáa tépallí tehmeébé nées dííbyeke: “Ávyéjuúbej, cána óví íñe pijcyábá méijtsoráhi. Óví ó wápijcoó tehe íñeévaki.

⁹ Tsáijyu múu tehdu meméénúneri neévahe. Tehe neévátúhajchíí botsíi ílluréjuco meíllóíñe.”

Wáyeéévejcoóji tsáápilleke Jetsóo bóhiitsóne

¹⁰ Áhduréhjáa tsáijyu wáyeéévejcoóji úwááboobe pihcyáávéjá pañe íjcyámeke.

¹¹ Áanáacáhjáa tetsihyi tsáápille naavéné ípañe íjcyalle 18 pijcyájucóo íbájui ipátúúvétúneri chémehíjcyalle.

¹² Áállekéhjáa Jetsóo ipíúvane neéhií:

—Tsúúca ú bohíjucóóhi, muúllej.

¹³ Ehdúhjáa neébere díílleke dócárájcónetu ímiáané tsúúca íbájui pátúúvelle íjyócuuvé tsatújkevéjuco. Aalléhjáa duurúvá Píívyéébeke.

¹⁴ Aanéhjáa pihcyáávéjá tehmeébeke tsári pajtyé íveekí wáyeéévejcoóji díbye díílleke bóhiitsóne. Aabéhjáa tetsii íjcyámeke neéhií:

—Muurá íjcyané 6 coojíwá wákimyéíjcyoojiji. Ájcoojiji ámuha métsááiyá díbye éllewu díbye ámuhákye íbóhiitsoki. Tsá wáyeéévejcoóji ámuha díbye éllewu métsááityuróne.

¹⁵ Ehdúhjáa díbye neénéllii Jetsóo nées dííbyeke:

—Bañú múnáajpi u íjcyaaabe pánehjídú ímiáábeúvúdú uú. ¿Aca tsá wáyeéévejcoóji íjcyaróne ámuha jéémú dóhjívámeke ámuha meijchotéítyuró téhi pañétu?

¹⁶ Ehdu neéne muurá áámye téhdure Aavarááúvúj tsiiménémúháábéelle íjcyalle ídátsó chémehíjcyá 18 pijcyájucóo naavéné ípañe íjcyaabéré díílleke tehdu méénúneri. Áálleke ¿aca tsá mepíáábóityuró wáyeéévejcoóji íjcyaróne?

¹⁷ Ehdúhjáa díbye neéneri pámeere dííbyeke múnáátsohíjcyámé núcójpívéhi. Áánetúhjáa ihdyu tsijtye mítyane ímíjyuuvé díbye díílleke píáábóneri.

Mojtáátsá neeváúwúutu íjcyané uwááboju

(Mt 13.31-32; Mc 4.30-32)

¹⁸ Téhduréhjáa Jetsóo nées diityéke:

—¿Aca íínetú íñe tsiíñe ámuhákye ó úwááboó Píívyéébé avyéju?

¹⁹ Muurá dííbyé avyéju éhne múúne mojtáátsá neeváú kémúútúróúwu mebájtsou mítyáhécoba kéémevédu. Aahe muurá wájcávané hallúvú wahpéjéte píhtobáhi. Ahdu muurá teene Píívyéébé avyéju.

Pááá ooríchotu íjcyané uwááboju

(Mt 13.33)

²⁰ Téhduréhjáa neébe:

—¿Aca íínetú íñe tsiíñe Píívyéébé avyéju ó úwáábóiyáhi?

²¹ Muurá tsáápille haríínállíjyutu pááa imyéénúcooca áyánéwu téené ooríchotu pícyooróne páneeréjuco ooríchódú teene Píívyéébé avyéju.

Imiájijto

(Mt 7.13-14, 21-23)

²² Aanéhjáa Jetsóo Jerotsaréevu péébe juuváyí íjcyácoomíji múnáake úwááboobéré pehíjcyáhi. Áhduréhjáa patsihjivári íjcyájáhji múnáake úwááboóbe.

²³ Áábekéhjáa tsaate neéhií:

—Ávyéjuúbej, ¿a uhjéméré pájtyéteéhi?

²⁴ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Íhnáhó íuráávyé néérojító múu úraavyé Píívyéébé avyéjuvu ámuha meúújetéijíto. Muurá mityame imíllará iúcaavéné téénevu. Árome tsá úcáávéityúne.

²⁵ Muurá téibúwájí neétume áachi iimillédú íjcyámé hallúvú avyéjuube ihjyá leehówa wátaahácoóhi. Áané boone llééhowa wátótóhcoméré neéhi: “Ávyéjuúbej, múúhakye paayúcu.” Áronáa nééiíbye: “Tsá ámúhakye o wáájácutúne.”

²⁶ Áánéllíi neeímyé dííbyeke: “Áánerá úuma tsaméhjí mémáchohíjcyáhi. Áhdure muurá múúhá comíñeri úwááboobéré ú pehíjcyáhi.”

²⁷ Ehdu ditye néérónáa nééiíbye: “Muuráhjané ámúhakye o néé ámúhakye o wáájácutúne. Áhdícyane méiíne óhdityu ímityúmé ámuha meíjcyame.”

²⁸ Ehdu Píívyéébe waagóó dííbyeke cáhcújtsótúmeke. Aame kémuélletúré ííteé Píívyéébé avyéjuri dííbyé ihjyú uubálle múnáa Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyámeke. Áijyu ílluréjuco ditye tááiñe íhwáñe íhdónema.

²⁹ Ehdu waagóojtéréjuco íjcyánáa pahúllevátú tsijtye ímí Píívyéébeke cáhcujtsómé dííbyedívú píhcyááveé dííbyema íjcyá íavyéjuri.

³⁰ Áijyu muurá íñe ícyooca ídáátsóméhjíúvú nééme ávyéjúúteéhi. Áánetu íhtsutúmé ícyooca íjcyarómé téijyu ídáátsónuúhi. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

Jerotsarée múnáake Jetsóó kímoovéne (Mt 23.37-39)

³¹ Téijyúhjáa paritséómú tétsihvu wájtsime néé dííbyeke:

—Dípye íchihdyu tsiéllevu. Muurá Heróódé imíllé uke ídsíjívetsóne.

³² Áánéllíihyéhjáa neebe diityéke:

—Mepéene dííbyeke ávyetá muubérá íjcyáábeke mene: “Óvíikyévá ihdyu níjkévaabe naavémuke tsaaté pañétú iwáágóóne chéméméhjike íbóhíitsohíjcyánetu.”

³³ Tsá muurá Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi dsíjívéityuró Jerotsarée tsiéllevúre. Óví ihdyu múhajchótá ó íjcyáhi.

³⁴ Ámuúha Jerotsarée múnáaj, ihdyújuco tsáma jíveekí ámuha íllure mel-
líhyánúpétsohíjcyáné ihjyú uubálle múnáake Píívyéébe ámuha élleву wállóórómeke?
Uwáábojtéké díbye ámuha élleву wállóórómedi jíveekí íllure ámuha méícúbáhrhíjcyá
néwayúúnevu maáámúneri? Muurá ó imíllará ámúhakye o újcune éhne múúne
cáracá íitsíméwuúmuke íhñúwáácýú lliñévú újcuđu. Áronáa jíveekí tsá ámuha
meímíllehíjcyatúne?

³⁵ Áané déjúcotu muurá ámuha cóómí ápajyuréjuco cóevaíñe. Áhdure ámúhakye o néé
oke ámuha maájtyumíjúcóóityúné múijyú tsiíñe o tsááiñévújuco. Téijyu muurá ámuha oke
maájtyúmíne méneéhi: “Maímijyu áánu Píívyéébe mémeri tsááneéj.”

14

Íjpi óórííbyeke wáyeeévejcóójí Jetsóó bóhíitsóne

¹ Tsáijyúhjáa idyé wáyeeévejcóójí Jetsóó péé paritséómú avyéjúube jávú dííbyema imájchoki.

² Áábekéhjáa diitye paritséómú hállúváábohíjcyá tétsihyi íjpi óóríñeri chémeebe íjcyánéllíi
‘áádikye éhne íjcyoojí bóhíitsóííbye’ íñéénema.

³ Aaméhjáa taúhbájú uwáábojtémá íjcyámeke neébe:

—¿A wáyeeévejcóójí tsaapi chéméébeke mébóhíitsóiyáhi, mityá tsáhaáj?

⁴ Ehdúhjáa díbye néérónáa tsá ditye íñá neétune. Aanéhjáa awáá tsúúca diibye íjpi
óórííbyeke íbóhíitsóne neebe ílluréjuco díbye ípyéekí.

⁵ Átsihdyúhjáa neebe diitye paritséomuke:

—¿Aca ámuhá ocájí ámuha íjújuba wáyeeévejcóójí wáhyéjú pañévú áakityéébeke tsá ámuha meújcutyuróne?

⁶ Ehdúhjáa dibye néene tsá ditye píívyetétú muhdú iáñujcúne.

Táábávajcatsí wañéhjivu ditye mĩñutsóne

⁷ Áhduréhjáa tsáijyu wañéhjivu tsaate mĩñutsómé imíllé íboohówátsihjívuré iácuuvéne. Aanéhjáa Jetsóo múhdurá íjtsúcunúne diityéké úwááboobe néehíí:

⁸⁻⁹ —Tsaate múu ámuhakye ityáábávajcatsíñe wañéhjivu mĩñútsócooca tsá íhdére ácuúvetú íboohówátsihvu tsáijyu múúne tsijtye ámuhá ehniíñevu áveyejuúme wájtsímekéréjuco ditye tétsihvu ácuúcné boone íatéréétsihvuréjuco ámuha maácúúvéneri menúcójpívétuki.

¹⁰ Áánéllíi múu tsaate íwañéhjivu ámuhakye mĩñútsócooca úújeté íhdícyátsihvuré diitye wañéhji múnaa ámuhakye iájtyúmicoooca íboohówátsihvu iácujcároki. Áijyu ihdyu tsá íínerí ámuha menúcójpívétsámeítýúne.

¹¹ Muurá iye íhtsutúme áveyejujte íjcyane némeíhijcyámé núcójpívétsáméíhi. Áánetu ídáátsóméhjiúvú tsaííbuwáre íjcyame áveyejuúteéhi.

¹² Ehdúhjáa diityéké úwáábótsihdyu neebe dííbyeké íwañéhjivu mĩñútsóóbeke:

—Tsá múu majchóvú mĩñútsotú íhtsutúméhjikéré uke ditye píámeííñe u ímíllénéllíhyére. Téhdure tsá múu mĩñútsotú dihyákímudúnéré múhdumé tsijtye úuma náhbévahíjcyámekére.

¹³⁻¹⁴ Múu téhdure mĩñutsó ídáátsóméhjike íjpíityu tsátsihji íjcyátúróméhjima hállúvátúméhjike ámuhakye ditye píámeíiyóné íjtsámeítýúmére. Muurá Píívyéébere ámuhakye áhdoó dibye ímillédú ámuha meíjcyame medsiživémé tsiiñe mebóhíícoóca.

Wañéhjitu íjcyané uwááboju

(Mt 22.1-10)

¹⁵ Ehdúhjáa Jetsóo néenéllíi tsaapi néé dííbyeke:

—Maímijyu ihdyu diitye Píívyéébé avyejuvu úcaavémé íjcyanej.

¹⁶ Ehdúhjáa dibye néenéllíi Jetsóo tsaapi wañéhjivaténetu úwááboobe néehíí:

—Tsaapíhjáa íwañéhjivaténevu mĩñutsó mityámeke.

¹⁷ Áame éllévúhjáa íúníu múnáájpikye dibye wáloobe neeté diityéke: “Tsúúcajávane majcho baabáhi. Waávané mepéene mémajchótej.”

¹⁸ Áronáacáhjáa tsá ditye ímíllétú ipyééneé. Tsaapíhjáa íllure néé dííbyeke: “Ohné tsaatédítýú ííiñújí o áhdone o imíllé o úújeténe. Áánéllíi tsá oke dibye téhméítýúne.”

¹⁹ Áánetúhjáa tsijpi néehíí: “10-meváké ocájímuke o áhdómeke ícyooca o imíllé o wáájáculléné muhdú ditye wákímyeíñe. Áánéllíi tsá oke dibye íjtsójúcoóítýúne.”

²⁰ Áánetúhjáa tsijpi néehíí. “Botsíi o táábávaabe muhdú o peéhi. Tsáhái o péétune.”

²¹ Éhduréhjáa ditye népejtsóné íóómíñe úúbálleebe íavyejuúbeke. Aanéhjáa dííbyeke tsarí pájtyeebe néé diibye íúníu múnáájpíikye: “Ané cána mĩñutsóté ídáátsóméhjikéréjuco íjpi ímítýuméhji ímíñeúvú iúllene píívyetétúméhjima hállúvátúméhjike.”

²² Áhdújucóhjáa ímíñútsójétsihdyu tsáábe néene dííbyeke: “Ayúju áveyejuúbej, tsúúca o mĩñútsojéhi. Áronáa íñe jaa tsáhái wáhpétúne.”

²³ Áánéllíihyéhjáa íavyejuube néehíí: “Ané cána tsíjtyekéi mĩñutsótej.

²⁴ Tsáhájucó tujkénúu o mĩñútsorómé májchováítýúne.” Ehdúhjáa Jetsóo úwaabóhi.

Íhtsutúróné pañe Jetsóoke meúraavyéne

(Mt 10.37-38)

25-26 Aanéhjáa mityane miamúnaa dííbyeke úráavyehíjcyámeke neébe:

—Muurá oke úráavyeromé oke iwájýúné ehniíñevu méwámyuma ihyájkímukéré wájýúhajchíí tsá ditye ímiáané tahñéjté íjcyatúne. Áhdure iiye ehniíñevu iwájýúmeíhajchíí tsá ditye tahñéjté íjcyatúne.

27 Áhdure oke iúráávyéné déjúcotu ícúbáhrámeíyóné ímíletúmé tsá tahñéjté íjcyatúne.

28 ¿Aca ámuha jaa meméenu tsá tujkénú meéévéityuró múhduná ámuha dsíídsí íjcyane tene úújetéhajchíí botsíí ámuha meméénuki?

29 Muurá dsíídsí úújetétúnáa ámuha meméénuróné meníjkévátúneri tsijtye uuhívatéiyá amúhadi.

30 Muurá nééiyóme: “Éje, íjtyémeíhjyáa íñe ánúmeíyómé tsá pánéévetsotúne.”

31 Áhdure ¿aca tsané avyéjúúbé tsodáhómú 10,000-mevaré íjcyame tsíjpí tsodáhómú 20,000-meva íjcyámema imyéénújcatsí tsá tujkénú íjtsámeíityuró téhdúmema diityéké ityáhjáítyuróne?

32 Muurá téhdúmema íhnáhoóítyurónéllíí tsíhyulléréi ditye íjcyánáa wállójcatsíiyómé diityé éllevu ditye íñééte imyéénújcatsíyúcóótuki.

33 Ehdu néene muurá tsaate íimíllédú íicyahíjcyané íhvéjtsotúmé tsá tahñéjté íjcyatúne.

Cánaámatu íjcyané uwááboju (Mt 5.13; Mc 9.50)

34 Muurá cánaáma íímuma íjcyanéllíí meke píaabóhi. Áánetu íímútuca tsá íínetú tene meke píaabóityuróne.

35 Pane mebájtso ííñuji meúménúíyónéúbatu tsá meke tene píaabóityuróne. Áánéllíí tehdu néene ílluréjuco mewáágóone. Aane ihdyu óvíí amúhadítyú lléébome icyáhcuíjtsóne tehdu íjcyáhi. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

15

Obééjá mújtánetu íjcyané uwááboju (Mt 18.10-14)

1 Téijyúhjáa ííñují avyéjúúbé wáábyuta dsíídsike áhdótsohíjcyámema tsijtye ímityúmé píhcyaaavé dííbyedívú dííbyé uwáábó ílléébúacunúki.

2 Áamedítyúhjáa paritséómuma taúhbájú uwáábojte nééhií:

—¿Aca íveekí aadi ímityúmedívú nahbéváhi?

3-4 Ehdúhjáa dííbyedítyú ditye íhgyúvánhéllíí obééjá mújtánetu iúwaabóné neébe:

—¿Aca ámuha jéémú obééjámú 100-meva íjcyámedítyú tsaapi mújtaca tsá ámuha 99-mevaréjuco íjcyámeke íúmíhéj píñéví mepícyóóne dííbyeke menéhcóítyuróne? Muurá ámuha ménéhcóiyáhi.

5-6 Áábeke muurá ámuha maájtyúmícooca mityane meímíjyúúvéne ááhívu ámuha mewájtídu mépihgyúcuíyá ámuha menáhbévahíjcyámeke ditye téhdure ímíjyúúve mújtároóbeke ámuha maájtyúmíneri.

7 Ahdu muurá Píívyéébe níjkyéjiri íjcyaaabe mityane ímíjyuuuvé tsaapi ímityúné pañéví mújtároobe tsííñe ímíjpyetéébedi. Muurá ímí íjcyámedi ímíjyúúné ehniíñevu ímíjyúúvebe mújtároobe tsííñe ímíjpyetéébedi.

Dsíídsí wágóóóvénetu íjcyané uwááboju

8 Téhduréhjáa dsíídsíjitu diityéké iúwaabóné neébe:

—¿Aca tsáápíllédi 10-jíva dsíídsí íjcyánetu tsaji wágóóóveca tsá dille choocówu peetéj tééveri llíjyaalléré néhcóítyuróne? Muurá néhcóíyolle.

⁹ Aaji muurá íajtyúmíneri ímíjyúúvéne íñáállévahíjcyámeke pihjyúcúyolle ditye téhdure ímíjyúúveki.

¹⁰ Ehdu muurá ímityúné ícyahíjcyaaabe teene ííhvéjtsóne Píívyéébé icyánejcúvuréjuco íbúwáávéebedi níjkyéji múnáa mityane ímíjyuuvéhi.

Tsaapi cáánídityu mújtáné uwááboju

¹¹ Téhduréhjáa tsííñe úwááboobe nééhií:

—Íjcyamútsíhjáa míityétsi tsáápi hájchimútsi.

¹² Áamútsidítýúhjáa bóneebe néé cááníkyeé: “Llíhij, u dsíjívéné boone métsíeméné múhtsidívuréjuco cóéváiñetu ó imíllé apáhajchíí ícyoocájuco oke tsáneevu u ájcune.” Ahdújucóhjáa díbye íñá néétuubéré ájcune díityétsikye tsahdúnéécu.

¹³ Átsihdítýúhjáa wahájchotaré tétsii díibye bóneebe íjcyáróne páneere ihñe nahíihenúhi. Ááne dsíídsímáhjáa peebe cáánídityu tsíhyullévú tsííñe íñújivu. Áhullévúhjáa teene ídsíídsí íllure ícúbáhraabe ímityúné ícyahíjcyáneri.

¹⁴ Aanéhjáa tsúúca páneere ídsíídsí átéréénéhjiri díbye pírujtsónáa téené íñújiri tsá majcho íjcyatúne. Áijyúhjáa ídátso pevéeberéjuco ícyahíjcyáné íñe tájpi íjcyájúcoótuube.

¹⁵ Áánéllíhyéhjáa téené íñúji múnáájpikye táumeííbyé wákiméi. Aabéhjáa dííbyeke téhmetsó ímyeenímudívu.

¹⁶ Aabéhjáa díityéké téhmehíjcyáábeke múha majchóvú ájcútuube áyaba wájyújúcoótúnéllí ímíllérá díityé éébuta imájchone.

¹⁷ Átsihvúhjáa ikímóóvémeíñe íllu íjtsámeííbye: “Ehdíívajúné tsáma áyaturómé llihiyó wákimyéi múnáadítyú majcho píhtótúnáa jíveekí íchihvu ó dsíjíveehíubá áyábari?”

¹⁸ Tsáhaá, oo éhne llihiyó éllevu o óómíñe dííbyeke ó neéhi: Llíhij, jíveekíhyana ihdyu Píívyéébe ímíllénejíí ímityúné ó meenúhi, áhdure u íjcyároóbedívú ímíñejíívari?

¹⁹ Ahdícyane tsáhájjuco díjtsíiméné o íjcyáityúne. Díwákimyéi múnáájpíyéjuco o íjcyáíñe.”

²⁰ Ehdúhjáa íjtsámeídyújuco díbye óómiñe cááni éllevu. Aabéhjáa téhullévú péébeke tsíhyulléturé cááni íajtyúmíbedi mityane ídáátsóvéne ícúí icyáhdahíróne ámabúcutéhi.

²¹ Átsihvúhjáa ípyée íjtsámeídyújuco díbye cááníkye nééneé:

“Llíhij, jíveekíhyana ihdyu Píívyéébe ímíllénejíí ímityúné ó meenúhi, áhdure u íjcyároóbedívú ímíñejíívari? Ahdícyane tsáhájjuco díjtsíiméné o íjcyáityúne.”

²² Ehdúhjáa díbye néérónáa cááni néé íúníu múnáake: “Ícúí áánúke íwajyámúúnema ítyúhápaajívú meújcóne hójtsíwápaajívú maájcú díbye ipícyámeíki.

²³ Átsihdyu íujcávaabe ócájíwúuke médsíjívétsó dííbyeke mewáñehjínuki.

²⁴ Muurá íñe ‘tsúúcajáubáhjáa dsíjíveébe’ o néhíjcyánáa ídátso kiátú bóhdívaabe méhdivu.” Ahdújucóhjáa ditye wáñehjívaténe.

²⁵ Áijyúhjáa íñahbe ámíaaabe úmíhé pañétú óómiíbye lleebúcunúvá wáñéhjí ihjyáí íjcyane.

²⁶ Ááneríhjáa iúllévenúne kémuélléturé íúníu múnáájpikye ipíuváne dílloobe íveekí ditye wáñehjívaténe.

²⁷ Áánéllíhyéhjáa neébe: “Muurá díñahbe wajtsíhi. Áánéllíhyéne díícyááni lli-ihyánutsó íujcávaabe ócájíwúudívú díbyévané íñá pájtyétuube kiátú bóhdívánéllí dííbyeke íwáñehjínuki.”

²⁸ Aanéhjáa ávyéta tsáí pájtyé dííbyeke. Aabéhjáa íhnáho cáyobáávatéébé tsá áyánéwu ímíllétú íááhívéne íhjávu. Áánéllíhyéhjáa cááni dííbye éllevu ípyééne cánáajanú díbye íááhíveki.

²⁹ Áronáacáhjáa neebe cááníkyeé: “Llíhij, muurá íñe múhdúné pijcyábá úúma ó wákímyeí uke táhjállétuubére. Áróóbeke tsá mújyú oke u ájcutú obéejá hájchíúbadívúré ehdu o wáñehjíváté o náhbévahíjcyámema.

³⁰ Aabe eene dááchikye ímiáábekéjii ú wáñehjínú íjycáváabeke jeemúdítyú u dsíjívétsóóbé hallúrí ímityúné walléémudi didsíídsí pírójtsójeébeke.”

³¹ Áánélliihyéhjáa cááni nééhií: “Ímiáánéjuco, Lli, óóma tsatsíiyé u ícyahíjcyáne. Aane muurá páneere tátsieméné diññe.

³² Áánetu ihdyu tehdujuco mewáñehjínúné díñáhbeke ídátsó kiáhjí múhduháñé íicyahíjcyátsihdyu ‘tsúúcajáubá dsíjívéebe’ o néhíjcyánáa méhdivu bóhdíváabeke.” Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

16

Íavyéjúúbema tsaapi ímityúné wákímyeíñetu íjcyáne uwááboju

¹ Téhduréhjáa ímamyémuke úwááboobe nééhií:

—Íjcyabéhjáa íhtsútuube ehnéva múnáajpi. Áábé únú múnáajpíhjáa ímityuube íjcyáábé hallúvú tsaate úúballé diibye íavyéjúúbeke díbye ímityú téhmehíjcyáne dííbyé tsieméne.

² Áánélliihyéhjáa íavyéjuube ipíúváabeke nééhií: “¿íveekí ímityúné míamúnaa díhyallúvú úúballéhi? Ahdícyane oke ímíñeúvú duubállé muhdú tátsieméné u téhmehíjcyáne. Átsihdyu tsáhájucó óóma u wákímyeítyúne.”

³ Ehdúhjáa íavyéjuube néénetu íllu íjtsámeííbye: “Aane ¿muhdú íñe ó íjcyáa oke táavyéjuube wáágóóobe? Tsá muurá o píívyetétú tsííñe wákímyeí o méénune. Pane núcójpítsó teene tsíjtyeke píáábó o táúmeíñe tájpi o íjcyáiyóne.”

⁴ Ehdúhjáa íjtsámeíyóne neébe: “Tsúúca ó waajácú muhdú o méénuíñe. Oo éhne ó píááboó táavyéjúúbedítyúu íñáhjíhenúné áhdohíjcyátúmeke néhi díbye oke wáágóócooca diityéréjuco oke ipíááboki.”

⁵ Ehdúhjáa íjtsámeíñe píúvaabe tsáápiitsadí diityéké eenée íavyéjúúbedítyú íñáhjíhenúné áhdohíjcyátúmeke. Áánemáhjáa o méénuíñe. Oo éhne ó píááboó táavyéjúúbedítyúu íñ tujkénú tsáabeke neébe: “¿Acáa múhduná táavyéjúúbedítyú u náhjíhenúné tsáhái u áhdotúne?”

⁶ Áánélliihyéhjáa neébe: “100-hoojáváa oríívó duurúbájpacyóné ó ujcúhi.” Áánélliihyéhjáa neébe: “Éée, íñee muurá u cáátunúné téhdunéjuco. Áronáa cána íícúí béháámitúréjuco picyo 50-hoojávaréjuco u áhdotúne.”

⁷ Áané boonétúhjáa idyé tsijpi tsáabeke neébe: “¿Ácooca uu múhduná tsáhái u áhdotú ávyéjúúbeke?” Áánélliihyéhjáa neébe: “100-babyáváa tríígo ó ujcúhi.” Áánélliihyéhjáa neébe: “Éée, íñee muurá u cáátunúné téhdunéjuco. Áronáa cána íícúí béháámitúréjuco caatúnú 80-babyávaréjuco u áhdotúne.”

⁸ Ehdúhjáa ávyéjúúbé únú múnáajpi ímityúné meenúhi. Aanéhjáa bóónétu íavyéjuube iwáájácúneri ullévenú dííbyedi ayájú tujkévé ehdu imyéénuíñe díbye íjtsámeíñeri. Ehdu muurá íñe ímiájíjtó úráávyémé ehnííñevu ténejcu wáájácútúmé tujkévééné íjtsámeíñe tsíjtyema íñáhbévájcatsíki.

⁹ Aane ihdyu ámuúhake o néé íñe ííñújiri ámuha meéhnevámé tsíjtyeke mepíáábo néhi ámuha medsíjívécooca Píívyéébe ámuúhake íúcúpéjtso mújyú muhdú íjcyáityúmé dííbyema ámuha meíjcyáíhullévu.

¹⁰ Muurá wahdíiváné wákimyéivu tsaatéké mepícyoome ímí wákímyeíhajchíí méwaajácu téhdure éhnííñevu íjcyáné wákimyéí ímí ditye méénúiyóne. Áánetu teene átéréené wákimyéí múhdurá méénuhíjcyámé muurá éhnííñevu íjcyane téhdure dáríivéiyáhi.

¹¹ Aane muurá íñe ííñújiri ámuha meéhnéváneri ímíáánéré ámuha meméénútúhajchíí téhdure Píívyéébé wákimyéí múhdurá ámuha médáríivéhi.

¹² Téhdure tsíjtye éhné ímíñeúvú ámuha metéhmétúhajchíí muurá ámuhá wáábyuta íjcyaróné tsá múha ámuhádivú íhvéjtsóityuróne.

¹³ Muurá tsá míityétsima tsaapi ímí wákímyeíityuróne. Muurá tsáápiikye éhnííñevu íwájyúúbedíyé íícúvéne tsá tsíjpihdi díbye íícúvéityuróne. Áánéllíi tsá tene ímityú Píívyéébeke meúraavyémé metsúúrámeíñe medsíídsíváiyóneri.

¹⁴ Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóné paritséómú illéébóne íllure uuhívaté dílbyedi tééneri it-súúrámeíhíjcyánéllíihye.

¹⁵ Áámekéhjáa neébe:

—Bañú múnáa ámuha meíjcyámeke míamúnáa itsúcunúhijcyá ímíáámédu. Árónáa Píívyéébe waajácu ámuhá íjtsaméi. Muurá míamúnáa mítyájkímyeíñe tsarílleébe.

Píívyéébé taúhbaju wágóóóvéityúne

¹⁶ Muuráhjáa Jóáa bóhówáávétúné hajchótá Píívyéébé taúhbaju íhgyú uubálle múnáaúvú úwáábohíjcyánéréi míamúnáa úráávyehíjcyáhi. Áané boonétúu íhdyu díbye Jóáaúvúréjuco úwaabóné ímíáájú Píívyéébe míamúnáake íavyéjuvu újcúné uwááboju. Áánéllíihyee mítyame tsúúrámeíhijcyá téénevu iúcaávéíñeri.

¹⁷ Muurá ííñújima páneere íévéhóówari íjcyanéhi wágóóóvééhi. Áánetu Píívyéébé uwááboju tsá mújyú wágóóóvéityúne. Muurá muhdú tene néhdújuco tene pájtyeíñe.

Táábávájcatsímyé wáágóójcatsíityuróne Jetsóó úwaabóne (Mt 19.1-12; Mc 10.1-12)

¹⁸ Muurá tsaapi méwakye íhvéjtsóne tsíjpíllekéréjuco táábávaabe ímityúné meenú íveekí mewa ímíubáané íjcyánáa tsíjpíllemáyéjuco íjcyáneri. Áhdure tsaapi wáágóólleke táábávaabe ímityúné meenú íveekí ájyu ímíubáané íjcyánáa dííllema íjcyáneri.

Ehnéva múnáajpi ítérónáa Ráátsaro ícúbáhrámeíñe

¹⁹ Téhduréhjáa tsííñe Jetsóó úwááboobe neéhií:

—Íjcyaabéhjáa tsaapi íhtsútuube ehnéva múnáajpi tsanééré ímíá wajyámuunévú úcámeíhíjcyáabe. Áábekéhjáa íná píhtótuube paíjyuvaré wáñehjívátéhíjcyáhi.

²⁰ Áánáacáhjáa Ráátsaro áhllávatéébé ácuúcunúhijcyá dííbyé já lleehówá úmíwari.

²¹ Aabéhjáa ídátsó úmúúpívyehíjcyá díbye májchónetu baavu dójcówaahyéjé ímájchóiyóneri. Áábedívúhjáa oohímyé ípíhcyáávéne píjhahíjcyá dííbye áhllaháñe.

²² Aabéhjáa ílluréjuco dsíjivéne. Áábe ííbuúhjáa níjkyéjé múnáa tsajtyé Píívyéébe éllevu Aavaráa íjcyáhullévu. Áané boonétúhjáa dííbyeréjuco íhtsútuube ehnéva múnáajpi dsíjívéébeke tsáímíyé cuuúme.

²³ Áábe ííbuúhjáa úújeté Píívyéébeke cáhcújtsotúmé ícúbáhrámeíhullévú cúújúwá pañévu. Áhulléhjáa ícúbáhrámeííbyé ájtyumí Aavaráake Ráátsaro dííbyemájjuco íjcyáábeke.

²⁴ Áábedíhjáa wáníjcyámeííbyé neéhií: “Múúhá íhdé múnáajpi Aavaráaj, óhdi íhdyu dídáátsóvéne aabye Ráátsaróké díñe oke díbye íhyójtsíwáubaré nújpácyotu ímúriúcúneri táhníjwa ípípapjchóvaki. Ávyeta íñe cúújúwá allóócó tsáhájjuco o áábúcutúne.”

²⁵ Áánélliihyéhjáa Aavaráá néé dííbyeke: “Cáhawáá, Lli, ditsáávé ííné imíjyaúhjáa u íjcyane u dsíjívétúné ihde. Áánetúu muurá áánu Ráátsaro ídátso ícúbáhrámeíhíjcyaaabe íñe ícyooca ííné imíjyaúréjucó íjcyane. Áánetu ihdyu ú ícúbáhráméííhi.

²⁶ Aabe piáábó u táúmeíyónáa íjcyané íñe múúhadítýú ámuha meráhoúcunútsihdyu íeverááhó ápíchó nééne kiátú mepájtyéne meúújécatsíyónejíívari. Muurá íñejcúrí íjcyame tsá píívyetétú énejcúvú ipájtyene. Áhdure énejcúrí íjcyame tsá píívyetétú íñejcúvú ipájtyene.”

²⁷ Ehdúhjáa Aavaráá néénéllii neébe: “Uu muurá Aavaráá múúhá ihde múnáajpi u íjcyaaabe ihdyu óvíjyuco aabye Ráátsaróké wallo ííñújívú llihíyoke pámeere tahájkímuma díbye iúwáábotéki.

²⁸ Íjcyámé 5-meva táñahbému. Áámeke ó imíllé díbye wáájácútsoténe íllúhaca ícúbáhráméí íjcyánáa íveekí ímityúné o ícyahíjcyané nájcaúvú o úújetéébe o ícúbáhrámeídyú dítye ícúbáhrámeítyuki.”

²⁹ Ehdúhjáa díbye néérónáa Aavaráá néé dííbyeke: “Árónáa muurá íjcyané diityédí Píívyéébe waajácúháámí íñe ícúbáhráméítyu úúbálleháámí dííbyé ihjýu uubálle múnáape Moitséémú cáátúnuháámí. Téhaami óví íéévéne cáhcújsómé ipájtyeteki.”

³⁰ Ehdúhjáa Aavaráá néérónáa neébe: “Ihdyúhde ímiááné íjcyájúcooróné diityémá uwááboju. Árónáa ihdyu mee dsíjíve múnáadítýú tsiíñe bóhiibe diityéké úwáábotéébeke botsíi cáhcújsóiyóme. Aaca ihdyu ímiááné ímityúné ícyahíjcyané ííhvéjtsóne íbúwáávéiyómé ímiánejcúvuréjyuco.”

³¹ Áánélliihyéhjáa Aavaráá nééhií: “Árónáa muurá Píívyéébe ihjýu uubálle múnáape Moitséémú cáátúnúné uwááboju icyáhújtsótúhajchíi téhdure tsá dítye cáhcújsóityuró dsíjívemedítýú tsaapi tsiíñe íbóhówáávéne úwááboróne.”

17

Tsaatéké ímityunévú meíbúwajtsóné ápíchó nééneé
(Mt 18.6-7, 21-22; Mc 9.42)

¹ Áhduréhjáa tsiíñe ímamyémuke neébe:

—Tsá ííñújiri mávaríjchojúúné píhtóityú miamúnáake tútávajtsoíñe. Árónáa ihdyu máídaátsoju tene pájtyeíñe ímichi ténehjívú diityéké íbúwátsohíjcyámeke.

² Muurá botsíi oke cáhcújsómé ídátso tsiímédúrei néémedítýú tsaatéké ímityunévú íbúwátsohíjcyámekéubá múu íjkyééháñetu néwáyúcobané íóhbáñúmeke wáojcó móóá pañévú ápíchó diityé úmíwa nééne íhdétu.

³ Áánéllii téííbúwá meíjcyáne ámuhá nahbe ímityúné méénúúbeke mébóíjcyuco. Aabe teene ííhvéjtsóne ímiánejcúvú tsiíñe íbúwáávéhajchíi ílluréjyuco máábájííveco ímityúné díbye méénune dííbyedi meídaátsovénema.

⁴ Tsáijyu múúne 7-ijyúvá tsájcoojí méénúíyoobe ímityúne. Áhdúijyúvá díbye ámuhadívú ídátsojkímeyéhajchíi múu ídaátsové dííbyedi.

Píívyéébeke mecáhcújtsóneri páneere meméénune

⁵ Áábekéhjáa ímamyémú nééhií:

—Múúhakye piáábó éhniíñevu muha mecáhcújtso Píívyéébeke.

⁶ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muurá mojtáátsá neeváúwúudúné áyánéwu ímí Píívyéébeke ámuha mecáhcújtsoca eehe úmehe ámuha ménééiyá étsihdyu tehe ityábáávyéne móóáj píinétú íjyócuúvetéki. Áhdújyuco muurá tehe íjyócuúvetéiyóné tétsihdyu.

Muhdú tsaaté wákímyéi múnaa íjcyane

⁷ ¿Aca ámuhá únú múnáajpi úmihé pañe caajári tsáijyu ócájimu téhmeúbari ijcyátsihdyu ááhívéébeke ámuha mémáchótsópéjtsóiyáhi? Tsáhaá.

⁸ Muurá illure ámuha ménépéjtsóiyá dííbyeke: “Majchórējuco meénu. Aane u níjkevádú ú pícyoó tujkénú muha memájchoki. Áané boonétúi ú mājchoóhi.” Éhdure muurá ámuha ménééiyáhi.

⁹ Áhdure ¿aca ámuha dííbyeke météhdújtsóiyá ámuha metáuhbánéré díbye méénúné hallúvu? Tsáhaá.

¹⁰ Ehdu téhdure Píívyéébe ámuhakye pícyóóné wákimyéi ámuha meníjkévacooca tsá múu íjyácunútú díbye ámuhakye téhdújtsóiyóneri. Íllure múu nééhií: “Tsá muurá ímíá ñcúve múnaa muha méíjcyatú múuhakye díbye táuhbánéré muha meméénúnéllíhye.” Éhdure múu nééhií. Ehdúhjáa neebe Jetsóo.

Íjpi chájáávémeke Jetsóo bóhítsóne

¹¹ Aabéhjáa Jerotsaréevu péébe pajtyé Tsamááriamá Gariréa iñúñcutu.

¹²⁻¹³ Aabéhjáa tsácoomíwuúvú úújeténáa dííbye éllevu 10-meva tsáa íjpi chájaavéme. Ároméhjáa kémuéllévúre iwájtsíne dííbyedi wáníjcyámeímyé kéévánécoba nééhií:

—jÉtsoj, Jetsóoj, múúhadi dídaatsóve!

¹⁴ Áánéllíhyéhjáa diityéké ííteebéré nééhií:

—Tsúúca muurá ámuha mébohíjucóóhií.

Aame cáhawáa llúúvájtedívú méúújétsámeítyej. Ahdújucóhjáa dítye pééne tsáimiyējuco néémeé.

¹⁵⁻¹⁶ Áámedítýúhjáa Tsamááriá iñúñi múnáajpi oomí Píívyéébeke dúúrúvaabére. Aabéhjáa Jetsóo lliiñévú imímóúúvéne dííbyeke téhdújtsóhi.

¹⁷⁻¹⁸ Áábekéhjáa Jetsóo nééhií:

—¿Aca tsá pámeere ámuha mebohíttúne? Muurá íñe tsííñe iñúñi múnáajpi u íjcyároobe ú oomí Píívyéébeke u téhdújtsoki. Áánetu ¿kiá tsijtye?

¹⁹ Ehdúhjáa iñétsihdyu neebe dííbyeke:

—Wa díjyóúúvéne dipyej. Tsúúca ú bohíí Píívyéébeke u cáhcujtsódú íjcyáabe.

Píívyéébe avyéjú bóhówááveíñe

(Mt 24.23-28, 36-41)

²⁰ Aanéhjáa Jetsóoke paritséomú dilló múijyú Píívyéébe avyéjú bóhówááveíñe. Áánéllíhyéhjáa neebe:

—Tehdu Píívyéébe avyéjú bóhówááveróné ámuha maájtyúmíyónejíivari.

²¹ Áánéllí tsá múha nééítyuróne: “Íñe Píívyéébe avyéju.” Muurá ihdyu íjcyájúcooróné ámuháma.

²² Ehdúhjáa diityéké iñétsihdyu neebe ímamyémuke:

—Muurá ámuha méijyácúnuú Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébeke ámuha maájtyumíjucóóiyóneri. Ehdu ámuha meíjtsámeíyónáa tsáhái ámuhadívú o bóhówáávéityúne.

²³ Muurá ámuhakye tsaate nééhi: “Tsúúca Mepájtyetétsoobe tsájucóóhií.” Árónáa tsá múu cáhcújtsotúne.

²⁴ Muurá chijchi rórihcyóné maájtyumídú pámeere ájtyúmíí Míamúnáájpídívúu o ípívyéévebe o tsáábeke.

²⁵ Árónáa ihdyu iñáhooíñe ícyooca íjcyáné míamúnáa óhdi ícúbahráne. Tsá oke dítye cáhcújtsóityúne.

²⁶ Muuráhjáa Noéé íjcyáijyu íjcyáné míamúnáa íjcyaduré íjcyáímyé o tsááiñe íjtsotúme. Áánáa tsúúca ó tsáa Míamúnáájpídívúu o ípívyééveébe.

²⁷ Muuráhjáa téijyu íjcyáné míamúnaa ímillédúré ícyahíjcyá majchóháñeri, adóháñeri, táábavajcatsiyi. Áanáacáa ihdyu Noée tsúuca ihmíne pañévú úcáávénáa ííñuji páneere caajávécúóóhií. Ááneríi pámeere cáhcújtsotúmé óuuvé imájanúneri.

²⁸ Áhdurée muurá pajtyéné Róo íjcyáijyu íjcyámeke Tsodóóma múnáake. Muuráhjáa téhdure ímillédú ícyahíjcyámé majchóháñeri, adóháñeri, náhjíheri, úmihéneri, ánuméiyi.

²⁹ Áánéllihyée muurá Píívyéébe dííbyeke néé díbye íjchívyé técoomítyu. Áhdújucóo díbye íjchíívyéné boone Píívyéébe cúújuwa íjcaáyóneri técoomi áiivyéne.

³⁰ Ahdu muurá Míamúnáájpídívúu o ípívyééveebe ó tuvááóvaá míamúnáake ímillédúré íjcyámeke tsiiñe o tsáijyu.

³¹ Áijyu ihjyátú tsiéllé íjcyame tsá ihñénéhji élleву пéjúcóóityúne. Áhdure íúmihéri íjcyame tsá ihjyávú péjúcóóityúne.

³² Cáhawáá méijtsúcunu muhdúhjáa díibye Róo táábake tene pájtyene idyájú dille révoúcunúné déjúcotu.

³³ Muurá ííñújiri ímillédú íjcyáneríyé tsúúráméíhijcyámé tsá pájtyetéityúne. Áánetu ihdyu teene íhvéjtsóne ookéréjuco úraavyémé pájtyetééhi.

³⁴ Muurá tsiiñe o tsáácooca mítyétsi cúwámútsidítyú tsáápiikye o újcúnetu tsijpi coévaáhi.

³⁵ Áhdure tsaatépi cáátsómúpídítyú tsáápílleke o újcúnetu tsíjpille coévaáhi.

³⁶ Téhdure tsaatétsi íúmihé pañe íjcyámútsidítyú tsáápiikye o újcúnetu tsijpi tétsihvúré coévaáhi.

³⁷ Ehdúhjáa Jetsóo néénéllii ímamyémú nééhií:

—¿Aame kiávú úújéteéhi?

Áánéllihyéhjáa neébe:

—Muurá éhne múúne tsíeméjpi dsíjívéébedívú áñumu píhcyaavédú tahñéjté óhdivu píhcyááveéhi.

18

Ímityúnéhjí ímibájcho múnáájpídítyú íjcyáné uwááboju

¹ Áhduréhjáa Jetsóo tsiiñe ímamyémuke úwááboobe úúballé ímityúnéhjí ímibájchoobe ímityuube íjcyáábedítyú téeneri díityéké itsápíjtso Píívyéébema íhgyúvahíjcyánetu dítye íóóchévétuki.

² Íllúhjáa neébe:

—Íjcyaabée tsácoomíyí ímityúnéhjí ímibájchoobe ímityuube Píívyéébeke ávyejúúllétuúbe. Aabéhjáa tsá ímí píáábohíjcyatú míamúnáake.

³ Áábekée técoomíyí íjcyalle pííbájjulle néé tsaatéma ímityúné dille dááríívéjcatsíñé díbye ímibájcho dííllema.

⁴ Ehdúu múhajchótájucó dille dííbyeke píáábó táúmeíyóneri tsá díbye íícúvehíjcyatúne. Áánéj píínévúhjáa íllu íjtsámeííbye: “Píívyéébeke o ávyejúúllétúnéllii tsáháturo míamúnáake o píáábóiyóné oke ávyetúne.

⁵ Áronáa aalle pííbájjulle íjyévé éhnííñevúré oke pátsárijcyónéllii óvíjyuco díílleke o píááboíñé oke dille ipátsárijcyóójucóótuki.”

⁶ Ehdúhjáa íúúbálléne neébe:

—Ehdúu píínévúí píááboobe ímityúnéhjí ímibájchoobe ímityuube íjcyároóbe.

⁷ Aanéjii ¿aca tsá ámuha mewáájacutú Píívyéébe ihñéjteke píááboíñé dííbyeke píáábó táúmeíhíjcyámeke? ¿Mityá ámuha méijtsúcunú dítye píáábó táúmeíñeri díbye íícúvetúne?

8 Tsáhaá. Muurá píáábóiibye diityéké teenémáye. ¿Aca íhya míamúnaa ímí cáhcújtsómedívú ó wájtši Míamúnáájpídívúu o ípívyééveebe tsiiñe ííñújívú o tsáácoóca? Ehdúhjáa neebe Jetsóo.

Tsaatétsí Píívyéébema íhjuúvānetu íjcyāné uwááboju

9-10 Téhduréhjáa tsaate ímiáámedi idíllómeíñe tsíjtyeke éhdiivállehíjcyámeke úwááboobe úúballé tsaatétsí Píívyéébema íhjuúvānetu. Íllúhjáa neébe:

—Tsáijyúu míityétsi péé duurúvajávú píívyéébema íhjuúvaki. Tsaapíi paritseómuúbe. Áánetúu tsijpi ííñújí avyéjúúbé wáábyuta dsíídsike áhdótsohíjcyaaábe.

11 Aanée paritseómuube Píívyéébema íhjuúvaabe nééhií: “Ayúju Tápiivyéébej, uke ó téhdujtsó ímiáábé o íjcyāné hallúvu. Tsá muurá tsíjtyedu ímítyuube o íjcyatú naní múnáajpi. Tsá múijyú íhdícyámema o dómácójcatsítýúne. Pane tsá aabye ííñújí avyéjúúbé wáábyuta dsíídsike áhdótsohíjcyaaabe ímítyuube íjcyadu o néétune.

12 Muurá tsáné tsemáánari mójcyoojícú mājchótuube úuma ó íhjuúvahíjcyáhi. Téhdure muurá 10-jíva o dsíídsíwānetu tsájíhcoba ó dówacárohijcyá uke o íicuvéne.” Ehdúu Píívyéébema íhjuúvaabe paritseómuúbe.

13 Áánetúu diibye ííñújí avyéjúúbé wáábyuta dsíídsike áhdótsohíjcyaaabe tsá cáámevu icyárúúvéne Píívyéébema íhjuúvatúne. Íllurée kímóóvémeííbyé íjpíújitu íllaáyómeíñe nééhií: “Ayúju Tápiivyéébej, óhdi ihdyu dídáátsóvéne dábajíívé táimítyu. Muurá ímítyuube ó íjcyáhi.” Ehdúu íhjuúvaabe Píívyéébema ííñújí avyéjúúbé wáábyuta dsíídsike áhdótsohíjcyaaabe.

14 Aane muurá dííbyeke tsúúca Píívyéébe ímíbájchóóbé hallúrí tsáhájucó ímítyú íjcyatúne. Áánetu tsíjpiikye tsá díbye ímíbájchotúne. Ehdú muurá iye íhtsutúmé íjcyane némeíhijcyámé núcójpívétsáméííhi. Áánetu ihdyu idáátsóméhjiúvú néeme avyéjúúteéhi. Ehdúhjáa Jetsóo úwaabóhi.

Tsíméké Jetsóo llúúvanúne
(Mt 19.13-15; Mc 10.13-16)

15 Aanéhjáa dííbye éllevu ítsíímeke tsivámé díbye Píívyéébeke píáábó ityáúmeí diityé hallúvu. Áronáacáhjáa ímamyémú diityéké néé íínevú ditye ítsíímeke tsívane.

16 Áronáacáhjáa Jetsóo diitye tsíméké ipíúvāne néé ímamyémuke:

—Óvi ihdyu tsívame. ¿íveekí ámuha mécatuhtsóhi? Muurá diitye tsíime íjcyadu néémé wáábyuta Píívyéébe avyéju.

17 Aane ímiáánetúré ámúhake o néé éhne múúne teetsi tsíímene meke cáhcujtsódú Píívyéébeke cáhcújtsotúmé tsá dííbyé avyéjújete íjcyatúne.

Ováhtsá Jetsóoma íhjuvāne
(Mt 19.16-20; Mc 10.17-31)

18 Aanéhjáa tsáijyú tsáné avyéjuube Jetsóoke nééhií:

—Uwááboóbej, ímiáábé ú íjcyaaabe cána oke díñe ¿muhdú ó íjcyáiyóné múijyú o dsíjívájucóóítyúne bóhi o újcuki?

19 Áánéllíhyéhjáa neébe:

—¿Aca íveekí eene oke ú dilló ímiáábedi? Muurá ihdyu apáábyéré Píívyéébe ímiáábe.

20 Muurá ú waajácú dííbyé taúhbajúúné nééneé: “Tsá múu íhdícyámema dómácójcatsítýúne. Tsá múu míamúnáake dsíjívétsotúne. Tsá múu nánívatúne. Tsá múu állíuutúne. Múu avyéjuullé díícyáánimútsikye.”

21 Ehdúhjáa Jetsóo néénéllí neébe:

—Muuráhjáa ihdyu táayáábedítýuré tehdújuco o ícyahíjcyāne.

²² Áánélliihyéhjáa Jetsóó nééhií:

—Árónáa ijcyánéi tsane u méénúiyóne. Cáhawáá dítsiéméné náhjihénúne piáábó ídáátsóméhjikej. Áijyu ihdyu ú avyéjúúteé níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébé avyéjuvu. Aane cáhawáá ehdu méénúne ookéréjuco duráávyej.

²³ Ehdúhjáa Jetsóó nééne kimóhcó pajtyé dííbyeke mítyane díbye éhnévánéllíhye.

²⁴ Áábekéhjáa ííténe Jetsóó nééhií:

—Muurá mítyane éhnevámé íhtsútúnetu Píívyéébé avyéjuvu úcáávéiyáhi.

²⁵ ¿Aca muhdú caméélló ánéetóhéjutu pajtyéiyáhi? Áhdure ¿aca muhdú diitye ehnéva múnáa Píívyéébé avyéjuvu úcáávéiyáhi?

²⁶ Ehdúhjáa díbye néénéllíi tétsihyi íjcyame nééhií:

—¿Aca ihdyu múhdutúra pájtyetéiyóme?

²⁷ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ímiáánéjucóhde míamúnáa tsá píívyetétú iiye ipájtyetétsámeíñe. Árónáa Píívyéébe píívyeté diityéké ipájtyetétsóné íiná dííbyedívú túhúútúnéllíhye.

²⁸ Áánélliihyéhjáa Péédoro nééhií:

—Ávyéjuúbej, muuráhjáa páneere muha meíhvéjtsóne ukéréjuco méúraavyéne.

²⁹⁻³⁰ Áánélliihyéhjáa Jetsóó nééhií:

—Ímiááneturé ámúhakye o néé páneere íjcyátsíhjíma imúnáake cáánumuu, íñahbémuu, méwamyuu, ítsíimee, íjcyámeke tsánejcúvú íhvéjtsóne Píívyéébé wákiméí méénume muurá íiné imíjyaú íjcyáa ííñújiri. Aame újcuú mújyú idsíjivéjucóóityúne bóhí tsííjiréjuco ííñuji Píívyéébe ípívyéjtsójí hallúrí íjcyaki.

Ídsíjiveíñe tsiíñe Jetsóó úúballéne

(Mt 20.17-19; Mc 10.32-34)

³¹ Ehdúhjáa íñétsihdyu Jetsóó ímamyémuke íhdyúétsihvu idyóbeúcémeke nééhií:

—Mepéé íñe Jerotsaréevu. Ácoomívú muurá Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébedítyú tsúúcajátújuco Píívyéébé íhjúu uubálle múnáa néhijcyáné oke pájtyeéhi.

³²⁻³³ Muurá oke llúúvájte avyéjútémá taúhbájú uwáábojte íhvéjtsóo jodíómú íjcyátúmé hójtsí pañévu. Aame óhdi iúúhívaténe oke úníchíhcyuméré iwápáájcoóbeke ílluréjuco dsíjívétsoíñe. Ároobe tsiíñe ó bóhí 3 coojívatu.

³⁴ Ehdúhjáa Jetsóó ímamyémuke nééne tsá dítye áyánéwu wáájacutú íínerí díbye íhjuváne.

Hállúvátúúbeke Jetsóó ímíbajchóne

(Mt 20.29-34; Mc 10.46-52)

³⁵ Aabéhjáa ímamyémuma péébe Jericóoj píhírijyuco íjcyánáa juuvá úníuri hállúvátuube ácuúacunúúbe táúmeí piáábo.

³⁶ Aabéhjáa mítyane tééneri míamúnáa pájtyénéllíi dilló íínerí dítye úllene.

³⁷ Áánélliihyéhjáa úúballémé Natsarée múnáajpi Jetsóoma ipyééneé.

³⁸ Áánélliihyéhjáa dííbyedi wáníjcyámeííbye nééhií:

—Íjétsoj, Jetsóoj, Dabííúvúj tsíménémúhaabe u íjcyaaabe, óvíjyuco ihdyu óhdi dídaatsóve!

³⁹ Ehdúhjáa díbye néénéllíi tsuullérí pééme dííbyeke uhbá cúúvéhulléré díbye íjcyaki. Árónáacáhjáa éhníínevúré tsiíñe neébe:

—ÍDabííúvúj tsíménémúhaabe u íjcyaaabe óvíjyuco ihdyu óhdi dídaatsóve!

⁴⁰ Áánélliihyéhjáa Jetsóó íjyócuúvéne néé dítye itsíva dííbyeke. Áhdújucóhjáa dítye tsíváábeke díbye nééneé:

—¿Íiná ú imílléhi?

⁴¹ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ávyéjuúbej, ó imíllé o hálluváne.

⁴² Áánélliihyéhjáa neébe:

—Tehdújuco. Oke u cáhcujtsódú íjcyaaabe tsúúca ú hallúváhi.

⁴³ Ehdúhjáa Jetsóó néénemáyé iitéjúcoóbe. Aabéhjáa dííbyemáyéjuco pééne Píívyéébeke dúúrúvaabére. Aanéhjáa tsijtye iájtyúmíne téhdure duurúvá Píívyéébeke.

19

Tsakyéoke Jetsóó ááhivéne

¹ Aanéhjáa Jetsóó ímamyémuma úújeté Jericóovu.

² Ácoomíyíhjáa ehnéva múnáajpi Tsakyéó ííñújí avyéjuúbé wáábyuta dsíídsike áhdótsohíjcyámé avyéjuube íjcyaaabe.

³ Aabéhjáa imíllérá Jetsóoke iájtyúmíne. Áronáacáhjáa tsá díbye píívyetétú dííbyeke iájtyúmíne míamúnááj piíne íjcyáábeke báhrí íñéénéllíhye.

⁴ Áánélliihyéhjáa íícúi díbye pééíhyullévú dsíínéríyé ipyééne néríívyeebe uméheri dííbyeke iájtyúmiki.

⁵ Áánáacáhjáa Jetsóó tétsihdyu pájtyeebe tééhé níjcáuri íjcyáábeke iájtyúmíne nééhií:

—Tsákej, Tsakyéoj, íícúi niitye úúma o péékií. Muurá ó imíllé dihyjárá o cúwane.

⁶ Áánélliihyéhjáa íícúi íñítyéne tsajtyéébé ihjávú dííbyeke.

⁷ Ááneríhjáa míamúnáa ihjávú Jetsóodi íveekí ímítyuube íjcyáábe jávú díbye pééneri.

⁸ Áánélliihyéhjáa dííbye Tsakyéó íjyóóúúvéne néé Jetsóoke:

—Ávyéjuúbej, tátsieménetu tsahdúnéécú ó dówajcároó idáátsóméhjike. Áánetu tsaatékée o állííne pevetsííyé o áhdótsohíjcyáné ó óómíchoó éhniíínevújuco.

⁹ Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Tehdújuco, muurá Aavaráaúvúj tsíiménémúhaabe u íjcyáábedívú tsúúca uwááboju wajtsíhi.

¹⁰ Muuráhjáa Míamúnáájpídívú o ípívyéévee o tsáá ímítyúné pañévú mújtámeke o pájtyetétsoki.

Dsíídsitu íjcyáné uwááboju (Mt 25.14-30)

¹¹ Ehdúhjáa Jetsóó úwaabó míamúnáake. Aaméhjáa Jerotsaréevu pííhínáa míamúnáa íjtsámeí tsúúca Píívyéébe avyéjú bóhówááveííne.

¹²⁻¹³ Áámekéhjáa úwááboobe nééhií:

—Tsaapíhjáa íhtsútúméejpi íjcyaaabe tsícyoomívú ipyééííne ihde 10-meváké íúnú múnáadítyú ipíhjúúmeke dsíídsidívú iwájtúne nééhií: “Ééneri méwákímyeícyó téhulle o íjcyáné hajchóta.” Ehdúhjáa diityéké ipítýájcoíííne técoomívú memévateébé íhcyóómí avyéjuube íjcyaki.

¹⁴ Áronáacáhjáa dííbyé cóomi múnáa tsá ímíllétú diityé avyéjuube díbye íjcyane. Áánélliihyéhjáa tsaatéké wallóomé dííbye déjutu dítye íñéé íhcyóómí avyéjuube díbye íjcyane múha ímíllétúne.

¹⁵ Áronáacáhjáa tsúúca meménúmé pañétúejpi íhcyóómí avyéjuube díbye íjcyaki. Átsihdyúhjáa óómíbye teene íhcyóómívu. Aabéhjáa iwájtsidu píhjúúcu íúnú múnáake dsíídsidívú iwájtúííímeke múhduná dítye lííyaatétsóné iwáájácuki.

¹⁶ Áábekéhjáa ímí wákímyeííbyé nétujkénúhi: “Ávyéjuúbej, éhnée óhdivu u pícyoíííne dsíídsí ó lííyaatétsóhi.”

17 Áánélliihyéhjáa íavyéjuube néé dílbyeke: “Tehdújuco. Muurá eene múhdurá néérone ímí ú tehméhi. Áánélli uke ó pícyoó 10 coomíva avyéjuube u íjcyá ímiáábé u íjcyánélliíhye.”

18 Áhduréhjáa tsijpi néehíi: “Ávyéjuúbej, éhnée óhdivu u pícyoiñúne dsiídsí téhdure ó llíyaatétsóhi.”

19 Áánélliihyéhjáa idyé neebe dílbyeke: “Tehdújuco. Áánélli téhdure ímiáábé u íjcyáábeke ó pícyoó 5 coomíva avyéjuube u íjcyaki.”

20 Áánetúhjáa tsijpi néehíi: “Ávyéjuúbej, íñe dsiídsí éhnée óhdivu u pícyoiñúne o pícyohíjcyáne.

21 Ópée ó waajácú ímítyuube u íjcyaaabe díwákímyeí hallúvují dsiídsíjike ú ékéévehíjcyáne. Muuráhjáa íhtsútúnetu o llíyaatétsóné ímiátsíí ú újcúiyáhi. Aanée o wáajácúne íllure ó pícyoó dsiídsike.”

22-23 Áánélliihyéhjáa íavyéjuube néé dílbyeke: “Aanée idyé ímítyuube o íjcyane wáajácú u neébe jíveekí tsá u pícyootú dsiídsi téhmémeíhíjcyájá pañévú tétsihvu ditye wákímyeíchóné óoma llíyaatétyoki? jíveekí ímítyuube uú?”

24 Ehdúhjáa dílbyeke íñétsihdyu tétsihyi íjcyámeke neébe: “Áánúdityu eene dsiídsi medójtúcúne maajcú eenée ihñe páme ehniíñevúre llíyaatétsóóbeke.”

25 Áánélliihyéhjáa néeme dílbyeke: “Ávyéjuúbej, árónáa tsúúca mítyanéjuco dílbye dsiídsi.”

26 Áánélliihyéhjáa neébe: “Ehdu múúne mémeenúhi. Muurá ihñe llíyaatétsómeke ehniíñevu tsiíñe máajcú ditye illíyaatétsoki. Áánetu pevénéré pícyohíjcyámedítýú médojtúcúhi.

27 Téhdure eene avyéjuube o íjcyane ímíllétúne oke múnáátsohíjcyámeke íllevu metsíváne o íténáa médsíjivétso.”

*Jerotsarée pañévú Jetsóó úcaavéne
(Mt 21.1-11; Mc 11.1-11; Ja 12.12-19)*

28 Ehdúhjáa diityéké iúwáábóné boone Jetsóó péé ímamyémuma Jerotsaréevu.

29-30 Aaméhjáa úújeté Bepajéema Betáániá coomícýú úníuri oríívo bájú íjcyátsihvu. Átsihdyúhjáa míityétsikye ímamyémudítýú ípíhíre coomívú iwáállóómútsikye neébe:

—Cána écoomi ípíhíre cóómityu óoma méujcúté íayáne íjjuwúukej. Múikyé dílbyedi úllétuube dóhjíváábeke metsíñaáyóne métsívaco.

31 Aane tsaate ámuhtsikye ‘ívéébeké ámuhtsi métsíñaáyó’ néhajchíí méneéco: “Ávyéjuubéne múhtsikye néénélliíhye.”

32 Áhdújucóhjáa péémutsi díbye néhdújuco úújeténé dílbyedívu.

33 Áábekéhjáa dityétsi tsíñaáyórónáa áábájajte néehíi:

—jívéébeké ámuhtsi métsíñaáyóhi?

34 Áánélliihyéhjáa neemútsi:

—Ávyéjuubéne múhtsikye néénélliíhye.

35 Aamútsíhjáa tsajtyéjucóó dílbyeke. Áábé hallúhjáa wájamúúnevu íhíbóne Jetsóoke néríjcyáróme.

36 Áíjyúhjáa díbye péijyu juuva míamúnáa íhbó íwajyámuunévu.

37-38 Aaméhjáa dílbyeke úraavyémé tsúúca oríívo bájuvú píhíme méénúráityuróné díbye méénuhíjcyáne hallúvú Píívyéébeke dúúruvámé kéévánécoba wáñécohíjcyá:

—íNóóooj! Átsihdyúhjáa nehíjcyáme:

—íMaímijyu áánu Píívyéébe mémeri tsááneéj! íAhdícyane metstu ímíjyuuri Píívyéébeke maávyéjútso!

39 Ehdúhjáa ditye néénáa tsaate paritséómú diityé pañe íjcyame néé Jetsóoke:

—Ávyéjuúbej, aatye díuráávy múnáake duhba ditye cúúvéhulléré ijcyaki.

⁴⁰ Áronáacáhjáa neébe:

—Muurá ditye dáívyérónáa néwayúúneréjuco ihjyúunúiyóne.

⁴¹ Aabéhjáa tsúuca Jerotsaréj pihíwú ímamyémuma úújetéébé tétsihdyu técoomi ííténe kímoovéhi.

⁴² Áanemáhjáa neébe:

—Múhdutú ihdyu ámuha Jerotsaré múnáa méwaajácúiyá Píívyéébema ámuha tsaímíyé mejcyáiyóné íjcyájúcooróne. Áronáa tsá tene ámúhadívú bóhówáávéityú ámuha mecáhcújtsótúnéllíhye.

⁴³ Muurá ámúhake ímityúné pájtyééhi. Ámúhá munáa ámuha cóomí imícaávéne ámúhake méenuúhi.

⁴⁴ Aame ámúhake idsíjívétsóne páneere ámúhá jaaháñé wácávyáhcoó Píívyéébe ámúhake píaabójúcooróné ámuha metáhhállehíjcyáné déjúcotu. Ehdúhjáa neebe Jetsóo.

Duurúvájá pañétú náhjihe múnáake Jetsóo bóayóne
(Mt 21.12-17; Mc 11.15-19; Ja 2.13-22)

⁴⁵⁻⁴⁶ Aabéhjáa duurúvájá pañévú iúcaávéne náhjihénújcatsímyeke téjá pañétu ibóáyóne néehí:

—Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Íjya tahjya tééjá lliñévú míamúnaa óoma íhgyúvahíjcyáijya.” Aaja ííveekí ámuha naní múnáa jaríyéjuco medíllone?

⁴⁷ Aanéhjáa pájyuvaré tééjá pañévú díbye úwaabóné tsaríllehíjcyámé llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, tsijtye avyéjutee, íjcyame. Aaméhjáa ítsámeíhijcyá íiné hallútú dílbyeke idsíjívétsóiyóne.

⁴⁸ Áronáacáhjáa tsá íiné hallútú ditye dílbyeke méénúityuró mítyaméhjáa ímí dílbyé uwáábó íjtsúunéllíhye.

20

Jetsóo íhtsútu
(Mt 21.23-27; Mc 11.27-33)

¹⁻² Aabéhjáa Jetsóo duurúvájá pañévú pajtyéteju úwáabónáa llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, túkevjtsojtee, íjcyame ítsááne dílbyeke néehí:

—¿Aca múúbé íhtsúturí u íjcyaaabe eene ehdu nénehji ú méénuhíjcyáhi? Cána múúhake duubállej.

³ Áanéllíhyéhjáa neebe díityéke:

—Áyu cána téhdure ámúhake ó díllone oke máañújcuj.

⁴ ¿Acáa múha nééjuri Jóááuvu tsótsóhíjcyá cáhcújtsómeke? ¿A Píívyéébépeé, mityá míamúnaáree nééjuri?

⁵ Áanéllíhyéhjáa tsamééré néjcatsíhi:

—Muurá ‘Píívyéébé nééjuri tsótsóhíjcyáabe’ menéhajchíí meke nééíyoóbe: “Áábekéráhhjáa ííveekí tsá ámuha mecáhcújtsótúne?”

⁶ Áanetu ‘míamúnaáree nééjuri’ menéhajchíí meke díitye míamúnaa téené hallútú dsíjívétsóiyá néwayúúnevu íáámúneri. Muurá pamévare cáhcújtsó ímíáánéjucóo Píívyéébe íhgyú uubálle múnáajpi dílbye Jóáa íjcyane.

⁷ Ehdúhjáa néeneri íñúhnévéne néeme iwáájacutúne.

⁸ Áanéllíhyéhjáa Jetsóo néé díityéke:

—Aanéjííva idyé ámúhake ó úúbálleé múúbé íhtsúturí o méénuhíjcyáne.

Úmihé tehmé múnáa múhdurá dáríivémeíñetu íjcyané uwáábo
(Mt 21.33-44; Mc 12.1-11)

⁹ Téhduréhjáa tsiiñe úwááboobe nééhií:

—Tsaapíhjáa íúmihe bajtsó tsanééré óovaá. Ápallívúhjáa tsaatéké ityéhmétsoíñúne peebe tsiéllévu tsúúcaja téhulle íjcyáíhullévu.

¹⁰ Áhullétúhjáa tsúúca tépalli néévane iwáájácútsihvu wáalloobe íúniú múnáájpikye dííbyema ditye iwáalloóro téénetu dííbye éhne íjcyadúne. Ahdújucóhjáa pééróóbeke ditye méénúpéjtsónetu díbye óómiñe íéveébe.

¹¹ Áánéllíhyéhjáa tsíjpiikye díbye wáalloóroóbeke téhdure íúhbáne méénúpéjtsóme. Aabéhjáa idyé oomí íéveebére.

¹² Ároné pañéhjáa tsíjpiikye díbye wáalloóbeke téhdure ditye túúvátsónetu ílluréjucu díbye wááneé.

¹³ Áánéhjáa dííbye úmihé aabájaabe nééhií: “¿Aane muhdúí ñe teéne? Áyu cána hájchíwu mityane o wájuryóóbekéréjucu o wáalloókij. Dííbyeke íhya avyéjújúlléiyóme.”

¹⁴ Ehdúhjáa íñéene íllíkyeréjucu díbye wáalloóbeke íájtyúmine néjcatsímye: “Aabye muurá íllíyéjucu íñe cááníñúiyóne. Áánéllíi metsu dííbyekeéréjucu medsíjívétso mehnéréjucu tene íjcyaki.”

¹⁵ Ahdújucóhjáa tétsihdyu kémuéllévu itsájtyéébeke ditye dsíjívetsóne. Ehdúhjáa Jetsóó íúúbállétsihdyu nééhií:

—¿Aane íñe dííbye tépallí aabájaabe itsáácooca muhdú méénuú díityéké eenée íúmihevú díbye téhmétsoíñúme ímityúne dáríivémeímye?

¹⁶ Muurá díityéké tééne hallútú ídsíjívetsóne tsíjtyekéréjucu díbye téhmétsoíñe tépallívu. Ehdúhjáa Jetsóó néénéllíi tétsihyi íjcyame nééhií:

—Óvíi ihdyu Píívyéébe múúhakye tehmé tehdu muha meíjcyátuki.

¹⁷ Áánéllíhyéhjáa Jetsóó díityédívú ííténe nééhií:

—¿Aca muhdú nééiyóné Píívyéébe waajácúháámitu íllu nééhií:

Tsaúpe nééwayu jááháñe wákimyéi múnáa íñéhnílléne waagóórou pícyámei ímichi tééutu jaa éjkéiu?

¹⁸ Aane muurá teeu nééwayúdú o néébe uwááboju cáhcújtsotúmé mújtaáhi. Áámedívú o cáyobáávatécooca ílluréjucu ditye wágóóóveíñe.

Ííñújí avyéjújúbe wáábyuta dsíídsike ditye áhdotsóne
(Mt 21.45-46; 22.15-22; Mc 12.12-17)

¹⁹ Ehdúhjáa Jetsóó taúhbájú uwáábojtémá llúúvájte avyéjújteké múu lléboobódú úwaabóné iwáájácúne imíllerómé téijyuré dííbyeke íékeevéne. Áronáacáhjáa íllityémé míamúnáadi.

²⁰ Aaméhjáa ímíáámédú tsaatéké dííbye éllevu wallóó ditye dííbyeke avyéjújúbedítýú díllone díbye múhdurá áñújcúhajchíí tééne hallútú dííbye éllevu itsájtyéroki.

²¹ Aaméhjáa neeté dííbyeke:

—Uwááboóbej, muha muurá méwaajácú tehdujucu u uwáábohíjcyané keená Píívyéébe míamúnáadívú tújkevéelejíjtó tsijtye múhdurá úhdivu íjtsúcunúróneri íícúvétuubére.

²² Aabe cána múúhakye díñe díicyánéjcutuj: ¿A tehdujucu avyéjuube romáánómuube íjcyáábé wáábyuta dsíídsike ditye áhdótsóhíjcyané maáhdóiyóne, mityá tsáhaáj?

²³⁻²⁴ Ehdúhjáa ímityúne íjtsámeíñemáyé ditye nééne Jetsóó iwáájácúne néé díityéke:

—¿íveekí ehdu ámuha oke médáriivéhi? Áyu cána oke méuujétsó dsíídsíjívuj. Ahdújucóhjáa ditye úújétsoji ííténe neébe: ¿Aca múhúmi náávé eéne? Áhdure ¿mumémé eene tééjtu? Áánéllíhyéhjáa néémeé:

—Tséetsá húmi nááve. Áábe méméré íñe tééjitu.

²⁵ Áánélliihyéhjáa Jetsóó nées diityéke:

—Ané wa ihdyu diibye Tséetsáke mááhdohíjcyá dííbye éhnéjuco íjcyanévu. Áánetu ihdyu Píivyeébeke máácuhiíjcyá dííbye wáabyuta íjcyanévu.

²⁶ Ehdúhjáa dííbyeke dárííverómé tsá píivyetétú dííbyedívú íñéetsóiyóne. Aaméhjáa ehdu díbye néeneri iúllévenúne tsá íiná íhjuvájúcootúne.

Dsíjivémé muhdú tsiíñe bóhiine tsaate díllone

(Mt 22.23-33; Mc 12.18-27)

²⁷ Áané boonéhjáa tsadotséomudítú tsaate péé dííbye éllevu medsíjivémé tsiíñe mebóhiine cáhcújtsotúme.

²⁸ Aaméhjáa nées dííbyeke:

—Uwááboóbej, Moitséeúvúhjáa muurá nées tsaapi méwadívú tsíímávátuube dsíjivéhajchíí íñahbérejuco díílleke táábávaíñe dííbyeréjuco itsíímáva dííllédívú íñáhbeúvúu tsíímáváiyóne.

²⁹ Aanée íjcyámé 7-meva tsané nahbému. Áamedítúu amíaaabe ityáábavároléjtane dsíjivé tehdu tsíímávátuúbe.

³⁰ Áané boonée bóneebe díílleke táábavároobe téhdure dsíjivé tsíímávátuubére.

³¹ Áané boonée tsijtye bónejte díílleke táábavarómé téhdure dsíjivé tsíímávátúme.

³² Ááne nihñévúree díílleréjuco dsíjivéne.

³³ Aane cána múúhakyé diñe ¿cáabyé taabá ímichi dille íjcyaiñe tsiíñe ditye bóhiícoóca?

³⁴ Áánélliihyéhjáa Jetsóó nées diityéke:

—Muurá ihdyu ííñújiri íjcyame táábavácatsíhi.

³⁵ Áánetu ímíáámé dsíjivémé tsiíñe bóhiime níjkyéjiri íjcyácooca tsáhájucu táábavájcatsíityúne. Tsíhdyuréjuco ditye íjcyaiñe.

³⁶ Aame tsáhájucu dsíjivéityú Píivyeébej tsíímé íjcyame níjkyéji munaáduréjuco néémeé.

³⁷ Muurá ímíáané dsíjivémé tsiíñe bóhiíhi. Muuráhjáa Moitséeúvú teene úúballé úmehéwu péétécunúne pañétú Píivyeébe dííbyeke íllu nééneé: “Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyámé Píivyeébé ó íjcyáhi.”

³⁸ Ehdúu Píivyeébe néénetu méwaajácú ditye íjcyane. Muurá ditye íjcyátuca tsá díbye nééítyuró diityé Píivyeébé íjcyane. Muurá dííbyedívú tsá múha dsíjivetú tétsíhji daíhañe.

³⁹ Ehdúhjáa diityéké díbye néénélli tsaate taúhbájú uwáábojtédítú nééhií:

—Uwááboóbej, téhdújuco u nééneé.

⁴⁰ Aaméhjáa tsáhájucu dííbyeke tsiíñe díllotúne.

Muubá Críjto íjcyane

(Mt 22.41-46; Mc 12.35-37)

⁴¹ Áijyúhjáa idyé Jetsóó nées diityéke:

—¿Aca muhdú íivane ámuha ménehíjcyá Críjto Dabííúvúj tsíiménémúhaabe íjcyaiñe?

⁴²⁻⁴³ Ááneráhjáa dííbyeúvú íjcyároobe dííbyedítú nées íwaajácuháámitu:

Ávyéjuubée nées Táavyéjúúbeke: “Cána táúniúvúu diicya dímunáake o táhjáne hajchóta.”

⁴⁴ Ehdúhjáa muurá Dabííúvú dííbyeke Íavyéjúúbedi díllóhi. Aane ¿muhdú dííbyeúvúj tsíiménémúhaabe íjcyáiiibe Críjtoó? Ehdúhjáa Jetsóó nééhií.

Taúhbájú uwáábojtéké Jetsóó núcójpívetsóne

(Mt 23.1-36; Mc 12.38-40; Rc 11.37-54)

⁴⁵ Aabéhjáa pámeere lléébónáa nées ímamyémuke:

—Téiibúwá tsáma méíjcyaco.

⁴⁶ Tsá múu íívatú eene aatye taúhbájú uwáábojte míamúnaa diityéké iávyejúúllekíyé cááméjácobájívu úcámeíhíjcyánetu. Muurá pihcyáávejááne pañe imíllémé íboohówátsihjívúré iácuuvéne. Áhdure wañéhji pañe imíllémé ímítsihjívúré imájchone.

⁴⁷ Aame pííbájjuyte walléemudítýú dótuhíjcyá diityé jaaháñe. Áané nucójpí muurá cááménécóbaúvú ihjýúvahíjcyarómé Píívyéébema. Ehdu muurá dáríívémeímyeke Píívyéébe ícúbáhraáhi. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

21

Pííbájjulle dsíídsike pícyóóne
(Mc 12.41-44)

¹ Aabéhjáa duurúvájá pañe íjcyánáa míamúnaa pícyóócunú dsíídsike Píívyéébé wáábyuta. Ehnéva múnááhjáa mítyanéhi pícyóóhií.

² Áanáacáhjáa pííbájjulle ídátso pícyóó mǐjǐhwuúcúre.

³ Aanéhjáa ííiténe neébe:

—Ámuúhaj, muurá áámye pííbájjulle ídátso néérolle pícyóó pámé ehnííñevúre.

⁴ Muurá tsijtye dsíídsívarómé pícyóó uhjénéhjire. Áánetu pícyoolle páneere téene tájpi íjcyáiyóne.

Duurúvaja wágóóóveíñé Jetsóó nééneé
(Mt 24.1-2; Mc 13.1-2)

⁵ Téijyúhjáa tsaate ímamyémudítýú ihjýúvá duurúvaja imíwu néwayúúnetu méénúmeíñeri, ditye bóhbánuhíjcyánéhjitu imíwu teja ícyáávétsámeíñéhjiri.

⁶ Áánéllíihyéhjáa Jetsóó nééhií:

—Ároja muurá wácávyáhcáméíhi.

Jetsóó tsááiñé ihde pájtyeíñéhji
(Mt 24.3-28; Mc 13.3-23)

⁷ Ehdúhjáa díbye néénéllí dííbyeke néémeé:

—Uwááboóbej, ¿aca múijyú pájtyeíñe eene múúhakye u néhíjcyanéhi? ¿Aca íínetú muha méwaajácuú tsúúca tehdu tene pájtyeíñe?

⁸ Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Ehdu néeme tsáma wajácútsi méíjcyaco ámuha maállítsámeityuki. Muurá o tsááiñe tsúúca pííhícooca íjcyáímyé mítyame óhdi díllómeímye. Aame nehíjcyáa díibyējuco Críjto íjcyane. Árómeke mécáhcújtsodíñe.

⁹ Téhdure pahúllevaré méénujcátsí íjcyané uubállé ámuha melléeboóhi. Áróneri méíllityedíñe. Pane méijtsúcunúdí téijyu tsúúca o bóhówááveíñe. Tsáhái téijyu o bóhówááveityúne. Árónáa ihdyu ehdu nénehji tujkénú pájtyeéhi.

¹⁰ Muurá tsáne ííñúji múnáa tsííñe ííñúji múnáama méénújcátsíhi.

¹¹ Áhdure ávyetá íhnáho ííñúji vááúméíhi. Áijyu íjcyáiñe ájyabáane, cheméháñe, pahúllevaré. Áhdure íévéhoowávú apííchó nénehji bóhówááveéhi.

¹² Ehdu nénehji pájtyeíñe ihde cáhcújtsotúme ámúhakye ícúbáhrámeke tsájtyeé pihcyáávejááne pañévú muhdú ámuha méicyahíjcyané ámúhakye idíllóki. Áhdure ámúhakye ííñúji ávyéjuté éllevu itsájtyémeke cuvéhoojánuímye. Ehdu muurá ámúhakye míamúnaa dárííveé oke ámuha meúraávyéné déjúcotu.

¹³ Áané hóowari ámuha táuwááboju diityéké méúwááboóhi.

¹⁴ Árónáa ihdyu tsá ámuha méijyácunúityú muhdú ámuha diityémá meíhjúváiñeri.

15 Muurá ihdyu ámuhakye ó ájcuú muhdú ámuha diityéké meúwáábóíñé tujkévejúvu. Áijyu ámuhakye múnáátsohíjcyámé illure ámuha maállíñe néhíjcyámé ámuhadívú táhjátsáméíhi.

16 Muurá ámuháj caanímú, ámuhá nahbémú, ámuhá hájkímú, tsijtye ámuha menáhbévahíjcyároméhjí ámuhakye téijyu ímityúné dárííveéhi. Muurá tsaatéké ámuhadítyú dsíjívétsoímye.

17 Ehdu muurá oke cáhcújtsotúmé ámuhakye tsarílleé oke ámuha mecáhcújtsóné hallútu.

18 Áronáa tsá ámuhá níwájííne íjcyáronetu tsájíubaré wágóóóvéityúne.

19 Ahdícyane ihdyu ámuha panévare maáábúcúhajchíí mépájtyéteéhi.

20 Áhdure tsííñe íñújííne múnáa Jerotsarée mícaavéné ámuha mewáájácúcooca múu néé tsúúca técoomi wágóóóveíñe.

21 Áijyu méwáácunúco cámehábuñevu Jodeá íñújí múnáa ámuha meíjcyame. Áhdure técoomí múnáa óví néhi wáácunú tsiéllevu. Aane íumíhé pañe íjcyame íoomíjyúcohdí técoomívu.

22 Ehdu íjcyaiñe ícúbáhraméí míamúnáama ditye ímityúné dáríívémeíhíjcyané déjúcotu Píívyéébe waajácuháámitu tene némeídyújuco.

23 ¡Máídaátsoju tsáma tene pájtyeíñe téijyu walléémú éévájtema tsijtye ñohñójtéréi íítsííméwuúmú íjcyámeke! Muurá ávyetá kimóhcó néené ícúbáhraméí pájtyeé téijyu ííñújiri íjcyané míamúnáadívú Píívyéébe cáyobáávatécoóca.

24 Tsaatéké muurá dsíjívétsoímye méenujcatsí pañe. Áanetu tsíjtyeke tsajtyeimye tsíñéhjí íñújínévu. Áané boone jodíomú íjcyátúné míamúnáaréjuco teene Jerotsarée cáávacuíñe Píívyéébe diityédívú técoomi íhvéjtsóné hajchótá tétsihyi íjcyaki.

Jetsóó tsáácooca pájtyeíñéhjí

(Mt 24.29-35, 42-44; Mc 13.24-37)

25 Aane ehdu nénehjí pájtyéné boone nuhba cóójíejpii, péjcoejpii, míicuruu, íjcyane múhduréjuco íjcyaiñe. Téhdure ávyetá íhnáhó móañe nóhjíneri cáhcújtsotúmé íllítyeéhi.

26 Éhdúcóbaúvú nénehjí ííñújiri íjcyácooca muurá míamúnáa íllityéneri ílluréjuco wájácúráttúúveíñe. Ehdu páneere íévéhóówari íhtsútunéhjí íjcyane mujtárába íjcyáhi.

27 Áijyu ihdyu Míamúnáájpídívúu o ípívyéévebe páneere táíhtsútú táavyéjuma ojtsó pañétú ó bóhówááveéhi.

28 Ehdu tene pájtyécooca múu íllure ímíjyuuvéhi. Muurá téené boone tsúúca ámuha máállíjchuú múhdurá ámuha meícyahíjcyánetu. Áijyu ihdyu tsáimiyéjuco ámuha meíjcyaiñe.

29 Téhduréhjáa tsííñe diityéké neébe:

—Cáhawáá méijtsúcunu higyééráhema tsííñe uméhéené muhdú íjcyane.

30 Muurá téhehjí béhjívácooca tsúúca méwaajácú píjcyaba pííhine.

31 Ahdu ííñújiri ténehjí íjcyácooca méwaajácúco tsúúca Píívyéébe avyéjú bóhówáávéíñe éévé úújeténe.

32 Aane ímíáané ámuhakye o néé ehdu nénehjí pájtyeíñe íñeí ííñújiri páhdure míamúnáa íjcyápííñáaáca.

33 Muurá ííñújima páneere íévéhóówari íjcyanéhjí wágóóóveéhi. Áanetu íñe ámuhakye o néhíjcyané tsá múijyú wágóóóvéityúne.

34 Áánéllí tsáma téííbúwá méíjcyaco tsííñe o tsáábe ámuhakye o túvaaóvátu lííyícyáveháñeri, tsíñéhjí, ámuha meíjcyámeke.

35 Muurá íimílléduré íjcyámeke ó ábájínejcuú éhne múúne iyáábeke dahpe ábájínejcúdu.

³⁶ Áánéllii múu téibúwá ijcyáne Píivyéébema paíjyuvaré ihjyúvá ténehji ámuhakye imújtátsótuki. Ájyu ihdyu ámuha méúújéteé óhdivu Míamúnaájpídívúu o ípívyéévéébedívú íínerí núcójpívetúme.

³⁷ Ehdúhjáa Jerotsaréeri íjcyaahe Jetsóo duurúvájá pañévú úwáábohíjcyáhi. Aabéhjáa meííjyunúdú pehíjcyá oríívo bájú íjcyátsihvu tétsii icyúwaki.

³⁸ Aanéhjáa paíjyuvaré cúúvénetúré míamúnaa pehíjcyá duurúvajávú dííbyé uwáábó illéébúcunúki.

22

Jetsóoke iékééveíñé ditye pítyácócatsíñe

(Mt 26.1-5, 14-16; Mc 14.1-2, 10-11; Ja 11.45-53)

¹⁻² Téijyúhjáa pajtyété wañéhji óorítyúne pááá máchómeíhíjcyané wañéhji lleevárijyucó íjcyánáa llúúvájte avyéjútémá taúhbájú uwáábojte íjtsámei muhdú Jetsóoke idsíjívétsoíñe. Áronáacáhjáa illityémé míamúnaadi.

³ Áánaacáhjáa Jóoda Ijcarióóté pañévú tsúúca Naavéné úcaavé tsaapi Jetsóo mamýémúejpi íjcyáábé pañévu.

⁴ Aabéhjáa péé diitye llúúvájte avyéjútémá duurúvájá tehmejte éllevu diityémá ípítyácócatsí muhdú dííbyedívú iékéévétsoíñe.

⁵ Ááneríhjáa íimíjyúúvéne imíllémé dííbyeke íáhdone.

⁶ Áánélliihyéhjáa íjtsámeíjyúcoobe mítyane míamúnaa íjcyátútsihvu dííbyedívú iékéévétsoíñe.

Ímamyémuma Jetsóo májchone

(Mt 26.17-29; Mc 14.12-25; Ja 13.21-30; 1Co 11.23-26)

⁷ Aanéhjáa tsúúca teene pajtyété wañéhji óorítyúne pááá máchómeíhíjcyané wañéhji pañe tsájaatsá múnaa obééjake dsíjívétsohíjcyané wañéhji lleevájucóóhií.

⁸ Ájyúhjáa Péedorómá Jóáámútsikye Jetsóo nééhií:

—Mééma mémeenuté wañéhji májchó memájchoki.

⁹ Áánélliihyéhjáa neemútsí dííbyeke:

—¿Aane kiávú ú imíllé muhtsi meméénune?

¹⁰⁻¹¹ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ámuhtsi Jerotsaréevu mepéémutsi tsaapi lílyíhyori nújpáñújéébedívú meúújetéébema mepééne tééja múnáájpikye méneéhi: “Múúhá uwááboobéne múhtsikye néé kiává íchii tsaho májcoho íjcyane tééhó pañévú díbye múúhama pajtyété wañéhji májchó májchóihyo.”

¹² Áánéllii ámuhtsikye úújétsóiibye córíihócoba néého tsúúca ímíbájchómeíhyó cáámééíjiri íjcyahóvu. Ááhó pañévú méméénucó.

¹³ Ahdújucóhjáa péémutsi díbye néhdújuco iúújeténe tééhó pañévú méénune majcho.

¹⁴ Aanéhjáa tsúúca ditye májchóíñe éévé úújetédú majchójúcoobe ímamyémuma.

¹⁵ Átsihvúhjáa diityéké neébe:

—Ímí ó íjtsúcunú íñe pajtyété wañéhji májchó ámuháma o májchone nihñéréjuco. Tsúúca muurá ámuhádivú ó dsíjíveéhi.

¹⁶ Aane tsáhájucó tsiiñe ámuháma o wáñehjívatéityú íñe pajtyété wañéhji. Áronáa ihdyu páneere muhdú óhdityu úúbállémeíhíjcyané oke pájtyéné boone tsaméhji Píivyéébé avyéjuríyéjuco meíjcyame mewáñehjívatéíñe.

¹⁷ Ehdúhjáa íñétsihdyu ado iékéévéne téhdújtsoobe Píivyéébeke. Áánemáhjáa neébe:

—Áju, íñe pámeere maádo.

¹⁸ Muurá tsáhájucó tsiíñe ámuháma o ádíityú íñe óóvájpacýó Píívyéébé avyéjuri tsaméhjí meíjcyáiñévújucó.

¹⁹ Átsihdyúhjáa idyé pááaho iékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Áánemáhjáa idyóhdáhínunévú diityéké iwájtúne neébe:

—Íñe tájpi náávé íjcyane memájcho. Ehdu paíjyuvaré méméénuhíjcyaco ámuha mepájtyeté o ícúbáhrámeíñe ámuha meítsaavéne.

²⁰ Téhduréhjáa teene adóvú diityéké iájcúne neébe:

—Íñe tátyujpacýo náávé íjcyane úúballé muhdú ámuha meícyahíjcyané pityájcoju tádsíjiveri tsíhdyuréjucó cápáyóóveíñe ámuha mepájtyeteki.

²¹ Aane muurá íchihyi mééma majchóri diibye óhdivu méénútsóííbye.

²² Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújucó óhdityu tene némeídyújucó oke tene pájtyeíñe Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébeke. Árónáa ihdyu máidáátsoju tene pájtyeíñe eene óhdivu méénútsóóbeke.

²³ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllíi díllójcatsímyé caabyé diityédítýú dííbyedívú méénútsoíñe.

Jetsóó mamyémú táhjájcatsí caabyé diityédítýú íhtsútuube íjcyáíyóneri

²⁴ Átsihdyúhjáa táhjájcatsímyé caabyé diityédítýú íhtsútuube íjcyáíyóneri.

²⁵ Árónáacáhjáa Jetsóó néé diityéke:

—Muurá íñújiri ávyéjute imíllé ityáuhbané téenetu diityéké míamúnaa íhtsútujtédí idíllóki. Ááne ítsúcunúhíjcyámé téhdújucó imyéénune.

²⁶ Tsá múu téhdu néétune. Muurá ihdyu idáátsóóbeúvú néébe tsaímíyé tsíjtyeke íícúvehíjcyaaabe íhtsútuube íjcyá pámé túkevétsoóbe.

²⁷ ¿Aca caabyé íhtsútuube ávyéjuúbe? ¿A eene tsaímíyé ácuúcunúúbeke tsaapi majchótú íícúveébe? ¿Mityá eene dííbyeke íícúveébej? Muurá míamúnaa íjtsúcunú eene tsaímíyé ácuúcunúúbeke tsíjtye íícúveébe íhtsútuube íjcyane. Áánetu ihdyu eene íícúvehíjcyaabédú o néébe ámuháma o íjcyá ámuhákye o píááboki.

²⁸ Muurá ávyetá imítýú nénehjí oke pátyehíjcyárónáa ímí ámuha óóma méíjcyá oke íhvéjtsótúme.

²⁹ Áánéllíi ámuhákye o pícyóó Llihíyóo oke pícyohdu avyéjute ámuha meíjcyaki.

³⁰ Áámema muurá ííne imíjyaú ámuháma ménahbévájcatsíi táavyéjuri. Aame ámuha íjraéémú 12-hava íjcyámedítýú cáhcújtsótúmema méímíbjchoó muhdú ditye ícyahíjcyáne.

Jetsóó úúballé Pééodoro toónúmeíñe

(Mt 26.31-35; Mc 14.27-31; Ja 13.36-38)

³¹ Ehdúhjáa íñétsihdyu Jetsóó Tsimóoke nééhií:

—Tsímoj, Naavéné Píívyéébeke táúmeí ámuhádítyú íñéhco caabyé ímíáábé íjcyáábeke éhne múúne tríígotu íímí menéhcodu.

³² Árónáa tsúúca díhyallúvú ó táúmeí píáábó oke u íhvéjtsótuki. Aabe ihdyu óví díñahbémuke ú píáabó téhdure ditye ímí oke iúráávyeki.

³³ Áánéllíihyéhjáa neebe dííbyeke:

—Téhdújucó, Ávyéjuúbej, ímíáané tsá uke o íhvéjtsóityúne. Muura uke ditye cúvéhoojánúcooca óómájucó ditye meke cúvéhoojánúíñe. Áhdure uke ditye dsíjívétsoócooca óómájucó ditye meke dsíjívétsoíñe.

³⁴ Áánéllíihyéhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Árónáa muurá, Tsimó, ípyejcójucó oke u úráávyeróné u toónuíñe cáracái májtsívátúné íhde 3-íjyúva.

Jetsóó ícúbáhrámeííne p'íhijucóóne

³⁵ Átsihdyúhjáa tsiiíne neebe diityéke:

—Éíjyúu muurá ámuhakye uwáábovu o wállóócooca o nées ámuha dsíídsima tsípaajíí ámuháj tühápaajíne ámuha metsájtýétuki. ¿A téijyúu tsáneetu ámuha méviióhi?

Áánélliihyéhjáa neémeé:

—Tsáháa muha íínetú mevííotúne.

³⁶ Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—Árónáa icyooca métsajtyécó ámuha dsíídsii, ámuhá nñtsúmuu, íjcyane. Áánetu nñtsuwáávatúme óvii hállúeja íwajyámú íñáhjihénúne íññtsúwá ujcúhi.

³⁷⁻³⁸ Áánélliihyéhjáa neémeé:

—Ávyéjuúbej, íjcyawáácú míwáácú múúhadi. Áánélliihyéhjáa neébe: Íhya téhduwáácújucó. Muurá tsúúca oke pajtyéíne tsúúcajátújucóo Píívyéébe waajácúháámitu illu óhdityu tene néhdújucó: “Muurá ímityúme raahóri itsájtýéébeke téhdure ímityúúbedi díllóímye.” Ehdúhjáa óhdityu tene némeídyújucó muurá oke tene pajtyéíne.

Píívyéébema Jetsóó íhjuváne

(Mt 26.36-46; Mc 14.32-42)

³⁹ Ehdúhjáa ímamyémuke íñétsihdyu ípyéhijcyádú oríívo bájú íjcyátsihvu péébema téhdure péémeé.

⁴⁰ Átsihvúhjáa iúújetédú neebe diityéke:

—Píívyéébema méihjyúvaco ámuha mávaríjchojúúnevu metáhjátsámeítýuki.

⁴¹⁻⁴² Ehdúhjáa íñéene íínebe diityédítýú éhne múúne neéwayu maáámune úújeténé hajchóta. Átsihvúhjáa ímímóúúvene Píívyéébema íhjuvabe neéhií:

—Ayúju Táácáaniíj, muhdú u néhajchíí óviiyacóóné o ícúbáhrámeííne. Árónáa idyé tsá o ímillédú u méénúityúne. Wa íhdyu muhdú u ímillédú óóma meénuj.

⁴³ Áábedívúhjáa níjkyéji múnáajpi bóhówaavé dííbyeke ípíááboki.

⁴⁴ Aabéhjáa íhnáho téeneri ávyevécunúúbé Píívyéébema íhjuvabe tówaane waapé tújpácyoma.

⁴⁵ Átsihdyúhjáa ímamyému éllevu péébe úújeté dííbyeke ikímóóvéne pávyeenúme cuwári íjcyámedívu.

⁴⁶ Áámekéhjáa neébe:

—¿Muhdúami ííwane ámuha mécuwaj? Maájkyéne méihjyúvá Píívyéébema mávaríjchojúúnevu ámuha metáhjátsámeítýuki.

Jetsóoke ditye ékeevéne

(Mt 26.47-56; Mc 14.43-50; Ja 18.2-11)

⁴⁷ Ehdúhjáa díbye neénáa tsúúca mítyame míamúnáa wajtsí tétsihvu. Áámekéhjáa Jóóda tsuullé tsaapi dííbyé mamýémúejpi íjcyáabe. Aabéhjáa dííbyedívú iwájtsíne chohchócú dííbyeke.

⁴⁸ Áánélliihyéhjáa neébe:

—¿Aca muhdú eene, Joda, oke u chóhchóneri óhdivu ú méénutsó Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébedívu?

⁴⁹ Aanéhjáa ííiténe ímamyémú neé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, métsu aatyéké meméenu ménñtsúmuri.

⁵⁰ Árónáacáhjáa tsúúca tsaapi diityédítýú llúúvájte avyéjúúbé únúu múnáájpí núúmiího ímiánéjcuého wállórihjúcúhi.

⁵¹ Áánélliihyéhjáa Jetsóó neé dííbyeke:

—Óvi íjcyaaábe. Óvi ihdyu muhdú oke meenúme.

Ehdúhjáa neébere cámahjáco dííbyé núúmího.

⁵² Átsihdyúhjáa llúúvájte avyéjutee, duurúvájá tehmejtee, túkevjtsojtee, íjcyámeke neébe:

—¿Aca muhdú éhne múúne ímityúné méénuhíjcyáábe éllevu ditye tsáhdu ámuha metsáa taéllevu níitsúmuma, cávaájcoháñema?

⁵³ Áánerá íhyajchótá ámúhama duurúvájá pañe o íjcyáábeke keená muhdú ámuha oke meméénuhíjcyáne. Áronáa ihdyu icyooca tsúúca ámúhaj tééveri Naavéné kyéhéjkímyeíhi. Ehdúhjáa neebe Jetsóo.

Péédoro tóónúmeíñe

(Mt 26.57-58, 69-75; Mc 14.53-54, 66-72; Ja 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Áábekéhjáa tsúúca iékeévéebeke llúúvájte avyéjúube jávú ditye tsájtyéebeke Péédoro uráávyebe pehíjcyá diityé kemúellére.

⁵⁵ Áijyúhjáa lláhajtsívú tsaate icyújuwááñúnetu píhmíhíjcyáme élletu téhdure píhmíbe.

⁵⁶ Áánáacáhjáa tétsíí wákímyeí múnáalle píhmíí íjcyáábedítýú nééhií:

—Áánúu muurá téhdure Jetsóoma ícyahíjcyáhi.

⁵⁷ Áronáacáhjáa íllure ityóónúne neébe:

—Tehdu, muulle, o wáájácúnejíí dííbyeke.

⁵⁸ Áané boonéwuúréhjáa idyé tsijpi dííbyeke nééhií:

—Uu éhne téhdure diityéejpi.

Áronáacáhjáa neébe.

—Tsáha muúbej, tehdu diityéejpi o íjcyáábejíívari.

⁵⁹ Áané boonéhjáa idyé tsíjpíyējuco nééneé:

—Ímíáané muurá áánu diíbyējuco Jetsóomáa ícyahíjcyaaabe Gariréa múnáajpi.

⁶⁰ Áánéllíhyéhjáa idyé neébe:

—Tehdu, muube, o wáájácúúbedíjíí óóma ú ihjyúváhi.

Ehdúhjáa díbye néénáa tsúúca cáraca májtsíváhi.

⁶¹ Áánéllíhyéhjáa Jetsóo dííbyeke révoúcunúhi. Áánetúhjáa ítsááveebe díbyée nééneé:
“¿Muurá ípyejco cáracái májtsívátúné ihde 3-ijyúvá ú tóónuú oke u uráávyeróne?”

⁶² Aabéhjáa tétsihdyu áachívú ipyééne ávyetá ihnáhó tááhií.

Jetsóodi ditye úúhívaténe

(Mt 26.67-68; Mc 14.65)

⁶³ Áánáacáhjáa Jetsóoke téhmeme dííbyedi iúúhívaténe meenúhi.

⁶⁴ Dííbyé hálluúúcúhjáa iwátájcóóbeke iwábáájcóne néémeé:

—¿Cána waajácú múha uke méénunej?

⁶⁵ Áánemáhjáa éhniíñevúré uuhívatémé dííbyedi.

Túkevjtsojté úmíwari Jetsóo íjcyane

(Mt 26.59-66; Mc 14.53-65; Ja 18.19-24)

⁶⁶⁻⁶⁷ Áané tsítsíínevúhjáa túkevjtsojtee, llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame ipítýácócatsíhíjcyátsihvu dííbyeke itsájtyéebeke nééhií:

—¿A ímíáané diíbyējuco uu miamúnáake pájtyetétsoóbe? Cáná múúhake duubállej.

Áánéllíhyéhjáa neébe:

—Muurá diíbyējuco o íjcyane ámúhake o néérone tsá ámuha mecáhcújtsóityúne.

⁶⁸ Pane ámúhake o díllone ámuha maáñújcúne oke maácádsíjcaáyokíjííva oke médíllóhi.

⁶⁹ Aane cáhawáá óvíi ícyoocátú Míamúnáájpídívúu o ípívyééveebe íhtsútuube Píívyéébé úníuri ó íjcyáhi.

⁷⁰ Ehdúhjáa díbye néénéllii nééme dííbyeke:

—¿Áánélliihyéhaca ihdyu ímiáané Píívyéébé Hajchi uú?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Éée, diibyējuco oó.

⁷¹ Ehdúhjáa díbye néénéllii néjcatsímye:

—Ínélliihyécó tsijtye éhniíñevu dííbyé hallúvú úúbálléiyáhi. Muurá íñe melléébóneríyé ímityúné ihjyúvaábe.

23

Pirááto élleву Jetsóoke ditye tsájtyene

(Mt 27.1-2, 11-14; Mc 15.1-5; Ja 18.28-38)

¹ Aanéhjáa páméhcobaré Jetsóoke tsajtyé téené iñújí ávyējuube Pirááto élleву.

² Átsihvúhjáa dííbyé úmíwávú dííbyedívú iñéétsóro néémeé:

—Áanu míamúnáake íbórínuubéré pehíjcyáhi. Nehíjcyaaabe meeva íveekí ávyējuube Tséétsa romáánómuubéré íjcyáábé wáabyuta dsíídsike ditye áhdotsóné maáhdohíjcyáne. Téhdure nehíjcyaaabe míamúnáakévá ipájtyetétsoíñe. Áhdure nehíjcyaaabe muuhává jodíómú avyējuube íjcyane.

³ Áánélliihyéhjáa Piráátó néé dííbyeke:

—¿Ava ímiáané uu jodíómú avyējuúbej?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Éée, diibyējuco oó.

⁴ Áánélliihyéhjáa Piráátó néé llúúvájte avyējujtémá pámeere tétsii tsijtye íjcyámeke:

—Áánerá tsá díbye íñe imítyúné méénúturóne.

⁵ Áronáacáhjáa tsíjpánécoba néémeé:

—Áánerá pámeere Jodéa iñújí múnáake íbórínuubéré pehíjcyá múhdurá iúwáábóneri. Muuráhjáa Gariréa iñújí múnáadityú tújkénuube íñe téenema ílléjuco tsááneé.

Heróóde élleву Jetsóoke ditye tsájtyene

⁶ Ehdúhjáa ditye néénéllii Piráátó dilló diityéké ímiáané Gariréa múnáajpi díbye íjcyáhajchíi iwáájacuki.

⁷ Aanéhjáa téhulle múnáajpíjyuco díbye íjcyane ditye néénéllii wálloobe dííbyeke téené iñújí avyējuube Heróóde élleву. Téijyúhjáa téhulle Jerotsaréeri dííbye.

⁸ Aabéhjáa mityane ímíjyuuvé Jetsóoke íajtyúmíneri. Tsúúcajájucóhjáa díbye ímílleróné dííbyeke íajtyumíné dííbyedityú ditye íhjúvahíjcyáne ílléébónema. Imílléroobéhjáa íajtyumíné díbye méénúráityuróné méénune.

⁹ Áánemáhjáa mityane panévare díllloobe dííbyeke. Áronáacáhjáa tsá díbye áñújcutúne.

¹⁰ Áijyúhjáa idyé tétsihi llúúvájte avyējujtémá taúhbájú uwáábojte íjcyame ímityúné dííbyé hallúvú úúbálléhi.

¹¹ Áábedíhjáa diíbye Heróóde ítsodáhómuma iúúhívaténemáyé ujcó ávyéta ímí néené wajyámuunévú ávyējuube múúne úcáávéne wajyámuunévu. Áábekéhjáa tsiiñe wálloobe Pirááto élleву.

¹² Téijyúhjáa diíbye Piráátoma Heróódemútsí wajyújcatsí íhdée néhníllécatsíhíjcyáromútsi.

*Jetsóoke ditye dsíjívétsoíñe**(Mt 27.15-26; Mc 15.6-15; Ja 18.39-19.16)*

¹³ Aanéhjáa Piráátó pihjyúcú pámeere míamúnáake llúúvájte avyéjuktémá tsijtye avyéjuktéke.

¹⁴ Áamekéhjáa neébe:

—Ámuha íñe áánúke taéllevu métsivá díbyevá míamúnáake ímítýú dáríívehíjcyáné ámuha menéénema. Áabeke muurá íñe ámuha meíténeriyé ó dílloráhi. Árónáa tsá díbye ímítýuube íjcyatúne.

¹⁵ Muurá Heróódé íjcyároobe tsá wáájacutú íñe ímítýú díbye méénune. Áánéllii muurá íñe óómíchoobe tsííñe meéllevu dílbyeke. Aabe íñe hallútú dsíjívétsohíjcyáni.

¹⁶ Áánéllii íllure dílbyedívú o méénútsóne ó ácádsíjcaáyoóhi.

¹⁷ Ehdúhjáa Piráátó néé paíjyuvaré tsáápiikye cúvéhóójari íjcyámedítýú pajtyété wañéhjí pañe ííchívyétsohíjcyánéllíhíe.

¹⁸ Árónáacáhjáa pámeere néé kéévánécoba:

—¡Tsá muha meímíllétú Jetsóoke maácádsíjcaáyóne! ¡Barabáakéré muha méimíllé meíjchívyetsóne!

¹⁹ Ácoocáhjáa díbye Barabáake cuvéhoojánúme ávyéjuktéké díbye ímítýúné dáríívehíjcyáné hallútu, téhdure díbye míamúnáake dsíjívétsohíjcyáné hallútu.

²⁰⁻²¹ Aanéhjáa Piráátó Jetsóoke iácádsíjcaáyóné ímílléne tsííñe diityémá íhgyúvárónáa éhníínevúré néémeé:

—¡Wa ihdyu wátyétyehcútsó páwachékevu dílbyekej!

²² Áánélliihyéhjáa tsííñe neébe:

—¿Aca íñe ímítýúné méénuúbe? Keenéiyó o wáájacúné díbye ímítýúné méénune téené hallútú ídsíjívétsohíjcyáné. Áánéllii ihdyu íllure dílbyedívú o méénútsóne ó ácádsíjcaáyoóhi.

²³ Árónáacáhjáa mítyane imíllémé dílbyedívú díbye wátyétyehcútsóne.

²⁴⁻²⁵ Áánélliihyéhjáa awáá díbye Piráátó ílluréjuco dílbyeke íhvejtsóné diityé hójtsí pañévú ditye ímíllédú imyéénuki. Áánemáhjáa Barabáakéréjuco díbye íjchívyetsóné ímítýuube íjcyánéllii ditye cuvéhoojánúróobeke.

*Páwachékevu ditye Jetsóoke wátyétyehcúne**(Mt 27.32-44; Mc 15.21-32; Ja 19.17-27)*

²⁶ Aaméhjáa Jetsóoke páwachékevu iwátyétyehcúíhullévú tsájtyme cábuuvé Tsiréene múnáajpi Tsimóó íumihétú óómílbyedívú. Áábekéhjáa íhbutómé Jetsóoke iwátyétyehcúíwachékevu.

²⁷ Áijyúhjáa mítyane míamúnáa Jetsóoke úraavyéhi. Mítyaméhjáa walléémú dílbyeke táámere pééhií.

²⁸ Áamekéhjáa ííténe neébe:

—Ámuúha Jerotsaréé walléémuj, oke mékímóóvedíñe. Ámuháyé ihdyu mékímóóveméi. Pane ámuháj tsíimekére ihdyu mékímóóve.

²⁹ Muurá ícúbáhraméi íjcyácooca ajchímú íjcyáné walléémú ímíjyúúveé itsíímávátúneri.

³⁰ Muurá teene ícúbáhraméi íjcyácooca muhdú imyéénu míamúnáa neé muhdícyánéjcurí diityé hallúvú caméhbaúné úhnóbáiyóné apáhajchíí ídsíjíve apíchó diityéké tene pájtyéiyóné íhdétu.

³¹ Muurá íñe íñe ímítýú o méénútúróóbedi óhdi ícúbáhráme. Aaméjii mítyaubá ámuhakye ditye méénuíñe awáá múhdurá ámuha menéémeke.

³² Téhduréhjáa téijyu mútyétsi ímítýúmútsikye tsajtyémé tsáijyú dílbyema ídsíjívétsohi.

³³ Aanéhjáa tsúúca ‘Niwáupááji’ nemeítsihvu iúújetétsóóbeke wátyétyehcúme páwachékevu. Áábé úníutúhjáa panéjcuwátú íjcyáwachékeécutu wátyétyehcúme diityétsí ímityúmútsikye.

³⁴ Áijyúhjáa neebe Jetsóo:

—Íjtyédi, Lli, dídaatsóve. Muurá tsá ditye wáájácutú ñná imyéénune. Áanáacáhjáa tsodáhómú néhcójcatsí caatyé dííbyé wajyámúúné újcuíñe.

³⁵ Aanéhjáa mítyane míamúnaa íítehíjcyánaa ávyéjute dííbyedi iúúhívaténe néjcatsíhi:

—Tsíjtyeke muurá pátyetétsohíjcyáabe. Aabe cána óví pájtyetétssámeí ímiááne diibyējuco Críjto míamúnáake pájtyetétssóííbyeke Píívyéébe pícyoobe íjcyáhajchííjyu.

³⁶ Áhduréhjáa idyé tsodáhómú dííbyedi iúúhívaténemáyé bíínójpácýó kiwátyetu dííbyeke íjchoráhi.

³⁷ Aaméhjáa nées dííbyeke:

—Áyu cána bo pájtyetétssámeí ímiááne diibyējuco jodíómú avyéjuube u íjcyáhajchííjyu.

³⁸ Áánemáhjáa dííbyé níwáu caamééhullétú téwachéketu pícyóomé gríéégomuu, romáánómuu, jodíómuu, éhdúme ihjyúrí illu icyáátunúne: “Áánu jodíómú avyéjuúbe.”

³⁹ Áhduréhjáa dííbyé úníutu ímityúmútsí íjcyámútsidítýú tsaapi iúúhívaténemáyé nées dííbyeke:

—Áyu cána bo ímiááne diibyējuco míamúnáake u pájtyetétssóííbye u íjcyáhajchíí meke pájtyetétsoj.

⁴⁰ Áánéllíihyéhjáa íñahbéébé nées dííbyeke:

—¿Aca tsá eene u íllityú Píívyéébeke? ¿A tsá u wáájácutú máhallúrí ímityúne íjcyane?

⁴¹ Muurá ihdyu tehdújuco meícúbáhrámeíñe ímityúne meméénuhíjcyáne déjúcotu. Áánetu muurá áánu hallúrí tsá íñe ímityú íjcyatúne.

⁴² Ehdúhjáa íñahbéébeke íñétsihdyu neebe Jetsóoke:

—Oke ihdyu dítsááveco díavyéjuri u íjcyácoóca.

⁴³ Áánéllíihyéhjáa neebe dííbyeke:

—Tehdújuco. Muurá ímiááne uke o nées óóma u íjcyáiñe táavyéjuri.

Jetsóó dsíjívéne

(Mt 27.45-56; Mc 15.33-41; Ja 19.28-30)

⁴⁴ Téijyúhjáa cójípñnétú ííñuji íjyunú cuuvé tujkévevújuco.

⁴⁵ Tsáhájucóhjáa nuhba ájchutúne. Áijyúhjáa duurúvájá pañétú pañétúétsíí watájco wájyámúwácoba dóchéreev téahdúnéécú apáhajchíí wajítahnécu.

⁴⁶ Áanáacáhjáa Jetsóó ávyetá íhnáho illu wáníjcyámeíhi:

—Llíhij, Llíhíjoj, oke duúcu. Ehdúhjáa íñéene dsíjívéebe.

⁴⁷ Aanéhjáa tétsihvu ditye téhmétsoobe tsodáhómú avyéjuube teene íájtyúmíne Píívyéébeke dúúrúvaabe nééhií:

—Ímiáánejucoha ihdyu áánu tsá íñe ímityú méénuhíjcyatúne.

⁴⁸ Téhduréhjáa tsijtye tétsihyí íjcyame téeneri itsájúréévéne ílluréjuco pééneé.

⁴⁹ Áánetúhjáa dííbyeke náhbévahíjcyámema Gariréatúu dííbyema tsáame walléémú kémuélléturé íítehíjcyáhi.

Jetsóó ítémehe ditye cúúne

(Mt 27.57-61; Mc 15.42-47; Ja 19.38-42)

⁵⁰ Téijyúhjáa íjcyáabe ímiáábé Jodéa ííñújiri íjcyacóómí Arimatéa múnáajpi Jotséé pítyácojcatsí múnááejpi íjcyáabe.

⁵¹ Aabéhjáa ítsohíjcyá Píívyéébé avyējuri ijcyaiñe. Áanélliihyéhjáa tsá díbye úcáávetú ñahbéjté pítýácojcatsi múnáa Jetsóoke dsíjívetsóné pañévu.

⁵² Aabéhjáa Piráátoké táúmeí díbyeúvú ñtémeho icyúúuki.

⁵³ Aabéhjáa téwachéketu ñíítyétsóne wáyámúbari íbíjínúne cuuú nééwájitu béhéjure bóhdómeíhyējú pañévu tsaatékei dítye cúúútúhéjú pañévu.

⁵⁴ Dítyéhjáa wáyééévéjcoójí ihde ímíbájkímeíhíjcyajcoójí cúúuúbe.

⁵⁵ Aanéhjáa dítye Gariréatúu dílbyema tsáané walléémú ñténáa cúúuúbe.

⁵⁶ Aaméhjáa íhjáhañévu ipyééne pácuúcujpacyóné iújcúne wáyééevéhíi teene wáyééévejcoójí Píívyéébé taúhbaju néhdújuco.

24

Jetsóo dsíjívéebe tsííñe bóhíñe.

(Mt 28.1-10; Mc 16.1-8; Ja 20.1-10)

¹⁻² Aanéhjáa tsíjyu cúúvénetúré tsííñe tsemáánaréjuco déjúcóóvejcoójí tsííñe péeme ñtécunú níkyéhéjú watájcó nééwayu tsítsíiyéjuco ijcyane.

³ Aaméhjáa téhejú pañévu iúcáávéne ñterá pevetsíiyéjuco Jetsóo ñtémeho íjcyájúcootúne.

⁴ Ááneríhjáa íllityéne wájácúráatúuuvémé ájtyumí míityétsi tsítsíwu íwajyámúúné néémutsi íjyócuuvévámútsikye.

⁵ Áámútsidíhjáa íllityéne cáhnóbámeke neemútsi:

—¿Aca ñná ámuha níkyehéjú ménehcó tehdu íchii íjcyácóóbekéjíivari?

⁶ Tsúúca bóhííbe. Cahawáá méitsáávé Gariréaríi ámuháma íjcyácooca muhdú ámuhákye díbye néhijcyáne.

⁷ Muuráhjáa nehíjcyaaabe Míamúnáájpidívú ípívyéévéébedívú tsaapi ímítyúmeke ájcume dílbyeke páwachékevu dsíjívetsóroobe 3 coojívatú tsííñe íbóhííñe.

⁸ Ehdúhjáa dítyétsi néénetu ítsaavémé ímiááné tehdu díbye néhijcyáne.

⁹ Aaméhjáa íóomíñe úúbálleté 11-mevaréjuco dílbyé mamýmú íjcyámeke. Áhduréhjáa tsíjtyéhjike dílbyekée náhbévahíjcyámeke úúballéme.

¹⁰⁻¹² Aanéhjáa tsá dílbyé mamýmú cáhcújtsotúne. Íjtsúcunúméhjáa íllure dítye állíñe. Áánetúhjáa Péédoro dsíínéríyé níkyéhéjúvú ipyééne téhejú pañévu iúcáávéne ñté ímiááné dílbyekée dítye bíjínúné wajyámubááneréjuco téhejú pañe íjcyane. Ááneríhjáa iúllévenúne ílluréjuco díbye óomíñe. Ílluméhjáa dítyéké úúballé díbye tsúúca bóhííñe: Maaría Madarénáa, Jóáánaa, tsííñe Maaría Jacóóbój tsíjjuu, tsíjtyehjii, éhdume.

Ímamyémudítýú tsaatétsidívú Jetsóo bóhówaavéne

(Mc 16.12-13)

¹³ Aanéhjáa téjyuré Jetsóo bóhíjcoójí dílbyemáa ícyahíjcyámedítýú tsaatétsi péé Jerot-saréetu Emaóovu 11 kiróómetro técoomítýú íjcyácoomívu.

¹⁴ Aamútsíhjáa juuváyí íhjúvamútsíyé pehíjcyá muhdú dílbyeke tene pájtyéneri.

¹⁵ Áánaacáhjáa dítyétsidívú bóhówáávebe dítyétsimájucó pééneé.

¹⁶ Aanéhjáa Píívyéébe dítyétsikye íhyálluúné pívyééjtsomútsi tsá wáájácutú dílbyeke.

¹⁷ Áámútsikyéhjáa neébe:

—¿Aca íínerí íhjúvamútsíyé ámuhtsi metsáhíjcyamútsi muhdú kehdóvémutsiúvu?

¹⁸ Áanélliihyéhjáa ‘Créopa’ némeílbyé néé dílbyeke:

—Áánerá pámeere waajácú ñná Jerotsaréeri pájtyene. Aane muhdú úhduubéréjuco tsá u wáájácutúne.

¹⁹ Áanélliihyéhjáa Jetsóo néé dítyétsikye:

—¿Aca ñiná pajtyéhi?

Áánélliihyéhjáa neemútsi:

—Muurá dsíjívetsómé Natsarée múnáájpi Jetsóoke íhtsútuube Píívyéébé ihjyú uubálle múnáájpi íjcyabe panévare méenuhíjcyáábeke. Áábekée Píívyéébe wájýúúbeke téhdure tsaate miamúnáa ímí íjtsúcunúhi.

²⁰ Áábekée llúúvájte avyéjútémá tsííñe avyéjute íhvejtsó ditye idsíjívétso páwachékevu iwátyétyéhcúneri.

²¹ Muháa méijtsúcunúrá diibyéjuco muha ijraéémuke pájtyetétsoiibe íjcyane. Aane íñe tsúúca 3 coojívájuco mee dibyée dsíjívétshidyu.

²²⁻²³ Áronáacáne walléemú cúúvénetúre níkyehéjú úújejemé múúhake née dííbye ítemehóvané téhejú pañe íjcyájúcootúne. Áamedívuváne níjkyéji múnáajtetsi bóhówáavemútsi diityéké née tsúúca díbye bóhiíne. Ááneríñe muha méullévenúhi.

²⁴ Ááne boonétuné idyé tsijtye téheju úújerómeváne ímiááne tsá ájtyúmitúne.

²⁵ Áánélliihyéhjáa neebe diityétsikye:

—¿Aca ihdyu eene tsá ámuhtsi mewáájacúpityúne! ¿Aca muhdúikyé ámuhtsi mecáhcújtsoó muhdúhjáa tene pájtyeíñe íhdéjuco iwáájacúné Píívyéébé ihjyú uubálle múnáa néhijcyáne?

²⁶ ¿Aca ámuha méijtsúcunú miamúnáake pájtyetétsoiibe ícúbáhrámeityuubéré avyéjuutéiyóne?

²⁷ Ehdúhjáa diityétsikye íñeéne úúbálleebe ímíñeúvú páneere muhdúhjáa dííbyeke tene pájtyeíñe tsúúcajátújuco Píívyéébé waajácúháámitu dííbye ihjyú uubálle múnáa cáatúnuhíjcyáne. Moitsééhjáa cáatúnúhaamíji pañétú muhdú tene néene úúbállétujkénuube diityétsikye.

²⁸ Áánáacáhjáa tsúúca úújetémé Emaóovu ípyée ipyécoomívu. Átsihvúhjáa Jetsóo pítyajcó diityétsikye pééiibyedu.

²⁹ Áronáacáhjáa dííbyeke neemútsi:

—Múhtsimáyéi cuwa ípyejcoj. Muurá cúvéhréjuco teéne. Áhdújucóhjáa díbye cóeváne diityétsima.

³⁰ Aabéhjáa diityétsima mājchoobe pááaho íekéévéne téhdujtsó Píívyéébeke. Áánemáhjáa tsahdúnéécú idyóhdahíróne ájcuube diityétsikye.

³¹ Áánetúhjáa botsíi wájácúméíívyemútsi éhne múu cuwátú ájkyevádu. Aamútsíhjyáa bótsíi dííbyeke wáájácúrónáa tsúúca kiávú peíñuube diityétsidítyu.

³² Ááne boonéhjáa néjcatsímútsi:

—¿Áyúú, ehdúhacáne ííivane juuváyí díbye meke Píívyéébé waajácúháámitu íjcyanéhji úúballéné ííne ímíjyaú méííbúutu meke pajtyéhi!

³³ Aamútsíhjyáa teenémáyé tsííñe oomí Jerotsaréevu páñétúejte dííbye mamýémuma tsijtye íjcyáme éllévu.

³⁴ Áamútsikyéhjáa népejtsóme:

—Ávyéjuubéha Jetsóo ímiááne tsúúca bohíjucóóhií. Tsimóodívuva bóhówáaveébe.

³⁵ Áánélliihyéhjáa úúbállemútsi muhdú téhdure diityétsidívú díbye bóhówaavéné juuvávyyu. Áhduréhjáa úúbállemútsi díbye pááaho idyóhdahíróne diityétsikye ájcúnetu botsíi dííbyeke iwáájacúne.

Ímamyémudívú Jetsóo bóhówaavéne

(Mt 28.16-20; Mc 16.14-18; Ja 20.19-23)

³⁶ Aaméhjáa téené úbállejcatsiyi íjcyánáa Jetsóo tsííñe diityédívú íbóhówáavéne née diityéke:

—Ámuúhaj, o tsájucóóhií. Maímijyu ihdyu ámuha meíjcyanej.

³⁷ Ááneríhjáa itsájúréévéne íllityémé naavénéekéré iwáábyúnema.

³⁸ Áronáacáhjáa neebe diityéke:

—¿íveekí ámuha múhdurá meíjtsámeíñe méíllityé oke cáhcújtsotúme?.

³⁹ Éje, cáhawáá oke meííté táhójtsícuma tájtyúhaácyuj. Muurá diibyējuco oo Jetsóo. Cáhawáá oke médomájcoj. Muurá naavéné tsá íjpííma íjcyatúne.

⁴⁰ Ehdúhjáa íñééne úújétsoobe diityéké dityée dííbyeke wátyétyéhacunéhjí íhyójtsícutu, íjtyúháacyutu, íjcyanévu.

⁴¹ Ááneríhjáa ímíjyúúverómé tsá cáhcújtsotúne. Áámekéhjáa neébe.

—¿A íjcyané majcho ámúhadi o májchokij?.

⁴² Áánéllíhyéhjáa ajcúmé amóóbevíú wáhhámeíñema ímúhójpacyóvu.

⁴³ Aanéhjáa ditye ííténeríyé idyóóné hallúvú ádoobe teene ímúhojpácyo.

⁴⁴ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Éhnée ámúhakye o néhijcyané muurá íñe tsúúca oke pájtyéhi. Ehdúu oke tene pájtyeíñe muurá Píívyéébe ihjyú uubálle múnáajpi Moitséé caatúnúhi. Áhduréhjáa tsijtye dííbye ihjyú uubálle múnáa caatúnúhi. Áhdure Tsááamóháámitu caatúvane.

⁴⁵ Ehdúhjáa díbye néénetu botsíi waajácúmé ímíáané tehdújuco Píívyéébe waajácúháámitu tene nééneé.

⁴⁶⁻⁴⁷ Átsihdyúhjáa idyé neébe:

—Muuráhjáa óhdityu nééne míamúnáake o pájtyetétsoobe o ícúbáhrámeíñe o dsíjíveebe 3 coojívalu tsííñe o bóhííbe mémeri táuwááboju Jerotsaréetu tújkevane páné íñújíñe múnáake úwáábómeíñe, ditye ímítyú íhvéjtsóne Píívyéébe icyánejcúvuréjuco ííbúwááve diityé ímítyú íábájíívemeíki.

⁴⁸ Áané uwááboju pahúllevávú ámuha métsújaúcuúhi.

⁴⁹ Áánéllíi ámúha éllevu ó wálloó Llihíyóo Íapííchovu ámúhakye íájcuíñe nééneé. Aane íchihdyu Jerotsaréetúrei météhmeco ámúhá pañévú tene iúcaáveki.

Jetsóo níjkyejívu pééneé

(Mc 16.19-20)

⁵⁰⁻⁵¹ Ehdúhjáa diityéké ipítyájcótsihdyu técoomítyú diityémá peebe Betáaníávu. Átsihvúhjáa íhyójtsicu ííhbúcúne diityé hallúvú píáábo ityáúmeíñe diityédítyú péjúcoobe níjkyejívu.

⁵² Áané boonéhjáa tsííñe Jerotsaréevu oomímyé ímíjyuuri dííbyeke dúúrúvamére.

⁵³ Aaméhjáa pájyuvaré duurúvájá pañévú duurúvahíjcyá Píívyéébeke. Áyu tehdújuco.

JÓÁÁÁ

Jóáa Jetsóodítýú cáátúnuháámi

Míamúnáájpídívú Píívyéébe ípívyeevéne

¹ Íjcyadúréhjáa ihdyu Críjto ícyahíjcyá ipíívyema íjcyátuube muhdú Píívyéébe íjcyane bóhówájtsoóbe.

² Aabéhjáa dííbyere Píívyéébe íjcyaaabe ícyahíjcyá páné ihdéene íjcyaiñéi íjcyátúnááca.

³ Aabéhjáa ípívyejtsó páneere íñe múhduná íjcyane. Tsáháhjáa íñá iiye ípívyéévetúne.

⁴ Áánéllii dííbyedi íjcyáné mújyú dsíjívéítýúne bóhi. Áhdure íjcyáné ímiá uwááboju dííbyedi pámeere míamúnáa téene tájpi íjcyáiyóne.

⁵ Aane peetédú néene muurá bóhówaúcunú ííñújí hallúrí míamúnáa teene wáájácútúme éhne múúne cúúvétsii íjcyadu néémedívu. Aame tsá píívyetétú teene íhvetétsóiyóne.

⁶⁻⁷ Aanée íjcyaaabe tsaapi 'Jóáaá' némeííbye. Áábekéhjáa Píívyéébe picyóó Jetsocríjtó uwááboju peetétú néene díbye míamúnáake iúúbálle ditye icyáhcújtsoki.

⁸ Árónáacáa tsá díibye Jóáa Jetsocríjtó íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu dííbyé uubálle múnáajpíyé dííbye.

⁹ Aane Jetsocríjtodi ímiáájú íjcyane tsá álliu íjcyatúne. Áánevéúu míamúnáake iwáájácútso tsaabe ííñujívu.

¹⁰ Aamée míamúnáa ííñújiri íjcyame díibye páneere ípívyéjtsóóbeke tsá wáájácútúne.

¹¹ Aabée imúnáállii tsáároóbeke tsá ditye wáátsúcúpéjtsotúne.

¹² Árónáacáa íjcyámé tsaate ímí dííbyeke iwáátsúcúpéjtsóóbeke cáhcujtsóme. Aame ihdyu ímiááné Píívyéébej tsíime.

¹³ Árónáa tsá íñe míamúnáa metsíímávahíjcyádú meke díbye tsíímávatúne. Muurá ihdyu meke díbye ímíbjachómé méijcyá dííbyej tsíime.

¹⁴ Muuráhjáa Críjto apáábyéré Píívyéébe Hajchi ímiáábé íjcyaaabe Míamúnáájpídívú ípívyéévéne méjpiíne úlléjeebe míamúnáake wajyúhi. Áábé ámitsaráhcóo muurá máájtyumíhi.

¹⁵ Aabée bóhówáávéébedítýú tsojtsó múnáajpi Jóáa néehíi:

—Áánúdityu éhne ámúhake ó nehíjcyá táehnííñevu íhtsútuube íjcyaaabe íjcyaiñe. Muuráhjáa ihdyu íjcyadúré ícyahíjcyaaabe ipíívyema íjcyátuube ói o íjcyátúné íhdéjuco.

¹⁶ Áábej téeveri Píívyéébe meke píáábohíjcyáhi.

¹⁷ Muuráhjáa Moitséeúvuj téeveri méénuube ítyaúhbaju téenetu míamúnáa iwáájácu muhdú dííbyema íjcyáiyóne. Áánetúu Jetsocríjtoj téeveri meke iwáájýúne ímiáájuvu ájcuúbe.

¹⁸ Aane muurá tsá múha ájtyúmitú Píívyéébeke. Apáábyéré Ílli ájtyumí dííbyeke. Aabée múúhake waajácútsó dííbyedívu. Ehdúu Jóáa Jetsóodítýú néehíi.

Jetsocríjtoke tsojtsó múnáajpi Jóáa bóhówajtsóne

(Mt 3.11-12; Mc 1.7-8; Rc 3.15-17)

¹⁹ Téijyúhjáa avyéjute Jerotsaréetu wallóo llúúvájtema ípiáábojtéké tsojtsó múnáajpi Jóáa éllevu ditye idílo dííbyeke muubá díbye íjcyane.

²⁰ Áánélliihyée úúbálleebe muubá íjcyane. Neebépeé:

—Tsá Críjto o íjcyatúne.

²¹ Áánélliihyée néemeé:

—¿Aca ihdyu múúberá uú, mityá Eriá uu Píívyéébe ihjyú uubálle múnáajpíi u íjcyaaabej?

Áánélliihyée neébe:

—Tsáhaá.

Áánélliihyée tsiiñe neémeé:

—Áánéllii diibyējuco uu éhneváa Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi tsááiíbye.

Áánélliihyée neébe:

—Tsá diibye o íjcyatúne.

²² Áánélliihyée neémeé:

—¿Aca ihdyu múúberá uú? Muurá muha méimíllé meúúballéné múúhakyéne wállóómeke muubá u íjcyane. Bo ihdyu múúhakyé duubálle muubá u íjcyane.

²³ Áánélliihyée botsíi Jóaa nééhií:

—Oo muurá éhne íinéubará píívyétúné iiñújiri kéévánécóbaúvú o úwááboobe ó nehíjcyáhi: “Méimibáávyé ímityúné ámuha meícyahíjcyánetu tsáimiyējuco ámuha meíjcyámeke Ávyējuube íáptyumívakí.” Ehdúhjáa o úwááboíñe muurá tsúúcajátújuco Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Itsaía úúballéne.

²⁴⁻²⁵ Ehdúu díbye néénéllii díitye eenée paritséómú dííbye élleву wállóome néé dííbyeke:

—Aanéhaca ¿muha nééjuri íveekí ú tsótsohíjcyá idyé Críjto u íjcyáábejǰíva, pane Píívyéébé ihjyú uubálle múnáadítýú Eríáuba u íjcyáábejǰívari?

²⁶⁻²⁷ Áánélliihyée Jóaa nééhií:

—Muurá ihdyu ímiááné nújpácyori ó tsótsohíjcyá míamúnáake. Áánetu táehnííñevu íhtsútuube íjcyaaabe tsúúca ámuháma íjcyáróóbeke ámuha mewáájácútuube óhdityu cámaáaveé éhnííñevu iúwááboki. Áábeke muurá tsá íjtyúhápáájǰíubaré o tácoríúcuítýuróne.

²⁸ Ehdúu pajtyéné Betáábarávú Joodáa ehnejcuvu diibye Jóaa tsótsohíjcyáhullévu.

Jetsóo obééjádú néébeé

²⁹ Áané tsijcyóóǰǰí diibye tsojtsó múnáajpi Jóaa Jetsóo dííbye élleву péébeke íáptyúmíne nééhií:

—Éje ámuúhaj, áánu muurá obééjádú néébe Jetsóoke Píívyéébe wallóo díbye míamúnáa ímityuháñe íimíbjáchoki.

³⁰ Áánúdityúu muurá éhne ámuhákye ó nehíjcyáhi: “Táhboone íjcyáiíbye táehnííñevu íhtsútuube íjcyaaabe óikyée o íjcyátúné íhdējuco ícyahíjcyáabe.”

³¹ Téhdurée idyé tujkénú tsá o wáájácútu diibyējuco meítsohíjcyaaabe díbye íjcyane. Aanée ihdyu ímiááné dííbyé íhde ó tsótsohíjcyá mee íjraéémudítýú cáhcújtsómeke.

³² Ehdúu íñétsihdyu neébe:

—Téhdurée dííbyeke o tsójtsóijyu ó áptyumí Píívyéébé Apííchó íjuuúdu cáámetu dííbyedívú níityene.

³³ Aanée téhdure tsá o wáájácútyuró diibyējuco meítsohíjcyaaabe íjcyane. Áronáacáa ihdyu Píívyéébe o tsótsohíjcyáiíñévú oke pícyoobe oke nééhií: “Tsáápiikye u tsójtsóóbedívú níjkyéjitu Táapííchó níityene u áptyúmínetu ú waajácuú diibyējuco míamúnáa pañévú Táapííchó pícyóóíibye íjcyane.”

³⁴ Ahdújucóo ímiááné dííbyeke o tsójtsóijyu o áptyumíne. Áánéllii o néé diibyējuco Píívyéébé Hajchi díbye íjcyane. Ehdúu neebe tsojtsó múnáajpi Jóaa.

Jetsóo úcuútkénú ímamyémú íjcyáímyeke

³⁵ Áané tsijcyóóǰǰí tétsihíyíé muhtsi ímámyemútsima díbye íjcyánáa téeneri Jetsóo tsiiñe pajtyéhi.

³⁶ Áánélliihyée tsiiñe neébe:

—Éje, aadi muurá obééjádú néébe Jetsóoke Píívyéébe wállóobe.

³⁷ Ehdúu Jóaa dííbyedítýú néénéllii muhtsi dííbyemáýējuco mepééneé.

³⁸ Áánáacáa idyējú révoúcunúúbé múhtsikye nééhií:

—¿Iná ámuhtsi ménehcóhi?

Áánélliihyée muhtsi menééhií:

—Uwááboóbej, ¿aca kiá ú ícyahíjcyáhi?

³⁹ Áánélliihyée neebe múhtsikye:

—Cáhawáá óoma mepe ámuhtsi mewáájacu kiá o ícyahíjcyáne.

Ahdújucóo muhtsi cúvéhréjucó néénáa dííbyema mepéémutsi téhullévú méííjyunúhi.

⁴⁰ Muhtsúi Jóáadityu Jetsóomáyéjucó mepééne Tsimóo Péédoró nahbe Aderéema.

⁴¹ Aanée diibye Aderée íñahbe Tsimóoke neetéhi:

—Muúbe muhtsi máájtyumíjucóo Críjto míamúnáake pájtyetésóóbeke.

⁴² Ehdúu íñéene tsajtyéébé dííbyeke Jetsóo élleveu. Áábekée Jetsóo népejtsóhi:

—Uu éhne Tsimóo Jonáa hajchi. Áronáa téhdure dimyémé íjcyáa Péédoro ‘nééwayu’ nééiyóne. Ehdúu neebe Jetsóo Tsimóoke.

Tsítjyetsikye Jetsóo újcune

⁴³ Áané tsijcyóóji Jetsóo imíllé ipyééne Gariréa iñnújivu. Aabée téhullévú péébe Betsáida múnáajpi Perípeke iájtyúmííbeke nééhií:

—Muúbe ookéréjucó duráávyé.

⁴⁴ Téhdurée diityétsi Aderéema Péédorómútsi técoomí múnáajtétsi.

⁴⁵ Áijyúree idyé diibye Perípe Natanaée élleveu ipyééne neetéhi:

—Muúbej, muha muurá máájtyumíjucóo éhnéhjáa Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Moitséeúvú dííbyé taúhbaju icyáátúnuhíjcyáhaamíjitu dííbyedítýú cáátúnuhíjcyáábeke. Téhduréhjáa muurá tsítjyehji Píívyéébé ihjyú uubálle múnáa caatúnú dííbyedítýu. Aabe Jetsóo Natsarée múnáajpi íjcyáabe Jotsée hajchi.

⁴⁶ Ehdúhjáa Perípe Natanaéeke néénéllii neébe:

—¿A ímiááne? ¿Aca íhya Natsaréeri íjcyámé tsaate ímiááme?

Áánélliihyéhjáa Perípe nééhií:

—Cáhawáá majo u ájtyúmi dííbyeke.

⁴⁷ Aamútsi péémutsi úújeténáa Natanaéeke Jetsóo iájtyúmíne nééhií:

—Áánújucó páñétúejpi íjraéemuube ímiáábé íjcyáabe.

⁴⁸ Áánélliihyée Natanaée néé dííbyeke:

—¿Aca kiátú eene oke ú waajácúhi?

Áánélliihyée Jetsóo nééhií:

—Muuráhané ihdyu úhdivu Perípe úújetétúné ihdéjucó uke o ájtyumíne higyééráhé déjúcori u íjcyáábeke.

⁴⁹ Áánélliihyée Natanaée nééhií:

—Uwááboóbej, uu éhne Píívyéébé Hajchi muuha íjraéémú avyéjuube u íjcyáabe.

⁵⁰ Áánélliihyée neebe dííbyeke:

—Higyééráhé déjúcoríne u íjcyane uke o néénélliihyéré oke ú cáhcujtsóhi. Mityái éhnííñevu uke o úllévenútsoíñej.

⁵¹ Ehdúu íñétsihdyu neebe dííbyeke:

—Muurá ímiááne ámúhakye o néé Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéebe élleveu cáámetu níjkyéji múnáa íñítyéne tsiíne néríívyémeke ámuha maájtyúmííne. Ehdúu Jetsóo nééhií.

2

Canáa cóómiyi taabává wañéhjí íjcyane

¹ Áané boonée 3 coojívatu Gariréa iññújiri íjcyacóomí Canáa múnáajpi ityáábáváné wañéhjí meenú técoomívu. Áánévúhjáa Jetsóój tsíjjúké ditye míñútsolle tétsihyi.

² Áhdurée Jetsóoke míñútsómé muuha ímamyémuma.

³ Áijyúu teene wañéhjí ádó bíínojpácyó óúúvénéllíi Jetsóoke tsíjju nééhíí:

—Éje, tsúuca bíínojpácyó diityédívú óuuvéhi.

⁴ Árónáacáa neebe díílleke:

—¿Aanéha, Wa, muhdú íivane oke ú úúballéhi? Tsáhái muurá ñná o méénúíñe éévé úújetétúne.

⁵ Ááróneríi íícúvétulle tétsíi wákimyéi múnáake nééhíí:

—Ámúhake dibye néhdu méméénuco.

⁶ Áijyúu íjcyáné tétsihyi 6-hova néwayúúnetu méénúmeíñe lliyíhyóóné téhójí pañévúu tamúnaa íímíbjáchómeííñe nujpácyóóné pícyohíjcyahóhjí.

⁷ Áánáacáa tsúuca neebe tétsíi wákimyéi múnáake:

—Cána eene líiyíhyóóné nújpátyu méwahpétsoj.

Ahdújucóo ditye wáhpetsóne.

⁸ Átsihdyúu neebe diityéke:

—Áyu cána áyánéwu meújcúne báñéjúúbeke meíjchoj.

Ahdújucóo iújcúne ditye íjchone.

⁹ Aanée adúcuube imyéwu nújpacyóo íjcyaróné bíínójpacyóvú dibye ípívyéévétsojpácyo. Aanée tsá dibye wáájácutú kiátú ditye téjpacyo újcune. Apáámyéree tétsíi wákímyéi múnáa waajácú ípyée iñújpáñújénéllíihye.

¹⁰ Aanée báñéjuube wañéhjí múnáájpikye ipíúvane nééhíí:

—¿Acáne, muube, muhdú íivane ímiájpácyóhacáne íjcyánáa peíyé átérééjpácyotu meke ú íjchóhi? Áánerá múúne tujkénú ímiájpácyó meíjchone óuuvédú botsíi íhdícyájpácyotúréjuco meíjchone. Ehdúu neebe íbáñéjuube wañéhjí múnáájpíikye.

¹¹ Ehdúu Jetsóó méénúráíturóné méénútujkénú Gariréari íjcyacóomí Canáavu. Ááneríi waajácútsoobe íavyéjú íhtsutúné íjcyane. Áánetúu muha ímamyémú mécáhcujtsó ímiáané diibyéjuco Críjto míamúnáake pájtyetétsoobe íjcyane.

¹² Áané pajtyétavúu Capenaóovu muha dííbyema mepéémema téhdure pééme tsíjjuu, íñahbémuu, íjcyame. Ácoomíyíi tsúcájá muha méijcyáhi.

*Duurúvájá pañétú náhjíhe múnáake Jetsóó íjchívyetsóne
(Mt 21.12-13; Mc 11.15-18; Rc 19.45-46)*

¹³ Aanée pajtyeté wañéhjí lléeváíñéllíi muha mepéé dííbyema Jerotsaréevu.

¹⁴ Áijyúu duurúvájá pañévú míamúnáa nahjíhénuhíjcyá ócájímuke, obééjámuke, íjúúmuke. Áánetúu tsijtye dsíídsike cápáyóócátsíhijcyáhi.

¹⁵ Aanée Jetsóó múhdurá íjtsúcunúne watsíhcyuúúhó imyéénúneri diityéké boáyó tééjá pañétú páneere íñahjíhemájuco. Dsíídsikée cápáyóócátsíhijcyámedívú teene wácháájcoóbe. Áánemáa diityé metsáwáané wájójcoóbe.

¹⁶ Áánetúu íjúúmú nahjíhe múnáake neébe:

—¡Méijchívyetso íñe páneere íjyá pañétu! ¿íveekí Táácááni ja ámuha méipívyejtsó nahjíhejavuréjuco?

¹⁷ Ehdúu dibye néénetu muha méítsaavé Píívyéébé waajácúháámitu tene tsátsihdyu nééneé: “Dihja o wájýúneri ó dsíjívéiyáhi.”

¹⁸ Áané boonétúu tsaate néé dííbyeke:

—¿Aca múha neéjuri ehdu ú meenúhi? Cána méénúráíturóné meenu muha mewáájácu múihtsúturi u íjcyaahe ehdu u méénuhíjcyáne.

¹⁹ Áánélliihyée neébe.

—Cáhawáá íjya duurúvaja méwácavyáhó 3 coojívaturé tsiiñe o pánéévétsohi.

²⁰ Áánélliihyée neéme dílbyeke:

—¿Aca muhdú 46 pijcyábáa ditye wákímyeíjya ú pánéévétsoó 3 coojívatu? Tsáháubá éhajchótatu u pánéévétsoíturóné.

²¹ Áronáacáa ihdyu Jetsóó ihjyúvá dílbyeke ditye dsíjívétsoíñéré iñééiyóne. Íjpííyee meménuube duurúvájavu.

²² Ehdúu díbye neéne muha méitsaavé idsíjívétsihdyu díbye bóhícoóca. Áijyúu muha mecáhcuítsó ehdúhjáa dílbyema tene pájtyeíñe tsúúcajátújuco Píívyéébe waajácúháámitu cáátúnúmeíñe ímiáánéjuco díbye múúhake néhíjcyáne.

Míamúnáa íjtsaméi tsá Jetsóó túhúúllétúne

²³ Aabée Jerotsaréeri pájtyeté wañéhí pañe méénúráíturónéhí méénúnetu mítyame cáhcujtsó ímiááné dílbyéjuco Críjto íjcyane.

²⁴ Áronáacáa waajácuube ímiááneturé dílbyeke ditye cáhcújtsotúné díitye íjtsaméi ityúhúúllétúnéllíhye.

²⁵ Tsáháa múha dílbyeke muhdú míamúnáa íjtsámeíñe úúballéíturóné.

3

Jetsóoma Nicodéémó íhjuváne

¹ Íjcyabée tsaapi paritséómuube Nicodéémó íhtsútuube íjcyáabe.

² Aabée tsápejco Jetsóó élleu itsáane neé dílbyeke:

—Uwááboóbej, muha méwaajácú múúhá uwáábovúu Píívyéébe uke wáalloóne. Aabe úuma íjcyánéllii muurá ú méénuhíjcyá méénúráíturónéhí múha méénúíturóné.

³ Áánélliihyée Jetsóó neéhií:

—Ímiááneturé uke o neé béhnétu u tsíímávámeítúhahjí tsá Píívyéébe avyéjuejpi u íjcyáítúne.

⁴ Áánélliihyée neebe dílbyeke: ¿Aca múhdutú keeméjuco meíjcyaahe tsiiñe méétsíjújú íbúwá pañévú méúcaávéiyá dille meke itsíímáva bíwáhduré tsíímene meíjcyaki?

⁵ Áánélliihyée Jetsóó neéhií:

—Ímiááne uke o neé Píívyéébe Apííchoj téeveri ímíbaavyémé béhnétu tsíímávámeítúmé tsá dílbye avyéjuejte íjcyáítúne.

⁶ Muurá míamúnáa tsíímávámé pañe díitye íjtsaméiyé íjcyáhi. Áánetu Píívyéébe Apííchó íjtsaméi cápáyoacómé ténejcúriyéjuco íjtsámeíñe.

⁷ Ahdícyane tsájúrévedí tsiiñe metsíímávámeíñe uke o neéneri.

⁸ Muurá íñe uke o neéne kíjyebádu. Tsá muurá ámuha mewáájácutú kíatú kíjyeba tsáane kíavú péhíjcyáne. Tehdu muurá Píívyéébe Apííchó maájtyúmíturóné meke ímíbahjchóhi.

⁹ Áánélliihyée Nicodéémó neéhií:

—¿Muhdúami íhya tsáma teénej?

¹⁰ Áánélliihyée Jetsóó neé dílbyeke:

—¿Aca muhdú íjraéémú uwááboobe u íjcyaahe tsá u wáájácutú uke o neéneé?

¹¹ Muurá ímiááne o ájtyumíne ímí o wáájacúné íñe ámúhake ó úúballéhi. Árone ¿íveekí tsá ámuha mecáhcuítsotúne?

¹² Muurá ííñújiri íjcyánéhjitu ámuhákye ó úwáábohíjcyá ámuha ímíñeúvú mewáájácúroki. Áronáa íllure ámuhákye túhútsohíjcyáne. Aanéjii awáá muhdú ámuha méwaajácuú Píívyéébe icyánéjcutu ámuháma o íhjuváne.

¹³ Tsá muurá múha úújetú díbye íjcyáhulle. Apáábyéré ihdyu Míamúnáájpídívúu o ípívyéévebe téhullé múnáájpi o íjcyánéllii ó waajácú téhulle.

¹⁴⁻¹⁵ Muuráhjáa ííneubará píívyétúné iiñújiri íjcyácooca Moitséeúvú picyóó úméhéi níjcáutu ííñimyéké úwááñeityu iñíjcyóóbeke páñétúejpi íhdome dííbyeke ííténe idsíjívétuki. Ahdu muurá oke Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébeke páwachéketu pícyooímyé oke cáhcujtsómé mújyú idsíjívéjúcóóityúne bóhí iújcuki.

Míamúnáake mítyane Píívyéébe wájjune

¹⁶ Muuráhjáa Píívyéébe mítyane míamúnáake iwájjúnéllii Ílli apáábyéré íjcyáábeke wal-
lóo ííñujívú díbye idsíjíve diityé wájjuri ditye iwágóóóvétu teene cáhcujtsómé mújyú
idsíjívéjúcóóityúne bóhí iújcuki.

¹⁷ Tsáháa Píívyéébe oke wállootú míamúnáake ícúbáhraki. Muuráhjáa ihdyu oke wálloobe tajtyéeveri diityéké ipájtjetétsoki.

¹⁸ Aane oke Píívyéébe Hájchikye cáhcujtsómé hallúrí tsá íiná íjcyatúne. Áánetu apáábyéré dííbyé Hajchi o íjcyáábeke cáhcújtsótúmeke ícúbáhráííbye.

¹⁹ Ehdu pajtyéíñe peetéduu o néébe ííñujívú o tsááne cáhcújtsotúmé ímityúné méénuhíjcyámeke.

²⁰ Muurá ímityúné méénuhíjcyámé íllure oke tsaríllé ímíáájuvu diityéké o wáájácútsóiyónááaca. Aame tsá ímíllétú óhdivu ípííhíne diityé ímityú o bóhówajcáróné ímíllétúnema.

²¹ Áánetu ihdyu ímí íjcyane ímilléméjucu taéllevu tsááne téénetu tsijtye iwáájácu ímíááne Píívyéébe ímillédú ditye íjcyane.

Tsojtsó múnáajpi Jóaa Jetsóo íjcyatúné tsiíñe nééneé

²² Ehdúu Jetsóo nééne boonétú muha mepéé Jodéa iiñújivu. Áhullé muha meíjcyánáa díbye úwaabóné cáhcujtsóméjucu tsójtsómeíhíjcyáne.

²³ Áané tujkéveríhjáa idyé tsojtsó múnáajpi Jóaa téhdure uwáábohíjcyá Enóori Tsaríí cóómíj pííhírí íjcyácóómiyi. Áábedívúhjáa míamúnáa píhcyáávemedítýú dííbyé uwáábó cáhcújtsómeke tsótsohíjcyaaabe tétsihdyu íjcyáhityu.

²⁴ Téjjyúu tsáhái dííbyeke ditye cúvéhoojánutúne.

²⁵ Aanéhjáa tsájjyu dííbyé mamýémudítýú tsaate tsíjtyema táhjácatsíhíjcyá muhdú meímíjpyeténeri.

²⁶ Áánáacáhjáa diibye Jóáake ímamýémú nééhíí:

—Uwááboóbej, éhnée Joodáa ehnejcuri maájtyúmííbedítýú múúhake u úúbállehíjcyaabéha téhdure tsótsohíjcyáábe éllévu mítyame pehíjcyáhi.

²⁷ Áánéllíihyéhjáa neebe diityéke:

—Muurá ihdyu Píívyéébe dííbyeke pícyóóné wákimýéjjyuco díbye méénune.

²⁸ Áánetúu oke pícyoobe dííbyé ihde míamúnáake o úwáábohíjcyaki. Áánéllíihyée muurá ámuhákye ó nehíjcyá Críjto o íjcyatúne.

²⁹ Muurá múúne taabává wañéhjí pañe diibye taabáva múnáajpi méwama ííne imíjyaú íjcyáhi. Ááneri muurá diityétsikye náhbenúme ímíjyuuvéhi. Ahdu ó ímíjyuuvé mítyane tsúuca Críjto míamúnáake pájtjetétsóobe íjcyáneri.

³⁰ Diibye ihdyu táehnííñevu ávyéjúúteéhi. Áánetu ihdyu ídáátsoobéré ó íjcyáhi.

Píívyéébedítýú tsáábeé

³¹ Muuráhjáa Píívyéébedítýú díbye tsáánéllii tsá múha dííbyé ihsútuvu úújetétúne. Áanetu ihdyu íjiejpíyé o íjcyánéllii ó ihjýúvahíjcyá míamúnáa ihjyuvádúre.

³² Áanetu ihdyu díibye Píívyéébeke iwáájácúnéllii dííbyé uwááboju míamúnáake úúbálleroné tsá dítye cahcútsohíjcyatúne.

³³ Áronáa íjcyámé tsaate dííbyeke cáhcujtsóme. Aame bóhówátsohíjcyá ímiááné dííbyé ihjy álliu íjcyatúne.

³⁴ Muuráhjáa Píívyéébe wálooobe úúbálléhíjcyá dííbyé uwááboju dííbyé pañe Íapííchó íjcyánélliihye.

³⁵ Aabée díibye Íllíkye iwájýúnéllii dííbyé hójtsí pañévú íhvejtsó páneere íñe múhdúné tsíeméné íjcyane.

³⁶ Aabe Píívyéébé Hájchikye cáhcujtsómé újcuú mújyú idsíjivéjúcóóítyúne bóhi. Áanetu dííbyeke cáhcujtsótúmeke Píívyéébe ícúbahrámé tsá téene bóhí újcúityúne. Ehdúhjáa neebe tsojtsó múnáajpi Jóaaá.

4

Tsamáaría múnáállema Jetsóo íhjuváne

¹ Aanée díibye Jóaa ehniíñevu Jetsóoke míamúnáa úráávyehíjcyámedítýú cáhcujtsómé tsójtsótsámeíhijcyáhi.

² Áronáacáa ihdyu tsá díbye pañetu tsótsohíjcyatúne. Múúhayée ímamyémú métsótsohíjcyáhi. Aanéhjáa tsúuca paritséómú waajácúhi.

³ Áanetúu muha méoomí Jodéa iiñújitu bîwáhullévúré Gariréa iiñújivu.

⁴⁻⁵ Aamée muha Tsamáaría iiñújitu mepájtyme méúújeté téené iiñújiri íjcyacóómí Tsicáa úniúvú Jacóóboúvúhjáa ílli Jotséeke ájcútsihvu.

⁶ Átsihyíi núpahyéjú 'Jacóóbó nupáhyéju' némeíhyéjú úniúvú Jetsóo wáyéeevé juuváyí muha metsááneri pávyeenúúbe. Téjyúu tsúuca cójípínéélléjucó meé.

⁷⁻⁸ Áanáacáa muha mepée técoomívú majchó áhdovu. Áané hallúríhjáa teene Tsamáaría múnáalle téhejútú núpáñúvállékévaa Jetsóo néehíi:

—Muúlle, oke dijcho.

⁹ Áanélliihyévaa neéle:

—¿Aca muhdú íivane oke núpacyo ú táúmeí Tsamáaría múnáalle o íjcyáalleke jodíómuube u íjcyáabe? Muurá jodíómú tsá íhjuvátú Tsamáaría múnáama.

¹⁰ Áanélliihyévaa neebe díílleke:

—Muurá Píívyéébema múhtsikye u wáájacuca téhdure oke ú táúmeíyá piáábó íñe uke núpacyo o táúmeídyu. Aaca uke ó ájcúiyá bohí nupácyovu.

¹¹ Áanélliihyévaa neelle dííbyeke:

—¿Aca kiátú u úcújpacýóvú oke ú ájcúiyá teene bohí nupácyovu wáábyáúúbamáyé u íjcyáabejívári?

¹² Muurá íñe núpahyéjú pañéwu méíhdé múnáajpíi Jacóóboúvú méhdivu pícyoíñuhéju. Téhejútúhjáa muurá ítsíímema iádóhéjutu téhdure íjyémuke íchohíjcyáabe. Aane ¿aca dííbyeúvú ehniíñevu uú?

¹³ Áanélliihyévaa neébe:

—Áronáa téhejútú ádorómé tsiiñe adópívyenúhi.

¹⁴ Áanetu óhdi íjcyané nupácyó ádome tsá mújyú adópívyenúityúne. Muurá o ájcúné nupácyó óuuvératu díityé pañe íjcyajpácyó díityéké ímíjpyetétsómé újcuú mújyú idsíjivéjúcóóítyúne bóhi.

¹⁵ Áanélliihyévaa neelle dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ané cána oke daacu téjpacýótú mújyú o ádópívyenújúcóótuki, pane íñe núpáhyejúvú tsiiñe o tsájúcóótuki.

¹⁶ Áánélliihyévaa neébe:

—Ané dítyájikéi duucúte.

¹⁷ Áánélliihyévaa neéle:

—Tehdu o tájívállejí kiá íjcyáábeke ó újcúteéhi.

Áánélliihyévaa idyé neebe dílleke:

—Tehdújuco u néérone.

¹⁸ Árónáa muurá 5-mevákéjuco u tájíváne. Muurá ícyooca tsíjpiimáyéjuco u íjcyaaabe idyé tsá ímiá taji íjcyatúne. Áánéllii ímiááné u néé u tájívátúne.

¹⁹ Ehdúvaa Jetsóó dílleke néénéllii neelle díbyeke:

—Ávyéjuúbej, úubá mía Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi.

²⁰ Muuráhjáa múúha ihdé múnáaúvú éhbáu cáméhbáutu Píívyéébeke dúúrúvahíjcyátsihdyu muha téhdure méduurúvahíjcyá díbyeke. Aane ámuha jodíómú ¿íveekí ménehíjcyá apááñéeva Jerotsaréetu díbyeke medúúrúváiyóne?

²¹ Áánélliihyévaa neebe dílleke:

—Muurá ihdícyátsihdyúrjúco ámuha díbyeke medúúrúváíñe éévé tsúúca úújetéhi. Áánéllii tsáhájuco ámuha apátsihdyuré eene u nétsihdyuu, Jerotsaréetuu, íjcyane Méécááni Píívyéébeke medúúrúváityúne. Aane cáhawáá oke cahcújtsoj.

²² Muurá ámuha Tsamááriá múnáa ímíñeúvú mewáájácútúúbeke méduurúvahíjcyáhi. Áánetu ihdyu muuha jodíómú ímí mewáájácútúúbeke méduurúvahíjcyá ímiááné múúhaj tééveri míamúnáa pájtyetéíñe muha mewáájácúnélliihye.

²³ Aane muurá ímiááné Méécááni Píívyéébeke dúúrúvahíjcyámé ícyooca díbyeke durúvaá íííbúuri. Tehdu díbyeke medúúrúvámé imílleébe.

²⁴ Tsá muurá díbye íjpííma íjcyatúne. Áábeke ihdyu óví múhdumé dúúrúvámé durúvahíjcyá íííbúuri.

²⁵ Ehdúvaa Jetsóó néénéllii neéle:

—Tehdújuco, muurá ímiááné ó waajácú Críjto tsááiñe míamúnáake ipájtyetétsoki. Aabe ihdyu óví itsáácooca múúhake ímíñeúvú waajácútsóhi.

²⁶ Áánélliihyé neebe dílleke:

—Muurá díbyéjuco Críjto o íjcyaaabe íñe úúma o íhjuváne.

²⁷ Ehdúu dílleke díbye néénáa tsúúca muha méwajtsíhi. Aamée muha méullévenú díbye díllema íhjuváne. Aanée tsá muha tsáápíuba medíllotú íínerí dityétsí íhjuvájcatsíñe.

²⁸⁻²⁹ Átsihdyúu dílle Tsamááriá múnáalle tétsihvúré íliiyííhyó iwááoíñúne dsínéríyé ímunáácoomívú ipyéénemáhjáa neetéhi:

—Ámuúhaj, éhtsíhyi muubáhjáubá íjcyaaabe oke néé páneere muhdú o ícyahíjcyáné kiátúhjáubá iwáájacúne. Tsáijyu múu Críjto díbye. ¡Cáhawáá metsu meúújetékij!

³⁰ Áánélliihyéhjáa tsáácunúmé múúha éllevu.

³¹ Áijyúu díbyeke muha méneerá díbyéi ímájchoki.

³² Árónáacáa neébe:

—Tsáhái o mājchotúne. Íjcyáné muurá ihdyu tamájchó ámuha mewáájacutúne.

³³ Áánélliihyé muha ménéjcatsíhi:

—Tsaatéubáhjané tsúúca díbyeke mājchotsóhi.

³⁴ Áánélliihyé neebe múúhake:

—Muurá ihdyu teenéjuco tamájchódú néene okée wálloobe Píívyéébé wákimyéi o méénune muhdú díbye ímillédú tene óóma íníjkévaki.

³⁵ Áánáa muhdú ámuha ménéhíjcyá 4 nuhbávatúi bajtsóháñé maaáhívétsoíñe. Cáhawáá meííte teene bajtsóháñé múúne kéémedu néeme míamúnaa ídátso wágóóóvéiyóné ímiájíjtó diityéké pájtyetétsoiyóné meúúbállétuca.

³⁶ Muurá teene bajtsóháñé ááhívétsohíjcyamédú néeme úwááboméré péhijcyámé újcuú téene áhdo. Áhdure ditye úwaabóné cáhcujtsómé újcuú téene áhdó mújyú ídsíjívécúóóítyúne bóhi. Ááneri bajtsó múnáama íñééwá ááhívétsohíjcyamédú néeme uwáábojte tsaméhjí ímíjyúúveéhi.

³⁷ Muurá tsaate néehíí: “Tsaate bájtsóne néévá múúne tsíjtyeréjucu ááhívetsóne.”

³⁸ Aanée muurá ámuúhake ó wallóó tehdu éhne múúne tsaate bájtsóne néévá tsíjtyeréjucu ááhívétsonédú néeme éllewu, tsúúcajáa tsaate úwaabójúcooróné cáhcújtsótúme éllewu ámuha tsííñe meúwaabóné botsíi tsáimiyéjucu ditye icyáhcújtsoki. Ehdúu Jetsóó néé múúhake.

³⁹ Mítyamée téjyju teene Tsamááriátú tsááme cáhcujtsó Jetsóoke eenéhjáa dille ‘páneere muhdú o ícyahíjcyáné oke neébe’ néénéllíhye.

⁴⁰ Aamée néé dííbyeke diityémái díbye íjcyaki. Áánéllíhyée muha técoomíyí méijcyá mójcyoojícú.

⁴¹ Ájyúu éhniíñevu mítyame cáhcujtsó dííbyeke díbye úwaabóné illéébónema.

⁴² Aamée néé díílle ímúnáálleke:

—Tsá apááñéé múúhake u néénetu muha mecáhcújtsótúne. Muurá tsúúca muha páñetu mélleebó díbye úwaabóné. Áánetu ímiááné muha mecáhcujtsó díibyéjucu Críjto íjcyane míamúnáake Pájtyetétsoóbe.

Tsáne ávyéjúúbé hájchikye Jetsóó bóhíitsóne

⁴³ Átsihdyúu téhdune mójcyoojícútu muha mepéé Tsamááriá íiñújitu Gariréá íiñújivu.

⁴⁴ Aanée muha mepéhíjcyánáa Jetsóó néé Píívyéébé ihjyú uubálle múnáájpikye ímúnáa ávyéjúúlléityúne.

⁴⁵ Árónáacáa Gariréá íiñúji múnáa ímí dííbyeke waatsúcúpejtsó Jerotsaréeríi pajtyété wañéhjiri ditye úlléjénáa díbye méénúráítyúronéhjí méénune íájtyúminéllíhye.

⁴⁶ Átsihdyúu muha tsííñe méoomí Canáavu tétsihvúu nújpacyo bíínójpacyóvú díbye ípíívyéévétsooomívu. Áánáacáhjáa tsaapi ávyéjúúbé hájchi Capenaóori íjcyabe cheméhi.

⁴⁷ Aanéhjáa tsúúca Jodéá íiñújitu muha metsáame teene Gariréá íiñújiríjyucu méijcyane dííbye ávyéjuube iwáájácúne tsáá Jetsóó éllewu. Aabée néé dííbyeke dííbyema ihjyávú ipyééne díbye ílíkye íbóhíitso ávyeta dsíjiveríjyucu íjcyáábeke.

⁴⁸ Áánéllíhyée neebe dííbyeke:

—Ámuha muurá tsá oke mecáhcújtsóítyuró méénúráítyúronéhjí o méénuhíjcyátuca.

⁴⁹ Árónáacáa neébe:

—Ávyéjúubej, árónáa ihdyu hájchíwu dsíjívétúné hajchótá íícúi óóma tahjyávú pééne bohíitso.

⁵⁰ Áánéllíhyée neebe dííbyeke:

—Tehdújucu, tsúúca muurá ícyooca bohíjúcoobe daáchi.

Áhdícyane wa dípyej. Áhdújucóo díbye óómiñe dííbyeke icyáhcújtsónema.

⁵¹ Aabéhjáa ihjyávú úújetéébeke íúnú múnáa népejtsóhi:

—Tsúúca daachi bohíjucóóhií.

⁵² Áánéllíhyéhjáa dílloobe mújyú díbye bóhiíne. Áánéllíhyéhjáa néémeé:

—Íjyújyú révoóvéébedi dííbyeke pajtyéné áíívyéé.

⁵³ Ehdúhjáa ditye úúbállénetu ítsááveebe ávyetáa téene ééveri Jetsóó dííbyeke nééne tsúúca ílli bóhíjucóóne. Áánéllíhyée téhdure pámeere ihyájkímú cáhcujtsó Jetsóoke.

⁵⁴ Ehdúu Jetsóó meénúraítyuróné meenú Jodéá iñújitu muha Gariréá iñújivu meóóimye tétsihyi meijcyánaáaca. Téénemáa botsíi tétsihvu míjyúcúréi méénuube meénúraítyuróne.

5

Íjpi vááúmeítyúúbeke Jetsóó bóhítsóne

¹ Áané boonétúu muha tsiíne dííbyema Jerotsaréevu méuubámyenú wañéhjivu.

² Áánáacáa técoomíyí tsátsii ‘Obééjámú lleehówa’ némeítsíi úníuri nújpacyo páábáwu heeberéomú ihjyúrí ‘Betéjda’ némeííba.

³ Áábá hallúríi 5-wava nújúwáwuúné íjcyáwáhjí pañétú hállúvátuméhjí, úllétuméhjí, íjpi vááúmeítyuméhjí, téhmehíjcyá teeba nóhjííne.

⁴ Tsáijyúhjáa níjkyéji múnáajpi iñíítyéne téebáwu nóhjihíjcyáhi. Aanéhjáa díbye nóhjíne boone tujkénúré éniivyéméjuco ímípyetéhíjcyáne.

⁵ Téijyúu íjcyaaabe díityé pañe ávyetáhjáa 38 pijcyábájuco chémehíjcyaaabe.

⁶ Aabée tódsiúcunúbeke Jetsóó ííténe waajácú téhajchótájuco díbye chémehíjcyáne. Áábekée neébe:

—Muúbe ¿muhdúami ú ijcyaj? ¿A ú imíllé u bóhííne?

⁷ Áánélliihyée neébe:

Ééero Ávyéjuúbej, áronáa tsá o píívyetéhíjcyatú nújpacyo nóhjícooca íícúí tujkénú o éníívyéiyóne. Íhya ihdyu tsaate oke píááboca o éníívyéne ó bohíjúcóóiyáhi. Tehdu o méénúíyónáa tsíjtye táihdéré éníívyehíjcyáhi.

⁸ Áánélliihyée Jetsóó néé dííbyeke:

—Ané wa ílluréjuco eene dííhbotámá dípye dihjyávuj.

⁹ Ehdúu dííbyeke díbye néénemáyé tsúúca ibóhííne ííhbotámá péjúcoóbe.

¹⁰ Téijyúu wáyeeévejcóójí íjcyánaa díbye ííhbotámá péene ávyéjute ííténe néé dííbyeke:

—Muúbe, tsá eene dííhbota íjcyooji wáyeeévejcóójí u tsájtyéítyuróne.

¹¹ Áánélliihyée neébe:

—Áronáacáne oke bóhíítsóobe néé téénema o péékií.

¹² Áánélliihyée néémeé:

—¿Aca muubá íjcyaaabe íveekí wáyeeévejcóójí uke táuhbáhi?

¹³ Áronáacáa tsá díbye wáajacújúcootú caabyé dííbyeke bóhíítsóné mítyanéé míamúnaa íjcyámé pañe Jetsóó íjcyánélliihye.

¹⁴ Áané boonétúu Jetsóó dííbyeke duurúvájá pañe íájtyúmííbeke nééhií:

—Muúbej, tsúúca muurá ú bohíjúcóóhií. Aabe ímiááberéjuco díícyaco. Tsiíne ímityúné meenújúcohdí éhniíínevu íjcyane uke ipájtyétuki.

¹⁵ Ehdúu Jetsóó dííbyeke nétsihdyu péébéhjáa botsíi úúballé ímííneúvú avyéjuteké Jetsóó dííbyeke bóhíítsóne.

¹⁶ Áané hallútúu imíllerómé téijyúré Jetsóoke idsíjívetsóne íveekíváhjáa wáyeeévejcóójí dííbyeke díbye bóhíítsóné hallútu.

¹⁷ Áronáacáa neebe díityéke:

—Muurá Llihíyó pajyuvaré meke píáábohíjcyádújuco o píaabóné ihdícyáijyúre.

¹⁸ Ehdúu díbye nééne éhniíínevu díityéké tsárívyetsómé imíllerá dííbyeke idsíjívetsóne. Tsáháa apáañéré taúhbaju néhdu wáyeeévejcóójí díbye íjcyátúné hallútú dítye dííbyeke dsíjívetsóítyuróne. Téhdurée Píívyéébeke icyáánívahíjcyáábé tujkévevu íjcyane díbye néhíjcyané hallútú imíllémé dííbyeke idsíjívetsóne.

Iiye íjtsámeidyú Jetsóó méénutúne

¹⁹ Ehdúu éhniíñevúré ditye Jetsóoke pátsárijcyónéllii neebe diityéke:

—Muurá ímiáané tsá Píívyéébé Hajchi o íjcyaaabe iná o méénúityuró oore o íjtsámeidyu. Muurá ihdyu Llihíyó méénúiyónéjucó o méénuhíjcyáne.

²⁰ Aabe oke iwájýúnéllii waajácútsohíjcyá páneevúré muhdú imyéénúíñevu. Muurá tajtyéeveri éhniíñevu tsíñehji díbye méénúneri ámuha méullévénúhi.

²¹ Muurá Llihíyó dsíjívemeke bóhiísódú o ímíllémeke o bóhiísóóhi.

²²⁻²³ Tsá muurá Llihíyó míamúnaa muhdú ícyahíjcyáne diityémá ímíbájchóityúne. Muuráhjáa oke neebe teene o méénu pámeere oke iávyéjútso díbyeke iávyéjútsoódúre. Aane oke ávyéjútsoótúme téhdure tsá díbye okée wálloóbeke ávyéjútsoótúne.

²⁴ Muurá ímiááneturé ámuhakye o néé íñe o néhijcyáne lléébome okée wálloóbeke cáhcujtsómé mújyú idsíjívéjúcóóityúne bóhi újcuíñe. Áámé hallúrí tsáhájucó iná íjcyáityúne. Muurá iwágóóóvéiyónetu tsúuca pajtyémé ímí Píívyéébema íícyáíñejcúvu.

²⁵ Ahdícyane ímiáané ámuhakye o néé wágóóóvéiyómé Píívyéébé Hajchi o íjcyáábé uwááboju lléébóíñe éévé tsúuca úújeténe. Aane ímiáané cáhcujtsómé tsá wágóóóvéiyúne.

²⁶ Muurá Llihíyodityú tsááne mújyú medsíjívéjúcóóityúne bóhi. Áánevu oke ájcuube oke cáhcújtsómeke o ájcuki.

²⁷ Muuráhjáa Míamúnáájpídívú o ípívyéévéébeke neebe míamúnaa muhdú ícyahíjcyáne diityémá o ímíbájchoki.

²⁸⁻²⁹ Métsájuréévedí ehdu ámuhakye o néeneri. Muurá ímiáané iéévé úújetéijyu pámeere dsíjívéhíjcyámé íhñíjkyénetu ijchívyéé pámeekéré o píúvácoóca. Áamedityú ímiánéjcuú úráávyehíjcyámé tsáhájucó muhdú íjcyáityúne. Áánetu ímítyunéjcurée úráávyehíjcyámé ícúbáhráméíhi.

Ínetú Jetsóoke mewáájacúne

³⁰ Muurá tsá iná oore táíjtsaméiyi o méénúityuróne. Okée wálloobe Llihíyóré oke néhdújucó míamúnaa muhdú íjcyanéjucó o néhijcyáne. Tsá oore o ímíllédú o méénuhíjcyatúne.

³¹ Muurá oore muubá o íjcyane o némeícyá tsá múha oke cahcújtsóóityuróne.

³² Muuráhjáa tsojtsó múnáajpi Jóaa óhdityu nehíjcyá ímiáánéjucó muubá o íjcyane.

³³ Áábe éllévúu muurá ámuha tsaatéke méwallóó ditye óhdityu idílló díbyeke. Áánélliihyéé úúbálleebe ímiááne muubá o íjcyane.

³⁴ Áronáacáa tsá díbye úúbálléneturé o wáájácúmeityú Píívyéébedityú o tsááneé. Áronáa ihdyu o néé tehdujucóó óhdityu díbye néhijcyáne ámuha mecáhcújtsóne mepájtyeteki.

³⁵ Muuráhjáa ámuhakye waajácútsoobe ímiá uwáábojívú éhne múúne peetéj téeveri tsíeméné maájtyumíné mewáájacúdu. Aanée díbye úwáábohíjcyáne muurá wahájchotaré ímí ámuha méíjtsúcunúráhi.

³⁶ Áronáa díbyée oke bóhówátsohíjcyáne éhniíñevu páñetu ó bóhówátámeíhijcyá páneere okée Llihíyó níwaavéné o méénuhíjcyáneri. Téénetu muurá ámuha méwaajácújúcoorá ímiáánée oke díbye wálloóne.

³⁷ Aabe ámuha maájtyúmitúroobe óhdityu nehíjcyá ímiáánéjucó oke iwálloóne.

³⁸ Áábé uwááboju tsá ámuhakye úcáávehíjcyatú díbyeke ámuha mecáhcújtsótúnélliihye.

³⁹ Muurá ámuha mééévehíjcyará Píívyéébé waajácuháámí muhdú óhdityu néhijcyáne ámuha mújyú medsíjívéjúcóóityúne bóhi méújcúroki.

⁴⁰ Áronáa tsá ámuha meímíletú oke mecáhcújtsóne óhdivu méíhvéjtsámeíñé téénevu ámuhakye o ájcuki.

⁴¹ Áronáa tsá o íjyácunútú míamúnaa oke ávyéjútsoíyóneri.

⁴² Muurá ó waajácú múhdurá ámuha menéeme Píívyéébeke mewájtutúne.

⁴³ Muuráhjáa diibyéjuco Llihíyó néėjuri ííñujívú o tsáábé uwáábori tsá ámuha meíícúvehíjcyatúne. Ááne eene tsijtye íííbúwaríyé ámuha éllewu itsááne íhdityúré újcune úwáábóneríyé ámuha meíícúvehíjcyáhi.

⁴⁴ ¿Muhdú ámuha oke mecáhcújtsóiyá kiá eene ámuha tsamééré maávyéjútsocatsíhijcyáné íjcyánaaáca? Téeneríyé ámuha meíjcyame tsá meíícúvehíjcyatú apáábyéré íjcyaae Píívyéébe ámúhake ávyéjútsoíyóneri.

⁴⁵ Aane méjtsúcunúdí ámuhá imítýú ámuhá hallúvú Llihíyoke o úúballeíñe. Muuráhjáa ihdyu Moitséeúvúré tsúuca ámuhá hallúvú úúballé díbyé uwáábori ámuha mepájtýetéeíñe meítsúcunúhíjcyároóbe.

⁴⁶ Muuráhjáa dibye úwaabóné ímí ámuha mecáhcújtsoca idyé téhdure ímí oke ámuha mecáhcújtsóiyáhi. Muuráhjáa óhdityu íjcyáné uwááboju caatúnuhíjcyáabe.

⁴⁷ Áané uwáábóo ámuha ímí mecáhcújtsómejjí ¿muhdú mecáhcújtsóiyá ámúhake o néhijcyáne? Ehdúu neebe Jetsóo.

6

Majcho mítyámedívú Jetsóo úújetétsóne

(Mt 14.13-21; Mc 6.30-44; Rc 9.10-17)

¹ Áané boonétúu díbyema muha mepée Gariréa unéu tsaúúré ‘Tibéeria’ némeíú tsiñéjcuvu.

² Áijyúu mítyane míamúnaa múúhake úraavyé méénúráityuróné chéméméhjike dibye bóhíitsohíjcyáné íajtyúmínéllíhye.

³⁻⁴ Téijyúu pajtyeté wañéhjé tsúuca lléeváíñáa muha caméhbaúvú mepéeme téhbaú déjucóvú meúújetétsihvu ácuúveébe.

⁵ Áánemáa diitye míamúnáake ííténe neebe Perípeke:

—¿Aca kiátú íñe majcho meújcuú íjtyéke memájchótsoki?

⁶ Ehdúu neebe muhdú díbye dibye íańujcuki. Waajácúroobée muhdú imájchótsóíñe diityéke.

⁷ Aanée dibye díllónéllí Perípé néehí:

—Muurá 200-jivámá majcho meújcuróné tsá úújetéityuró diityédívú áyanéwuújí maájcurónáaaca.

⁸⁻⁹ Áánéllíhyée Tsimóo Péédoró nahbe Aderée née Jetsóoke:

—Áánúwúdíhya 5-hova tsebáádatu méénúmeíñe paáhóónema míityétsi amóóbemútsi. Áronáacáubá tsá tene úújetéityuró áyámedívujívari.

¹⁰ Áronáacáa Jetsóo néehí:

—Méne pámeere íáhcúbaki.

Ahdújucóo muha menéénéllí ditye áhcubáné 5,000-meváubáhjáa íjcyame.

¹¹ Aabée teene páahóóné iékéevéne téhdujtsó Píívyéébeke. Áánemáa múúhake dibye ájcune muha méwajtú pámeekére. Áhdurée amóóbemútsikye muha mewájtune úújeté pámehdívúre.

¹² Aanée pámeere tsaimíyé óóvéne boone múúhake neébe.

—Cóene mepíhcyú tene iwágóóóvétuki.

¹³ Ahdújucóo pátyeevéne muha mepíhijyucúné 12-rujtsívá úvérujtsíñe wáhpe.

¹⁴ Ehdúu méénúráityuróné Jetsóo méénune íajtyúmíne tsaate néjcatsíhi:

—Ímíáanéha diibyéjuco áanu Píívyéébe íhijyú uuballe múnáajpi éhneváa ííñujívú tsááiíbye.

15 Áánemáa imíllerómé peecútéré dííbyeke páñétúejpi ávyéjúúbedívú ipícyoóne. Aanée iwáájácúne múúhadítúyú iíye peebe caméhbaúvu.

Nújpácyó hallúrí Jetsóó úllene
(Mt 14.22-27; Mc 6.45-52)

16-17 Ááné iíjyúnuvúu muha dííbyé mamýémú mepée mííneri Capenaóovu tsíñejcúéuri íjcyácoomívu. Áíjyúu tsúúca péjcóhréjucó néénáa tsá Jetsóó múúhama íjcyatúne.

18 Áánaacáa mítyane nohji ávyétá íhnáhó kííjyeba íjcyáneri.

19 Aamée muha píínééuríjyucó meíjcyame máájtyumí díbye tsááne nújpácyó hallúrí úlleebére múúhá tujkévetu. Ááneríi muha méíllityéhi.

20 Árónáacáa neebe múúhakyé:

—Oóre, méíllityédíñe.

21 Áánéllíhyée muha méujcú dííbyeke mííne pañévu. Aamée tsúúca muha méúújeté muháa mepétsihvu.

Jetsóoke miamúnaa néhcone

22 Ááné tsíjcyoóíjhjáa múúha déjuvu ítsaavémé apáámíree mííne íjcyámíri muha mepéémema Jetsóó péétune.

23 Áánaacáhjáa tsímíhji Tibéeria cóomityu tsámíhji wajtsí díbye Píívyéébeke ityéhdújtsóne áyaróné majcho mítyámedívú úújetétsótsíj pííhívu.

24 Aanéhjáa tétsihyi dííbyeke íájtyúmitúnéllíi témíhjiiri péeme múúha déjutu Capenaóovu dííbye néhcovu.

Medsíjivéjucóóityúne bóhívu meke Jetsóó ájcune

25 Aamée tsúúca múúhadívú úújetémé dííbyeke nééhíi:

—Uwááboóbej, ¿acáa mújyúrá u tsáa íllevu?

26 Árónáacáa neebe díityéke:

—Ímíááné ámuúhakyé o néé ámuúhakyée o májchótsónéllíhyéré oke ámuha menéhcohíjcyáne. Tsá ámuha oke menéhcohíjcyatú méénúráítyúronéhjí o méénune íná nééiyóné ámuha mewáájácuki.

27 Tsá múu íjyáacunútú majchóri múhajchótá ámuha téene tájpi meíjcyáíñerííívari. Múu táuwaáabori íjyáacunú teene majchódú néene mújyú ámuha medsíjivéjucóóityúne bóhí meújcúíñeri. Áánevúu muurá ámuúhakyé o ájcu Llíhíyó oke meménuube miamúnáájpídívú ó ípívyeevéhi.

28 Áánéllíhyée néeme dííbyeke:

—¿Aanéhaca muhdú muha Píívyéébe ímilléné méméénúiyáhi?

29 Áánéllíhyée neebe díityéke:

—Muurá ímíleebe okée díbye wállóónéllíi ííñujívú o tsáábeke ámuha mecáhcujtsóne.

30 Áánéllíhyée néemeé:

—¿Aca íná díwákímyéi? Ané cána méénúráítyuróné meenu uke muha mecáhcújtso dííbyejucó miamúnáake pájtyetétsóíbye u íjcyane.

31 Muurévahjáa múúhá íhdé múnáaúvú manáa májchohíjcyá ííneubará píívyétúné ííñujíri íjcyácoóca. Muurá Píívyéébe waajácúháámitu néeneé: “Píívyéébe díityé éllevu majcho dójcotsó níjkyéjtu.”

32 Ehdúu Jetsóoke dítye néénéllíi neébe:

—Ímíáánéjucóo Moitséeúvú tsá díityéké ácuíjcyatú majchóvú téijyu. Muuráhjáa íhdyu Llíhíyóré dócótsohíjcyá díityé éllevu teene ‘manáa’ némeíñe májcho. Aabe muurá ímíllé ámuúhakyé íájcune teene majchódú néene mújyú ámuha medsíjivéjucóóityúne bóhívu.

³³ Muuráhjáa teene majchódú o néébeke níjkyéjitu oke wálloobe ííñujívú míamúnáake téene bóhívu o ájcuki.

³⁴ Áánélliihyée néeme dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ané ihdyu múúhake paíjyuvaré dáácuhíjcyá téeméne májchotu.

³⁵ Áánélliihyée néébe:

—Oo muurá teene majchódú o néébe múijyú medsíjívécóóityúne bóhívu ó ajcúhi. Aane ímiáané oke cáhcujtsómé tsáhájuco muhdú éhnííñevu tsaímíyé íjcyáíyóneri íjtsámeítyú éhne múúne memájchóne maádóne tsiíne maájabáávatémé memájchóíyóneri maádóíyóneri meíjtsámeídyu.

³⁶ Áronáa ihdyu ííne ámúhake o néhijcyádú ííveekí ámuha tsá oke mecáhcújtsotú ímiáané díibyécú o íjcyáábeke tsúúca ámuha oke maájtyúmiróme?

³⁷ Muurá Llihíyó nééjuri oke cáhcújtsómeke tsá o catúhtsóityuróne.

³⁸ Tsáháa níjkyéjitu oke díbye wállootú o ímilléné o méénuki. Muuráhjáa ihdyu o tsáa oke díbye táuhbáne o méénuki.

³⁹ Aabe tsá ímilletú ópée o pájtyetétso óhdivu díbye íhvéjtsómedítyú tsaate wágóoovéne. Ímilleebe páneere nihñéetsihvuré tsíhdyuréjucu ímíbaávyécóoca páneere pájtyeténe.

⁴⁰ Muurá ímilleebe okée díbye wálloóbeke cáhcujtsómé múijyú ídsíjívécóóityúne bóhí újcune. Muurá dsíjívemeke ó bóhíitsoó páneere tsíhdyuréjucu ímíbaávyécóoca.

⁴¹⁻⁴² Ehdúu Jetsóó majchódú néébe níjkyéjitu itsáane diityéké néénetu dííbyeke cáhcújtsotúme dííbyedítyú nééhií:

—Áánerá aabye Jotséé hajchi Jetsóó wájácú cáánímútsikye menéébe ímuhdú ííhvane néé níjkyéjitu itsáané?

⁴³ Áánélliihyée neebe diityéke:

—Ayécó óhdivu ámuha meíhjuváne.

⁴⁴ Muuráhjáa Llihíyó oke wálloobe míamúnáake óhdivu íbúwájtsótuca tsá múha pájtyetétyuróne. Aane muurá oke cáhcujtsómé dsíjívemeke ó bóhíitsoó páneere tsíhdyuréjucu ímíbaávyécóoca.

⁴⁵ Muurá Píívyéébé ihjyú uubálle múnáájpi waajácúháámitu nééneé: “Píívyéébere diityéké úwaabóhi.” Ehdú díbye úwaabóné lléébome oke úraavyéhi.

⁴⁶ Áronáa tsá múha ájtyúmitú dííbyeke. Apáabyéré ihdyu ó ájtyumí dííbyeke dííbyedítyúu o tsáánéllíhye.

⁴⁷ Aane ímiáané ámúhake o néé oke cáhcujtsómé tsúúca újcune múijyú ídsíjívécóóityúne bóhi.

⁴⁸ Áánevu majchódú o néébe ó ajcúhi.

⁴⁹ Muuráhjáa ámúhá íhdé múnááuvú ííneúbará píívyétúné ííñújiri íjcyácooca ‘manáa’ némeííne májchorómé dsíjívehíjcyáhi.

⁵⁰ Áánetu ííne ícyooca ó ihjyúvahíjcyá tsííñere níjkyéjéne íjcyáne májchori, teene májchome múijyú dsíjívécóóityúne májchori.

⁵¹ Aabe ó íjcyá teenée majchódú o néébe níjkyéjitu o tsáabe míamúnáake bohíívu o ájcuúbe. Aane bohíívu o ájcuube míamúnáa ípájtyeté ó dsíjíveéhi. Áánéllii táuwaáboju majchódú néene cáhcujtsómé tsá múijyú dsíjívécóóityúne.

⁵² Ehdúu Jetsóó néénetu tsaate múhdurá íjtsámeííne néjcatsíhi:

—Íináami aabye ehdu meke nehíjcyaj. íAca muhdú meke íhyéécovu dóótsóíyoóbe?

⁵³ Áánélliihyée neebe diityéke:

—Muurá ímiáané Míamúnaájpídívú o ípívyéévéébe héécó dóótume tsá újcúityú mújyú ídsíjivéjúcóóityúne bóhi. Téhdure tátyujpácyó ádotúmé tsá újcúityú tééne bóhi.

⁵⁴ Áánetu ihdyu táhyééco dóóme téhdure tátyujpácyó ádomé újcuú tééne bóhi. Muurá oke cáhcujtsómé dsíjivémeke ó bóhítsoó páneere tsíhdyuréjuco ímíbaávyécoóca.

⁵⁵ Muurá tájpi ímiá mājcho. Áhdure tátyujpácyó ímiá ádo.

⁵⁶ Áánéllii téneecu óóveme ímí óóma nahbévjácatsíhi.

⁵⁷ Muurá Llihíyó okée wálloobe ímiáané ijcyáhi. Áábe tájpi ó ícyahíjcyáhi. Áánéllii oke cáhcujtsómé tatyájpí ijcyáhi.

⁵⁸ Ehdú íñe ó nehíjcyá tsííñere mājchoma nījkyéjitu o tsááneé. Aane mājchome újcuú mújyú ídsíjivéjúcóóityúne bóhi. Tsá ‘manáa’ némeíñe mājchódú tene néétu éhnée méihde múnáaúvú teene mājchorómé dsíjivehíjcyáne mājchódu.

⁵⁹ Ehdúu Jetsóó úwaabó Capenaóovu pihcyáávéjá pañévu.

Medsíjivéjúcóóityúne bóhi meújcúne uwáábo

⁶⁰ Aanée muha meíjcyarómé mewáájácútúnéllii ménéjcatsíhi:

—Tsáháubá múha lléébóityuró muhdú tuhúwu díbye úwaabóne.

⁶¹ Ehdúu téénetu muha meíhjuváne iwáájácúne neebe múúhake:

—¿A múhdurá ámuúhake pajtyéné o úwaabóne?

⁶² Awááréjucóbá Míamúnaájpídívú o ípívyééveebe ámuha meítténeríyé cáámevu ópée o tsáhullévú o péeca múhduréjuco ámuha meíjcyáiyóne.

⁶³ Muurá ihdyu Píívyéébé Apííchoj tééveríyé meújcú mújyú medsíjivéjúcóóityúne bóhi. Tsá meere teene meújcúityuróne. Aane íñe ámuúhake o nehíjcyáne Píívyéébedítyú tsááne ímiáané meke ajcú tééne bóhiívu.

⁶⁴ Árónáa ijcyámé tsaate ámuúhadítyú teene icyáhcújtsóiyóné ímíllétúme. Ehdúu neebe Jetsóó íhdéjuco caatyé dííbyeke cáhcújtsóityúné iwáájácúnema. Áhdurée waajácuube íhdéjuco caabyé dííbyedívú méénútsoíñe.

⁶⁵ Áánélliihyée neébe:

—Ehdúu míamúnáa múhdurá nééne o wáájácúne ó nehíjcyá Llihíyó óhdivu íbúwájtsótuca múha pájtyetéityuróne.

⁶⁶ Ehdúu díbye nétsihdyu múúhama péhíjcyámedítyú mítyame ílluréjuco dííbyeke ííhvéjtsóne pééneé.

⁶⁷ Áánetúu múúhake neébe:

—¿A téhdure idyé ámuha méimíllé oke meíhvéjtsóne óhdityu mepééneé?

⁶⁸ Áánélliihyée Tsimóo Pééodoro nééhií:

—Ávyéjuúbej, ¿aca múhdivú muha mecátsípáávéne uke meíhvéjtsóiyá apááñéré díuwaáboju mújyú medsíjivéjúcóóityúne bóhiívu meke ájcúnááaca?

⁶⁹ Muurá muha tsúuca uke mecáhcujtsóhi. Aame muha méwaajácú ímiáané díibyéjuco Píívyéébé Hajchi míamúnáake u pájtyetétsoobe Crijto u ijcyane.

⁷⁰ Áánélliihyée neebe múúhake:

—Muuráhjáa ámuúhake ó ujcú ámuúhake o mámyénuki. Árónáa íjcyaaabe tsaapi ámuúhadítyú ímítyuube ávyetá naavéné íjcyáabe.

⁷¹ Ehdúu Jetsóó néé Tsimóo hajchi Jóódake íñéérone múúháejpi íjcyároobéhjáa dííbyedívú méénútsoíñe iwáájácúnema.

7

Íñahbému Jetsóoke cáhcújtsotúne

¹ Áané boonétúu muha Jetsóoma mépehíjcyá pahúllevaré Gariréa iññújiri. Tsáháa díbye ímíletú Jodéa iññújiri íjcyane téhullé ávyéjútée dííbyeke dsíjívétsóllehíjcyánéllíhye.

²⁻³ Áronáacáa téijyu ‘nújuwáané wañéhji’ némeíñé lleevárijyuco íjcyánéllí iñahbémú néé dííbyeke:

—Wa bo ihdyu dipye Jodéa iññújivu ukée cáhcujtsómé téhulle íjcyame iájtyúmi méénúráityúronéhji u méénuhíjcyáne.

⁴ Muurá ehdu nénehji méénuhíjcyaaabe tsá téévéneúvú méénúityuró dííbyeke pame wáájacúné ímílléhajchíjyu. Aanéjííva wa ihdyu méénuhíjcyá uke míamúnáa iwáájacuki.

⁵ Ehdúu iñahbémú Jetsóoke néé dííbyeke téhdure icyáhcújtsótúnéllíhye.

⁶ Áanéllíhyée neebe diityéke:

—Áronáa téhullévú o pééíñe éévéi tsá úújetétúne. Ámuha ihdyu mépiivyété ihdícyáijyuré téhullévú mepééneé.

⁷ Muurá ámuha tsamééré íji múnáa meíjcyame tsá metsáílléjcatsítyú tsahdúré ámuha menéénéllíhye. Áanetu oke tsaríllémé dítye ímityúné icyahíjcyané diityédívú o bóhówátsohíjcyané hallútu.

⁸ Áanéllí wái ámuháyé méuubámyenuj. Óví ihdyu taéévé úújeté o péekíí.

⁹ Ehdúu Jetsóo iñahbémuke iñéene coévá tétsihvúré Gariréa iññújivu.

Wañéhjiri Jetsóo íjcyane

¹⁰ Aabée bóonétúu iñahbému déjutu teene wañéhjivu péébema muha mepéehíí. Áronáacáa tsá boohówáneúvu díbye úújetétúne. Wáájacúratúnée tétsii dííbye.

¹¹ Áijyúu ávyéjulte néhcohíjcyá dííbyeke. Díllohíjcyámée pamévakéré caabyé díbye íjcyane.

¹² Áábedítyúu míamúnáa ihjyúvahíjcyá páhduváre. Tsaaté nehíjcyá ímíáábé díbye íjcyane. Áronáacáa tsijtye nehíjcyá ímítyuube íjcyaaabe íllure míamúnáake állíhíjcyáne.

¹³ Ehdúu dííbyedi téévéneúvúré ihjyúvahíjcyámé ávyéjútédí íllityénema.

¹⁴ Aabée Jetsóo wañéhji pínéévéenáa duurúvájá pañévú úwaabóhi.

¹⁵ Aanée imíwu díbye úwáábóneri diitye ávyéjulte iúllévenúne néé dííbyedítyu:

—¿Aca kiátú aadi ehdíívaíñé wáájacúné waajácúháámíubáree íítehíjcyáábejíívari?

¹⁶ Áanéllíhyée neebe diityéke:

—Tsá oore táííbúwá íjtsaméityu o újcune o úwáábotúne. Muurá ihdyu okée wállóóbé uwáábóré teéne.

¹⁷ Aane cáhawáa óví díbye ímíllédú íjcyame waajácú kiátú tsáané uwáábó o méénuhíjcyáne.

¹⁸ Muurá tsaate ihdítyuré iújcune úwaabó diityéké míamúnáa iávyéjúttsokíye. Áanetu ihdyu okée wállóóbeke iávyéjúttsóné ímíllémé ímíááné tehdújuco úwáábohíjcyáne.

¹⁹ Muuráhjáa Píívyéébe muhdú ámuha meíjcyáíñé taúhbajúvú ámúhake ajcú Moitséeúvuj tééveri. Áronáa muurá tsá ámuha tsaatéubaré tene néhdu meíjcyatúne. Aame ¿ííne hallútú ámuha méimíllé oke mellíhyanúne?

²⁰ Áanéllíhyée tétsii íjcyame néé dííbyeke:

—Naavénéhaca dípañe. ¿Aca múha uke imíllé illííhyanúne?

²¹ Áanéllíhyée neebe diityéke:

—Ááneráhjáa tsáneere wáyeéévejcoóji tsáápiikye o bóhiitsóné múhdurá ámúhake pajtyéhi.

²² Áronáacáa muurá Píívyéébe Moitséeúvuj tééveri méénútúróné taúhbaju ámúhá ihdé múnáaúvú méénuhíjcyádújuco wápíj tsíméneke ámuha tsáijyu wáyeéévejcoóji íjcyaróné mekihdyahírótsohíjcyáne.

23 Ehdú muurá téhdure ámuha méméénuhíjcyá tsáijyu wáyeéévejcóójí íjcyaróné teene taúhbaju ámuha mewáágóótuki. Aame ¿íveekí muhdú ámuha menééne óhdi méijyácunúhíjcyá tsáápiikyérée téjcooji o bóhíitsóné hallútu?

24 Tsá múu peecútéré tsáápiikye 'íllu uú' néétune. Ímiááné múu díbye íjcyanéjuco nééneé.

Muubá íjcyane Jetsóó nééneé

25 Ehdúu Jetsóó néénéllí Jerotsarée múnáa néjcatsíhi:

—¿Aca tsá éhne áábyeke dítye néhcohíjcyatú idsíjívetsoki?

26 Áróóbeke ¿keená tsaatéubaré íná nééneé? Áánéllíhyéubá bo ávyéjute íjcyarómé cáhcújtsó ímiááné díibyejuco míamúnáake pájtyetétsóibye Crijto díbye íjcyane.

27 Áronáacáubá tsá díibye íjcyatúne. Muurá méwaajácú kiá múnáajpí díbye íjcyane. Muurá ihdyu míamúnáake pájtyetétsóibye tsáácooca tsá múha wáajácúityú kiátú díbye tsááneé.

28 Ehdúu Jetsóodítyú dítye íhjuváné iwáajácúne duurúvájá pañévú iúwáábótsihvu neébe:

—¿A ámuhává éhne méwaajácú kiá múnáajpí o íjcyane? Áronáacá tsá oore táííbúwaríyé o tsáátune. Muuráhjáa o tsáá ímiáábé íjcyáábeke ámuha mewáajácútuube oke wállóónéllíhye.

29 Áánetu ihdyu ó waajácú dííbyeke okée wállóóbeke.

30 Ehdúu Jetsóó nééneé hallútú imíllerómé dííbyeke íékeevéne. Áronáacá tsá dítye ékéévetú íéévú úújetétúnéllíhye.

31 Áróóbekée tsijtye mityame cáhcújtsómé néjcatsíhi:

—¿Aca íhya tsijpi itsááca áánú ehniíñevu méénúráítyúronéhjí méénúiyáhi?

Paritséómú Jetsóó élleu ekééve múnáake wállóóne

32 Aanéhjáa díbye méénuhíjcyánéhjiri míamúnáa íhjuvánhíjcyáné paritséómú lleebóhi. Aanéhjáa múhdurá llúúvájte ávyéjutéma díityéké pájtyénéllí wallóómé duurúvájá tehmejteke dííbye élleu dítye íkéévéébeke itsájtyeki.

33 Aamée dííbyedívú wájtsínáa pámeekéré neébe:

—Tsá ámuháma múhajchótá o íjcyáityúne. Muurá wahájchotaré o íjcyátsihdyu ó oomíjyúco okée wállóóbe élleu.

34 Áijyu muurá ámuha oke menéhcorómé tsá maájtyúmíityú kiá o íjcyáhullévú ámuha meúújetétyurónéllíhye.

35 Áánéllíhyée tsaate néjcatsíhi:

—¿Aca íhya kiávú péébeke maájtyumíjucóóityúné eene neébe? Íhya mityá íñe kiáhjí tsííñé íñújí múnáa pañe memúnáa jodíómú mújtáme élleuvúréjuco díbye pééíñe.

36 ¿Aca íhya tsáma muhdú nééíñe eene meke neebe dííbyeke menéhcorómé díbye íjcyáhullévú meúújetétyuróne?

Píívyéébé Apííchó Jetsóoke cáhcújtsómé pañévú úcaavéne

37 Aanée nihñéejcóójiréjuco tsúúca teene wañéhjí pájtyéijcyóójí Jetsóó kéévánécoba neéhií:

—Tsaate adópivyémé taéllevu metsa o íjchoki.

38 Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééne oke cáhcújtsómé íbuúúné pañévú téhiñe ípívyééveíñe íñujpácýó bohíívú ájcúnéj tehíñe.

39 Ehdúu nehíjcyaaabe dííbyeke cáhcújtsómé pañévú Píívyéébé Apííchó úcaavéné díityéké tükévétsoíñe íñééiyóne. Áronáacá tsáhái téijyu tene tsááíñe éévé úújetétú díibyeé Jetsóó teene wállóóibye íavyéjuvúi óómítyúnéllíhye.

Pahdúváré Jetsóodítyú míamúnáa íjtsámeíñe

⁴⁰ Aanée tsaate dibye íhjuváné illéébóne nééhií:

—Ímíáánéha diibyējuco aabye éhneváa Píívyéébé íhjuú uubálle múnáajpi tsááiíbye.

⁴¹ Téhdurée tsijtye nééhií:

—Diibyējuco muurá aabye Críjto éhneváa míamúnáake pájtyetétsóííbye.

Árónáacáa tsijtye nééhií:

—Árónáa Gariréa iiñúji múnáajpi tsá Críjto íjcyáítyuróne.

⁴² Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééne Dabííúvúj tsiiménémúhaabe dibye íjcyáiñé dííbyeúvúhjáa ícyahíjcyacóómí Berée múnáajpi.

⁴³ Ehdúu míamúnáa páhduváré íjtsámeí Jetsóodítyu.

⁴⁴ Áijyúu tsaate imíllerá dííbyeke iékeevéne. Árónáacáa tsá ditye tehdu méénutúne.

Ávyéjajte tsá Jetsóoke cáhcújtsotúne

⁴⁵ Aanée diitye duurúvájá tehmejté dííbyeke iékeéve tsáárome iévejtéré oomíhi: Aaméhjáa diitye paritséómuma llúúvájte avyéjajtedívú úújetémeke népejtsóme:

—¿Kíávújuco dííbyej? ¿Íveekí tsá ámuha metsívatúne?

⁴⁶ Áánélliihyéhjáa néémeé:

—¿Muhdú íiné hallútú méékeéveé túútaváné íhjuvábekéjǵǵvari? Tsá muurá múha múijyú tehdu íhjuúvatúne.

⁴⁷ Áánélliihyéhjáa nééme diityéke:

—Áánélliihyéha íllure ámuha dííbyedívú máállítsámeíhi.

⁴⁸ Tsá muurá avyéjajte íjcyárómedítyú tsaatéubaré cáhcújtsotú dííbyeke. Téhdure muha meíjcyarómé tsá mecáhcújtsotúne.

⁴⁹ Apáámyéré ihdyu ímityúmé Píívyéébé taúhbaju wáájacutúme íjtsúcunú diibyējuco Críjto íjcyane.

⁵⁰⁻⁵¹ Ehdúhjáa ditye néénéllii diityéejpi Nicodéémó tsápejcóo Jetsóoke ááhívéjeebe néé diityéke:

—Muurá taúhbaju néé tsá peecútéré tsáápihdívú meícúbáhrátsóityú dibye íiná méénune ímíñeúvú mewáájacútúhajchíjy.

⁵² Áánélliihyéhjáa nééme dííbyeke:

—¿Úubá bo téhdure Gariréa iiñúji múnáajpi! Cáhawáa Píívyéébé waajácuháámí dehve u wáájacu tsá muurá Gariréa iiñúji múnáadítyú dííbyé íhjuú uubálle múnáajpi íjcyáiñé némeítyúne.

⁵³ Ehdúhjáa dííbyeke íñééne íhjuháñévvurējuco ditye pééneé.

8

Ihdícyámema ícyahíjcyáne wálle

¹ Áánetúu Jetsóoma muha mepée oríívo bájú íjcyátsihvu.

² Aamée idyé tsíjcyooji tsiiñe muha méoomí duurúvájavu. Átsihvúu míamúnáa dííbyedívú píhcyáávémeke iácúúvéne úwááboóbe.

³ Áánáacáa taúhbájú uwáábojtémá paritséómú tsivá ájyúma íjcyárolle tsíjpiima íjcyálleke ityúvábólleke.

⁴ Áállekée Jetsóo tééjǵa pañe íjcyáábe éllevu itsájtyéne dííbyeke néémeé:

—Úwááboóbej, áámye ájyúma íjcyárolle tsíjpiima íjcyálleke muha métuvááóhi.

⁵ Muuráhjáa Moitséeúvú taúhbaju néé ehdu nééne walléémuke medsíjívétsoíñé néwayúúnevu maáámúneri. ¿Ácooca muhdú u néé téénetu?

⁶ Áánélliihyéé íllure icyánóóvéne íhyójtsíwari caatúnuube ííñuji. Ehdúu Jetsóoke nééme muhdú dibye nééne dííbyé hallúvú iúúbálléroki.

⁷ Aanée éhniíñevuré ditye dillónéllii icyánohjúcunútsihdyu neébe:

—Ané óví ihdyu ámuhadítýú mújyúubá ímityúné méénuhíjcyátuube áámútujkénú díílleke.

⁸ Ehdúu íñéene tsiíñe icyánóóvéne caatúnuube ííñuji.

⁹ Aanée ehdu dibye néérónáa waajácúmé ímityúme íjcyane. Aamée ílluréjuco tsáápiitsadí péécunúne. Tujkénúu kéémejte péécunúhi. Áané boonée iijéjuco dille cóevané tétsihvu Jetsóó úniúvu.

¹⁰ Aanée Jetsóó icyánohjúcunútsihdyu íitécunú iijéjuco tétsihyi íjcyáalleke. Áálekée neébe.

—¿Aca kiávújuco íñe díhyallúvuné úúballéme? ¿A tsá íñe uke muhdú ditye méénúityúne?

¹¹ Áánélliihyée neélle:

—Íhya tsáhaj.

Áánélliihyée idyé Jetsóó nééhií:

—Téhdure o íjcyároobe tsá muhdú uke o méénúityúne. Ahdícyane wa dipyej. Tsiíñe ihdyu ímityúné meenújúcohdiíñe.

Ímiáájuvu míamúnáake Jetsóó wáájácutsóne

¹² Áané tsíjyúu tsiíñe míamúnáake úwááboobe nééhií:

—Muurá peetédú o neébe ííñújiri o íjcyáábej tééveri míamúnáa ímiá uwááboju waajácúu peetédú néene bohííwú diityéké ájcune. Aane oke cáhcujtsómé tsáhájucó ehne múu cúúvétsihyi íjcyadu ímityúné pañe íjcyatúne.

¹³ Áánélliihyée paritséómú nées dííbyeke:

—¿Aca íveekí eene ehdu uure ú némeíhi? Tsá muurá múha uke cáhcújtsóityuróne.

¹⁴ Áánélliihyée neébe:

—Áánerá ímiááné o nééhií. Muurá ó waajácú kiátúhjáa o tsáhullévú o pééiñe. Aane tsá ámuha mewáájácúne.

¹⁵ Muurá míamúnáa íjtsaméiyé ámuhá pañe íjcyánéllii ehdu óhdityu ámuha méjtsámeíhi. Áánetu ihdyu tsáhái icyooca múhdityú o néetu muhdú ditye íjcyane.

¹⁶ Muurá muhdú míamúnáa icyahíjcyané diityémá o ímíbájchoca ó nééiyá ímiáánéjuco muhdú ditye icyahíjcyáne. Árónáa tsá oore o méénúityuróne. Okée wálloobe Llihíyoma muhtsi méméénúiyáhi.

¹⁷ Muurá ámuhá taúhbaju nées míityétsi íiná pájtyene úúballécooca mecáhcujtsóne.

¹⁸ Ahdu muurá íñe ó némeíhijcyá ímiááné muubá o íjcyane. Áábeke oke Llihíyó waajácú okée wálloobe.

¹⁹ Ehdúu Jetsóó néénéllii néeme dííbyeke:

—¿Aca kiá diibye Díícyáání?

Áánélliihyée neébe:

—Oke ámuha mewáájácúmejíí méwaajácúiyá Llihíyoke. Muurá oke ámuha mewáájácúca téhdure méwaajácúiyá dííbyeke.

²⁰ Ehdúu Jetsóó úwaabó duurúvájá pañe Píívyéébé ícúvé dsídsi pícyámeíhíjcyátsihyi íjcyámeke. Áróobekée téjyju tsá múha ékéévetú íéevéi úújetétúnélliihye.

Jetsóoke cáhcújtsotúme tsá úújetétyú dííbyedívu

²¹ Áané boonétúu idyé tsiíñe neebe diityéke:

—Tsúuca muurá ámuhadítýú o péjúcoóhi. Áábeke ámuha oke menéhcorómé tsá maájtyúmíityúne. Ámuha médsíjivee ámuhá imítyuháñe ímíbáávyetúme. Áánéllii o péhullévú tsá óhdivu ámuha meúújetétyúne.

²² Ehdúu Jetsóó néénéllii tétsihyi íjcyame néjcatsíhi:

—Dsíjívetsámeíiibyébáhaja. Íjcyátúnéllii neebe dííbyedívú meúújetétyúne.

²³ Áánélliihyée neebe diityéke:

—Ámuha muurá míamúnáa íji múnáare. Áánetu tsá íji múnáajpi o íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu níjkyéjitu o tsááhií.

²⁴ Áánéllii ámuhakye o nées diibyējuco míamúnáake o pájtyetétsoóbeke cáhcújtsotúme ímityú ímíbaávyetúmeré dsíjiveíñe.

²⁵ Áánélliihyée neéme dííbyeke:

—¿Aca muubá uú?

Áánélliihyée neébe:

—Muurá tsúuca ámuhakye ó nehíjcyá muubá o íjcyane.

²⁶ Aane téhdure múhdurá ámuha meícyahíjcyané ámuhakye ó neéiyáhi. Áronáa okée wálloobe ímiáábé íjcyánéllii oke díbye neénere ámuhakye ó nehíjcyáhi.

²⁷ Ehdúu Jetsóo Cáani Píívyéébedityú diityéké úúbálleroné tsá ditye wáájacutúne.

²⁸ Áámekée idyé neébe:

—Muurá Míamúnáájpídívúu o ipívyéévéébeke páwachékevu ámuha mewátyétyéhcúcooca botsíi méwaajácuú muubá o íjcyane. Tsá táíjtsaméityúré o újcune ámuhakye o nehíjcyatúne. Muurá ihdyu Llihíyó oke neénere ó nehíjcyáhi.

²⁹ Muurá díbye okée wálloobe tsá kiá óhdityu íjcyatúne. Aabe tsá oke íhvéjtsotú díbye ímilléné o méénuhíjcyánéllíhye.

³⁰ Ehdúu díbye neénetu mityame cáhcujtsó dííbyeke.

Naavéneéjte

³¹ Áámekée neébe:

—Muurá íñe ámuhakye o nehíjcyané ámuha mecáhcújtsóne tehdu meíjcyáhajchíí ímiááné tahñéjte ámuha méíjcyááhi.

³² Aame ámuha ímiá uwááboju tsúuca mewáájacumé múhdurá ámuha meícyahíjcyánetu méimíjpyéteéhi.

³³ Áánélliihyée neéme dííbyeke:

—Áánerá muha Aavaráaúvúj tsíménémúhaabe meíjcyámeke ¿íveekí u nées íñetú muha méimíjpyetéíñe tehdu múhójtsí pañe muha meíjcyámekekéjivari?

³⁴ Áánélliihyée neébe:

—Muurá ímiááné ímityúné méénuhíjcyámé tsá ímí íjcyatú éhne múúne tsíjtyé hójtsí pañe íjcyame íjcyadu.

³⁵ Muurá tsaaté hójtsíri íjcyaaabe tsá diityéejpi íjcyatúne. Áánetu ihdyu diityé hajchi diityéejpi.

³⁶ Ahdu Píívyéébé Hajchi o íjcyaaabe ámuhakye ímityúnetu o ímíjpyetétsoomé ímiááné ámuha méimíjpyéteéhi.

³⁷ Ímiáánéjucóhde ámuha Aavaráaúvúj tsíménémúhaabe meíjcyarómé méimíllehíjcyá oke medsíjívetsóné íñe ámuhakye o úwaabóné ámuha mecáhcújtsóiyóné méimíllétúnema.

³⁸ Muurá ihdyu Llihíyó oke túkévéjtsóneri ámuháma ó íhjúvahíjcyáhi. Ahdu muurá ámuháj caani ámuhakye túkévéjtsódújuco ámuha meícyahíjcyáne.

³⁹ Áánélliihyée neéme dííbyeke:

—Áánerá ihdyu múúhá íhdé múnáajpi Aavaráaúvú múúháj caani.

Áánélliihyée Jetsóo nées diityéke:

—Muurá ímiááné dííbyeúvúj tsíménémúhaabe ámuha meíjcyaca dííbyeúvúu ícyahíjcyádú ámuha méíjcyáiyáhi.

⁴⁰ Aaca muurá íñe Píívyéébe oke túkévéjtsóneri ámuhakye o úwáábohíjcyané hallútú tsá ámuha oke medsíjívetsóityuróne. Tsáháa muurá ehdu Aavaráaúvú neétune.

⁴¹ Áronáa ihdyu ámuháj caani íjcyadújuco ámuúha.

Áánélliihyée nééme dííbyeke:

—Áánerá íjcyaaabe tsáápiiye múúháj caani Píívyéébeé. Tsá tsijpi múúháj caani íjcyatúne.

⁴² Áánélliihyée Jetsóó néé diityéke:

—Muurá ímiááné Píívyéébe ámuháj caani íjcyaca oke ámuha méwáyyúiyáhi. Muuráhjáa dííbyedítú o tsáá oke díbye wállóónélliihye. Tsáháa táííbúwaríyé o tsáátune.

⁴³ Aabe ámuhakye o úwaabóné ¿íveekí tsá ámuha melléébohíjcyatúne?

⁴⁴ Muurá ihdyu ámuháj caani Naavéné íjcyánéllii díbye ímillédú ámuha méméénuhíjcyáhi. Muuráhjáa ípívyeevédujuco ímítyuube díbye dsíjívétso múnáajpi. Áábé pañe tsá ímiá íjtsaméí íjcyatúne. Apááñéré álliu dííbyé pañe íjcyáábedítú ímichi teene tsahíjcyáhi.

⁴⁵⁻⁴⁶ Ahdu ámuha menéénéllii tsá meímíletú ímiááné ámuhakye o néhíjcyaróné mecáhcujsóne. Áánetu ihdyu tsá múha oke nééítyuró ímítyuube o íjcyane.

⁴⁷ Muurá ihdyu ímiááné Píívyéébeéjté íjcyame ímíllé dííbyé uwááboju illéébone. Áánetu ámuha dííbyeéjté meíjcyátúnéllii tsá meímíletú teene melléébone.

Aavaráaúvú íjcyátúnáacájuco Críjto ícyahíjcyáne

⁴⁸ Ehdúu Jetsóó néénéllii nééme dííbyeke:

—Ihdyúha ímiáánéjuco muha menéhíjcyáné Tsamááriá iiñúji múnáajpi u íjcyáábé pañe naavéné íjcyane.

⁴⁹ Áánélliihyée neébe:

—Áánerá tsá tápañe naavéné íjcyatúne. Muurá ihdyu íiná o méénúneri Llihíyoke ó ávyéjútsohíjcyáhi. Áánetu ámuha tsá oke maávyéjútúletúne.

⁵⁰ Aane tsá o íjyácunútú oke ámuha maávyéjútsoíyóneri. Áronáa ihdyu Llihíyó ímíllérá oke ámuha maávyéjujsóne. Aabe ihdyu óvíi muhdú néé oke ávyéjútúletúmeke.

⁵¹ Aane ímiááné ámuhakye o néé o néhíjcyáné cáhcujtsómé mújyú dsíjívéjúcóóityúne.

⁵² Áánélliihyée nééme dííbyeke:

—Ímiáánéhaca dípañe naavéne. Muurá eene ínehjírójucó u íhjuváne. Ááneráhjáa Aavaráaúvuma Píívyéébe íhjuú uubálle múnáa íhtsutúme íjcyároméhjí dsíjívéhíjcyáhi. Aanáa muhdú ííwane u néé u néhíjcyáné cáhcujtsómé mújyú dsíjívéityúne.

⁵³ ¿Aca díbye méíhdé múnáajpi Aavaráaúvú ehnííñevu uú? Áhdure ¿aca diitye Píívyéébe íhjuú uubálle múnáaúvú ehnííñevu uú? Ááneráhjáa diitye íjcyarómé dsíjívéhi. Aanéjii tehdu múha uke cáhcújtsóíyónejíivari.

⁵⁴ Áánélliihyée neébe:

—Ihdyu tehdujuco ímiááné oore o ávyéjúttsámeíhíjcyaca tsá múha oke cáhcújtsóítyuróne. Aaca idyé tsá tene ímítyuróne. Áronáa ihdyu Llihíyóré oke ávyéjútsohíjcyá eene ámuhá Píívyéébe díbye íjcyane ámuha menéhíjcyaaabe.

⁵⁵ Áróóbeke tsá ímí ámuha mewáájacutúne. O ihdyu ó waajácú dííbyeke. Muurá dííbyeke o wáájacutúné o nééca ámuháduíyó oo álliu múnáajpi. Áronáa ímiááné dííbyeke o wáájacúnéllii oke díbye nééne ó cáhcútsohíjcyáhi.

⁵⁶ Muuráhjáa díbye méíhdé múnáajpi Aavaráaúvú ímí íjtsúcunú o tsááiñe ímiááné iwáájacúnélliihye. Ááneríi mítyane ímíjyúúveébe.

⁵⁷ Ehdúu Jetsóó néénéllii néémeé:

—¿Aca muhdú 50 pijcyábá u íjcyáábejii u waajácú Aavaráaúvuke?

⁵⁸ Áánélliihyée neébe:

—Ímiáánetúre ámuhakye o néé dííbyeúvíikyée íjcyátúnáacájuco o ícyahíjcyáne.

⁵⁹ Ehdúu díbye néénéllíi néwayúúné éhkebamé dííbyeke iáámúroki. Áronáacáa diityédítýú duurúvájá pañétú múijyúrá wáájácúratúné ijchívyeebe.

9

Hállúvátúúbe tsíju tsíimaváábeke Jetsóó ímíjpyetétsóne

¹ Téhduree tsátsihdyu muha Jetsóoma mepájtyénáa ájtyúmiibe hállúvátúúbekéhjáa tsíju tsíimaváábeke.

² Áábedítýúu muha menéé dííbyeke:

—Uwááboóbej, ¿acáa íveekí áánúke illu tsíju tsíimaváhi? ¿A cáánímútsí imítýú déjúcotu, mityá dííbyé imítýú déjúcotúrej?

³ Áánéllíihyée neebe múúhakye:

—Tsáháa dííbyé imítýú déjúcotu ehdu díbye íjcyatúne. Áhdurée tsá cáánímútsí imítýú déjúcotu tene íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu dííbyeke o íttétsónej tééveri Píívyéébe íhtsútuube íjcyane iwáájácúmeí ehdu píívyeebe.

⁴ Aane ó imíllé okée wálloobe níwaavéné o íjcyané hajchótá o méénune. Muurá meíjyunúcooca tsá múha wákímyeíjyúcootúne.

⁵ Muurá peetédú o néébe ííñújiri o íjcyané hajchótá ímíáájú míamúnáadívú ó bóhówátsohíjcyáhi.

⁶ Ehdúu íñééne ííñújí hallúvú iúníñeri ííñuba ityátsájcóneri dííbye hállúvátúúbeke íhyálluúúcú tááboóbe.

⁷ Áánemáa neebe dííbyeke:

—Díllójcámeítýé éhne ‘dityée wálloóne’ nééiyóné ‘Tsiroée’ némeílbáwúutu. Áhdújucóo díbye téebatu íllójcámeíjyéne óómiñe tsáimiyéjuco ítteébe.

⁸ Áábekéhjáa wáájácuhíjcyámé iájtyúmine néjcatsíhi:

—¿Aca tsá éhne áanu hállúvátuube ácuúcunúúbé piáábó táúmeíhíjcyatúne?

⁹ Áánéllíihyéhjáa tsaate nééhií:

—Díibyéjuco.

Áánetúhjáa tsijtye nééhií:

—Díibyéíñvari. Tsíjpiíye. Áronáa ihdyu paabéjuco dííbye.

Áronáacáhjáa dííbyere páñetu nééhií:

—Muurá díibyéjuco oó.

¹⁰ Áánéllíihyéhjáa nééme dííbyeke.

—¿Aane múhdutú tsúúca ú íttéhi?

¹¹ Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Okée Jetsóó iúúniyi ííñuba ityátsájcóneri táhálluúúcú ityáábóne wallóo ‘Tsiroée’ némeílbáwúutu o íllójcámeítýeki. Áhdújucóo o péébe o íllójcámeíñe tsúúca ó íttéhi.

¹² Áánéllíihyéhjáa nééme dííbyeke:

—¿Aane kiá dííbye?

Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Tsá o wáájácutú kiá ícyooca díbye íjcyane.

Paritséómu dílló hállúvátúúbeke múhdutú díbye íttéjucóóne

¹³ Aabéhjáa tsáimiyéjuco ítteébeke tsajtyémé paritséómu éllevu.

¹⁴ Áijyúu Jetsóó dííbyeke ímíjpyetétsó wáyeéévejcóóji.

¹⁵ Áánéllíihyéhjáa tsííñe díllómé dííbyeke múhdutú díbye íttéjucóóne. Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Okée Jetsóó ííñuba iúúrúnúneri táhálluúúcú táábone o íllójcámeíñe tsúúca ó íttéhi.

¹⁶ Áánélliihyéhjáa paritséomudítýú tsaate nééhií:

—Áánélliihyéhaca tsá dibye Píívyéébedítýú tsáátune. Keená dibye wáyeéévejcóójí ávyejúúlléne.

Áánetúhjáa tsijtye nééhií:

—Árónáa ímítýuube tsá méénúítýuró méénúráítýúronéhji.

Ehdúhjáa paritséómú páhduváre Jetsóodítýú íjtsámeíhi.

¹⁷ Aaméhjáa diibye hállúvátuubée ícyahíjcyaaabe tsáimiyéjuco íítéébeke tsiiñe nééhií:

—¿Aanéhaca diibye eene uke ímíjpyetétsoobe muubá íjcyane ú íjtsúcunúhi?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ihdyu ó íjtsúcunú Píívyéébe ihjýú uubálle múnáajpi dibye íjcyane.

¹⁸⁻¹⁹ Aanéhjáa tsaate diityédítýú tsá cáhcújtsotú diibyéjuco hállúvátuubée ícyahíjcyaaabe dibye íjcyane. Áánemáhjáa cáánímútsikye ipíúvámútsikye néémeé:

—¿Ava diibyéjuco áanu éhneváa hállúvátúúbeke ámuhtsi metsíímávaabe íñe múhdutú tsáimiyéjuco íítene?

²⁰ Áánélliihyéhjáa neemútsi:

—Éée, diibyéjuco.

²¹ Árónáa ihdyu tsá muhtsi mewáájacutú múha dííbyeke ímíjpyetétsóne. Aane tsíímenécojii tuhúulleéhi. Cáhawáa ihdyu medílló ámuéhakye dibye iúúbálle muhdú ímíjpyeténe.

²² Ehdúhjáa cáánímutsi néé diityéké diibyéjuco Jetsóo Crijto íjcyane néémekéhjáa pih-cyáávájá pañétú iwáágóoiñe ditye pítýájcámeíñe apííchori.

²³ Áánélliihyéhjáa neemútsi dííbyekéré ditye idíllóki.

²⁴ Ehdúhjáa cáánímutsi néénéllii tsiiñe ipíúvábabe néémeé:

—Píívyéébekéré tehdujtsó, tsá idyé Jetsóoke. Muurá muha méwaajácú ímítýuube dibye íjcyane.

²⁵ Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—Árónáa tsáháturo o wáájacutú ímítýuube dibye íjcyane. Apááñéré ó waajácú ímiáánée hállúvátuube o ícyahíjcyáábeke oke dibye ímíjpyetétsóne.

²⁶ Áánélliihyéhjáa tsiiñe nééme dííbyeke:

—¿Acáa muhdú uke ímíjpyetétsoóbe?

²⁷ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muuráhané tsúúca ámuéhakye ó úúballéhi. ¿íveeki ámuha méimíllé tsiiñe ámuéhakye o úúballéne ámuha mecáhcújtsokíjivari? ¿Mityá ámuha méimíllé dííbyeke meúraavyéne?

²⁸ Ehdúhjáa dibye néénéllii ílluréjuco ditye dííbyeke iúhbáne nééneé:

—Wa ihdyu uure dííbyeke durááveye. Muurá ihdyu muha Moitséeúvú uwáábóre meúraavyéhi.

²⁹ Muurá muha méwaajácú dííbyeúvumáa Píívyéébe íhjúvahiíjcyáne. Áánetu eene u néébeke tsá muha mewáájacutú kiátúhjáa tsáábe muubá íjcyane.

³⁰ Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—¿Aca muhdú íívane tsá ámuha mewáájacúityú kiátúhjáa tsáábe oke ímíjpyetétsoóbeke?

³¹ Muurá ímítýumé Píívyéébeke píáábó táúmeíyóné tsá dibye lléébóityuróne. Áánetu ihdyu ímiááné dííbyéjté íjcyame dibye ímillédú ícyahíjcyámej téeveri tehdiívanéhji méénuúbe.

³² Tsá muurá mújýú mehdu nééme hállúvátúméhjike ímíjpyetétsoné mewáájacutúne.

³³ Aane muurá diibye okée ímíjpyetétsoobe Píívyéébedítýú itsáátuca tsá tehdiívanéhji méénúityuróne.

³⁴ Ehdúhjáa díbye néénéllíi nééme dílbyeke:

—¿Aca muhdú eene ídaatsónée ímityuube u píívyeebe ú imíllé múúhake u úwaabóne? Ehdúhjáa néémere dílbyeméikye íjchívyetsó píhcyáávějá pañétu.

Píívyébeke ímí cáhcújtsotúmé íjcyá hállúvatúmé íjcyadu

³⁵ Aanée tsúúca Jetsóo waajácúhi. Áábekée tsáijyu íáptyúmííbe neébe:

—¿Aca ímiááné ú cáhcujtsó Píívyébé Hájchikye?

³⁶ Áánéllíihyée neébe:

—Ávyéjuúbej, oke duubállé caabyé díbye íjcyane o cáhcújtso dílbyeke.

³⁷ Áánéllíihyée neébe:

—Díibyejuco muurá íñe úúma o íhjuváne. Aane tsúúca oke u áptyumíhi.

³⁸ Áánéllíihyée dílbyé líiñévú ímímóúúvéne neébe:

—Ávyéjuúbej, uke ímiááné ó cáhcujtsóhi.

³⁹ Ááné boonée Jetsóo nééhií:

—Muuráhjáa ííñujívú o tsáa muhdú míamúnaa ícyahíjcyáné díityéké o wáájácútsóvaábe. Ópée o tsáa ímiáájú wáájácútmé éhne múúne hállúvatúmé íjcyadu néémeke o wáájácútsoki. Áhdurée o tsáa panévare iwáájacúné ítsúcunúhíjcyámeke o néé ímiá uwááboju dítye wáájacútúne.

⁴⁰ Áánéllíihyée paritséómú tétsihyi íjcyame nééhií:

—¿Aca muha tehdu hállúvatúmé íjcyadu?

⁴¹ Áánéllíihyée neebe díityéke:

—Árónáa ámuha díityédú menéeca tsá íná ámúhá hallúrí íjcyáítyuróne. Áánetu ámuha páneere mewáájacúné menemeíhíjcyánéllíi ámúhá hallúrí íjcyáné ímityúne.

10

Obééjámú mójcotu íjcyáné uwááboju

¹ Muurá naní múnáa obééjámú mójcú pañévú llééhówatu úcáávetúmé íhdícyátsihdyúré úcaavéhi.

²⁻³ Áánetu ihdyu díityé tehmeébé úcaavé lleehówatu tééwá tehmeébé pááyúcucooca. Aabe díityéké píúvácooca íjkyéetu waajácúme. Aaméjuco témjco pañétú áachívú dílbye déjutu íjchívyécunúne.

⁴ Aabe kiávú díityéké tsúúlléhullévú úraavyémé dílbyeke iwáájacúnema.

⁵ Áánetu tsíjtyere díityéké píúváhajchíí tsá dítye péétune. Íllure wááme dítye píúvárónáa díityéké iwáájacútúnéllíihye.

⁶ Ehdúu Jetsóo díityéké nééne tsá dítye wáájacutú íná íñééiyóné obééjámú mójcótú díbye íhjuváne.

Jetsóo obééjámú tehmeébédu

⁷ Aanée dítye lléébótúnéllíi tsííñe neebe íboohówájíjtori:

—Oo muurá ímiááné teene obééjámú mójcú lleehówádu.

⁸ Aabéikyée o tsáátúné ihde naní múnáadú nééme úwáábohíjcyá tsíjítóríye. Áróme uwáábóo tsá míamúnaa obééjámúdú nééme cáhcútsohíjcyatúne.

⁹ Aane ímiááné llééhowádú o néébeke cáhcujtsómé tajtyéeveri pájtyetéhi. Aame ííne ímíjyaú íjcyá éhne múúne obééjámú ítyehméébema íjcyame íjcyadu.

¹⁰ Muurá naní múnáajpi íllure ícúbahrá obééjámuke. Áánetúu tsá o tsáátu tehdu míamúnáake o méénuki. Ópée o tsáa díityéké o pájtyetétso ídsíjivéjúcóóityúne bóhí dítye íújcuki.

11 Aabe ímiááné páñétúejpi oo oke cáhcujtsómé obééjámúdú néémé tehmeébe. Muurá obééjámú tehmeébé diityé wájuryi ícúbáhrámeíhi.

12 Áánetu áhdólliihyéré diityéké téhmehíjcyaaabe tsá ímí téhmetúne. Muurá oohíbyé díívaabe diityéké idyóó tsáábedítú díbye wáané boone tsáápiikye díbye tábejcáronetu wácháaavémé ílluréjuco mújtane pahúllevávu.

13 Ehdú muurá diityéjtane waabe ditye áhdónélliihyéré téhméroóbe. Aabe tsá diityédí íjyácunútú ihñéjté ditye íjcyátúnélliihye.

14 Áánetu ihdyu páñétúejpi diityé tehmeébé íjcyadu tahñéjté tehmeébé o íjcyámema muha méwaajácújcatsíhi.

15 Ahdu téhdure Llihíyoma muhtsi méwaajácújcatsíhi. Aabe tahñéjte wájuryi ó ícúbáhráméí ditye iwágóóóvétuki.

16 Téhdure íjcyámé tsijtye jodíómú íjcyáturómé tahñéjté íjcyáímye. Áámeke ó pihjyúcuú pámeere oke cáhcujtsómé tsamééréjuco íjcyámé tehmeébé o íjcyaki.

17 Muurá Llihíyó oke wajyú diityé wájuryi o dsíjívéebe tsiíne o bóhíííbyeke.

18 Tsá muurá múha oke dsíjívétsóítyuróne. Muurá ihdyu o ímíllénélliihyéré o íhvéjtsámeíbyé ó dsíjívéeíhi. Ároobe tsiíne ó bóhííhi. Ehdú táúmiwa Llihíyóo néhdújuco.

19 Ehdúu Jetsóó néénetu páhduváré íjtsámeímye dííbyedítu.

20 Tsaaté neéhií:

—Muurá áábyé pañe naavéné íjcyáábé íjtsaméí mújtáabeke ¿íveekí ámuha mecáhcútsohíjcyá állíuuháñé díbye íhjuváne?

21 Áronáacáa tsijtye neéhií:

—Tsáháubá ehdu naavéné ípañe íjcyaaabe íhjuváiityuróne. Pane ¿aca naavéné ípañe íjcyame hállúvátúmeke ímíjpyetétsóiyáhi?

Jodíómú Jetsóoke éhdíívalléne

22 Áhdurée tsáijyu Jerotsaréeri muha úúníjyá pañe meíjcyánáa duurúvaja Píívyéébe wáábyuta íjcyaja iwáñehjínuhíjcyajcóójí wáñehjínúme.

23 Áánáacáa Jetsóó patyéíñuhíjcyá tsátsii tééjá llehówá úmiwa ‘Tsaromóo’ némeítsihyi.

24 Áábedívúu imícaávéne néemeé: ¿Aanéhaca íñe múhajchótá múúhadívú tsá u wáájácútsámeíityúne? Bo ihdyu apáhajchíí ímiááné dííbyéjuco Críto u íjcyáhajchíí múúhake duubállej.

25 Áánélliihyée neebe diityéke:

—Tsúuca muurá ámuhakye ó nehíjcyará dííbyéjuco o íjcyane. Árone tsá ámuha oke mecáhcútsohíjcyatúne. Téhdure muurá Llihíyo mémeri méénúráítyuróne o méénúneri ó bóhówátsómeíhíjcyará dííbyéjuco o íjcyane.

26 Árone tsá ámuha oke mecáhcútsohíjcyatú táobééjámúdú néeme tahñéjté ámuha meíjcyátúnélliihye.

27 Muurá ihdyu tahñéjté oke waajácú oke icyáhcújtsónélliihye. Áámeke téhdure ó waajácúhi. Aame ímí tehdújuco oke uráávyehíjcyáne.

28 Áánéllii diityéké ó ájcuú múijyú ditye dsíjívéjúcóóítyúne bóhíívu ditye iwágóóóvétuki. Áámeke tsá múha óhdityu dójtúcúityúne.

29 Muurá Llihíyó okée diityédívú téhmétsoobe páme ehnííñevu íhtsútuúbe. Áábedítú tsá múha diityéké dójtúcúityúne.

30 Muurá muhtsi Llihíyoma tsáápiiyéro.

31 Ehdúu Jetsóó néénéllii tsiíne éhkebámé néwayúúné dííbyeke téúhjiri ídsíjívétsóroki.

32 Áronáacáa neebe diityéke:

—Áánerá Llihíyó oke píáábóneri ámuháma méénúráítyuróné o méénuhíjcyáábeke ħííné hallútú ámuha méimíllé oke medsíjívetsóne?

³³ Áánélliihyée néeme dííbyeke:

—Tehdu téené hallútú uke muha medsíjívetsóíñejíivari. Muurá ihdyu íveekí míamúnáajpi u íjcyaaabe Píívyéébedi u díllómeíñé hallútúré uke muha médsíjívétsoóhi.

³⁴ Áánélliihyée neebe diityéke:

—Áánerá ámuhá taúhbaju íjcyáháámitu Píívyéébe nééhií: “Ámuha méijcyá ohdu.”

³⁵ Aane muurá dííbyé uwáábó icyáhcujsóné úráávyémeke ímiáánéjucu díbye íwaajácúháámitu néene dííbyedu ditye íjcyane.

³⁶ Aanéjii muhdú dííbyerée oke ííñujívú wálloobe tehdu oore dííbyé Hajchi o íjcyane o néenejiiivari. Aane ħíveekí ámuha méijtsúcunú ímityúné Píívyéébedityú o íhjuváne?

³⁷ Ihdyu méénúráítyúronéhjé ámuháma o méénuhíjcyáné dííbyedityú tsáátuca tehdújucu ímiáané ámuha tsá oke mecáhcújtsóítyuróne.

³⁸ Aane ihdyu okée díbye wálloone ámuha mecáhcújtsótúrónáa mecáhcújtsó o méénuhíjcyanéjé dííbyedityú tsááne ámuha mewáájacu Llihíyoma muhtsi tsáápihdyuré méijcyane.

³⁹ Ehdúu Jetsóó néené hallútú idyé imíllerómé dííbyeke iékeevéne. Áronáacáa pállójcoobe diityéke.

⁴⁰ Áábemáa tsiiñe muha mepée Joodáa ehnejcuvu tsojtsó múnáajpíi Jóááuvu tsótsohíjcyáhullévu.

⁴¹ Áijyúu mítyane míamúnáa dííbyedívú píhcyavémé néjcatsíhi:

—Tsáháa muurá áanu méénuhíjcyádú Jóááuvu méénúráítyúronéhjé méénuhíjcyatúne. Áronáacáhjáa ihdyu ímiáánéjucu díbyeúvú dííbyedityú úúbállehíjcyáne. Ehdúu néeme Jetsóodityu.

⁴² Áábekée mítyame tétsíi múnáa cáhcujsóhi.

11

Ráátsaro dsíjívéne

¹ Áijyúhjáa ‘Ráátsaro’ némeííbyé Betáániarí íñáállemúpima Maaríaa, Máátaá, íjcyámúpima íjcyaaabe cheméhi.

² Díllée muurá Maaríaa Ávyéjuube Jetsóój tuháácýú pácúúcújpácýori imúríjchóne paacyú íhñíwácori.

³ Aamúpihjáa wallóo tsaatéke Jetsóo éllevu díbye náhbévahíjcyaaabe íhnáhó cheménélliihye.

⁴ Aamée úúballévánetu neébe:

—Árone díbye dsíjívéné tsá íiná íjcyatúne. Ihdyu Píívyéébe íhtsútuube íjcyaaabe íávyéjújtsámeíkíyé ehdu dííbyeke pajtyéne. Áhdure dííbyé Hajchi o íjcyaaabe téénej tééveri o ávyéjújtsámeíki. Ehdúu neebe Jetsóo.

⁵ Mítyanée ivámeííbyé diityéké Máátaá, Maaríaa, Ráátsaroo, íjcyámeke.

⁶ Aabée Ráátsaro íhnáhó chémene ditye úúbállérónáa míjcyoojícúi íjcyá tétsihyi.

⁷ Átsihdyúu botsíi neebe múúhakyé:

—Métsu tsiiñe mepée Jodéa ííñújivu.

⁸ Áánélliihyée muha menée dííbyeke:

—Uwááboóbej, muuráhjáa éijyure téhullé múnáa uke imíllerá ídsíjívetsóné néwayúúnevu íáámúneri. Áhullévú muhdú ú imíllé mepééneé.

⁹ Áánélliihyée neébe:

—Muurá cóoji ímí máájtyumíhi. Áánéllí cóoji úllémeke tsá íiná pájtyetúne.

¹⁰ Áánetu pejco úlleme cábohcaméhi.

¹¹ Átsihdyúu idyé múúhake neébe:

—Muurá ihdyu ménahbéébé Ráátsaro íllure cuwáhi. Áróóbeke ó ákyéjtsóteé téhullévú meúújetédu.

¹² Áánéllíhyée muha menééhií:

—Ávyéjuúbej, áánéllíhyéhaca bóhíiibye ehdu idyé íllure cúwaábe.

¹³ Ehdúu muha menéé ímiá cúwáre díbye nééne meíjtsúcunúnema.

¹⁴ Árónáacáa botsíi ímíñeúvú neebe múúhake:

—Muurá ihdyu ímiáané tsúuca Ráátsaro dsíjivéhi.

¹⁵ Árónáa íllure ó ímíyuuvé díbye dsíjivénáa téhulle o íjcyátúneri éhnííñevu ámuha oke mécáhcújtsoki. Ahdícyane cáhawáá metsu meúújetékij.

¹⁶ Ehdúu Jetsóo múúhake néénéllí Tomáa díbyere ‘Jemééro’ némeíbyé nééhií:

—Ané wa ihdyu metsu pámeere mepéé díbyema téhullévú medsíjiveki.

Dsíjivémeke Jetsóo bóhítsóne

¹⁷ Aanée Betáaniávú muha meúújeténáa úúballémé Jetsóoke tsúuca 4 coojívájuco pájtyene Ráátsaróúvuke ditye cúúúnetu.

¹⁸ Teenée Betáania Jerotsaréetu míñéécú kiróómetrój piínévu.

¹⁹ Aanéhjáa mítyame péé diityépí Máátámúpíke iñáhbénuki.

²⁰ Aanéhjáa diille Máata tsúuca tétsihyíjyuco muha meíjcyane iwáájácúne cáhdahíró Jetsóoke. Áánetúhjáa Maaría ááhivu coéváhi.

²¹ Aallée Máata néé díbyeke:

—Ávyéjuúbej, úpée u íjcyaca táñahbe dsíjivéítyúroobe tsúuca dsíjivéhi.

²² Árónáa ihdyu ó waajácú Píívyéébe uke piááboíñe.

²³ Áánéllíhyée neebe dílleke:

—Díñahbe bóhíhi.

²⁴ Áánéllíhyée neélle:

—Éée, ímiáané ó waajácú díbye bóhíiíñe páneere tsíhdyuréjucu ímíbaávyéijyu pámeere dsíjivémé bóhícoóca.

²⁵ Áánéllíhyée Jetsóo nééhií:

—Muurá dsíjivémeke ó bóhítsóhi. Áánéllí pámeere oke cáhcujtsómé dsíjiverómé bóhíhi.

²⁶ Aame tsá wágóóóvéityúne. ¿A ú cáhcujtsó uke o nééneé?

²⁷ Áánéllíhyée neélle:

—Éée Ávyéjuúbej, ó cáhcujtsó diibyéjucu éhneváa íñe ííñujívú tsááiibye Críjto Píívyéébé Hajchi u íjcyane.

Ráátsaróúvuke Jetsóo kímoovéne

²⁸ Ehdúu íñééne Máata íñaalle Maaría éllevu ipyééne áábánéwu neetéhi:

—Muúllej, Uwááboobe éhtsíhyi íjcyabe uke píuváhi.

²⁹ Áánéllíhyéhjáa íícúí peelle díbyeke iúújetéki.

³⁰ Téijyúu tsáhái muha meúújetétú técoomívu. Kémúélléhréikyée muuha Máata múúhadívú úújetétsihyí.

³¹ Aanéhjáa Maaría diityépíke náhbenúmé íténáa íjchívyéíñú peecútére. Aanéhjáa íjtsúcunúme íñáhbéúvuke ikímóóvéne dille íjchívyéíñúne. Áánemáhjáa úraavyémé dílleke.

³² Aallée múúhadívú wájtsille Jetsóo líiñévú ímímóúúvéne néé díbyeke:

—Ávyéjuúbej, úpée u íjcyaca táñahbe dsíjívéityúroobe tsúúca dsíjívéhi.

³³ Ehdúu iñéene taálle. Téhdurée dííllema péeme tááhií. Aanée Jetsóoke kímóhcó pajtyéhi.

³⁴ Aabée née diityéke:

—¿Kíatúhjáa ámuha mécuuú dííbyeúvuke?

Áánéllihiyée neémeé:

—Cáhawáá metstu meúújeté ténijkye.

³⁵⁻³⁶ Ehdúu ditye nétsiu Jetsóo táánélli néjcatsímye:

—Mítyanée muurá wájuube dííbyeúvuke.

³⁷ Áánetúu tsaate nééhií:

—Áánerá hállúvátúméhjike íttétsohíjcyabée ¿íveekí tsá múhdúubá méénutú dííbyeúvuke díbye idsíjívétuki?

Ráátsaróké Jetsóo bóhítsóne

³⁸ Aamée dííbyeúvú níjkyé hallúvú muha meúújeténáa tsiíne Jetsóo kímoovéhi. Áijyúu teene níkyehéjú wátájcámeí mítyau neéwayúvu.

³⁹ Aanée neebe diityéke:

—Cána eeu neéwayu méínetsoj.

Árónáacáa dííbyeúvú naalle Mááta nééhií:

—Ávyéjuúbej, árónáacáubá tsúúca toocújúcoóbe. Muurá tsúúca 4 coojívájuco mee dííbyeúvúu dsíjívétsihdyu.

⁴⁰ Áánéllihiyée neébe:

—Muuráhané idyé uke o néé oke u cáhcújtsóhajchíí Píívyéébé íhtsútú u ájtyúmiíne.

⁴¹ Ehdúu díbye néénélli awáá íinetsómé teeu neéwayu. Áánáacáa cáamevu icyárúuvéne Cááníma íhgyúvaabe nééhií:

—Ayúju Táácáániíj, uke ó téhdujtsó páneere uke o nééne oke u lléébohíjcyáné hallúvu.

⁴² Muurá ó waajácú oke u lléébohíjcyáne. Ehdu íne uke o néé íjtye míamúnáa icyáhcújtsó ímiááné oke u wáalloóne.

⁴³ Ehdúu Cááníma íhgyúvátsihdyu tsíjpánécoba neébe:

—¿Rátsa Ráátsaroj, díjchivye eene níkyéhéjú pañétu!

⁴⁴ Ehdúu díbye néénemáyé íjchívyéjúcoobe dítyéhjáa bííjínúnéhjimáye. Áánéllihiyée neebe diityéke:

—Métsiñu eene íbííjínuháñe.

Jetsóoke íkééveíñé ditye pítyácójcatsíñe

(Mt 26.1-5; Mc 14.1-2; Rc 22.1-2)

⁴⁵ Ehdúu díbye méénune íajtyúmínélli Maaríama péémedítyú mítyame cáhcujtsó dííbyeke.

⁴⁶ Áánetúu cáhcújtsotúmé paritséómu éllevu ipyééne úúbálettéhi.

⁴⁷ Áané lliíñétúhjáa píhcyaavémé pámeere llúúvájte avyéjútémá tsijtye pañétúejte avyéjute ipítyácójcatsí muhdú dííbyeke imyéénuíne. Aaméhjáa néjcatsíhi:

—¿Aca muhdú íne méméénuú dííbyeke? Muurá ímiáané méénuhíjcyaaabe méénúráityúronéhji.

⁴⁸ Muurá éhdure dííbyeke meíhvéjtsóhajchíí pámeere dííbyekéréjuco ávyéjúúlleíne. Áijyu muurá romáánómú méhdivu icyáyobáávaténe íne méduurúvaja iwácávyáhcóne méhdi ícúbáhráiyáhi. Ehdúhjáa néjcatsímye.

⁴⁹ Áijyúu téené pijcyábari diityédítyú tsaapi piañétúejpi llúúvájte avyéjuube íjcyaaabe Caipáa néé diityéke:

—Ávyetá muutérá mía ámuha ííneúbará wáájacutúme.

⁵⁰ Muurá ihdyu tehdujúco tsáápiye dsíívéiyóné pámeere meóúúvéiyóné íhdétu.

⁵¹ Ehdúhjáa neebe Caipáa Píívyéébere íjtsámeíchóneri Jetsóo dsíjiveíñe jodíómu wáiyuri. Tsáháhjáa íhdityúré iújune ehdu díbye néétune.

⁵² Áronáacáa tsá apáámye wáiyuríyé díbye dsíjivetúne. Téhdurée dsíjiveebe pámeere múhdumé Píívyéébej tsíímé ííñújiri íjcyame dííbyeke cáhcujtsómé ipájtyeteki.

⁵³ Aanée téijyu pítyácójcatsímyé muhdú dííbyeke idsíjívétsoíñe.

⁵⁴ Áánélliihyée tsáhájucó díbye boohówaneúvú péhíjcyatú míamúnááj piíne. Áábemáa muha mepée Jodéa ííñújitu Eeparaívu ííneubará píívyétúné ííñújí piíhírí íjcyácoomívu. Ácoomíyí muha méicyahíjcyáhi.

⁵⁵ Áijyúu lleevárijyucó pajtyeté wañéhjí muháa ténevá pijcyábádú mewañéhjívátéhíjcyáne. Áané íhdéjucóo hállúécoomíji múnaa péécunúné Jerotsaréevu muhdú íicyahíjcyáne íímíbájchómeíki.

⁵⁶ Aaméhjáa duurúvájá pañe íjcyame Jetsóoke íájtyúmíyóneri íjcyame néjcatsíhi:

—¿Muhdú ámuha méijtsúcunúhi? ¿Aca íhya tsááiíbye, mityá tsáhaáj?

⁵⁷ Áánáacáhjáa paritséomú llúúvájte avyéjútémá pámeekéré néé ditye kiá Jetsóo íjcyane iwáájácúcooca íícúi diityéké íúúbálle ditye dííbyeke íékééveki.

12

Tsáápille pácuúcupácyori Jetsóój tuháacyú tsójtsoe
(Mt 26.6-13; Mc 14.3-9)

¹ Aanée téijyu íhyojtsítú tsájcoojíturájucó teene pajtyeté wañéhjí lléeváíñáa Jetsóoma muha mepée Betáániávu díbye bóhíitsoobe Ráátsaro íjcyácoomívu.

² Áijyúu diitye Ráátsarómú mityane majcho meenú dííbyeke idyúúruváne. Áánevuú Máata ájcune máchohíjcyamútsí diíbye Jetsóoma.

³ Áánáacáa ‘náádoó’ némeíñe pacúúcupácyó mityane áhdótsámeíjpacýó itsíváne Maaríá múrijchó Jetsóój tuháacyu. Áánemáa páacyulle íhñíwacoríyé dííbyeke. Aanée pájá pañéré imyéwu cuvááhií.

⁴⁻⁵ Ájpacýó hallútúu múúhadítýú tsaapi Jetsóodívúhacáa méénútsóiibye Tsimóo hajchi Jóoda Íjcarióóté néé múúhake:

—¿Aca íveekí éjpacýo tsá menáhjihénutú 300-jiva tsané pijcyábá wákimyéi áhdodúné téene dsíídsiri ídáátsojtéké mepíáábóiyoki?

⁶ Áronáacáa tsá ímiáané ídáátsojtéké ipíáábóiyóneri íjyácunúnéllii ehdu díbye néétune. Ihdyúhacáa múúhama dsíídsike ityéhmehíjcyánetu íñániíjcyánélliihyéré imílléroobe téjpacýo náhjihénúmeíñe.

⁷ Áábekée Jetsóo nééhií:

—Óvi ihdyu oke téjpacýorí múrijcholle. Muurá ihdyu oke ditye cúúúcooca oke itsójtsoiyónéjucó dille méénune.

⁸ Tsá diitye ídáátsojte kiávú ámúhadítýú pééityúne. Áánetu tsá páijyuvaré ámúhama o íjcyáityúne.

Ráátsaróké idsíjívétsoiyóné ditye pítyácójcatsíñe

⁹ Aanéhjáa mityame tsúúca waajácú Betáaniarí díbye íjcyane. Áánélliihyée tsáácunúme dííbye élleu. Áhduréhjáa imíllémé Ráátsaróké íájtyumíné dsíjiveébekekée díbye bóhíitsoóbeke.

¹⁰⁻¹¹ Téijyúhjáa llúúvájte avyéjulte néjcatsí téhdure Ráátsaróké idsíjívétsoiyóné íveekí dííbyeke Jetsóo bóhíitsonéllii mityane míamúnáa dííbyekéréjucó icyáhcujtsóne úráávyéné hallútu.

Jerotsarée coomívú Jetsóó úcaavéne
(Mt 21.1-11; Mc 11.1-11; Rc 19.28-40)

12-13 Áané tsiíjyúu Jerotsaréevu muha mepéénáa técoomíyí mityame pahúllevá múnáa teenéhjáa pajtyété wañéhjivu péémeé. Aaméhjáa Jetsóó tsááne iwáájácúne wájuhóónema dííbyeke cáhdahírómé illu wañécohíjcyáhi:

—¡Nóóooj, maímijyu áanu ijraéémú Piivyéébe mémeri tsááneéj! Ehdúhjáa nehíjcyámé iwañéjcónema.

14 Áijyúu bóhdiibe íayáne íjju hallúrí tsúúcajátújucóhjáa Píivyéébere íwaajácúháámitu illu néhdújuco:

15 Ámuúha Tsióó cóómi múnáaj, méíllityédíñe. Ámuha éllevu ámuhá avyéjuube tsáá íayáne íjju hájchí hallúri.

16 Ehdúu dííbyedítýú némeíñe tujkénú tsá muha mewáájácútu íná tene nééiyóne. Áronáacáa bóónétu cáámevu díbye íavyéjuuté péénetu muha méítsaavé teenéhacáa nééiyóné ehdu dííbyedítýú tene nehíjcyáne.

17 Aanée tétsihyi íjcyame úúbállehíjcyá muhdúhjáa Ráátsaro dsíjívéebeke díbye bóhiitsóne.

18 Aanée teene méénúráityuróné díbye méénune iwáájácúnéllii mityame cáhdahíró dííbyeke.

19 Áámekée ííténe paritséómú néjcatsíhi:

—Ehdíivane, ámuúhaj. Muurá mityane míamúnáa dííbyekéréjuco úraavyéne. Aane tsá mepíivyetétú muhdú meméénune.

Griéégomu imíllé Jetsóoke íájtyumíne

20 Áijyúu Jerotsaréeri pajtyété wañéhjiri muha meíjcyámé pañe íjcyámé griéégomu.

21 Aamée Gariréa íiñújiri Betsáida íjcyácóómi múnáajpi Perípe éllevu itsááne néehíi:

—Muúbej, muha méimíllé Jetsóoke maájtyumíne.

22 Aanée Perípe Aderéke úúballéné tsamútsíjyuco úúballéné Jetsóoke.

23 Áánélliihyée neebe diityétsikye:

—Tsúúca muurá Míamúnáájpídívúu o ípíivyéévebe o ávyéjuutéíñe éévé úújetéhi.

24 Muurá ímiááne ámuhakye o néé trígó neeváu mebájsou dsíjívéeúdu íjcyátsihdyu íñe mityanéjuco lííyaaténe. Ahdu ó dsíjívée mityame Píivyéébe avyéjuejte íjcyaki.

25 Muurá muhdú íjiri íicyahíjcyajítóré ímillémé wágóóóveéhi. Áánetu ímityúné imyéenuhíjcyané íhvejsómé újcuú mújyú ídsíjívéjúcóóítyúne bóhi.

26 Ahdícyane tsaate tahñéjte íjcyane ímílléhajchíí óví ookéréjuco úraavyéne. Muurá oke íícúvehíjcyámeke Llihíyó ávyéjútsoóhi.

Ídsíjívéeíñe Jetsóó úúballéne

27 Ehdúu íñétsihdyu neébe:

—Muhdú íhya múhduúvúrá ícyooca táííbuwa. ¿Aane muhdú íñe teéne? Óubá Llihíyoke ó táúmeíyá íná oke pájtyénetu díbye oke ipájtyetétsoki. Tsáhaá. Muuráhjáa ímichi téénéllii oke wálloóbe.

28 Átsihdyúu neébe:

—Ayúju Llihíyój, óví ihdyu ú bóhówájsómeíhi. Áánélliihyée níjkyéjitu Píivyéébe néehíi:

—Tsúúca muurá ó bóhówájsómeíhi. Áronáa éhníínevu tsiíñe ó bóhówájsómeíhi.

29 Aanée tétsihyi íjcyame illéébóne néehíi:

—Chijchi ihjyúváhi.

Áánetúu tsijtye néehíi:

—Níjkyéji múnáajpi dííbyema ihjyúváhi.

³⁰ Áánélliihyée neebe diityéke:

—Áánerá ihdyu ámuhakye iñéérone ookéré neébe.

³¹ Aane tsúuca míamúnaa ímityúmé ijcyanévú néétsámeííñe éévé úújetéhi. Téhdure ííñújí avyējuube Naavéné tsúuca táhjátsáméíhi.

³² Muurá oke cáámetu wátyétyéhcuímyé pámeere óóma ijcyaki.

³³ Ehdúu bóhówájtsoobe Jetsóo muhdú ditye dííbyeke dsíjívétsoíñe.

³⁴ Áánélliihyée néeme dííbyeke:

—Áánerá muha mélléébohíjcyá Píívyéébé waajácúháámitu ditye éévehíjcyané míamúnaake pájtyetétsóibye Críjto muhdú íjcyáityúne. Áánáa muhdú u nées u dsíjíveíñe Míamúnáájpidívúu u ípívyééveébe. ¿Mityá tsíjpiiyéí dííbyej?

³⁵ Áánélliihyée neébe:

—Muurá ihdyu peetédú o neébe wahájchotáwuúré ámuháma ó íjcyáahi. Áánéllii ímíáámeréjuco meíjcyá ámuháma o íjcyánej téeveri péjcodu néene ímityúné ámuhakye idyómájcótuki, ámuha éhne múúne cúúvétsihyi íjcyame wáájácúmeítyúmé íjcyadu meíjcyátuki.

³⁶ Ahdícyane peetédú o neébedi ímíá uwááboju íjcyane mécahcújtsó téeneréjuco ámuhadítyú íbóhówaúcunúki. Ehdúu Jetsóo diityéké iñétsihdyu péébe tsáhájuco tsiíñe diityédívú bóhówáávetúne.

Jetsóoke jodíómudítyú tsaate cáhcújtsotúne

³⁷ Mítyáméj piínévú méénúráityúronéhjí díbye méénuhíjcyárónáa tsaate tsá dííbyeke cáhcútsohíjcyatúne.

³⁸ Ehdúhjáa ditye cáhcújtsóityúné Píívyéébe néene dííbyé ihjyú uubálle múnáajpi Itsaía cáátunúné nééhií:

Píívyéébeéj, ¿a íjcyámé tsaate méuwaábori íícuvémej? Muurá tsúuca ú úújetsójúcoorá diityéké dííhtsútuvu.

³⁹ Muuráhjáa ímíáané tsá ditye cáhcútsohíjcyatú dííbyeke. Íllúhjáa idyé tsiíñe caatúnuube Itsaía:

⁴⁰ Píívyéébere ihdyu diityéké pívyétejtsó hállúvatúmé íjcyadu néeme ííbuúúné wáájácúmeítyúmé íajtyumíjúcooróné illéébójúcooróné ‘ehdúháaca’ iñéétuki, aame dííbyéjúcooro diityéké ímityúnetu ímíjpyetétsóíyóóbedi ííícúvétuki.

⁴¹ Ehdúhjáa neebe Jetsóodítyú Itsaía Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi tsúúcajátújuco dííbyé íhtsútú íatyúmihíjcyánéllíhye.

⁴² Ároné pañee mítyame cáhcujtsó tamúnaa jodíómú Jetsóoke ávyējuje íjcyároméhjimájuco. Aamée dííbyeke icyáhcújtsoróné tsá pámehdívúré bóhówáávétsojú paritséómú diityéké píhcyáávéjá pañétú wáágóóíyóné apííchori.

⁴³ Imíllerómée ímí Píívyéébema íjcyane. Áronáacáa éhniíñevu imíllémé míamúnáamáyé ímí íjcyane.

Jetsóo uwáábó lléébotúmé díllómeí ímityúmedi

⁴⁴ Ájyúu Jetsóo kéévánécoba nééhií:

—Muurá oke cáhcujtsómé tsúuca cáhcujtsó Llihíyoke okée wállóóbeke.

⁴⁵ Áhdure oke ájtyumímé tsúuca ájtyumí dííbyeke.

⁴⁶ Muuráhjáa peetédú néene ímíá uwáábójuma o tsáá ííñujívú teene cáhcujtsómé éhne múu cúúvétsii íjcyadu ímityúné pañe íjcyájúcoótuki.

⁴⁷ Aane íñe o úwaabóné illéébójúcooróné cáhcújtsótúmeke tsá o nééityuró ímityúmé ditye íjcyane. Tsáháa o tsáátu míamúnáadi o ícúbáhraki. Ópée o tsáá diityéké o pájtyetétsoki.

⁴⁸ Áronáa ihdyu muhdú míamúnaa ícyahíjcyáné ímíbájchómeícyooca íñe o úwáábohíjcyáné íéhdíiválléne cáhcújtsotúmé tééné déjúcotu néétsáméíhi.

⁴⁹ Aane íñe ámuúhake o nehíjcyanéhí tsá táíjtsaméityúré o újcune o nehíjcyatúne. Muurá ihdyu Llihíyó okée wáloobe oke néhdújuco ámuúhake o úwáábohíjcyáne.

⁵⁰ Aane ímiáané dííbyé uwááboju lléébome újcuú mújyú idsíjívéjúcóóityúne bóhi. Ehdú ámuúhake o nehíjcyá Llihíyó oke néhdújuco. Ehdú neebe Jetsóo.

13

Ímamyémúj tuhááñé Jetsóo níjtyune

¹ Aanée teene pajtyété wañéhí lleevaríjyucó íjcyánáa tsúuca waajácuube míamúnáama íñújiri ícyahíjcyátsihdyu Cááni élleu ióómiíñe. Aabée mítyane múúhake iwájyune úújétsohíjcyá múúhadítyú ipyétsihvújuco.

² Áanáacáhjáa tsúuca Tsimóo hajchi Jóoda Ijcaríóóté íbúwá pañévú Naavéné úcaavé díbye díbyedívú méénútsóíñe íjtsaméma.

³ Aabée Jetsóo waajácú Cááni Píívyéébe élleu tsiiñe ióómiíñe. Téhdurée waajácuube díbyeke díbye pícyoone páné avyéjuubéré díbye íjcyaki.

⁴ Aabée majchorí muha meíjcyánáa hállúeja íwajyámú ityácórívéne ípáacyuméibávú íjpinétú chíaavéhi.

⁵ Áánemáa lííyíhló pañévú nújpacyo ipícyójpacyori múúháj tuhááñe íñíjtyúne páacyuube eenée íjpinétú ichíáavéhbari.

⁶ Aanée Tsimóo Péedoróké díbye níjtyúíyónáa neébe:

—Ávyéjuúbej, ¿aca muhdú ívane oke u níjtyuú tájtyúhaacyu cáabyekérá uke o níjtyúíyóóbeke?

⁷ Áánéllíhyée neébe:

—Tehdújuco. Áronáa tsá u wáájacutú íveekí ehdu o méénune. Aane ihdyu cáhawáá óví u waajácúhi.

⁸ Áánéllíhyée neebe Pééodoro:

—Áronáa tsá oke u níjtyúítyuróne. Muurá ihdyu uke o níjtyúíyáhi.

Áronáacáa neebe díbyeke:

—Muurá uke o níjtyútuca tsá u íjcyáítyuró táavyéjuejpi.

⁹ Áánéllíhyée idyé neebe Pééodoro:

—Ávyéjuúbej, aanéjíva tsá apááñéré tájtyúhaacyu u níjtyúityúne. Téhdure oke níjtyu táhníwáuma táhójtsicu.

¹⁰ Áánéllíhyée Jetsóo néé díbyeke:

—Muurá iávúhcútsihdyu íjchivyémé íjtyúhaacyuréjuco níjtyámeíñe íjpi íñuvájúcóótúnéllíhye. Ahdu muurá ícyooca ímíhyero ámuúha. Áronáa tsá pámeére.

¹¹ Ehdú neebe múúhadítyúhacáa tsaapi díbyedívú méénútsóíñe iwáájácúnema.

¹² Ehdú múúháj tuhááñe íñíjtyúne tsiiñe íwajyámuvu iúcáávéne ácuúveebe múúháj pinévú ípyée iácuúcunúhíjcyátsihvu. Áánemáa neebe múúhake:

—¿A ámuha méwaajácú íveekí ehdu ámuúhake o méénune?

¹³ Muurá ámuha oke médílohíjcyá Uwáábóóbemáyé Ávyéjuube o íjcyane. Aane díibyéjuco o íjcyáábeke ihdyu tehdújuco ámuha oke medílohíjcyáne.

¹⁴ Muurá ímiáané Uwáábóóbemáyé Ávyéjuube o íjcyároobe ámuúháj tuhááñe o níjtyúhi. Aane ihdyu óví tehdú ámuha ménítyúcatsíhíjcyáhi.

¹⁵ Muurá ehdu o meenu tehdú ámuha pamévakéré maáveyejuúlleki.

¹⁶ Muurá ímiáané ámuhakye o néé tsané avyējúúbé úníu múnáajpi tsá diibye íavyējúúbé ehniĩñevu íjcyatúne. Áhdure tsaate tsáápiikye tsiéllevu wálloobe tsá diityé ehniĩñevu íjcyatúne.

¹⁷ Ehdú ámuhakye o néhijcyané ámuha melléébóne tehdu meícyáhajchíí muurá ííne imíjyaú ámuha meíjcyááhi.

¹⁸ Áronáa tsá pámeere tehdu ámuha meíjcyáityúne. Muurá ó waajácú caatyé ímiáané tahñéjté íjcyane. Áronáa ihdyu tehdujucó tene pájtyeííne tsúúcajátújucóo Píívyéébe íwaajácúháámitu íllu néhdújucó: “Dííbyema muhtsi memáchohíjcyároobe óhdivu méénútsoóhi.”

¹⁹ Ehdú oke tene pájtyeííne íhdétújucó ámuhakye o úúballéné néhi tene pájtyeíjyu ámuha oke mecáhcújtso ímiáané diibyéjucó o íjcyane.

²⁰ Aane ímiáané o néé ííne ámuhakye o wállóómeke ímí iwáátsúcúpéjtsómedi íícuvémé idyé muurá ookéjucó íícuvéne, áhdure Llihíyó okée wállóóbekéjucó dítye íícuvéne.

*Jetsóó úúballé dííbyedívú Jóóda méénútsoííne
(Mt 26.20-25; Mc 14.17-21; Rc 22.21-23)*

²¹ Ehdúu Jetsóó múúhakye íñétsihdyu múhduúvúrá illííne muúcunúmeííne tsiííne nééhií:

—Muurá ímiáané ámuhadítýú tsaapi óhdivu méénútsoóhi.

²² Aanée tsá muha mewáájácútu cáábyedítýú díbye nééneé. Áánéllíihyée muha íllure méíítcatsíhi.

²³ Téijyúu muha memájchónáa mítyane díbye oke ívámeííbyé dííbyé úníuri ó ácuúcunúhi.

²⁴ Áábekée oke Tsimóo Pééodoro néé o díílo dííbyeke ímichi cáábyedítýú ehdu díbye nééneé.

²⁵ Áhdújucóo dííbyeke áábánéwu o nééneé:

—Ávyéjuúbej, ¿aca caabyé ímichi úhdivu méénútsoóhi?

²⁶ Áánéllíihyée neébe:

—Pááaho o éeníyohóvú o ájcuúbe.

Ehdúu neébere íeeníyohóvú ajcú Tsimóo hajchi Jóóda íjcarióóteke.

²⁷ Áijyúu tsúúca dííbyé pañévú Naavéné úcaavéné iwáájácúne Jetsóó néé dííbyeke:

—Wa bo íícúí ííná u méénuííne méénuj.

²⁸ Ehdúu díbye nééne tsá muha dííbyema majchóri meíjcyámedítýú tsáápiubaré wáájácútu íveekí ehdu díbye dííbyeke nééneé.

²⁹ Tsaatée íjtsúcunú dsíídsí tehmeébé díbye íjcyánéllíi ehdu díbye nééne wañéhjí wáábyuta tsíeméné díbye íáhdoki. Áhdurée íjtsúcunúme ídáátsojtéké díbye dsíídsitu ájcúiyóné ehdu díbye nééneé.

³⁰ Aanée diibye Jóóda Jetsóó pááahóvú ajcune ímájchóne múúhadítýú péjucóo tépejco.

Jetsóó táuhbaju

³¹ Áábe déjuvúu Jetsóó nééhií:

—Ícyooca ihdyu Míamúnáájpídívúu o ípívyéévebe ó ávyéjuúteé Píívyéébe avyéjú iwáájácúmeíki.

³² Aane lléváhréjucó muhtsi maávyéjútsojcatsííne Píívyéébema.

³³ Muurá ámuhakye o pícyoíínumé oke ámuha menéhcóromé tsá maájtyúmíityú áátsíméjucó ámuha meíjcyaróme. Aane ámuhá avyéjútékée o néhdu tsá ámuha ícyooca mepééityú o péhullévu.

³⁴ Áhdícyane ámuhakye ó táuhbá muhdú ámuhakye o wájyudu ámuha mewáájycatsíki.

³⁵ Muurá ímiáané ámuha mewáájycatsíhajchíí téénetu pámeere míamúnaa waajácúu ímiáané tahñéjté ámuha meíjcyane.

Jetsóó úúballé Péédoro tóónúmeíñe
(Mt 26.31-35; Mc 14.27-31; Rc 22.31-34)

³⁶ Ehdúu Jetsóó néénéllii Tsimóo Péédoro néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿aca kiávú ú peéhi?

Áánélliihyée neébe:

—Ícyooca tsáhái óóma u pééityúne. Árónáa bóónétúi oke ú úráávyeéhi.

³⁷ Áánélliihyée Péédoro néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿Aca íveekí tsá ícyooca úúma o pééityúne? Muurá téhdure ó dsíjívéiyá diwájyuri.

³⁸ Áánélliihyée neébe:

—¿Aca ímiááné u néé tawájyuri u dsíjívéiyóne? Muurá ímiáánetúré uke o néé ípyejco cáracái májtsívátúnáa oke u úráávyeróóné u tóónuíné 3-ijyúva.

14

Jetsóoj tééveríyé Méécáánidívú meúújeténe

¹ Aane ihdyu íínerí maáábímyeídíñe. Llihíyoma múhtsidívú mecátsípááve.

² Muurá díbye íjcyáhulle íjcyáne meíjcyáiyotsíhji. Muurá tene íjcyátuca idyé ó nééiyá tene íjcyatúne. Árónáa íjcyáne. Áánéllii o péé téhullévú ámúhá ihde o ímíbájchoki.

³ Aane o ímíbáávvyetsódú ámuha tahñéjteke ó ujcúvaá tsatsíhyí meíjcyaki.

⁴ Muurá ámuha méwaajácú kiávú o pééíñe. Áhdure ámuha méwaajácú muhdú téhullévú ámuha meúújetéíñe.

⁵ Ehdúu múúhake Jetsóó néénéllii Tomáa nééhií:

—Ávyéjuúbej, tsá muha mewáájácú kiávú u pééíñe. Téhdure tsá muha mewáájácú muhdú téhullévú meúújetéíñe.

⁶ Áánélliihyée neebe dííbyeke:

—Oo muurá téhullévú úújeténe júúvádú o néébedi ímiá uwááboju íjcyane cáhcujtsómé ujcú mújyú idsíjívéjúcóóityúne bóhi. Aame tajtyéeveri úújeté Llihíyodívu.

⁷ Muurá ámuha oke mewáájácúhajchíí tsúuca téhdure méwaajácú Llihíyoke. Tsúuca muurá ámuha máajtyumí dííbyeke.

⁸ Áánélliihyée Perípé nééhií:

—Ávyéjuúbej, cána múúhake dájtyumítsó Díícyáánidívú muha téeneri meíjácunújúcóótuki.

⁹ Áánélliihyée neebe dííbyeke:

—¿Aca muhdú íhyajchótá ámúhama o íjcyáábeke tsá oke u wáájacúpityúne? Muurá oke ájtyumímé tsúuca ájtyumí Llihíyoke. Aanéjji ¿muhdú Llihíyodívú ámúhake o ájtyumítsóiyóné oke u nééhií?

¹⁰ ¿Aca tsá u cáhcújtsotú dííbyema tsáápihdyuré muhtsi meíjcyane? Muurá díbyere tajtyéeveri ámúhake uwáábohíjcyáhi. Tsá íiná óhdityuré o újcune o méénuhíjcyatúne.

¹¹ Aane ihdyu mecáhcújtsó tsáápihdyuré muhtsi Llihíyoma meíjcyane. Pane eene méénúraítyúronéhji ámuha meííténáa o méénuhíjcyanéúbatu bo oke mecáhcújtsoj.

¹² Muurá ímiááné ámúhake o néé oke ímí cáhcujtsómé téhdure o méénuhíjcyádú méénúraítyúronéhji méénuíné. Muurá Llihíyodívú o úújetéébé téhullétú diityéké o píaabómé éhnííñevu íjcyanéjji méénuúhi.

¹³ Aane panévare ámuha dííbyeke tamyémeri metáúmeímyeke ó píááboó téeneri dííbyé íhtsútú o bóhówájtsoki.

¹⁴ Áhdícyane panévare píáábó tamyémeri ámuha metáúmeíñetu ámúhake ó píááboóhi.

Jetsóó néé Píívyéébé Apííchó iwállooíñe

¹⁵ Aane óvíi ímiááné ámuha oke mewáýyúhajchíí melleebó muhdú ámuha meíjcyaiñé ámuhakye o nehíjcyáne.

¹⁶ Muurá Llihíyoke ó táúméíí díbye ámuha éllewu iwállo Íapííchó ámuhakye tene ípíáábohíjcyana panévatúré ímí ámuha meíjcyaki. Aane tsá ámuhadítýú kíá íjcyáítýúne.

¹⁷ Muurá teene ímiájíjtóvú meke waajácútsóhi. Aane tsá úcáávéítýú íjéne úráávyehíjcyámé pañévú teene dítye wáájácútúnéllííhye. Áánetu ihdyu ámuha tsúúca méwaajácú ámuháma tene íjcyánéllííhye. Aane ámuhá pañévú úcáávééhi.

¹⁸ Ahdícyane tsá ámuhakye o íhvéjtsóítýúne. Muurá tsiíñe ámuha éllewu ó tsaáhi.

¹⁹ Aabe lléváhréjucó íjítu o péébeke tsáhájucó múha oke ájtyúmíítýúne. Áronáa ihdyu ámuha oke máájtyúmíí o bóhihdu ámuha mebóhííñéllííhye.

²⁰ Aane cáhawáá óvíi ámuha méwaajácú muhdú Llihíyoma muhtsi meíjcyane, téhdure muhdú ámuháma tsame meíjcyane.

²¹ Aane ihdyu óvíi oke wáýyume lleebó muhdú díityéké o nehíjcyáne. Ááneri úújétsoímyé ímiááné oke iwáýyune. Áámedívú o wáájácútsámeímyeke muhtsi Llihíyoma méwáýyúhi.

²² Ehdúu Jetsóó néénéllíi tsijpi Jóóda Ijcarióóté íjcyátuube néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿aca íveekí múúhadívúré ú waajácútsáméíí tsíjtyedívú wáájácútsámeítýuúbe?

²³ Áánéllíihyée neébe:

—Muurá oke wáýyume o nééne lléébómedívúré ó waajácútsáméííhi. Áámeke Llihíyó iwáýyúne díityé pañévú Íapííchó pícyoó téénej tééveri ímí tsaméhjí díityémá muha menáhbévájcatsíki.

²⁴ Muurá o nééne lléébotúmé tsá oke wáýyutúne. Ehdú íñe ámuhakye o nehíjcyáne tsá táíjtsaméí íjcyatúne. Muurá ihdyu okée wálloobe Llihíyóre ehdu ámuhakye nehíjcyáhi.

²⁵ Aane íñe ámuhakye o nehíjcyá ámuháma o íjcyáne hajchóta.

²⁶ Áronáa bóónétu Llihíyó Íapííchó ámuha éllewu wálloonéréjucó ámuhakye píááboíñé panévatúre. Aane ámuhakye tükévétsoó muhdú ámuha meíjcyaiñé ámuhakye o úwáábohíjcyánetu. Téhdure tsíñehjívú ámuhakye waajácútsóíñe.

²⁷ Aane ámuhakye o pícyoíñúmé tadyéjuvu ehdícyároné pañe ímíñeúvú méíjcyaco ííneri íjtsámeítýúme. Áronáa tsá ámuhakye o néétu míamúnaa ímíjyútsócatsíhíjcyádú nééne íjtsaméma ámuhakye o pícyoíñuíñe.

²⁸ Aane muurá ámuhakye o nehíjcyá lléváhréjucó ámuhadítýú o péébe idyé tsiíñe ámuha éllewu o tsááiñe. Aane ímiááné ámuha oke mewáýyúhajchíí méímíjyúúveé Llihíyó táehnííñevu íhtsútuube íjcyáábe éllewu o pééneri.

²⁹ Aane ámuhakye o úúballé íhdéjucó néhi tehdu tene pájtyéijyu ámuha mecáhcújtso ímiááné o nehíjcyáne.

³⁰ Aane íñe nihñéréjucó ámuháma o íhgyuváne. Tsúúca muurá ííñújí avyéjuube átérééjpiyé íjcyároobe tawáábyú tsáábe pííhíjucóóhií.

³¹ Áábedívú ihdyu ó íhvéjtsáméíí Llihíyó ímillédújucó pámeere míamúnaa iwáájácú ímiááné dííbyeke o wáýyúnéllíi díbye oke néhdújucó o íjcyaiñe.

Ahdícyane ílluréjucó metsu mepéekíí. Ehdúu neebe múúhakye Jetsóo.

15

Jetsóó néé Óóvahédú íñééneé

¹ Aabée tsiíñe múúhakye úwááboobe nééhií:

—Oo muurá óóvahédu. Áánetu Llihíyó tééhé tehmeébédu.

² Aabe dówacárohiicyá tahñéjté íjcyájúcoórómedityú táuwááboju bóhówaúcunútúmeke éhne múúne teehe óóváhetu néévahíjcyátúwajcáji téené tehmeébé wáágóohíjcyádu. Áánetu ihdyu ímiáánéjucó tahñéjté íjcyámedityú táuwáábó bóhówaúcunúmeke píááboobe éhniíñevu ímí ditye teene iúráávyeki.

³ Muurá tsúúca ámuhákye o úwáábohíjcyáne j téeveri ámuha méimíbaavyéhi.

⁴ Ahdícyane óóma ámuha meíjcyame óhdityu medówáávedíñe. Muurá úméhetu téwajca víúúvewájcá tsá néévájúcootúne. Ahdu muurá óhdityu ámuha medówáávéhajchíí tsá ímiá uwááboju ámuháditýú bóhówaúcunújúcóóityúne.

⁵ Aane óóvahédú oó. Áánetu ámuha tééhéwajcánédu. Aame óhdityu ámuha medówáávetúhajchíí ímiá uwááboju ámuháditýú bóhówaúcunúhi. Áánetu óhdityu ámuha medówáávéhajchíí tsá Píívyéébe ímillédú ámuha meíjcyáityúne.

⁶ Aame ílluréjucó ámuha mewágóóóveíñe éhne múúne teene óóváhetu néévahíjcyátúwajcáji mewáhdáhinúné mecóvajtsódu.

⁷ Muurá tahñéjté ámuha meíjcyame óhdityu dówáávetúmére ímí táuwááboju meíjtsúcunúhajchíí tehdujucó ámuha meíjcyaiñe. Aame ámuha píáábó metáúmeíñevu ámuhákye ó ájcuúhi.

⁸ Muurá ímiá uwááboju ámuháditýú bóhówaúcunúhajchíí ímiááné Llihíyoke ámuha máávyéjútsoóhi. Aame ámuha meíjcyaa ímiááné táuráávyé múnáa.

⁹ Muurá ámuhákye mítyane ó wajyú Llihíyó oke wájuryu. Áánéllii oke méihvéjtsodíñe.

¹⁰ Muurá tátyaúhbjajúúné ámuha melléébóne tehdu meícyáhajchíí ámuhákye ó píááboó íñe Llihíyó taúhbjajúúné o lléébónéllii oke díbye píáábohíjcyádu.

¹¹ Ehdu íñe ámuhákye ó nehíjcyá tsaméhji téeneri meímíjyúúveki.

¹² Áánéllii ámuhákye ó nehíjcyá ámuhákye o wájuryu ámuha mewájuryúcatsíki.

¹³ Muurá o dsíjiveneri ámuhákye ó úújétsoó mítyane ámuhákye o wájurye. Tsáhájucó muurá tsiíñe muhdú éhniíñevu mewájurye meúújétsóityuróne.

¹⁴ Aane íñe ámuhákye o nehíjcyané ámuha melléébóne tehdu meícyáhajchíí ímiááné táñahbévajte ámuha meíjcyáhi.

¹⁵ Áámeke tsá ámuhákye o díllotú táwákimyéi múnáadi. Muurá tsané avyéjúúbé wákimyéi múnáa tsá wáájácutú muhdú íavyéjuube íjtsámeíñe. Áánéllii ihdyu ámuhákye o néé táñahbévajte ámuha meíjcyane íñe páneere muhdú oke Llihíyó úwáábohíjcyané ámuhákye o úúbállehíjcyanéllíhye.

¹⁶ Tsáháa oke ámuha menéhcoobe íñe ámuháma o íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu oore ámuhákye ó ujcú tahñéjté ámuha meíjcyámedityú ímiá uwááboju íbóhówaúcunú mújyú níjkéváityúne. Aame ámuha Llihíyoke tamyémeri panévá píáábó metáúmeícyooca ámuhákye píáábóííbye.

¹⁷ Áánéllii ámuhákye o néé ámuha mewájuryúcatsíki.

Jetsóoke cáhcújtsotúme dííbyeéjte tsárilléne

¹⁸ Aane ámuha oke mecáhcújtsóné hallútú tsaate ámuhákye tsárílléhajchíí múu ítsaavé okée ítsáríllédújucó ditye ámuhákye tsárilléne.

¹⁹ Muurá ditye íjcyadu ámuha meíjcyaca ámuhákye wájuryúyóme. Áronáacáa diityédityú ámuhákye o újcúnéllii ámuhákye tsarílleímyé diityédú ámuha menéjúcóótúnéllíhye.

²⁰ Aane cáhawáa meíjtsúcunu éhnée tsané avyéjúúbé wákimyéi múnáajpi íavyéjúúbé éhniíñevu íjcyáityuróné ámuhákye o nééneé. Aane muurá oke ícúbahrádúré ámuhádi ícúbáhraímye. Muurá táuwáábó illééboca idyé ámuha meúwaabóné lléébóiyóme.

²¹ Ehdu páhduvaré ámuðakye dárííveímyé tahñéjté ámuha meíjcyáné hallútú okée wálloobe Píívyéébeke iwáájácútúnéllííhye.

²² Muuráhjáa diityé uwáábovu o tsáátuca tsá oke ditye tsárílléítyuróne. Aacáa tsá diityé hallúrí ímityúné íjcyáítyuróne. Áronáa ícyooca diityé hallúrí teene íveekí oke cáhcújtsotúme íllure oke tsáríllehíjcyánéllííhye.

²³ Tsá idyé apáábyekéré oóke, muurá Llihíyomájuco múhtsikye ditye tsárilléne.

²⁴ Muurá diityej píínévú méénúráítyúronéhjí o méénuhíjcyátuca tsá diityé hallúrí íná íjcyáítyuróne. Áronáa ténéhjí múubará méénúítyuróné o méénuhíjcyáné ájtyumíjúcoorómé ¿íveekí íllure múhtsikye tsaríllehíjcyá Llihíyoma?

²⁵ Áronáa ihdyu tehdújucu oke ditye tsárilléné dííbyé waajácúháámitu íllu tene néhdújucu: “Íné ímityú o méénútúróóbeke oke tsarílléme.”

²⁶ Árone ihdyu óví Píívyéébe Apííchó ámuha éllevu o wálloonéréjucu ámuðakye túkëvejtsóné táuwaábó ámuha meméénuki.

²⁷ Ahdícyane óví ámuha teene méméénuhíjcyá íñée táwákímyeí o tújkénútsihdyu óómaye ámuha meícyahíjcyádú íjcyame.

16

¹ Ehdu íñe ámuðakye ó nehíjcyá ámuha meíjcyátsíívyéne oke meíhvéjtsótuki.

² Muurá ámuðakye waagóoímyé pihcyáávejááné pañétu. Áhdure tsaatéke ámuðadítýú ídsíjívétsone íjtsúcunúmye tehdújucu Píívyéébe ímillédú ímyéénune.

³ Ehdu muurá dáríívémeímye Llihíyoma múhtsikye iwáájácútúnéllííhye.

⁴ Aane íñe ámuðakye ó úúballé néhi tene pájtyéijyu ámuha meítsááveki. Tsáháa éjyu ámuðakye teene o úúbálletú ámuðamáyéikyé o íjcyánéllííhye.

Píívyéébe Apííchó meke píaabóne

⁵ Aabe ícyooca tsúúca ámuðadítýú o péjúcoó okée wálloóbe éllevu. Áronáa tsá tsáápíuba ámuðadítýú oke díllotú kíávú o pééíñe.

⁶ ¿Muhdú ámuha kehdóvémeéhjíúvú ámuðakye o úúballénéllííhye?

⁷ Áronáa ihdyu tehdújucu ámuðadítýú o pééíñe. Muurá o péétuca tsá Píívyéébe Apííchó ámuha éllevu tsááítyuró ámuðakye ipíááboki. Áánéllíi ó péé ámuha éllevu teene o wálloókí.

⁸ Muurá téénej téeveri míamúnaa waajácuú ímityúme íjcyane. Téhdure waajácuímyé ímíájíjtó cáhcújtsómé ímíjpyetéíñe. Téhdure waajácuímyé teene cáhcújtsótúmema Llihíyó muhdú ditye ícyahíjcyáné ímíbájchoíñe.

⁹ Muurá ímityúme tsá oke cáhcújtsotúne. Aame wágóóóveé téené déjúcotu.

¹⁰ Aame idyé waajácuú Llihíyo éllevu o péénetu ímíááné apááñéré táuwaáboju icyáhújtsóneri míamúnaa dííbyedívú úújetéiyóne. Aabe ámuðadítýú o péébeke tsáhájucu oke ámuha maájtyúmíityúne.

¹¹ Téhdure waajácuímyé Píívyéébe míamúnaa muhdú ícyahíjcyáné diityémá ímíbájchóijyu dííbyeke cáhcújtsómé pájtyetéíñe tsúúca ííñújí avyéjuube Naavéneke o táhjánéllííhye.

¹² Aane íjcyaróné mítyane ámuðakye o nééiyóne. Áronáa tsá ámuha mewáájácúítyuróne.

¹³ Muurá ihdyu Píívyéébe Apííchó ímíááné ámuha éllevu itsáácooca ámuðakye waajácútsoó keená ímíááné íjcyanévu. Tsá íhdityúré iújcune tene ámuðakye úwáábóityúne. Muurá ihdyu Píívyéébere nééne ámuðadívú bóhówájtsoíñe panévare muhdú pájtyeíñe.

¹⁴ Aane táuwaábojúvú ámuðakye iwáájácútsónej téeveri oke ávyéjújtsóhi.

¹⁵ Muurá Llihíyóroero oó. Áánéllíi ó nehíjcyá tahñévuré dííbyé Apííchó ámuðakye wáájácútsoíñe.

Kímóóve ímíjyuuvu nǎjkeváne

¹⁶ Aabe muurá lléváhréjucu ámuhadítýú o péébeke tsáhájucu oke ámuha maájtyúmíityúne. Áronáa idyé llévá ámuha oke tsiiñe máájtyúmíí Llihíyo éllevu o pééíñe ihde.

¹⁷ Ehdúu Jetsóó néénéllíi múúhadítýú tsaate néjcatsíhi:

—¿Aca íhya muhdú íñééiyóné ehdu meke neébe?

¹⁸ Tétsii tsá mewáájácúúne.

¹⁹ Aanée dííbyeke muha medíllóiyóné iwáájácúne neebe múúhakye:

—Éhnené ámuhakye ‘lléváhréjucu ámuhadítýú o pééíñe, áronáa idyé llévá ámuha oke máájtyúmíí’ o nééne muurá ámuha medíllójcatsíhi.

²⁰ Muurá ímiáané ámuhakye o néé ávyetá ihnáhó ámuha oke mekímóóveíñe. Áané tujkéveri muurá oke cáhcújtsotúme íllure ímíjyúúveéhi. Áronáa ihdyu ámuha mekímoovéné ámuhamá nǎjkévaá ímíjyuuvúréjucu.

²¹ Muurá walle itsíímávájíyú avyerí ícúbáhrámeíhi. Áronáa tsíímene tsúúca íjchívyéné boone tsáhájucu dille ávyevéjucotúne. Ílluréjucu dille ímíjyuuvéné tsííméneke iújcúneri.

²² Ahdu muurá ámuhadítýú o pééneri ámuha mekímóóveéhi. Áronáa llévá ámuha oke máájtyúmíneri meímíjyuuvéné tsá múha muhdú méénúityúne.

²³ Aane téijyú píáábó tsáhájucu oke ámuha metáúmeíityúne. Llihíyokéréjucu ámuha tamyémeri metáúmeííne ámuhakye díbye ípíááboki.

²⁴ Aane muurá tsáhái ámuha metáúmeíityúne. Cáhawáá metáuméí ámuhakye díbye píáábóneri ámuha meímíjyúúveki.

Jetsocríjtó íjǎ ímítyú tsúúca táhjane

²⁵ Áhdurée idyé tsiiñe neebe múúhakye:

—Muurá ámuhakye ó úúbállehíjcyá tsíeménéhíj tééveri. Aane cáhawáá ícyooca ímíñeúvú Llihíyodítýú ámuhakye o úúbálleki.

²⁶ Dííbyekéréjucu ihdyu ámuha metáúmeííne píáábó tamyémeri. Tsáhájucu ámuhamá o táúmeíityúne.

²⁷ Muurá mítyane ámuhakye wájyuube oke iwájyudu dííbyedítýúu o tsááne ámuha mecáhcújtsóne téhdure oke mewájyúnéllíhye.

²⁸ Muuráhjáa dííbyedítýú ííñujívú o tsáábe éllevu tsúúca ó oomíjyúcoóhi.

²⁹ Ehdúu Jetsóó néénéllíi muha menée dííbyeke:

—Ícyooca ihdyu botsíi ímíñeúvú múúhakye ú úúballéhi. Tsáhájucu tsíeménéhíj tééveri múúhakye u úúbálletúne.

³⁰ Aane muha méwaajácú ímiáané páneere u wáájácúúbeke tsá múha uke úwáábóityuróne. Áanéllíi muha mecáhcujtsó ímiáánéjucóhjáa Píívyéébedítýú u tsááneé.

³¹ Áanéllíihyée neebe múúhakye:

—¿A ícyooca botsíi ámuha mecáhcujtsóhi?

³² Áronáa tsúúca óhdityu ámuha metsújááveéhi. Áané boone ooréjucu o cóévaíñe. Áronáa tsá oore o íjcyatúne. Muurá Llihíyoma ó íjcyáhi.

³³ Ehdu íñe ámuhakye ó nehíjcyá óhdivu ámuha mecátsípáávéne íínerí maáábímyeítyuki. Ihdyúhde tehdújucu ííñújiri ámuha meícúbáhrámeííne. Árónehjívú métáhjátsámeídíñe. Muurá tsúúca tééjǎ ímítyú ámuhamá ó tahjáhi.

17*Jetsóó ímamyémú hallúvú píáábó táúmeíñe*

¹ Ehdúu íñétsihdyu Jetsóó cáámevu icyárúúvéne nééhií:

—Ayúju Táácááni, wa icyooca oke Dááchikye dávyejútsó díihtsútú óhdityu ibóhówaúcunúki.

² Muuráhjáa oke ú picyóó páme avyējuubéré o íjcyaaabe múhdúmekéhjáa u újcúmeke o ájcu mújyú ditye dsíjivéjúcóóityúne bóhiívu.

³ Aane muurá apáábyéré ímiá Piivyéébé u íjcyáábema oke Dááchikye íñée ííñujívú u wálloóbeke wáájacúmé újcuú tééne bóhi.

⁴ Aabe íñe uke íjitu ó bóhówátsohíjcyá díihtsútú okée u níwaavéné o méénuneri. Aane tsúuca ó nijkéváhi.

⁵ Ahdícyane ihdyu, uu Táácáani, óví oke ú ávyéjutsó meíjcyá éhnée ííñujíi íjcyatúnáa meícyahíjcyádu.

⁶ Muurá ííñujiri íjcyámedítýú tahñéjté íjcyáímyeke u újcúmeke tsúuca úhdivu ó waajácutsóhi. Muuráhjáa tsúúcajátújucu dihñéjté íjcyame íñe díuwaáboju o úwaabóné tsúuca cáhcujtsóhi.

⁷ Aame tsúuca waajácú páneere o méénuhíjcyáné úhdityúré tsááneé.

⁸ Muurá okée u níwaavéné o úwáábohíjcyáné imílléme. Aame cáhcujtsó ímiáánée oke u wálloónéllii o tsááneé.

⁹ Ahdícyane uke ó táúmeí piáábó dihñéjtéjucu íjcyame táhójtsiri íjcyámé hallúvu. Áanetu uke cáhcujtsótúmé hallúvú tsá o táúmeítyúne.

¹⁰ Muurá pámeere tahñéjté íjcyame téhdure dihñéjté íjcyámedítýú táavyéjú bóhówaúcunúhi.

¹¹ Áámedítýú tsúuca ó peé diéllevu. Áámeke ihdyu, Táácáani ímiáábé u íjcyaaabe, tehme díihtsúturi táhójtsiri íjcyame ímí tsaméhjí tsajítóré íjtsámeí íñe meíjcyadu.

¹² Muurá ííñujiri diityémá o íjcyaaabe dítsíjpari diityéké ó téhmehíjcyáhi. Aame íjcyá pámeére. Árónáa tsáápiye diityédítýú wágóoové tsúúcajátújucóo díwaajácúháámitu tene néhdújucu.

¹³ Áámeke ihdyu ííñujiri diityémá o íjcyáné hajchótá ó úwáábohíjcyá ditye ímíjyú íñe o ímijyúdu. Aabe tsúuca diityédítýú ó oomíjyúcoó diéllevu.

¹⁴ Muurá díuwaáboju diityéké o úwáábómeke íjienéré úraavyémé tsaríllé téénéejpi o íjcyátúúbeke ditye úráávyénéllíhye.

¹⁵ Árónáa tsá uke o néetu diityéké diityédítýú u íínétsoki. Íllure uke o néé Naavéné diityéké mújtátsóíyónetu u téhmeki.

¹⁶ Tsá muurá ííñujíeneri o íícúvetú téénéejpi o íjcyátúnéllíhye. Áhdure tsáhájucu ditye téeneri íícúvetú tsúuca oke iúráávyénéllíhye.

¹⁷ Áámeke ihdyu díuwaábójuj tééveri éhnííñevu dímbájchó tsaímiyé uke ditye iúráávyeki.

¹⁸ Muurá ó wálloó diityéké uwaábovu íjienéré úráávyémé pañévú íñée diityé pañévú oke u wállohdu.

¹⁹ Muuráhjáa diityéké ó ímíbaávyetsó ímiájíjtó icyánejcúvú ávyeta diityédí o íjyácunúnéllíhye.

²⁰ Aane tsá uke piáábó o táúmeítyú apáámyéré óóma íjcyámé hallúvu. Téhdure ó táúmeí ditye táuwaáboju úwaabóné lléébome oke cáhcujtsóímyé hallúvu.

²¹⁻²³ Aame diityémá íñe meíjcyadu tsame íjcyame iwáájácu oke u wájyudu diityéké téhdure u wájyune. Áámema ímí menáhbévájcatsí téénetu íjí icyánejcú úraavyémé icyáhcújtso ímiáánée oke u wálloóne. Muurá oke u bóhówátsohíjcyádúré idyé diityéké ó bóhówátsohíjcyá ditye ímí tsame íjcyá meíjcyadu.

²⁴ Ahdícyane, Lli, uke ó táúmeí dihñéjté táhójtsiri íjcyame óóma táavyéjuri íjcyaki. Muuráhjáa ííñujíi u ípívyéjtsótúné íhdéjucu oke u ávyéjutsóhíjcyáné oke u wájyúnéllíhye.

²⁵ Aabe Táacááni ímiáábé u íjcyabeke muurá íjí icyánéjcu úraavyémé tsá uke wáájacutú íñe uke o wáájacúdu. Áánetu ihdyu íjtye tsúuca ímí uke waajácú okée u wállóobeke icyáhcújtsónéllíhye.

²⁶ Áámeke tsúuca ó waajácutsó úhdivu. Áánetúrei diityéké éhniíñevu o wáájacútsoíñé pámeere pahúllevávú mewájuryúcatsíki.

18

Jetsóoke ditye ékeevéne

(Mt 26.47-56; Mc 14.43-50; Rc 22.47-53)

¹ Ehdúu Jetsóo Cááníma íhjuvátshdyu muha dílbyema mépajtyé ‘Tsedoróo’ némeíñé téhiwánijke tsíñejcúvu. Ánejcúríi oríívo báju íjcyané lliiñévú muha méúújetéhi.

² Átsípye Jóoda Jetsóodívú méénútsóiibye waajácú pajyuváree tétsihvu muha dílbyema méúújetéhíjcyanéllíhye.

³ Átsihvúu tsívaabe tsodáhómuma duurúvájá tehmejteke llúúvájte avyéjútémáhjáa parit-séomú wállóomeke. Áámée ímyéénujcátsiháñema, ipyééteháñema, tsááhií.

⁴ Aanée Jetsóo iwáájacúne diityé éllevu ipyééne nées diityéke:

—¿Muucá ámuha ménehcóhi?

⁵ Áánéllíhyée neéme dílbyeke:

—Muha Natsarée múnáájpi Jetsóoke ménehcóhi.

Áánéllíhyée neébe:

—Oo muurá dílbye. Téijyúu diityé pañe diibye Jóoda dílbyedívú méénútsóiíbye.

⁶ Aanée ehdu Jetsóo diityéké neénetu idyéjuéhnejcúvú óómiyómé áákityéhi.

⁷ Áámekée tsiíñe neébe:

—¿Ímiáané muucá ámuha ménehcóhi?

Áánéllíhyée neémeé:

—Éje, Jetsóoke muha ménehcó Natsarée múnáájpiíkye.

⁸ Áánéllíhyée neebe diityéke:

—Tsúucájane muurá amúhake ó nées diibye o íjcyane. Aane ihdyu ámuha oke meméénúhajchíí médómájcodí íjtyékeé.

⁹ Ehdúu pajtyéné dílbyerée illu néhdújuco: “Úpée, Lli, u újcume táhójtširi íjcyámedítýú tsá tsáápíuba wágóóóvetúne.”

¹⁰ Áánaacáa Tsimóo Péédoro íniitsúwá iwávítšuúcúne wállórihjícú llúúvájte avyéjúúbé únú múnáajpi ‘Máacoó’ némeíbyé núúmiho ímiánéjcuého.

¹¹ Áronáacáa Jetsóo nées dílbyeke:

—Íveekíami ehdu ú meénuj. Pícyo díníitsúwa. ¿Aca tsá u wáájacutú Llihíyóo néhdújuco o ícúbáhrámeíñe?

Llúúvájte avyéjúúbe éllevu Jetsóoke ditye tsájtyene

(Mt 26.57-58; Mc 14.53-54; Rc 22.54)

¹² Aámée diitye tsodáhómuu, íavyéjuúbee, duurúvájá tehmejtee, íjcyame tsúuca Jetsóoke iékéévéebeke dohjinúhi.

¹³ Áánemáa tsajtyémé dílbyeke Caipáa baabe Anáa jávu. Téijyúu téené pijcyábari diibye Caipáa páñétúejpi llúúvájte avyéjúúbe.

¹⁴ Diibyeé muurá diityéké nehíjcyá pámeere óúúvéiyóné íhdétú tehdújuco tsaapi dsíjiveíñe.

Jetsóoke iúráávyeróné Péédoro tóónune

(Mt 26.69-70; Mc 14.66-68; Rc 22.55-57)

¹⁵ Aanée Jetsóoke ditye tsájtyéébeke o úráávyéébema idyé Tsimóo Péédoro péé óoma páñétúejpi llúúvájte avyéjuube oke wájácú néébema. Áánélliihyée oke pajtyétsoobe ihjyá llahájtí míhllémeíñetu páñevu Jetsóoma o úcááveki.

¹⁶ Áánetúu diibye Péédoro coévá lléehowávúré áachí éhnejcúvu. Áánélliihyée ó ihjyúvá llééhówá tehmeéllema dibye téhdure iúcááveki. Áánélliihyée botsíi pajtyétsolle dííbyeke.

¹⁷ Aallée nées dííbyeke:

—¿Aca tsá Jetsóo mamýémúejpi u íjcyatúne?

Áánélliihyée neébe:

—Tsáhaá, tsíjpiye oó.

¹⁸ Téjyúu tsuucówu tene néénéllii llúúvájte avyéjúúbé únú múnáama tehmejté icyújuwááñúwatu píhmíime élletu idyé píhmíibe Péédoro.

Llúúvájte avyéjuube Jetsóoke díllone

(Mt 26.59-66; Mc 14.55-64; Rc 22.66-71)

¹⁹ Áánáacáa llúúvájte avyéjuube Anáa dílló Jetsóoke ñná dibye úwáábohíjcyáne. Áhdurée díllóobe ímamýémú ñná méénuhíjcyáne.

²⁰ Áánélliihyée neebe dííbyeke:

—Muurá duurúvájá pañévú téhdure píhcyáávejáané pañévú míamúnááj píñévú ó úwáábohíjcyáhi. Tsá muurá mújyú téévénéúvú o íhgyúvahíjcyatúne.

²¹ Aanéjii muhdú oke ú díllóhi. Cáhawáa dílló táuwááboju lléébúacunúhíjcyámeke ditye uke íñée ñná o úwáábohíjcyáne. Muurá íchihyí íjcyámé tsaate teene lléébúacunúhíjcyáme.

²² Áánélliihyée duurúvájá tehmeébé nées dííbyeke:

—¿íveekí ehdu ú añujcú llúúvájte avyéjúúbeke? Ehdúu neébere wábáajcáró dííbyeke.

²³ Áánélliihyée Jetsóo néehíi:

—¿Aca ó allíhi? Cána oke díñej. Muurá ímíáané o néehíi. Aanéjii ¿íveekí oke ú wábáajcóhi?

²⁴ Átsihdyúu Jetsóoke diibye Anáa wallóo dóhjíuri páñétúejpi llúúvájte avyéjuube Caipáa éllévuréjuco.

Tsiiñe Péédoro tóónúmeíñe

(Mt 26.71-75; Mc 14.69-72; Rc 22.58-62)

²⁵ Áánáacáa tétsihíyái Péédoro píhmíri díityej píne íjcyáábeke néémeé:

—¿Aca tsá áadí mamýémúejpi u íjcyatúne?

Áánélliihyée ítyóónúne neébe:

—Tsáhaá, tsíjpiye oó.

²⁶ Áánélliihyée llúúvájte avyéjúúbé únú múnáadítyú dibyee íñúúmiho wáhdahíróóbé jééeebe néehíi:

—Ááneráhjané díityémá oríívó bájú lliíne u íjcyáábeke ó ájtyumíhi.

²⁷ Áronáacáa tsiiñe íllure tóónuúbe. Áánáacáa tsúúca cáraca májtsiváhi.

Pirááto éllevu Jetsóoke ditye tsájtyene

(Mt 27.1-2, 11-14; Mc 15.1-5; Rc 23.1-5)

²⁸ Aanée tétsihdyu Caipáa jatu tsajtyémé Jetsóoke téené íiñújí avyéjuube Pirááto jávu. Áánáacáa tsúúca métsítsívéhi. Áijyúu dííbyeke tsajtyeme tsá úcáávetú tééjá pañévú tééneríváa ímityújtsámeímyé teene wañéhji májchó ímájchójúccóityúrónéllíhye.

²⁹ Áánélliihyée Piráátó díityé éllevu íjchívyéne nées díityéke:

—¿Aca ñná ímityúné áánu méénune ámuha méúúballé dííbyé hallúvu?

³⁰ Áánélliihyée nééme dííbyeke:

—Muurá dibye ímityuube íjcyátuca tsá muha metsíváityuró díéllevu.

³¹ Áánélliihyée neébe:

—Ané wa ihdyu metsájtýéébeke meméénú muhdú ámuha jodíómú táuhbaju néhduú.

Áánélliihyée neéme dííbyeke:

—Árónáa tsá muha metáúhbáityuró tsaaté dsíjivétsovu.

³² Ehdúu pajtyéné dííbyerée Jetsóó muhdú idsíjiveíñé néhdújuco.

³³ Áábekée Piráátó ihjyá pañévú ipíúváabeke neéhií:

—¿A uu jodíómú avyéjuúbe?

³⁴ Áánélliihyée neebe dííbyeke:

—¿A uure ehdu oke u neéhií, mityá tsaate uke néhijcyánéré oke u neé?

³⁵ Áánélliihyée Piráátó neéhií:

—Tsá muurá jodíómuube o íjcyatúne. Muurá ihdyu dimúnaaré llúúvájte avyéjujtémá ¿ííne hallútutá uke tsiva taéllevuj? ¿ínétáhjáa ímityúné ú meénuj?

³⁶ Áánélliihyée neébe:

—Tsá ííñújiene táavyéjú íjcyatúne. Muurá ííñújí avyéjúejpi o íjcyaca támamyémú táhallútú meénúiyá oke ditye iékeévétuki.

³⁷ Áánélliihyée Piráátó neé dííbyeke:

—¿Áánélliihyéhaca ihdyu diibyējuco uu ávyéjuúbe?

Áánélliihyée neébe:

—Éée, diibyējuco oo ímiáájuvúu miamúnáake o wáájácútso ííñujívú o tsíímávámeííbye. Aane ímillémējuco táuwaáboju illéébóne cáhcujtsóne.

³⁸ Áánélliihyée Piráátó neéhií:

—¿Aca íiná teene ímiááju?

Ehdúu dííbyeke íñéene ihjyá pañétú íjchívyéne neebe dííbyeke tsívámeke:

—Áánerá tsá díbye ímityuube íjcyatúne.

Jetsóoke ditye dsíjivétsoíñe

(Mt 27.15-31; Mc 15.6-20; Rc 23.13-25)

³⁹ Muurá ámuha pajyuva pajtyété wañéhjí pañe cúvéhóójari íjcyámedítýú tsáápí hallúvú méihjyúváabeke ó ichívyétsohíjcyáhi. Aane ¿íhya ámuha méimíllé díibye ámuhá avyéjuúbeke o ácádsíjcaáyóné téijyu?

⁴⁰ Ehdúu Piráátó neérónáa páméhcobaré neéhií:

—¿Tsáhaá, tsá dííbyeke u ácádsíjcaáyóityúne! ¿Barabáakéré u íjchívyetsóné muha méimílléhi!

Ácoocáa diibye Barabáa ávyétá ímityuube íjcyabe cúvéhóójari téijyu.

19

¹ Aanée ehdu ditye neénéllii awáá Piráátó íllurējuco Jetsóodívú táuhbáné ítsodáhómuke ditye dííbyeke iwátsíhcyuki.

² Aamée ánetóónetu cháhiiwa imyéenuwávú ávohjáco dííbyeke. Áánemáa dííbyeke uácómé wájjamu duujínuúdú neéjácobávu.

³ Áánemáa dííbye úniúvú íjcyáne íllu wáñécohíjcyáme:

—¿Nóóooj, maímijyu áánu jodíómú avyéjuúbej!

Ehdúu iwáñéjcone neémere wábáácohíjcyá dííbyeke.

⁴ Aanée tsiiñe Piráátó dííbyekée tsájtýéme éllevu ipyééne neéhií:

—Cáhawáa íllevu dííbyeke o íjchívyétso ámuha mewáájacu ímiááané díbye ímityuube íjcyatúne.

⁵ Ehdúu iñéene Jetsóoke dibye píúvaabe úújeté diityé úmíwávú ánetóóné chahííwavu ditye ávohjáconema. Téhdurée wájamu duujínuúdú nééjavu ditye úacójama dííbye. Áábedítúú neebe Piráátó diityéke:

—Éje, áanu muuráhaja.

⁶ Áábekée llúúvájte avyéjútémá duurúvájá tehméjte iájtyúmíne kéévánécoba nééhií:

—¡Áábyedívú wátyétyehcútsó páwachékevu! ¡Tsáma wátyétyehcútsoco!

Áánélliihyée neebe Piráátó diityéke:

—Wa ihdyu metsájtyéébeke ámuháyé méwátyetyéhcu. Tsá muurá ímítyuube dibye íjcyatúne.

⁷ Áánélliihyée nééme dííbyeke:

—Árónáa ihdyu múúhá taúhbaju néhdújuco dibye dsíjiveíñé íveekí Píívyéébe Hájchidi dííbye díllómeíhíjcyáné déjúcotu.

⁸ Ehdúu ditye néeneri Piráátó mityane íllityéhi.

⁹ Áánemáa tsiiñe ihjá pañévú itsájtyéébeke neébe:

—¿Aca kiá múnáajpí uú? Aanée tsá dibye áñújcutúne.

¹⁰ Áánélliihyée neebe dííbyeke:

—¿Aca íveekí tsá oke u áñújcutúne? ¿Aca tsá u wáájácutú o nééjuri páwachékevu uke ditye wátyétyehcúiyóne? Téhdure ¿a tsá u wáájácutú uke téénetu o pájtyetétsoiyóne?

¹¹ Áánélliihyée neebe Jetsóo:

—Ávyeta muurá tsá muhdú oke u méénúityuró Píívyéébe ímíllétuca. Muurá íñe diéllevu oke tsívame díehnííñevu ímityúné meenúhi.

¹² Ehdúu Jetsóo néénélli Piráátó imíllerá dííbyeke iácádsíjcaáyóne. Árónáacáa nééme kéévánécoba dííbyeke:

—Muurá áádikye u ácádsíjcaáyóhajchíí tsá pañétúejpi avyéjuube Tséétsáma ímí u íjcyáityúne. Muurá iye avyéjúúbedi díllómeímyé íllure ehdíívallé dííbyeke.

¹³ Ehdúu ditye néénélli ihjá pañétú ijchívyétsoobe Jetsóoke. Áánemáa ácúúveebe íavyéjú ijyáwá néwayúúnetu níjcyómeíñé hallúvu. Tétsí mémée heeberéómú ihjyúrí Gabááta.

¹⁴ Téijyúu cójijpiíne péjcore teene pajtyété wañéhjí lléeváíñáaaca. Áijyúu Piráátó néé diityéke:

—¡Aabye ámuhá avyéjuúbe!

¹⁵ Árónáacáa kéévánécoba néémeé:

—¡Wa ihdyu dííbyedívú wátyétyehcútsó páwachékevu dibye ídsíjiveki!

Árónáacáa neebe diityéke:

—Árónáa tsáháubá ámuha jodíómú avyéjúúbedívú o wátyétyécútsóityuró páwachékevu.

Ehdúu dibye néérónáa llúúvájte avyéjujite néé dííbyeke:

—¡Árónáa íjcyaabe apáabyéré pañétúejpi múúhá avyéjuube Tséétsaá!

¹⁶ Ehdúu éhnííñevúré ditye néénélli ílluréjuco Piráátó íhvejtsóné diityédívú ditye dííbyeke iwátyétyéhcu páwachékevu. Áábekée tsajtyémé iwátyétyéhquíhullévu.

Páwachékevu ditye Jetsóoke wátyétyehcúne

(Mt 27.32-44; Mc 15.21-32; Rc 23.26-43)

¹⁷ Aabée Jetsóo tsajtyé dííbyeke ditye wátyétyéhquíwachéké ‘Niwáupáaji’ némeítsíí heeberéómú ihjyúrí ‘Góógota’ némeítsihvu.

¹⁸ Áábekée tétsihvu wátyétyehcúmé téwachékevu. Áhdurée téijyu tsaatétsikye wátyétyehcúmé dííbyé úníutu panéjcuvaácutu.

¹⁹ Áijyúu Piráátó néé ditye téwachéketu ipícyo íllu nééneé: “Jetsóo Natsarée múnáajpi jodíómú avyéjuúbe.”

²⁰ Aanée mítyame éévehíjcyá pihíré tétsii Jerotsaréetu íjcyánélliíhye. Caatúvánée hee-beréómuu, gríéégomuu, romáánómuu, éhdúmé ihjyúri.

²¹ Ehdúhjáa Piráátó cáátúnúnélli dííbye élleu llúúvájte avyéjujte ipyééne néé dííbyeke:
—Tsáháa u cáátúnútyuró jodíómú avyéjuube díbye íjcyane. Úpée ú caatúnúiyá iye jodíómú avyéjúubedi díbye díllómeíhijcyáne.

²² Áronáacáhjáa neébe:

—Áronáacáa tsúúca o cáátunúné óvi éhduréjuco.

²³ Aanée tsodáhómú dííbyeke iwátyétyehcúné iníjkevádú dííbyé wajyámúúné wátújcatsíhi. Áánetúu tsaja cááméjácoba tsá ditye píívyetétú muhdú iácújcatsííne.

²⁴ Áanélliíhyée néjcatsímye:

—Íjyáhcoba tsá medóváájcoityúne. Metsu menéhco muucá tene dómajcómé teeja itsájtyeki. Ehdúu pajtyéné tsúúcajátújcóhjáa Píívyéébé waajácúháámítu illu tene néhdújuco: “Táwajyámúúné wátújcatsímye. Áánetu ícyaméjácóbá hallúvú nehcómé muhnéjá teja íjcyaiíne.”

Ahdújucóo ímiáané tsodáhómú méénune.

²⁵ Áijyúu tétsihyi dííbyej tsííjuu, dííllé naállee, Créopá taaba Maaríaa, Maaría Madarénaa, éhdume.

²⁶ Téhdurée ivámeíwu oke díbye néhíjcyabe tsííjú úníuri o íjyócunúúbeke ííiténe neebe díílleke:

—Wáhaj, aadi muurá tsaapi daáchi.

²⁷ Átsihdyúu oke neébe:

—Aalle, muube, díítsííjuú.

Áanélliíhyée tahjyávuréjuco díílleke o tsájtyene.

Jetsóó dsíjivéne

(Mt 27.45-56; Mc 15.33-41; Rc 23.44-49)

²⁸ Aanée téijyu tsúúca páneere pájtyeííne éévé úújeténé Jetsóó iwáájácúne nééhií:

—Ó ádíyáhi. Ehdúu neebe tsúúcajátújcóhjáa Píívyéébé waajácúháámítu tene néhdújuco.

²⁹ Áanélliíhyée bíínójpácýó kiwátyé llíyíhlló pañe íjcyánetu wájyámúíhdsídú nééne íééníyóné úméhéí níjcáutu ipícyóóne cújuuvémé dííbyeke.

³⁰ Aanée ííhátshidyu neébe:

—Áyu, ícyooca ihdyu páneere níjkéváhi.

Ehdúu íñétsihdyu ílluréjuco díbye dsíjivéne.

Tsodáhó Jetsóoke cáváajcároné

³¹ Áané tsíjyúu pajtyeté wañéhjí llééváiñélli tsá ditye ímíletú ítemehóóné téwachékéjíturé íjcyane. Áanélliíhyée nééme Piráátóke díbye ityáúhba ítsodáhómuke díbye ítyájkíííne iwáíhyáñu íícúi díbye idsíjive díbye tétsihdyu íñítyétsómeke tsiéllévuréjuco ipícyoóki.

³² Ahdújucóo díbye néénélli tsodáhómú pééme wáíhyañúné Jetsóó únútu panéjcvátú íjcyámútsí tájkiííne.

³³ Áánetúu Jetsóoke díbye wáíhyañúíyónáa tsáhájucó díbye bóhítúne. Áanélliíhyée tsáhájucó díbye wáíhyañútú dííbyé tájkiíícyu.

³⁴ Áronáacáa tsodáhó dííbyeúvuke íáámíhotu cáváajcáro aamúbari. Áhejútúu tújpácýoma nújpácýo íjchívyéhi.

³⁵ Ehdúu ímiáané tene pájtyene o ájtyumíné ííne ó úúballéhi. Aane ihdyu óvíi ámuha mécáhcujtsóhi.

³⁶ Ehdúu Jetsóoke tsodáhómú ityáikiícyú tsá wáihyáytú tsúúcajátújucóhjáa Píívyéébe íwaajácúháámitu illu néhdújuco: “Tsá dííbyeke tsátsíúba ditye wáihyáoyóityúne.”

³⁷ Téhdure téhaamítú nééneé: “Ditye cáváájcoóbeke ííteímye.”

Jetsóó íitémeho ditye cúúune

(Mt 27.57-61; Mc 15.42-47; Rc 23.50-56)

³⁸ Áané boonéhjáa Arimatéa cóomi múnáajpi Jotséé ávyéjúté apííchorí teevétariyé Jetsóoke úráávyehíjcyaaabe táúmeí Piráátoké dííbyeúvú íitémeho icyúúuki. Ahdújucóo díbye ájcune díbye icyúúuki.

³⁹ Téijyúhjáa dííbye élleu Nicodéémó tsáá tsáijyúu pejco Jetsóoma íhgyúvájéébe. Aabéhjáa tsivá mííraá, áároe, íjcyané pacúúcuma úméváné duurúbajpácyó 30-áámú íjcyane.

⁴⁰ Ááneríhjáa wájýámubáané imúríjchóne bííjínúmútsí dííbyeúvuke dityéé íitémeho icyúúu méénuhíjcyádújuco.

⁴¹ Aanéhjáa dííbyeúvuke ditye wátyétyéhcúné úníuri bajtsóháñé íjcyátsihdyu níkyehéjú béhéjure tsaatékéi ditye pícyóótuhéju.

⁴² Áhejú pañévúhjáa dííbyeke cúúumútsí píhíré tétsihdyu téheju néénéllíihye. Ehdúhjáa meenúme wáyeéévéjcoójí ihde ditye ímbáchómeíhíjcyajcoójí tsíijyu téjcoojí íjcyáíñéllíihye.

20

Jetsóó dsíjíveebe bóhííne

(Mt 28.1-10; Mc 16.1-8; Rc 24.1-12)

¹ Aanéhjáa teene wáyeéévéjcoójí boonétú tsííñé tsemáánaréjuco déjúcoóvejcoójí Maaría Madaréná péé pejcojuco Jetsóó níjkye úújetéle. Aalléhjáa úújeté téhejú watájcó nééwáyúcoba ínétsámeíñevu.

² Áánéllíihyéhjáa íícúí dsíínériyé tsáalle Tsimóo Péédorómá muhtsi meíjcyámútsikye neeváhi:

—íÁvyéjúúbeúvú íitémehóha újcujémé níkyéhéjú pañétu! íAane tsá mewáájácutú kiávú ditye tsájtylene!

³ Áánéllíihyée muhtsi téhullévú mepée dsíínériye.

⁴⁻⁵ Aanée íícúí o dsííneebe Péédoró íhdéré o úújetéébé téhejú pañévú úcáávétuube íúmíwaturé o dújuúcunú íbíjínubááneréjuco téhejú pañe íjcyane.

⁶ Áánaacáa botsíí Péédoro tadyéjutu wájtsíibe tsapéhdú úcaavé pañééhéjúvu. Aabée idyé ájtyumí wájýámubááneréjuco téhejú pañe íjcyane.

⁷ Íhdyúbárée íhñíwau bííjínúmeíba béwánúmeíba ájtyúmíbe.

⁸ Áábe déjutúu o úcááveebe teene o ájtyúmíne botsíí o cáhcujtsó ímíáané Jetsóó bóhííne.

⁹ Aanée tsáhái tsijtye wáájácutú ehdúhjáa díbye bóhííñé tsúúcajátújuco Píívyéébe néhíjcyané dííbye waajácúháámitu cáátuvané íéévehíjcyaróne.

¹⁰ Ehdúu muhtsi teene maájtyúmíne ílluréjuco meóómiñe.

Maaríá Madarénadívú Jetsóó bóhówaavéne

(Mc 16.9-11)

¹¹ Áánetúu Maaría Madaréná tsííñe níkyéhéjúvú pééllévaa táállere téhejú pañe dújúcohíjcyáhi.

¹² Aallévaa ájtyumí mítyétsi níjkyéji múnáajtétsí tsítsíj íwajyámúúné néémutsi ácuúcunúne Jetsóó íitémehó boonééhájtíri panéjcuvaácuri íhñíwáu icyánéjcurii, íjtyúháacyú icyánéjcurii, ehdu.

¹³ Aamútsiváa née díílleke:

—Muúllej, ííínerí ú tahíjcyáhi?

Áánélliihyévaa neelle diityétsikye:

—Ávyéjúúbé itémehóha kiávú ditye tsájtyéneri ihdyu ó tahíjcyáhi.

¹⁴ Ehdúvaa iñétsihdyu révoúcunúllé ájtyumí tsaapi íjyócunúúbeke. Áronáacávaa tsá dille wáájácútú Jetsóó díbye íjcyane.

¹⁵ Aabévaa idyé néé dílleke:

—Muúllej, ¿aca muucá u néhcolle eene ú tahíjcyáhi?

Áánélliihyévaa tétsii íjcyane bajtsó tehmeéebekéré iwáábyúne neélle:

—Tsáijyúne múu uure ítémeho tsítsihvu u íñétsóhajchíi ihdyu oke duubállé kiávúhjané u pícyoone o tsájtyeki.

¹⁶ Áronáacávaa díllóobe imyémeri dílleke. Áánélliihyévaa dííbyedívú iwááne ‘¡Rabónij!’ neelle muuha heeberéomú ihjyúri ‘Ávyéjúubej’ nééiyóne.

¹⁷ Áánélliihyévaa neebe dílleke:

—Oke dácádsíjcaáyo. Tsáhái muurá cáamevu Llihíyo éllevu o péétune. Áánéllii tahñéjte éllevu péene duubállé tsúúca o pééíne Mépiivyéébe éllevu.

¹⁸ Ahdújucóhjaa dille múúha éllevu itsááne múúhake úúballéváne dííbyeke íájtyumíne. Áhdurée úúballéle muhdú díbye dílleke nénehji.

Ímamyémudívú Jetsóó bóhówaavéne

(Mt 28.16-20; Mc 16.14-18; Rc 24.36-49)

¹⁹ Aanée téjcoojiré tsemáána tújkévajcoóji pejco muha tsatsíhyi tsájá pañe. Aamée cóhpé muha méwátajcó llehówááne tsíjtyé apííchori. Áánetúhjaa Jetsóó múhdutú iúcaávéne múúhake néehíi:

—¡Ámuúhaj! ¿A ámuha méijcyaraj?

²⁰ Ehdúu múúhake iñéene úújétsoobe íhyójtscutúu ditye wátyétyehcúné añúíhyóhejúcu. Téhdurée tsaapi cáváajcárohejúvú múúhake úújétsoóbe. Ááneríi mítyane muha méímíjyuuvé Jetsóoke maájtyumíneri.

²¹ Átsihdyúu neebe múúhake:

—Óvíi ímí ámuha méijcyáhi. Ókéé ííñujívú ámuha éllevu Llihíyó wállohdu idyé ámuhake ó wallóó táuwaáboju wáájácútúme éllevu.

²² Ehdúu neébere múúhake ííbátsúhcúne néehíi:

—Óvíi ámuhá pañevú Píívyéébe Apííchó úcaavéhi.

²³ Muurá tsaate ímityúné méénune diityémá ámuha meímíbájchómé hallúri tsáhájuco tene íjcyáityúne. Áánetu diityémá ámuha meímíbájchótúmé hallúri íjcyaiñé diityé imítyu.

Tomáa Jetsóoke íájtyúmínemáyé cáhcujtsóne

²⁴ Ehdúu Jetsóó múúhadívú bóhówáávénaa tsá Tomáa múúhama íjcyatú dííbyere ‘Jeméero’ némeííbye.

²⁵ Áábekée muha meúúbállérónaa neebe múúhake:

—Dííbyé hojtsícutu añúíhyóhejúcú íjcyáneri táhójtsiwa o úacótúhajchíi tsá o cáhcújtsóityú dííbyeke. Áhdure dityée cáváajcóhéjuri o úacótúhajchíi tsá o cáhcújtsóityúne. Ehdúu neebe Tomáa múúhake.

²⁶ Átsihdyúu 8 coojívatú tsiíne muha tsájá pañe meíjcyánáa tsúúca múúhamájuco diíbye Tomáa. Aanée idyé cóhpé muha llehówááne mewátajcónaa tsiíne Jetsóó múúha éllevu iúcaávéne néé múúhake:

—¡Ámuúhaj! ¿A ámuha méijcyaraj?

²⁷ Átsihdyúu Tomáake neébe:

—Ayúwa díhyójtswa duácó íñe añúíhyóhejúcú táhójtscutu íjcyánerij. Téhdure ú uácoó íñee oke ditye cáváajcóhéjuri. Ááne tsá éhniíñevúré cáhcújtsótuube u íjcyáityúne.

²⁸ Áánélliihyée Tomáá botsíi icyáhcújtsóne nééhií:

—ímiáánéjuco Tápiivyéébé uu Táavyéjuúbe!

²⁹ Áánélliihyée Jetsóó néé dílbyeke:

—Oke u ájtyúmínemáyé botsíi ú cáhcujtsó o bóhiíne. ¡Maímijyu ihdyu ditye íjcyane íajtyúmíturóné cáhcujtsóme! Ehdúu Jetsóó nééhií.

Íhyaamí pañe cáátuváne íñetú meke píaabóne

³⁰ Aabée mítyane méénúráityúronéhjí muha ímamyémú meííténáa méénuhíjcyáné tsá páneere o cáátúnutúne.

³¹ Áronáa ihdyu téénetu tsáneetsa ó caatúnú ámuha mecáhcújtso ímiáánée diibyéjuco Críjto Píívyéébé Hajchi míamúnáake pájtyetétsoobe íjcyane. Áánéllii dílbyeke cáhcujtsómé tsá wágóóóvéityúne.

21

Tsiiñe ímamyémudívú Jetsóó bóhówaavéne

¹ Áané boonétúu tsiiñe Jetsóó bóhówaavé múúhadívú ‘Tibéeria’ némeíñé unéú úníuri muha illuume meíjcyámedívú:

² Tsimóo Péédooro, Tomáá dílbyere ‘Jemééro’ némeíbyee, Gariréa iiñújiri íjcyacóomí Canáa múnáajpi Natanaéee, Tsebedéo hájchimútsí muhtsii, tsíjtyetsí múúháejtéstii, éhdúmedívú.

³ Aijyúu Tsimóo Péédooro ‘ói ó tsínuutéhi’ néénéllii muha menééhií:

—Métsu bo tsaméhjí mepéékií. Ahdújucóo muha míñneri mepééme tépejco metsínuurómé tsá metáávatúne.

⁴ Aanée tsúuca metsítsíívnénaa tééú úníuri íjcyáábeke muha máájtyúmírómé tsá mewáájacutú dílbyeke.

⁵ Aabée múúhake nééhií:

—¿A ámuha métaávaj?

Áánélliihyée muha menééhií:

—Tsáhaá, keenéiyóhaja.

⁶ Áánélliihyée neebe múúhake:

—Cáhawáá tsíñejcu metsínuj. Ahdújucóo ténejcu muha metsínuume meíjcune mítyane amómeke. Aamée ávyetá padúúcú néémeke tsá muha meíhnahootú meíjchívyetsóné míñe pañévu.

⁷ Áánáacáa dílbyeke o wáájacúne Péédoróké o nééhií:

—¡Áánerá Ávyéjuube Jetsóó aábye!

Ehdúu o néénemáyé Péédooro íícúí íwajyámuvu iúcaávéne cátsíñiivyé tééú pañévú dílbye éllevu ipyéékií.

⁸ Áánetúu ihdyu muha choocói tsínucóóhó lícyúhcoméré mepéé 100 éévetá hajchótúbáhháa muha iúníutu meíjcyame.

⁹ Aamée muha meíjchivyémé máájtyumí tétsihyi cúújúwatu amóóbé wáhjámeíñé úníuri pááaho íjcyane.

¹⁰ Áánáacáa Jetsóó néé múúhake:

—Ámúhaj táávalu tsaatéké metsíva.

¹¹ Áánélliihyée Péédooro tsínucóóhó amómema lílúcú íjchivu 153-meva íjcyámema. Árómé padúúcurí tsá técooho móhtóbatúne.

¹² Átsihdyúu neebe múúhakye:

—Ayúwa mémajchóvaj.

Aané tsá tsáápíuba díllotú dííbyeke múha díbye íjcyane pámeerée dííbyeke muha mewáájácúnéllíhye.

¹³ Áámekée múúhakye amóóbeke páááhoma wáytuúbe.

¹⁴ Ehdúu Jetsóó tsiíne múúhadívú bóhówaavé tsúúca pápihchúú iyyúvájucó ípyée ıdsıjıvétsihdyu bóhiıbe.

Péedoróma Jetsóó ihjyuváne

¹⁵ Aanée muha memájchóné nıjcautu neebe Tsimóo Péedoróke:

—Tsımoj, Jonáa hajchi u íjcyabe, ıa ímiááné oke ú wajyú íjtye díñahbéjté oke wájýné ehnıíınevu?

Áánéllıhyée neébe:

—Éée Ávyéjuúbej, muurá ú waajácú uke o wájýune.

Áánéllıhyée Jetsóó néehıı:

—Ané óóma táuráavye múnáake téhmeco éhne múúne obééjámuke dıtye téhmedu.

¹⁶ Átsihdyúu idyé tsiíne neébe:

—Tsımoj, Jonáa hajchi u íjcyabe, ıa ímiááné oke ú wajyúhi?

Áánéllıhyée neébe:

—Éée Ávyéjuúbej, muurá ú waajácú uke o wájýune.

Áánéllıhyée idyé neébe:

—Ané óóma táuráavye múnáake téhmeco éhne múúne obééjámuke dıtye téhmedu.

¹⁷ Átsihdyúu tsiíne neébe:

—Tsımoj, Jonáa hajchi u íjcyabe, ıa ímiááné oke ú wajyúhi?

Aané Péedoróke ıdátso pajtyé 3-ıjyúvájucó bıwáánéré díbye díllone. Aabée néehıı:

—Ávyéjuúbej, muurá tsá ııná u túhúlletúne. Aabe muurá ú waajácú ímiááné uke o wájýune.

Áánéllıhyée idyé neebe dííbyeke:

—Ané óóma táuráavye múnáake téhmeco éhne múúne obééjámuke dıtye téhmedu.

¹⁸ Muurá u óváhtsáné hajchótá uure díwajyámuunévú u újcámeııne ú úllehıjcyá u ímılléhulléhji. Aabe u kéémecooca muurá tsıjtyeréjucó uke díwajyámuunévú újıcóóbeke tsájtyeııne u ímıllétúróhullévu.

¹⁹ Átsihdyúu idyé neebe dííbyeke:

—Aabe wa ihdyu ehdu uke o néérónáa oke duráavyej. Ehdúu Jetsóó néé Péedoróke díbye iwáájácu muhdú dííbyeke iúráávyéné nıjcaúvú ıdsıjıvénerı díbye Pııvyéébe ıhtsútú bóhówájtsóııne.

Jetsóó ivámeııwu ıñéébedıtyú úúballéne

²⁰ Aanée tétsihdyu Péedoro révoúcunú Jetsóo déjutu ivámeııwuúu oke díbye neébe o péébeke. Ópée muurá dííbyé únıuri nihñéré majchóri muha meıjcyánáa o íjcyabe ó dílló dííbyeke caabyé múúhadıtyú dííbyedıvú méénútsoııne.

²¹ Áábekée Péedoro oke ıııténe néé Jetsóoke:

—Ávyéjuúbej, ıácooca áanu muhdú íjcyáahi?

²² Áánéllıhyée neébe:

—Muurá o ímılléhajchıı tsá díbye dsıjıvéıtyú múıjyú tsiıne o tsááıñévújucó. Árónáa óvıjyacóóné téenerı u ıjtsámeııne. Wa ihdyu oke duráavyej.

²³ Ehdúu Jetsóó óhdityu nééné uubállé tsújaavé cahcújtso múnáadi múijyúvánhjáa o dsíjivéjúcóóítyúné uubálle. Áronáacáa ihdyu tsá tehdu dibye néétune. Muuráhjáa ihdyu íllure neebe dibye ímílléhajchíí o íjcyáíñé múijyú dibye tsááiñévújuco. Áánemáa neebe tééneri Pééodoro íjtsámeíjyúcóótuki.

²⁴ Aane íñe tsaapi Jetsóo mámyé o íjcyabe íhyaami ó caatúnú muhdúhjáa páneere dibye méénuhíjcyanéhi o ájtyúmiibe dibye úwáábohíjcyanéhi o lléébone. Aane méwaajácú íhyaamítú cáátuvané ímiáané íjcyane.

²⁵ Áhdure íjcyaróné mítyane tsíñehji Jetsóope íjiri íjcyácooca méénuhíjcyanéhi. Aane muurá páneere mecáátúnuca ííñujívú tsá waajácúhaamíné úújetéítyuróne. Áyu tehdujuco.

HÉÉCHOÓ

Uwáábojte méénúnéhjǵi uubálleháámi

Píívyéébé Apííchó tsááíñe némeíñe

¹ Muúbe Téóópiroj, íhdée diéllevu o cáátúnúháámǵi pañe ó úúballé páneere muhdúhjáa Cáání élleву níjkyejǵvú ipyétshvújuco Jetsóó úwááboobéré méénuhǵjcyanéhi.

² Muuráhjáa ímamyémuke iǵjcúmeke Píívyéébé Apííchoj tééveri níwááveebe ñná ditye méénúíñevu.

³ Áamedívúhjáa muurá ídsijǵvé boone bóhówáávehǵjcyaaabe 40 coojǵvá hajchótá ímiáánéjuco dibye bóhíñe ditye iwáájácuki. Áamekéhjáa Píívyéébé avyéjutu úwáábohǵjcyáabe.

⁴ Aabéhjáa nées diityéke:

—Jerotsaréetúi kiávú mépehdíñe. Météhmecói tétsihdyu Llihíyóo ámuḥakye iájuíñé néhǵjcyáne.

⁵ Ímiáánéjucoo Jóaa tsótsohǵjcyané nújpácyori. Áanetu ihdyu lléváhréjuco ámuḥa pañévú Píívyéébé Apííchó úcááveíñe. Ehdúhjáa neebe Jetsóó ímamyémuke.

Jetsóó níjkyejǵvú péénee

⁶ Aaméhjáa tsiíñe dííbyema idyóbéévétshvu nées dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿a ícyooca tsiíñe ú ímíbaávyétsoó méiiñúǵǵi tsǵjtyé hójtsǵi pañe iǵjcyájúcoótuki?

⁷ Áánéllihyéhjáa neébe:

—Tsá ámuha teene mewáájácúityuró múucoocá Llihíyó tehdu méénúíñe. Óvíi ihdyu mújyú ímílléijy méénuube páneere dííbyé hójtsǵi iǵjcyáabe.

⁸ Áanetu ihdyu dííbyé Apííchó ámuḥadívú níityene ámuḥa pañévú úcáávécooca ámuha téené íhnáhoori méúwááboó óhdityu iǵjcyané uwááboju Jerotsarée múnáakee, Jodéa iiñúǵǵi múnáakee, Tsamáaría iiñúǵǵi múnáakee, iǵjcyane. Aane téhdure tsújááveé pahúllevá múnádívu.

⁹ Ehdúhjáa diityéké íñétsihdyu Jetsóó ditye ííteneríyé tsúúca cáamevu wátyóhívéhi. Aabéhjáa ojsó pañévú tsúúca tévééveíñúúbeke tsáhájucó ditye ájtyúmitúne.

¹⁰ Aaméhjáa cáamevu dibye péhullévúré íítehǵjcyarónáa míityétsi ávyéta tsítsǵi íwajyámúúcú néémutsi bóhówaavé diityédívu.

¹¹ Aamútsǵihjáa nées diityéke:

—Ámuúha Gariréa iiñúǵǵi múnáa, ¿aca ñná caame ámuha méíítehǵjcyáhi? Muurá ámuḥama ícyahǵjcyaaabe Jetsóó péjucóó ámuḥadítyú níjkyejǵvu. Aabéjuco idyé tsiíñe tsááíñe muhdúhjané ámuha meííténáa ipyéhduú. Ehdúhjáa neemútsǵi diityéke.

Matíake ditye iǵjcune Jóódáúvú cápayóóve

¹² Aaméhjáa oríívó báǵú iǵjcyátsihyi iǵjcyátsihdyu oomí Jerotsaréevu. Píhíréhrée técoomítyú téhbaju múhajchótá wáyeéévejcóóǵǵi meúlléiyóné jodíómú tauḥbaju néené hajchóta.

¹³ Aaméhjáa técoomívú úújeté ípyée ícyahǵjcyajávú cáámééǵǵiri iǵjcyané mijcóhovu. Ílluméhjáa diitye: Péédooroo, Jacóóboo, Jóáaá, Aderéee, Perípee, Tomáaa, Baatoroméee, Matéoo, tsijpi Apéó hajchi Jacóóboo, tsáha múnáa cananǵjtámúejpi Tsimóoo, Jacóóbó nahbe Jóódaá, éhdume.

¹⁴ Aaméhjáa paǵjyuvaré dóbéévehǵjcyá tééhó pañévú Píívyéébema íihjyúvaki. Áamemáhjáa iǵjcyámé Jetsóó nahbémuu, tsǵijuu, tsǵjtye walléémuu, iǵjcyame.

15 Áijyúhjáa Pééodoro íñahbéjté 120-meva íjcyáméj pínévú íjyócuúvéne néé diityéke:

—Ámuúha táñahbémut, tsúuca pajtyéné éhnéhjáa Píivyéébé waajácúháámitu Jóóda píáábóneri Jetsóoke ditye ékééveíñé cáátúnúmeíñe.

16 Ehdúhjáa muurá díbye díbyedívú méénútsoíñé tsúúcajátújuco Píivyéébé Apííchó néhijcyané Dabíiúvuj téeveri.

17 Diíbyée muurá Jóóda Jetsóó mamýémú meíjcyáméejpi tsaméhjii díbyema mewákímyeíhíjcyaaábe.

18 Aabée ímityúné méénune ditye áhdóne dsíídsí díbye wájójcoíñúné iújcúnemma áhdomé tsátsii ííñuji. Áané boonétúhjáa muurá iiye dsíjívétsómeíbyé áákityé apáhajchíí íhbáu áachívújuco.

19 Aanéhjáa Jerotsarée múnáa iwáájácúne dityée áhdotsíí meménú Atséédama ‘Tújpácyo Ájtsi’ nééiyóne.

20 Muurá Tsááamóháámitu téénetu nééneé:

Íavajáréjuco díbye ja cóévajari tsáhájucó múha íjcyáityúne.

Téhdure idyé tsiíñe nééneé:

Tsíjpíiyéjuco díbyé wákímyéivu cápáyóóveíñe.

21-22 Áhdícyane muurá íjcyámé tsaate éhnée Jóáa Jetsóoke tsójtsoobe cáámevu pétsihvújuco meke náhbénuhíjcyáme. Áamedítýú ihdyu óvíi méujcú tsáápiikye díbyée ímiáané idsíjívétsihdyu bóhiíne úúbállehíjcyáííbyeke. Ehdúhjáa neebe Pééodoro.

23 Áhdújucóhjáa míityétsikye ditye pevénéréi mémenúné tsáápiikye diityétsidítýú iújcuki. Tsáápíhjáa Jotsée díbyere ‘Batsabáa’ némeíbyé téhdure Jóto imyémé íjcyaaábe. Áánetúhjáa tsijpi Matía.

24 Áámútsí hallúvúhjáa íllu Píivyéébema ihjyúváme:

—Ayúju Ávyéjuúbe Píivyéébeéj, uu muurá pámé íbuwáánéré ú waajácúhi.

25 Aabe ihdyu ú waajácú caabyé u tújkevéllebe íjtyétsidítýú úcááveíñé díhjáú uwááboobe íjcyá Jóódáuvúu ímityú níjcaúvú úújetéébé cápáyóóve.

26 Ehdúhjáa Píivyéébema íhjáúvátshdyu nehcomé diityétsidítýú cáábyeké iújcuíñe. Aanéhjáa úújeté Matíadívu. Aabéjucóhjáa úcaavéné 11-meváréjuco íjcyame Píivyéébé uwááboju úwááboméré péhíjcyáímyé pañevu.

2

Píivyéébé Apííchó níityene

1 Aaméhjáa pámeere tsijtye cahcújtso múnáama ‘Pejtecojtée’ némeíñé wañéhjij cóójí dóbeevéhi.

2 Áanáacáhjáa peecúteré éhne múúne tsíjpáné kíijyébá tsááne íhjáuvádú nééne tsáá cáámetu. Aanéhjáa ávyeta wádóoové pájá pañére.

3 Áronáacáhjáa tsúuca cúújúwaj péétédú ‘níwáhníwá’ tsáápitsá hallúvú bóhówaavéne.

4 Ehdúhjáa diityé pañévú Píivyéébé Apííchó úcaavéné diityéké íhjáúvatsó tsíjtyéhjii íhjáúháñeri ditye lléébótúrójúhji.

5 Téijyúhjáa íjcyámé tsijtye jodíómú tétsihyi Jerotsaréri Méécáánikye muhdú íjtsúcunúdu úráavyehíjcyámé panévá íñújínnetu tsáámeé.

6 Aaméhjáa mítyane tétsii íhjáuba íjcyane illéébóne diityédívú píhcyaavéhi. Aaméhjáa úvánucátsi tsaatétsáhjii ditye íhjáúvájúhji íhjáuvané illéébónema.

7 Ááneríhjáa úváhtúuvémé néjcatsíhi:

—¿Aca tsá éhne íjtye Gariréa múnáa íjcyatúne?

8 ¿Aca muhdú íivane ávyeta meíhjáúvájúhji íhjáuváme?

9-10 Muurá íñe íchii mee panévá íñújíine múnáa Páátiaa, Méedia, Eráaa, Metsopotáámiaa, Jodéaa, Capadóotsiaa, Póotoó, Áátsiaa, Píríjiaa, Pajpíiriaa, Ejíhtoo, Tsiréené tujkéveri íjcyane Áápirícaa, éhdúné íñújíine múnáa. Áhdure íjcyámé Róómátu tsáámedítýú tsaate pañétúejte jodíómu. Téhdure íjcyámé jodíómú íjcyáturómé diityé uwáábó úráávyehíjcyáme.

11 Áhdure íjcyámé Créétama Aráábiá múnáa. Ílluume íñe melleebó muhdú Píívyéébé íhtsútú diityéké íhjuvatsóné meíhjuvájúhjiri.

12 Aaméhjáa téeneri úllévenúmé idyé tsiíñe néjcatsíhi:

—¿Muhdúami íhya tsáama teénej?

13 Áronáacáhjáa tsaate diityédí iúúhívaténe néehíí:

—Íllure líyíícyavéme.

Péédoro íhjuváne

14 Áánéllíhyéhjáa diitye 11-mevadítyú Péédoro íjyócuúvéne kéévánécoba néé diityéke:

—Ámuúha tamúnáa íñe múhdumé Jerotsarée múnáama tsijtye íjcyamej, cáhawáá ámuúhama o íhjuváne ímíñeúvú melleebúcunuj.

15 Tsá muha mellíyíícyávetú eene ámuha múúhadítýú menéhdú. Muurá líyíícyáve múnáa íjcyarómé tsá ícyooca ááméjutúrei nuhba íjcyánáa líyíícyávetúne. Aanéjii awáa muhdú muha mellíyíícyáveéhi.

16 Muuráhjáa Píívyéébé íhjuú uubálle múnáajpi Joéé íñe ícyooca pájtyénetu néehíí:

17 Muurá nihñéré míamúnáa pañévú Táapííchó ó pícyoóhi. Ááméj tsiiménémúháábé ííbúwá déjúcotu táuwááboju íjchívyeehi. Ováhtsámú naavédú nénehji íiténé pañe diityémá ó íhjuúvaáhi. Áánetu kéémémuma ó íhjuúvaá ityúwaháñe pañe.

18 Ehdu ó ájcuú Táapííchotu pámeere múhdumé tááícúve múnáa íjcyámeke wajpíímumáyé walléémuke. Aame táuwáábó méenuúhi.

19 Áijyu caame iévéhoowávú ó úújétsoó páhduváré nénehji meúllévenúnéhji. Áánetu ííñújiri íjcyaiñe téené uubálleháñe mítyane méénujcátsiháñe pañe tújpacyo wágóóóveíñe. Áhdure íjcyaiñe panévare áíívyéne ójtso.

20 Muurá cóójíejpi nuhba áábáteéhi. Áánetu péjcóejpi íjcyáa tújpacyóduréjuco. Ehdu páhduváré nénehji pájtyeé Ávyéjuube Jetsóó tsááiñe ávyetá íhtsútú nééííne úmíwari.

21 Aane pámeere múhdumé dííbyedi tsúúrameíhijcyámé ihdyu pájtyéteéhi. Ehdúhjáa Joéej téeveri Píívyéébe néehíí.

22 Áhdícyane, ámuúha tamúnáa íjraéémuj, cáhawáá melleebúcunu tsiíñe ámuúhake o nééíñe: Muurá ámuúháye méwaajácú Jetsóó Natsarée múnáajpi íjcyáábej téeveri Píívyéébe panévare méénúraítyúronéhji méénuhíjcyané ámuúháj piínévu. Téeneri muurá meke úújetsójúcóoroobe ímíáané Píívyéébe dííbyeke wálloóne.

23 Áróóbedívúu ámuha ímítyúmeke méméénutsó páwachékevu mewátyétyéhcútsóneri Píívyééberéhjáa ihdyu tsúúcajátújuco néhdújuco.

24 Áróóbekée muurá dííbyere Píívyéébe bóhiítsó tsúúca dsíjívéjúcóóroóbeke. Muuráhjáa tsá muhdú dsíjívé dííbyeke méénúityuróne.

25 Muuráhjáa Dabíiúvú dííbyedítýú néehíí:

Paíjyuváree Ávyéjuube óómaye ú ícyahíjcyáhi. Aabe muurá oke ú téhmehíjcyá ííneri o íllityétuki.

26 Ááneri mítyane o ímíjyúúveebe uke ó duurúvahíjcyáhi. Áánéllíi o dsíjívécooca tsáímíyé úúma ó íjcyáhi.

27 Muurá tsá tabóhí u íhvéjtsóityú tene iwágóóóveki. Áhdure tsá u íhvéjtsóityú dííicúve múnáajpikye mítyane u wájyúúbej pi ícúbáhrámeíñe.

28 Muuráhjáa oke ú waajácutsó ímíájijtóvu. Aabe mítyane ó ímíjyuuvé óóma u íjcyanéllíihye.

Ehdúhjáa Dabííuvú nées Jetsóodítyu.

²⁹ Aabéhjáa muurá díibye Dabííuvú dsíjívéebeke ditye cúúune ícyoocápi díibyeúvú nijkye ijcyáhi, ámuúha táñahbému.

³⁰ Muuráhjáa Píívyéébe ihjyú uubálle múnáajpi íjcyáábeúvú ímiáané waajácú Píívyéébe díibyeke néhijcyané díibyeúvúj tsiménémúhaabe lííyaatémédítýú Críjto ávyéjuutéíñe díibyeúvúu ávyéjuutédu.

³¹ Ehdúhjáa tene pájtyeíñe íhdétújuco iwáájacúdú íjcyáábeúvú nehíjcyá Críjto ídsíjívétsihdyu bóhíbe wágóóóvéityúne. Áhduréhjáa nehíjcyáábeúvú díibyej pi muhdú íjcyáityúne.

³² Áhdújucoo muurá díibyeke Píívyéébe bóhítsóne. Aane muha pámeere méwaajácúhi.

³³ Áábekée Píívyéébe ílluréjuco ávyéjujtsóne. Áábej tééveri muurá íñe ícyooca Cááni Íapííchó múúhá pañévú picyóó díibyekéhjáa íñéhdújuco. Aane íñe páneere ámuha maájtyumíné, melléébone, Píívyéébedítýuré tsáá Ílli Jetsóoj tééveri díibye méénune.

³⁴⁻³⁵ Íllúhjáa muurá tsííñe Dabííuvú néesíhi:

Ávyéjuubée nées táavyéjúúbeke: Íchihvu táúniúvú díicya dímunáake úúma o táhjáné hajchóta. Ehdúhjáa néeséúvu. Áronáacáhjáa ihdyu tsá díibye íhdityu íhjúvatúne. Muuráhjáa tsá díibye cáamevu níjkyejívú péétu Críjto péhduú.

³⁶ Aane ihdyu ámuha pámeere tamúnaa íjraéémú méwaajácúiyá Píívyéébe Mépájtyetétsoobe Críjtoke pícyóóbeke ámuha páwachékevu medsíjívétsóóbeke.

³⁷ Ehdúhjáa Péédoro néene díityéké múhdurá pájtyénélli pámeere díitye uwáábojtéké néesíhi:

—¿Aanéhaca íñe muhdúí muúha, ámuúha múúhá nahbému?

³⁸ Áánéllíhyéhjáa Péédoro nées díityéke:

—Ímityúné ámuha meícyahíjcyané meíhvéjtsóne ímiáámeréjuco meíjcyá amúhá imítýú amúhá hallúrí íjcyájúcoótuki. Ááne métsójsótsaméí Jetsocríjto mémeri Píívyéébe amúhá pañévú ipícyo Íapíícho.

³⁹ Aane muurá íñe íhdétújucoo úúbállémeíhijcyané pámeere amúháj tsiménémúháábema amúhá wáabyuta. Téhdure pámeere pahúllevá múnáake Méécááni Píívyéébe wábyújtsómé wáabyuta teéne.

⁴⁰ Ehdúhjáa Péédoro díityéké iúwáábótsihdyu néesíhi:

—Ímiánejcúvuréjuco mepájtyé miamúnaa ímityúné ícyahíjcyánetu.

⁴¹ Áhdújucohjáa múhdumé díibye uwáábó cáhcújtsodúmé tsójsótsámeíñe. Áijyúhjáa tsúuca cahcújtso múnáa lííyaatémé 3,000-mevájuco.

⁴² Aaméhjáa díityé uwáábó úraavyémé tsaimíyé náhbévájcatsímýé tsatsíhvú idyóbéévéne Píívyéébema ihjúvahíjcyáhi. Téhduréhjáa Jetsóo dsíjívé ítsaavéné pááaho iwátújcatsíñe máchohíjcyáhi.

Tujkénújte Jetsóo uráávyé múnáa muhdú ícyahíjcyáne

⁴³ Aanéhjáa ímí íjtsúcunúme. Áamemáhjáa uwáábojte méénúraítyúronéhjí méénuhíjcyáhi.

⁴⁴ Aaméhjáa tsaimíyé íñáhbévájcatsíñe panévatúré píáábócatsíhijcyáhi.

⁴⁵ Ihñénéhjíhjáa íñáhjíhénúne píáábohíjcyámé píhtómeke.

⁴⁶ Aaméhjáa páijyuvaré dóbéévehíjcyá duurúvájávú Píívyéébeke idyúúrúvaki. Tsaimíyéhjáa ihjúaháñeri íjcyame Jetsóo dsíjívé ítsaavéné pááaho iwátújcatsíñe máchohíjcyáhi.

⁴⁷ Ehdúhjáa Píívyéébeke ditye dúúrúvahíjcyané tsijtye ímí íjtsúcunúhi. Aaméhjáa éhnííñevu lííyaaté Píívyéébe píáábori tsúuca pájtyetéme.

3

Úllehíjyátuube úlléjucóóne

¹ Tsájcuuvéhjáa Péédorómútsí Jóáama péé duurúvajávú Píívyéébema ditye íhgyúvahíjcyáne ééveri.

² Áijyúhjáa tsaapi tsíimenedítýújuco úllétúúbeke pícyohíjcyámé tééjá lleehówavu ‘Imíwu’ némeítsihvu dibye ityáúmeíhíjcyá dsíídsike tééjá pañévú úcáávémeke.

³ Aabéhjáa diityétsikye táúmeí dsíídsike tééjá pañévú úcáávémútsikye.

⁴ Áánéllihyéhjáa dííbyedívú ííténe neemútsi:

—Éje, cáhawáa múhtsikye dihtej.

⁵ Aanéhjáa íjtsúcunúúbé dityétsí tsíeménevu ájcuíñe.

⁶ Áronáacáhjáa Péédoro nées dííbyeke:

—Tsá muhtsi medsíídsívatúne. Áronáa ihdyu uke muhtsi mépíááboóhi. Ahdícyane Natsarée múnáájpi Jetsocríjto mémeri díjyócuúvéne duhlle.

⁷ Ehdúhjáa néébere ímiánéjcuéhójsitu iékéévéébeke íjyócujcáronemáyé tsúúca ímíjpyetéébe.

⁸ Aabéhjáa tsáimiyéjuco úllebe cáhtsíñíbaabéré diityétsima úcaavé tééjá pañévú Píívyéébeke dúúruvaabére.

⁹ Aanéhjáa tétsihyi íjcyame ájtyumí ímíhyéjuco úllebe Píívyéébeke dúúruváne.

¹⁰ Aanéhjáa waajácúme dííbyéjuco duurúvájá lleehówaríi ‘Imíwu’ némeítsihyi ácuúcunúúbé piáábó táúmeíhíjcyaaabe dibye íjcyane. Ááneríhgyáa ávyeta ullévenúme dííbyedi.

Duurúvájatu tsátsii ‘Tsaromóo’ némeítsihvu Péédoro íhgyuváne

¹¹ Aabéhjáa tsúúca ímíjpyetéébe tsá íhvéjtsotú diityétsí Péédorómútsikye. Ááneríhgyáa míamúnaa itsájuréévéne dsíinécunú diityé élleву duurúvájatu tsátsii ‘Tsaromóo’ némeítsihyi íjcyame élleву.

¹² Áámekéhjáa Péédoro íájtyúmíne néehíi:

—Ámuúha tamúnaaj, ¿aca muhdú íivane ámuha meúllévenúne múhtsidyívú méíité tehdu múhtsí íhnáhooríyé muhtsi meméénúnerííivari? Áhdure ¿aca ímiájtétsí muhtsi meíjcyánéllii tehdu mémeenúhi?

¹³ Muuráhjáa téhdure méíhdé múnáaúvú Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, éhdume cáánívahíjcyaaabe Mépiivyéébe Ílli Jetsóoke téeneri ávyéjútsohíjcyá éhnée ámuha ávyéjúté hójtsí pañévú méíhvéjtsóóbeke. Muuráhjáa Piráátó dííbyeke ácadsíjcaáyóíyónáa tsá ámuha meímíletúne.

¹⁴ Dííbyée ímiáábé hallúvú íhgyúvatúme ámuha cáábyerá dsíjívétso múnáájpi hallúvúré méihgyúvú dibye íjchívyeki.

¹⁵ Ehdúu ámuha méllíihyánutsó dííbyéjuco meke bohíivú ájcuúbedívu. Áróóbekée muurá Píívyéébe bóhiítsóhi. Aane muha méwaajácúhi.

¹⁶ Áábeke muhtsi mecáhcújtsónéllii muurá íñe áánu ímíjpyeté dííbye mémeri dííbyé íhnáhoori ámuha méíiténeríye.

¹⁷ Ahdícyane, ámuúha tamúnaaj, muurá ó waajácú ímiáánéjucóo ámuha pámeere ámuhá ávyéjútémá dííbyeke medsíjívetsóné ámuhá íbuúúné aabáte.

¹⁸ Áronáacáa ihdyu tehdújuco dibye ícúbáhrámeíñé tsúúcajátújucóo Píívyéébe íhgyú uubálle múnáaj tééveri néhdújuco.

¹⁹ Áánéllii ímityúné ámuha meícyahíjcyané méíhvéjtsóne Píívyéébe icyánejcúvuréjuco méíbuwáávé ténehji ámuháma íábáíívémeí ímí Píívyéébema ámuha meíjcyaki.

²⁰ Muurá meéllevu wállóoiibye Ílli Jetsocriįtoke tsúúcajátújucóo meke dibye pájtyetétsoiñé iñéébeke meke dibye iųjcúvaki.

²¹ Aabe muurá nįkyėjiri įjcyáá páneere muhdúhjáa Píivýéébe įhyú uubálle múnáaj téeveri tsúúcajátújucó iñéhįjcyáné imíbáavyétsóné hajchóta.

²²⁻²³ Íllúhjáa muurá Moitséeúvú nées méihde múnáaúvuke: “Ávyéjuube Píivýéébe méhdityu pícyoó tsaapi įhyú uubálle múnáajpi įjcyáíibyeke iñée oke ipícyohdu. Áábeke įhdyu tsáma mélléeboco. Muurá díibyeke cáhcųjtsotúme wágóóóveéhi.”

²⁴ Áhduréhjáa tsįpi Píivýéébe įhyú uubálle múnáajpi Tsamoéeúvú įhyúvahįjcyá iñe įcyooca muhdú pájtyénéhjitu. Áábeúvú boonéhjáa idyé tsįjtye įjcyáméhįjcyá iñe téénetu.

²⁵ Ehdúhjáa muurá Píivýéébe įhyú uubálle múnáaj téeveri nehįjcyá meeke pámeekére. Muuráhjáa méihde múnáaúvuma pámeekéré meke ipiááboiñé Aavaráaúvuke illu neébe: “Pámeere íiñųjį cuwáábema įjcyaiñé piáábó dįjtsiménémúháábej téeveri.”

²⁶ Muuráhjáa Píivýéébe Íllįke wallóo tujkénú mee įjraéémuke dibye ipiáábo méimityuháñé meihvéjtsoki. Ehdúhjáa neebe Péédoro.

4

Péedorómútsį Jóáama ávyėjute úmįwari įjcyane

¹ Aanéhjáa Péedorómútsį Jóáama miamúnáama įhyúvahįjcyárónáa tsáacunúme llúúvájteé, duurúvájá tehmejté avýejuúbee, tsadotséomuu, įjcyame.

² Aaméhjáa cayóbáavaté Jetsóope dsįjįveebe bóhihdu idyé tsįjtye dsįjįvéme bóhiñé dityétsį úwáábónetu.

³ Aaméhjáa iekéévémútsikye cuvéhoojánú cuvéhreįjucó tene néenéliihye. Aamútsįhjýa téhulléré tsitsiivéhi.

⁴ Áronáacáhjáa diityétsį uwáábó lléébucunúhįjcyamedityú mityame cáhcųjtsómemaubáhjáa tsúúca úųjetémé 5,000-mevájucó tsamééré wajpiimu.

⁵ Aanéhjáa awáá tsįjcyooį pińcyaaavėjucóomé Jerotsaréevu ávyėjute, túkevėjtsojtee, taúhbájú uwáábojtee, įjcyame.

⁶ Áamemáhjáa įjcyámé llúúvájte avýejute Anáaa, Caipáaa, Jóáaa, Arejáádooroo, éhdume. Téhduréhjáa įjcyámé diityéjééjtee.

⁷ Aaméhjáa diitye ávyėjute nées Péedorómútsikye ditye iįchįvyétsóne itsíva diitye éllevu. Áhdųjucóhjýa ditye tsáįtyémútsikye ditye néenéé:

—įAca iñé ihsúturi ámuhti méénúraityuróné méméenuhįjcyáhi, pane mumémerihyaja?

⁸⁻⁹ Áánéliihyhjýa Péédoro Píivýéébe Apíichó ipañe įjcyaaabe nées diityéke:

—Ámuúha tamúnaa įjraéémú avýejutej, ámuha iñe múhtsikye médilló éhnée íayáábedityųjucó úllétuube áanu muhdú imįjpyeténé ámuha mewáájácuki.

¹⁰ Áánélii įcyooca muhti ámúhakye méúúbálleé teéne. Muurá įhdyu Píivýéébere imįjpyetétso díibyeke éhnée ámuha páwachékevu Natsarée múnáajpi Jetsóoke medsįjįvétsóobeke ibóhiťtsóobe mémeri.

¹¹ Muuráhjáa diibyėjucó éhne múúne imichi nééwáyutu jaa éjkedu néébeke ámuha meéhdiiiválléroobe įcyooca įjcyá pañetųejpi teene jaa imichi pañetųétsįhdyu éjkedu néébeé.

¹² Tsá tsįpi įjcyatú meke pájtyetétsoóbe. Tsáháa muurá tsįjpiikye Píivýéébe méménutú miamúnáake pájtyetétsoíibyeke.

¹³ Ehdúhjáa dityétsį įhyúvąneri diitye ávyėjute ullévenúhi. Aaméhjáa waajácú dityétsį idátsó nééméejtétsį įjcyane tsáįjyúbaré waajácúhaaminé ítehįjcyátumútsi. Áronáacáhjýa įtsaavémé Jetsóomáa dityétsį įcyahįjcyáne.

¹⁴ Aanéhjáa dityétsí ímíjpyetétsoobe tétsihyi íjcyánéllii tsáhájucó ditye ñná néetu diityétsidítu.

¹⁵ Áanélliihyéhjáa ílluréjucó ditye wálloone diityétsikye tétsihdyu. Áané boonéhjáa tsamééréjucó íhgyúvájcatsíñe muhdú diityétsikye imyéénúyóneri.

¹⁶ Néjcatsímyéhjápeé:

—¿Aanéhaca íñe muhdú méméénúiyá diityétsikye? Muurá pámeere Jerotsarée múnáa waajácú méénúráityuróné dityétsí méénune. Aane muhdú metóónúyónejíívari.

¹⁷ Áronáa ihdyu metsu meíllívyéébo diityétsikye dityétsí éhnííñevu Jetsóodítu íjcyané uwááboju pámehdívúré tsújaúcútúné ihde.

¹⁸ Ahdújucóhjáa tsiíñe ípíúvámútsikye ditye ávyeta bóijcyúné dityétsí iúwaabójucóótuki.

¹⁹ Áronáacáhjáa neemútsí diityéke:

—Cáhawáa méíjtsaméí keená ímí Píívyéébe íjtsúcunúne. ¿A ámuéhakyéré muhcsi mel-
léébóne dííbyeke tsá melléébóitúne?

²⁰ Tsáháubá muhcsi meíhvetéityuró Jetsóodítu íjcyané uwááboju meúwáábohíjcyánetu díbye iúwáábóne méénuhíjcyanéhjí muhcsi maájtyúmínéllíhye.

²¹ Ehdúhjáa dityétsí néénéllii íbóijcyúróné ílluréjucó ditye íhvejtsóné diityétsikye. Tsáháhjáa ditye píívyetétu muhdú diityétsikye imyéénúyóné tsáápiikyéhjáa dityétsí ímíjpyetétsonéllii mítyame Píívyéébeke ávyéjútsonéllíhye.

²² Aanéhjáa dííbye dityétsí ímíjpyetétsoobe 40 píjcyábá éhnííñevújucó.

Cahcújtso múnáa píáábó táúmeíñe

²³ Aamútsíhjáa tsúuca ditye ácádsíjcaáyomútsí íñahbéjte élleu ipyééne úúballé páneere muhdú llúúvájte avyéjútémá túkevétsojte diityétsikye nééneé.

²⁴ Áanélliihyéhjáa tsaméhjí íllu Píívyéébema íhgyúváhi:

—¿Ayúju múúhá Avyéjuube Píívyéébeéj, uu muurá ú ijcyá páneeré iévéhóowari íjcyánéhjima ííñuji, nújpacyo, múhdúné tsíeméné íjcyane, u ípívyéjtsoóbe!

²⁵ Aabée muurá dííicúve múnáajpi Dabííúvudi Díapííchó íjcyáne tééveri u nééhií:

¿Íveekí tsííñe íñújíine múnáa páhduváré idyáíívéjcatsíñe ítsáméhíjcyá íínetú diityéke
píáábóityúnéhjiri?

²⁶ Muurá ávyéjute pítyácócatsíhíjcyá Ávyéjuube Críjtoke imyéénuki. Ehdúhjáa muurá u néé Dabííúvuj tééveri.

²⁷ Aanée muurá téénéllii ícyoomívú píhcyáávehíjcyámé Heróódee, Póótsio Piráátoo, tsííñe ííñuji múnáa, muuha íjraéémú avyéjutee, íjcyame Daachi Jetsóoke imyéénu múúhakyé pájtyetétsoíbyeke u wálloóbeke.

²⁸ Áábekée meenúme tsúúcajátújucóhjáa ihdyu u néhdújucó.

²⁹⁻³⁰ Aame muurá u íiténáa téhdure múúhakyé méénúllehíjcyáhi. Áanéllii ihdyu óví múúhakyé ú túkévejtso dííhtsútuuri muha meúwáábohíjcyá díuwaáboju íínerí íllityétúme. Áhdure múúhakyé píáábó muha méénúráityúronéhjí chéméméhjike mebóhíitsohíjcyá Daachi Jetsóo mémeri.

³¹ Ehdúhjáa Píívyéébema íhgyúvánetu ditye níjkévánáa tétsii diityémá uuvécunúhi. Aanéhjáa Píívyéébe Apííchó diityé pañe íjcyame íínerí núhnévetúme úwáábohíjcyá dííbye íhgyu.

Pámé wáábyutaré íjcyane

³² Aaméhjáa pámeere cahcújtso múnáama tsajíjtóré íjtsáméimyé tsá néhíjcyatú íhñénéhjí íhgyúnenéhjí íjcyane. Tsáápiitsá éhnéhjáa páme wáábyutaré íjcyáhi.

³³ Aaméhjáa diitye uwáábojte úúbálléhjicyá Ávyéjuubée Jetsóó ɪdsíjívetsihdyu bóhíine. Áamekéhjáa Píívyéébe mítyane píáábohíjcyáhi.

³⁴ Aaméhjáa pámeere cahcújtso múnáama ímí píáábócatsíhijcyá íinetú píhtótsójcatsítyúme. Tsaatéhjáa íiñújínema, ihjyáháñema, íjcyame ténehji íñáhjihénúne dsíídsí pihjyúcuhijcyá uwáábojtédívu.

³⁵ Áánetújucóhjáa ditye ácuhijcyané tsaate diityédítýú píhtómeke.

³⁶ Áijyúhjáa íjcyaaabe diityédítýú Revítámuube Jotsée Chíperévúhjáa ditye tsíímávaabe. Áábekéhjáa uwáábojte iúúhinúné meménú Benabéedívu ‘ímijyújtsoóbe’ nééiyóne.

³⁷ Aabéhjáa íiñújí íñáhjihénúne áhdovu ajcú diitye uwáábojtéke.

5

Ananíamútsí mewa Tsapíírama ímityúne méénune

¹⁻² Áhduréhjáa Ananíamútsí mewa Tsapíírama íiñújí íñáhjihénúne áhdotu tsane iújcúnéj coéénevu diitye uwáábojtéké ajcú pánéhjijtaráhdú. Aanéhjáa mewa waajácú díbye muhdú méénune.

³ Áábekéhjáa Ananíake Péédoro nééhií:

—¿Aca íveekí Naavéné uke íbúwájtsonej péévé muhdú ú meenú díiñújí áhdo? ¿Ááne pánéhjidú ú tsivá coééne? Ú imíllé múúhakyé u álliñe téhdújuco Píívyéébe Apííchó ímillédú u méénune muha meíjtsúcunúroki.

⁴ ¿Aca muhná teene íiñújí? Ááneráa dihñe teéne. Ááne áhdóo dihñereíyo. Tsáháa tsane u újcúnéj coééné u tsiváityuró pánéhjijtaráhdú. Aanéhaca idyé múúhakyéré u álliñejívari. Muurá téhdure Píívyéébeke ú allíhi.

⁵ Ehdúhjáa Péédoro néénemáyé Ananíá ílluréjuco dsíjívéebe áákityéné baavújuco. Ááne uubálléhjáa lléébome mítyane íllityéhi.

⁶ Ááhoúvukéhjáa ováhtsámú íbíjínúne tsajtyé icyúúuki.

⁷ Áané boonétúhjáa mewa wajtsí íná ájyúke pájtyene wáájácútulle.

⁸ Áállekéhjáa idyé Péédoro népejtsóhi:

—¿A téhdunéjucoo ílluunéré ámuhtsi menáhjihénúné ámuhtsi íiñújí?

Áánélliihyéhjáa neélle:

—Éée, téhdunéjucópeé.

⁹ Árónáacáhjáa Péédoro néé díílleke:

—¿íveekíhjáa ehdu ámuhtsi mémeenúhi? ¿Aca ámuhtsi méjtsúcunú Píívyéébe Apííchó wáájácúityuróne? Éje, aatye muurá tsáá dítyájiúvuke icyúúújétsihdyu. Aame muurá icyooca uukéréjuco cúúutéíñe.

¹⁰ Ehdúhjáa díbye néénemáyé tsúúca dsíjívélle áákityé dííbyé lliíñévu. Áálledívúhjáa diitye ováhtsámú wajtsí íitémehóvuréjuco. Áálleúvukéhjáa idyé itsajtyéne cuuúmé ájyú úníutu.

¹¹ Ehdúhjáa Ananíamútsikye méwama tene pájtyéneri cahcújtso múnáa mítyane íllityéhi. Áhduréhjáa tsijtye teene iwáájácúne íllityéhi.

Méénuráityúronéhjí méénúmeíñe

¹² Aanéhjáa diitye uwáábojte dóbéévehíjcyá duurúvájá pañévú tsátsii ‘Tsaromóo’ némeítsihvu. Aaméhjáa méénuhíjcyá mítyane méénuráityúronéhjí míamúnááj pñévu.

¹³ Áamekéhjáa cáhcújtsotúme diityémá náhbévahíjcyáturómé ímí íjtsúcunúhi.

¹⁴ Téijyúhjáa idyé tsijtye wajpíímumáyé walléémú cóbéévehíjcyá duurúvájá pañéahcujtsó Píívyéébeke. Aaméhjáa éhnííñevu mítyaméjuco lílyaaténe.

¹⁵ Áanetúhjáa chéméméhjike íhbotáháñeri ijchívyetsómé hulléjjitónéj piñnévú tééneríváa Péédoro pájtyéébe náávéubaré diityé hallútú pájtyéneri ditye ibóhíiki.

¹⁶ Téhduréhjáa idyé iúníuécoomíji múnáa Jerotsaréeri íjcyáábe éllevu tsívahíjcyá chéméméhjike. Áhduréhjáa tsívahíjcyámé naavémú ípañe íjcyame ícúbáhrámeíhíjcyámeke díbye ibóhíitsoki.

Uwáábojtéké ditye ícúbahráne

¹⁷ Aanéhjáa páñétúejpi llúúvájte avyéjuúbema tsadotséomú nomíutáává diitye uwáábojtédi.

¹⁸ Áánélliihyéhjáa diityéké cuvéhoojánúme.

¹⁹⁻²⁰ Áronáacáhjáa tépejco níjkyéji múnáajpi cuvéhoojá llehówáané ipááyúnetu íjchívyétsómeke néé ditye míamúnáake duurúvájá pañévú iúwááboté muhdú Píívyéébeke meúraavyéne.

²¹ Ahdújucóhjáa ditye cúúvénéturé tééj páñévú ipyééne úwaabóne. Áanáacáhjáa díibye páñétúejpi llúúvájte avyéjuube íñahbénu múnáama pihjyúcú túkevétsojtéke. Áánemáhjáa tehme múnáake wallóomé diityé éllevu cuvéhoojá pañétú ditye iújcutéki.

²² Aaméhjáa péeme úújeté íávajávuréjuco.

²³ Áánélliihyéhjáa ióómíñe néémeé:

—Muha méúújetará cúúveja cóhpé wátájcámeíjyá tehme múnáa llehowáané téhmeíjcyámedívu. Áronáa muha llehowáané mépaayú dáíháhñeréjuco tsaatéubaré pañe íjcyájúcootúne.

²⁴ Ehdúhjáa ditye úúbálléneri díibye páñétúejpi llúúvájte avyéjuúbee, duurúvájá avyéjuúbee, tsijtye llúúvájteé, íjcyame iúllévenúne néjcatsíhi:

—¿Aca kiávú pééiyóme?

²⁵ Áronáacáhjáa tsaapi téhullétú tsáábe néé diityéke: Áánerá éhnéijyu ámuha mecúvéhoojánúme éhllé duurúvájá pañe uwááaboríjyuco.

²⁶ Áánélliihyéhjáa tehme múnáa avyéjuube péé tsaatéma diityé éllevu. Aaméhjáa diityéké ícúbáhratúme tsajtyé míamúnáa néwayúúnevu diityéké áamúíyóné apííchori.

²⁷⁻²⁸ Aaméhjáa diitye avyéjujtédívú wájsítsómeke páñétúejpi llúúvájte avyéjuube nééhií:

—Ááneráhjáa muha ámúhakey mébóijcyú ámuha meúwaabójúcoótu eene ámuha meíhjyúvahíjcyáábedítýú íjcyané uwááboju. Áronáa ¿íveekí éhnííñevúré ámuha meúwaabóhi? ¿íveekí ámuha Jerotsaréeri dííbyé uwááboju metsújaúcúne méimíllé díbyeé dsíjívéné múúhá hallúvú mewátýanúne?

²⁹ Áánélliihyéhjáa Péédoro nééhií:

—Áronáa ihdyu Píívyéébe múúhakey néhdújuco muha meméénune míamúnáa múúhakey bóijcyúrónáaaca.

³⁰ Muuráhjáa téhdure méihde múnáaúvú dííbyeke cáánívahíjcyaaabe Mépiivyéébé Jetsóoke bóhítsó éhnée páwachékevu ámuha mewátýétyéhcutsoobe dsíjívéébeke.

³¹ Áábekée muurá díbye avyéjuutétsoobe ícyooca íjcyá dííbyé úníuri Ávyéjuube Pájtyetétsoobe íjcyáábej tééveri mee íjraéémú ímityúné meícyahíjcyané meíhvéjtsóne ímíánejcúvuréjuco meíbúwááve ténehji máhallúrí íjcyájúcoótuki.

³² Aane muurá Píívyéébé Apííchó múúhadívú bóhówajtsóné íñe muha meúúbállehíjcyáhi. Muurá ímíáané dííbyeke mecáhcújtsómé pañe dííbyé Apííchó íjcyáhi.

³³ Ehdúhjáa Péédoro nééne diityéké cáyobáavatétsómé imíllerá diityéké ídsíjívetsóne.

³⁴ Áronáacáhjáa paritséomuube ‘Gamariée’ némeíbyé taúhbájú uwááboobe íjcyáábeke miamúnaa ávyejúúllehíjcyabe diityéj pínétú íjyócuúvéne nées dityei íjchívyétso áachívú wahájchotáwu diitye uwáábojtéke.

³⁵ Áané boonéhjáa neebe diityéke:

—Ámuúhaj, téibúwá tsáma méijcyaco. Ááne ímíñeúvú meíjtsámeítsihdyu aatyéke méméénuco ámuha meméénúíhajchííjyu.

³⁶ Muuráhjáa ‘Téoda’ némeíbyé itsúcunúmeíhíjcyá íhtsútuube íjcyane. Áábemáhjáa muurá íjcyámé miamúnaa 400-meva. Áróobekéhjáa tsaate dsíjívetsóné boone pámeere dííbyema íjcyarómé pahúllevávú tsújaavé tétsíhíjí daihañéréjuco.

³⁷ Téhduréhjáa Gariréa múnáajpi Jóódake pajtyéné miamúnáake ditye éévehíjcyáíjyu. Áábemáhjáa muurá téhdure mítyame íjcyaróobeke idyé dsíjívetsóme. Áané boonéhjáa dííbyema íjcyarómé ílluréjuco wáhchájabáne.

³⁸ Áánéllíi ámúhakye o nées diityéke éhnííñevu ámuha mepátsárijcyójúcóótuki. Muurá ihdyu ímiáané miamúnáadityuré tsáané uwááboju ditye úwáábohíjcyáhajchíí diityémá níjkévaíñé muhdú ámuha diityéke meméénútúrónáaaca.

³⁹ Áánetu Píívyéébedityú tsáané uwááboju íjcyáhajchíí tsá ámuha muhdú meméénúityúne. Áánéllíi téibúwá méijcyá.

Tsá tene ímityú Píívyéébeke ámuha ímityúne medáriivéne.

⁴⁰ Ahdújucóhjáa dííbyeke ditye lléébone. Áronáacáhjáa ihdyu diitye uwáábojtéke ipíúvámeke wátsihcyúme. Áámekéhjáa iácádsíjcaáyo tsííñe bóijcyúme ditye iúwaabójúcóótu Jetsóodityú íjcyané uwááboju.

⁴¹ Aaméhjáa péé imíjyúwu Píívyééberéhjáa ihdyu íhvejtsódújuco Jetsóodityú íjcyané uwáábójú hallútú núcójpítsó ícúbáhrámeíyónnáaaca.

⁴² Aaméhjáa íhvéjtsotúme éhnííñevúre pajcóójívaré úwáábohíjcyá duurúvájá pañévu. Téhduréhjáa tsíjtyeke íhjáhañevúre úwáábomérehíjcyáhi.

6

Uwáábojté piáábojte íjcyáímyeke ditye mémenúne

¹ Aanéhjáa téijyu tsúuca mítyaméjuco cahcújtso múnáa lííyaaténe. Áánáacáhjáa tsaate jodíómú íjcyarómé gríéégómú íhjúrí íhjuvámé imúnáadityú nehíjcyá dityévaa pííbjájujteké panévaturé piáábohíjcyatúne.

² Áánéllíihyéhjáa diitye méjtúhatyu míityétsi íjcyame uwáábojte pámeere cahcújtso múnáake ipíhjúcúmeke nééhií:

—Muurá íñe Píívyéébe uwááboju muha meúwaabómé tsá tsíñéhjiri metúhújkímeyítyuróne.

³ Áhdícyane, ámuúha múúhá nahbému, ámuhadityú tsaate ímiáámé 7-mevaké menéhcóne téénevu mepícyó Píívyéébe Apííchó diityéke túkévétsohíjcyámeke.

⁴ Áánetu ihdyu muha dííbyeke piáábó metaúmeíñe dííbye uwááboju meúwáábohíjcyáhi.

⁵ Ehdúhjáa ditye néene ímí tehdújuco íjtsúcunúnéllíi meménújucoómé Ejtéébake Píívyéébe Apííchó túkévéjtsóneri ímí dííbyeke úráávyehíjcyáábeke. Áábé hallúvúhjáa meménúme íllúúmeke: Perúpee, Próócoroo, Nicanóoo, Timóoo, Paméénaa, Ajtiokíia múnáajpi Nicoráa jodíómuube íjcyátúroobee diitye uwááboju tujkénú iúráávyehíjcyátsihdyu Jetsóokéréjuco cáhcújtsoóbee, éhdúmeke.

⁶ Áámekéhjáa tsajtyémé diitye uwáábojté éllevu. Áámé hallúvúhjáa íhyójtsine ipícyóóne táumeímyé piáábo.

⁷ Ehdúhjáa Píívyéébe uwááboju Jerotsaréevu tsújaavéné mítyame cáhcujtsómé éhnííñevu líiyaatéhi. Áhduréhjáa mítyame llúúvájtedítýú cáhcujtsóhi.

Ejtéébake ditye ékeevéne

⁸ Áijyúhjáa Ejtéébá méénuhíjcyá méénúráityúronéhjí Píívyéébe píáábóneri.

⁹ Áábemáhjáa táhjácatsíhijcyámé tsaate pihcyááveja ‘íicúve múnáa íjcyájúcootúme’ némeíjya múnáama Tsirééne múnáa, Arejadríia múnáa, Tsiríítsiá íiñúji múnáa, Áátsiá íiñúji múnáa, íjcyame.

¹⁰ Ároméhjáa tsá dííbyeke táhjatú Píívyéébe Apííchóré túkévéjtsóneri díbye íhgyúvahíjcyánéllíihye.

¹¹ Áánéllíihyéhjáa ahdómé tsaatéké ditye dííbyé hallúvú iállíne íñéé díbyéváa Píívyéébeé, Moitséeúvuu, íjcyámútsidítýú ímityúné íhgyuváne.

¹² Ehdúhjáa ditye néene túkévéjtsójtémá taúhbájú uwáábojtéké muhdú dáriíwémé awáá díbye Ejtéébake íékéévéébeke tsajtyé ávyéjúté éllevu.

¹³ Áábéllíihyéhjáa nehcómé tsíjtyeke dííbyé hallúvú ditye iálliki. Aaméhjáa néé dííbyedítýu:

—Áánu ímityúné íhgyúvahíjcyá duurúvájatuu, Píívyéébe taúhbájutuu, íjcyane.

¹⁴ Áhdure nehíjcyaaabe Natsarée múnáajpíva Jetsóó duurúvaja iwáchájánúne Moitséeúvú uwáábó cápáyoácoíñe.

¹⁵ Ehdúhjáa ditye néénéllíi ávyéjútémá tsíjtye tétsihyi ácújcatyémé íitécunú díbye Ejtééba húmí amítsárahcówu níjkyéji múnáajpí humídu.

7

Íhyallúvú Ejtéébá íhgyuváne

¹ Áábekéhjáa páñétúejpi llúúvájte avyéjuube nééhií:

—¿Ava ímiááné ehdu teénej?

² Áánéllíihyéhjáa neebe díityéke:

—Ámuúha tamúnaaj, cáhawáá amúhakye o néene melleebúcunuj. Muuráhjáa Mépiivyéébe íhtsútuube íjcyaaabe bóhówaavé méíhdé múnáajpi Aavaráaúvudívú Haráavú díbye péétúné íhde Metsopotáamia íiñújiri íjcyáábedívu.

³ Áábekéhjáa neébe: “Pámeere dihyájkímuke díiñújima díhvéjtsóne peeco uke o wállóóné íiñújivu.”

⁴ Áhdújucóhjáa muurá díbye íiñújí Caadéatu péébe úújeténé Haráavu. Áané boonétúhjáa cááni dsíjívétsihdyu Píívyéébere tsivá dííbyeke íñe ícyooca meíjcyáné íiñújivu.

⁵ Aanéhjáa ímiááné dííbyeúvuke íajcuíñé íñéérónáa tsáhái díbye dííbyeke ájcutú téené íiñújivu. Áronáacáhjáa íhdyu neebe díbye dsíjívéné boone íajcuíñé dííbyej tsíménémúháabekéréjuco díbyeúvúi tsímávátúrónáaaca.

⁶ Áhduréhjáa neebe dííbyeúvudítýú líiyaaténéj tsíménémúhaabe tsííñé íiñújiri tsíjtyé hójtsi pañe íjcyame ícúbáhrámeííne 400 píjcyá hajchóta.

⁷ Téhduréhjáa Píívyéébe néé díityédítýu: “Eene kéené íiñúji múnáa hójtsiri ditye íjcyámema teene ó ímíbájchoóhi. Áané boone ó íjchívyétsoó téhullétú díityéké ookéréjuco ditye íicúve íchihvu.”

⁸ Muuráhjáa Píívyéébe Aavaráaúvuma muhdú díbye íjcyáíñé pityájcoju imyéénéne néé pámeere dííbyej tsíménémúhaabe ikíhdyahírótsámeíki. Áhdújucóhjáa díbye méénune ílli Itsáake ítsímáváábeke 8 coojívá díbye íjcyátsihvu. Áhduréhjáa díbye ílli Itsáaréjuco

meénune illíkye Jacóóboke. Aabéhjáa idyé Jacóóbó meenú téhdure ítsíimeke 12-nevá dohjíba múnáa mee ijraéémú ihdeéjteké itsíimávámeke.

⁹ Aaméhjáa diitye méihdé múnáa Jacóóboúvuj tsíimé nomíutáavahíjcyá íñahbe Jotséedi. Áanemáhjáa díbyedívú tsaatéké ditye náhíhenúmé tsajtyé díbyeke Ejíhtó iiñújivu. Áróobekéhjáa ihdyu Píívyéébe píáábohíjcyá panévare díbyeke pátyehíjcyánéhjitu.

¹⁰ Aanéhjáa díbyeke díbye túkévéjtsónej péévére teene Ejíhtó iiñújí avyéjuube Paraóó ímí díbyeke pícyohíjcyáhi. Muuráhjáa díbyeke pícyoobe íiñújí túkévéjtsóobe íjcyaaabe téhdure páneere díbye tsíeméné tehmeébé díbye íjcyaki.

¹¹ Áijyúhjáa muurá mityane míamúnáa ícúbáhrámeí ájyábari Ejíhtó iiñújí, Canaáá iiñújí, íjcyájícu múnáa. Tsáháhjáa téijyu méihdé múnáaúvudi majcho íjcyatúne.

¹² Áronáacáhjáa Jacóóboúvú Ejíhtó iiñújiri tsátsii majcho íjcyane iwáájácúne wallóó ítsíime méihdé múnáaúvuke ditye téhullétú tsane iújcutéki.

¹³ Áané hallúvúhjáa tsíiñe péémedívú botsíi Jotséé waajácútsámeí diitye íñahbé mudívu. Átsihdyúhjáa diibye Ejíhtó iiñújí avyéjuube waajácújucóó caatyé múnáajpi díbye íjcyane. Áanéllihyéhjáa neebe díbye ipíúva pámeekéré imúnáake.

¹⁴ Ahdújucóhjáa Jotséé píuvané cáani Jacóóboke pámeere ihyájkímú 75-meva íjcyámema.

¹⁵ Aaméhjáa téhulle ícyahíjcyámé pámeere dsíjivé 12-nevá dohjíba múnáape mee ijraéémú ihdeéjte íjcyame diibye cáani Jacóóbomájuco.

¹⁶ Áámeúvukéhjáa tétsihdyu icyúúúrómeke tsúúcajátú tsíiñe iáábyúne tsajtyémé Tsikyéevu diibyéhjáa Aavaráaúvú Hamóóúvú tsíimedítú áhdóné nijkyénetu icyúúuki.

¹⁷ Aanéhjáa Píívyéébe Aavaráaúvuke pítyájcóne éévé tsúúca píhínáa memúnáa éhniíñevu llíyaaté mityáméjucó teene Ejíhtó iiñújivu.

¹⁸ Áijyúhjáa tsíjpiiyéjucó úcaavéné téené iiñújí avyéjúúbedívú Jotsééúvuke wáájácútuúbe.

¹⁹ Aabéhjáa iállíñe ícúbáhráhíjcyá diityédi. Áanemáhjáa nehíjcyaaabe ditye ítsíiméwuúmuke iwáámíuhíjcyá béhnere itsíimáváméwuújike.

²⁰ Téijyúhjáa Moitsééúvú tsíimáváméíbyeke Píívyéébe ímí íjtsúcunúhi. Áábéwúukéhjáa cáánímutsi téhmehíjcyá pápihchúú nuhbáva.

²¹ Áábéwúukéhjáa tsúúca dityétsi wáágoójúcóóróobeke Ejíhtó iiñújí avyéjúúbé ajyúwá iújcuúbeke keemévetsóhi.

²² Áábekéhjáa ditye úwááboobe waajácú páneere diityé múnáape wáájacuhíjcyánéhji. Aabéhjáa ávyétá tujkéveebe íná imyéénúnetu, ílhjyúvúnetu, panévátúre.

²³ Aabéhjáa 40 pijcyábájucó íjcyaaabe íjtsámeí imúnáake iááhívetéíñe.

²⁴ Aabéhjáa téhullévú péébe cábuuvé Ejíhtó múnáajpi memúnáájpidi ícúbáhráhíjcyáábedívu. Áábekéhjáa llihyánuúbe.

²⁵ Áijyúhjáa íjtsúcunúúbé memúnáaúvú tsúúca wáájacúné díbyej téeveri Píívyéébe diityéké ditye ícúbáhrámehíjcyánetu íjchívyétsoíñe. Áronáacáhjáa ihdyu tsáhái ditye wáájacutúne.

²⁶ Áané tsijcyóóhíhjáa idyé úújetéébé tsamútsíyé memúnáajtétsi méénújcatsímútsidívu. Áámútsikyéhjáa imílléroobe idyówajcáróne. Áronemáhjáa neebe diityétsikye: ¿íveeki ámuhtsi tsané múnáajtétsíyé meíjcyamútsi méméénújcatsíhi?

²⁷ Áronáacáhjáa ímichi cáábyedítú tene tújkévaabe diibye Moitséেকে néehíi: “¿Múha uke pícyóó ímítúnéhíi ímibájchoobe u íjcyaki?

²⁸ ¿Mityá oke u llihyánuú éhnéijyu Ejíhtó múnáájpikye u llíhyanúdu?”

²⁹ Ehdúhjáa díbye néénetu ílluréjucó Moitséé wááneé. Aabéhjáa úújeté Madiáá iiñújivu. Aabéhjáa téhulle tsíiñe iiñújiri íjcyaaabe tsíimavá mútyétsikye téhullétú ityáábáválledívu.

³⁰ Aanéhjáa 40 pijcyábájuco díbye ínéubará píivyétúné iínújiri íjcyánáa níjkyéji múnáajpi bóhówaavé dílbyedívú úméhéwu péétécunúné pañe ‘Tsinaí’ némeíhbaúj piihívu.

³¹⁻³² Áaneríhjáa mítyane ullévenúúbe. Áanéllíhyéhjáa ímíneúvú ííte díbye piihívérónáa Píivyéébe dílbyeke néehíi: “Oo ámuhá Píivyéébé ó íjcyá díhdé múnáaúvú Aavaráa, Itsáa, Jacóóboo, íjcyame oke cáánívahíjcyáabe.” Áaneríhjáa íllityéne úúvécunúúbé tsáhájucó tsiíne íitetúne.

³³ Áabekéhjáa tsiíne neébe: “Díjtyúhápaajiné tácoríjco íne úhdivu o bóhówaávénéllíhye.

³⁴ Muurá ó waajácú tahñéjté Ejíhtori íjcyame wánícyámeíhijcyané ícúbáhrámeíñeri. Áameke díjtyéeveri o íjchívyétso íne úhdivu ó bóhówaavéhi. Ahdícyane uke ó wallóó téené iínújivu.”

³⁵ Ehdúhjáa Píivyéébe néé Moitséeke éhnéhjáa memúnáajtétsiúvú ‘¿muha uke pícyoó ímityúnéhjí ímibájchoobe u íjcyaki?’ néeróóbeke. Píivyééberéhjáa ihdyu néé úméhéwu péétécunúné pañe níjkyéji múnáajpi dílbyedívú bóhówaávéebej téeveri díbye memúnáaúvuke íjchívyétsoki.

³⁶ Ahdújucóhjáa méénúraítyúronéhjí imyéénúnej téeveri díbye íjchívyetsóné méíhdé múnáaúvuke Ejíhtó iínújitu. Aaméhjáa ínéubará píivyétúné iínújivu péeme Tújpáñe Móoa pajtyé nújpacyo dówaávéjítori. Aabéhjáa téhulle 40 pijcyábá íjcyáabe méénuhíjcyá méénúraítyúronéhjí.

³⁷ Aabéhjáa mee ímúnáadítýú néehíi: “Píivyéébere muurá pícyoó méhdityu íhjú uubálle múnáajpikye íne o íjcyadu nééílbyeke. Aabe ihdyu nééne méllééboco.” Ehdúhjáa néébeúvu.

³⁸ Aabéhjáa muurá ínéubará píivyétúné iínújiri méíhdé múnáaúvuma íjcyáábedívú níjkyéji múnáajpi bóhówaavé ‘Tsinaí’ némeíhbaúvú. Áábemáhjáa íhjúvane ájcuube dílbyeke Píivyéébé taúhbaju cáátúnúmeíñevu díbye íajcu méíhdé múnáaúvuke.

³⁹ Áróobekéhjáa tsá ditye cáhcútsohíjcyatúne. Ílluréhjáa dílbyeke ityáhjálléne tsiíne ímíllerómé íóómiñe Ejíhtó iínújivu.

⁴⁰ Áánemáhjáa dílbyé nahbe Aróoke néémeé: “Mééma meenu Píivyéébedu néméhjike piéhullévúré meóómícyooca meke ditye ityúkévéjtsoki. Kiávú íne díñahbe Moitséé úújeté meké Ejíhtó iínújitu íjchívyétsónema.”

⁴¹ Ahdújucóhjáa ditye níjcyone jééú ocájíwuúdú néébeke. Áabekéhjáa íícúvehíjcyámé iyámeke illííhyánúméhjidi. Áaneríhjáa mítyane ímíjyuuvémé iye iíníjcyóóbeke íícúvehíjcyáneri.

⁴² Áanéllíhyéhjáa ílluréjuco Píivyéébe diityéké íhvejtsóné ditye awáá idyúúrúvahíjcyacaame íévéhóówari íjcyáméhjike. Muurá dílbyé ihjú uubálle múnáajpi waajácúháámitu nééneé:

¿Acáa ámuha íjraéémú oke méíícúvehíjcyá iyámeke mellííhyánúmedi 40 pijcyábá ínéubará píivyétúné iínújiri ámuha meíjcyácoóca?

⁴³ Tsáhaá. Muuráhjáa oke íícúvetúme ámuha méíícúvehíjcyá ámuháye meméénúméhjike. Áánemáa ámuha métsatyéhíjcyá níjcyotáábé Moróoke íhjáwúuma. Áhdurée ámuha métsatyéhíjcyá níjcyotáábé mícúruwa Rejpáake Píivyéébedi ámuha medíllónema. Áanéllíí ámuhakye ámuhá iínújitu o íjchívyétsómeke ó wálloó Babiróóníá iínújí ehnííñevu. Ehdúhjáa muurá Píivyéébé íhjú uubálle múnáajpi caatúnúhi.

⁴⁴ Aanéhjáa muurá téhulle ínéubará píivyétúné iínújiri méíhdé múnáaúvudi íjcyaja iyámé miihénetu méénúmeíjyá duurúvaja dítyéhjáa Píivyéébé taúhbaju cáátúnúmeíñé newáyuwáané pícyohíjcyaja. Ehdúhjáa méénuube Moitsééúvú Píivyéébe dílbyeke néhdújuco muhdúhjáa íajtyumídu.

⁴⁵ Aajájucóhjáa dityéúvú ínetsóné tsííñé iínújivu Píívyéébéhjáa Jotsoéeúvuma tééji múnáake ibótoácóne dííbyeke ájcujiúvú. Áájaréikyéhjáa ícyahíjcyá Dabíiúvú íjcyané hajchóta.

⁴⁶ Aanéhjáa diibye Dabíiúvú waajácú ímí Píívyéébe dííbyeke píaabóne. Áánéllihyéhjáa imílléroobe imyéenune béhja Jacóóboúvúu téhdure cáánivahíjcyaaabe Píívyéébe wáabyuta teeja iyámé miihénetu méénúmeíjyá cápayóóve.

⁴⁷ Áronéhjáa íllíjéjuco Tsaromóoúvú méénune teéja.

⁴⁸ Áronáa Píívyéébe tsá íjcyatú apáañéré duurúvaja míamúnáa méénújá pañe. Muurá ihdyu ihdícyátsihjíríyé diibye. Muurá illu dííbyé ihjyú uubálle múnáajpi nééhií:

⁴⁹ Níjkyéjiri táavyéjyú iyyáwá hallúrí o íjcyaaabe ó ejécunú páneere ííñuji. Aanéjííva ¿muhdíiváne já ámuha óoma méméénuú tétsihyi o íjcyaki?

⁵⁰ Aanéjucóo páneere múhdúné tsíeméné íjcyane o ípívyejtsóne. Ehdúhjáa neebe Píívyéébe íhgyú uubálle múnáajpij téeveri.

⁵¹ Áronáa ámuha ávyetá nuuhéjute meíjcyámé íbuúúné éhne Píívyéébeke wáajácútúme íbuúúnédu. Aame ámuha Píívyéébe Apííchó néené tsihdyuré méícyahíjcyá méíhdé múnáaúvúu ícyahíjcyádúre.

⁵² ¿Acáa cáábyeké Píívyéébe íhgyú uubálle múnáadítú méíhdéejtúvú pevénéré ítéecunúhíjcyáhi? Muuráhjáa llihyánuhíjcyámé ímiáábé Crijto ííñujívú tsááiñe úubállehíjcyárómeke. Aabée muurá Crijto tsááróóbeke ámuháyéjuco mellííhyanúne.

⁵³ Muuráhjáa tsúúca ámúhama níjkyéji múnáaj téeveri Píívyéébe taúhbaju íjcyájúcooróné tsá ámuha melléébohíjcyatúne.

Ejtééba dsíjivéne

⁵⁴ Ehdúhjáa Ejtééba néenéllí dííbyedívú cayóbaávatémé íhwáñeene íhdónema.

⁵⁵ Aanéhjáa diibye Ejtééba Píívyéébe Apííchó ípañe íjcyaaabe ájtyumí níjkyéjiri Píívyéébe íavyéjuri íjcyáábé úníuri Jetsóo íjcyáábeke.

⁵⁶ Aabéhjáa nééhií:

—Muurá ó ájtyumí Míamúnáajpidívúu ípívyéévebe níjkyéjiri Píívyéébe úníuri íjcyáábeke.

⁵⁷ Ehdúhjáa díbye néérónáa íllure íñúhejúné iwátájcóne dííbyé tujkévetu túruuvémé íhgyúcunúme.

⁵⁸ Aaméhjáa técoomítú tsiéllevu itsájtyéébeke áamuhíjcyá néwayúúnevu. Aaméhjáa íwajyámúúné ityácórijcámeíjyahjívú téhmetsó tsaapi ováhtsá ‘Tsáoro’ némeííbyeke.

⁵⁹ Aabéhjáa Ejtééba ditye áámúroobéré Píívyéébema illu íhgyúváhi: “Ávyéjuúbej, tabóhí duúcu.”

⁶⁰ Átsihdyúhjáa imímóúúvéne kéévánécoba neébe: “Ávyéjuúbej, díícúvedí íñe íjtye ímityúné méénúróneri.” Ehdúhjáa íñétsihdyu dsíjiveébe. Aanéhjáa Tsáoro ímí íjtsúcunú ditye dííbyeke llííhyanúne.

8

Cahcújtso múnáake Tsáoro ímityúné dárivéne

¹ Téijyúhjáa Jerotsaréeri cahcújtso múnáa ícúbáhrámeííñe tujkéváhi. Áánetúhjáa tsújaavémé Jodéa iinújiri. Tsaatéhjáa péé Tsamáaría ííñújivu. Áronáacáhjáa ihdyu uwáábojte tsá kiávú péétune.

² Aanéhjáa ímí Píívyéébeke úraavyémé diibye Ejtéébaúvuke kímóóveméré cuuúhi.

³ Áané tujkéveríhgyáa diibye Tsáoro cahcújtso múnáake wajpíímumáyé walléémuke ícúbáhraabéré íhgyáháñetu tsajtyé icyúvéhoojánuki.

Tsamáaría ííñújiri ímiáájú uwáábómeíñe

⁴ Áronáacáhjáa Jerotsaréetu pehíjcyámé pahúllevaré úwáábomé.

⁵ Áánetúhjáa Perípe Tsamáaría iinújiri íjcyáoomívú ipyééne téhdure úúbállehíjcyá díbyéjuco Críjto Mepájtjetétsoobe íjcyane.

⁶ Áábedívúhjáa mítyane míamúnaa píhcyaavémé lleebúcunúhíjcyá díbye úwaabóne. Aaméhjáa ítehíjcyá méénúráítyúronéhjí díbye méénune.

⁷ Tsaaté pañétúhjáa naavémuke díbye wáágoomé íhyyúcunúmeré diityé pañétú íhívyehíjcyáhi. Áhduréhjáa íjpi vááúmeítyúméhjíma úllétúméhjíke ímípyetétsohíjcyáabe.

⁸ Ááneríhjáa técoomí múnáa mítyane ímíjyuuvéhi.

⁹ Áíjyúhjáa íjcyáabe tétsihyí ‘Tsimóo’ némeíbyé apííchoóbe. Aabéhjáa álliibyéré pehíjcyá teene Tsamáaría múnáake. Nehíjcyaabéhjáa pane iwáájácúne.

¹⁰⁻¹¹ Áábedítúhjáa ícyátújtsiiméné íllure diityéké díbye íapííchori álliñéhjí ícyáhcújtsóne nehíjcyáhi:

—Áánúhaca ihdyu Píívyéébe íhnáhoóma.

¹² Áánetúhjáa ihdyu Perípe Píívyéébe avyéjutu íjcyané uwááboju Jetsocríjtodítýújuco pájtýene úwaabóné cáhcujtsómé tsójtsótsámeí wajpíímuu, walléémuu, íjcyame.

¹³ Áhduréhjáa díbye apííchoobe Tsimóo íjcyároobe ícyáhcújtsóne ílluréjuco tsójtsótsámeíne. Aabéhjáa Perípema íjcyáabe ullévenúhíjcyá méénúráítyúronéhjí díbye méénúneri.

¹⁴ Aanéhjáa diitye Tsamáaría iinúji múnáa tsúúca Píívyéébeke cáhcujtsóné uwáábojte Jerotsaréeri íjcyame iwáájácúne wallóo diityé éllewu Péedorómútsikye Jóáámaá.

¹⁵ Aamútsíhjáa téhullévú ipyééne diityé hallúvú piáábó táumeí Píívyéébeke dííbyé Apííchó diityé pañévú iúcaáveki.

¹⁶ Tsáháikyéhjáa diityé pañévú tene úcaávetú ditye Jetsóo mémeri tsójtsótsámeíjyúcoóronáaaca.

¹⁷ Áánéllíhyéhjáa diityé hallúvú íhyójtsicu ipícyóóne dityétsí Píívyéébeke piáábó táumeíne tujkéveri botsíi dííbyé Apííchó úcaavé diityé pañévu.

¹⁸ Ehdúhjáa dityétsí méénune díbye Tsimóo íajtyúmíne nées diityétsikye íáhdóiyóné dsíídsídvu.

¹⁹ Neebéhjápeé:

—Cána oke maájcu éénevu ooréjuco tsaaté hallúvú táhójtsicu o pícyóóne tujkéveri Píívyéébe Apííchó diityé pañévú iúcaáveki.

²⁰ Áánéllíhyéhjáa Péédoro nées dííbyeke:

—ǵíveekí múhdurá dííjtsaméi? Muurá teene dídśídsímáyé ú wágóóóvéiyáhi. Úubá ú íjtsúcunú Píívyéébe téénevu meke ájcune maáhdóiyóné dííbyeke.

²¹ Muurá tsá díwáabyuta tene íjcyatú Píívyéébe uke tujkévééllétúnéllíhye.

²² Áhdícyane eene ímityúné u íjtsámeíne díhvéjtsóne dííbyeke piáábó táuméi. Tsáijyu múúne úhdi ídáátsóvéne ábájííveebe ímityúné u íjtsámeíne.

²³ Muurá ó waajácú ímityúné dípañe íjcyane éhne múúne iyáábé nijpáyú nehníwu néhdu nééneé.

²⁴ Ehdúhjáa Péédoro díbye Tsimóoke néénéllíi neebe dííbyeke:

—Ané táhallúvú Píívyéébeke piáábó métáuméi eene oke u néhdu tene oke ípájtýétuki.

²⁵ Ehdúhjáa Píívyéébe íhyyu Tsamáaría iinújiri patsíhjívá múnáake iúwáábótsihdyu óómimútsí Jerotsaréevu.

Perípemútsí Etiopía múnáájima

²⁶ Átsihdyúhjáa níjkyéji múnáajpi díbye Perípeke nééhií:

—Dípye Jerotsaréetu Gáátsávu pééju ínéubará píívyétúné iinújitu pájtýéjuri.

²⁷ Ahdújucóhjáa téhullévú péébe cábuuvéné Etiopíia múnáajpi eonóocodívú téené iínújí avyéjuulle ‘Cadaátse’ némeille dsíidsí tehmeébedívu.

²⁸ Aabéhjáa Píívyéébeke Jerotsaréevu idyúúrúvájétsihdyu íjchíémiri íiínújivu óómiibye ééveebéré pehíjcyá Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Itsaíáúvú waajácuháámi.

²⁹ Áánáacáhjáa Píívyéébé Apííchóré diibye Perípeke nééhií:

—Éhmi íjchíemi duhjéte.

³⁰ Ahdújucóhjáa péébe lléébúacunúne díbye éévene. Áábekéhjáa neébe:

—¿A ú waajácú iná nééiyóné u éévehíjcyáne?

³¹ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Tsáhaá. Múhdutú ó waajácuú múha oke úwáábónejíívari.

Ehdúhjáa iínéene píúvaabe díbyeke íjchíémí pañévu.

³² Aanéhjáa Píívyéébé ihjyú cáatúnúmeíñe díbye éévehíjcyáne illu nééhií:

Obééjake múúne illííhyánu ditye tsájtyedu tsajtyémé dííbyeke. Aabe pevétsihjídú íjcyáábeke dsíjívetsómé éhne múúne obééjáwu pevétsihjídú íjcyáábeke ditye níitsudu.

³³ Áábeke idátsó meenúme. Aabe íiínújiri tsá íjcyájúcootúne. Aane íñe ¿múha téijyú múnáadítýú úúbálléiyá muhdúhjáa téijyú míamúnaa ícyahíjcyáne?

Ehdúhjáa néene éévehíjcyáabe.

³⁴ Átsihdyúhjáa neebe Perípeke:

—Cána oke ímíñeúvú duubállé múhdityúhjáa ehdu Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi nééneé. ¿A íhdityu, mityá tsíjpihdítýúpeé?

³⁵ Áánélliihyéhjáa teene díbye éévehíjcyánetu úwááboobe dííbyeke ímíáájú Jetsóodítýú íjcyáne uwááboju.

³⁶ Aamútsíhjáa péhíjcyamútsí úújeté tsátsii nújpacyo íjcyátsihvu. Átsihvúhjáa diibye eonóócó néé Perípeke:

—¿Eje, íchííhya nújpacyo! ¿Aca tsá oke apáhajchíí u tsójtsoítýuróne?

³⁷ Áánélliihyéhjáa Perípé néé dííbyeke:

—Ihdyu tehdújucó ímíááne u cáhcújtsóhajchííjy. Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muurá ímíááne ó cáhcujtsó Jetsocríjtó Píívyéébé Hajchi íjcyáábeke.

³⁸ Áánélliihyéhjáa Perípé néé díbye íjchíemi idyáíívyétsoki. Áámitúhjáa iínítyéne peemútsí teene nújpacyó pañévu Perípé dííbyeke itsójtso.

³⁹ Átsihdyúhjáa dityétsí íjchívyénáa Píívyéébé Apííchóré tsajtyéjucóó Perípeke. Áábekéhjáa tsáhájucó eonóócó ájtyúmitúne. Átsihdyúhjáa iiyéjucó díbye péhíjcyáne tsáimijyúúre.

⁴⁰ Áánáacáhjáa diibye Perípé Atsóótó cóómijyúuco. Aabéhjáa pacóómiváryé úwááboobéré péhíjcyáabe úújeté Tsetsaréavu.

9

Tsáoro Jetsóoke cáhcujtsóne (Hch 22.6-16; 26.12-18)

¹ Ááne tujkéveríhjáa Tsáoro llihyánúllehíjcyá cahcújtso múnáake. Aabéhjáa péé llúúvájte avyéjúube éllevu waajácuháámí ityáúmeíki.

² Aanéhjáa díbye ájcúháámima peebe Damájciori íjcyáne pihcyáávejááne avyéjujte éllevu nehcoobéré Críjtodítýú íjcyáne uwááboju úráavyehíjcyámeke Jerotsaréevu itsájtýe wajpíímumáyé walléémuke.

³ Aabéhjáa téhullévú juuváyí péébe tsúúca técoomívú pííhíronáa dííbyedívú peete cádiivyé cáámetu.

⁴ Aanéhjáa dííbyeke baavu íjcaáyóóbeke Jetsóó díbye ájtyúmituubéré nééhií:

—¡Tsáoj, Tsáaoroj! ¿íveekíami oke ú pátsáricyohíjcyaj?

⁵ Áanélliihyéhjáa neébe:

—¿Múha uu Ávyéjuúbej?

Áanélliihyéhjáa neébe:

—Oo Jetsóó oke u pátsáricyohíjcyaaábe. Áronáa muurá uure ú tútávátsámeíhijcyá éhne múúne ócáji naatsóú íñúbíjcóne iye tútávájtsámeídyu.

⁶ Áaneríhjáa Tsáoro íllityéébe úúvécunúúbére nééhií:

—Ávyéjuúbej, ¿aanéhaca íná ú imíllé o méénune?

Áanélliihyéhjáa Jetsóó díbye ájtyúmituubéré nééhií:

—Wa ihdyu dipye kiávúhjané u péhullévu. Téhullévúi uke neeímyé íná u méénuíñe.

⁷ Áaneríhjáa dííbyema péeme mítyane íllityé dítye ájtyúmituubéré dííbyema íhjuváne.

⁸ Aabéhjáa baatu íjyócuúvétsihdyu tsáhájucó hállúvatúne. Áábekéhjáa patóhcoríyējuco dítye úújetétsóné teene Damájcovu.

⁹ Aabéhjáa téhulle pápihchúúj coojívá hállúvátuube íjcyaaabe tsá majchóubáre, adóubáre, méénutúne.

¹⁰ Áijyúhjáa tétsii tsaapi cahcújtso múnáajpi Ananíá íjcyáábedívú Jetsóó naavédú nééne íbóhówajcárótsihvu dilló dííbyeke. Áanélliihyéhjáa neébe:

—¿Muhdúhaja, Ávyéjuúbej?

¹¹ Áanélliihyéhjáa neebe dííbyeke:

—Cáhawáá ‘ímiánéjcu’ némeíñe ulléjijtóvú péene Jóoda ja dilló Táátsó múnáajpi ‘Tsáoro’ némeíbyekej. Muurá téjari íjcyaaabe piáábó táúmeíhijcyá Píívyéébeke.

¹² Aabe téhdure naavédú nééne ííténé pañe ájtyumí dííbyé hállúvú díhyójtsicu u pícyoone díbye tsiíñe íhállúvaki.

¹³ Ehdúhjáa Jetsóó néenélíi Ananíá nééhií:

—Ávyéjuúbej, mítyame oke úúbállehíjcyá díbyevá Jerotsaréeri díuwaáboju cáhcújtsómeke ímityúné méénuhíjcyáne.

¹⁴ Aabe muurá eene íllevu tsáá llúuvájté avyéjujte neéjuri cahcújtso múnáake ítsájtyeki.

¹⁵ Áronáacáhjáa Jetsóó nééhií:

—Wa ihdyu dipye dííbye éllevuj. Muurá téhdure óhdityu íjcyané uwaáboju úwaáboobéré pehíjcyáá tsííñe íñújñe múnáake íavyéjujtéhjímájucó. Áhdure ámuha ímúnaa íjraéémuke úwaábóíbye.

¹⁶ Áábeke ó waajácútsoó muhdú díbye téené déjúcotu ícúbáhrámeíñe.

¹⁷ Ehdúhjáa Jetsóó néenélíi péjúcoobe Ananíá dííbye Tsáoro íjcyajávu. Aabéhjáa tééja pañévú iúcaávéne dííbyé hállúvú íhyójtsicu ípícyóóne néé dííbyeke:

—Muúbej, Ávyéjuube Jetsóó éhneváa juuváyí u tsáánáa úhdivu bóhówááveebe oke wallóo díéllevu uuva tsiíñe u hállúváábé pañévú Píívyéébe Apííchó iúcaáveki.

¹⁸ Ehdúhjáa Ananíá néenemáyé íhyalluúúcú pañétú amóóbé miihédú nééne áákityéné boone hállúvájucóobe. Aabéhjáa ílluréjuco tsójtsótsámeíñe.

¹⁹ Átsihdyúhjáa botsíi ímájchóne tsíjpanúúbe. Aabéhjáa teene Damájcori íjcyané cahcújtso múnáama múhdúj coojívará íjcyáhi.

Tsáoro Damájcotu úwáábótujkénúne

²⁰ Átsihdyúhjáa tsúuca úwáábótujkénuube díityé píhcyáávejáané pañévu. Aabéhjáa nehíjcyá ímiáané Jetsóó Píívyéébe Hajchi íjcyane.

²¹ Áaneríhjáa pámeere iúllévenúne néjcatsíhi:

—¿Acáa tsá áanu éhne cahcújtso múnáake ímityúne dáriívehíjcyatú Jerotsaréeri? Di-ibyējuco muurá íñe íllevu tsáane llúuvájté avyējujté éllevu tsaatéke itsájtýeki.

²² Ehdúhjáa ditye néjcatsíyónáa éhníínevúré iúwáábóné pañe nehíjcyaaabe ímiáané di-ibyējuco Jetsóo Críjto íjcyane. Ááneríhjáa íllure tsájúréévétsoobe imúnaa jodíómuke teene Damájcori íjcyámeke.

Tsáoro pállójcone

²³ Átsihdyúhjáa diitye imúnaa íjcyarómé pítyácójcatsí dílbyeke illííhyánúroki.

²⁴ Áánemáhhjáa pécohajchótá cójihajchótá téhmehíjcyarómé técoomí llehówáané dílbyeke illííhyánuki. Áronáacáhhjáa waajácújúcoobe teéne.

²⁵ Áábekéhhjáa cahcújtso múnáa úvérújtsí pañévú iúácóóbeke pejco niityétsó técoomí míhletátú áachívújuco. Ehdúhjáa pállójcoobe Tsáoro ditye llííhyánúyónetu.

Tsáoro Jerotsaréeri

²⁶ Aabéhhjáa Jerotsaréevu úújetéébé imíllerá íñáhbévájcatsíñe técoomíyí íjcyané cahcújtso múnáama. Áróóbedíhjáa íllure ílityéme. Tsáháikyéhjáa ditye wáájácutú díbye téhdure cáhcujtsójucóóné Jetsóoke.

²⁷ Áábekéhhjáa Benabée uwáábojté éllevu itsájtýéébedívú waajácutsó diityéké ímíñeúvu. Úúbálleebéhhjáa diityéké muhdú Jetsóo juuváj piñévú dílbyedívú bóhówáávéébema íhhyúvátshidyu péébe dílbyedítúy íjcyané uwááboju Damájco múnáake íñnerí ílityétuube úúbállehíjcyáne.

²⁸ Aabéhhjáa Jerotsaréeri íjcyaaabe diityémá úwááboobéré pehíjcyá tsijtye imúnaa cáhcújtsótúmeke íñnerí ílityétuube.

²⁹ Aanéhhjáa tsaate imúnaa íjcyarómé gríéégómú ihjyúriyéjuco íhhyuvámé dílbyema ityáhhájcatsíñe lliíhyánúllehíjcyá dílbyeke.

³⁰ Aanéhhjáa íñahbéjté cahcújtso múnáa iwáájácúne tsajtyé dílbyeke Tsetsaréavu. Átsihdyúhjáa wallóómé dílbyeke Táátsóvuú.

³¹ Áijyúhjáa Jodéaa, Gariréaa, Tsamááariaa, íjcyané íñújíñneri íjcyané cahcújtso múnáa tsaimiyējuco íjcyane Píívyéébé Apííchóré diityéké píáábóneri. Aaméhhjáa éhnííñevu lííyaatéhi.

Enéa ímíjpyeténe

³² Téhduréhjáa Pééodoro pahúllevaré ááhíveebéré pehíjcyaaabe úújeté Ríídári íjcyané cahcújtso múnáadívu.

³³ Aabéhhjáa téhulle ájtyúmité ‘Enéa’ némeííbyeke 8 pijcyábájuco íjpi vááúmeítýúneri chémehíjcyáábeke.

³⁴ Áábekéhhjáa neébe:

—Muúbej, tsúuca Jetsocríjtó uke bóhítsóhi. Ahdícyane dácúúvéne íllurējuco dicyúwá dímbájcho.

Ahdújucóhhjáa díbye téijyuré ácuuvéne.

³⁵ Aanéhhjáa Ríídaa, Tsaróoo, íjcyácoomícyu múnáa íájtyúmíne muhdúhjáa íicyahíjcyanéhjí íhvéjtsóne Jetsóokéréjuco cáhcujtsóne.

Dóóca bóhíine ídsíjívétsihdyu

³⁶ Téijyúhjáa íjcyalle cahcújtso múnáalle Jóópéri Tabítá gríéégómú ihjyúrí ‘Dóócaá’ némeílle. Aalléhhjáa ávyetá ímiáállé íjcyalle píáábohíjcyá ídáátsóméhjike.

³⁷ Aalléhhjáa téijyu chémelle dsíjívéhi. Áálluúvukéhhjáa íñíjtyúne picyóómé cáámééjiri íjcyané mójcóhó pañévu.

³⁸ Ájyúhjáa diibye Péédoro íjcyacóómí Ríída pihíre teene Jóópétuú. Aanéhjáa cahcújtso múnáa dibye kiá íjcyane iwáájácúne wallóo mútyétsikye dííbye éllevu. Aamútsíhjáa neeté dííbyeke:

—Uuva ú peé íicúí múúha éllevu.

³⁹ Ahdújucóhjáa dibye péene diityétsimájucó técoomívu. Aabéhjáa úújetéébeke tsajtyémé teene mójcóhó pañévú kiá tééhoúvú íjcyáhullévu. Áanáacáhjáa tétsihyí píibájyujte walléémú máátyóri íjcyame úújétsópejtsó dííbyeke dílleúvúhjáa dsícohíjcyané wajyámuunévu.

⁴⁰ Áané boonétúhjáa pámeekéré áachívú íjchívyétsóne Píívyéébema ihjyúvaabe imímóúúvénema. Aabéhjáa dílleúvudívú íiteebéré néehíí:

—Tabítaj, múúhama dacúúve.

Ehdúhjáa dibye néenemáyé íitéjúcoólle. Aalléhjáa dííbyeke íájtyúmíne tsúúca ácuuvéhi.

⁴¹ Áállekéhjáa íhyójtscútu iékeévéne íyócuycároóbe. Áánemáhjáa cahcújtso múnáama píibájyujtéke ipíúvane úújétsóobe tsúúca bóhííledívu.

⁴² Aanéhjáa teene Jóópé múnáa mityame iwáájácúne cáhcujtsó Jetsóoke.

⁴³ Átsihdyúhjáa Péédoro coévahíi tsúcájá técoomívu ‘mííhéné ímibájchoóbe’ némeííbyé Tsimóo jávu.

10

Péédorómútsí Conéeríoma

¹ Íjcyaabéhjáa Tsetsaréari ‘Conéerio’ némeííbyé tsáha múnáa ‘Itariáno’ némeííne tsodáhómú avyéjuube íjcyáabe.

² Aabéhjáa paíjyuvaré Píívyéébeke píáábó ityáúmeííne ícyahíjcyá muhdú dibye ímillédu. Pámeemáyéhjáa íhyájkímuma duurúvahíjcyámé dííbyeke. Áhduréhjáa jodíómuke píáábohíjcyaaabe panévátúre.

³ Aabéhjáa tsájcuuve naavédú néene ííténé pañe ájtyumí níjkyéji múnáajpi dííbye éllevu tsáanéé.

⁴ Aabéhjáa dííbyeke díllónéllíi ílityécunúúbéré dííbyedívú íiteebéré néehíí:

—¿Muhdúhaja, Ávyéjuúbej?

Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Muurá Píívyéébe ímí íjtsúcunú píáábó dííbyeke u táúmeíhijcyáne. Áhdure ímí íjtsúcunúúbé ídáátsóméhjike u píáábohíjcyáne.

⁵ Ahdícyané Jóópévu tsaatéke wallo ditye íújcuté Tsimóoke dííbyere ‘Péédoro’ némeííbyeke.

⁶ Téhulle muurá diibye tsijpi Tsimóo ‘mííhéné ímibájchoóbe’ némeííbye ja únéú úníuri íjcyájari. Diibye uke neé íná u méénuííne.

⁷ Ehdúhjáa níjkyéji múnáajpi Conéeríoke íñéene péene boone píúvaabe mútyétsi íúnú múnáajtétsikye. Áhduréhjáa píúvaabe tsaapi tsodáhó ímí Píívyéébeke úráavyehíjcyáábeke ityújkevééllébeke.

⁸ Áamekéhjáa ímííneúvú íúúbálléne wálloobe teene Jóópévu.

⁹ Aaméhjáa péhijcyámé tsíjyu tsúúca técoomíj píihííjyuco íjcyánáa Péédoro nériivye já hallúvú Píívyéébema íhhyúva cójípíínéjucó íjcyáííháaaca.

¹⁰ Téjyúhjáa mityane aiyáábáavatéébe. Áábemáhjáa ditye majcho méénúné hajchótá tétsii íjcyáábedívú naavédú néene bóhówaavéhi.

¹¹ Áané pañéhjáa ájtyúmííbe cáámetu wáyámúbácobádú néene téjtyóhjitú dóhjívané dííbyedívú níityene.

¹² Áhbácóbá pañéhjáa pañévámé pamévá jodíómú dóótúné iyáme.

13 Áámedívúhjáa díbye úllévenúrónáa Píívyéébe dííbyeke nééhií:

—Aatyédítýú bo tsaatéké llííhyánúmeke tsájtyéne didyoj.

14 Árónáacáhjáa neébe:

—Tsáha, Avyéjuúbej, tehdúi mújyú ehdííwáméhjike o dóónejíí doorátujéke.

15 Árónáacáhjáa neebe dííbyeke:

—¿íveeki doorátujtédivú ú meménú ímíáámé íjcyámeke?

16 Ehdúhjáa dííbyeke Píívyéébe néé pápihchúújyúva. Áané boonéhjáa tsiíne piéhullévúre péene cáamevu.

17 Ááneríhjáa díbye ítsáméhíjcyánáa tsúúca lléehowávú wajtsíjucóomé Conéerío walló múnáa díbye íjcyaja dílloméré péhíjcyáme.

18 Aaméhjáa dílló téējari díbye íjcyáhajchííjyu.

19 Aabéhjáa téené íjtsaméiyíyí íjcyánáa tsiíne Píívyéébe Apííchó néé dííbyeke:

—Pápihchúúmeva uke nehcóhi.

20 Díityémá peeco íná néétuubére. Muurá oore ó wallóó díityéké díllelevu.

21 Ahdújucóhjáa díbye díityé éllevu ipyééne nééneé:

—¿A oke ámuha ménehcóhi? ¿Aca muhdú néénéllíi ímichi ámuha metsáa taéllevu?

22 Áánéllíihyéhjáa nééme dííbyeke:

—Ihdyu muha metsáa tsodáhómú avyéjuube Conéerio ímíáábé Píívyéébe ímillédú ícyahíjcyáabeke ámuha múnáa jodíómú ímí ítsúcunúhíjcyaaabe néējuri. Dííbyekéváa níjkyéji múnáajpi néé dííbye jávú u péene dííbyema u íhjúvaki.

23 Ehdúhjáa dítye néénéllíi Pééodoro díityéké néé dítyéi icyúwa tépejco tétsii. Átsihdyúhjáa bótíi tsíjcyooji díityémá péébeke tsaate cahcújtso múnáa nahbénúhi.

24 Aaméhjáa tsíjyu úújeté Tsetsaréavu eenée Conéerio íhyájkímuma ínahbévajtéké ípíúvámema dííbyeke téhmehíjcyátsihvu.

25 Aanéhjáa Pééodoro dííbye jávú ááhívéiyóné íhdéré íjchívyéíñúne dííbyé úmíwávú mímóúúvetéébé dííbyeke idyúúrúvaki.

26 Árónáacáhjáa Pééodoro dííbyeke nééhií:

—Díjyocúúve. Muurá úhdure oo míamúnáajpi.

27 Ehdúhjáa dííbyema íhjúvaabéré téējá pañévú úcááveebe úújeté mítyane míamúnáa tétsihvu píhcyáávémedívu.

28 Áámekéhjáa neébe:

—Amúháj, muurá ámuha méwaaJacú tsá mújyú jodíómuube tsííne íiñúji múnáajpiima ínahbévájcatsíne dííbyé já pañévú úcáávéityuróne. Árónáa Píívyéébe oke néé tsaatéké átérééjtédí o díllótuki.

29 Ahdújucó muurá íne o tsááne ‘tsíjyu’ néétuubéré oke ámuha mepíúvánéllíihye. Aane ícyooa ó ímíllé o wááJacúné muhdú néénéllíi ímichi ámuha oke mepíúváne.

30 Áánéllíihyéhjáa Conéerio néé dííbyeke:

—Ícyoocáa cuuve íchihyi tahjyáí májchótuube Píívyéébema o íhjúvahíjcyáábedívu tsaapi óhdivu bóhówaavé ávyeta íwajyámú áchaúcunúúbe. Áánetu tsúúca mee pínéehójtíj coojívájucó.

31 Aabée oke nééhií: “Píívyéébe muurá lleebó dííbyema u íhjúvahíjcyáne. Téhdure ímí íjtsúcunúúbé ídáátsóméhjike u píáábohíjcyáne.

32 Áánéllíi walló tsaatéké Jóópévu dítye íújcuté Tsimóoke dííbyere ‘Pééodoro’ némeííbyeke. Téhulle muurá díibye tsijpi Tsimóó ‘mííhéné ímibájchoóbe’ némeííbye ja únéú úníuri íjcyájari. Aabe ihdyu óvíi ítsáácooca úúma íhjúváhi.”

³³ Ehdúu oke dibye néénéllii diéllevu ó wallóo uke ditye iújcutéki. Aabe ihdyu tehdújuco u tsááne ímí tsame mejcyá Píívyéébema. Aane icyooca muha méimíllé Píívyéébee uke níwaavéné múúhake u úúballéne.

Péédoro Conéeríomuke úwaabóne

³⁴ Áanélliihyéhjáa Péédoro nééhíi:

—Ícyooca ihdyu ímiááne ó waajácú Píívyéébe pámeekéré tsahdúré wájjune.

³⁵ Muurá tsííne iñújjíne múnáadítyú múhdumé dibye ímillédú íjcyámeke ímí iñtsúcunúúbe.

³⁶ Muuráhjáa tsúúcajátújuco dííbyere Píívyéébe muuha ijraéémú ihdeéjtéúvuke néhijcyáne tsaímíyé dííbyema mejcyáííne uwááboju méema íjcyáííne páme Avyéjuubéré íjcyabe Jetsocríjtoj téeveri.

³⁷ Aane muurá ámuha páneere méwaajácú muhdúhjáa múúhá iñújjí Gariréatu tene tújkeváne éhnee Jóááuvu iúwáábóne tsótsohíjcyáne boonétu.

³⁸ Muuráhjáa Jetsóo Natsarée múnáajpi íjcyáábé pañévú Píívyéébe Ápííchó picyóo dibye téené ihnáhoori ibóhíitsohíjcyá naavéné túkevéjtsóju pañe íjcyame ícúbáhrámeíhíjcyámeke. Ehdúu muurá ímiáánejuco dibye méenuhíjcyáne Píívyéébe dííbyema íjcyánélliihye.

³⁹ Aane muurá muha méwaajácú páneere muhdúhjáa dibye méenuhíjcyáne Jodéa iñújjírii, Jerotsaréerii, íjcyane. Áané boonétúu dííbyeke llihyánúme páwachékevu.

⁴⁰ Áróobekée Píívyéébe 3 coojívatu tsííne ibóhíitsoóbeke bóhówajcáro múúhadívu.

⁴¹ Áronáacáa tsá pamévadívúré dibye bóhówáávetúne. Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújuco Píívyéébe múúhake dííbye uubállé muha meméénúímyeke méménúmedívúré bóhówááveébe. Áábemáa muurá muha mémajchóhi.

⁴² Áijyúu múúhake níwááveíñuube muha meúwáábo ímiáájú pámeekéré míamúnáake. Áhdurée neebe muha meúúballe Píívyéébee dííbyeke néhdújuco pámeere dsíjívéjúcóóróméhjima muhdú ditye ícyahíjcyáne dibye ímíbájchoííne.

⁴³ Téhduréhjáa muurá tsúúcajátújuco Píívyéébe ihjyú uuballe múnáa néhijcyáne dííbyeke cáhcújtsómé ímítyuháíne ábájíívemeííne. Ehdúhjáa neebe Péédoro.

Jodíómú íjcyátúme pañévú Píívyéébe Ápííchó úcaavéne

⁴⁴ Aabéhjáa íuwaábó pínéevenáa tsúúca Píívyéébe Ápííchó úcaavé pámeere múhdumé dibye úwaabóné cáhcújtsómé pañévu.

⁴⁵ Ááneríhjáa imúnáa dííbyemáa péeme ullévenú jodíómú íjcyátúróme pañévú Píívyéébe Ápííchó úcaáveneri.

⁴⁶ Aaméhjáa lleebúcunú Píívyéébeke ditye dúúruvané tsíjtyéhjí ihjyúháíne iwáájácútúrójújiri.

⁴⁷ Áámekéhjáa neebe Péédoro:

—Tsúúca muurá díityé pañe íjcyáne Píívyéébe Ápííchó íne mépañe íjcyadu. Áanéllii tsúúca piivyétémé itsójtsótsámeííne.

⁴⁸ Ehdúhjáa iñééne neebe ílluréjuco ditye itsójtsótsámeí dííbyedívú Jetsocríjto mémeri. Áábekéhjáa néeme dibyéi díityémá íjcyá tsuucájááneúvu.

11

Muhdú tene pájtyene Péédoro úúballéne

¹ Aanéhjáa Jodéari íjcyáne uwáábojtémá tsijtye cahcújtsó múnáa waajácújucoó jodíómú íjcyátúróme tsúúca Píívyéébe uwááboju cáhcújtsóne.

² Áánacáhjáa Péédoro oomíjyucóo Jerotsaréevu. Áábedítýúhjáa tsaate cahcújtsó múnáa íjcyájúcoorómé ihdeéne taúhbaju úraavyémé ihjyúvahíjcyáhi.

³ Aaméhjáa néé dííbyeke:

—¿Acáa íveekí memúnaa jodíómú íjcyátúmeke ááhíveebéré u péébe diityémá ú máchohíjcyáhi?

⁴ Áánélliihyéhjáa úúbálleebe páneere idyējúcotu muhdúhjáa dííbyema tene pájtyene.

⁵ Neebéhjápeé:

—Muuráhjáa ihdyu Jóópéri o íjcyaaabe Píívyéébema o íhgyúvahíjcyánáa óhdivu naavédú nééne bóhówáávéne pañe ó ájtyumí wájjámúbácobádú nééne téjtyóhjitú dóhjíwáné cáámetu óhdivu níityene.

⁶ Áánevéu o úllévenúróné botsíi ímíñeúvú o íítebe o ájtyumí téené pañe pamévá iyámé doorátujte íjcyane.

⁷ Áámedívúu o íítehíjcyárónáa Píívyéébe oke néehíi: “Aatyédítýú bo tsaatéké llííhyánúmeke tsájtyéne didyoy.”

⁸ Árónáacáa o néehíi: “Tsáha, Ávyéjuúbej, tehdui múijyú ehdííváméhjike o dóónejíi doorátujtéke.”

⁹ Áánélliihyéé oke neébe: “¿Íveekí doorátujtédívú ú mémenúné ímiáámé íjcyámeke?”

¹⁰ Ehdúu oke pápihchúúijyúvú díbye néené boone piéhullévúré pééne cáámevu.

¹¹ Áané tujkéveríhgyáa tsúúca o íjcyajávú wajtsíjucóomé pápihchúúimeva Tsetsaréatu ditye taéllevu wálloóme.

¹² Áámemájucóo o pééne Píívyéébe Apííchóré oke túkévéjtsóneri íiná néétuubére. Áábemájucóo idyé íjtye 6-meva óoma úújeténé oke píúvábé jávu.

¹³ Aabée múúhakye úúballé níjkyéji múnáajpíváa idyé dííbyedívú ihjyávú íbóhówáávéne dííbyeke nééneé: “Jóópévu tsaatéké walló ditye iújcuté Tsimóoke dííbyere ‘Péédoro’ némeííbyeke.

¹⁴ Dííbye ihdyu uke neé muhdú ámuha dihyájkímuma mewágóóóvéíyónetu mepájtyetéíñe.” Ehdúu múúhakye úúbálleebe.

¹⁵ Áané boonétúu diityéké o úwáábómé pañévú Píívyéébe Apííchó úcaavé éhnée mépañévú iúcaavédu.

¹⁶ Téijyúu ó ítsaavé éhnée Ávyéjuube Jetsóó íllu nééneé: “Ímiáánéjucóo Jóáa tsótsóhíjcyáné nújpácyori. Áánetu ihdyu ámuhá pañévú Píívyéébe Apííchó úcááveéhi.” Ehdúu Jetsóó nééne ó ítsaavé téénetu.

¹⁷ Muuráhjáa dííbyeke ditye cáhcújtsónéllii Píívyéébe Apííchó diityé pañévú úcaavé éhnée mépañévú iúcaavédu. Ehdúu Píívyéébe íimillédú méénune tehdu muhdú o méénúíyónejíivari.

¹⁸ Ehdúhjáa Péédoro Jerotsaréeri íjcyáné cahcújtso múnáake néénéllii tsáhájucó íiná ditye néétú dííbyeke. Aaméhjáa Píívyéébeke dúúruvámé néehíi:

—Píívyéébéhaca téhdure jodíómú íjcyátúrómeke wajyúhi. Muurá eene muhdúhjáa íicyahíjcyáné ííhvéjtsóne ímiánejcúvú pajtyémé múijyú idsíjívéjucóóítyúne bóhí iújcuki. Ehdúhjáa néeme Jerotsaréeri íjcyáné cahcújtso múnáa.

Ajtiokííari íjcyáné cahcújtso múnáa

¹⁹ Muuráhjáa Ejteébaúvuke ditye dsíjívétsóné boone téhdure tsijtye cahcújtso múnáake ímityúné dáriivéme. Áánetúhjáa tsaate wáá Peníítsiávuu, ‘Chíípere’ némeííne caapáhovuu, Ajtiokííavuu, íjcyane. Aaméhjáa téhulle úwáábohíjcyá Crijtodítýú íjcyáné úwááboju apáámyekéré imúnáa jodíómuke. Tsáháhjáa tsíjtyeke ditye úwáábohíjcyatúne.

²⁰ Árónáacáhjáa tsijtye Chííperétú tsáané cahcújtso múnáama Tsirééne múnáa Ajtiokííavu wájtsime úwaabóvú jodíómú íjcyátúrómeke.

²¹ Áámekéhjáa Píívyéébe píaabómé muhdú íicyahíjcyanéhjí ííhvéjtsóne dííbyekéréjuco cáhcujtsóne.

²² Aanéhjáa Jerotsaréeri íjcyané cahcújtso múnáa iwáájácúne wallóó Benabéeke téhullévu.

²³ Aabéhjáa téhullévu úújetéébe waajácú muhdú ímiáané Píívyéébe diityéké píaabóne. Ááneríhjáa mítyane ímíjyúúveebe diityéké túkévétsóhíjcyá ditye ímíñeúvú Jetsóoke iúráávyeki.

²⁴ Ehdúhjáa diityéké neebe ímí Píívyéébe cáhcújtsóóbeke dííbyé Apííchó túkévétsóhíjcyáabe. Aabéhjáa úwáábóneri tsijtye cáhcujtsóhi.

²⁵ Átsihdyúhjáa Táátsóvu peebe Tsáoró néhcovu. Áábekéhjáa téhullétú iújcújéébema tsiíñe óómimútsí Ajtiokííavu.

²⁶ Aamútsíhjáa tétsíí cahcújtso múnáama tsané pijcyábá íjcyamútsí úwáábohíjcyá diityéke. Áijyúhjáa botsíí cahcújtso múnáake dillómé 'Crijtiánómudi' Críjtó uráávy múnáake.

²⁷ Áánaacáhjáa uwáábojtédítýú tsaate Píívyéébe ihjyú uubálle múnáa íjcyame péé Jerotsaréetu Ajtiokííavu.

²⁸ Áamedítýúhjáa 'Agáábo' némeííbyé diityéj píínévu íjyócuúvéne néé ájyaba íjcyaiñé ííñújiri Píívyéébe Apííchó túkévéjtsóneri iwáájácúne. Ahdújucóhjáa tene íjcyane Cáráóódio ávyéjuube íjcyáijyu.

²⁹ Áánéllíhyéhjáa Ajtiokííari íjcyané cahcújtso múnáa íjtsámeí muhdú tsáápiitsa ipíááboíñé Jodéari íjcyané cahcújtso múnáake.

³⁰ Ahdújucóhjáa ditye méénune. Áánemáhjáa diityétsí Benabéemútsikye Tsáorómá walóomé téhulle íjcyané cahcújtso múnáa túkevjtsojté éllevu.

12

Jacóóboke illíhyánúne Péédoróké ditye cúvéhoojánúne

¹ Áijyúhjáa ávyéjuube Heróódé ímityúné dáriivé tsaate cahcújtso múnáake.

² Dííbyéhjáa muurá nééjuri Jóáá nahbe Jacóóboke llihyánúmé icyáváájconeri.

³ Aanéhjáa ímí pajtyé imúnáa jodíómú Jetsóoke cáhcujtsótúmeke. Átsihdyúhjáa neebe Péédorókeréjuco ditye iékééveki. Ehdúhjáa meenúmé pajtyété wañéhjí pañe óórítýúne pááá máchómeíhíjcyáijyu.

⁴ Áábekéhjáa icyúvéhoojánúúbedívú téhmétsoobe tsodáhómú 16-meva íjcyámeke ditye ityéhme pííneehójtímevátsáhjidi. Áánemáhjáa íjtsámeííbyé téené pajtyétavúi íjchívyétsóóbedívú iúújétsóíñé tsíjtyeke ditye muhdú íñéekíí.

⁵ Áábé hallúvúhjáa cahcújtso múnáa píáábó táúmeíhíjcyá Píívyéébeke.

Píívyéébe Péédoróké cúvéhóójatu íjchívyetsóne

⁶ Aanéhjáa tsitsíívevu dííbye Heróódé dííbyedívú tsíjtyeke úújétsóíyo péjco cúwaabe panéjcuváácutu úwááñéhityu tsodáhomútsidítýú dóhjívaábe. Áánetúhjáa tsijtye imyéenuhíjcyádú téhme péjcové tééjá lleehówa.

⁷ Áronáacáhjáa níjkyéj múnáajpi dííbyedívú úújetéébedítýú peete cádiúcunú páneere teene cúvéhóójá pañe. Aabéhjáa dííbyeke cávíhyiñú 'muúbe, dájkyeé' néébere. Ehdúhjáa díbye néénemáyé úwááñehi córííveíñú dííbyé hótšíjkejícútu.

⁸ Áábekéhjáa neebe díbye íwajyámúúné íímíbájkímyeíñe íjtyúhápaajínevu iújcámeíki. Ahdújucóhjáa ímíbájkímyeííbyeke neébe:

—Ayúwa díwajyámú hállúejávú dávoóveíñúne dícha tadyéjurij.

⁹ Ahdújucóhjáa dííbye déjutu péébe íjtsúcunú ímiáané íjcyátúneúvúdu. Íjtsúcunúúbéhjáa naavédú néénere íítténé pañe íájtyumíne.

¹⁰ Áronáacáhjáa tsúúca pajtyémútsí tujkénúetsíí, hállúvúetsíí, téhmehíjcyámútsikye. Átsihdyúhjáa úújetémútsí ulléjijtóvréjuco meíjchívyené lleehówa úwáñewáánetu

méénúmeíwavu. Aawáhjáa iiye diityétsima páyúúvénetu íjchívyemútsí tsamútsí peerá teene ulléjįtori diibye níjkyéji múnáájpiíma. Aabéhjáa tétsihdyu ílluréjuco dííbyedítýú pééneé.

¹¹ Átsihvúhjáa botsíi ímiááné íjcyane iwáájácúne neébe:

—¿Aca muhdú íñe ímiááné Píívyéébe níjkyéji múnáájpiíkye taéllevu wallóo oke dibye ipájtyetétso Heróóde hójtsí pañétu? Áhdure oke pájtyetétsoobe tamúnáa íjcyarómé oke íimillédú méénúíyónetu.

¹² Ehdúhjáa néeneri íjtsámeíbyéré péé Jóáa dííbyere ‘Máácoó’ némeíbyéj tsįju Maaría jávu. Ájyúhjáa tééjavu cahcútso múnáa ipíhcyáávéne Píívyéébema ihjýúvahíjcyáhi.

¹³ Áánáacáhjáa llééhówatu áachí éhnéjcutu díllóhíjcyaaabe diityéke. Áánéllihyéhjáa bádsíjcaja ‘Róódeé’ némeíllé íjchívyeíñúne úújeté múha íjcyane iwáájácuki.

¹⁴ Aalléhjáa Péédoró k é illéébóne mityane ímíjyuuvéhi. Áánemáhjáa dííbyekéi pááyúcútulléré íicúi tsiiñe ióómíñe úúbálleté diityéke.

¹⁵ Áronáacáhjáa díílleke népejtsóme:

—Ílluréubá ú meívatéhi. Tsáháubá diibye íjcyatúne. Níjkyéji múnáájpiyéubá dííbyé uubállema tsáabeke ú nééhií.

¹⁶ Áánáacáhjáa Péédoro éhnííñevúré díllóhíjcyá llééhówatu. Áábekéhjáa botsíi ipááyúcúúbedi mityane ullévenúme.

¹⁷ Áamekéhjáa íhyójtsiríy é neebe ditye cúúvéhulléré íjcyaki. Átsihdyúhjáa úúbállebe diityéké muhdú Píívyéébe dííbyeke cúvéhóójatu íjchívyetsóne. Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Aane tsáma méúúbálleco Jacóóboke tsijtye cahcútso múnáama.

Ehdúhjáa íñéene tsiéllévúréjuco dibye péene diityédítýu.

¹⁸ Aanéhjáa tsitsíívevu tsodáhómú eenée dííbyeke téhmehíjcyámé úvánujcátsí múhdutú kiávú dibye péeneri.

¹⁹ Áame éllévúhjáa diibye Heróóde wallóo tsaatéké ditye teene cúvehóójá iúújeté dííbyeke. Aaméhjáa ájtyúmítúnéllii ímíñeúvú diitye tehme múnáake idíllóróne ílluréjuco dibye llíihyánutsóné diityédívu. Áánemáhjáa teene Jodéa íñújitu peebe Tsetsaréavu.

Heróóde dsíjivéne

²⁰ Aabéhjáa tsaríllehíjcyá Tííróma Tsidóo coomícyu múnáake. Ároméhjáa dííbyé íñújíturé majcho iúcu híjcyánéllii imíllé dibye diityémá ímíjyuuvéne. Áánéllihyéhjáa tsaméhjí ímíñeúvú ipítýácójcátsíñe péé dííbyé piááboobe Bárájto éllévu. Áábekéhjáa néeme dibye Heróódeke íñéé dibye diityémá ímíjyúúveki. Aanéhjáa ímí íjtsúcunúnéllii neetéébe dííbyeke dibye diityémá ímíjyúúveki.

²¹ Áánéllihyéhjáa diityéké éévebe kéjcoojí diityémá íhhyúvaíñe. Ájcoojíhjáa úújetédú íavyéjú wajyámuvu iúcaávéne íavyéjú íjyáwá hallúvú ácuúvebe diityémá íhhyúvaki.

²² Ááneréjucóhjáa tsaate kéévánécoba nééneé:

—Aabye muurá eene íhhyúvaabéubá tsá miamúnáajpi íjcyatúne. ¡Píívyééberéubá dííbye!

²³ Ehdúhjáa ditye néénemáyé níjkyéji múnáajpi Heróódeke baavu íjcaáyóóbeke chémetsóhi. Aabéhjáa ílluréjuco dsíjivéné iúúvaténeri. Ehdúhjáa dííbyeke pajtyéné íveekí Píívyéébeke ávyéjútsoótumé miamúnáa dííbyekéré ávyéjútsoóné ímí dibye íjtsúcunúné déjucotu.

²⁴ Ájyúhjáa Píívyéébe uwááboju éhnííñevu tsújaavé pahúllevá múnáadívu.

²⁵ Áánetúhjáa Benabéemútsí Tsáorómá oomíjyucóo Ajtiokííavu tétsíi cahcútso múnáa Jerotsaréeri íjcyané cahcútso múnáake piáábóne dsídsídívú diityéké íajcújétsihdyu. Aamútsíhjáa tsajtyé Jóáake dííbyere ‘Máácoó’ némeíbyeke.

13

Benabéemútsí Tsáorómá uwáábótújkenúne

¹ Áijyúhjáa Ajtiokííari íjcyáné cahcújtso múnáama íjcyámé Píívyéébé ihjyú uwáábojte ílluúme: Diibye Benabéee, Tsimóó dííbyere ‘Cúúvéébeé’ némeííbyee, Tsirééne múnáajpi Róótsioo, Manaéé Gariréa iiñújí avyéjuube íjcyaabéhjáa Heróódema tsaijyú píívyéébee, Tsáoroo, éhdume. Áamedítýúhjáa tsaate úwáábohíjcyá Jetsóoke cáhcújtsótúmeke. Áánetúhjáa tsijtye úwáábohíjcyá tsúúca dííbyeke cáhcújtsómeke.

² Aaméhjáa tsájcooji mājchotúmé Píívyéébeke dúúrúvameke dííbyé Apííchó nééhií:

—Óóma mémeménú Benabéemútsikye Tsáorómá tsúúcajátújucóo diityétsidyítýú o íjtsámeííne wákimyéí diityétsí imyéénuki.

³ Ahdújucóhjáa diityétsí hallúvú íhyótsine ipícyóóne ditye táúmeííne piáábó Píívyéébeke. Átsihdyúhjáa ipítýajcómútsikye ílluréjuco ditye wállóóne.

Benabéemútsí Chííperéri úwaabóne

⁴ Aamútsíhjáa Píívyéébé Apííchó tükévéjtsóneri péé Tsereóótsiávu. Átsihdyúhjáa tsahííyí peemútsí ‘Chíípere’ némeííne caapáhovu.

⁵ Aamútsíhjáa ‘Tsaramína’ némeí mujcónú úújetémútsí úwaabójucóo Píívyéébé ihjyu imúnaa jodiómú pihcyáávejáané pañévu. Áamútsimáhjáa ípiááboobe Jóáa péé dííbyere ‘Máácoó’ némeííbye.

⁶ Aaméhjáa teene caapáhorí péhijcyámé Páápó coomívú úújetémé tétsii ájtyumí tsaapi imúnáajpi Bajetsóoke apííchoobe íjcyáábeke. Diibyéhjáa íllure iállííne nehíjcyá Píívyéébé icyánéjcu uubállé imyéénuhíjcyáne.

⁷ Aabéhjáa ícyahíjcyá avyéjuube Tsééjio Páorómá ímí dííbyema iñáhbévácatsíhíjcyánéllííhye. Diibyéhjáa avyéjuube píuvá Benabéemútsikye Píívyéébé uwááboju illéébúacunúne ímíllenéllííhye.

⁸ Aamútsíhjáa dííbyeke úwáábórónáa diibye apííchoobe dííbyere ‘Erííma’ némeííbyé tsá ímíilletú díbye cáhcujtsóné Píívyéébé ihjyu. Áánemáhjáa íllure téénetu bóíjcyuube dííbyeke.

⁹ Áánéllíihyéhjáa Tsáoro dííbyere Páávoró íjcyáábé pañe Píívyéébé Apííchó íjcyaae dííbyedívú ííténe nééhií:

—Muúbej, uu muurá állíu múnáajpi Naavénéj tsiiméné u íjcyaae átéréejpi.

¹⁰ Aabe ¿mújyúikyé ú íhvéteé eene Ávyéjúúbedítýú íjcyáné uwááboju ímiáájú u tútávátsohíjcyánetu?

¹¹ Ahdícyane ícyooca Píívyéébere nééjuri tsáhájucó u hállúváityúne. Ehdúhjáa díbye néénemáyé tsáhájucó díbye állúvatúne. Áánemáhjáa tsaatéké neebe ditye itsájtye dííbyeke.

¹² Aanéhjáa avyéjuube Tsééjio Páoro íajtyúmíne ílluréjuco cáhcujtsóné Píívyéébeke.

Páávorómútsi Ajtiokííari

¹³ Átsihdyúhjáa Páávoró íñáhbénujtéstima Páápótu péé tsahííyí Pajpííriá iiñújiri íjcyacóómí Pééjévuú. Áamútsidítýúhjáa tétsihdyu Jóáa oomí Jerotsaréevu.

¹⁴ Áané boonéhjáa iiyéjuco péémútsi úújeté Ajtiokííavu Pitsíídiá iiñújiri íjcyácoomívu. Aamútsíhjáa téhulle wáyeéévejcóójí íjcyamútsí péé imúnáa pihcyáávejávu.

¹⁵ Áánacáhjáa tééjá avyéjupte Píívyéébé ihjyu iéévene iníjkevádú néé tsaatéké ditye idílló dityétsí íhjúváiíhajchííjyu. Áánéllíihyéhjáa nééme diityétsikye:

—¿Ava tsá ámuhtsidi tsané túkevéjtsóju íjcyatú múúhakyé ámuhtsi menééiyóne? Tenévá íjcyáhajchíí múúhakyé mene.

¹⁶ Áánéllíihyéhjáa diibye Páávoró íjyócuúvéne íhyójtsiri néé ditye cúúvéhulléré íjcyaki. Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Ámuúha tamúnaa ijraéémuj, cáhawáá ímíñeúvú melleebúcunu ámuúhake o nééíñe íñe múhdumé Píívyéébeke ámuha maávyeyúúllémeke.

¹⁷ Muuráhjáa méihde múnáaúvú Piívyéébe idyé íjcyaaabe ihñéjté Ejíhtó iñújiri íjcyámeke llíyaatétsó diityékée iñéhdújuco. Áamekéhjáa muurá íhñáhoori íjchívyétsoobe téené iñújitu.

¹⁸ Aaméhjáa múhdurá ícyahíjcyáronéhjí íáábúcúne diityéké píáábohíjcyaaabe panévatúré 40 píjcyá hajchótá ditye ínéubará píívyétúné iñújiri íjcyácoóca.

¹⁹ Áané boonéhjáa Canaáa iñújivúréjuco péémeke idyé díbye píáábónej téeveríyé táhahíjcyámé 7 coomíva múnáa téené iñújiri íjcyámeke. Diityékéhjáa íbóáyóné boone iiyéjuco ditye cáávácuhíjcyáné diityé iñújine. Ehdúhjáa muurá méénuhíjcyámé Píívyéébe píááboríyē.

²⁰ Áamekéhjáa túkévétsohíjcyaaabe ímityúnéhjí ímibájcho múnáaj téeveri 450 píjcyá hajchótá íhjuu uubálle múnáajpi Tsamoééréjuco íjcyájcoojívu.

²¹ Aaméhjáa idyé táumeí Píívyéébeke díbye ímyéménu tsáápiikye diityé avyéjuube íjcyáííbyeke díbye diityéké ityúkévéjtsoki. Ahdújucóhjáa díbye mémenúné ‘Bejamí’ némeíñe dohjíba múnáajpi Tsíí hajchi Tsaóoke díbye íjcyá avyéjuube 40 píjcyá hajchóta.

²² Áábekéhjáa íjchívyétsóné boone Dabíikyéréjuco díbye tsiíñe pícyoone diityé avyéjuube díbye íjcyaki. Díbyedítýúhjáa muurá neébe: “Ópée o tújkevéélléébeke ó ájtyumí Itsaíí hajchi Dabíikye.”

²³ Diíbyéhjáa muurá Dabííj tsiiménémúháábedítýú Píívyéébe meménú Jetsóoke mee ijraéémuma páme Pájtyetétsoobe íjcyáábeke tsúúcajátújucóhjáa iñéhdújuco.

²⁴ Áábé íhdéhjáa Jóáa úwáábohíjcyá memúnáa ijraéémuke. Aabéhjáa nehíjcyá ímityú ícyahíjcyánéhjí íhvéjtsóné ditye ímiánejcúvuréjuco ípájtyéne ílluréjuco itsójtsótsámeíki.

²⁵ Aabéhjáa teene íuwáábó níjkévaríjyucó íjcyaaabe néehí: “Tsá muurá o íjcyatú eene ámuha méítsúcunúhíjcyáabe. Táhboonétúi ihdyu úwáábóííbye. Áábeke muurá tsá íjtyúhápáájíubaré o tácoríúcuítýuróne.”

²⁶ Ehdúhjáa iñétsihdyu Páávoró néehí:

—Ámuúha, Aavaráaúvúj tsiiménémúháábema múhdumé tsíjtye múnáa Píívyéébeke cáhcujtsómej, muurá pajtyeté uwááboju méwáábyuta.

²⁷ Muuráhjáa Jerotsaréeri íjcyame memúnáa íavyéjútémáyé tsá wáájacutú diíbyéjuco Mépájtyetétsoobe Jetsóo íjcyane ténevá wáyeeévéjcoojívadúné Píívyéébe íhjuu uubálle múnáa uwááboju dííbyedítýú íhjuvúné éévehíjcyaróme. Aamée muurá íllure ícúbahrá dííbyedi tsúúcajátújuco tene dííbyedítýú némeídyújuco.

²⁸ Tsáháturóhjáa íné ímityúné díbye méénutú téené hallútú ditye dííbyeke llííhyánúiyóne. Áronáacáhjáa néeme Piráátóke díbye illííhyánútso dííbyedívu.

²⁹ Ehdúhjáa dííbyedítýú tene cáátúnúmeídyújuco ditye méénune dííbyeke. Áábeúvú íitémehóhjáa tsíjtyeréjuco páwachéketu iñítyétsóné cúúne.

³⁰ Áróobekée muurá Píívyéébere bóhiítsóhi.

³¹ Aabéhjáa píváijyúvá bóhówáávehíjcyá Gariréatúhjáa Jerotsaréevu dííbyema péhíjcyámedívu. Aame muurá íñe úúbállehíjcyá míamúnáake dííbyedítýu.

³² Aane íñe ámuúhake muha méúúbállehíjcyá ímiá uwááboju tsúúcajátújucóhjáa méihde múnáaúvuke úúbállémeíhíjcyáne.

³³ Muuráhjáa meke diityéúvúj tsiiménémúháábeke iñéhdújuco Píívyéébe bóhiítsóné Jetsóoke. Muurá Tsááamóháámitu néeneé: “Uu Hájchíwu u íjcyáábeke uke ó bóhiítsóhi.”

³⁴ Ehdúhjáa Píívyéébe néé dííbyeke íbóhiítsóíñe dííbyej pí ícúbáhrámeítýuki. Áhdure idyé tsiíñe neébe: “Ámuúhake o píááboó panévatúré Dabííúvukée o néhdújuco.”

³⁵ Téhdure idyé tsiíñe Tsááamóháámitu nééneé: “U íjcyátúcoocájííva néhi dííicúve múnáajpi íjcyáábej pi toócuúhi.”

³⁶ Aanéhjáa muurá diibye Dabííúvuke Píívyéébe íñéhdújuco ímí ííicúvehíjcyané míamúnáake dibye íjcyáijyu íjcyámeke. Aabéhjáa muurá dsíjívéebeke cááníúvú úníutu ditye cúúúúbej pi ícúbáhrámeíhi.

³⁷ Áánetúu Jetsóoke Píívyéébe bóhíitsóóbej pi tsá ícúbáhrámeítyúne.

³⁸ Aane ihdyu ámuha tamúnaa méwaajácúiyá diibye dsíjívénej téeveri tsúúca pámeere míamúnáa imítyuháñe Píívyéébe ábájíívéneé uwááboju.

³⁹ Aane muurá íñe múhdumé díibyeke cáhcújtsómé imítyuháñe tsúúca ábájíívémeíhi. Áánetu teene cáhcújtsotúmé Píívyéébéhjáa Moitséeúvuj téeveri méénúné taúhbjáúré úráávyehíjcyámé imítyuháñe tsá ábájíívémeítyúne.

⁴⁰ Ahdícyane téíibúwá méíjcyaco. Ámúhake pajtyedííñe éhnéhjáa Píívyéébe ihjyú uubálle múnáa íllu nééneé:

⁴¹ Ámuúhaj, múunedí íllure úúhívatéhíjcyámej, wa ihdyu méwágóóóvecoj. Muurá íhtsútuube Píívyéébe o íjcyaaabe panévare o méénune tsaate ámúhake úúballéjúcooróné tsá ámuha mecáhcútsohíjcyatúne.

⁴² Ehdúhjáa Páávoró pihcyáávéjá pañévú úwáábóné tsujáávevu tsaate díibyeke néé tsiíñe dibye wáyeéévejcóójí itsáane iúwááboki.

⁴³ Áánemáhjáa diityétsima nahbévahíjcyámé Píívyéébeke ímí úráávyehíjcyámé jodíómuu, tsijtye jodíómú íjcyátúmedítyuu, íjcyame. Áámekéhjáa túkévétsóhíjcyamútsí Jetsóodítyú íjcyané uwááboju dityétsí úwáábóné ímí diityéké búuuvémé diityétsikye náhbévameke. Aamútsíhjyáa nehíjcyá diityéké Píívyéébe piáábori ímí ditye iúráávyé díibyeke.

⁴⁴ Átsihdyúhjáa tsííñe tsemááanaréjuco déjúcoóóvéneri wáyeéévejcóójí íllúhwu pácoomí múnáaré dóbééverá Píívyéébe uwááboju illéébúcunúki.

⁴⁵ Ááneríhjyáa avyéjute mítyane íñómíutááváne Páávoródítyú ihjyúvá díibye uwáábó icyátúhtsónema.

⁴⁶ Áámekéhjáa núhnévétumútsíyé diibye Páávorómá Benabéemútsí nééhií:

—Muurá ihdyu tehdújúcooro íñe Píívyéébe uwááboju Jetsóodítyú íjcyane mee jodíómodítyú úwáábómeí tujkénújúcooróné tsá ámuha meímíletú mecáhcújtsóne meímíbaavyéné mújyú medsíjívéjúcoóótyúne bóhí ámuha meújcuki. Áánélli muhtsi mepéé jodíómú íjcyátúme éllevu diityékeréjuco muhtsi meúwááboki.

⁴⁷ Muurá Píívyéébe ihjyú uubálle múnáaj téeveri nééhií:

Ukéé ó picyóó peetédu u néébedítyú pajtyeté uwááboju itsújááve pámeere ííñújiri íjcyané míamúnáadívu.

⁴⁸ Ehdúhjáa dityétsí nééneri jodíómú íjcyatúmé ímíjyuuvéhi. Aaméhjáa nehíjcyá Jetsóodítyú íjcyané uwááboju ímíáané íjcyane. Áánemáhjáa cáhcújtsómé eenée múhdumé mújyú idsíjívéítyúne bóhí iújcúíñejcúvuréjuco pájtyeme.

⁴⁹ Ehdúhjáa téené ííñújiri úwáábómeíñe Ávyéjúúbedítyú íjcyané uwááboju.

⁵⁰ Árónáacáhjáa pihcyáávéjá túkevéjtsójtémá íhtsutúmé íjcyané walléémú néé técoomí avyéjutéké diityémá tsaméhjí íjchívyétso diityétsikye tétsihdyu. Ahdújucóhjáa ditye íjchívyetsóné diityétsikye téené ííñújitu páhduváre idyáíívéémútsikye.

⁵¹ Áánéllihyéhjáa ílluréjuco dityétsí diityédívu íjtyúhááñe ííñú ipíchóújcóne péene Icóóníóvu.

⁵² Árónáacáhjáa ihdyu tétsíi múnáa múhdumé tsúúca Jetsóoke cáhcújtsómé pañe Píívyéébe Apííchó íjcyame mítyane ímíjyuuvéhi.

14

Páávorómútsí Benabéema Icóóníori

¹ Aamútsíhjáa Páávorómútsí Benabéema teene Icóóníori íjcyáné pihcyáávéjá pañévu úwáábohíjcyáné mítyame cáhcujtsó imúnaa jodíómu. Áhduréhjáa tsíjtye múnáa íjcyarómé cáhcujtsóhi.

² Áronáacáhjáa tsaate jodíómu cáhcújtsotúme bóijcyú jodíómu íjcyátúmeke ditye icyáhcújtsótuki. Aaméhjáa ditye néhdújuco tsárillehíjcyáné cahcújtsó múnáake.

³ Ároné pañéhjáa tsúucájái tétsii íjcyamútsí úwáábohíjcyá Píívyéébedívú icyátsípáávéne íínerí núhnévétumútsi. Áamútsikyéhjáa píááboobe dííbyé íhnáhoori dityétsí méénúráityúronéhji imyéénuki.

⁴ Áanáacáhjáa técoomí múnáa ílluréjuco dówaavéne. Tsaatéhjáa pajtyé uwáábojté icyánejcúvu. Áánetúhjáa tsijtye coévá cáhcújtsótúmema.

⁵ Áánéllíhyéhjáa jodíómuu, tsijtye jodíómu íjcyátúmee, íjcyame íavyéjytemá pítýácójcatsí diityétsikye páhduváré idyáíívémuútsikye néwayúúnevu íáámuííne.

⁶ Aanéhjáa iwáájácúne úmívamútsí Ricaóóniá ííñújivu. Aamútsíhjáa úwáábohíjcyá téené ííñújiri Ríítaraa, Déébeé, íjcyácoomícyuri.

⁷ Téhduréhjáa úwáábohíjcyamútsí hállúcuri íjcyámeke.

Páávoróké néwayúúnevu ditye áámune

⁸ Aanéhjáa Ríítarári íjcyaaabe tsaapi itsíímávámeítsihdyújuco úllétuúbe.

⁹ Aabéhjáa lleebúcunúhijcyá Páávoró úwaabóne. Áábekéhjáa Páávoró íáptyúmíne waajácú díbye ímíáané cáhcujtsóné Píívyéébe dííbyeke ímíjpyetétsoííne.

¹⁰ Áánéllíhyéhjáa neebe dííbyeke:

—Díjyocúúve. Áhdújucóhjáa íjyocúúvénemáyé díbye úllene.

¹¹ Ááneríhjáa teene Ricaóóniá ííñúji múnáa iúllévenúne néé íhjúríí:

—Píívyéébemútsíhya ííne méhdivu níityé míamúnáajtétsidívú ípívyéévenema!

¹² Ehdúhjáa ííneéne Benabéeke meménúme ‘Jóópíte’ némeííne mīcúrúwake icyáánívahíjcyáábe déjutu. Áánetúhjáa Páávoróké meménúme tsijpi ‘Meecóório’ némeííne mīcúrúwa déjutu ímichi díbye íhjúvahíjcyánéllííhye.

¹³ Áijyúhjáa díbye ‘Jóópíte’ némeííne mīcúrúwake cáánívahíjcyaaabe llúúváábé duurúvaja técoomí lleehówá úníuríye. Aabéhjáa tsivá ócájimútsikye wajcóháñetu íjcyáávétsómútsikye. Áamútsikyéhjáa tsaméhji ímíllará illííhyanúné téeneri Páávorómútsikye ííícúveki.

¹⁴ Aanéhjáa iwáájácúne íwajyámúúné dóváríjcyómeímútsí tsári ehdu ditye méénúiyóné diityétsikye pájtyénéllííhye.

¹⁵ Áánemáhjáa íícúí diityé éllevu ipyééne neemútsi:

—¿Aca íveekí ámuha ehdu mémeenúhi? Áánerá ámuháduré muhtsi míamúnáajtétsi. Aamútsíi muurá ííne ámuha éllevu muhtsi metsáá ámuhakye meúwáábo ehdu nénehji ámuha meúraávyehíjcyáné meíhvéjtsóne Píívyéébekéréjuco ámuha meúraávye páneeréé íévéhóowari íjcyánéhjima ííñúji tééjí hallúrí íjcyáméhjimájuco nújpácýó pañe íjcyámeke ípívyéjtsóóbeke. Díbye íhdyu meke bohíívu ajcúhi.

¹⁶ Dííbyeréé muurá éjyúúvú míamúnáake íhvejtsómé ícyahíjcyá ímíllédu.

¹⁷ Áronáacáa ííhnáhoovu diityéké úújétsoobe panévaturé diityéké ípíáábóneri. Dííbyere muurá mééma níjyáhañe állétsóneri mebájtsoháñe tsáímíyé píívyene meóóvéne méícyahíjcyá tsáímijyúúre.

¹⁸ Ehdúhjáa dityétsí néérónáa ímíllérómé diityétsikye ííícuvéné ócájimútsikye icyóvájtsóneri. Áronemáhjáa íhvejtsóme.

¹⁹ Áanáacáhjáa tétsihvu wajtsímé tsijtye jodíómú Ajtiokííaa, Icóónioo, íjcyácoomícyutu tsáámeé. Aaméhjáa diityétsí hallúvú diityéké állívánélli Páávoróké aamúmé néwayúúnevu. Áábekéhjáa ‘tsúúca dsíjiveébe’ iñééne lliúcuíñúmé técoomítyú íwávuú.

²⁰ Áábé hallúvúhjáa tétsí cahcújtso múnáa mícavérónáa iácúúvéne tsiíne peebe diityémá técoomívu. Áané tsiíjyúhjáa Déébévurējuco dityétsí pééneé.

²¹ Aamútsíhjáa téhulle úwaabóné mityame cáhcujtsóhi. Átsihdyúhjáa óómimútsí úwáábomútsíyé Ríítaraa, Icóónioo, Ajtiokííaa, éhdú coomívari íjcyáné cahcújtso múnáake.

²² Diityékéhjáa tsápítsohíjcyamútsí ditye ímíñeúvú iúráávye Jetsóoke icyáhcujtsóne. Áhduréhjáa nehíjcyamútsí diityéké ímíáánējuco mityane meícúbáhrámeíñé nįcáutu meúcaavéné Píívyéébe avyéjuvu.

²³ Téjyúhjáa meménuhíjcyamútsí pacóómivári íjcyáné cahcújtso múnáa túkevjtsojte íjcyáímyeke. Áané boonéhjáa tsaméhjí mįchotúmé Píívyéébema ihjyúvá dílbyerējuco diityéké ityúkévjtso.

Páávorómútsí Ajtiokííavu óómiñe

²⁴ Aamútsíhjáa Pitsíídiá iñújitu péémutsi úújeté Pajpííriá iñújivu.

²⁵ Aamútsíhjáa Pééjéri úwáábohíjcyátsihdyu idyé péé Atááriá coomívu.

²⁶ Átsihdyúhjáa íwákimyéí inįjkévátsihdyu tsahíiyíējuco dityétsí óómiñe Ajtiokííavu, tétsihdyúu teene Píívyéébe wákimyéivu diityétsikye ditye wállótsihvu.

²⁷ Aamútsíhjáa cahcújtso múnáake úúballé muhdú Píívyéébe diityétsikye panévatúré píáábohíjcyáne. Áhduréhjáa úúbállemútsí dibye píáábóneri jodíómú íjcyáturómé cáhcujtsóné Jetsóodítyú íjcyáné úwááboju.

²⁸ Áamemáhjáa tsúcájá íjcyamútsi.

15

Jerotsaréevu ditye dóbeevéne

¹ Áijyúhjáa tsaate Jodéa iñújitu teene Ajtiokííavu pééme tétsí cahcújtso múnáake úwáábohíjcyá Moitséeúvú úwááboju néhdu kíhdyahírótsámeityúmé pájtyetéityúne.

² Ááneríhjáa diityémá Páávorómútsí táhjájcatsíhi. Áané boonétúhjáa tsamééréjuco cahcújtso múnáa ihjyúvájcatsíñe dityétsí Jerotsaréevu tsaatémá ipyééne idyé íhgyúva téeneri técoomí cahcújtso múnáa túkevjtsojtémá úwáábojte íjcyámema.

³ Aaméhjáa pééme pajtyé Peníitsiámá Tsamááriá iñújįcutu. Aaméhjáa úúballé imúnáake jodíómú íjcyatúmé Píívyéébeke cáhcujtsóné muhdú íicyahíjcyanéhjí íhvéjtsónema. Ááneríhjáa tétsí cahcújtso múnáa mityane ímįyuuvéhi.

⁴ Aaméhjáa Jerotsaréevu úújetémeke tétsí cahcújtso múnáa tsaímíyé waatsúcúpejtsóhi. Áámekéhjáa úúballémé páneere muhdú Píívyéébe diityéké píáábohíjcyáné panévatúre.

⁵ Áijyúhjáa tsaate paritséomudítyú tsúúca Crįjtoke cáhcújtsorómé néehí:

—Múu eene jodíómú íjcyatúmé cáhcújtsómedívú íkįhdyahírótsóne táuhbá ditye Moitséeúvú úwááboju iúráávye.

⁶ Áánéllihiyhjáa pámeere úwáábojtémá túkevjtsojte dóbeevé téeneri íhgyúvaki.

⁷ Aaméhjáa mityane téeneri táhjájcatsíñe nįcáutu Péédoro íjyócúúvéne néehí:

—Ámuúha táñahbému, muurá ámuha méwaajácú tsúúcajátújucóhjáa oke Píívyéébe ámúhadítyú imyéménúubeke pícyoone o úúbállehíjcyá ímíáájú pajtyéteju jodíómú íjcyáturómeke ditye téhdure icyáhcujtsoki.

⁸ Aabée muurá Píívyéébe íná túhúúllétuube téhdure diityé pañévú picyóó Íapííchó mépañévúu ipícyohdu. Ááneríi úújétsoobe téhdure diityéké iwájyune.

⁹ Áamekéé ímíbájchoobe Críjtoke ditye cáhcújtsónéllii muhdúhjáa meke ímíbajchódu.

¹⁰ Ehdúu Píívyéébe diityéké ímíbajchó Críjtoke ditye cáhcújtsónéllíihye. Áameke ǵíveekí ámuha méimíllé illure metúhujtsóné méihdé múnáaúvúu íjcyarómé ímí úráavyehíjcyáneǵííva ditye iúráávyé Moitséeúvú uwááboju, pane meíjcyarómé tene néhdu meíjcyáíyóneǵíívari?

¹¹ Aame muurá tsaméhǵí diityémá tsúuca mepájtyetējucóó apááñéré Críjtóo méhdi ídáátsóvéne mééma méénune mecáhcújtsónéllíihye. Tsá ínehǵí meméénúneri mepájtyetétúne.

¹² Ehdúhjáa Pééodoro néénéllii cúúvéhulléréjuco ditye lléébúacunúne Páávorómútsí úúballéné muhdúhjáa Píívyéébe méénúráityúronéhǵí diityétsij tééveri méénuhíjcyáne jodíómú íjcyátúrómé pañe.

¹³⁻¹⁴ Aamútsíhjýáa íhveténé boone Jacóóboréjuco nééneé:

—Ámuúha táñahbémuǵ, cáhawáá idyé táicyáneǵcutu ámuúhake o néé peíyené Tsimóo Pééodoro meke úúballéjucóóné muhdúhjáa Píívyéébe téhdure jodíómú íjcyátúrómédívú íuááboju úújetétsóné múhdumé teene cáhcujtsómé dííbyeǵté íjcyaki.

¹⁵ Muuráhjáa dííbyé íhǵyú uubáalle múnáa cáátunúne íllu nééhií:

¹⁶⁻¹⁷ Bóónétu tsiíne ó tsaá Dabííúvú avyéjúu tútávaavéné dííbyéǵ tsiíménémúháábemáyéjuco o ímíbájcho téénetu pámeere miamúnáa iwáájácúne Píívyéébe icyáneǵcúvuréjuco ííbúwááve múhdumé dííbyé wáábyutáǵté íjcyame.

¹⁸ Ehdú neebe Píívyéébe tsúúcaǵátújucóó íǵjtsámeíñe.

Ehdúhjáa Píívyéébe íhǵyú uubáalle múnáa caatúnúhi.

¹⁹ Áánéllii ámuúhake o néé tsáháubá menééítyuró jodíómú íjcyátúrómé Píívyéébeke úráávyémeke ditye Moitséeúvú uwááboju iúráávyé diityéké tééneri metúhújtsótuki.

²⁰ Árónáa íhdyu illure mécaatúnuú diityémá ditye ílluune imyéénúǵucóótuki: Tsá ditye dóóityú níjcyotáǵteke íícúvémeíñe iyámeke; tsá ditye tsíǵtyéhǵima dómácóǵcatsíityúne; tsá ditye dóóityú dótsohcáorii, majcánurii, dsíǵívéne iyámeke; tsá ditye dóóityú túǵpacyo.

²¹ Muuráhjáa tsúúcaǵátújuco pacóómiváǵíyé tsaate úwáábohíjcyáne téénetu Moitséeúvú uwááboju néhdújuco. Aanéjuco muurá ténevá wáyeééǵjcooǵíwádú éévémeíhíjcyáne pihcyááveǵáané pañévu.

²² Ehdúhjáa Jacóóbó néénéllii pámeere tétsíí cahcújtso múnáa, uwáábojtee, túkevéǵtsojtee, íjcyame néé tsaatéke íhdityu iwállóoíñe Aǵtiokííavu Páávorómútsima. Áánemáǵháa meménúmé Tsííráámútsikye Jóódáma dííbyere ‘Batsabáa’ némeííbyema ítyúǵkevééllémútsikye.

²³ Áámútsímáǵháa waajácuháámí iwállóháámí pañe néémeé:

“Muha ílle pámeere cahcújtso múnáa meíjcyame ámuha éllevu íhǵyú méwallóó jodíómú ámuha meíjcyatúmé Tsííriá ííñúǵiri íjcyacóómí Aǵtiokííari ámuha meíjcyáme éllevu, áhdure hállúcu múnáa éllevu. Áhdure idyé Tsiríítsiá ííñúǵi múnáa wáábyuta téhaámí.

²⁴ Aame muha méwaajácújucóó muha mewállóotúmeré ámuha éllevu ípyééne illure ámuúhake máváríchohíjcyáne. Ámuúhakevá muurá nehíjcyámé Moitséeúvú uwááboju néhdu ámuha mekíhdyahírótsámeíki.

²⁵ Áánéllii muha ímíñeúvú meíjtsámeíñe múúhadítyú meméménúmútsikye méwallóó ámuha éllevu muha maávyejúúllehíjcyamútsí Páávorómútsima.

²⁶ Diityétsíi muurá Páávorómútsí apíchó nééroneǵíwú páǵámeíhíjcyá Máavyéjuube Jetsocríjtoke iwáǵyúnéllíihye.

²⁷ Áámútsima muha méwallóó ámuha éllevu Tsííráámútsikye Jóódámaá. Aamútsí íhdyu óvíi ímíñeúvú ámuúhake néé muhdú téhaámí pañe íjcyáne túkevéǵtsoju nééneé.

²⁸ Aane mítyane ámuúhake muha metúhújtsótu apáhdýuré Píívyéébe Apííchó múúhake túkévéǵtsóneri ámuúhake muha menééhií:

29 Tsá múu dóótu níjcyotájteke íícúvémeíñé iyámeke. Áhdure tsá múu dóótu dótsohcáorii, majcánurii, dsíjívéné iyámeke. Tsá múu tsíjtyéhjima dómácójcatsítyúne. Áhdure tsá múu tújpacyo dóótune. Aane tehdu ámuha meíjcyáhajchíí ímí tehdújuco ámuha meíjcyaiñe. Áyu wái meíjcyaj.” Ehdúhjáa íñéhaami wallóomé Ajtiokííari íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu.

30 Aanéhjáa tsúuca técoomívú iúújeténe ipíhgyúcúmeke ájcumútsí téhaamívu.

31 Áhaamíhjáa iéévéne mítyane ímíjyuuvéme.

32 Áané boonétúhjáa diityéké úwáábomútsí Píívyéébé ihjyu diityéké téeneri éhnííñevu itsápíjtsoki. Piivyétemútsíhjyáa iúwaabóne.

33 Aamútsíhjyáa tsúcájáhréjuco diityémá íjcyátsihdyu úúballé diityéké ílluréjuco ióómiíñe. Áánéllihyéhjáa pítajcómé dityétsí tsaímíyé ióómiki.

34 Áronáacáhjáa Tsííra tétsihvúré cóévánáa Jóóda iiyéjuco oómiíñe.

35 Áhduréhjáa Páávorómútsí coévá tétsihvúré Ajtiokííavu. Aamútsíhjyáa tétsíi múnáama úwáábohíjcyá Píívyéébé uwááboju.

Páávoró tsiíñe uwáábovu pééneé

36 Átsihdyúhjáa pívájcoojívájjuco pájtyénetu Páávoró Benabéেকে নীচী:

—Cána majo ááhívemútsíyé mepéé éhnée Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju úwáábomútsíyé mepéhíjcyá coomíjiri íjcyáné cahcújtso múnáake mewáájácu muhdújuco ditye úraavyéne.

37 Áijyúhjáa Benabéé imíllerá tsiíñe Jóáa pééne diityétsima dííbyere ‘Máácoo’ némeííbye.

38 Áronáacáhjáa Páávoró tsá ímíllétú díbye pééne diityétsima díbyéhjáa Pajpííriá coomívú diityétsidítýú cóévánéllíhye.

39 Áané hallútúhjáa itsápájújcatsíñe ílluréjuco dityétsí dówaavéne. Áané boonéhjáa Benabéé dííbye Máácooke iújcúúbema péé tsahííyí Chííperévu.

40 Áánetúhjáa Páávoró Tsíírákeréjuco újcune dííbyema ipyéékií. Áámútsí hallúvúhjáa tétsíi cahcújtso múnáa Píívyéébeke piáábó táúmeí ímí dityétsí ipyéékií.

41 Aamútsíhjyáa pehíjcyá Tsííriámá Tsiríítsiá íñújícúri íjcyáné cahcújtso múnáake tsápíjtsomútsíyē.

16

Páávorómútsikye Tsííráma Timotéó náhbenúne

1 Aamútsíhjyáa Páávorómútsí Tsííráma úújeté Déébeé, Ríítaraa, íjcyácoomícyuvu. Átsííhjyáa ájtyúmímútsí tsaapi cahcújtso múnáajpi Timotéoke. Dííbyéj tsiíjúhjáa jodíómulle íjcyalle idyé cahcújtso múnáalle. Áánetúhjáa cááni gríéégómuube.

2 Áábedítýúhjáa Timotéodítýú tétsíi cahcújtso múnáa nehíjcyá ímíáábé díbye íjcyane.

3 Áábekéhjáa Páávoró imíllé itsájtyene díbye íñáhbénu dííbyeke. Áronáacáhjáa pámeere waajácú cááni gríéégómuube íjcyánéllí díbye kíhdyahírótsámeítýúne. Áánéllihyéhjáa tújkenú dííbyedívú kíhdyahírótsóobe imúnáa jodíómu méénuhíjcyádú téené hallútú diityémá ímityúné íjcyátuki.

4 Aaméhjáa ipyéhíjcyátsíhji múnáake úúbállehíjcyá muhdú Jerotsaréeri íjcyáné uwáábojte túkevéjtsójtémá diityéké úwáábohíjcyáné muhdú cahcújtso múnáa íjcyáiýóne.

5 Aanéhjáa illéébóne Píívyéébeke cáhcujtsómé lííyaaté éhnííñevu mítyaméjuco.

Naavédú nééne pañe Matsedóónia múnáajpi Páávoródívú bóhówaavéne

6 Aaméhjáa Píívyéébé ihjyu Áátsiá íñújí úwáábóíyónáa dííbyé Apííchóré diityéké túkévéjtsónej péévé tsá ditye úwáábotú téené íñújí múnáake. Áánéllihyéhjáa Pírííjiamá Garáátsiá íñújícúture pajtyéme.

⁷ Aaméhjáa Míitsiá iinúji watsíivyevu úújetémé imíllará ipyééne Bitíiniá iinújivu. Arónáacáhjáa téenere Píivyeébé Apíichó Jetsóópe diityéké ájcune túkévjetsónej péévé idyé tsá ditye téhullévú péétune.

⁸ Áánélliihyéhjáa tsapéhdú Míitsiá iinújitu pájtyeme úújeté ‘Tóroóáá’ némei mujcónújuco.

⁹ Átsihvúhjáa Páávoródívú pejco naavédú néene bóhówáávéne pañe Matsedóóniá iinúji múnáajpi dííbyeke néehí: “Muúbej, Matsedóóniá iinújivu metsááne múúhakyéréjuco méuwáábo.”

¹⁰ Ehdúu néene dííbyedívú bóhówáávéne boonétú muha mepéé téhullévú Píivyeébere múúhake wállóhullévú muha méuwááboki.

Páávorómú Pírípori

¹¹ Aamée Tóroóatu muha tsahíiyí mepéé tsapéhdú Tsamotaráátsiá caapáhovújuco. Áané tsiíjyúu muha méúújeté Néááporívu.

¹² Átsihdyúu muha mecóhbaavémé méúújeté romáánómúhjáa Matsedóóniá iinúji pañévú íhcyóomi ípívyéjtsocóomí Pírípovu téené iinúji avyéjü coomívu. Ácoomíyíkyé tsúcájá muha méícyahíjcyáhi.

¹³ Aamée muha wáyeéévejcoóji mepéé Píivyeébebema ditye íhgyúvahíjcyátsihvu téhí úniúvu. Átsihvúu muha méúwaabó walléémuke múúhadívú pihcyáávémeké.

¹⁴ Áámé pañe íjcyalle Tiatíirá cóomi múnáalle Ríidia ímiá wajyámúúné duujínuúdú néjáhji nahíhe múnáalle. Aalléhjáa ihdyu tsúúcajátújuco Píivyeébeke úráávyehíjcyárolle botsíi dííbyere píáábóneri cáhcujtsó Jetsóodítyú íjcyáne uwááboju Páávoró úwaabóne.

¹⁵ Aallée ílluréjuco tsójtsótsámeíñe pámeemáyé íhyájkímuma. Áané boonétúu múúhake neéle:

—Áyu cána tahjyávú mepe ímiááne Píivyeébeke o cáhcujtsóné ámuha menéhajchíjyü. Ehdúu múúhake íñéene íhgyávú itsájtyémeké tétsihvúréi coévátsolle.

¹⁶ Áhdurée tsáijyü Píivyeébebema ditye íhgyúvahíjcyáhullévú muha mepééme méúújeté bádsíjcájadívú naavénéhjáa ípañe íjcyáábej téeveríyé íná pájtyeíñe wáájacuhíjcyálledívu. Aalléhjáa tsaaté hójtsí pañe íjcyalle mityane dsíisike úcu híjcyá diityémá téené hallúvu.

¹⁷ Aallée múúha déjutu tsáalle nehíjcyáhi:

—Íjtye muurá íhtsútuube Píivyeébé wákimyéi múnáa amúhake pájtyéteju úwáábohíjcyáhi.

¹⁸ Ehdúu múúhake nehíjcyalle píváijyúvájuco. Áánéj taíchorí Páávoró ílluréjuco úhbane dííllé pañe íjcyaaabe naavéneke. Íllúu neébe:

—Uke o nées Jetsocríjto mémeri áállé pañétú u íjchívyeki.

Ahdújucóo díbye íjchivyéné teenémáyé dííllédítyu.

¹⁹ Áánélliihyée íavyéjute íiné hallúvucó idsíidsivájucóóítyúné maatyóbá diityétsí Páávorómútsikye íékéévéne tsajtyé técoomí avyéjute éllevu.

²⁰⁻²¹ Áámútsikye diityédívú iúújetétsóne néémeé:

Íjtyetsi jodíomútsí žíveekí méhcóomí pañe páhduváré nénehji úwáábohíjcyá tehdu mee romáánómú teene mecáhcújtsóíyónejíivari?

²² Ááneréjucóo pámeere néene ímiááne tehdu dityétsí méénuhíjcyáne. Áánélliihyée awáá ávyéjute diityéké táuhbá ditye íwajyámúúné ityácóríjcomútsikye íwápáájcoli.

²³ Ahdújucóo ditye diityétsikye imyéénúne icyúvéhoojánúmútsidívú téhmetsóné tééjā tehmeébeke.

²⁴ Áánélliihyéhjáa tsíhyooja pañe íjcyáhóójā pañévú iúácómútsikye úméhewávú íhdótsoobe ítyújkejínetu.

²⁵ Aamútsíhijyáa téhoojá pañe íjcyamútsí Píívyéébema ihjyúvahíjcyá pécójpíinéjuco meíjcyárónáaáca. Téhduréhjáa dííbyeke idyúúruváné dityétsí mājtsiváné tsijtye teene cúvéhóójari íjcyame leebúacunúhijcyáhi.

²⁶ Áronáacáhjáa peecútéré tétsii úúvéacunúneri lléhowáané páhyúbáné tujkéveri pámeere téējari íjcyamedítýú úwáñehííñé cóhribáhi.

²⁷ Áanáacáhjáa téējá tehmeébé icyúwátsihdyu ájkyeebe itécunú páneere lléhowáané páyújcatýene. Aanéhjáa íjtsúacunúúbé tsúúca ditye úmiváne. Áánélliihyéhjáa ícyávaájco újcuube illííhyánúmeíki.

²⁸ Áronáacáhjáa Páávoró neéhií:

—Ehdu bo méénúmeídíñej, íjtyérero muúha.

²⁹ Áánélliihyéhjáa peete ipíúvane íícúí diityétsi éllevu peebe illityécunúúbere. Áánemáhjáa mímóúúvetéébé diityétsí lliíñévu.

³⁰ Áánemáhjáa illuréjuco díbye íjchívyétsómútsikye neéneé:

—¿Aca muhdú ó pájtyeteyáhi?

³¹ Áánélliihyéhjáa dííbyeke neemútsi:

—Ávyéjuube Jetsocríjtoke pámeere dihyájkímuma mécahcújtsó ámuha mépájtyetéki.

³² Ehdúhjáa dííbyeke íñétsihdyu úwáábomútsí dííbyeke pámeere ihyájkímumájuco.

³³ Aabéhjáa tépejco nijtyú diityétsikye ditye túúvátsonéhji. Áánemáhjáa illuréjuco díbye diityétsidívu tsójtsótsámeíñé diitye ihyájkímumájuco.

³⁴ Átsihdyúhjáa diityétsikye ihjyávú itsájtyémútsikye mājchotsóme. Aaméhjáa mítyane ímíjyuuvé Píívyéébeke tsúúca icyáhcújtsóneri.

³⁵ Áané tsitsíínevúhjáa técoomí avyéjujte wallóó tehme múnáake ditye íñéete diibye cúúvéjá tehmeébeke illuréjuco díbye íjchívyétso diityétsikye.

³⁶ Ahdújucóhjáa ditye dííbyeke neéténéllii neebe Páávoróke:

—Ávyéjútévá neé amúhtsikye o íjchívyétsoki. Ahdícýane wa illuréjuco mepej.

³⁷ Áronáacáhjáa Páávoró neé diityéke:

—Muurá íñe múhtsikye iná neétuméré míamúnááj píñévú iwápáájcomútsikye cuvéjaanú romáánómúejtétí téhdure muhtsi meíjcyáné waajácúháámima meíjcyámútsikye. Aame ¿íveekí imíllé múhtsikye íjchívyetsóné teevétariye? Aane tsá muhtsi áyánéwu meímíletúne. Óvíi ihdyu iye itsááne múhtsikye íjchívyetsóvame.

³⁸ Ehdúhjáa dityétsí neéne úúballetémé avyéjútéke. Ááneríhijyáa mítyane illityémé romáánómúejtétí íjcyáné waajácúháámima dityétsí íjcyáneri.

³⁹ Áánélliihyéhjáa diityétsi éllevu ipyéene ídátsójkímyeímyé diityétsidívu. Áánemáhjáa choocóréjuco ditye wáalloone técoomítyu.

⁴⁰ Aamútsíhijyáa teene cúúvéjatu íjchívyemútsí Ríídiá javu úújetémútsí cahcújtsó múnáake itsápítsohíjcyátsihdyu illuréjuco pééneé.

17

Tetsaróonicáí ditye úborívaténe

¹ Aaméhjáa Páávoroo, Tsííraá, Timotéoo, éhdume péhijcyámé pajtyé Ajpííporii, Aporóoniaa, íjcyácomícyutu. Átsihdyúhjáa péeme Tetsaróonicávú úújetétsihyi íjcyaja imúnaa jodíómú pihcyááveja.

² Áájá pañévúhjáa wáyeéévejcóójí Páávoró imyéénuhíjcyádú úwaabóhi. Ehdúhjáa ténevá wáyeéévéjcoojívádú úwáábohíjcyaaabe pápihchúújyúva.

³ Úúbállehíjcyaabéhjáa diityéké Píívyéébé ihjyú uubálle múnááhjáa cáátúnuhíjcyáné néhdújuco Críjto íícúbáhrámeítsihdyu dsíjívéebe tsiiñe bóhiñe. Téhduréhjáa nehíjcyaaabe diityéke:

—Muurá diibyéjuco Jetsóó Mépájtyetétsoobe íjcyáábedítýú ámuúhakye o úúbállehíjcyáne.

⁴ Ehdúhjáa Páávoró néénéllí tsaate imúnáadítýú tsúúca cáhcujtsómé diityémá nahbévahíjcyáhi. Téhduréhjáa mítyame gríéégómudítýú cáhcujtsó ímíáámé íjcyame tsúúcajátújuco Píívyéébeke úráávyehíjcyáme. Áhduréhjáa diityédítýú walléémú avyējúméhíjyúvú nééme cáhcujtsóhi.

⁵ Ááneríhjýáa tééjá túkevétsojte cáhcújtsotúmé iñómíutááváne juváñeri átéréejte óvéhe múnáa péhíjcyámeke iújcúmema técoomí múnáake íibórínútsihdyu Jatsóo jávú péé Páávorómútsi néhcovu diityétsikye itsájtýe técoomí avyējúté éllevu.

⁶⁻⁷ Aaméhjáa diityétsikye íájtýumítúnéllí diibye Jatsóokéréjuco tsijtye cahcújtso múnáama tsájtýene diityé éllevu. Áamekéhjáa diityédívú iúújetétsóne néémeé:

—Éhne miamúnáake tútávátsohíjcyamútsíhya Páávorómútsi Tsíírama wájtsumútsikye áánu Jatsóo ihjýávú tsaímíyé iwáátsúcúpéjtsóne tsaméhíjjuco ihjyuváne ímityúné mee romáánómú avyējúúbé taúhbaúúnetu. Nehíjcyámé tsijpívá avyējuube íjcyane Jetsóo.

⁸ Ehdúhjáa dítye nééne técoomí avyējútémá tsijtye tétsii íjcyámeke múhdurá pajtyéhi.

⁹ Áronáacáhjáa dítye Jatsóómú múu áhdómeídyú meenú dítye iácádsíjcaáyo diityéke. Áhdújucóhjáa dítye ácádsíjcaáyóne.

Páávorómú Beréari íjcyane

¹⁰ Áijyúhjáa tépejco cahcújtso múnáa íjchívyetsó Páávoroo, Tsííraa, íjcyámútsikye diityétsi ípyéé Beréavu. Áámútsíhjýáa téhullévú iúújetédú péé imúnáa pihcyáávejávu.

¹¹ Tsáháhjáa tétsii múnáa Tetsaróónicá múnáadú néétune. Ímíhyéhjáa lleebúcunúhíjcyámé dítyétsi úwaabóne. Aaméhjáa néhcóhíjcyá Píívyéébé ihjyú uubálle múnáape cáátúnuhíjcyánéhí pañe iwáájácu ímíááne tehdujuco dítyétsi úwáábohíjcyáhajhíjy.

¹² Áamedítýúhjáa mítyame cáhcujtsó jodíómuu, gríéégómuu, íjcyame wajpíímumáyé avyējúméhíjyúvú nééne walléemu.

¹³ Aanéhjáa tsúúca Tetsaróónicári íjcyame jodíómú waajácú Páávoró Beréari úwáábohíjcyáné Píívyéébé ihjyú. Áánéllíhyéhjáa téhullévú ípyééne tsiiñe iibórínutémé diityéke.

¹⁴ Áánéllíhyéhjáa íícúi wallóomé Páávoróké díbye ípyéé móóá úníúvú tétsihvúré Beréavu Timotéomútsi Tsíírama cóévánaaaca.

¹⁵ Áábekéhjáa pícyohjémé Atéénavu. Aaméhjáa óómímyekee neebe dítye iñéé íícúi dítyétsi ípyéé dííbye éllevu.

Páávoró Atéénari

¹⁶ Áámútsikyéhjáa téhmeebe íítehíjcyá mítyane técoomíyí dítye dúúrúvahíjcyáné níjcyotájteke.

¹⁷ Aanéhjáa múhdurá íjtsúcunúnéllí téeneri ihjýúvahíjcyaaabe imúnáama tsijtye Píívyéébeke dúúrúvahíjcyámema pihcyáávejá pañévu. Ihdícyátsíhíjvúhjáa icyábúúvémema ihjýúvahíjcyaaabe téeneri.

¹⁸ Áábemáhjáa ‘epicóóreo’ némeíñé uwááboju úráávyehíjcyámema tsijtye ‘ejtóico’ némeíñé uwááboju úráávyehíjcyámé ihjýúvahíjcyáhi. Áamedítýúhjáa tsaate néjcatsíhi:

¿Muhdúami tsáma áánu íhjuwábá meke nehíjcyaj?

Áánetúhjáa tsijtye néehí:

—Tsííñé piivyéébémú ihjyú uubálle múnáajpiubá dííbye. Ehdúhjáa nehíjcyámé Páávorodítýú díbyée Jetsóó dsíjívéebe bóhííbedítýú íjcyané uwááboju úúbállehíjcyánéllííhye.

¹⁹ Áábekéhjáa tsajtyémé ipítýácócatsíhíjcyátsihvu ‘Areóópago’ némeítsihvu. Áánemáhjáa dííbyeke néémeé:

—¿Aca tsá múúhakye u wáájácútsóítýuró ímíñeúvú béhné uwáábójuma u tsáánevu?

²⁰ Muurá múúhakye u nehíjcyané tsáhái tsáijyúubaré muha melléébotúne. Áánéllíi muha méimíllé mewáájácúné ímíñeúvú íná nééiyóné múúhakye u nehíjcyáne.

²¹ Ehdúhjáa dííbyeke nééme Atééna múnáama tsííñé ííñúji múnáa íjcyame. Aaméhjáa íínerí íjcyatúmé paíjyuvaré úbállécatsíhíjcyá páhduvaré nééné uwáábó illéébone.

²² Áámekéhjáa Páávoró nééhií:

—Ámuúha Atééna múnáaj, muurá ó waajácú ámuha panévare tsííñehji mecáánívahíjcyáne.

²³ Muuráhjáa ámuha medúúrúvahíjcyátsihjírí o péhíjcyaaabe ó ájtyumí íicúvé waíjí hallútú íllu nééne cáátúnúmeíñe: “Mewáájácútúné Piivyéébe wáábyuta.” Aane muurá dííbyedítýú ámuúhakye ó uwáábohíjcyá eene dííbyeke wáájácútúmeré ámuha medúúrúvahíjcyáábedítýu.

²⁴ Dííbye ihdyu Píívyéébe páneeré múhdúné tsíeméné ípívyéjtsóobe. Dííbyée muurá ípívyéjtsó ííñújima páneere íévéhóówari íjcyanéhji. Áánéllíi páneere íjcyá dííbye tájpiye. Aabe tehdu apátsíiyé íjcyáíyónejíí míamúnáa méénúné duurúvájá pañe. Muurá ihdyu íhdíyátsihjíríyé dííbye.

²⁵ Aabe tsá mutájpí íjcyatúne. Muurá ihdyu dííbyedítýuré tsááne bóhíima méijcyáhi. Áhdure panévare íñe múhduná téene tájpi méícyahíjcyané dííbyedítýuré tsááhií.

²⁶ Muuráhjáa tsáápihdítýuré íñe múhdumé ííñújiri méijcyámeke lííyaatétsoóbe. Áánemáa íhdétújuco díbye éévecúné kíahjí méijcyáíñe múijyúhaja.

²⁷ Ehdúu méénuube dííbyedi méítsámeíhíjcyané níjcautu íhtsútúnetu mewáájácu méhdítýu kía íjcyátúróóbeke.

²⁸ Muurá dííbyedítýuré tsááne bóhíima méijcyá éhnéhjáa tsaate íllu néhduú: “Muha méijcyá Píívyéébej tsííme.”

²⁹ Aane tsúúca dííbyej tsííme méijcyame tsá méijtsúcunúítýuró eene panévaturé míamúnáa óórótuú, nééwáyutuu, dsíídsítuu, nícyohíjcyánehjidú Píívyéébe nééneé.

³⁰ Muuráhjáa ihdyu éíjyúvú pevénéré ítécunúhíjcyaaabe míamúnáa iwáájácútúné hallurí ehdu méénuhícyáne. Áronáa ícyooca pámeere míamúnáake neebe ímityúné méícyahíjcyané méíhvéjtsoki.

³¹ Muurá muhdú méícyahíjcyané iwáájácúdú mééma ímíbájchóíibye ípyée imyéménuube Jetsóoj téeveri. Aanée muurá meke waajácútsoobe dííbyeke íbóhíítsóneri.

³² Ehdúhjáa Páávoró dsíjívémé tsííñe bóhíínetu íhjuvávani íllure tsaate uuhívaté dííbyedi. Áánetúhjáa tsaate nééhií:

—Muha ihdyu méimíllé tsíijyu tsííñe téenetu u íhjuvaváne melléébúcunúne.

³³⁻³⁴ Áámedítýúhjáa tsúúca tsaaté múnáa cáhcujtsómé dííbyema nahbévahíjcyáhi. Áámemáhjáa íjcyaaabe Dionítsio teene ‘Areóópago’ némeítsihvu dóbéévehíjcyáméejpi. Áhduréhjáa ‘Dáámari’ némeíllema tsíjtyehji íjcyá díityéma.

18

Páávoró Coríítori

¹ Aanéhjáa Páávoró teene Atéénatu péébe úújeté Coríítovu.

² Átsihdyúhjáa aahívetéébé imúnáajpi Akíírake Póótó iínúji múnáajpiíkye. Téijyúhjáa téhdure botsíi wajtsííbé Itáariá iínújitu mewa Piriitsíírama, Ávyéjuubeváa Cáráóódio pámeere Róómári íjcyáné jodíómú íjchívyeiíne néénetu tsáámutsi.

³ Aanéhjáa Páávoró diityétsimáyéjuco íjcyane diityétsikye íwákimyéityu ipíáábo téeméné wákimyéí imyéénuhíjcyánélliíhye. Aaméhjáa méénuhíjcyá cuwájaanedú néené nujúwááne.

⁴ Áijyúhjáa ténevá wáyeeéevjcoojíwádú pehíjcyaaabe imúnaa jodíómú pihcyáávejávu. Aabéhjáa úwáábohíjcyá Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju imúnáama tsijtye imúnaa íjcyáturómeke ditye icyáhcuítsoki.

⁵ Áánáacáhjáa tsúúca Tsíírámutsi Timotéoma wajtsí Matsedóóniá iínújitu. Áijyúhjáa Páávoró tsanéeríyé uwáábori íjcyaaabe nehíjcyá imúnáake diibyéjuco Jetsóo dityéé téhmehíjcyaaabe Criíto Mepájtyetétsoobe íjcyane.

⁶ Ehdúhjáa díbye néérónáa dííbyedítýú nehníwu ihjýúváme. Áánélliíhyéhjáa ílluréjuco díbye diityédítýú ipyéé íwajyámú wátsóújcoobéré nééneé:

—Árone tsáma ámúhá hallúriyéjuco teene ámuha medsíjívécooca meícúbáhrámeííne. Tsá táhallúrí tene íjcyatúne. Ahdícyane jodíómú íjcyáturóme éllévuréjuco o pééíne diityékeréjuco o úwááboki.

⁷ Ehdúhjáa iíneéne ílluréjuco díbye tééjatu íjchivyéne. Átsihdyúhjáa péébe úújeté Jójto jávu teenéhjáa pihcyáávejá úníuríyé íjcyaaabe tsúúcajátújuco Píívyéébeke dúúrúvahíjcyáábe jávu.

⁸ Áijyúhjáa teene pihcyáávejá avyéjuube ‘Criípoó’ némeííbyé cáhcujtsó Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju pámeere íhyájkímuma. Aaméhjáa tsójtsótsámeíhi. Áhduréhjáa tsijtye Coríító cóómi múnáadítýú cáhcujtsómé tsójtsótsámeíhi.

⁹ Átsihdyúhjáa Páávoródívú tsápejco Jetsóo naavédú néené pañe íbóhówáávéne néé dííbyeke:

—Imíchi díícyáne éhníínevu dúwááboco íínerí íllityétuubére.

¹⁰ Íjcyámé mityame icyoomíyí tahñéjté íjcyáímye. Áánéllií ehdu uke o nééhií. Áábeke o íjcyátúcoocájííva múha uke muhdú méénuúhi.

¹¹ Ahdújucóhjáa tsané pijcyábáj pñnévú tétsii Coríítori íjcyaaabe diityéké úwáábohíjcyáné Píívyéébe íhju.

¹² Áijyúhjáa Acááyá iínújí avyéjuube Garióo íjcyánáa tsaate imúnaa jodíómú cáhcujtsotómé ipítýácójcatsííne Páávoróké ékeevéhi. Áábekéhjáa tsajtyémé díbye avyéjuube éllévu díbye ímityunéhjí ímíbáchohíjcyátsihvu.

¹³ Áánemáhjáa dííbyé hallúvú úúballémé dííbyeke. Nééméhjápeé:

—Áánu métaúhbaju néené tsijíjtoríyé míamúnáake úwááboobéré pehíjcyá dityévá Píívyéébeke idyúúrúvaki.

¹⁴ Ehdúhjáa Páávoró hallúvú ditye úúballénéllií díbye íhjýúváíyóné íhdéré díbye avyéjuube Garióo diityéké nééhií:

—Íhdyúhde tehdújúcooíyó dííbyema o ímíbájchóiyóné díbye ímityuné méénuca.

¹⁵ Áánetu ámúhá taúhbaju néené tsijíjtoríyé díbye tsáápihdítýú íjcyáné uwááboju úwáábohíjcyáhajchíí wa íhdyu ámuháyé chooco méímíbáchojcatsij. Tsá o ímíletú átéréenéhjí o ímíbajchóne.

¹⁶ Ehdúhjáa iíneéne ílluréjuco díbye diityéké wáalloone tétsihdyu.

¹⁷ Áronáacáhjáa pihcyáávejá avyéjuube Tsójtenéké tsaate gríéégomu iékéévéébeke wápáajcó díbye avyéjúúbe úmíwávu. Áróneríhjáa tsá díbye íícúvetúne.

Páávoró Ajtiokííavu íóómítsihdyu tsiíne uwáábovu pééneé

¹⁸ Aanéhjáa Coríítori tsúcájá Páávoró icyahíjcyáhi. Aabéhjáa tétsihvu ‘Tséékeréa’ némeí mujcóvú béérómeí tsanéhjáa ímíáánetúré imyéénuííne iíneéne uubálle. Ehdúhjáa

méénúmeííbyé Tsííriá iínújivu ipyéétúné ihde. Átsihdyúhjáa botsíi tétsíi cahcújtso múnáake ipityájcóne peebe Akííramútsima tsahííyí teene Tsííriá iínújivu.

¹⁹ Aaméhjáa Éépetsóvú úújeté tétsihvu Akííramútsí mewa Píritsíírama cóéváítsihvu. Átsihdyúhjáa Páávoró imúnáa jodíómú pihcyáávejávú péébe úwaabó tééjavu pihcyáávémeke.

²⁰ Áábekéhjáa neerómé dibye tsuucájááneúvú dityémá íjcyaki. Áronáacáhjáa tsá dibye ímíllétúne.

²¹ Áánemáhjáa diityéké pítýájcoobe nééhií:

—Áronáa ó imíllé o pééne Jerotsaréevu. Aabe óví Píívyéébe ímílléhajchíi tsiíne ámuúhakye ó uujévahi.

Ehdúhjáa iínéene péjúcoobe tsahííyí teene Éépetsótu. Áánetúhjáa Akííramútsí dííbyedítýú cóévá tétsihvu.

²² Aabéhjáa Tsetsaréavu úújetéébé tétsihdyu botsíi péé Jerotsaréeri íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu. Átsihdyúhjáa peebe Ajtiokííavu.

²³ Átsihyíhjáa tsúcájá íjcyátsihdyu idyé tsiíne pehíjcyaaabe Garáátsiámá Pírííjía iínújícúri íjcyáné cahcújtso múnáake tsápíjtsoobéré técomívadu.

Éépetsóri Apóóró úwaabóne

²⁴ Áijyúhjáa Arejadriíá cóómi múnáajpi jodíómuube Apóóró teene Éépetsóvú wajtsíhi. Aabéhjáa ímiá uwááboobe íjcyaaabe mityane waajácú Píívyéébé ihju.

²⁵⁻²⁶ Aabéhjáa uwáábohíjcyá muhdú Jetsóoke meúraávyejíjtó tsaate dííbyeke úwaabóne. Úwáábohíjcyaaabéhjáa apááñéré Jóáápe tsótsohíjcyánetu íjcyáné uwáábó iwáájacúné imúnáa pihcyáávéjá pañévú íínerí núhnévétuubére. Aanéhjáa dibye níjkevádú Akííramútsí dííbyeke ihjávú itsájtýéne botsíi ímííneúvú úwaabó muhdúhjáa Píívyéébe Jetsóoj tééveri mééma méénune.

²⁷ Aabéhjáa ímíllé Acááyá iínújivu ipyééneé. Aanéhjáa cahcújtso múnáa ímí íjtsúcunúnéllii caatúnú waajácuháámí téhullé cahcújtso múnáa éllevu ditye tsaímíyé iwáátsúcúpéjtso dííbyeke. Aabéhjáa téhullévú úújetéébé Píívyéébere tükévéjtsóneri píáábohíjcyá mityane cahcújtso múnáake.

²⁸ Aabéhjáa imúnáa jodíómuke nehíjcyá diibyējuco Jetsóo Críjto Mepájtyetétsoobe íjcyane Píívyéébé waajácuháámitúu tene néhdújuco. Ehdúhjáa dibye néénéllii tsáhájuco ditye íná néétune.

19

Páávoró Éépetsóri

¹ Aabéhjáa Coríítori íjcyánáa Páávoró íjchí iínújiri pihíjcyaaabe úújeté Éépetsóvu. Átsihyíhjáa íjcyámé tsaate Píívyéébé cahcújtso múnáa Jóááúvú uwáábó úráávyehíjcyáme.

² Áámekéhjáa neébe:

—¿A ámuhápe Píívyéébeke mecáhcújtsótujkénújy tsúúca dííbyé Apííchó ámuhá pañévú úcaavéhi?

Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Tehdu muha mewáájácúnejííva dííbyé Apííchó íjcyane.

³ Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—¿Acáa ííne uwáábórá ámuha mecáhcújtsóne métsójtsótsámeíhi?

Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Mu ihdyúu éhne Jóááuvu tsótsohíjcyáné uwáábo.

⁴ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ímíáánéjucóhdée diibye Jóáa tsótsohíjcyáné ímityúné íicyahíjcyanéhi íhvéjtsómeke. Áronáacáa ihdyu diityéké nehíjcyaaabe dííbyé boone Mepájtyetétsoobe Jetsóó úwáábóííbyeke ditye icyáhcújtsoki.

⁵ Áánélliihyéhjáa botsíi Jetsóoke icyáhcújtsóne tsííne tsójtsótsámeímyé dííbye mémeri.

⁶ Áámé hallúvúhjáa Páávoró tsáápiitsá hallúvú íhyójsi ipícyóóne Píívyéébema íhgyúváné tujkéveri dííbyé Apííchó diityé pañévú úcaavéhi. Aaméhjáa tsíjyúhjiri illéébótúrójúhjiri Píívyéébeke duurúvahíjcyáhi. Áhduréhjáa téenere tükévéjtsóneri úúbállehíjcyámé díbyé diityédívú úwááboju bóhówajtsóne.

⁷ Aaméhjáa diitye Píívyéébé Apííchó diityé pañévú úcaavémé 12-meva.

⁸ Aanéhjáa Páávoró pápihchúú nuhbává imúnaa jodíómú pihcyáávújá pañévú úwáábohíjcyá ííneri núhnévétuubére. Aabéhjáa míamúnáake téíbúwátsohíjcyá Píívyéébé avyéjú icyánejcúvu.

⁹ Áronáacáhjáa tsaate tsá ímíletú icyáhcujtsóne. Aaméhjáa nehníwu íhgyúvahíjcyá teene Jetsóodítýú íjcyáné úwáábotu pámé úmíwávúre. Áánélliihyéhjáa Páávoró diityédítýú péé pámeemáyé cahcújtsó múnáama ‘Tirááno’ némeííbyé úwáábojavu.

¹⁰ Aabéhjáa tééjavuréjuco diityéké úwáábohíjcyáné míñécú pijcyába. Aanéhjáa tsúuca pámeere Áátsiá ííñúji múnáa lleebójucóó Jetsóodítýú íjcyáné úwááboju díbye úwáábohíjcyáne. Áhduréhjáa tsijtye jodíómú íjcyáturómé tsúuca lleebóhi.

¹¹ Áijyúhjáa dííbyej téeveri Píívyéébe méénuhíjcyá mítyane méénúráítýúronéhji.

¹² Ávyetáhjáa dííbyé miñúbajáánema íwayámúúné chéméméhji éllevu ditye tsájtýéróneri tsúuca bóhihíjcyáme. Tsaaté pañéhjáa naavémú íjcyároméhji íchívyehíjcyáhi.

¹³ Áijyúhjáa tsaate téhullé múnáa jodíómú naavémuke tsaaté pañétú íchívyétsohíjcyámé ímíllerá Jetsóo mémeríyējuco íjchívyetsóne. Aaméhjáa néjcatsíhi:

—Méneé tsaaté pañétú ditye íjchívye éhne Páávoró úwáábohíjcyaaabe Jetsóo mémeri.

¹⁴ Ehdúhjáa ímíllerómé imyéénune jodíómuube Etséébá llúúvájte avyéjúúbej tsíímé 7-meva íjcyame.

¹⁵ Aaméhjáa tehdu méénúronáa tsáápi pañétú diibye naavéné nééhií:

—Muurá ó waajácú Jetsóoke. Áhdure ó waajácú muubá Páávoró íjcyane. Áánetu ǂmuutá ámuúha?

¹⁶ Ehdúhjáa néébere diibye míamúnáajpi naavéné ípañe íjcyaaabe diityéké méénúnetu ílluréjuco ditye wááne tééj pañétú íévejtéhjirējuco wájamúúvatúmé díbye túúvátsonéhjima.

¹⁷ Aanéhjáa pámeere Éépetsó múnáa jodíómumáyé tsijtye jodíómú íjcyátúmé iwáájácúneri mítyane íllityéne Jetsóoke avyéjújtsóhi.

¹⁸ Áhduréhjáa tsaate cáhcujtsójúcóómedítýú úúbállehíjcyá íhdéhjáa ímityúné íicyahíjcyanéhi.

¹⁹ Áánetúhjáa apííchojte ténéhji waajácúhaamíné ílluréjuco cóvajtsóné pámeere ííténeríye. Ááne pañéhjáa íjtsúcunúmé dsiídsi wágóoovéné 50 míi.

²⁰ Ehdúhjáa téijyu Jetsóodítýú íjcyáné úwááboju tsújaavé pámehdívúre.

²¹ Ááne boonétúhjáa Páávoró íjtsámeí Matsedóóniámá Acááyá íñújícú íááhívetétsihdyu botsíi Jerotsaréevu ipyééíne. Áhduréhjáa nehíjcyaaabe teene Jerotsaréetu ipyééíne Róómávuú.

²² Áánélliihyéhjáa íhde wálloobe ípiáábojtétsikye Matsedóóniávú Timotéoma Erájtómútsikye. Áánetúikyéhjáa tsúcájá coévaabe Áátsiá ííñújivu.

Éépetsóri ditye úborívaténe

23 Aabéhhjáa Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju úwáábohíjcyáné hallútú cáhcújtsotúmé páhduváré dáríívehíjcyá cahcújtso múnáake.

24 Tsaapíhjáa ‘Deméétrio’ némeíbyedítýú tujkéváne. Diibyéhjáa nícyohíjcyá úwáñewáánetu ‘Diána’ némeíñé níjcyota píívyélledi idíllone idyúúruvahíjcyája nááve. Áané hallúvúhjáa mítyane dsiidsívahíjcyámé pámeere íwákímyéi múnáama.

25 Aabéhhjáa pámeere múhdumé téeménéhjí wákímyeíhíjcyámeke ipíhjúcúne nééhií:

—Muurá ámuha méwaajácú íñe mewákímyeímyé tsaímíyé meícyahíjcyáné íñetú píhtotúme.

26 Aane ¿íveekí Páávoró nehiíjcyá íñe menícyohíjcyámé píívyéébe íjcyatúne? Ehdu íñéeneri muurá mítyámekéjuco díbye tsíñejcúvúré íbúwajtsóne. Aane muurá tsá apátsíyé íchii Éépetsóri díbye tehdu méénutúne. Muuráhhjáubá páneeréjuco Áátsiá íñújiri ehdu díbye méénune.

27 Aane múhdurá teene méémaá. Muurá mewákímyeí téene tájpíjyuco meícyahíjcyáné méhdivu wágóóóvéiyáhi. Áhdure dílle íhtsútulle píívyélle Áátsiá múnáama pámeere íñújiri íjcyáné míamúnáa dúúruvahíjcyálla ja tsáhájuco bóhówaúcunújúcúóóityuróne.

28 Ehdúhjáa díbye néénellii tsijtye icyáyobáávaténe íllu wáñejcóhi:

—¡Ñóóooj, ehdííwájullé tsáma íhtsútulle Epéetsiómú píívyéllé Diánaj! Ehdúhjáa iwáñejcóne néémeé.

29 Áijyúhjáa ihdyu kiávú técoomíyí míamúnáa iibórinújcatsíhi. Áanáacáhhjáa Matsedóóniá múnáajtétsí Gááyóma Arijtaácomútsí Páávoróké náhbénuhíjcyámútsikye lliúcuíñúmé ditye píhcyáávehíjcyájá pañévu.

30 Áájá pañévúhjáa Páávoró ipyééne diityémá íhjúvatéiyónáa tsá cahcújtso múnáa dííbyeke íhvéjtsotúne.

31 Áhduréhjáa tsaate Áátsiá íñúji múnáa ávyéjujte dííbyeke wáájacúmé néé tsaatéké ditye íñéé dííbyeke téhullévú díbye ipyéétuki.

32 Áanáacáhhjáa ihdyu míamúnáa iibóriba teene pihcyááveri íjcyame. Aanéhhjáa mítyame tsá wáájacutú íñéllíhyé ímichi ipíhcyaavéne.

33 Áanáacáhhjáa tsaate jodíomú imúnáajpi Arejáadoróké cátujujú díbye diityé úmíwávú ipyééne íhjúvaki. Áhdújcóhhjáa íhjúva díbye íhyójtíri diityéké néérone cúúvéhulléréjuco ditye íjcyaki.

34 Áronáacáhhjáa ‘dái’ néétune tsiíñe íllu wáñécohíjcyáme:

—¡Ñóóooj, ehdííwájullé tsáma íhtsútulle Epéetsiómú píívyéllé Diánaj! Ehdúhjáa iwáñejcóne nehiíjcyámé míñéecu hóorá hajchótá jodíomuube díbye íjcyane iwáájacúnema.

35 Áámekéhhjáa técoomí avyéjuube idyáíívyétsómeke nééhií:

—Ámuúha tamúnáa íñe Éépetsóri meíjcyamej, pámeere muurá waajácú éhnée cáámetu áákityéné neewáyú píívyéllé Diánadi medíllóné duurúvaja méhójtí pañe íjcyane.

36 Aane tehdu múha tóonúiyónejívari. Áánéllii ílluréjuco metáchúúrévéne cúúvéhulléréjuco meíjcyá. Aame íñá mémeenújúcohdí ímíñeúvú íjtsámeítyúme.

37 Muurá íjtyétsikye íllevu ámuha metsívamútsí tsá íñe ímítyúné méénutúne. Áhdure tsá dityétsí méduurúvaja tútávajtsotúne. Aamútsí muurá tsá íñá ímítyúné íhjúvatú mépiívyélledítýu.

38 Áhdícyane Deméétrio íwákímyeí múnáama tsaatédítyú ímítyúné íjyácunúhajchíí óví pée ténéhjí ímibájcho múnáa éllevu teene ímibájchoki. Muurá téénéllii íjcyáné ténéhjí ímibájchotsíhji.

39 Áánetu ávyetá ihnáho néene íjcyáhajchíí múu íhvejsó páñétúéhullévú tene íímíbaávyeki.

40 Muurá ícyooca ápíchó néene máhallúrí téenetu menéétsámeíiyóne. Tsá muurá íná menééítyuró íñe ícyooca pájtyene páñétúejte meke díllóca.

41 Ehdúhjáa íñéene ílluréjuco díbye díityéké tsújaúcúne.

20

Páávoró Matsedóóniámá Gréetsiá íñújicúvú pééneé

1 Aaméhjáa ííborínújcatsíñetu íhvetédú Páávoró cahcújtso múnáake ipíhgyúcúne tükévejsóhi. Átsihdyúhjáa díityéké ipítýájcóne Matsedóóniá íñújivúréjuco díbye pééneé.

2 Aabéhjáa téhullé cahcújtso múnáake ááhíveebe díityéké tsápítsohíjcyáhi. Átsihdyúhjáa péébe Gréetsiá íñújivu íúújetétsihyí íjcyá pápíhchúú nuhbáva.

3 Aabéhjáa tsahííyí Tsííríá íñújivu pééíyónáa tsaate imúnaa dííbyedítýú ímityúné pítýájcámeíñe iwáájácúne íjtsámeííbye Matsedóóniá íñújivúré tsííñe íóómííñe íjchityu.

4-5 Áábemáa o pééíñáa múhtsikye náhbenuímyé múhtsí íhdéjuco Tóroóavu ipyééne téhullétú múhtsikye téhmeténé ílluúme: Beréa múnáajpi Tsóópatee, Tetsaróónicá múnáajtétsí Arijtáacomútsí Tsegóódomaa, Déébe múnáajpi Gááyoó, Timotéoo, Áátsiá íñúji múnáajtétsí Tííkicyómútsí Tóroópimómaa, éhdume.

6 Áánetúikyé muhtsi mecóévamútsí óórítýúne pááa mājchómeíhíjcyáné wañéhjí pájtyétavu botsíi Pirípotu tsahííyí mepéémutsi méúújeté tsáhojtsíj coojívatu díityédívú Tóroóavu. Átsihyí muha méijcyá tsané tsemáána.

Páávoró Tóroóa múnáake ááhivéne

7 Aamée muha tsemáána déjúcóóvejcóójí medóbéévéne pááa mémajchó Jetsóó dsíjivé meítsaavéne. Áijyúu Páávoró úwaabó ávyeta pécójpínévújuco tsíjy muha mepéjúcóóíñéllíhye.

8 Téjyúu muha médóbeevé cáámééhó pañévú peetéháñej tééveri.

9 Áánáacáa ováhtsáwu ‘Éóótico’ némeííbyé ácuúcunúhíjcyá páhoowa nétsihyí. Aabéhjáa icyúwaíñúné hallúrí baavu áákityéébe dsíjivéhi.

10 Áánéllíhyé Páávoró íicúi íñítýéne dííbyeke íámabúcúne néehíí:

—Méíllityédíne. Muurá ihdyu bóhíróobe.

11 Átsihdyúu tsííñe cáámevu néríívyéébema muha pááa mémajchó Jetsóó dsíjivé meítsaavéne. Áané boonétúu idyé tsííñe íuwaábó cámahjácoobe tsítsijnécu. Átsihdyúu ílluréjuco muha mepééneé.

12 Áánetúu tétsíi múnáa íhjáhañévuréjuco péémema díbye ováhtsáwu péeneri mítyane ímíjyuvéme.

Tóroóatu Miréétovu dítye pééneé

13 Aamée muha mepéjúcóónáa Páávoró múúhadítýú coévá tétsihvúré Tóroóavu íjchityúré ipyéé Atsóovu. Áánetúu muha íhde cúújúwámíri mepééme méúújeté técoomívú tétsihdyu dííbyeke muha méújcuki.

14 Aamée muha técoomítýú dííbyeke méújcúíñútsihdyu mepééme méúújeté Mitiréénevu.

15 Átsihdyúu muha mepééme tsíjy ‘Kííóó’ némeííne caapáhó tujkévetu mepájtyeme tsíjcyooji méúújeté ‘Tsáámoó’ némeííne caapáhó mujcóvu. Ámujcótúu muha mepájtyeme mecúwaté Trojíríóvu. Áané tsíjyúu botsíi muha méúújeté Miréétovu.

¹⁶ Ehdúu muha mepéhíjcyánáa Páávoró íjtsámeí Jerotsaréeri muha Pejtecójtéé wañéhjí mepájtyeíñe. Áánéllíihyékýé tsá díbye ímíletú muha Áátsiá iññújiri íjcyacóómi Éépetsóvú mepééne íícúi muha téhullétú meóómítyúrónéllíihye.

Páávoró íhjuváne Éépetsó cahcújtso múnáá túkevjtsojtéma

¹⁷ Aabée Miréétori íjcyaaabe píuvá Éépetsóri íjcyáné cahcújtso múnáá túkevjtsojtéke.

¹⁸ Áámekée neébe:

—Ámuha muurá méwajácú muhdúhjáa Áátsiá iññújivu o wátsítujkénúijyu o ícyahíjcyáne.

¹⁹ Muuráhjáa tamúnáa jodíómú íjcyarómé oke páhduváré dáriívéneri támeííbyéré Píívyéébé wákímyeí ó méénuhíjcyá iñná néétuubére.

²⁰ Árónáacáa tsá o íhvetétú ámúhakye píááboíñe patsíhjíwávúré úwááboobéré o péhíjcyánetu.

²¹ Aabée ámúhakye pámeekéré tamúnáa íjcyátúrómhjima ó nehíjcyá ímityúné ámuha méicyahíjcyáné meíhvéjtsóne Máavyéjuube Jetsocríjtoke mecáhcújtso ímí Píívyéébema ámuha meíjcyaki.

²² Aabe íñe ícyooca tsiíñe o péé Jerotsaréevu Píívyéébé Apííchó oke túkévéjtsóneri muhdú táúmiwa íjcyane wáájácútuúbe.

²³ Muurá pahúlleva o péhíjcyá coomíjivu téenere Píívyéébé Apííchó tsúúca oke waajácutsójúcoorá Jerotsaréevu oke dítye cúvéhoojánube o ícúbáhrámeíñe.

²⁴ Áróneri tsá o áábímyeítyúne. Apááñéré ihdyu ó imíllerá Píívyéébé meke iwáýyúne mééma mepájtyetéíñe méénúné uwáábojívú Jetsóo oke níwááveíñúné o níjkeváne.

²⁵ Ahdícyane ámúhakye o néé íñe múhdúmáj pñénvú Píívyéébé avyéjutu íjcyáné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyámé ámuha oke maájtyumíjúcóótyúne.

²⁶ Téhdure ámúhakye o néé ámuha mewágóóóvéhajchíí tsá táhallúrí tene íjcyáityúne.

²⁷ Muurá tsúúca páneere ámúhadívú ó bóhówajtsójúcoorá muhdú Píívyéébé íjtsaméí íjcyane.

²⁸ Ahdícyane tsáma téííbúwá méíjcyaco ámuha uwáábojte meíjcyame. Ímíñeúvú météhmeco cahcújtso múnáake Íllí Jetsóo tujpácýó wágóóóvénej tééveri díbye újcúmeke. Muuráhjáa díityédívú ámúhakye níwááveebe Íapííchoj tééveri díityé túkevjtsojte ámuha meíjcyaki.

²⁹ Árónáa ó waajácú íchihdyu o péené boone tsaate múhdurá iúwáábóneri íllure díityéké tútávajtsoíñe éhne múúne oohííbyé obééjámuke tútávajtsódu.

³⁰ Áhdure íjcyáímyé tsaate ámúhadítyuré ímíá uwááboju tsíjítoríyé átéréenéhjí úwááboímye. Ááneri íllure cahcújtso múnáake mújtátsoímye.

³¹ Áánéllíi tsáma téííbúwá méíjcyaco éhnée pápihchúú pijcyábá hajchótá támaatyóu o wáágóóne ámúhakye o úwáábohíjcyáné meítsáávénema.

³² Ahdícyane ámuha Píívyéébeéjté meíjcyame óví dííbye tájpiyéjuco ámuha meíjcyane meke iwáýyúne díbye ácu híjcyáné uwáábójú pañe íhtsutúmeréjuco.

³³ Cáhawáá méíjtsúcunuj, tsáháa muurá o íjyácunútú oke tsaate dsíídsídívú áhdoobe ehnéva múnáajpi o íjcyaaabe ímíá wajyámuma o íjcyáíyóneri.

³⁴ Muuráhjáa ámuháyé wájácú menéene oore tsáávanérei ó wákímyeíhíjcyá óóma íjcyámema muha mepíhtone meújcuiki.

³⁵ Aabée muurá ámúhakye panévaturé ó úwáábohíjcyá muhdú mewákímyeíyóné ídáátsóméjhike mepíáábo éhnéhjáa Ávyéjuube Jetsóo íllu nehíjcyáné o ítsáávénema: “Muurá tsaatéke tsíeménevu ájcume ímíjyúúvéiyá dítye ájcume ímíjyúúvéne éhnííñevu.”

³⁶ Ehdúu diityéké iñétsihdyu Páávoró Píívyéébema iíhgyúva mímóúúvénéllii muha téhdure mémímóúuvéhi.

³⁷ Áábekée pámeere ikímóóvéne áamábiñúhi.

³⁸ Aamée múúhake pícyojhé cúújúwamívú dibyée ‘tsáhájucóubá tsiíñe oke ámuha maájtyúmíityúne’ nééneri kímóóvéme.

21

Jerotsaréevu Páávoró pééneé

¹ Aamée muha tétsihdyu mepéé tsapéhdú ‘Cóó’ némeíñe caapáhovu. Áané tsiíjyúu muha méúújeté ‘Róódaá’ némeíñe caapáhovu. Átsihdyúu botsíi muha méúújeté Páátarávu.

² Átsihvúu muha tsíímivúréjuco mepájtyene Peníítsiá iíñújivu péémivu. Áámíryéjucóo muha mepééneé.

³ Aamée muha ‘Chíípere’ némeíñe caapáhó náníñéjcuri meííteíñútsihdyu mepéhijcyámé méúújeté Tsííríi iíñújivu. Aaméikyée muha Tííró mujcójuvu mécatsúúveté tétsihvu tsane pííchuta iíjchívyeki.

⁴ Átsihyíi muha tsaate cahcújtso múnáake maájtyúmitémemái méijcyá tsané tsemáána. Aamée Páávoróké néé dibye Jerotsaréevu ipyéétu Píívyéébe Apííchórehjáa diityéké tükévjtsóneri.

⁵ Aamée muha técoomíyí téhajchótá méijcyánetu mepéémeke pícyojhémé pámeere mujcojúvu. Áamemáa muha pámeere memíhmóóbáne Píívyéébema méihgyúváhi.

⁶ Átsihdyúu muha illuréjuco diityéké mepítyájcóne meúcaavéné cúújúwámí pañévu. Áané tujkéveríjucóo ditye óómiñe ihjáhañévu.

⁷ Aamée muha Tíírótu nihñéréjuco tsahíyí mepééme mécatsúúveté Toremáidávu. Átsihyíi íjcyané cahcújtso múnáadívú muha méúújetémema méijcyá tsájcoóji.

⁸ Áané tsiíjyúu muha mepééme méúújeté Tsetsaréavu. Aamée muha mepéé Perípe jávú cahcújtso múnáa túkevjtsojtéhjáa 7-meva íjcyámedítýú uwáábori úllehíjcyáábe jávu.

⁹ Áábej tsíímée píínéehótsímeva walléémú tájívátúmé íjcyame úúbállehíjcyá Píívyéébere diityéké ájcúné íjtsaméiyi iiná pájtyeíñe iwáájacúne.

¹⁰ Aamée muha tétsihyí tsúcájáhréjuco meícyahíjcyánáa Píívyéébe ihjyú uubálle múnáajpi Agáábó wajtsí tétsihvu Jodéatu tsáábeé.

¹¹ Aabée múúhake ááhíveebe Páávoró ocájímííhé iújcúmííheri íhyójtsicuu, íjtyúhaacyuu, íjcyane ichíácómeíñe néehí:

—Píívyéébe Apííchó muurá nehíjcyá illuva ditye íñe ocájímííhé aabájáábeke Jerotsaréevu ichíjchúúbeke íhvétsoíñe tsííñe iíñúji múnáa hójtsí pañévu.

¹² Ehdúu dibye néénéllii muha teene Tsetsaréa múnáama méneerá Páávoróké dibye ipyéétu téhullévu.

¹³ Áronáacáa múúhake neébe:

—ǵínerí ámuha mekímoovéné ídátsó oke pajtyéhi? Tehdu apááñéré oke ditye chíjchúíñejívari. Óví néhi ihdyu oke illííhyánúhajchíi lliihyánúmé Ávyéjuube Jetsóoke o cáhcújtsóné hallútu.

¹⁴ Ehdúu múúhake dibye néénéllii muha dííbyeke menéehí:

—Óvíikyéhde muhdú Píívyéébe ímillédú ú íjcyáhi.

¹⁵ Átsihdyúu muha illuréjuco meímíbjkímyeíñe mepééne Jerotsaréevu.

¹⁶ Áamemáa múúhama tsaate cahcújtso múnáa péé Tsetsaréatu. Aamée muha méúújeté Chííperé múnáajpi tsúúcajátújucóhjáa Píívyéébeke cáhcújtsoobe Natsóo jávu.

Páávoró Jacóóboke ááhivéne

17 Átsihdyúu muha Jerotsaréevu meúújetémeke tétsíi cahcújtso múnáa tsáimíyé waatsúcúpejtsóhi.

18 Áané tsiíjyúu muha Páávorómá máaahíveté Jacóóboke. Áánaacáa tétsihyi pámeere cahcújtso múnáa túkevéjtsojte.

19 Áamedívúu muha meúújetémeke Páávoró úúballé ímíñeúvú muhdúhjáa Píívyéébe jodíómú íjcyáturómé pañévu dííbyej tééveri méénuhíjcyanéhi.

20 Áánéllihyée duurúvámé Píívyéébeke ávyéjútso mére. Áánemáa nééme dííbyeke:

—Ehdíivane, muúbej. Muurá múhdúné míamúnáajpíjyúcooró memúnáa jodíómudítýú cáhcújtsójúcoorómé úraavyépi Píívyéébé Moitséeúvuj tééveri ájcúné taúhbajúúne.

21 Aame nehíjcyá úhdityu uuva u úwáábohíjcyáné téénetu múu bóijcyúdú pámeekéré jodíómú tsííñé iíñújiri íjcyámeke ditye tééneri íícúvéjúcóótuki. Áhdurév á nehíjcyá ditye íhdéuvúu íicyahíjcyajító íhvéjtsóne íitsíimeke ikíhdyahírotsójúcóótuki.

22 Aane íñe ¿muhdúi teéne? Muurá íñe tsúúca íchihyi u íjcyane iwáájácúcooca píhcyááveímye.

23 Áánéllii ú méénuú uke muha menéhdúu. Íjcyámé íchihyi múúhadítýú píínehójtsímeva wajpíímú ípyée ímíááneturé imyéénuíñé íñéénei méénutúme.

24 Áámema tsaméhí meúcújcatsíñe méímíbájchótsaméi duurúvájá lluuváábedívú memúnáa méénuhíjcyádu. Áané boonétú ú áhdoó díityémá ditye ibyéérómeíki. Áijyu úhdityu íhgyúvahíjcyarómé neé állíuré íjcyáneri íhgyúvahíjcyáne. Áhdure neeímyé Píívyéébé Moitséeúvuj tééveri ájcúné taúhbajúúne téhdure u úraavyéne.

25 Áánetúu ihdyu tsúúca muha mécaatúnú jodíómú íjcyáturómé Jetsóoke cáhcújtsómé ílluune imyéénútuki: Tsá ditye níjcyotájteke íícúvémeíñé iyámeke dóóityúne; tsá ditye tújpacyo dóóityúne; tsá ditye dóóityú dótsohcáorii, majcánurii, dsíjívéné iyámeke; tsá ditye tsíjtyéhjima dómácójcatsítýúne. Ehdúu nééme Páávoróke.

Páávoróké ditye ékeevéné duurúvájá pañévu

26 Áhdújucóo díbye díityémá píínehójtsímevámá iúcújcatsíñe pééneé. Aaméhjáa úcaavé duurúvájá pañévu iúúballe tééj á tehmeébeke múhdúj coojívatú ímíbájchómeíñé iníjkévaíñé botsíi pañétúétsihvu Píívyéébeke íícúvéíñé iyáábeke itsájtyeki.

27 Aanéhjáa tsáné tsemáánatu iníjkévaíñé ditye nééne tsúúca níjkévaríjyucó íjcyánáa Áátsiá iíñújitu tsáané jodíómú ájtyumí dííbyeke duurúvájá pañe íjcyáábeke. Áábekéhjáa pámeere tétsii íjcyámema páhduváré idyáíívétsihdyu ékeevéme.

28 Áánemáhjáa kéévánécoba néémeé:

—Íamuúha íjraéémuj, metsááne múúhake mépíaabóva! Áánu muurá éhne pahúllevaré úwááboobéré péhíjcyaaabe ímityúné íhgyúvahíjcyá méiíñúji múnáadítýu. Áhdure Píívyéébé Moitséeúvuj tééveri ájcúné taúhbaju nééne tsíjítóríyé úwáábohíjcyaaabe. Téhdure ímityúné íhgyúvahíjcyaaabe duurúvájatu. Ááneréi íjcyáíyónáa muurá íñe íjtye gríéégómuke tééj á pañévu iúácóneri tútávájtsóobe tééj á pañe íñé ímityúné úújéítyúrotsíi.

29 Ehdúhjáa nééme Jerotsaréeríi Éépetsó múnáajpi jodíómuube íjcyátuube Tróópimómá dííbyeke íajtyúminéllíhye. Aanéhjáa íjtsúcunúme Páávoró dííbyeke úacóné tééj á pañévu.

30 Ááneríhgyáa técoomí múnáa íbóriíbaavémé péé teeja duurúvájávu. Aaméhjáa Páávoróké íekéevéébeke líícuíñú áachívu. Áánemáhjáa wátajcómé tééj á llehówáane.

31 Aaméhjáa dííbyeke lííhyanújúcóóíyónáa tsúúca úúballé úújeté técoomí tsodáhómú avyéjúúbedívu.

32 Áánéllíhyéhjáa pámeekéré ítsodáhómuke íavyéjútémá ípíhgyúcúmema dsíínécunúme téhullévu. Áámekéhjáa íajtyúmíne íhvetémé dííbyeke iwápáácohíjcyánetu.

³³ Átsihdyúhjáa diitye tsodáhómú avyéjuubéréjuco iékéévéébedívú táuhbáné ditye ichíjchu úwáñehííñeri. Áanemáhjáa tétssii íjcyámeke díllóobe muubá díbye íjcyane, áhdure ííné hallútú ditye ehdu dííbyeke méénune.

³⁴ Ááneréjucóhjáa páhduváré mítyane ditye íhgyúváné pañe tsá díbye lléébotú muhdú ditye nééneé. Áánéllíihyéhjáa ítsodáhómuke neebe ditye itsájtye dííbyeke.

³⁵⁻³⁶ Áhdújucóhjáa ditye íhcyóómivu itsájtyéébeke tsájá niityéwaahyóvú iúújetétsótsihdyu ílluréjuco íhbúcuíñúné miamúnáa íjyévé ‘áádikye méllíihyánu’ néémere úráávyénéllíihye.

Páávoró íhyallúvú íhgyuváne

³⁷ Áábekéhjáa ditye íhgyá pañévú ááhívétsóiyónáa neebe diityé avyéjúúbeke:

—¿A tsá o íhgyúváiityuróne?

Áánéllíihyéhjáa neebe dííbyeke:

—¿Aca eene ú piivyété griéégómú íhgyúrí u íhgyuváne?

³⁸ ¿Aca tsá Ejíhto múnáajpi u íjcyatú éhnée ímityúmeke u újcúmema ííneubará píivyétúné iíñújivu u péene ímityúné múúhá iíñújí avyéjúúbedítýú u ítsámeíhíjcyaaábe?

³⁹ Áánéllíihyéhjáa Páávoró néé dííbyeke:

—Muurá ihdyu oo jodíómuubéré Tsiríítsiá iíñújiri íjcyacóómí Táátsó múnáajpi. Áhdícyane ihdyu cána óvíjyuco oke daacu tsáraahóvú o íhgyúva miamúnáama.

⁴⁰ Áhdújucóhjáa díibye avyéjuube íhvétsoobe niityéwááhyó hallútú diityéké íhyójsiri nééne ditye cúúvéhulléré íjcyaki. Aaméhjáa dáíívyénemáyé íhgyúvaabe heeberéómú íhgyúri.

22

¹ Neebéhjápeé:

—Ámuúha tamúnaaj, cáhawáá ímíñeúvú mélleebúcunu ámuúhake táicyánéjcu o úúballéne.

² Áhdúhjáa díbye heeberéómú íhgyúrí íhgyúvánéllíi ímíñeúvú lleebúcunúmé dííbyeke.

³ Áámekéhjáa neébe:

—Oo muurá jodíómuube Tsiríítsiá iíñújívúu Táátsó coomívú oke ditye tsíímávaábe. Ároobée ihdyu ó keemévé íchihvúré Jerotsaréevu. Áábekée oke Gamariée úwáábohíjcyá méíhdé múnáaúvúhjáa úráávyehíjcyáné taúhbaru. Aabée ó ímíllehíjcyará múhdutú tsaímíyé Píívyéébeke o íícúvéébeke o cáhcújtsóiyóné táííbúuri. Áhdu muurá ícyooca ámuúha.

⁴ Ároobée táwaajácútubáané íñe ímíáájú cahcújtso múnáahjáa íjcyámeke o dsíjívétso ímityúné ó dáríívehíjcyá dityévaa téenetu íhvetéroki. Opée ó tsatyéhíjcyá wajpíímumáyé walléémuke ditye icyúvéhoojánuki.

⁵ Aane muurá llúúvájte avyéjúúbema duurúvájá túkevétsojte waajácú okée waajácúhaamínema iwálloone Damájcori íjcyáné cahcújtso múnáa élleevu. Aabée téhullévú tsúúca o péé oováa o dóhjinújémeke íchihvu Jerotsaréevu ditye íícúbáhraki.

Páávoró úúballé muhdú Jetsóoke icyáhcujtsóne (Hch 9.1-19; 26.12-18)

⁶ Aanée Damájcovu oke ditye wálloobe juuváyí o péhíjcyárónáa cójijpíine técoomíj píihívuréjuco péécutéré óhdivu ávyétá íhnáhó nééne péété cádiivyné cáámetu.

⁷ Aanée oke íjcaáyó baavújuco. Áábekée oke Jetsóo o ájtyúmítuube nééhií: “Tsáo Tsááaroj, ¿íveekíami oke ú pátsáricyohíjcyaj?”

⁸ Áánéllíihyée o nééhií: “¿Aca múha uu, Ávyéjúúbej?” Áánéllíihyée oke neébe: “Oo Jetsóo Natsarée múnáajpi oke u pátsáricyohíjcyaaábe.”

⁹ Aanée téjyú óoma íjcyame teene peete iájtyúmíneri íllityéhi. Áromée ihdyu tsá lléébotú dibye óoma íhjuváne.

¹⁰ Aanée awáá ehdu oke dibye néénéllii o nées dííbyeke: “Ávyéjuúbej, ¿aanéhaca ñná ú imíllé o méénune?” Áanélliihyée oke neébe: “Wa ihdyu dipye Damájcovuj. Téhullévú uke neeímyé ñná u méénuíñe.”

¹¹ Aabée teene peete muhdú oke táhálluúúcú cúúvetétsoobe o hálluvájúcóótúúbeke óoma íjcyaméréjuco oke úújetétsóné téhullévu.

¹² Ájyúú ‘Ananía’ némeíbyé tsáá taéllevu Píívyéébée Moitséeúvuj tééveri ájcúné taúhbaju néhdújuco ícyahíjcyáábeke ímí miamúnaa íjtsúcunúúbe.

¹³ Aabée itsááne oke neéhií: “Muúbej, tsúúca ú hallúvá tsiíñe.” Ehdúu oke dibye néénemáyé íñné ímíjyaú ó ítétjucóóhií.

¹⁴ Átsihdyúu oke neébe: “Muuráhjáa tsúúcajátújuco méihde múnáaúvú cáánívahíjcyaaabe Píívyéébe uke mémenúné ímiáábé Jetsóoke u ájtyúmíbe íhjuváne u lléébóne dibye ímillédú u íjcyaki.

¹⁵ Áanéllii ícyooca pámeekéré dííbyedítú íjcyáné uwááboju ú úúbállehíjcyáahi.

¹⁶ Ahdícyane ííneri íjtsámeítuube dííbyedívuréjuco cátóroóvéne dííbye mémeri táuméi Píívyéébeke páneere díimítú dibye iábájííveki. Ááne tsójtsótsaméi.” Ehdúu oke neebe Ananía.

Páávoró úúballé Píívyéébe dííbyeke wálloone jodíómú íjcyátúme éllevu

¹⁷ Aabée Jerotsaréevu tsiíñe o óomiibye duurúvájá pañévú o úcáávéné Píívyéébema o íhjuvavahíjcyánáa óhdivu bóhówaavéné naavédú nééneé.

¹⁸ Áané pañée Jetsóoke o ájtyúmíbe oke neéhií: “Ícúí dipye tsiéllevu íchihdyu Jerot-saréetu. Muurá tsá ditye íícúvéityú táuwaáboju u úúbálléróneri.”

¹⁹ Áanélliihyée dííbyeke o neéhií. “Ávyéjuúbej, áánerá oke waajácúme ópée dícyahcújtso múnáake pihcyáávejáané pañévú o wápáájcómeke o cúvéhoojánuhíjcyaaabe o íjcyane.

²⁰ Ahdurée muurá díwákimyéi múnáajpi Ejteéba díuwaáboju méénuhíjcyáábeke ditye dsíjívétsoíjyú diityémá o íjcyáábema tsaméhíjjuco muha tehdu dííbyeke meméénune. Téjyúu muurá ó téhmehíjcyá diitye dííbyeke llííhyánúme wajyámúúne.”

²¹ Ehdúu o neérónáa tsiíñe oke neébe: “Árónáa ú peé íchihdyu tsíhullévú jodíómú íjcyátúrómé pañévú uke o wállóónéllííhye.” Ehdúhjáa úúbálleebe Páávoró.

Páávoró tsodáhómú avyéjuúbé hójtí pañe

²² Aanéhjáa dííbyeke illéébúacunúhíjcyáróne kéévánécoba neémeé: ¡Tsáhájuco aabye íjcyáítyuróne! ¡Ílluréjuco méllííhyánu!

²³ Ehdúhjáa néémere íwajyámúúné cáamevu wájójcoméré téhdure bálliijyú wájojcóhi.

²⁴ Áanélliihyéhjáa diibye tsodáhómú avyéjuube neé ítsodáhómuke ditye iááhívétsó páñéejavú dííbyeke. Áánemáhjáa neebe ditye iwátsíhcyúúbeke idílló íñné hallútú dííbyedítú ditye íjyácunúhíjcyáne.

²⁵ Ahdújucóhjáa ditye iwátsíhcyu dóhjínuube tsaapi tsodáhómú avyéjuube tétsihyi íjcyáábeke neéneé:

—¿Aca ihdyu múúne eene ámuha romáánómuube íjcyáné waajácúháámima íjcyáróóbeke ñná neétume méwátsihcyúhi?

²⁶ Ehdúhjáa Páávoró neéne tsodáhómú avyéjuube pajtyétsó páñétúéjpíhdívu. Neebéhjápeé:

—Tsáma téibúwá díícyaco áabye muhdú u méénúíhajchííjyú. Muuráhjáhaca ihdyu romáánómuube íjcyáné waajácúháámima diibye.

²⁷ Áanélliihyéhjáa páñétúejpi ipyééne neé dííbyeke:

—¿Ava úhdi ijcyáné romáánómuube u ijcyáné waajácuháámij?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Éé.

²⁸ Áánélliihyéhjáa neebe ávyéjuube dííbyeke:

—Téhdurée muurá mítyane ó ahdó romáánómuube o íjcyáíñé waajácuháámi.

Áánélliihyéhjáa Páávoró neéhií:

—Árónáa ihdyu llihiyomútsidi téhdure tene íjcyánéllii ó neé pañétúejpi o íjcyane.

²⁹ Ehdúhjáa díbye neénéllii íhvejtsómé dííbyeke. Áhduréhjáa ávyéjuube íllityé romáánómuube íjcyáné waajácuháámima íjcyáábeke ehdu imyéénúneri.

Jodíómú túkevjtsojté úmíwari Páávoró íjcyane

³⁰ Áané tsíjyúhjáa imíleebe iwáájacúné ímichi íñé hallútú imúnaa jodíómú dííbye Páávoródítú íjyáacúné dííbyé hallúvú páhduváré úúbállehíjcyáne. Áánemáhjáa neebe dítye dííbyedítú íjcyáné uwáñehííñé itsíñúúne ipíhjúcu pámeekéré ávyéjutéké llúúvájte avyéjutéma. Áámé úmíwávúhjáa dííbyeke íjyócujároóbe.

23

¹ Aabéhjáa Páávoró diityédívú íiteebéré neéhií:

—Ámuúha tamúnaaj, muurá íjcyoojívújuco Píívyéébe húmij pñnévú tsáháturo ímityúné o méénutúne.

² Ehdúhjáa díbye neénéllii llúúvájte avyéjuube Ananíá táuhbá tsaatéké dítye iwábáájco dííbyeke.

³ Árónáacáhjáa neebe dííbyeke:

—¿Aca taúhbaju neé muhdú o íjcyane óóma u ímíbájchoki? ¿A tsá u wáájacutú teene taúhbaju neéné tsíjítóríyé óhdivu u táuhbané oke dítye imyéénuki? Uke téhdure Píívyéébe méénuú bañú múnáajpi u íjcyáábeke.

⁴ Áánélliihyéhjáa tsaate neéhií:

—¿Aca muhdú eene íllure ú uuhívaté Píívyéébere pícyoobe llúúvájte avyéjuube pañétúejpi íjcyáábedi?

⁵ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Árónáa tsá o wáájacutú díbye pañétúejpi llúúvájte avyéjuube íjcyane. Muurá Píívyéébe waajácuháámitu neéneé: “Tsá múu ímityúné íhjúvatú avyéjutédítyu.” Ehdúhjáa neebe Páávoró.

⁶ Botsíkyéhjáa waajácuube tsadotséómuma paritséómúejte diitye avyéjute íjcyane. Áánélliihyéhjáa neebe kéévánécoba:

—Ámuúha tamúnaa, oo muurá paritséómú uwáábóo úráávyehíjcyáábé hajchi. Aabée téhdure téené uwááboju ó úráávyehíjcyáhi. Áábeke íñe oke ámuha médíllóhíjcyá dsíjivémé tsiíñe bóhiíne o cáhcújtsónélliihye.

⁷ Ehdúhjáa díbye neénéllii diitye avyéjute tsaamééré itsípájúcatsíñe ílluréjuco pájúvanújcatsíñe.

⁸ Diityéhjáa muurá tsadotséómú nehíjcyá dsíjivémé bóhíjúcootúne. Áhduréhjáa itsúcunúhíjcyámé níjkyéji múnáama panéváré apííchoháñé íjcyatúne. Áánetúhjáa ihdyu paritséómú cáhcújtsó ténehji íjcyane.

⁹ Aaméhjáa íhjúbari íjcyánáa diitye paritséómudítú tsaate taúhbájú uwáábojte neéhií:

—Muurá tsá áanu íñá ímityúné méénutúne. Áábema tsáijyu múu ímíáané níjkyéji múnáajpi íhjúvánáa ¿íveekí Píívyéébeke múhdurá médáíívéiyáhi?

10 Ehdúhjáa ditye táhjájcatsíñeri tsodáhómú avyējuube iíllityéne ijsúcunú ditye Páávoróké méénuíñe. Áánélliihyéhjáa tsiiñe neebe ítsodáhómuke ditye itsájtje bîwáhullévúré ihcyóómivu dííbyeke.

11 Ápejcóhjáa Jetsóó dííbyedívú ibóhówáávéne nééhií:

—Imíchi díícyáne íñneri áábímyeítyuubéré íñe táuwaáboju íchii Jerotsaréeri u úwáábohíjcyádúré idyé dúwááboco Róómárií. Ehdúhjáa Jetsóó néé Páávoróké.

Páávoróké imílleromé illííhyánúne

12 Áané tsitsíínevúhjáa imúnaa jodíómú pítýácójcatsíyá ímiáánetúré dííbyeke ídsíjívétsoíñe. Áánemáhjáa néjcatsímyé íñnéubará imájchóityúné dííbyeke illííhyánútúné hajchóta.

13-14 Ehdúhjáa dííbyedítýú pítýácójcatsímyé 40-mevá ehniíñevu íjcyame. Aaméhjáa llúúvájte avyéjútémá ítyúkevétsojté élleu ipyééne neeté diityéke:

—Muha ímiááne Píívyéébe lléébónáa mepítýácójcatsí íñnéubará memájchóityúné Páávoróké muha mellííhyánútúné hajchóta.

15 Áánéllii méneeco tsodáhómú avyējuúbeke díbye péjcore ámuha élleu itsíva dííbyeke. Árónáa ihdyu méneeco dííbyedítýú íjcyané ihjyu ámuha medílló dííbyeke mepíúváne. Áijyu muha tsúúca máarúcoónuú ámuhadívú díbye úújetétúné íhdéré muha mellííhyánuki.

16 Ehdúhjáa ditye pítýácójcatsíñe Páávoró beebe iwáájácúne íícúí tsodáhómu coomívú ipyééne úúbálleté dííbye íñáhníkye.

17 Áánélliihyéhjáa tsáápiikye tsodáhómú avyējuúbeke ipíúváábeke neebe Páávoró:

—Áánu ováhtsáwúuke tsajtye páñétúejpi ámuhá avyējuúbe élleu díbyévá íñáhnjáubá íúúbálle dííbyeke.

18 Ahdújucóhjáa dííbyeke díbye tsájtjene avyējuúbe élleu. Aabéhjáa neeté dííbyeke:

—Ávyējuúbej, éhne cúúvéjari íjcyaaabe Páávoró oke néénéllii ó tsivá áánu ováhtsáwúuke diélleu díbyévá íhya íñá uke íúúbálleki.

19 Áánélliihyéhjáa íhdyúétsihvu itsájtjeébeke neébe:

—¿Íñá ú imíllé oke u úúballéne?

20 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Tamúnaáne jodíómú pítýácójcatsí ukévá íñééíñe péjcore u tsájtje Páávoróké diityé avyéjúté élleu dítyévá idílló dííbyeke íñá dííbyedítýú íjcyané ihjyu.

21 Áróneri tsá u íícúvéityúne. Íjcyámé 40-mevá ehniíñevu dííbyekévá illííhyánu árucóónuímye. Aame néjcatsí ímiááneva imyéénuíñe Píívyéébe lléébónáa ipítýácójcatsíñe. Aamévá dííbyeke illííhyánútúné hajchótá tsá íñnéubará májchóityúne. Aame ícyooca tehme muhdú diityéké u nééneréjuco.

22 Ehdúhjáa díbye tsodáhómú avyējuúbeke úúbálléné boone ipítýájcóóbeke neebe díbye muucá íúúbállétu teéne.

Ávyējuube Pééri élleu Páávoróké ditye wállóone

23 Átsihdyúhjáa dííbye avyējuube míityétsikye ítsodáhómú avyéjútédítýú ipíúváne néé dítyétsí íújcu 200-meváké tsodáhómuke ullerí pééímyeke, 70-meváké íjímudi pééímyeke, 200-meváké cávaájcoháñema pééímyeke, ditye ipyéé Tsetsaréavu tépejcójuco.

24 Áhduréhjáa neebe ditye tsáápi íjjuke íímíbájcho dííbyedi Páávoróké itsájtje avyējuube Pééri élleu.

25 Áámemáhjáa waajácuháámí wállóobe íllu íñéhaámí:

26 “Ávyējuube Péerííj, oo íñe Cáráóódio Ríítsia o íjcyaaabe úúma ó íhgyúváhi.

27 Áánukée tsúúca imúnaa jodíómú iékéévéébeke llííhyanújúcóóróóbeke tátsodáhómuma diityédítú ó dojtúcú romáánómuube ijcyané waajácúháámima díbye íjcyane o wáájácúnema.

28 Áánemáa ó tsajtyé dííbyeke diityé ávyéjúté élleu íiné déjúcotú dííbyé hallúvú ditye páhduváré úúbállehíjcyané o wáájácuki.

29 Aabée ó waajácú apááñéré ityaúhbajúúné hallútú ditye ehdu dííbyeke dáríívehíjcyané. Aane tsá íiná íjcyáturó ditye téené hallútú icyúvéhoojánúúbeke dsíjívétsóiyóne.

30 Áábeke íñe diéllevu ó wallóó imúnaa íjcyarómé dííbyeke illííhyanúíñe pítyácójcatsíñe o wáájácúnema. Áámeke o néé ditye páñetu diéllevu ipyééne díhyúmíri íñeé íiné hallútú dííbyedítú íjyácunúhíjcyané. Ahdícyane wái díícyaj.”

31 Ehdúhjáa néhaamímá tsodáhómú pejco tsajtyé Páávoróké Ajtípatírí coomívú íavyéjuube néhdújuco.

32 Ááné tsitsíívevúhjáa tsaate tsodáhómú ulléríyee péeme ílluréjuco óómiñe íhcyóómivu. Áánetúhjáa tsijtye íjímudíí péémeréjuco cóhbaavéné Páávoróma.

33 Aaméhjáa Tsetsaréavu ávyéjúúbedívú dííbyeke iúújetétsóne ajcú teene waajácúhaamívú dííbyeke.

34-35 Áhaamíhjáa ávyéjuube iéévéne níjcautu dilló Páávoróké kiá múnáajpí díbye íjcyane. Aanéhjáa Tsiríítsiá ííñúji múnáajpí díbye íjcyane iwáájácúne neébe:

—Cána óví ímichí díhyallúvú páhduváré úúbállehíjcyámé wajtsí mewáájácu muhdú úúma tene íjcyane.

Áánemáhjáa neebe ditye ipícyo dííbyeke ávyéjuube Heróódeúvu jávu.

24

Ávyéjuube Péérí úmíwávú Páávoró íhjuváne

1 Átsihdyúhjáa tsáhojtsíj coojívatu páñétúejpi llúúvájte avyéjuube Ananíá tsáá Tsetsaréavu túkevjtsojtéma. Áámemáhjáa téhdure Téétoro tsáá ímityúné múúne méénúmé hallúvú íhjuváabe. Aaméhjáa diíbye ávyéjúúbedívú iwáajtsíne úúballévá ímityúné Páávoró hallúvu.

2 Áábekéhjáa diityé élleu ditye tsájtyéébé hallúvú Téétoro úúballéjucóó ávyéjuube Pééríkyeé. Neebéhjápeé:

—Ávyéjuúbej, mítyane uke muha météhdujtsó múúhá avyéjuube u íjcyaaabe pane u wáájácúúbe túkevjtsojújú pañe muha tsaímíyé meícyahíjcyánéllííhye.

3 Muurá muha páhduube dítyúkevjtsojújú pañe méijcyáhi. Áánéllíí mítyane uke muha météhdujtsó múúhá avyéjuube u íjcyáabeke.

4 Aane mítyane uke o túhújtsótu uke o néé okéi u lléébúacunú múhajchótáwuú úúma o íhjuváne.

5 Muurá muha méwaajácú áánu ávyeta panévá ínújínneri íjcyané jodíómuke íbórínubéré péhíjcyané. Aabe natsarénómuube Jetsóoke úráávyehíjcyámedítú ímichi páñétúejpi.

6 Muuráhjáa duurúvaja díbye tútávajtsóiyónáa muha meékéévéébema méimíllerá teene meímíbjachóné muhdú múúhá taúhbaju néhdú.

7 Áronáacáa tsodáhómú avyéjuube Ríítsia múúhá hójtsí páñétú dojtúcú dííbyeke.

8 Áánemáa neebe dííbyé hallúvú úúbállehíjcyámé itsáá diéllevu. Ahdújuco íñe muha metsááne diéllevu dííbyé hallúvú muha meúúbállehíjcyáméjuco. Aane cáhawáá óví páñetu ú dilló dííbyeke u wáájácu muhdú néené déjúcotu muha meúúbállehíjcyané dííbyé hallúvu. Ehdúhjáa neebe Téétoro Pééríkyeé.

⁹ Téhduréhjáa tétsihyi íjcyame tsijtye jodíómú nehíjcyá ímiáánéjuco ehdu tene íjcyane.

¹⁰ Áánélliihyéhjáa ávyéjuube Pééri úbahcyó Páávoróké dííbyeréjuco íhhyúvaki. Ahdújucóhjáa díbye nééneé:

—Muurá ó waajácú múhdúne pijcyábájucó íñe iiñújiri ímityúnéhjii ímibájchoobe u íjcyane. Áánéllii mítyane ó ímíjyuuvé táicyánéjcu o úúbálleneri.

¹¹ Aane ihdyu cáhawáá óvíi apááñéré ú waajácú Jerotsaréevúu Píívyéébeke o dúúrúvájétsihdyu botsíi 12 coojívaré meíjcyane.

¹² Tsáháa múha oke ájtyúmitú tsaatémá o táhjájcatsímyeke o íbórinuhíjcyané duurúvájá pañévu, pihcyáávejáané pañévu, tsiéllehjivu.

¹³ Aane muurá íjtye ávyeta tsá wáájácú íñe hallútú táhallúvú iúúbállehíjcyane.

¹⁴ Áánetu cáhawáá uke o úúballe apááñéré táihde múnáaúvúu cáánivahíjcyaae Píívyéébeke o íícúvéébeke o úraavyéne. Dííbyeke ihdyu ó úráavyehíjcyá béhjíjtori eene múhdurá ditye óhdivu ítsúcunúhíjcyájíjtori. Aabe idyé ó cáhcujtsó dííbye íhhyú uubálle múnáa waajácúhaamínetu dííbye taúhbaju cáátúnúmeíñéhjima tsíñehji íjcyane.

¹⁵ Muurá ditye cáhcujtsódúré dííbyeke o cáhcújtsoobe ó waajácú ímiáméhjima ímityúroméhjii dsíjivémé bóhiíñe.

¹⁶ Áánéllii ó imíllehíjcyará tsaimíyé Píívyéébema o íjcyane. Áhdure idyé ó imíllehíjcyará tsaimíyé míamúnáama o náhbévájcatsíñe.

¹⁷ Aabée muurá múhdúne píjcyá lliíñe tsiélléhjii o péhíjcyátsihdyu o tsáa táiiñúji múnáake o píaabóvaabe idyé dííbyeke o íícúve iyámeke o cóvájtsóneri.

¹⁸ Éhdurée nénéhjiri duurúvájá pañe o íjcyáabeke Áátsiá iiñújiri íjcyame tamúnaa oke ájtyumí ditye méenuhíjcyádújuco tééjá lluváábedívú o ímibájchómeííbyeke. Áánacáa tsá tétsihyi tsijtye íjcyáturóne. Aabée tsáháturo téijyu muucá o íbórinutúne.

¹⁹ Aane bo óvíi eene táhallúvú úúbállehíjcyámé íllevu itsáane úúballévá ímiááné ímityúné táhallúrí íjcyáhajchííjyu.

²⁰ Óvíikyéhde aatyéré úúballé íñe ímityúnéhjáa tamúnáa avyéjútémá o méénune íájtyumíne.

²¹ Ááneráhjáa apááñéré díityémá o íjcyaae pámeere lléébónáa o néehii: “Oke íñe ámuha médíllóhíjcyá dsíjivémé bóhiíne o cáhcújtsónéllííhye.”

²² Ehdúhjáa Páávoró néenéllii ávyéjuube Pééri ílluréjuco téené íhhyu íhvejtsóné ímíhyéhjáa díbye úráavyenéjcu iwáájácúnéllííhye. Áánemáhjáa neebe díityéke:

—¿A ehdúhaca teéne? Ané óvíi tsodáhómú avyéjuube Ríítsia tsáa botsíi ámúhama meímíbájchoki.

²³ Ehdúhjáa díityéké íñétsihdyu neebe tsáapi tsodáhómú avyéjúubeke díbyeí tétsihvúré ipícyo dííbyeke. Áánemáhjáa neebe díbye íhvéjtsó imúnáa dííbyeke íááhívehíjcyaki.

²⁴ Átsihdyúhjáa tsúcájá íjcyánetu Pééri tsiíñe tsáa dííbye éllevu mewa Drotsíírama jodíómulle téhdure íjcyállema. Aabéhjáa píuvá díbye Páávoróké díbye díityétsima íhhyúva muhdú Jetsocríjtoke mecáhcújtsónetu.

²⁵ Áánélliihyéhjáa íhhyúvaabe muhdú tsaimíyé meíjcyá ímityúnéjcutu metéhmémeíñetu. Áhduréhjáa íhhyúvaabe nihñéétsihvúré Píívyéébe muhdú míamúnáa ícyahíjcyané ímibájchóíñetu. Ááneríhhyáa ávyéjuube íllityéne dííbyeke néehii:

—Wa ílluréjuco dipyej. Néhijyáca idyé tsiíñe uke ó píúvaá múhtsima u íhhyúva téénetu.

²⁶ Aanéhjáa díbye Pééri íjyácunúhíjcyá dsíídsidívú Páávoró áhdóiyóneri ílluréjuco dííbyeke íjchívyétsoki. Téenélliihyéhjáa wáájácúroobéré píúvahíjcyá dííbyema íhhyúvaki.

²⁷ Ehdúhjáa pajtyéné míñéécú pijcyábá hajchóta. Átsihdyúhjáa Pééri illuréjuco íhvejtsóné ávyéjuube ijcyane. Áábé cápayóóvéhjáa Póótsio Péjtóréjuco úcaavéne. Aanéhjáa Pééri jodíómuma ímí ijcyane ímílléne pícyoiñú cúúvejávúré diibye Páávoróke.

25

Páávoró Péjtó úmíwari

¹ Aanéhjáa diibye Péjtóréjuco téené iñújí avyéjúúbedívú úcaáveebe pápihchúúj coojívatu péé Tsetsaréatu Jerotsaréevu.

² Áábekéhjáa téhullévú túkevétsojtémá llúúvájte avyéjupte úúbállépejtsó ímityúné Páávoró hallúvu.

³ Áanemáhjáa néeme dibye ipíúva dííbyeke Jerotsaréevu. Aaméhjáa pítyácócatsíyá juuva iárucoónúne dííbyeke illííhyánúpétsoíñe.

⁴⁻⁵ Ehdúhjáa diibye avyéjúúbeke ditye néérónáa neebe diityéke:

—Bo néhi caatyé ámuhadítú avyéjupte íjcyame óoma Tsetsaréavu mepe ámuha téhullévú meúúbálle dííbyé hallúvú ímíáánéne ímityúné dibye méénúhajchííju. Muurá téhulle diibye cúúvejari. Áhullévú lléváhréjuco tsiiñe o pééhiñe. Ehdúhjáa neebe Péjtoó.

⁶ Aabéhjáa teene Jerotsaréeri ijcyá íhyotsítú pápihchúúj coojíváubáhjápeé, íhjáa mi-tyá pahójtsícúj coojívaj. Átsihdyúhjáa péjúcoobe Tsetsaréavu. Áané tsííjyúhjáa teene idíllóítsihvu iácúúvéne píuvájúcoobe diibye Páávoróke.

⁷ Áábekéhjáa ditye wájtsítsóóbedívú Jerotsaréetu pééne jodíómú ipíhcyáávéne dííbye hallúvú úúballéjucóó ímityunéhji. Ároméhjáa illure báñúmeíhi.

⁸ Aabéhjáa Páávoró ícyánéjcutu nééhíi:

—Tsáháturo tsáma iñá ímityúné o méénutú tamúnaa jodíómú taúhbjáutu, téhdure di-ityé duurúvájatu. Téhdure tsáháturo páñétúejpi romáánómú avyéjúúbedítú ímityúné o íhjúvatúne.

⁹ Ehdúhjáa Páávoró néérónáa Péjto dííbye múnáa jodíómuma ímí ijcyane ímílléne néé dííbyeke:

—¿Aanéhaca ú imíllé Jerotsaréevu meímíbjachóné eene iñá díhyallúvú ditye úúbálléhíjcyáne?

¹⁰ Áánéllíhyéhjáa neébe:

—Áronáa muurá tétsihyíjuco oo ehdu nénéhji ámuha romáánómú meímíbachohíjcyáitsíi amúhá avyéjuube méménútsihyi. Aane muurá ú waajácurá íñé ímityúné o méénúturóné tamúnaa jodíómuma.

¹¹ Muurá ihdyu ímíááné ímityúné o méénuca ó pájameíiyá oke ditye illííhyánuki. Keená ‘tsáhaá’ o nééiyóne. Áanetu íñe táhallúvú ditye úúbálléhíjcyáronéhji ímíááné íjcyátúhajchíi tsá oke múha íhvéjtsóityú diityé hójtsí pañévu. Áánéllíi ó imíllé amúhá avyéjuube páñétúejpiyé óoma teene ímíbjachóné.

¹² Ehdúhjáa Páávoró néénéllíi Péjto pámeekéré ípítyácócatsíhíjcyámeke ipíjyúcúmema idíllójcatsíñe néé dííbyeke:

—Ehdu idyé muuha romáánómú avyéjuube páñétúejpiyé úúma ímíbjachóné u ímílléne ané óvíi dííbye éllévúréjuco u pééneé. Ehdúhjáa Pejto néé Páávoróke.

Páávoró ávyéjuube Agríipá úmíwari

¹³ Átsihdyúhjáa idyé múhdúj coojívatúrá tsijpi ávyéjuube Agríipá péé mewa Bereníitsema Tsetsaréavu Péjtóke ááhívetémútsi.

¹⁴ Aamútsíhjáa téhulle íjcyámútsikye diibye Péjto úúballé Páávoró tétsihyi íjcyane. Neebéhjápeé:

—Íjcyaaabe íchihyi tsaapi cúvéhóójari Pééríi pícyoíñuúbe.

¹⁵ Áábé hallúvúu jodíómú túkevétsojtémá llúúvájte avyéjute ímityúné oke úúbálleté Jerotsaréeri o íjcyáábeke oováa dííbyedívú o méénútsoki.

¹⁶ Árómekée o nééhií: “Tehdu muha romáánómú peecútéré muucá medsíjívétsóíyónejíí tsaate tsíjtyé hallúvú úúbállémema ditye díllócatsítýúhajchííjyu.”

¹⁷ Ehdúu o néérónáa ditye óhdivu píhcyaaavéjúcóónéllíi awáá tsíjcyooji o díllóítsihvu o íjcyáne ó píuvá dííbyeke.

¹⁸ Áábe éllévúu tsááme ímityunéhjí dííbyé hallúvú úúbállehíjcyáme. Aanée ó íjtsúcunú ímíááné díbye ímityúné méénuhíjcyáné dííbyé hallúvú ditye úúballeíñe. Áronáacáa tsá tehdu tene néétune.

¹⁹ Apááñéree nehíjcyámé Jetsóo dsíjívéjúcóóbeke díbye ‘íjcyaaabe’ íñééne úráávvehíjcyáne.

²⁰ Ehdúu nénehji o ímíbájchóítýúrónéllíi ó neerá dííbyeke díbye ímílléhajchíí Jerotsaréevu muha dííbyema teene meímíbajchotéki.

²¹ Áronáacáa ímíleebe páñétúejpimáyé Agójtoma teene ímíbajchóne. Áánéllíihyée dííbyeke o néé díbyéi cúúvéjaríyé íjcyá dííbye éllevu o wállóótúné hajchóta.

²² Ehdúhjáa Péjto Agríípake úúbállénéllíi neebe dííbyeke:

—Aane ihdyu ó lleebúcunúiyá téhdure díbye íhjuváne.

Áánéllíihyéhjáa Péjto nééhií:

—Cáhawáá óví péjcore tsaabe díbye íhjuváné u lléébúcunúki.

²³ Ehdúhjáa Péjto dííbyeke néénéllíi tsíjcyooji tsiíñe tsaamútsí Agrípamútsí méwama. Ávyéta ímíhjyáa íjcyáávène aahívemútsí dííbyé já pañévú tsodáhómú avyéjútémá tsíjtye técoomí íhtsútujtéma. Áánáacáhjáa Péjto píuvájucóó díbye Páávoróke.

²⁴ Áánemáhjáa neebe dííbyeke:

—Ayúju, ámuúha, pámeere íñe múhdumé ávyéjuube Agríípama meíjcyamej. Áánújuco íchíi dííbyé hallúvú ímityúné Jerotsaréé múnáama Tsetsaréa múnáa oke úúbállehíjcyaaabe. Áánúdityu nehíjcyámé dííbyekévá illííhyanúiyóne.

²⁵ Arónáa íjcyánejíí íñé déjúcotu díbye dsíjívéiyóne. Áábeke ó wállóo páñétúejpi Agójto éllevu dííbyema teene díbye ímíbajcho dííbyerée ímíllénéllíihye.

²⁶ Áábedítýú díbye páñétúejpikye o cáátúnúiyóné o ítsámeíhíjcyárónáa íñe ámuha met-sáánéllíi ámuhadívú ó íjchívyetsóhi. Áábeke cáhawáá óví aabye ávyéjuube Agríípá dílló muhdú díbye úúballéné botsíi mecáátunúné páñétúejpi ávyéjúube éllevu mewállóoki.

²⁷ Muurá tsá tene ímityú tsaapi cúúvéjari íjcyáábeke pecútéré mewállóone páñétúejpi éllevu ímichi íñé déjúcotú dííbyeke mewállóone úúbálletúmère. Ehdúhjáa Péjto néé dííbyeke.

26

Agríípá úmíwávú Páávoró úúballé muhdú ícyahíjcyáne

¹ Aanéhjáa Páávoróké díbye ávyéjuube Agríípá nééhií:

—Cána dihjúváj.

Ahdújucóhjáa díbye íhjuváne.

² Neebéhjapéé:

—Ávyéjuube Agríípaj, mítyane ó ímíjyuuvé muhdú tamúnáa jodíómú íjcyarómé táhallúvú ímityunéhjí úúbállehíjcyánetu ícyooca díúmiwávú o íhjuvánéri.

³ Muurá ú waajácú muhdú muha meícyahíjcyánéhjí hallútú metáhjácatsíhíjcyáne. Aane cáhawáá ímíñeúvú lleebúcunu úúma o íhjuváne.

Muhdú Páávoró ícyahíjcyáne Jetsóoke icyáhcújtsótúné ihde

⁴ Muurá waajácúmé muhdúhjáa díityémá o píivylene Jerotsaréeri múúhá íiñújiri.

⁵ Téhdure waajácúmé táováhtsadítýuré paritséómuube o íjcyaaabe íñe muha meúráávyehíjcyajító o úraavyéne. Aane téhdure íimílléhajchíí úúbálléiyóme.

⁶ Áábeke íñe oke íchihvu tsivámé Píívyéébée dsíjívémeke ibóhíitsoíñé méíhde múnáaúvuke néhijcyáné o cáhcújtsónéllíi teene oke idíllóki.

⁷ Muurá 12-nevá dohjíba múnáa muha meíjcyame Píívyéébeke paíjyuvaré méííccúvehíjcyá díbyéé nééne muha maájtyúmiki. Ehdú nééné hallútú íñe tamúnáa táhallúvú ímítyunéhjí úúbálléhícyáhi, Ávyéjuúbej.

⁸ ¿Ácooca ámuha tsá mecáhcújtsotú Píívyéébe dsíjívémeke bóhiitsóne?

Muhdú íhdéuvu Páávoró Críjtó uráávyé múnáake pátsárcyohíjcyáne

⁹ Ópée muurá idyé o íjcyároobe Natsarée múnáajpi Jetsóodítýú ímityúné o íjtsámeíñé ó ítsúcunúhijcyá tehdujúco o méénune.

¹⁰ Ehdúu ó méénuhíjcyá Jerotsaréri. Muuráhjáa llúúvájte avyéjajte oke néhdújuco cúvejáánuubéré o péhijcyáné cahcújtsó múnáake. Téhdurée tsaméhíjjuco muha mepítýácójcatsíñe tsaatéke medsíjívétsohíjcyáne.

¹¹ Ehdúu díityéké ícúbáhraabéré ó pehíjcyá pihcyáávejááné pañévú dítyéváa teene ímiá uwáábojúhacáa íjcyane icyáhcujsóné ííhvéjtsóroki. Áamekéé tsarí o íjtsúcunúne pátsárcyooobéré ó pehíjcyá pahúllevaré tsííñé íñújínéri íjcyároocomíjiri.

*Páávoró tsiíñe úúballé muhdú Jetsóoke icyáhcujsóne
(Hch 9.1-19; 22.6-16)*

¹² Aabée idyé téénevúré ó peerá Damájcovu llúúvájte avyéjajte oke wállóónéllíihye.

¹³ Áronáacáa juuvávyú cójípíñe núhba ájchú ehnííñevu íámítsaráhcó íjcyane peete óhdivu cádiivyéné pámeere oke náhbénúmema múúhake ajchúcunúhi.

¹⁴ Aamée muha máákityé baavújuco. Áánáacáa oke tsaapi muuha heeberéómú íhgyurí néehíí: “Tsáo Tsááoroj, ¿íveekíami oke ú pátsárcyohíjcyaj? Muurá uure ú tútávátsámeíhijcyá éhne múúne ócáji naatsóu íñúbjícóne íiye tútávátsámeídyu.”

¹⁵ Áánéllíihyée o néé dííbyeke: “¿Aca múha uu, Ávyéjuúbej?” Áánéllíihyée oke neébe: “Oo Jetsóo oke u pátsárcyohíjcyaaabe.

¹⁶ Ahdícyane ílluréjuco díjyocúúve. Muurá íñe ícyooca úhdivu ó bóhówaavé óhdityu íjcyáné uwááboju u méénuki, áhdure bóónétu tsiíñe úhdivu o bóhówájtsóné uwááboju u méénuki.

¹⁷ Aabe íjcyá uke ó llííñeé dimúnáa jodíómuma tsííñe íñújji múnáa uke imyéénútuki.

¹⁸ Áánéllíi uke ó wallóo dítyé élleu díityéké u wáájácútso Naavéné hójtsí pañe íicyahíjcyánetu dítye íjchívyé Píívyéébe icyánejcúvuréjuco díityé ímítyuháñé ílluréjuco ábájíívemeímyé ímiáámeréjuco íjcyá dííbyejte.” Ehdúu oke neebe Jetsóo.

Páávoró naavédú nééne íítene cáhcújtsóne

¹⁹ Ahdícyane tsáháa naavédú nééne óhdivu bóhówaavéné cáhcújtsótuube o íjcyatúne, Ávyéjuúbej. Muuráhjáa tééné pañe o íítene ó cáhcújtsóhi.

²⁰ Aabée muurá Damájco múnáadítýú ó úwáábótujkénúhi. Átsihdyúu úwááboobéré o péé Jerotsaréetújuco páneeríyé Jodéa íñújiri. Aabée jodíómú íjcyátúrómeke ó nehíjcyá dítye ímityúné íicyahíjcyáné ííhvéjtsóne Píívyéébekéréjuco iúráávyeki. Áhdurée ó nehíjcyá tééné uwááboju néhdújuco íjcyáneri dítye iwáájácútso tsíjtyeke ímiááné tsíhdyuréjuco íjcyane.

²¹ Éhdurée nééné hallútú tamúnáa íjcyarómé oke duurúvájá pañévú íékévéebeke imíllérá illííhyanúne.

²² Ároobe íñe íjcyoojívújuco Píívyéébe oke piáábóneri ímí dííbyeke o uráávyeebe o úwáábohíjcyáné dííbyé íhgyu pámeekéré ídáátsojtémáyé íhtsútujtéke. Aabe tsáháturo

tsáma o néhíjcyatú éhnehjáa Moitséeúvuma Píívyéébé ihjyú uubálle múnáa iná íjcyaiñé úubállehíjcyané tsíjítórie.

²³ Muuráhjáa nehíjcyámé Críjto íícúbáhrámeítsihdyu dsíjívéebe ibóhííneri meke pámeekéré tsííñé iñújíne múnáama úújétsoíñé tsúúca mééma pajtyété íjcyájucóóne. Áhduréhjáa nehíjcyámé diibye tujkénúejpi íjcyaiñé dsíjívetu bóhiíbe.

Páávoró imíllera Agríipá cáhcújtsóné Jetsóoke

²⁴ Ehdúhjáa Páávoró ihjyúvárónáa Péjto kéévánécoba nééhií:

—Ímuúbe, mityane u wáájácúneríubá ílluréjucu u méívaténe!

²⁵ Áronáacáhjáa neébe:

—Tsá o méívatétúne, Ávyéjuúbej. Imíáané o nééhií.

²⁶ Muurá áanu ávyéjuube Agríipá ténehji páneere ímí waajácúhi. Áánéllí dííbyé húmiríyé íínerí núhnévétuube ó ihjyúvá ténehji teevétariyé méénúmeíhíjcyátúnéllíhye.

²⁷ Áhdícyane, Ávyéjuube Agríipaj, ¿a ú cáhcújtsó éhnehjáa Píívyéébé ihjyú uubálle múnáa nehíjcyanéhi? Muurá ó waajácú u cáhcújtsóne.

²⁸ Áánéllíhyéhjáa neébe:

—Úubá ú imíllé áyánéwuúré u úwááboróné o cáhcújtsóne Críjtoéjpiyéjucu o íjcyáiyóne.

²⁹ Áánéllíhyéhjáa neébe:

—Muurá mityane o úwaabóné u cáhcújtsóiyódúré idyé áyánéwu o úwaabóné ú cáhcújtsóiyáhi. Áánéllí muurá Píívyéébeke piáábó ó táúmeíhíjcyá o úwaabóné ámuha mecáhcújtsó íñe múhdumé oke ámuha melléébúcunúhíjcyámé o íjcyadu ámuha meíjcyaki. Tsá idyé íñe úwáñehííñema o íjcyadu ámuha meíjcyáiyóné o néétune.

³⁰⁻³¹ Ehdúhjáa Páávoró néené boonétú pámeere tétsihyi íjcyame tsiéllevu ipyééne tsamééréjucu néjcatsíñe:

—Tsáháturo muurá díbye ímíáané iná ímityúné méénutú téené déjúcotu idsíjívéiyóne. Aabe tsá cúvéhóójari íjcyáítyuróne.

³² Áhduréhjáa Agríipá Péjtóke nééhií:

—Muuráhjáa ihdyu tsúúca íjchívyéíyoobe páñétúejpi máavyéjúúbemáyé teene íímíbjachóné ímíllétuca.

27

Páávoróké dítye Róómávu wáalloóne

¹ Aanée tsúúca múúhake Itááriávú iwállóóíñeri ihjyúvájcatsímye. Áánáacáa Páávoródívú tsijtye cúúvéjari íjcyámema ajcújucóomé tsodáhómú avyéjuube Jóórióké tsáha múnáa ‘Agójto’ némeíñé tsodáhómúéjpikye.

² Aamée muha méújcámeíjyucóó Adaramíítíój cuujúwami Áátsiá iñújí mujcójunévú pééímí pañévu. Áámemáa múúhama Arijtáácó péé Matsedóóniá iñújí múnáajpi Tet-saróónicári ícyahíjcyaaábe.

³ Aamée tsíjcyooj muha méúújeté Tsidóovu. Átsihvúu diibye tsodáhómú avyéjuube Jóório Páávoródí ídáátsóvéne íhvejtsó díbye íñahbéva múnáake iááhíveki.

⁴ Átsihdyúu muha tsíñejcúemóvú mepéémeke kííjyeba wááome ‘Chíípere’ némeíñé caapáhó ímíánéjcutu mépajtyéhi.

⁵ Aamée muha Pajpiíriámá Tsiríítsiá iñújícú tujkévetu mepájtyeme méúújeté Míírávu Ríítsiá iñújí coomívu.

⁶ Átsihyí diibye tsodáhómú avyéjuube ájtyúmité tsíimí cúújúwami Arejadriíáemi Itááriá iñújivu péémí. Áámíríyécúo muha mepééne téhullévu.

⁷ Aamée muha pívájcoojívájuco mepéhiycyámé íhtsútúnetu Níídó cóómí tujkévetu mepájtyeme tsapéhduré mepééíyónáa kíjyeba múúhakyé tsiéllévúré wááome muha ‘Créétaa’ némeíñé caapáhó hallú éhnéjcutúrjúco mepééme mepájtyé ‘Tsaamóo’ némeítsí tujkévetu.

⁸ Átsihdyúu íhtsútúnetu muha mepéhiycyámé méúújeté tsátsii ‘Ímiá Mujcójúúne’ némeítsihvu Ráátseá cóómí píhívújuco.

⁹⁻¹⁰ Ehdúu muha choocówu mépehíjcyáhi. Áijyúu ápíchóhrjúco teene muha meúlléiyóné tsúúcajáa níjyáréjuco íjcyaiñé píhíjúcóónéllíhye. Áánéllíhyée Páávoró diityéké ityéíbúwajtsóné neeráhi:

—Ámuúha Ávyéjutej, ó waajácú mepééne ápíchó nééíñe. Muurá tsá apáámíré cúújúwami wágóóóvéityuróne. Téhdure muurá méwágóóóvéiyáhi.

¹¹ Ehdúu Páávoró néérone tsá tsodáhómú avyéjuube cáhcújtsótúne. Téémí aabájajtétsikyéree téémí avyéjúúbema cáhcújtsóóbe.

¹² Áijyúu muha méjcyamújcó tsá ímityú tétsii muha úúníjya mepájtyéíyónáaaca. Áánéllíhyée muha méjtsámeí mepéjúco tétsihdyu muha méíhnáhóhajchíí meúújeté Peníítsé mujcívú Crééta caapáhó pañe nuhba áabatéhíjcyánéjcuéraahócuri íjcyácoomívú tétsii muha mepájtye úúníjyaá.

Kíjyébama níjyaba mityáne móóari

¹³ Áanáacáa tsíñejcutú áyánéwu kíjyeba muha mepééhullévú íojcónéllí íjtsúcunúme múu péhdu tene nééneé. Áánéllíhyée tsúúca muha mepéjucóó Crééta caapáhó únúéllírye.

¹⁴ Ároné illúhhuwúree múúhakyé ávyéta tsíjpa nééne kíjyebá waaó tsiéllévúre.

¹⁵ Aamée muha metúkévjtsómeíyónáa meíoovéjucóónéllí awáá muha méíhvéjtsómeímyeke waaóne.

¹⁶ Aamée ‘Cáraoda’ némeíñé caapáhó bóunáalletu muha mepájtyé imíchi kíjyeba íjcyátúnéjcuri. Átsihvúu míínéwu muha metsátyehíjcyami méujcú múúhá pañévú íhtsútúnetu.

¹⁷ Aamíi íñeríjcyároné boone ímunáami cóhpéj chijchúme wábyaúúneri. Áánemáa níityétsómé téémí ihcyúháñé muháa ‘Tsííte’ némeíñé newáyuuhávú mecátsóhóóvetéíyóné apííchori. Áamekéé kíjyebárjúco múúhakyé tsájtyene.

¹⁸ Áané tsijcyóójí téhdure ápíchó tene nééneíllí ílluréjuco ditye téémí pííchutáháñé wáojcóné téhí pañévu.

¹⁹ Átsihdyúu pápihchúúj coojívatu pañetu téémí éhnéhjirjúco idyé ditye wáojcóne.

²⁰ Áijyúu tsúúca pívájcoojívájuco tsá muha cóójíejpi núhbama mícúruwáúbakéré maájtyúmitúne. Áanáacáa kíjyeba éhnííñévúré ávyetá íhtsúturéjuco íjcyánéllí tsáhájuco muha méjtsámeítyú mepájtyetéíñe.

²¹ Aamée májchotúmerjúco muha méicyahíjcyánáa Páávoró íjyócuúvéne nééhií:

—Ámuúhaj, ópée tsáma ámuúhakyé o nééne ámuha mecáhcújtsoca tsá meke metsíváítyuró Créétatu. Aacáa muurá tsá íllu méicúbáhrámeítyuróne.

²² Áronáa ihdyu imíchi méjcyaco. Tsá néhi tsaatéubaré méhdityu muhdú íjcyáityú méjcuújúwami wágóóóvéronáaaca.

²³⁻²⁴ Muuráhané ípyejco o íícúvehíjcyaaabe Píívyéébe níjkyéj múnáájpikye wálloobe óhdivu íbóhówáávéne oke nééhií: “Tsáma díhllyédíñe. Muurá ihdyu tehdújuco páñétúejpi romáánómú avyéjúúbedívú u úújetéíñe. Áánéllí diityééveri Píívyéébe ámuúhakyé pámeekéré pájtyetétsoó cúújúwámiri ámuha mepéhiycyámeke.” Ehdúne oke ípyejco níjkyéj múnáajpi nééhií.

²⁵ Ahdícyane imíchi méijcy. Muurá ó waajácú oke dibye néhdújuco mééma tene pájtyeíñe.

²⁶ Aane muurá mepámaavémé tsáné caapáhóy tohívú méwáhtóbaáhi. Ehdúu neebe Páávoró.

²⁷ Áijyúu tsúúca míñéécú tsemáánájucó muha meúllene. Áámekée tsápejco kíjyeba múúhake tsatyéhijcyá 'Áádria' némeíñe móóaríyécú tsánejcútú tsíñejcúvújuco. Áánáacáa pécójpíine téémí wákimyéi múnáa tsúúca waajácú muha ííñujívú mepííhine.

²⁸ Áánélliihyée eevémé tétsíij pañé iwáájácuki. Aanée tétsíij pañé 36 ééveta. Átsihdyúu éhnííñewuúvú muha mepétsii tsiíñe eevémé 27 éévetárejucó.

²⁹ Átsihvúrejucóo ditye téémí dohjíwajcyóné níityetsóné téémí déjúcotu 4-wajcyová íjcyane muha néwayúúnetu mewápújúúvétuki. Aanée muha méijyácunúhijcyá metsítsiívéjúcóóíyóneri.

³⁰ Áánáacáhjáa téémí wákimyéi múnáa tsuulléene téémí dohjíwajcyóné múu níityetsódú imyéénúnej téeveri míñéwu téhí pañévú níityétsójúcoorá téémíri iúmívaki.

³¹ Áánélliihyée Páávoró tsodáhómú avyéjúúbeke néehí:

—Muurá áátye méhdityu úmíváhajchíí tsáhájucó mepájtyetéityúne.

³² Áánélliihyée diitye tsodáhómú teemí míñéwúú dohji wátsahjyúcú apáhajchíí téhí pañévújuco.

³³ Aanée tsúúca metsítsiívéénáa Páávoró néehí:

—Tsúúca íñe míñéécú tsemáánájucó mee majchóubaré, cuwáubaré, méénutúme.

³⁴ Áánéllii metsu tsíeménéuba memájcho téene tsíjpari méijcyaki. Muurá tsá muhdú méijcyáityúne.

³⁵ Ehdúu néébere pááaho iékeévéne Píívyéébeke téhdujtsó pámeere ííténáaáca. Ááné boonétúu idyóuháyóné mājchoóbe.

³⁶ Áánélliihyée dííbye élletu muha mémajchó dibye múúhake nééneri muha meímíjyúúvéenema.

³⁷ Aamée pámeere teene cúújúwámí pañe muha méijcyame 276-meva.

³⁸ Aamée muha memájchóné boonétú tsiíñe wájojcómé téémí pííchutátúu tsáneetsa icyóeváné temí ivájihconúki.

Cúújúwami wápújuuvéne

³⁹ Áijyúu tsítsiívevu téémí wákimyéi múnáa tsá wáájácútú kééné ííñújirí muha méijcyane. Árónáacáa muha máájtyumí tsátsii pádujca nétsihyí néwayúúhá íjcyane. Átsihvúu imíllerómé ííhnáhóhajchíí icyátsuhjácóné teemí.

⁴⁰ Átsihvúu muha mepée téémí dohjíwajcyóné wátsahcyúme. Áánemáa ítyúkevjtsojííne chíjchuta icyácóroácóne tsuulléewa wájýamuwa picyóóme. Átsihdyúu muha mepéjucóo teene néwááyúúhá tujkévetu.

⁴¹ Aamée muha tsátsii panéjcuwatú íhnáhó nóhjitsihdyu mepájtyerónáa cúújúwámí tújuwa úújeté néwáyúúhatu apáhajchíí wáduhnécu. Aamíi ávyéta cóhpé úújetémí nohji wáwáajcóhi.

⁴² Áijyúu tsodáhómú imíllerá illíihyanúné cúúvéja múnáake ditye íjchííne iúmívátuki.

⁴³⁻⁴⁴ Árónáacáa Páávoróké diityé avyéjuube ipájtyetétsóné ímílléne tsá ímíllétú ditye tehdu méénune. Áánélliihyée neebe múhdumé íjchííne píívyetédúmé íjchi ííñujívú diityé déjutu tsijtye úméhewáánéúbá hallúrí ipyéekíi. Ehdúu muha mepájtyetéhi.

¹ Aamée muha téjyju botsíi méwaajácú téjtohí mémé Mááta íjcyane.

² Áamekéé múúhakye tétsíi múnáa ímí iwáátsúcúpéjtsómeke píuvá icyújuwááñúne éllevu muha mepíhmi níjyabáa téjyju állene tsúcó néénéllíhíhe.

³ Áanáacáa Páávoró áyánéwu icyóóvane cóvájtsóné pañétú ííñimye cájtúcuube dííbyeke íhdó íhyójsitu.

⁴ Aabée tétsihdyúré dííbyé hójtsitu wávíyíucunúúbeke tétsíi múnáa íííténe néjcatsíhi:

—Aanéubá ímíáané áanu dsíjivétso múnáajpi. Muurá eene nújpácyotu pájtyetéroóbeke tsiíñe Píívyéébe ehdu meenuhi.

⁵ Ehdúu ditye néérónáa diibye ííñimyéke wáchíyoácoobe apáhajchíí cúújúwá pañévújuco. Áané boonée pevétshíjídú diibye tsíhdyúwu néétuúbe.

⁶ Aanée íjtsorómé ‘dííbyeke tene óoríñeri dsíjívéiíbye’ íñéénema. Aanée íitsohíjcyáróne nééme tsaapi Píívyéébedu néébe díbye íjcyane.

⁷ Áijyúu teene caapáhó avyéjuube Póóbíró ihjya tétsihdyu píhíré nééjavu tsaímíyé múúhakye iwáátsúcúmeke panévaturé íícúvehíjcyá pápihchúúj coojíva.

⁸ Áábéj caaníi téjyju tsiíñáávema námedíjcyori chémeebe cuwájá pañe íjcyáábe éllevu Páávoró ípyééne Píívyéébema íihjyúvátshídyu dííbyé hallúvú íhyójsicu pícyóóneri tsúúca bóhííbe.

⁹ Aanée pámeere téjtohíyí íjcyame chémehíjcyaméhjí iwáájácúne diibye Páávoró éllevu tsáamekéjuco díbye bóhíitsohíjcyáne.

¹⁰ Aamée múúhakye idyúúrúvane panévavu ajcú juuvá wáabyuta tsiíñe muha tsahíyí mepééíñéllíhíhe.

Páávoró Róómávú úújeténe

¹¹ Aamée muha pápihchúú nuhbává teene caapáhorí méijcyáhi. Átsihdyúu muha tsiíñe mepéé tsami Arejadrííáemi tétsihyí úúníjyaba pájtyémíri. Áámitúu imyémé kíjtyúmeí míñéécú Píívyéébedi ditye díllóhíjcyánéécú nááve. Tsáne mémée ‘Cájtóó’. Tsiíñe mémée ‘Póóroó’.

¹² Aamée muha Tsiracóótsá mujcójuvu mecátsúúvetémé tétsii méijcyá pápihchúúj coojíva.

¹³ Átsihdyúu muha tsané úníuélleri mepéhíjcyámé meúújeté Rééjió mujcóvu. Áané tsijcyóójií tsaímíyé kíjyeba múúhakye muha mepéhullévú wááome tsíjyú meúújeté Poteóórí coomívu.

¹⁴ Átsihvúu muha tsaate cahcújtso múnáadívú meúújetémé múúhakye wajyú tsané tsemáánái muha díityémá méijcyaki. Ahdújucóo muha téhajchótá méijcyátsihdyu botsíi mepééne Róómávúu.

¹⁵ Áanáacáhjáa teene Róómári íjcyané cahcújtso múnáa tsúúca waajácú muha meúújetéíñe. Áanéllíhyéhjáa múúhakye cáhdahírómedítyú tsaaté múnáa úújeté ‘Áápió Nahjíhetsíi’ némeítsihvu. Áánetúhjáa tsíjtye múnáa úújeté ‘Pápihchúúwava Nújuwááne’ némeítsihvu. Áamekéé Páávoró ‘bohíbohíúvú’ ííítécunúne téhdujtsó Píívyéébeke mítyane.

¹⁶ Áanáacáa tsúúca tsodáhómú avyéjuube úújetétsó cúúvéja múnáake tehmé múnáa avyéjúúbedívu. Áámedítyúu Páávoróké idyówajcáróóbeke pícyóómé íhdyúétsihvúré ítyehméébé tsodáhoma.

Páávoró Róómari úwaabóne

¹⁷ Átsihdyúu pápihchúúj coojívatú Páávoró píuvájucóo teene Róómari íjcyame imúnáa jodíómú píhcyáávejáané túkevétsojéte. Aamée píhcyáávemeke neébe:

—Ámuúha tamúnaaj, tsáhaturóo muurá ñná ímityúné o méénutú memúnáama. Áhdurée tsá ímityúné o íjtsámeityuró méihdé múnáaúvúu muhdú ícyahíjcyánéhjitu. Áróóbekée oke Jerotsaréevu iékéévéébeke ácádsíjcaáyóme romáánómú hójtsí pañévu.

¹⁸ Aamée oke idíllóróne imíllerá iácádsíjcaáyóné ñná ímityúné o méénutúúbeke oke ditye llííhyánúyónéllííhye.

¹⁹ Áronáacáa memúnáa tsá ímíllétúne. Áánéllííhyée awáá o nées diityéké pañétúejpíyējuco óoma teene ímíbájchoki. Tsáháa ñná diityé hallúvú o úúballe dííbyere óoma ímíbájchóné o ímíllétúne.

²⁰ Ehdú néénéllíí ámuúhake ó píuvá ámuúhama o íhjúva ímíñéúvu. Muurá mee ijraéémú méwaajácú mépée metéhmehíjcyáné Mepájtyetétsoobe tsááíñe. Aabée muurá tsúúca tsááne o cáhcújtsóné déjúcotu íñe ícyooca oo dóhjiutu.

²¹ Ehdú Páávoró néénéllíí dííbyeke néémeé:

—Áánerá keenéiyó Jodéatu waajácúháamiri díuubállé múúhadívú wájtsine. Keená memúnáa téhullétú tsáárome ímityúné dííhyallúvú úúballehíjcyáne.

²² Áronáa ihdyu muha méimíllerá múúhake u úúballéné muhdú u íjtsámeíñe. Muurá muha méwaajácú pahúllevá múnáa béhjíto úráávyémeíñetu ímityúné íhjúvahíjcyáne.

²³ Ehdú íñéene dííbyeke eevémé kéjcoojí dííbye éllevu itsááíñe. Áhdújucóo téijyu ditye tsááne dííbye éllevu mítyame. Áamemáa pajcóójívaré íhjúvahíjcyaaabe Píívyéébé avyéjutu. Aabée diityéké íbúwátsohíjcyá tenejcúvú éhnéhjáa Moitséeúvúma Píívyéébé íhjú uubálle múnáa Jetsóodítú cáátúnuhíjcyáné uwááboj tééveri.

²⁴ Ehdú díbye úwáábohíjcyáné ímí tsaatéké pájtyeme cáhcújtsóhi. Áánetúu tsijtye tsá cáhcújtsotúne.

²⁵ Aamée téénetu ipájúvanútsójcatsíñe péémekéréjuco tsiíñe díbye nééneé:

—Ímíáánéjucóhjáa muurá Píívyéébé Apííchó méihdé múnáaúvuke íhjú uubálle múnáajpi Itsaíáúvuj tééveri nééneé:

²⁶ Aatyé éllevu péene díñe íllu diityékej: Muurá uwáábó lléébójúcoorómé tsá cáhcújtsóityúne. Áhdure íájtyumíjúcooróné tsá ditye wáájácúityúne.

²⁷ Diityé íjtsaméí ímí néétúnéllíí tsá ditye ímíñéúvú lléébohíjcyatúne. Aame ícyahíjcyá wáájácúmeityúmé éhne múúne hállúvatúmé íjcyadu. Aaméjii tehdu óhdi íjyácunúmekéjii ó ímíjpyetétsoiyáhi.

Ehdúháa muurá Píívyéébé Apííchó nées méihdé múnáaúvuke.

²⁸ Aane íñe ámuúhake ó úúballé Píívyéébé mééma pajtyeté méénúné uwááboju téhdure jodíómú íjcyátúrómé wáábyuta íjcyane. Aane llééboímye.

²⁹ Ehdú Páávoró diityéké nééne hallútú tsamééréjuco úhbájcatsímyéré pééneé.

³⁰ Aabéikyée tétsihyí ícyahíjcyá míñéécú pijcyábá tsaaté já íáhdójari. Átsihyí íjcyaaabe tsáimíyé waatsúcúpétsohíjcyá íaahíve múnáake.

³¹ Áámekée úwáábohíjcyaaabe Píívyéébé avyéjú Jetsóodítú íjcyáné uwááboju múha ñná néjúcóótuúbe. Áyu tehjújuco.

ROMÁÁNO Róómáari íjcyáame éllevu Páávororo cáátúnuháámí

Duurúvaju

¹ Oo Páávororo o íjcyáábekée Píívyéébe picyóó Jetsocríjtoj tééveri mepájtyetéeíñe mééma dibye méénúné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyaki. Aabe íñe íhyaami ó caatúnú Jetsocríjto íicúve múnáajpi o íjcyáábe.

² Mekée ipájtyetétsoíñe tsúúcajátújuco Píívyéébe íhjuú uubálle múnáaj tééveri cáátunúné íwaajácúháámitu.

³ Aanéhjáa Ílli Jetsocríjto Máavyéjuube tsííjú icyánéjcutu míamúnáajpi Dabííúvúj tsíménémúhaabe íjcyáábej tééveri méénuúbe.

⁴ Aabée dsííjveebe tsííñe bóhíínetu méwaajácú ímíááné Píívyéébe Hajchi íhtsútuube dibye íjcyane Cáání icyánéjcutu.

⁵ Áábej tééverí meke ímíbájchoobe méhdi ídáátsóvéñema. Áánemáa meke pícyoobe dííbye uwááboju úwááboméré mepéhíjcyá panévá íñújíñe múnáake díityédítýú cáhcujtsómé teene íúráávyeki.

⁶ Aane muurá tsúúca ámuha tsaate dííbyeéjté méijcyá Róómá múnáadítýú Píívyéébe ámúhakye tújkevéélléméjuco.

⁷ Ááme éllevu íñe íhyaami ó caatúnú ámúhakýe iwáájýúnéllí dibye újcúme éllevu. Aabe íhdyu Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri óvíí ámúhakye panévatu píaabó ímí ámuha méíjcyaki.

Róómávu Páávororo ípyééíñeri íjtsámeíñe

⁸ Muurá ímí Píívyéébeke ámuha meúraávyéné uubállé tsúúca pahúllevá múnáaré waajácúhi. Áánéllí ámúhá hallúvú mítýane ó téhdútsohíjcyá Píívyéébeke Jetsocríjtoj tééveri.

⁹ Áábeke ó íicúvehíjcyá Íllídítýu íjcyáné uwááboju o úwáábóneri. Aabe waajácú ímíááné ámúhá hallúvú dííbyeke píáábó o táúmeíhíjcyáne.

¹⁰ Áhdure ó táúmeíhíjcyá dibye ímíllécooca ámúhakye o ááhívetéki.

¹¹ Mítýane ó íjýácunú ámúhakye o ááhívéíyóneri íñe dííbyeke meúraávyéjító éhniíñevu ámúhakye o úwáábo ímí ámuha meúraávyeki.

¹² Ehdu ó íjtsámeí tsaméhjí panéjcuávú mepíáábójcatsí ímí dííbyeke mecáhcújtsoki.

¹³ Aane, ámuha, táñahbémuke ó úúballé mítýane ámúhakye o ááhívetéíyóneri o íjýácunúhíjcyároobéi ámúhakye o ááhívetétúne. Ó ímíllé ámúhadítýú tsíjtyeke Píívyéébedívú o wáájácútsóné muhdú pahúllevá múnáá pañe o méénuhíjcyádu.

¹⁴ Muurá táhallúrí teene díbyée Jetsocríjtoj tééveri mééma mepájtyetéeíñe méénunévú pamévakéré o wáájácútsóiyóné íhtsútujtémáyé ídáátsojtéke.

¹⁵ Áánéllí mítýane ó ímíllé ámuha Róómá múnáake o úúballéné díbyée mééma mepájtyetéeíñe méénune.

Ímíáájú meúraavyéné menúcojpíllétúne

¹⁶ Aabe tsá o núcojpíllétú Críjtodítýú ímíáájú íjcyane o úwaabóné íhtsutúnée Píívyéébe mewáájyuri méénune íjcyánéllíhye. Aane pámeere cáhcujtsómé pájtyetéé jodíómuu, jodíómu íjcyáturóme, íjcyame.

¹⁷ Ááné uwááboju meke waajácútsó muhdú ímíááné Píívyéébeke mecáhcújtsómeke dibye ímíáámedítýéjuco díllone. Muurá dííbye waajácúháámitu nééneé: “Píívyéébeke cáhcújtsómeke ímíáámedi dibye díllome pájtyetééhi.”

Míamúnaa ímityúné íjcyane

18 Muurá ímityúné ícyahíjcyámedívú icyááyóbáne diityédí ícúbáhráiibye ímiáájú ímíllétúmé téeneríyé tsúúráméihíjcyáné hallútu.

19 Muurá waajácurómé Píívyéébeke dílbyere ímiááné íjcyane bóhówátsohíjcyánetu.

20 Muurá dílbyeke maájtyúmitúrónáa méwaajácú díbye íjcyane páneerée múhdúné tsíeméné díbye ípívyéjtsónetu. Aane ímiááné tsá tene téévéturó mújyú níjkéváítyuube díbye íjcyane íhtsútuúbe. Áánéllíi ímíllédú ícyahíjcyámé tsá nééítyuró dílbyeke iwáájácutúne.

21 Iwáájácújúcóóróobeke tsá ditye ávyejúúllehíjcyatúne. Tsá ditye téhdútsohíjcyatú díbye diityéké panéváturé píáábohíjcyárónáaaca. Tehdu imyéénúíyótsihvu ítsáméihíjcyámé átéréénéhjiri. Aame ídátso teene ímityú pañe ícyahíjcyá ímíaaane wáájácutúmé éhne múu cúúvétsii íjcyadu.

22 Aame ídátso bañúháñé némeihíjcyá waajácu múnaa íjcyane átéréejte íínéubará wáájácutúmé íjcyame.

23 Muurá Píívyéébe mújyú muhdú íjcyáítyúúbedi íícúvetúmé míamúnáama páhduváré néené iyámé 'tsucátsúcá' íjcyáítyúme náávé íñíjcyone díllóhíjcyá Píívyéébedi. Ánehjiré duurúvahíjcyámé ímiáábeke idyúúrúváyótsihvu.

24 Áánéllíi diityéké ílluréjuco díbye íhvejtsóné ditye awáá ímíllédú íjcyaki. Aame méénuhíjcyá panévare núcójpítsó nénehji.

25 Ehdu méénuhíjcyámé ímiáájú dílbyé uwááboju icyáhcújtsóíyótsihvu állíuháñéré icyáhcújtsónéllíihye. Aame dílbyeke dúúrúvatúmé kéénerá díbyée ípívyéjtsónéhjiré duurúvahíjcyáhi.

26 Áánéllíi diityéké íhvétsoobe ditye awáá ímíllédú núcójpítsówu íjcyaki. Muurá tsamééré walléémú dómácócatsíhíjcyáhi.

27 Téhdure tsamééré wajpíímú dómácócatsíhíjcyá núcójpítsówu wálléémuma íjcyáíyóné ímíllétúnema. Áané níjcaúvú muurá ícúbáhráméihíjcyáme.

28 Muurá Píívyéébedi ditye íícuvéjúcóótúnéllíi awáá íhvétsoobe diityéké ímityúneréjuco ditye imyéénu imyéénúítyuróne.

29 Ahdújuco muurá páhduváré néené ímityuháñé ditye méénuhíjcyáne. Mítyane íéhnéváyóneri íjyácunúhíjcyáme. Ihdícyáméhjima dómácócatsíhíjcyáme. Nomítutáavahíjcyáme. Dsijivétso múnaa íjcyame téhdure állíu múnaa. Caayóbáme. Átééréénéhjiri ihjyúvahíjcyáme.

30 Píívyéébeke íehdiiválléne tsíjtyedítyú nehníwu íhjyúvahíjcyáme. Uuhívatépíwu nééme ítsúcunúmeihíjcyá íhtsutúmé íjcyane. Ímityúnéré imyéénúíyóneri íjcyame tsá cáánímuke icyáhcújtsóíyóné ímíllétúne.

31 Wáájácúmeítyúmé imyéénúityúnéré íhjyúvahíjcyáhi. Muucá iwájyútúnéllíi tsá ditye múhdí ídáátsóvehíjcyatúne.

32 Waajácurómé ehdu néémeke Píívyéébe wáágóoíñe. Áronáa éhnííñevúré tehdu dáríívéméihíjcyáme. Ááneréi íjcyárónáa tsijtye ímityúné íjcyane duurúvahíjcyáme.

2*Míamúnaa íjcyanéjuco Píívyéébe nééneé*

1 Aane ámuha diityédúré menééme jíveekí múhdurá ditye íjcyáneri méihjyúvahíjcyáhi? Tsá ámuha menééítyuró diityédú ámuha menéétune. Muurá tsijtye ímityúné íjcyáneri ámuha méihjyúvahíjcyámé hallurí téhdure íjcyáné ímityúné diityédúré ámuha menéénéllíihye.

² Muurá méwaajácú múhdurá ícyahíjcyámema teene Píívyéébe ímíbájchoíñe.

³ Ámuháubá méijtsúcunú ímityúné tsijtye íjcyáneri ámuha téhdure menééme meihjyúvahíjcyámé mepállójcoíñé Píívyéébe pámeemáyé muhdú ditye ícyahíjcyáné ímíbájchócoóca.

⁴ Muurá múhajchótájucó díbye ámuhá ímityúcoba áábúcuhiíjcyáné ámúhakye iwájyúne teene ámuha meihvéjtsóne ímiánejcúvurējuco mepájtyéroki.

⁵ Áronáa žíveekí tsá ámuha meihvejtsópityú teéne? Áánéllii íllure ámuhá hallúvú llyájkimyeíñé Píívyéébe icyáyobáávatécooca míamúnáama teene ímíbájchócooca ámuha tééné déjúcotu meícúbáhrámeíñe.

⁶ Téjyu pámeere méújcuú muhdú meícyahíjcyáne áhdo.

⁷ Muurá dííbyé avyėjú mújyú níjkéváityúneri tsúúrámeihijcyámé díbye ímillédú íjcyámeke ájcúibye mújyú ditye dsíjivėjúcoóityúne bóhívu.

⁸ Áánetu teene ímíletúmé ímityujíjtóré úráavyehíjcyámeke icyááyóbáne waagóóibye ditye ícúbáhrámeíhyullévu.

⁹ Muurá jodíómuma tsijtye jodíómú íjcyátúrómedítyú pámeere múhdumé ímityúné ícyahíjcyámé ícúbáhrámeíhi.

¹⁰ Áánetu diityédítyú ímí Píívyéébeke cáhcújtsómeke ávyējuutétsóibye tsaímiyéjuco dííbyema ditye íjcyaki.

¹¹ Muurá tsahdúré meke wájyuube pámeekéré míamúnáake. Tsá díbye tsaatéké múhdurá íjtsúcunútúne.

¹² Áronáa dííbyé taúhbajú Moitséeúvudi íjcyane muhdú nééne wáájácúturómé ímityúné méénuhíjcyámeke waagóóibye. Muurá teene taúhbaju muhdú nééne wáájácúturómé waajácúrá íjtsaméiyi keená ímityúné íjcyane imyéénúityuróne. Áánetu teene wáájácúróme ímityúné ícyahíjcyámeke awáá tééné déjúcotu waagóóibye.

¹³ Muurá teene wáájácúróme tene néhdu íjcyátúmeke tsá ímiáámedi díbye díllotúne. Tene néhdu íjcyámekéré dílloobe ímiáámedi.

¹⁴ Muurá tsaate jodíómú íjcyatúme teene wáájácúturómé ííbúwaríyé tehdújuco ímí ícyahíjcyáne.

¹⁵ Ííbúwaríyé muurá waajácúme muhdú múu ímí íjcyane. Áhdure waajácúme ímityúné íjcyane.

¹⁶ Muurá Píívyéébe Jetsocríjtoj tééveri míamúnáa muhdú ícyahíjcyáné ímíbájchoó muhdú ámúhakye o úwáábóne o néhijcyádu.

Píívyéébe taúhbaju jodíómú úraavyéne

¹⁷ Áronáa žíveekí ámuha jodíómú Píívyéébeéjté meíjcyámedi dííbyé taúhbaju íjcyájúcoóneúvuri mémítyákímyeíhijcyáhi?

¹⁸ Aame ímiááne ámuha méwaajácúrá kéjijtó meúraávyéiyóné díbye ímilléne. Muurá dííbyé taúhbajutu keená ímiáánee, ímityúnee, íjcyane tsúúca ámuha méwaajácúhi.

¹⁹ Áánéllii ámuha méitsúcunúmeihijcyá téjijto wáájácútmé éhne múúne hállúvatúme íjcyadu néémé túkevėjtsojte ámuha meíjcyane.

²⁰ Ámuha méijtsúcunúmeí dííbyé icyánéjcú wáájácútmé tsímédúréi néémé uwáábojte ámuha meíjcyane dííbyé taúhbaju ámuha mewáájácújúcoóneúvuri.

²¹ Muurá ámuha méúwáábohíjcyá tsíjtyeke. Áronáa žíveekí tsá ámuha meícyahíjcyatú ámuha méúwáábohíjcyádu? Muurá ámuha méúwáábohíjcyá menáníváityuróne. Áronáa žíveekí ámuha ménánihíjcyáhi?

22 Áhdure ámuha méúwáábohíjcyá ihdícyáméhjima medómácójcatsíityuróne. Áronáa ¿íveekí ámuha méméénuhíjcyá teéne? Áhdure ámuha ménéhíjcyá níjcyotájteke mecááníváityuróne. Áronáa ¿íveekí téhdure íivane ámuha diityé duurúvajaáné pañétú tsíeméné méékéévehíjcyáhi?

23 Muurá ámuha dííbyé taúhbaju mewáájácúneri memítyákímyeíhíjcyarómé tsá tene néhdu meíjcyatúne. Ááneri ámuha tsá maávyejúúlletú Píívyéébeke.

24 Téenetu muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé: “Ámuha jodíómú meíjcyarómé ímítyú meícyahíjcyánetu jodíómú íjcyatúmé néhni ihjyúvahíjcyá Píívyéébedítyu.”

25 Muurá dííbyeéjte meíjcyané uubállé mekíhdyahírótsámeíyómé dííbyé taúhbaju néhdu meíjcyatúhajchíí tsá íínetú meke tene píáábotúne. Aame ihdícyamédúré meíjcyáhi.

26 Muurá jodíómú íjcyatúmé kíhdyahírótsámeítyurómé dííbyé taúhbaju néhdu íjcyámeke dílloobe ihñéjtedi tsíjtyere íjcyarómeke.

27 Áánetu mee jodíómú meíjcyarómé ménéétsáméíí diityédívú ímichi mééma teene taúhbaju íjcyaróne ímí meúráávyétúnéllíihye.

28 Muurá Píívyéébeéjte meíjcyané uubállé mekíhdyahírótsámeíjyúcoorómé dííbyé taúhbaju néhdu meíjcyatúhajchíí tsá dííbyeéjte meíjcyatúne.

29 Muurá ihdyu dííbyeke ímí cáhcujtsómé díbye ímillédú íjcyame ímíááné dííbyeéjte. Áámeke ímí íjtsúcunúúbé tsáíjyu múúne míamúnáa ímítyú íjtsúcunúrómeke. Tehdu Píívyéébe hállúejpi meke íiténejíivari. Muurá ihdyu ímichi íítebe mééíbúuri muhdú meícyahíjcyáne.

3

1 ¿Aca meke píaabóné jodíómú meíjcyane? ¿A téhdure meke píaabóné mekíhdyahírótsámeííne?

2 Ímíáánéhde meke píaabóné íínee íuwaábojúvú ímichi meke díbye níwááveíñúmedítyú tene bóhówaúcunúnéllíihye.

3 Áronáa íjcyámé tsaate dííbyeke ímí úráávyetúme. ¿A ehdu tsaate múhdurá dííbyeke úráávyénéllíi tsáhájucó díbye ímíáábé íjcyáityúne?

4 Tsáhaá, muurá ihdyu ímíáábé dííbye. Áánetu mee míamúnáa állíu múnáa. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Píívyéébe u íhgyuváné tsá állíu íjcyatúne. Áábedítyú tsá múha nééítyuró ímítyuube u íjcyane.

5 Muurá ímítyúmé meíjcyarómeke Píívyéébe wájýúnetu méwaajácú ímíáábé díbye íjcyane. Áronáa tsaate nehíjcyá ímítyuube díbye íjcyane, ¿íveekívá méimítyú hallútú méhdi ícúbáhráhíjcyaaabe téenetu ímíáábé díbye íjcyane bóhówaúcunúnáaáca? ¿A téénéllíi ímítyuube dííbye?

6 Tsáhaá. Muurá ímítyuube íjcyaca tsá díbye muhdú meícyahíjcyané mééma ímíbájchóítyuróne.

7 Áhdurévá állíu múnáa meíjcyánetu ímíáábé díbye íjcyane bóhówaúcunúnáa ¿íveekí meke díllóhíjcyaaabe ímítyúmedi?

8 Áánéllíihyeúbá ímítyúmeréjucó meíjcyáiyóné méimítyú mééma íníjkéva ímíáánevu. Ehdu muurá nehíjcyáme. Áhdurévá ímítyúné o úwaabóné nehíjcyámé óhdityu. Áronáa állíuré teene ehdu óhdityu dítye nehíjcyáne. Muurá ihdyu ímíááné tehdu méénuhíjcyámé wágóóóveéhi.

Míamúnáa ímítyúné íjcyane

⁹ ¿Aanéhaca muhdú teéne? ¿A mee jodíómú ímiáámé tsijtye jodíómú íjcyátúmé ehniíñevu? Tsáhaá. Muurá méwaajácú pámeere míamúnaa ímityúmé meíjcyane.

¹⁰ Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé:

Tsá tsaatéubaré míamúnáadítyú ímiáámé íjcyatúne.

¹¹ Tsá múha ímíllétú Píívyéébeke icyáhcujsóne.

¹² Pámeere muurá dííbyedi íícúvetúmé ímityúné pañe íjcyame tsá wáájácúmeítyúne. Áánéllii tsá tsaatéubaré ímiáámé íjcyatúne.

¹³ Muurá diityé íjtsaméi nehníwu éhne múúne níkyehéjú nehníwu cúvahdu. Aame allíúwu nééme íhjuváne meke tútávajtsó éhne múúne ííñimyé namíjtyá meke tútávajtsódu.

¹⁴ Tsanééré ímityúné ímíllémé íhjuváne.

¹⁵ Aame ímí íjtsúcunú míamúnáake múu dsíjívetsóne.

¹⁶ Ehdu idyáíívéjcatsíñeri íllure kímóvétsócatsíhijcyáme.

¹⁷ Aame tsá wáájácútu ímí íjcyáiyóne.

¹⁸ Áhdure tsá ditye íllityú Píívyéébeke.

Ehdu nééne Píívyéébe waajácúháámitu míamúnáadítyu.

¹⁹ Muurá méwaajácúrá muhdú díbye ímíllédú meíjcyáiyóné taúhbajúu díbye mééma méénúnetu. Áronáa tene néhdu meíjcyámejii tsá menééítyuró ímiáámé meíjcyane. Áánéllii pámeere míamúnaa ímityúmé meíjcyá Píívyéébedívu.

²⁰ Muurá dííbyé taúhbaju meúraavyémé ímiáámé meíjcyane meíjtsúcunúmeíyómeke tsá díbye díllotú ímiáámedi tene néhdu meíjcyátúnéllíihye. Íllure téénej tééveri méwaajácú ímityúmé meíjcyane.

Jetsocríjtoke mecáhcújtsóneríyé mepájtyeténe

²¹ Tsá Píívyéébe ímiáámedi meke díllotú ítyaúhbaju meúraávyérómeke. Muurá dííbyé waajácúháámitu íhjuú uubálle múnaa meke úuballé íínetú meke ímiáámedi díbye díllone.

²² Muurá ihdyu Jetsocríjtóo mewájuryi dsíjivéné mecáhcújtsómeke díllóobe ímiáámedi. Áronáa idyé tsá apáámyekéré meéke. Muurá ihdyu pámeere míamúnaa múhdumé dííbyeke ímiááné cáhcújtsómeke díllóobe ímiáámedi tsaatéké múhdurá íjtsúcunútuúbe.

²³ Muurá pámeere míamúnaa ímityúné meméénume tsá Píívyéébe ímíllédú meíjcyatúne.

²⁴ Áronáacáa meke mítyane íídaatsólléne Jetsocríjtoj tééveri ímiáámedi díllóobe múhdumé dííbyeke mecáhcújtsómeke.

²⁵ Muuráhjáa Críjtodívú pájaabe dííbyé tujpácyó wágóóóvéneri méimítyú ímímbáavye pámeere dííbyeke mecáhcújtsómé mewágóóóvéíyónetu mepájtyetéki. Téhdurée tééneri ímímbájchoobe méíhdé múnááuvú dííbyeke úráávyehíjcyámé ímityuháñé éíjyuúvú íáábúcuíjcyáne.

²⁶ Ehdu néénetu méwaajácú Píívyéébe íjcyaduré ímiáábé íjcyane. Áánéllii ímiáámedi díllóobe ímí Jetsóoke cáhcújtsómeke.

²⁷ Aane íñe ¿íveekí mémítyájkímyeíiyáhi? ¿Aca meere meímbáávyémeke Píívyéébe ímiáámedi díllóhi? Tsáhaá. Muurá ihdyu Jetsóoke mecáhcújtsónetúré meke ímiáámedi díllóobe.

²⁸ Tsá teene dííbyé taúhbaju meúraávyérómeke díbye ímiáámedi díllóítyuróne.

²⁹ ¿Aanéhaca íñe apáámyéré mee jodíómuke pájtyetétsóííbye? Tsáhaá. Muurá téhdure jodíómú íjcyátúrómeke pájtyetétsóííbye.

³⁰ Muurá tsáápiye Píívyéébeé. Tsá tsijpi íjcyatúne. Aabe dílló ímiáámedi dííbyeke ímiááné cáhcújtsómeke pamévakéré mee jodíómuma jodíómú íjcyátúrómeke.

³¹ Áronáa idyé tsá dííbyé taúhbaju mewáágootú díbyée mééma mepájtyetéíñe Jetsóoj tééveri méénune mecáhcújtsóné hallúhcuri. Muurá ihdyu téénej tééveri éhnííñevu ímí méúraavyé teéne.

4

Aavaráadítyú íjcyané uwááboju

¹ Cáhawáá méijtsúcunu muhdúhjáa nétsihdyu méihde múnáajpi Aavaráaúvuke ímiáábedi Píívyéébe díllone.

² Tsáháa díbye ímí íjcyánéllii ímiáábedi díbye díllotúne. Tehdúu tene néeca muurá tééneri mítyájkímyeíyoóbe. Áronáacáa ihdyu Píívyéébere píáábónéllii tsá díbye mítyájkímyeítyúne.

³ Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé: “Aavaráa Píívyéébeke ímí cáhcújtsónéllii ímiáábedi dííbyeke dílloóbe.” Ehdu nééne Píívyéébe waajácúháámitu.

⁴ Aane muurá tsaatéké diityé wákímyéi áhdó maájcune tsá pevénéré maájcutú meímíllénema. Muurá ihdyu diityé wákímyéi áhdoré máajcúhi.

⁵ Ahdu muurá Píívyéébe tsá meke ímiáámedi díllotú meere ñná ímiáané íjcyane meméénúnéllíihye. Ímiáámedi meke dílloobe apááñéré méimítyutúu meke díbye ímíjpyetétsóné mecáhcújtsómeke.

⁶ Ehdúhjáa muurá díbye méénune Dabííuvú iwáájácúne néé ííne ímí méénútúrómeke díbye ímiáámedi díllome ímí íjcyane.

⁷⁻⁸ Illúhjáa muurá neébe:

Maímijyu ditye íjcyane Píívyéébe diityedí ídáátsóvéne ímítyú diityédítyú wáágóomé hallúrí ñná íjcyájúcootúme.

⁹ ¿Aanéhaca íñe apáámyéré mee jodíómú ímí méíjcyáahi? Tsáhaá. Muurá téhdure jodíómú íjcyáturóme ímí íjcyáahi. Aavaráaúvúhjáa muurá ímí Píívyéébeke cáhcújtsónéllii dííbyeke ímiáábedi dílloóbe.

¹⁰ ¿Aanéhacáa múijyútú ímiáábedi dílloobe dííbyeke? ¿A díbyée dííbyeéjpi íjcyané uubállé kíhdyahírótsámeíñe boonétu? Tsáhaá. Teenéikyée díbye méénúmeítyúné íhdéjuco díbye ímiáábedi díllone díbye ímí cáhcújtsónéllíihye.

¹¹ Áané uubállée bóónétúí kíhdyahírótsámeíbye. Áanéllii diíbye ídyéjúcóejpi kíhdyahírótsámeítyuróme ímí Píívyéébeke cáhcújtsómeke ímiáámedi díbye díllómedítyu.

¹² Téhdure kíhdyahírótsámeímyé ímí Píívyéébeke cáhcújtsómedítyú ídyéjúcóejpi diíbye Aavaráaúvú díbyéhjáa ímí cáhcujtsódú ditye cáhcújtsónéllíihye.

Aavaráa Píívyéébeke cáhcujtsóne

¹³ Píívyéébéhjáa muurá dííbyeke néé pámeere dííbyej tsímenémúháábema diityéké ííñujívú iájcuíñe ímí díbye dííbyeke cáhcújtsónéllíihye. Tsáháa Píívyéébe taúhbaju néhdu íjcyánéllii díbye téené píáábó újcutúne.

¹⁴ Muurá dííbyé taúhbaju néhdu méíjcyánej tééveríyé meke díbye píááboca bañúháñé Críjto dsíjivéné mecáhcújtsóiyáhi.

¹⁵ Muurá illure teene taúhbaju méhdivu neetsó méimítyuvu. Teene íjcyátuca tsá ñná méhdivu néétsóítyuróne.

¹⁶ Áanéllii Aavaráakéhjáa iájcuíñe Píívyéébe néené píáábó téhdure méújcuú íñe múhdumé dííbyeúvúj tsímenémúhaabe méíjcyame Píívyéébeke mecáhcujtsóme. Tsá ínehjí meméénúnetu méújcuítyú teéne. Muurá pámeere múhdumé dííbyeúvúu Píívyéébeke ímí cáhcujtsódú cáhcujtsóme újcuú téené píáábo. Áanéllii diíbye Aavaráaúvú ídyéjúcóejpi Píívyéébeke mecáhcújtsómedítyu.

17 Téenetúhjáa muurá Píívyéébe néé iwaajácúháámitu: “Uke ó meménú mityame miamúnááj caanidyú u néébe ímichi diityé déjúcóejpi u íjcyaki.” Ehdúhjáa neebe dííbyedítýú panévaturé íhtsútuube íjcyabe dsíjívémeke bóhíitsóóbeke díbye cáhcújtsoóbe. Áhduréhjáa cáhcújtsoobe dííbyedítýú miamúnáake illíyaatétsoíñé díbye nééne tenéi pánéévétúrónááca.

18 Ávyetáhjáa múha cáhcújtsoóityuróné cáhcújtsoobe Aavaráá Píívyéébeke. Árodújucóhjáa díbye íjcyane pámeere múhdumé Píívyéébeke cáhcújtsoomedítýú idyéjúcóejpi. Téenetúhjáa idyé neebe dííbyeke: “Úhdityu lííyaaténé miamúnáa mityame íjcyááhi.”

19 Ehdúhjáa díbye nééne cáhcújtsoobe ‘muhtsi metsíímávácóóíñejí’ néétuubéré keeméjuco 100 pijcyábá íjcyaróóbeúvu. Téhduréhjáa mewa Tsáára tsúúca itsíímáváyotsíhjí pájtyérónáa cáhcújtsoobe dítyétsí tsíímávaiñé Píívyéébe nééneé.

20 Ávyetáhjáa ímiááné dííbyema tene pánééveíñé iwáájácúne íhdére téené hallúvú dííbyeke téhdújtsoobe dúúrúvaabére.

21 Muuráhjáa ímiááné waajácuube Píívyéébe íhtsútuube íjcyabe íñéhdú meénuíñe.

22 Ehdúhjáa ímí díbye cáhcújtsoónéllí Píívyéébe dííbyeke ímiáábedi díllóhi.

23 Áronáacáa tsá apáábyeúvúré ímí cáhcújtsoónéllí díbye dííbyeke ímiáábedi díllone cáátúvatúne.

24 Téhdurée caatúváné Máavyéjuubée Jetsóoke bóhíitsóóbeke mecáhcújtsoómeke idyé díbye ímiáámedi díllóíñe.

25 Muuráhjáa Jetsóó dsíjivé mewájuryi méimítýú iwáágóoki. Áábekée Píívyéébe bóhíitsó dííbyej tééveri ímiáámedi meke idíllóki.

5

Píívyéébe ímiáámedi meke díllone

1 Muurá ímiááné Píívyéébeke mecáhcújtsoómeke díllóobe ímiáámedi. Tsáhájucó múhdurá meke díbye íjtsúcunútú Máavyéjuubée Jetsocríjtó tsúúca méimítýú mééma ímíbájchónéllíihye.

2 Muurá teene mecáhcújtsoónej tééveri Píívyéébe meke píaabó tsaímíyé dííbyema meíjcyaki. Áánéllí méwaajácú dííbyeéjté meíjcyámeke díbye ávyéjújtsoóneri meímíjyúúveíñe.

3 Téhdure méímíjyúúvéiyá meícúbáhrámeíyóneri. Muurá ténehji panévare máaabúcu híjcyá ímiááméré meíjcyaki.

4 Áánetu méwaajácú ímí Píívyéébeke meúráávyémema íñéhdújuco díbye meénuíñe.

5 Ááneri tsá menúcójpívétsámeítyú díbye meke báñútyúnéllíihye. Muurá méwaajácú díbye meke wájurye Íapííchó meíbuúúné pañévú díbye pícyóónej tééveri.

6 Muuráhjáa méimítýú déjúcotu mewágóóóvéyónetu tsá meere mepájtyetétsámeítyuróne. Áronáacáa Críjto dsíjivé pámeere ímityúmé meíjcyáme wájuryi meke ipájtyetétsoki.

7 Tsá muurá múha ímílléityuró tsíjtye wájuryi idsíjivéne. ¿Mityá íjcyámé tsaate ímiáábé íjcyáábeke ipájtyetétso dsíjivéiyóme?

8 Áronáacáa muurá Píívyéébe Críjtoke wallóo díbye idsíjíve ímityúmé meíjcyarómeke ipájtyetétsoki. Áánerí meke úújétsoobe mityane meke iwájurye.

9 Áánéllí meke díllóobe ímiáámedi díbyée mewájuryi dsíjivénej tééveri. Aame dííbyej tééveríyé mepájtyeté díbye meke ícúbáhráíyónetu.

¹⁰ Muuráhjáa Píívyéébema tsá meíjcyáítyuró ímityúmé meíjcyánéllííhye. Áronáacáa Ílli Jetsocríjtó mewáýjuri dsíjíveneri méímíbaavyéjucóó dííbyema. Aame méwaajácú mepájtyetéíñe díbye mépañe íjcyánéllííhye.

¹¹ Ááneri méímíjyúú Críjtóo mééma ímíbájchónej tééveri ímí Píívyéébema meíjcyáneri.

Adáá tútávajtsóné Críjto ímíbajchóne

¹² Muuráhjáa tsáápihdítýuré ímityúné íññujívú ípívyeevéne tsówayúcú pámeere míamúnáake. Átsihdyúu íjcyane íñe médsíjivehíjcyá ímityúmé meíjcyánéllííhye.

¹³⁻¹⁴ Muuráhjáa Píívyéébe taúhbjáui íjcyátúnáa tsúuca míamúnáa ímityúmé ícyahíjcyá Adááuúdítýú Moitséeúvudívújucó íjcyáné míamúnáa. Áróme hallúríhjáa tsá íñá íjcyatú dítyéé muhdú meíjcyáíyóné Píívyéébe ímilléne wáájácútúnéllííhye. Áronáacáhjáa dsíjivehíjcyámé Adááuúu méénudu néene ímityú méénúturóme. Aanée muurá ímichi dííbyedítýú íjcyane pámeere míamúnáake tútávajtsódú ííwane téhdure Críjto dsíjíveneri pámeere míamúnáa ímíjpyetéjucóó múhdumé teene cáhcujtsóme.

¹⁵ Muuráhjáa dííbye Adááuúvú Píívyéébe dííbyeke bóijcyúné lléébótúné déjúcotu íñe pámeere míamúnáa médsíjivehíjcyáhi. Áanéllííhyéhjáa íhdyu Píívyéébe meke íídaatsólléne Ílli Jetsocríjtoj tééveri meenu mepájtyetéíñe. Aane tsá ínehjí meméénúneri mepájtyetéítyuróne. Apááñéré dííbyeke mecáhcújtsóneri mepájtyetéhi.

¹⁶ Aanée dííbyeúvú ímityúné méénúné déjúcotu pámeere ímityúmeréjucó meíjcyame méwágóóóvéiyáhi. Áronáacáa Píívyéébe mééma ímíbajchóhi. Áanéllíi apááñéré ímíáané dííbyeke mecáhcújtsómeke díllóobe ímíáámedi ímityúmé meíjcyárómeke.

¹⁷ Muurá méwaajácú tsáápiiyéé ímityúné méénúné déjúcotu pámeere meímítyuuvémé mewágóóóvéiyóne. Téhdure méwaajácú Píívyéébe Jetsocríjtoj tééveri ímíáámedi meke díllome dííbyé avyéjuri meíjcyáíñe mújyú dsíjívéítyúmeréjucó.

¹⁸ Tsúúcajáa mééma ímíbaavyéne tsaapi ímíáábé íjcyáábej tééveri Adááuúvú ímityúné méénúné déjúcotu pámeere wágóóóvéiyóne.

¹⁹ Muuráhjáa tsáápiílleebótú níjcaúvú íñe ímityúmé meé. Áhdurée idyé tsáápiiyé ímíáábé íjcyáábej tééveri Píívyéébe dílló ímíáámedi dííbyeke cáhcújtsómeke.

²⁰ Muuráhjáa díbye teene muhdú meíjcyáíyóné taúhbjaju pícyóónej tééveri éhnííñevu méwaajácú ímíáané ímityúmé meíjcyane. Aane ehdu menéérómeke díbye ídaatsóllénetu méwaajácú mítyane meke díbye wáýjune.

²¹ Aanée ímíáané ímityúmé meíjcyáné déjúcotu pámeere méwágóóóvéiyáhi. Áronáacáa Píívyéébe mítyane meke iwáýjúnéllíi ímíáámedi díllome tsúuca méujcú medsíjívéjucóóítyúne bóhí Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri.

6

Críjtokéréjucó meúraavyéne

¹ ¿A ehdu Píívyéébe meke mítyane wáýjúnéllíi tsá meíhvetéítyú ímityúné meícyahíjcyánetu díbye meke éhnííñevu íúújétso muhdú meke iwáýjune? Tsáhaá.

² Tsúuca muurá téénetu méijchívyé ímíáámeréjucó meíjcyaki. Áhdícyane tsáhájucó tsííñe meméénúítyuró teene ímityúné téénéejte meíjcyájucóótúnéllííhye.

³ ¿Aca tsá ámuha mewáájácútú mepée Jetsocríjtojteréjucó meíjcyáné uubállé metsójtsótsámeíñe?

⁴ Muurá tééneri méúújetsó ímityúnéjcutu dsíjívemédú meíjcyane. Téhdure tééneri ménaavénú Críjtóo dsíjívéébeke Píívyéébe íhnáhoori bóhítsoobe tsíhdyuréjucó íjcyadu ícyooca tsíhdyuréjucó meíjcyane.

⁵ Muuráhjáa Críjto dsíjívédú íivane ímityunéhjí meíhvéjtsóhajchíí idyé dibyée bóhihdu íivane tsaímiyéjucu meíjcyaiíñe Píívyéébema.

⁶⁻⁷ Muurá méwaajácú ímityúnée meícyahíjcyáné tsúúca Críjto méhdityu wáágoóné páwachékevu idsíjíveneri. Áánéllíi téenetu meíjchivyémé tsáhájucu téené pañe meíjcyatú éhne múúne tsaapi tsaaté hójtsí pañe íjcyadu.

⁸ Aanée méhdityu Críjto idsíjíveneri wáágoónéllíi méwaajácú dibye íjcyadu meíjcyaiíñe.

⁹ Muurá méwaajácú ípyée idsíjívénetu bóhiibe múijyú tsiíñe dsíjívéjúcóóityúne.

¹⁰ Tsáneerée dsíjíveebe páneere méimítyú iwáágóoki. Aabe icyooca íjcyá Píívyéébema tsaímiyéjucu.

¹¹ Ahdu dibye íjcyadu meíjcyá dsíjívemédú ímityúné icyánéjcutu. Ááne ímiáámeréjucu meíjcyá dibye ímillédú tsúúca dííbyeéjté ámuha meíjcyame.

¹² Ahdícyane panévare ímityúné ámuha meméénúiyóneri méúmúúpivyéjúcóhdiíñe. Óvíjyacóóné ténehji ámuha meméénuhíjcyáne. Métáhjátsámeíjyúcóhdi téénevu.

¹³ Píívyéébedívuréjucu méíhvéjtsaméi ámúhake dibye ityúkévétso tsaímíyé ámuha meíjcyaki.

¹⁴ Tsá téénevu metáhjátsámeítyuró Jetsóoke mecáhcujsóme. Muuráhjáa méhdi ídáátsóvéne dsíjíveebe téénej téeveri meke ímíbájcho téénevu metáhjátsámeíjyúcóótuki. Aame meíjcyá Píívyéébe piáábó pañe. Tsáhájucu teene íhdééné taúhbájú pañe meíjcyájúcootúne.

Ímityúnetu meíjchivyéne

¹⁵ ¿A ehdu tene néenéllíi éhniíñevuré meméénúiyá ímityúne? Tsáhaá. Ílluréjucu metsu téenetu meíhvetéki.

¹⁶ Muurá ámuha méwaajácú tsané avyéjúbema íjcyame dibye ímillédú íjcyane. Ahdu muurá ímityúné pañe meíjcyame téené nájcaúvú íllure méwágóóovéhi. Áánetu ihdyu Píívyéébe ímillédú meícyane ímí mééma nijkéváhi.

¹⁷ Ahdu icyooca meíjcyá tsúúcajáa téenetu meíjchivyémé dííbyé uwáábójú pañéréjucu. Ááne hallúvú ihdyu mityane ó téhdujtsó dííbyeke.

¹⁸ Aane tsúúcajáa téenetu meíjchivyémé icyooca ímiááneréjucu meúraavyéne.

¹⁹ Áánéllíi teene ímíñeúvú méuráávyé íhdée ímityúné íjcyaróné ámuha meúraávyehíjcyádu. Áijyu ihdyu ámuha meíjcyáá ímiááné Píívyéébeéjteréjucu. Ehdu íñe ámúhake o néé ímíñeúvú ámuha mewáájácuki.

²⁰ Muuráhjáa ámuha ímityúné pañe meíjcyácooca tsá meímíletú ímiájíjtó meúraavyéne.

²¹ Ehdúu éijyu múhdurá núcójpítsó meícyahíjcyáné déjúcotu muurá méwágóóóvéiyáhi.

²² Áronáa tsúúca téenetu meíjchivyémé Píívyéébeéjté meíjcyame ímiáámeréjucu meíjcyáiyóne.

²³ Muurá ímityúné méénuhíjcyámé ídátsó wágóóóvéé téené déjúcotu. Áánetu Píívyéébeke ímí úráávyémeke ájcúibye múijyú ditye dsíjívéjúcóóityúne bóhiívu Máavyéjuube Jetsocríjto téeveri.

7

Táábávajcátsityu íjcyáné uwáábo

¹ Ámuúha táñahbému, ámuha muurá méwaajácú tsaaté túkevétsojújú pañe meíjcyane meíjcyáné hajchóta. Áánetu medsíjívéné boone tsáhájucu téené pañe meíjcyatúne.

² Muurá walle ityájíwácooca íjcyá ájyú túkevétsojújú pañe. Aane dibye dííllédívú dsíjívéhajchíí tsáhájucu téené pañe dille íjcyájúcootúne.

³ Áijyu ihdyu tsá muhdú tene néétu dille tsíjpiikyéréjuco tájíváiyóne. Áánetu ájyu dsíjívétúnáa tsíjpiikye dille tájíváhajchíí ávyeta ímityúné méénulle íveekí ájyu ímíubááne íjcyánáa tsíjpiima íjcyáneri.

⁴ Ahdu ámuha táñahbémú tsáhájuco meíjcyatú taúhbájú pañe eene walle ájyu dsíjívéné boone dííbyé túkevítsojú pañe íjcyájúcoótulle íjcyadu. Muurá méijcyá Críjtóo idsíjívénetu bóhííbé uráávyé munaáréjuco. Muuráhjáa mééma ímíbájchoobe Píívyéébe ímillédú meíjcyaki.

⁵ Ihdeúvúu muurá meímillédú meíjcyame ímityúné méméénuhíjcyáhi. Áánetúu teene Píívyéébe taúhbaju meke bóíjcyúrónáa éhnííñevúré méméénuhíjcyá ímityúné téené déjúcotu mewágóóóvéiyóne.

⁶ Árónáa tsáhájuco téené pañe meíjcyatúne. Aame ícyooca ímiááne meímílléne tsáimíyé Píívyéébeke méúraávyehíjcyá tsíhdyuréjuco meíjtsaméí mecápáyoovéme. Tsáhájuco taúhbaju néénéllihyéré díbye ímillédú meíjcyatúne.

Ímityúné méhdivu íjcyane

⁷ ¿Áánéllihyéhaca teene taúhbaju ímityúné? Tsáhaá. Teene muurá ihdyu meke waajácútsó keená ímityúné íjcyanévu. Muuráhjáa tene íjcyátuca tsá o wáájácúityuró ímityúneri meúmúúpivyéné ímityúné íjcyane. Muurá íllu nééneé: “Tsá múu úmúúpívyetú ímityúneri.”

⁸ Téhdurée tene íjcyátuca tsá o wáájácúityuró kénehjí ímityúné íjcyane. Aane o wáájácújúcoóroobe éhnííñevúré ó ímíllehíjcyá ténehjírre o méénune.

⁹ Ópée teene taúhbaju o wáájácútúné hajchótá ó itsúcunúhijcyá ímí o íjcyane. Árónáacáhjáa ihdyu múhdurá ó dáriívémeíhijcyáhi. Áané níjcaúvúhjáa o wágóóóvéiyóné tsúuca ó waajácúhi.

¹⁰ Píívyéébée teene ítyaúhbaju mééma meenú tsáimíyé dííbyema meíjcyároki. Árónáacáhjáa tehdu o íjcyátúné déjúcotu ó wágóóóvéiyáhi.

¹¹ Ópée ó íjtsúcunú ímí tehdujúco o ícyahíjcyáne. Árónáacáa téenej téeveri ó waajácú ímityúné o ícyahíjcyáne déjúcotu íllure o wágóóóvéiyóne.

¹² Árónáa tsá ímityúné teene taúhbaju íjcyatúne. Muurá ímí tehdujúco teene ímiáájú íjcyane.

¹³ Aane ¿íveekí o wágóóóvéiyonévú oke tene wáájácútsónáa ó nehíjcyá ímiáájú tene íjcyane? ¿Mityá ímityuube o íjcyanévu tene oke wáájácútsótuca tsá o wágóóóvéityuróne? Áánerá ihdyu ó wágóóóvéiyá tahllííñe táimítyú déjúcotu. Muurá teene taúhbaju ímiáájú íjcyaróné méhdivu bóhówajtsó méimítyu.

¹⁴ Aane méwaajácú teene Píívyéébedityúré tsááneé. Árónáa óhdityúré íjcyane ímityúné pañe ó ícyahíjcyáhi.

¹⁵ Aabe tsá o wáájácúmeítyú muhdú o íjcyane. Ímiáánéré o méénune o ímíllérónáa ímityúnéré ó méénuhíjcyá o méénúityuróne.

¹⁶ Aane ímityúné o méénuhíjcyánetu ó waajácú ímiááne Píívyéébe taúhbaju néhdu o íjcyaca ímí o íjcyáiyóne.

¹⁷ Árónáa teene ímityúné tápañe íjcyanéré oke íbúwájtsóneri ó méénuhíjcyá teéne.

¹⁸ Aane ó waajácú ímiááne ímityuube o íjcyane. Ó ímíllehíjcyará ímiáánéré o méénune. Árónáa tsá o méénuhíjcyatúne.

¹⁹ Ááne ímityúné o méénúityurónéré íveekíhjáubá ó méénuhíjcyáhi.

²⁰ Árónáa ihdyu téenere tápañe íjcyane oke íbúwájtsóneri teene ó méénuhíjcyáhi.

²¹ Íllu muurá ó ícyahíjcyáhi: Ímiáánéré o méénúíyócooca ímityúnéré óhdivu dsíínévahíjcyáhi.

22 Ó imíllehíjcyará Píívyéébé taúhbaju néhdu o íjcyane.

23 Áronáa ímítyúné íjtsaméí tápañe íjcyane oke tútávátsohíjcyáhi.

24 ¡Aabe máidáátsoju ehdííváiibye o íjcyanej! ¿Aanéhaca íñe múha oke pájtyetétsoó ehdu o ícyahíjcyané nájcaúvú o wágóóóvéíyónetu?

25 Muurá íjcyaaabe Píívyéébe apáábyéré tsúúca téénetu Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri oke pájtyetétsoóbe. Áánéllí mityane ó téhdútsohíjcyá dííbyeke. Aabe ihdyu óvíi ícyooca ó íjcyá díbye ímillédu. Áronáa táimítyú tápañe íjcyane oke pátsárcíyohíjcyáhi.

8

Píívyéébé Apííchó meke túkévéjtsóne

1 Muurá Críjtoéjté ímillédú íjcyájúcootúme Píívyéébé Apííchó túkévéjtsó pañéréjuco íjcyámé hallúrí tsá íñá íjcyatúne.

2 Aane muurá Jetsocríjtoéjpi o íjcyánej tééveri Píívyéébé Apííchó tsúúca tápañe íjcyánéllí tsáhájuco ímítyúné pañe o íjcyatúne. Aabe tsáhájuco o wagóóóvéityúne.

3 Muuráhjáa ítyaúhbaju meúráávyerómé mepájtyetéityúrónéllí ílíkye wálloobe mehdu néébe dsíjívénej tééveri méhdityu méimítyú iwáágóoki.

4 Ehdúu mééma méénuube muhdú teene taúhbaju néhdu meíjcyaki. Aame tsáhájuco meímillédú meíjcyatú Píívyéébé Apííchoréjuco meke túkévéjtsóné pañe meíjcyánéllííhye.

5 Muurá ímillédúré íjcyame tééneríyé tsúúrámeíhíjcyáhi. Áánetu ihdyu Píívyéébé Apííchó túkévéjtsóné pañe íjcyame tsúúrámeí díbye ímillédú íjcyáíyóneri.

6-7 Muurá meímillédú meícyahíjcyáneríyé metsúúrámeímyé ílluréjuco metútávaavéne. Ááneríyé muurá tsúúrámeímyé tsá ímíletú Píívyéébema ímí íjcyáíyóne. Aame tsá ávyejúúletú dííbyé taúhbaju. Áánetu díbye ímillédú meíjcyáíyóneri metsúúrámeímyé tsáimíyé dííbyema meíjcyáhi.

8 Muurá ímillédúré ícyahíjcyámé tééneríyé itsúúrámeíñéllí tsá Píívyéébe ímillédú íjcyatúne.

9 Aane óvíi ímíáané Píívyéébé Apííchó túkévéjtsó pañe ámuha meíjcyáhajchíí tsáhájuco íhdée ámuha meícyahíjcyádú meíjcyatúne. Muurá Íapííchovu Críjto meke ájcune ípañe íjcyatúme tsá dííbyeéjté íjcyatúne.

10 Muurá médsíjíveé méimítyú déjúcotu Críjtoéjté meíjcyaróme. Áronáa tsá muhdú meíjcyáityú tsúúca Píívyéébe meke ímíáámedi díllónéllííhye.

11 Aane ímíáané mépañe Íapííchó íjcyáhajchíí muurá téhdure meke bóhíítsóiiibye Jetsóokée íbóhíítsódu.

12 Ahdícyane tsáhájuco meímillédú meíjcyáityúne, ámuúha táñahbému.

13 Muurá tehdu meícyahíjcyané meíhvéjtsótúhajchíí méwágóóóveéhi. Áánetu Píívyéébé Apííchó piáábori teene metáhjáhajchíí mepájtyetééhi.

14 Muurá íñe múhdumé tééné túkévéjtsó pañe meíjcyame ímíáané dííbyej tsíímé meíjcyáhi.

15 Aane teene mépañe íjcyame dííbyeke mecáánivámé ménehíjcyáhi: “Líhíyo múúháj Caánij.” Áánéllí tsá dííbyedi menúhnévéityuróne.

16 Ehdu Píívyéébé Apííchó mépañe íjcyáneri méwaajácú ímíáané dííbyej tsíímé meíjcyane.

17 Aane tsúúca dííbyej tsíímé meíjcyame Críjtóo ícúbáhrámeídyú meícúbáhrámeímyé dííbyema máávyéjúúteé Cáání dííbyeke nééné avyéjuri.

18 Muurá ímíáané meícúbáhrámeíhíjcyámé íñe ímíjyaúréjuco meíjcyáíñe Píívyéébé avyéjuri.

19 Páneere muurá díbyeé ípívyéjtsóné téhmehíjcyá múijyú díbye íhñéjteke ávyéjújtsoíñe.

20 Muuráhjáa páneere díbye ípívyéjtsóné tútávaavé díbye ímillédúre.

21 Áronáa ihdyu ímíáávyeíñeí ítsíime meíjcyámeke díbye tsíhdyuréjuco ímíjpyetétsoíjyu.

²² Muurá páneere dibyée ípívyejtsóné tsá ímí néétune. Aane téhmehíjcyá múijyú ímíbaávyeíñé éhne múúne walle itsíímáváné boone ímíbaávyeíñé téhmehíjcyádu.

²³ Áronáa tsá apááñéré teene ícúbáhrámeítyúne. Téhdure mee tsúúca Píívyéébeéjité meíjcyámé pañe íapííchó íjcyaróme méíícúbáhrámeíhijcyáhi. Aame téhdure météhmehíjcyá ítsíímedíi meke idíllómeke dibye tsíhdyuréjuco ímíbájchoíñe.

²⁴ Ehdu méúmiwa néene mecáhcújtsóhajchíí mééma pánééveíñé tehdújuco. Muurá tsane meítsohíjcyáné tsúúca maájtyúmícooca ílluréjuco meíhveténé meíjtsohíjcyánetu.

²⁵ Áánetu meítsohíjcyáné maájtyúmítúné hajchótá tsá meíhvetétú meíjtsónetu.

²⁶ Muurá meíhnáhoótúnéllii Píívyéébe Apííchó meke píáábohíjcyá panévare maáábúcuki. Muurá meere píáábó dííbyeke muhdú metáúmeítyúrónéllii téenere wáájacúratúné mépañétú ihjyúvahíjcyáhi.

²⁷ Aane Píívyéébe páme íjtsaméíyé wájácú néébe waajácú ñná dííbyé Apííchó mépañe íjcyane taúmeíñe. Muurá táúmeíhijcyáné ihñéjité meíjcyámé hallúvú dibye ímillédú meíjcyaki.

Ihñéjíteke Píívyéébe píaabóne

²⁸ Muurá méwaajácú panévare meke pájtyénej téeveri Píívyéébe meke píaabóné ímiáané dííbyeke mewájuryumeke tsúúcajátújucoo ípítyájcámeídyú meke iújcúmeke.

²⁹ Muuráhjáa tsúúcajátújuco dibye meke wáájacúné ihñéjité meíjcyame Íllídyu menééímyeke. Aame cahcújtso múnaa meíjcyámedítyú díibye Ílli ímichi ídyéjúcóejpi.

³⁰ Ehdúu tsúúcajátújuco meke iwáájacúmeke dibye ímiáámedi díllone dííbyé avyéjúejte meíjcyaki.

³¹ Áanéllii Píívyéébe mééma ijcyá meke ípíááboki. Aanéjii ¿múha muhdú meke méénúiyáhi?

³² Muuráhjáa Íllíkye wájuryútuubéré ihvejtsó mewájuryi dibye idsíjíveki. Aabéjii muhdú tsá meke panévaturé píáábóityúne.

³³ ¿Mityá íjcyámé tsaate dibyée meke újcume mewágóóóvéiyóné néémeé? Muuráhjáa tsúúca dibye ímiáámedi meke díllómé hallúrí tsáhájucó ñná íjcyatúne.

³⁴ Aanéjii ¿múha nééjuri mewágóóóvéiyáhi? Muuráhjáa Críjto mewájuryi idsíjívéne bóhiibe ícyooca íavyéjuri Píívyéébe úníuri íjcyaaabe máhallúvú táúmeíhijcyá píáábo.

³⁵ Áanéllii dibye meke wájuryumeke tsá ñná dííbyedítyú dówajcáróityuróne. Muurá méíícúbáhrámeíyonéhji, mávaríjchoháñe, ájyabáane, mewájyamúúvátunéhji, apíchó nééronéhji, téhdure dsíjívé íjcyaróné tsá meke dówajcáróityuró dííbyedítyu.

³⁶ Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé:

Dihñéjité muha meíjcyáné hallútú múúhake dsíjívétsohíjcyáiyómé éhne múúne obééjámuke ditye dsíjívetsódu.

³⁷ Ehdu apíchó nééronéhji métáhjahíjcyá Jetsocríjtó meke wájuryúbej téeveri.

³⁸⁻³⁹ Aane muurá ó waajácú Píívyéébe meke wájuryumeke ñná dííbyedítyú meke dówajcáróityuróne. Muurá dsíjívé íjcyaróne, bóhiime ííñújí hallúrí meíjcyaróne, níjkyéji múnaa íjcyaróme, naavémú íjcyaróme, ííñújiri íhtsútujte ávyéjute íjcyaróme, ícyooca téené pañe meíjcyáronéhji, bóónétu meke pájtyeíñéhji, téhdure caame íévéhóowari íjcyánéhjima ííñújiri íjcyáronéhji tsá meke dííbyedítyú dówajcáróityuró Máavyéjuubée Jetsocríjtoj téeveri dibye meke iwájuryune úújétsómeke.

¹ Aane Críjtoéjpi o íjcyánéllii ámuha cáhcújtsótúmeke o nées ímiááné mityane ámuhádi o ídáátsovéné ímityúne ámuhá hallúri íjcyáneri.

² Tápañe Píívyéébe Apííchó íjcyane waajácú teene múhduúvúra o íjtsúcunúne ídátsó o íjcyane.

³ Muurá ámuha tamúnaa ámuhá imítyú déjúcotu mewágóóóvéíyónéllii ámuhákye o wáýýune oore Críjtodítýú ó wágóóóvéíyá ehdu o méénúneri ámuha mepájtyetéca.

⁴ Muurá Píívyéébe meke tsúúca ítsíímedi díllorómé tsá dííbyeke melléébohíjcyatú Ijraééj tsíiménémúhaabe meíjcyaróme. Áronáa ihdyu méwáábyutáro dííbyé avyéju. Áanélliihyéhjáa muurá méénuube muhdú meíjcyáiñe pityájcójuma taúhbaju. Áhduréhjáa neebe dííbyeke medúúrúvahíjcyámeke tsaímíyé meke ipícyooíñe.

⁵ Muuráhjáa méihde múnáaúvúj tsíiménémúhaabe Críjto míamúnáajpi tsííjú icyánéjcutu. Aabe páné avyéjuube íjcyá Píívyéébe múijyú níjkéváityúné dúúrúvámehíjcyáabe.

⁶ Áronáa Píívyéébe mééma imyéénuíñe néene tsá tsaate méhdityu cáhcújtsotú díityéjúcooro Ijraééj tsíiménémúhaabe meíjcyarómedítýu. ¿Íhya mityá pamévare dííbyeéjté meíjcyátúnéllii tsá ditye cáhcútsohíjcyatúne? Muurá itsúcunúhíjcyámé ípyée íñehdu díbye méénutúné tsúúca díbye méénújúcooróne.

⁷ Muuráhjáa tsá pámeekéré Aavaráaúvúj tsíiménémúháabeke díbye wábyújtsotú díityéj téeveri míamúnáa pájtyetíñe imyéénuíñe. Íllúhjáa muurá neebe dííbyeke: “Daachi Itsáadítýú lííyaatémé íjcyáa páñétúejte díjtsíiménémúhaabe.”

⁸ Ehdu néenetu méwaajácú ímiááné díbye Aavaráaúvúj tsíiménémúhaabe íjcyaróme pámeere Píívyéébeéjté íjcyatúne. Muurá ihdyu ípyée íñehdu díbye dííbyeke ájcuube Itsáaúvudítýú lííyaatémé páñétúejte dííbyéj tsíiménémúhaabe.

⁹ Íllúhjáa muurá neebe dííbyeke: “Ámúhtsikye o néene éévé úújetéijyu dítyáába tsíímávaá wájpííkye.”

¹⁰ Ehdúhjáa muurá Píívyéébe díityétsikye néhdújuco tene páneevéné díityétsima. Aanéhjáa díityétsi hajchi méihde múnáajpi Itsáadívú mewa Rebécá tsíímavá míityétsikye tsáíjýure.

¹¹⁻¹² Aanéhjáa dílléi díityétsikye tsíímávátúné íhdéjuco Píívyéébe néene díílleke: “Ámíáábé ehnííñevu bónebe avyéjuuhi.” Ehdúhjáa neebe díityétsikye muhdú díityétsi íjcyáiñe díityétsimái tene pánéévéétúrónáa íhjyáa ípityájcámeídyújuco.

¹³ Téénetúrehjáa muurá idyé illu neebe tsííñe íwaajácúháámítu: “Jacóóboke ó wáýýú Etsaóoke o wáýýúné ehnííñevu.”

¹⁴ ¿Áanélliihyéhaca ímítyuube dííbye Píívyéébeé? Tsáhaá, tsá ímítyuube díbye íjcyatúne.

¹⁵ Íllúhjáa muurá téhdure neebe Moitséeúvuke: “O ímíllémedi o ídáátsóvémeke ó píááboóhi.”

¹⁶ Tsá muurá méhdityu tene íjcyatú Píívyéébe méhdi ídáátsovéne. Muurá ihdyu íiye ityújkevééllémediíjuco díbye ídáátsovéne.

¹⁷ Muuráhjáa Ejíhtó avyéjuube Paraóóúvuke idyé neébe: “Oorée uke avyéjúúbedívú ó pícyóó uke pájtyénéhjitu pámeere ííñújiri íjcyáné míamúnáa iwáájácu ímiááné íhtsútuube o íjcyane.” Ehdúhjáa Paraóóúvuke neebe Píívyéébeé.

¹⁸ Aabe ímiááné ityújkevééllémedi ídáátsóvéne píaabóhi. Áánetu tsaate illéébone ímíllétúmeke pícyoobe ditye ímíllédú íjcyaki.

¹⁹ Áronáacáubá tsaate nééiyáhi: “Dííbyere meke pícyohdújuco meíjcyámeke ¿íveekí nehíjcyaaabe ímityúmé meíjcyane?” Áronáa tsá mee míamúnáa Píívyéébe iwáájacúdú méénune múhdurá meíjtsúcunúityuróne.

²⁰ ¿Aca muutá mee dííbyema metáhjácatsíki? ¿Aca núpájkííhllo nééiyá téihllóo nójcyómeke íveekí múhdurá ditye nójcyone?

²¹ Muurá núpájkityu nícyoíhíjcyámé piivyété páhduváré ímillédú íñíjcyone. Piivyétémé ímiáané wáábyuta íñíjcyone. Áhdure piivyétémé átérééne wáábyuta íñíjcyone.

²² Muurá Píívyéébe ímillédúré aabúcuíhíjcyá díbye wáágóoímyé múhdurá ícyahíjcyanéhi. Ehdu aabúcuíhíjcyaaabe díityej téeveri iúújétsó íhtsútú, ícyaaýóbaa, íjcyane.

²³ Áánetu tsúúca díbye méhdi ídáátsovémé méijcyá dííbyé avyéjéjte tsúúcajátújucóo meke díbye újcume. Ehdu méénuube mejtéeveri íavyéjé íhtsútú iúújétsoki.

²⁴ Muuráhjáa ihdyu díbyere meke ujcú íavyéjéjte méijcyáímye jodíómudítuu, jodíómú íjcyátúmedítuu, íjcyane.

²⁵ Íllúhjáa muurá díbye nééne Otséa caatúnúhi:

Tahñéjte íjcyátúné miamúnaa ídátsó íícúvératúmé ícyahíjcyámeke ó újcuú tahñéjteréjuco ditye íjcyaki.

²⁶ Téhdure tsiíñe nééneé:

Tahñéjte íjcyátúrómeke áátsíímedíyéjuco o díllóíñe ímiáábé Píívyéébe o íjcyaaabe.

²⁷⁻²⁸ Áánetúhjáa Itsaía néé mee íjraéémudítuu: “Píívyéébe íícúiyéjuco muhdú miamúnaa ííñújiri ícyahíjcyané ímíbájchócooca Íjraééj tsíménémúhaabe ávyetá mityámé íjcyárómedítú uhjéméré pájtyetéehi.”

²⁹ Áhduréhjáa tsiíñe neébe:

Páné íhdéene íjcyané avyéjuube íjcyaaabe Píívyéébe méhdi ídáátsóvétuca tsúúca meke waagóoíyá tsaaté coéváratu éhnée Tsodóómaa, Gomóóraa, íjcyácoomícyu múnáake imyéénudu.

Jodíómú tsá cáhcújtsotú Jetsóoj téeveri mepájtyetene

³⁰ Aane ¿aca muhdú íñe teéne? Muurá jodíómú íjcyátúrómeke tsúúca Píívyéébe dílló ímiáámedi éíjyúu ténéhji éllevu íjcyatúmé bótí dííbyeke cáhcújtsórómeke.

³¹ Áánetu mee íjraéémú métsúúrámeíhíjcyará dííbyé taúhbaju meúraavyémeke díbye meke ímiáámedi díllóiyóneri. Áronáa tsá meke díbye díllotú ímiáámedi.

³² Aane ¿íveekí tsá meke díbye díllotú ímiáámedi? Muurá méijtsúcunúhíjcyá teene taúhbaju meúraavyénetu díbye meke ímiáámedi díllóiyóne. Áronáa tsá tene néhdu méijcyatúne. Áhdure Jetsóópe mééma méénune mecáhcújtsótúnéllí tsá díbye meke díllotú ímiáámedi. Íllure mébáñúmeíhíjcyá éhne múúne nééwáyutu mecábóhcámeíúdú néébeke mecáhcújtsótúnéllíhye.

³³ Íllu muurá Píívyéébe néé íwaajácúháámitu:

Tsióo múnáa pañévú ó pícyoó tsáápiikye éhne múúne nééwáyutu mecábóhcámeímyé maáákityéúdú néébeke. Áábeke cáhcujtsómé tsá íínerí báñúmeíityúne. Ehdúhjáa Píívyéébe nééhií.

10

¹ Ámuúha táñahbému, ó imíllé memúnaa jodíómú pájtyetene. Áánéllí ávyetá íhnáho píáábó díityé hallúvú ó táúmeíhíjcyá Píívyéébeke.

² Ímiáané imíllerómé dííbyeke iúraavyéne. Áronáa tsá ímí ditye úráavyetúne.

³ Tsá ditye cáhcújtsotú Críjtóo mewájuryi dsíjivéné mecáhcújtsómeke ímiáámedi díbye díllone. Imíllerómé iye ímí íjcyáiyóné díityéké ímiáámedi díbye idíllóki.

⁴ Áronáa tsá dííbyé taúhbaju meúraavyémeke díbye ímiáámedi díllotúne. Muuráhjáa ihdyu Críjto mewájuryi dsíjivéné mecáhcújtsómeke díllóobe ímiáámedi.

⁵ Áronáacáhjáa ihdyu Moitséeúvú nées ímiááné Píívyéébé taúhbaju néhdu íjcyámeke díbye ímiáámedi díllóiyóné ditye ipájtyeteki. Áronáa tsá múha ávyeta tene néhdu íjcyáityuróne.

⁶ Áanéllihyé Críjtoj téeveri mepájtyetéeíne díbye méénune mecáhcújtsómeke ihdyu dílloobe ímiáámedi. Aane tsá múu íjtsámeityú Críjtoke níjkyéj pañe íñéhcotéiyóné díbye meke ipíááboki.

⁷ Áhdure tsá múu íjtsámeityú níjkyéné pañe dílbyeke íñéhcotéiyóné díbye meke ipíáábo tehdu téhulle íjcyácóóbekéjivari. Muurá tsúuca mééma dílbye.

⁸ Íllu muurá téenetu nééneé: “Tsúuca ámuháma íjcyájúcooróné pajtyeté teene ámuha mecáhcújtsóne tsíjtyeke meúúbálléiyóne.” Aane muurá muha mecáhcujtsómé íñe meúwáábohíjcyáhi.

⁹ Muuráhjáa Jetsocríjtó dsíjívéebeke Píívyéébe bóhiitsóné méííbúuri mecáhcujtsómé dílbyeke maávyejúúlléne teene tsíjtyeke meúúbálléhajchíí mépájtyetéehi.

¹⁰ Muurá ímiááné méííbúuri mecáhcujtsóné tsíjtyeke meúúbálléhajchíí ímiáámedi meke díbye díllome mépájtyetéehi.

¹¹ Muurá dílbyé waajácúháámitu nééneé: “Dílbyeke cáhcujtsómé tsá íinerí báñúmeityúne.”

¹² Áhdícyane pámeere tsííñe míamúnáama mee jodíómú Jetsocríjtoke mecáhcujtsómé mépájtyetéehi. Muurá tsáápiye páme ávyéjuubéré íjcyaahe píáábohíjcyá pámeekéré dílbyedi tsúúrameímyeke.

¹³ Íllu muurá nééneé: “Dílbyedi tsúúrameímyé pájtyetéehi.”

¹⁴ Áronáa ¿aca múhdutú dílbyedi tsúúrameíyómé dílbyeke cáhcújtsómejivari? Áhdure ¿múhdutú cáhcújtsóiyómé dílbyeke wáajácúmejivari? ¿Kíatú waajácúiyómé teene dílbyedityú íjcyáné uwááboju múha diityéké úúbállémejivari?

¹⁵ Áhdure ¿múhdutú tsaate diityéké úúbálléiyá múha diityéké téénevu pícyóómejivari? Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Maímijyu diitye ímiáájú úúbállehíjcyámej.”

¹⁶ Ehdu Píívyéébé waajácúháámitu tene nééronáa muurá tsá pamévare téeneri íícúvehíjcyatúne. Muuráhjáa Itsaíaúvú néehi: “Píívyéébeéj, ¿a íjcyámé tsaate méuwaábori íícúvehíjcyámej?”

¹⁷ Aane muurá Jetsocríjtodityú íjcyáné uwááboju melléébone ímíñeúvú mewáájácúcooca tsúuca mecáhcujtsóhi.

¹⁸ ¿A téené uwááboju tsáhái múijyú mee íjraéémú melléébotúne? Áánerá tsúuca melléébohíjcyaráhi. Muurá tsííñe Píívyéébé waajácúháámitu nééneé:

Tsúuca pahúllevávú ííñújiri tsújaavéné Críjtodityú íjcyáné uwááboju.

¹⁹ Ehdu Píívyéébé waajácúháámitu nééronéubá ¿mityá tsá mewáájácúcutúne? Muuráhjáa dílbyere Píívyéébe nées íllu Moitséeúvuj téeveri:

Tsííñe míamúnáakéréjuco o pájtyetétsoneri ámuha menómítááváne diityédívú mecayóbaáváteé átéréjte ditye íjcyane ámuha meítsúcunúhíjcyárómedívu.

²⁰ Áhduréhjáa idyé tsííñe dílbyeúvuj téeveri neébe:

Oke wáajácútúné míamúnáa táibúwá íjcyáturómé tsúuca tahñéjté íjcyáhi.

²¹ Áhduréhjáa mee íjraéémudityú Isaíaúvuj téeveri neébe: “Ó nehíjcyará aatye lléébópityúné míamúnáake ditye ookéréjuco iúráávyeki.”

¹ ¿Aanéhaca ehdu menéénellii meke íhvéjtssoobe Píívyéébeé? Tsáhaá. Muuráhjáa oo ámuha múnáajpi Aavaráaúvúj tsíiménémúhaabe ímichi Bejamíí dohjíba múnáajpi o íjcyáábeke újcuúbe.

² Tehdu meke íhvéjtsóíyóóbejíí tsúúcajátújucóhjáa íhñéjté meíjcyaiñé íñéémeke.

³ Muuráhjáa Eríáúvú néehíí: “Píívyéébeéj, díhgyú uubálle múnáake ídsíjívétsóne díicúvé waíjíné wácávyáhcohíjcyáme. Áánetu íñe apáábyeréjucu o íjcyáábeke téhdure oke dsíjívétsóllehíjcyáme.”

⁴ Ehdúhjáa díbye Píívyéébeke néérónáa neébe: “Árónáa muurá íjcyámé 7,000-meva tahñéjté íjcyame ‘Baáa’ némeíñé níjcyotáábeke cáánívahíjcyatúme.” Ehdúhjáa Píívyéébe néé Eríáúvuke.

⁵ Aane muurá íjcyámé tsaate méhdityu díbyeé ídáátsóvéne újcume ímí dííbyeke úráávyehíjcyáme.

⁶ Muuráhjáa meke iwágyúnellii meke pájtyetétsoóbe. Tsáháa ínehjí meméénúnellii mepájtyetétúne. Muurá meere mepájtyetétsómeícyá tsá díbye meke wágyúneri mepájtyetéítyuróne.

⁷ Muurá mee íjraéémú mepájtyetéíyóneri meíjyacunúróme tsáhái mepájtyetétúne. Árónáa íjcyájucóomé tsaate díbye újcume tsúúca pájtyetéme.

⁸ Áánetu dííbyé waajácúháámitu dííbyeke lléébohíjcyátúmedítyú nééneé: “Píívyéébere díityé íjtsaméí mújtatsó dítye íájtyumíjúcooróné iwáájácútuki. Áhdure illéébójúcooróné dítye icyáhcuíjtsótuki. Aame muurá téhdupíyé ícyoóca.”

⁹ Áhduréhjáa Dabííúvú néehíí:

Óvi dítye náhbévácatsíhíjcyané wañéhjíné dahpédú nééne díityéké mújtatsó ímí Píívyéébema dítye íjcyátu díityémá ímítyú tene íníjkévaki.

¹⁰ Óvi íjcyámé éhne múúne hállúvatúme íjcyadu ímítyuháñé díityéké mújtatsómé ímíbáávyétuki.

Ehdúhjáa neebe Dabííúvu.

Jodíómú íjcyáturómé pájtyeténe

¹¹ ¿Aanéhaca íñe ávyéta mújtaréjucu mee jodíómú Píívyéébedítyú meméénune? Tsáhaá. Muurá ihdyu dííbyere Píívyéébe nééjuri ehdu mééma teene jodíómú íjcyatúme téené hóówari pájtyeténetu meííwáne botsíi téeneri metsúúrameíki.

¹² Ehdu Píívyéébeke melléébotúme ímítyú meíjcyaróné píaabó tsíjtyeke jodíómú íjcyátúmeke. Aanéjii awáá muurá dííbyeke meúráávyécooca éhnííñevu píááboíñé pamévakére.

¹³ Aane ícyooca díitye jodíómú íjcyáturómeke o néehíí: Ámuha éllévúu oke Píívyéébe wallóo ámuhakye dííbyé uwáábojúvú o wáájácútsoki. Áané wákimyéí o méénune ímí o íjtsúcunúhi.

¹⁴ Aane tsáijyu múu íñe ámuhakye o úwáábóneri ímí ámuha meíjcyane tsaate tamúnáadítyú ííténe ámuhádú ímíjpyeté ípájtyetéki.

¹⁵ Muuráhjáa múúhakye múu íhvejtsódú Píívyéébe méénúné hóówari tsíjtye múnáa ámuha meíjcyarómé méímíbaavyé tsaímíyéjucu dííbyema ámuha meíjcyaki. Aanéjii muurá muha dííbyema meímíbaávyécooca mébóhííteé tsúúcajáa dsíjívemédú muha menéérome.

¹⁶ Muurá tsáoobíráutu pááaho meméénuho ímí néhajchíí páneere ímíhyeé. Áhdure úméhe bájkyé ímí néhajchíí páheere ímíhyeé. Áhdúu muurá méíhdé múnáajpi Aavaráaúvú Píívyéébeéjpi íjcyánellii téhdure mee dííbyedítyú mellíyaatémé méíjcyá Píívyéébeéjté íñe múhdumé dííbyeke mecáhcuíjtsóme.

¹⁷ Muuráhjáa páñétúehe oríívóhé wajcánédú muuha jodíómú menéérómedítýú tsaatéké waagóoobe diityéjúcooro páñétúejte ihñéjte muha meíjcyárómedítýu. Áámé cápayóóvéé ámuhakye díbye újcume ámuha méijcyá éhne múúne bájú oríívóhe wájcá ímiááhetu mecámahjácódu. Áánéllí muurá ámuha téhdure Píívyéébeéjte íñe muha meíjcyadu.

¹⁸ Áronáa ihdyu méijtsúcunúmeídí muha páñétúejte meíjcyárómé ehñííñevu ámuha meíjcyane. Muurá múúhadítýú ámuha méejécunú éhne úmehe tébajkyéjitu éjécunúdú ímichi tujkénúejte muha meíjcyánéllííhye.

¹⁹ Íhya mityá ámuha menééhií: Diityéjúcooro páñétúejte íjcyárómeke íhvéjtsóne meekéréjucó díbye újcune diityé cápayóóvé.

²⁰ Ihdyúhdée tehdújucó múúhakye díbye íhvejtsóné muha mecáhcújtsótúnéllííhye. Áámé cápayóóvéé ámuhakye újcuube ímí dííbyeke ámuha mecáhcújtsónéllííhye. Aame téííbúwá meíjcyá. Mémítýájkímeyéídí tééneri.

²¹ Muuráhjáa páñétúejte ihñéjte muha meíjcyárómedi ídáátsóvétuubéré múúhakye íhvejtsóhi. Aabe téhdure ámuhadí ídáátsóvéíyónejíí ímítýú ámuha dííbyema meíjcyáhajchííjyu.

²² Muurá Píívyéébe ímiáábé dííbyema ímí meíjcyámema. Áánetu ímítýú meíjcyámeke múhdurá íjtsúcunúube. Áánéllí ímiááméré meíjcyaco tsúúcajáa ámuhakye díbye újcume. Ímí ámuha meíjcyátúhajchíí tsáhájucó ámuhadí díbye íícúvéityúne.

²³ Muurá tamúnáa ímíábávyéhajchíí diityéké újcúíbye. Muurá piivyéteebe tsiíñe diityéké iújcune.

²⁴ Muuráhjáa ámuha tsííñe míamúnáa meíjcyárómeke díbye újcume ámuha méijcyá éhne múúne bájú oríívóhe wájcá ímiááhetu cámaavédu. Aanéjii muurá tamúnáa ímichi awáá ihñéjte íjcyámeke tsiíñe újcúíbye.

Nihñéré ijraéémú pájtyeténe

²⁵ Ámuúha táñahbémut, ó imíllé ámuhakye o úúballéné muhdúhjáa mepájtyetéíñe Píívyéébe wáájácúratúné Críjtoj tééveri méénune. Áronée tamúnáa tsá cáhcújtsotú téené hóówari ámuha tsííñe múnáa dííbyeke cáhcujtsómé mepájtyetéki. Ááneri ihdyu mémítýájkímeyéídíñe.

²⁶ Muurá téhdure tamúnáadi ídáátsóvéne píáábóíibye ditye ipájtyetéki. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Tsióo múnáa ijraéémudítýú íjcyáiibye tsaapi diityéké pájtyetétsoóbe. Aabe waagóoó diityé ímítýu.

²⁷ Ehdu diityéké ó ímíábajchoó ópée o néhijcyádújucó. Ehdu néene Píívyéébe waajácúháámitu.

²⁸ Aane tamúnáa jodíómú tsaríllé Críjtóo mepájtyetéíñe méénúné uwááboju téénej tééveri ámuha jodíómú meíjcyátúrómeke téhdure Píívyéébe ipíááboki. Áronáa ihdyu tsá díbye íhvéjtsóturó múúhakye. Muurá mityane múúhakye wájyuube múúhá íhdé múnáaúvukée ihñéjtedívú imyéménúnéllííhye.

²⁹ Aabe íñéhdú imyéénúnéllí tsá ihñéjteke íhvéjtsotúne. Téhdure meke ipíaabóné tsá díbye dójtúcutúne.

³⁰ Áábekée muurá tsá ámuha melléébohíjcyatúne. Ahdu muurá ícyooca tamúnáa téénej tééveri díbye ámuhadí ídáátsóvéne ipíááboki.

³¹ Áané boone téhdure ámuhadíí ídáátsovédú diityédí ídáátsóvéne píáábóíibye ditye icyáhcújtsoki.

³² Muurá dííbyere Píívyéébe meke pamévá míamúnáake íhvejtsó dííbyema múhdurá meíjcyá pámehdíyé méhdi ídáátsóvéne tsahdúré meke ipíááboki.

³³ Aabe íhtsútuube íjcyaaabe panévare wáájacuube muhdú meke túkévétsohíjcyané mewáájacúiyonévú tsá méíjtsaméí úújetétúne.

³⁴ ¿Mityá íjcyámé tsaate dííbyé íjtsaméivu úújetémej? ¿A íjcyámé tsaate dííbyeke úwaabóiyóme?

³⁵ ¿A íjcyámé tsaate tsíeménevu ditye dííbyeke ájcúnéllíi téené píaméí díbye píáábohíjcyáme?

³⁶ Muuráhjáa ihdyu páneere dííbyere Píívyéébe ípívyejtsóné dííbye tájpíyé íjcyáhi. Áané avyéjuube dííbye. Ahdícyane metsu dííbyeke maávyéjútso paíjyuvaré mújyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

12

Píívyéébe túkevéjtsójú pañe meíjcyane

¹ Ahdícyane, ámuúha táñahbému, Píívyéébe mítyane meke ídaatsóllénéllíi ámúhake o néé dííbyedívú ámuha meíhvéjtsámeíne dííbyé túkevéjtsójú pañéréjuco ámuha meíjcyame dííbyeke meúraávyé muhdú díbye ímillédu. Ehdu muurá ámuha meíjcyáneri dííbyeke méduurúváiyáhi.

² Tsá múu íjcyájúcootú íne íjiri míamúnáa múhdurá ícyahíjcyádu. Mécápayóóvé ámúhá íjtsaméí ámuha mewáájacu tsáimíyé meíjcyáiyóné Píívyéébe ímilléne.

³ Muuráhjáa meke ídaatsóllédú íjcyaaabe oke picyóó ámúhá uwááboobe o íjcyaki. Aabe ámúhake o néé ámuha meíjtsúcunúmeítyu panévare ámuha mewáájacúne. Múu ímíñeúvú íjcyáne íjtsaméí dííbyeke icyáhcuíjtsóneri.

⁴ Muurá méjpi pívátsihíjvá íjcyane tsá tsané wáábyutaré íjcyatúne.

⁵ Ahdu Críjtoéjté pívameva meíjcyarómé tsáápihdyuré menéeme mépiáábócatsíhijcyáhi.

⁶ Áamekéé Píívyéébere ímillédú meke ájcúneri mépiívyeté páhduvare nénehji meméénune. Áanéllíi tehdu nénehji meméénuhíjcyá ímíñeúvú meíjtsámeíñema. Muurá tsaate íná pájtyeíñe íhdéjuco iwáájacúné úúbállehíjcyámé tehdújuco úúbállehíjcyané dííbyeke icyáhcuíjtsódú íjcyame.

⁷ Áhdure tsíjtyeke ípíaabóné píívyetémé múu ímíñeúvú píaabóhi. Áhdure iúwaabóné píívyetémé múu ímíñeúvú úwaabóhi.

⁸ Áhdure múhdurá néemeke ímíjpyetétsóné píívyetémé múu ímíñeúvú meenúhi. Tsáneetu píhtómeke ípíaabóné píívyetémé múu píaabó pájúvatúmére. Tsaatéké ityúkévejtsóné píívyetémé múu ímíñeúvú túkévejtsóhi. Ídáátsómeke ípíaabóné píívyetémé múu píaabó ímíjyuuri.

Muhdú Críjtoéjté íjcyáiyóne

⁹⁻¹⁰ Ámúhake o néé ámuha mewáájycatsí pamévamáyé muhdú tsané nahbémú wáájycatsídyu. Ááne máavyéjúllejcatsí panévátúre. Ímítyúneri íícúvetúmé ímíáánéré méúraávyé ímí ámuha meíjcyaki.

¹¹ Óvéheetúmé ímíñeúvú meméénú Píívyéébeke ámuha meíícúvéne wákimyéi.

¹² Aame múu ímíjyúú ímí ámúhá úmíwa néénéllíihye. Íícúbáhrámeíyóné múu íáábúcúne óóchévetúmé paíjyuvaré íhíjyúvahíjcyá Píívyéébema.

¹³ Áhdure tsíjtye dííbyeéjté íjcyámeke mépiáábohíjcyá ditye píhtónéhjitu. Ámúhake ááhívémeke múu tsáimíyé waatsúcúhi.

¹⁴ Tsaate ámúhake tsaríllérómeke tsá múu tsarílletúne. Íllure múu díityé hallúvú píáábó táúmeí Píívyéébeke.

¹⁵ Áánetu ímíjyúúmema múu téhdure ímíjyúúhií. Kímóóveri íjcyámema múu kímoovéhi.

¹⁶ Mépiáábojcatsí ímíñeúvú pájúvatúmére. Tsá múu iye iéllevu ávyéjuuháñe ipíúváne ‘mityáhmityá’ néetune. Múu pamévamáyé tsahdúré nahbéváhi. Tsá múu íjtsúcunúmeítýú pámé ehniíñevu iwáájacúne.

¹⁷ Tsaate ámuhakye ímityúné méénúmeke tsá múu píámeítýúne. Múu ímiáánéré meenú ímí ditye ámuhakye íjtsúcunúki.

¹⁸ Tsaímíyé meíjcyá pamévamáyé úhbájcatsítýúme.

¹⁹ Ámuúha táñahbému, tsaate ímityúné ámuhakye méénúhajchíí tsá múu íjyácunútú diityéké iáhdó iújcúíñeri. Múu íhvejtsó Píívyéébere muhdú iwáájacúdú diityémá ímíbáichoki. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé: “Ooréi ó ícúbáhraá ímityúné ámuhakye méénúmeke. Ehdu o néé Píívyéébe o íjcyáábe.”

²⁰ Áhdure idyé tsiiñe nééneé: “Ámuhakye múnáájtsórómeke mépiáábó panévatúre. Ditye ájyabáávatéhajchíí múu májchotsóhi. Ditye iádóíyóneri íjcyáhajchíí múu íjchóhi. Ehdu ámuha diityéké tsaímíyé meíícúvéhajchíí muurá ílluréjuco ditye núcójpíveíñe ámuhakye íñéhníllehíjcyáneri.” Ehdu muurá meke úwaabóné Píívyéébe waajácúháámitu.

²¹ Áhdícyane ímityunévú métáhjátsámeídíñe. Múu ímiááméré íjcyáíyóneríyé tsúúrámeí ímityúné ámuhakye idyómájcótuki.

13

¹ Múu avyéjuullé pámeere méiiñújí ávyéjútéke. Muurá Píívyéébere diityéké pícyoome íjcyá patsíhíjvári.

² Aame néene lléébotúme muurá tsá Píívyéébeke ávyejúúllétúne. Aane ehdu néemeke téené hallútú ícúbáhraímyé diitye ávyéjute.

³ Árómedi ímí meíjcyame tsá meíllityétúne. Áánetu ímityúné méénuhíjcyámé diityéké illíhi. Aane ámuhá hallúrí ímityúné íjcyátu ímiááméré meíjcyá muhdú diityé taúhbajúúné néhduú. Ájyú ímí ámuha meíjcyááhi.

⁴ Muurá Píívyéébere pícyóó diityéké téénevu diityé túkevítso pañe ímí meíjcyaki. Áánéllii ímityúné méénuhíjcyámé diityéké illíhi. Muurá tsá pevénéré ditye úvanúítýuró ímityúné méénúmeke.

⁵ Áánéllii múu avyéjuullé diityéke. Tsá múu ditye ámuhakye ícúbáhráíyóné apííchoríyé ávyejúúllétúne. Múu avyéjuullé diityéké muhdú Píívyéébeke maávyejúúllédú dííbyeréé diityéké pícyóónéllíihye.

⁶ Ááne iiná néetuméré mááhdohíjcyá méiiñújí avyéjúbé wáábyuta ditye áhdótsohíjcyané Píívyéébere diityéké pícyóómé túkevítso pañe meíjcyánéllíihye.

⁷ Múu pamévakéré ajcú diityé wáábyuta íjcyanévu. Áhdure ámuhakye piáábó táúmeímyeke mépiáábo. Méiiñújí avyéjute meke áhdotsóné múu diityéké iávyejúúlléne áhdóhi.

⁸ Tsá múu tsaatédítýú íñáhjíhenúné áhdotúme íjcyatúne. Múu áhdójucóóhi. Muurá Píívyéébe taúhbaju néhdu meíjcyame tsíjtyeke méwajyúhi. Imíleebe muurá pamévamáyé mewájýjcatsíñe.

⁹ Muurá dííbyé taúhbajúúné néehíí: “Tsá múu íhdícyáméhjima dómácójcatsítýúne. Tsá múu dsíjívétotú míamúnáake. Tsá múu nánívatúne. Tsá múu állíuutúne. Tsá múu ímityúneri úmúúpívyetúne.” Ehdu Píívyéébe taúhbajúúné néhdu meíjcyá tsiiñe illu néé dííbyé taúhbaju: “Pamévakéré múu wajyú muhdú u wájýúmeídyu.”

¹⁰ Muurá ímiááné pamévake mewájýyume tsá mújýú ímityúné meméénúítýuróne. Aane tehdu meíjcyame meíjcyá dííbyé taúhbaju néhduú.

¹¹ Áánéllii metstu meíjcyá téñbúwá muhdú díbye ímillédu. Tsúuca muurá píhíne nepájtyetémé tsíhdyuréjuco meímíáávyéíñe.

12 Muurá ímityúné meícyahíjcyáné tsúúca nijkévaríjyuco. Áánéllii óvíjyacóóné tehdu meícyahíjcyáne. Métsu metsúúrámeí muhdú ímí meíjcyáíyóneri téénetúréjuco mebohówaúcunúki.

13 Métsu panévaturé ímiááméré meíjcyá ímityúnetu menéétsámeityuki. Óvíjyacóóné mewáñehjíváténé pañe mellíyícyávehíjcyáne. Áhdure óvíjyacóóné ihdícyáméhjima medómácócatsíhíjcyáne. Óvíjyacóóné menéhnílléjcatsíñe menómíutáávahíjcyáne.

14 Métsu Ávyéjuube Jetsocríjtodívduréjuco meíhvéjtsámeí díbye meke túkëvejtsómé ímí meíjcyaki. Óvíjyacóóné meímillédú meíjcyane.

14

Tsá meíhgyúváyuró ménahbémudi

1 Tsaate Píívyéébeke cáhcújtsorómé ímí dílbyé uwááboju wáájácútúmema tsá múu táhjácatsítyú téeneri. Tsáímíyé múu nahbévájcatsí díityéma.

2 Muurá íjcyámé tsaate pamévakéré dóómeé. Áánetu íjcyámé tsijtye Píívyéébe uwááboju ímí wáájácútúme pamévakéré idyóóiyóné múhdurá íjtsúcunúne pevène mājchóre mājchome.

3 Aane panévare dóóme tsá múu múhdurá íjtsúcunútú tsijtye ténehji dóótune. Áhdure panévare dóótume tsá múu íhgyúvatú panévare dóómedi. Muurá idyé díityéké Píívyéébe wajyú téhdure ihñéjté íjcyámeke.

4 ¿Aca muutá mee muhdú Píívyéébeke tsijtye úráávyéneri meíhgyúvaki? Óvíi ihdyu dílbyere néé dítye muhdú íjcyane. Tsáijyu múúne ímí íjcyáme, ¿mityá tsáhaáj? Muurá ihdyu dílbyere piivyété díityéké ípíaabóné dítye ímí íjcyá muhdú íjcyáiyódu.

5 Muurá íjcyámé tsaate kéjcoojí dílbyeke idyúúrvahíjcyáné éhnííñevu ímí íjtsúcunúme. Áánetu íjcyámé tsaate pajcóójívaré idyúúruváné ímí íjtsúcunúme. Aane ihdyu óvíi ímíllejcoójí dílbyeke dúúrvahíjcyámé téjcoojí duurúváhi.

6 Áhdure panévare dóóme óvi dóóhií. Áánetu panévare dóótume óvi tsá dóótune. Muurá pevène mājchó íjcyároné hallúvú Píívyéébeke téhdujtsóme. Áhdure tsijtye téhdujtsó dó hallúvu. Ááneri muurá pámeere tsahdúré ávyéjutsó dílbyeke.

7 Tsá muurá meere meímillédú meíjcyatúne. Muurá Píívyéébere meke picyóó dílbyeke mebohówájtsoki. Aame médsíjivé díbye ímílléjyju.

8 Muurá mebohííne hajchótá meíjcyá dílbyé hójtsiri. Aame medsíjívécoca téhdure tsá kiávú dílbyedítyú mepéétune. Muurá dílbyemáyé meíjcyá dílbyeéjté meíjcyánéllíhye.

9 Téénéllíhyée muurá Críjto dsíjíveebe tsííñe bohííhií. Aabe muurá téhdure dsíjívétúmei dílbyé cahcújtso múnaa íjcyámé avyéjuube. Áhdure dílbyé cahcújtso múnaape íjcyame tsúúca dsíjívéjúcóomé avyéjuube dílbye.

10 Aanéjii tsá múu ámúhá nahbémú cahcújtso múnaa múhdurá íjcyáneri íhgyúvatúne. Tsá múu díityé piivyétetu néétune. Muurá pámeere mépíhcyááveé Críjtdívú díbye meke íñéé ímiáané muhdú meícyahíjcyáne.

11 Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé:

Píívyéébe o íjcyáábeke pámeere míamúnaa iwáájácúne táúmiwávú imíhmoúbáne oke durúvaáhi.

12 Aane muurá pámeere méúúbálleé dílbyeke muhdú meícyahíjcyáné meke díbye díllóijyju.

Tsá ménahbémuke metútávájtsóityúne

13 Áánéllii tsá múu tsaate múhdurá íjcyáneri íhgyúvatúne. Métsu ímiááméré meíjcyá ménahbémú Píívyéébeke cáhcújtsónetu díityéké metútávájtsótuki.

¹⁴ Muurá Críjtoéjpi o íjcyaaabe ó waajácú panévare medóórone muhdú néétune. Áronáa tsaate panévare medóóne ímityúne íjtsúcunúme óvi tsá dóótune.

¹⁵ Aane teene dóótúmeke ámuha medóóneri métútávajtsóhajchíi muurá tsá ámuha di-ityéké mewájjutúne. Áánéllii múu téibúwá ijcyá ámuha tsaatéke memújtátsótu téhdurée diityé wájjuri Críjto dsíjivémeke.

¹⁶ Aame tsáma ménéétsámeídí tehdujúcooro néerone ámuhadívú ímityú ítsúcunúhíjcyámeídí.

¹⁷ Muurá Píívyéébe avyéjéjte meíjcyame tsá apáañéré méjpi téene tájpi íjcyáneri metsúúrámeítyuróne. Téhdure metsúúrámeíyá díbye Íapííchó mépañévú pícyóónej téeveri ímíjjyuri tsaímíyé meíjcyáíyóneri.

¹⁸ Ehdu muurá Jetsocríjtoke meúraavyéné Píívyéébe ímí íjtsúcunúhi. Téhdure míamúnaa ímí íjtsúcunúhi.

¹⁹ Ahdícyane metsu dííbyeéjté meíjcyame mepíáábójcatsíyóneri metsúúrámeí tsaímíyé meíjcyame dííbyeke meúraávyeki.

²⁰ Áánéllii médohdí ámuhá nahbémú dóótunéhjí Píívyéébeke dítye úráávyénetu ámuha di-ityéké metútávajtsótuki. Tsáháturo dooháñe ímityúne íjcyatúne. Áronáa tsaate ménahbémú ímityúne íjtsúcunúne médohdí dítye íténáa diityéké ámuha metútávajtsótuki.

²¹ Áánéllii tsá dítye dóótunéhjí medóóítyuróne. Áhdure tsá maadóítyuró ávyéjjpacyóné diityéké metútávajtsótuki. Panévare ímityúne dítye íjtsúcunúnehjí tsá meméénútyuró Píívyéébeke dítye úráávyénetu diityéké metútávajtsóíyónéllíhye.

²² Áánetu tsane ámuha meméénune ímí tehdujúco ámuha meíjtsúcunúne múu meenúhi. Áronáa ihdyu tsá múu téeneri tsíjtyeke pátsárijcyotúne. Muurá íné ímíjyaú méijcyá ímityúnetu ménéétsámeítyúme.

²³ Muurá tsaate ímityúne íjtsúcunúroné idyóhajchíi tsúúca ímityúne meenúhi. Panévare ímityúne meíjtsúcunúroné meméénúhajchíi muurá tsúúca ímityúne mémeenúhi.

15

Tsíjtyeke mepíaabóne

¹ Aane tsúúca ímí Píívyéébeke mecáhcujsómé metsu mepíáábo eene dííbyeke cáhcújtsorómé múhdurá ítsúcunúhíjcyámeke dítye ímíñeúvú iwáájácuki. Tsá meere ímí meíjcyáíyóneri metsúúrámeítyuróne.

² Áánéllii metsu mepíáábo tsíjtyeke dítye éhnííñevu ímí Píívyéébeke iúraávyeki.

³ Tsáháa muurá Críjto íjyácunútú iye tsaímíyé íjcyáíyóneri. Muuráhjáa dííbyeke pajtyéné Píívyéébe waajácúháámitu illu tene néhdújuco: “Úhdi úúhívatémé óhdíjuco úúhívatéhíjcyáne.”

⁴ Ehdúhjáa páneere Píívyéébe caatúnútsohíjcyá meke tene úwáábónej téeveri óóchévetúme méitsohíjcyá íné ímíjyaú dííbyema meíjcyáíñe.

⁵ Muurá piivyéteebe meke ipíaabóné mávaríjchojúúné maáábúcuki. Aabe ihdyu óví ámuhakye píaabó ámuha ímí meíjcyá panévaturé muhdú díbye ímillédú Críjtóo ícyahíjcyádu.

⁶ Aame máávyejújtsó dííbyeke Máavyéjuube Jetsocríjtó Caaníkya.

Jodíómú íjcyátúrómeke ímíáájú úwáábómeíñe

⁷ Ímíñeúvú múu nahbévajcatsí muhdúhjáa Críjto meke náhbevádú téeneri Píívyéébeke maávyejújtsoki.

⁸ Muuráhjáa múúhá íhdé múnáaúvuke Píívyéébe néhdújuco Críjto tsááne muuha jodíómuke ipíááboki. Áánetu méwaajácú muhdú íñéhdú ímíááné díbye méénune.

⁹ Áhdurée tsaabe ámuha jodíómú meíjcyáturómedi ídáátsóvéne dibye ámuhakye pájtyetésóné hallúvú dííbyeke ámuha meðuúrúvaki. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Uke o ávyéjytsóné dúúrúvaabéré ó mátsívahíjcyáá jodíómú íjcyáturómé pañétu.

¹⁰ Áhdure tsiíñe nééneé:

Pámeere jodíómuma jodíómú íjcyáturómé méímijyúúvé tsamééré Píívyéébeéjté ámuha meíjcyame.

¹¹ Téhdure tsítsihdyu nééneé:

Pámeere panévá iñújíñe múnáa máávyejútsó Píívyéébeke.

¹² Téhduréhjáa Itsaía dííbyere Píívyéébe tókévéjtsóneri illu caatúnúhi:

Itsaíj tsiiménémúháábedítýú íjcyáiíbye tsaapi téhdure jodíómú íjcyáturómé avyéjuube íjcyáabe. Áábedívú cátsípááveímye. Ehdúhjáa Itsaía caatúnúhi.

¹³ Áhdícyane óví Píívyéébeke ámuha mecáhcújtsómeke ímíjyúúvétsoobe tsáímíyé ámuha meíjcyaki, dííbyé Apííchó ámuhá pañe íjcyánej tééveri ímí dííbyema meíjcyaiíñe ámuha meíjtsoki.

¹⁴ Muurá ó waajácú dííbyé icyánéjcu tsúúca ámuha táñahbémú mewáájácúnéllii mepíáábócatsíhijcyáne. Aame ímí tehdújuco ámuha meúwáábócatsíhijcyáne.

¹⁵ Aane íñe íhyaami ámuha élleu o cáatúnúháámí pañe ámuhakye o néé ámuha maábájíñvétu muhdú Píívyéébeke meúraavyéne. Íllu íñe ámuhakye ó úwáábohíjcyá iwáábyudúu múhdurá o nééróóbeke Píívyéébe oke níwaavénéjuco.

¹⁶ Okée muurá níwááveebe ámuhakye jodíómú íjcyáturómeke o úwáábo Jetsocríjtoj tééveri mepájtyetéíñe mééma dibye méénúné uwááboju. Aane táwákimyéí íjcyaaabe ámuhakye ó úwáábohíjcyá Píívyéébema ámuha meímíjpyetéki. Muurá dííbyé Apííchoj tééveri ámuha meímíbaávyémeke ímí íjtsúcunúíbye.

¹⁷ Aane íñe Jetsocríjtoéjpi o íjcyaaabe Píívyéébeke o íícúvéneri ó ímíjyúúhií.

¹⁸ Muurá tajtyééveri méénuhíjcyaaabe méénuráítyúronéhjí téenetu ámuha jodíómú íjcyáturómé mecáhcújtso dííbyeke.

¹⁹ Ehdu ó méénuhíjcyá panévare dííbyé Apííchó píááboríye. Aane tsúúca pahúllevaré ó úwáábohíjcyá Crijtóo mééma mepájtyetéíñe méénune Jerotsaréetu Irííricó iñújívújuco.

²⁰ Aane ó imíllé o úwaabóné dííbyeke waajácútúmeke. Áánéllii tsá o úwaabójúcootú tsúúca tsaate uwáábohíjcyátsíhji múnáake.

²¹ Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé:

Múijyú dííbyé uubállé lléébohíjcyatúmé dííbyedítýú íjcyané uwááboju illéébone cáhcújtsoóhi.

Róómávu ipyééíñe Páávoró íjtsámeíñe

²² Ehdu íñe tsaate múijyúikyé Crijtodítýú íjcyané uwááboju lléébótúmedi o íjívénéllii tsá o píívyetéhíjcyatú ámuhakye o ááhíveténé mítyane o ímíllérónáaaca.

²³ Árone íñe múhdúne píjcyájucó ámuhakye o ájtyúmíyóneri o íjyácunúhíjcyaaabe tsúúca ó nijkévá íllé iñújíñe múnáake o úwáábónetu.

²⁴ Aabe Ejpááñá iñújívú o péécooca ámuhakye ó aahíveíñuúhi. Átsihdyu o péébeke óví ámuha oke panévaturé mepíaabó ímí o úújetéki.

²⁵⁻²⁶ Áronáa tujkénúí ó úlléje Jerotsaréeri téhulle ménahbémú íjcyámeke Matsedóóniámá Acááyá iñújíicuri íjcyané cahcújtso múnáa píáábóne dsíidsidívú o ájcutéébe.

²⁷ Imíllémé ícyánéjcutu ipíaabóné téhulle íjcyané cahcújtso múnáake. Muuráhjáa ímichi diitye jodíomodítýú teene pajtyeté uwááboju tsújaavéné diityédívú úújetéhi. Áánéllii tehdújuco diityéké ditye panévaturé píáábóiyóne.

²⁸ Ahdícyane óvíi teene dsíidsi Jerotsaréevu o pícyóhjené boonétú Ejpaáñavu o péébe ámuhakye ó aahíveíñúhi.

²⁹ Muurá ó waajácú ámuhadívú o úújetécooca meímíjyúúveíñé mítyane Críjto meke píáábohíjcyáneri.

³⁰⁻³¹ Ahdícyane, ámuúha táñahbému, muurá íñe Máavyéjuube Jetsocríjtoéjté meíjcyame méwajyújcatsí Píívyéébé Apííchó meke píáábóneríye. Áánéllíi ámuhakye o nées táhallúvú dííbyeke ámuha píáábó métaúmeí oke díbye ityéhme cáhcújtsótúné míamúnaa ímityúmé íjcyame oke ityútávajtsótu téhulle Jodéa íiñújiri íjcyame. Áhdure métaúmeí diitye Jerotsaréri íjcyané cáhcújtso múnáa hallúvú ímí dítye íjtsúcunú diityé éllevu dsíidsike o tsájtyene.

³² Aane óvíi Píívyéébe ímílléhajchíi ámuhadívú o úújetécooca ímí ménahbéwajcatsíhi.

³³ Ahdícyane óvíi ámuhakye píááboobe íbúwajíi ámuha meíjcyaki. Ehdu teéne.

16

Páávoró pítyajcóné

¹ Téhdure ménaalle Péébe Tséékeréa cóómiyi íjcyané cáhcújtso múnáake píáábohíjcyalle ámuhakye aahívéteéhi.

² Áálleke ímíñeúvú méwaatsúcucu Máavyéjuube Jetsóo mémeri muhdú dííbyé cáhcújtso múnáa meíjcyame mewajyújcatsídyu. Ááne mépíááboco ímíñeúvú panévaturé íñe tájpi dílle íjcyáíñetu. Muurá tsaatéke ípíáábóné tsanéjcuvu téhdure oke píáábohíjcyalle.

³ Téhdure ámuhakye o nées Píritsíríama Akííramútsikye ámuha meúúballe diityétsikye o dúúruváne. Diityétsíi oke píáábohíjcyá Jetsocríjtó uwááboju o úwáábónetu.

⁴ Áhdurée oke pájtyetétsumútsí apíchó néenetu. Áánéllíi ó téhdujtsó diityétsikye. Téhdure tsijtye jodíómú íjcyatúmé cáhcújtso múnáa téhdujtsó diityétsikye.

⁵ Téhdure diityétsi jávú diityétsima píhcyáávehíjcyané cáhcújtso múnáake ó duurúváhi. Téhdure táñahbévaabe Epéénetóké ó duurúváhi. Dííbyé muurá Acááyá íiñúji múnáadítyú cáhcújtsótujkénú Críjtoke.

⁶ Téhdure Maaríake ó duurúvá éhnée mítyane ámuháma wákímyeíhíjcyálleke.

⁷ Téhdure ó duurúvá tamúnáajtétsí Adoróónicómá Joníamútsikye, diityétsimáa cúvéhóójari muha meíjcyámútsikye. Diityétsíhjáa táíhdéjuco cáhcujtsóné Críjtoke. Áamútsikye uwáábojte ímí íjtsúcunúhi.

⁸ Áhdure Píívyéébeéjpi tsijpi táñahbévaabe Áápiríake ó duurúváhi.

⁹ Téhdure Obáánoke ó duurúvá Jetsocríjtó uwááboju muha meúwáábohíjcyánetu múuhakye náhbénuhíjcyáábeke. Téhdure mítyane o ívámeííbyeke Etáákikye ó duurúváhi.

¹⁰ Téhdure Apééré ímí Críjtoke úráavyehíjcyáábeke ó duurúváhi. Téhdure Arijtóóboró hájkímuke ó duurúváhi.

¹¹ Téhdure tamúnáajpi Herodíooke ó duurúváhi. Natsíitso hájkímú Píívyéébeéjté íjcyámeke idyé ó duurúváhi.

¹² Téhdure ó duurúvá Tripéénamúpíke Tripóótsama téénere Píívyéébé uwááboju méénuhíjcyámúpíke. Téhdure ménaalle Péétsida tééne wákímyeí méénuhíjcyálleke ó duurúváhi.

¹³ Téhdure ó duurúvá Róópóke Ávyéjuube Jetsocríjtoéjpi íjcyáábeke. Tsííjjuke idyé ó duurúvá ávyeta waharódú o íjtsúcunúlleke.

¹⁴ Téhdure ó duurúvá Atsíícritoo, Peregóótee, Hééremaa, Paatoróóbaa, Hééremee, éhdúmema pámeere tsijtye íjcyámeke.

¹⁵ Téhdure ó duurúvá Piróórogoo, Jóóriaa, Neréoke íñáállemaa, Oríípa, éhdúmema tsijtye cáhcújtso múnáa íjcyámeke.

¹⁶ Téhdure pámeere ílle íjcyáné cahcújtso múnáa ámuhákye duurúváhi. Ahdícyane óví téhdure ámuha mewáýjycatsíñe méduurúvájcatsíhi.

¹⁷ Ámuúha táñahbému, téñbúwá meíjcyá eene múhdurá íjtsaméi néeme ímí Píívyéébeke ámuha meúraávyénetu ámuhákye tútávájtsóíyómeke. Muurá íñe ámuha mewáájácúné uwááboju tsíñejcúvúré úwáábohíjcyáme. Áánéllí tsá múu tehdu néémedívú pííhitúne.

¹⁸ Tsá muurá tehdu néeme Máavyéjuube Jetsocríjtoke íícúvetúne. Muurá iiye tsaímíyé íjcyáíyóneríyé tsúúrámehíjcyáme. Aame pánehjídú íihjyúváne íllure mútátsohíjcyá ímí wáájácútúmeke.

¹⁹ Áronáa tsúúca mityame waajácú ímí Píívyéébeke ámuha meúraavyéne. Ááneri ó imíjyúú mityane. Ahdícyane óví ámuha mébóhówaúcunú ímíáánéré ámuha meméénúnetu, tsá ímítyúnetu.

²⁰ Muurá Píívyéébe ámuhá pañévú picyóó ámuha tsaímíyé meíjcyáíñe íjtsaméi. Aabe ámuháma táhjaá Naavéneke ámuhákye díbye imújtátsótuki. Aane óví Máavyéjuube Jetsocríjtó ámuhákye píaabóhi.

²¹ Téhdure ámuhákye ó úúballé táwákimyéityu oke píáábohíjcyabe Timotéo ámuhákye dúúruváne. Téhdure tsijtye tamúnáa ámuhákye duurúvá Róótsioo, Jatsóoo, Tsotsíipatee, éhdume.

²² Téhdure páñetu íhyaami cáátúnuube Téétsio ámuhákye duurúváhi.

²³ Téhdure Gááyo ámuhákye duurúvá dííbyé jari o íjcyáabe. Tééjavu muurá cahcújtso múnáa dóbéévehíjcyáhi. Téhdure icyoomí dsíídsí tehmeébé Erájtoma ménahbe Wáátómutsi ámuhákye duurúváhi.

²⁴ Aane óví Máavyéjuube Jetsocríjtó ámuhákye píaabóhi. Ehdu teéne.

Píívyéébe medúúruváne

²⁵ Ahdícyane metsu medúúruva Píívyéébeke. Díbye ihdyu piivyété ámuhákye ityúkëvejtsóné ímí ámuha meúraávye Ílli Jetsocríjtó uwááboju ámuhákye o úwaabóne. Ehdúhjáa muurá mee míamúnáake ipájtyetétsoíñe tsúúcajátújuco íñéikyé ípívyéjtsótúnáa díbye pítyájcámeíñe tsá íhdé múnáaúvú wáájácútúne.

²⁶ Árone tsúúca dííbyé ihjyú uubálle múnáahjáa néhdújuco panévá íñújííne múnáake úwáábómeíñe dítye icyáhcújtso dííbyere Píívyéébe mújyú muhdú íjcyáítyuube néhdújuco.

²⁷ Ahdícyane metsu medúúruva dííbye Ílli Jetsocríjtoj tééveri mújyú níjkéváityúné íhtsútuube íjcyabe pane wáájácúúbeke. Áyu tehdujuco.

1 CORÍNTIO

Tujkénú Coríntori íjcyáme élleu Páávoró cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoró o íjcyáábekée Píívyéébe picyóó Jetsocríjtodítýú íjcyáné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyaki.

² Aane íñe íhyaami muhtsi mécaatúnú ménahbe Tsójténémá elle Coríntori ámuha meíjcyáné cahcújtso múnáakée Píívyéébe Jetsocríjtoj tééveri ímíbájchóme élleu. Áhdure idyé múhdumé pahúllevá múnáa pámé avyéjuubéré íjcyáábedi íjyácunúhíjcyámé wáábyuta téhaámi.

³ Aane óví Méécááni Píívyéébema Máavyéjuube Jetsocríjtomútsí ámúhakye píaabó tsáimíyé ámuha meíjcyaki.

Críjtoj tééveri Píívyéébe píaabóne

⁴ Paíjyuvaré ó téhdútsohíjcyá Píívyéébeke Jetsocríjtoj tééveri ámúhakye díbye píáábohíjcyáné hallúvu.

⁵ Muurá dílbyema ímí ámuha meíjcyáne íjcyáne tééveríyé Píívyéébe ámúhakye píaabómé ámuha mépiivyété meúwaabóné keená ímíááné íjcyane tsúúca ámuha mewáájacúne.

⁶ Muuráhjáa dílbyedítýú íjcyáné uwááboju ámúhakye o úwaabóné ámúhadítýú bóhówaúcunúhi.

⁷ Áánéllí díbye tsááíñe ámuha metéhméné hajchótá méíjcyáa Píívyéébe píáábójú pañe.

⁸ Áámeke ámúhakye téhméiíbye éhniíñevu ímí ámuha dílbye meúraavyémé íñetú menéétsámeítýu Máavyéjuube Jetsocríjtó tsáácoóca.

⁹ Muurá Píívyéébe ímíááné meenu íñéhdú. Aabée tsúúca meke ujcú Ílli Jetsocríjtó Máavyéjuube íjcyáábema dílbyé avyéjuri meíjcyaki.

Cahcújtso múnáa páhduvaré íjtsámeíñe

¹⁰ Ámuúha táñahbému, Máavyéjuube Jetsocríjto mémeri ámúhakye ó bóijcyú ámuha metáhjácatsíhíjcyánetu. Óvíjyacóóné páhduvaré ámuha méítsámeíhíjcyáne. Tsajíjtóré meíjtsámeíñe ímíñeúvú ménahbévajcátsi.

¹¹ Ehdu ámúhakye o néé ámuháva meúhbácatsíhíjcyáné oke Coróéémudítýú tsaate úúbálléneíliíhye.

¹² Ámuháva tsaate ménehíjcyá Páávoróéjté meíjcyane. Áánetúva tsijtye nehíjcyá Apóóroéjté íjcyane. Tsijtyéva nehíjcyá Péédoróéjté íjcyane. Tsijtyéva nehíjcyá Críjtoéjté íjcyane.

¹³ ¿Acáa ehdu Críjto pívámeva dówájcámeíhi? Pane ¿acáa ó íhvéjtsámeí ámuha wájyuri páwachékevu oke dítye íwátyétyéhcu? ¿Acáa tamyémeri ámuha métsójtsoótsámeíhi?

¹⁴ Muuráhjáa tsá tsaatéúbake ámúhadítýú o tsójtsoó Críjpoma Gááyómútsikye o tsójtsoóne boóne. Áánéllí ó téhdújtso Píívyéébeke.

¹⁵ Aane tsá múha nééítýuró támamyémú íjcyame tamyémeri itsójtsoótsámeíñe.

¹⁶ Áhduréhacáa idyé ó tsojtsó Ejtéépanáké imúnáama. Átsihdyú tsáhájucó muucá o tsójtsoójúcoótúne. ¿Íhjáa mityá ó tsójtsoó? Tsáhájucó o ítsáávetúne.

¹⁷ Tsáháa Críjto oke pícyootú o tsótsóhíjcyaki. Muuráhjáa ihdyu oke pícyoobe mépée mepájtyetéíñe díbye méénune úwááboobéré o péhíjcyaki. Aabe tsá o úwáábohíjcyatú táijtsámeítýuré o újcúné waajácuri. Muurá tehdu o méénuca díbye páwachékevu dsíjivéné tsá íñetú meke píáábóítýuróne.

Píivyéébe Críjtoj téeveri úújetsóné íhtsútuube ijcyane

18 Muurá wágóóóvéímyedívú álliúré teene mekéé ipájtyetétso páwachékevu Críjto dsíjívéné uwááboju. Áanetu ihdyu mecáhcujsómé mepájtyetéímyedívú tsá tene álliú ijcyatúne. Muurá Píivyéébé íhtsútú teéne.

19 Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Waajácu múnáa iiye ipájtyetétso méíyóneri tsúúráméíhíjcyámedítýú ó waagóóó tééne íjtsaméi. Ehdu ditye íjtsáméiyóné óhdivu atéréenére.

Ehdu muurá Píivyéébe waajácúháámitu nééneé.

20 Aanéhaca íñe ħíñetú diitye waajácu múnáake píaabóné ditye panévare íjtsáméíñe? Áhdure ħíñetú píaabóné ditye páhduvare úwáábócatsíhíjcyáne? Muurá mee míamúnáadívú ímiáané íjcyaróné Píivyéébedívú atéréene.

21 Aabe muurá íñá túhúúlléébejí waajácu ehdu míamúnáa iiye páhduvare íjtsáméiyómé pájtyetéítyuróne. Áanéllíhyée muurá pícyoobe íñe míamúnáa állíuri dílohíjcyané uwááboju cáhcujsómé téénej téeveri ipájtyeteki.

22 Muurá tamúnáa jodíómú imíllé iévéhoowávú Píivyéébe méénúráítyuróné méénune íajtyumíné botsíi icyáhcuĳtsó tééne uwááboju. Áanetu gríéégomu íjtsúcunú iiye íjtsaméiyi panévare iwáájacúne.

23 Áronáa ihdyu muha ímiáané íjcyane méúwáábohíjcyá dityée páwachékevu wátyétyéhcuube Críjtodítýú íjcyané uwááboju. Árone tamúnáa ítsúcunúhíjcyá íllure tééneri muha diityéké memáváríchohíjcyáne. Téhdure jodíómú íjcyatúmé nehíjcyá álliúré íjcyane íñetú meke píáábotúne.

24 Áronáa tsúuca tsaatéké diityédítýú Píivyéébe újcume waajácu díbyée íhtsútuube pane wáájácuube íjcyane Críjtoj téeveri úújetsóné.

25 Aabe Píivyéébé íjtsaméi míamúnáa állíuri dílohíjcyáronévú tsá diityé íjtsaméi úújetétúne. Áhdure dííbyeke íhtsúuvúdú ditye íjtsúcunúróóbé íhtsútuvu tsá múha úújetétúne.

26 Cáhawáá méíjtsúcunu, ámuúha táñahbémuĳ. Muuráhjáa meke díbye újcúme pañe tsá mítyame íhtsutúmé íjcyatúne. Uhjéméré muurá diityédítýú cáhcuĳtsóhi.

27 Aane muurá míamúnáa meke éhdiiválléhíjcyárómeke újcuube mejtéeveri diitye íhtsutúmé waajácu múnáake íñúcójpívétsoki.

28 Muurá meke ditye éhdiivállérómeke újcuube meke díbye íhtsútújtsóné líiñévú diitye íhtsutúmé íjcyarómé ílluréjuco ídáátsonúki.

29 Téhdurée tsá íñerí memítýájkímeyéítyuróne.

30 Muurá ihdyu dííbyere Píivyéébe meke ujcú Jetsocríjtoéjté meíjcyaki. Áanéllíhyée dííbyeke pícyoobe meke díbye ímiá tujkévejúvú íajcuki. Áhdurée dííbyej téeveríyé ímiáámedi meke idíllómeke ímíbájchoobe mepájtyeteki.

31 Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé: “Ímítýájkímeyéíñé ímíllémé múu mítyajtsó Píivyéébekére.”

2

Críjtodítýú íjcyané uwááboju

1 Ámuúha táñahbémuĳ, muuráhjáa íñe Críjtodítýú íjcyané uwááboju ámuúhake o úwáábócooca tsá o íhjúvuhíjcyatú íhtsútúúnécóbaúvu.

2 Téhdurée ámuúháj pñe o íjcyaaabe tsá tsíñéhjiri o wátyánúmeíhíjcyatúne. Apááñerée ó ímíllehíjcyá ámuúhake o úwaabóné dityée páwachékevu wátyétyéhcuúbedítýú íjcyané uwááboju.

³ Ároobée tsá ámuhadívú o úújetétú ‘mityáhmitya’. Idátsóhrée muurá ó úújeté ámuhadívú illityécunúúbere.

⁴ Aabée tsá ámuhakye íhnáho o úwáábotú muhdú míamúnaa íhdityúré iújcúné íjtsaméiyi úwáábohíjcyádu. Píívyéébedityúré tsáané íjtsaméiyi ámuhakye o úwáábónéllii dííbyé Apííchó ámuhadívú bóhówátsohíjcyá ámuha mecáhcújtsoki.

⁵ Aane íñe ámuha mecáhcujtsó Píívyéébe íhnáhorí ámuhakye píáábóneri. Tsá míamúnáá íjtsaméi ámuhakye píáábóneri ámuha mecáhcújtsotúne.

Píívyéébedívú Íapííchó meke wáájácutsóne

⁶ Muurá Píívyéébeke cáhcújtsómeke muha méúwáábohíjcyá ítyuhútsíhji. Áronáa tsá ííñújiri íjcyané míamúnaa íavyéjútémá wágóóóvéímyé íjtsaméi muha méúwáábohíjcyatúne.

⁷ Muha méúwáábohíjcyá muhdúhjáa Píívyéébe pane iwáájacúdú íjcyaaabe míamúnáake ipájtjetétsoíñe tsúúcajátújuco ííñúji ípíívyéjtsótúné íhdéjuco pítyájcámeíñe.

⁸ Ehdúhjáa dííbyé pítyájcoju néene muurá tsá tsáápíubaré wáájacutú íñe ííñújiri íjcyané avyéjútédítu. Muuráhjáa iwáájacuca tsá dítye Jetsocríjtoke páwachékevu wátyétyéhcúityuró avyéjuube íhtsútuube íjcyáábeke.

⁹ Muurá Píívyéébe waajácúháámitu néeneé:

Tsá múha wáájacutú muhdíívané Píívyéébe méénune dííbyeke ávyejúúllémé wáábyuta.

Áánéllii tsá múha úúbálléityuró muhdíívané tene íjcyane.

¹⁰ Áronévú tsúúca meke dííbyere Píívyéébe waajácutsó mépañévú Íapííchó ipícyóónej téeveri. Muurá páneere dííbyé íjtsaméi Íapííchó waajácúhi.

¹¹ Muurá mee míamúnaa tsá mewáájacutú tsíjtyé íjtsaméi. Meere tsáápiitsa méwaajácú muhdú meíjtsámeíñe. Ahdu Píívyéébe íjtsaméi apááñéré Íapííchó waajácúhi.

¹² Aanée mépañévú pícyoobe meke ídaatsólléne téenej téeveri mewáájacu muhdú díbye mééma méénune. Tsáháa tsííñe apííchó díbye mépañévú pícyootúne.

¹³ Aane íñe muha méúúbállehíjcyá tsúúca dííbyé icyánéjcúejte muha meíjcyámeke dííbyé Apííchó tükévejtsódújuco. Tsá míamúnáá íjtsaméi muha meúúbállehíjcyatúne.

¹⁴ Muurá Píívyéébe icyánéjcúejte íjcyatúmé tsá cáhcújtsotú díbye Íapííchoj téeveri meke tükévejtsóné ténejcúejte íjcyatúnéllíhye. Áánéllii íjtsúcunúmé álliúré tene íjcyane.

¹⁵ Muurá ihdyu Píívyéébe Apííchó mépañe íjcyaméré méwaajácú dííbyé icyánéjcu. Áánetu dííbyé Apííchó ípañe íjcyatúmé tsá wáájacutú ténejcu.

¹⁶ Muurá dííbyé waajácúháámitu néeneé: “¿A íjcyámé tsaate Píívyéébe íjtsaméivu úújetéme? ¿A íjcyámé tsaate dííbyeke úwáábóiyóme?” Aane muurá ihdyu dííbyeéjte muha meíjcyame méwaajácú Críjtó íjtsaméi.

3

Píívyéébe wákimyéi méénúmeíñe

¹ Ámuúha táñahbému, muurá Píívyéébeke úraavyémé dííbyé Apííchó tükévejtsóné pañe íjcyámeke o úwáábohíjcyádúu tsá ámuhakye o úwáábotú dííbyeke ámuha ímí meúráávyetúnéllíhye.

² Áánéllíhyée muurá ítyuhúútutsíhjíre ámuhakye o úwáábohíjcyá éhne múúne tsííméneke tsíiju majchótú ájcútulle ímujpañetúréi ñóhñótsohíjcyádu. Aamée ámuha tsá téijyu mepíívyetétú uwáábó meújcune teetsi tsíímene majchói méénútutsi íjcyadu. Aame ámuha téhduréi ícyoocápi.

³ Téenélíi muurá ámuha méúhbácatsíhijcyáhi. Áhdure ámuha ménomíutáávácatsíhijcyáhi. Ehdu múhdurá ámuha meítsámeihíjcyánélíi muurá ámuha meijcyá Píívyéébeke wáájácutúmé íjcyadu.

⁴ Muurá ámuha tsaate ménehíjcyá oo Páávoróéjté meijcyane. Áánetu tsijtye nehíjcyá Apóóroéjté íjcyane. Ehdu ámuha múhdurá médáíívémeihíjcyá íhdícyame íjcyadu.

⁵ Aane ¿muubá oo Páávoró? Áhdure ¿muubá diibye Apóóro? Áánerá Píívyéébé íicúve múnáajtétsíyé muhtsi meijcyamútsí téénevúu múhtsikye díbye pícyoone méméénuhíjcyáhi. Aanée muurá múhtsí wákimyéíjyucó íjcyane Ávyéjuube Jetsóodítýú íjcyané uwááboju muhtsi meúwaabóné tsúúca ámuha mecáhcujtsóhi.

⁶ Ópée muurá ímichi ó úwáábohíjcyá éhne múúne tsíeméné mebájtso. Aanée diibye Apóóro éhnííñevu tsííñe úwáábohíjcyá éhne múúne teene bajtso íchémétu memúríchohíjcyádu. Aane muurá dííbyere Píívyéébe píáábóneri cáhcujtsómé dííbyé uwááboju eene mebájtso dííbyere píívyétsohíjcyádu.

⁷ Aane ímichi o úwáábohíjcyároobe tsá múúbé íhtsútuubé o íjcyatúne. Téhdure diibye eenée táuwaábó cámahjácoobe tsá múúbé íhtsútuubé íjcyatúne. Muurá ihdyu Píívyéébe apáábyéré íhtsútuube íjcyáábé píááboríyé cáhcútsohíjcyámé dííbyé uwááboju.

⁸ Muurá eene bajtso múúne memúríjchódú táuwaábó cámahjácoóbema muhtsi tsahdúré tsané tujkévevu. Árónáa ihdyu múhtsikye Píívyéébe múhtsí tujkévevu áhdoó muhdú muhtsi mewákímyeíhijcyádu.

⁹ Muurá ámuha úmíhédu, téhdure jahdu. Áané aabájaabédú néébe Píívyéébeé. Áábé wákimyéí múnáajtétsí muhtsi meijcyamútsí ámúhakye méúwáábohíjcyá téneecúdú ámuha menéémeke.

¹⁰ Muuráhjáa meke iwájyúnélíi oke pícyoobe pañétúejpi jááháñé wákimyéí múnáajpídyú o néébe dííbyé uwááboju o úwáábohíjcyá éhne múúne já apíhajcúné mewádúhcútujkénúdú nééneé. Aane muurá bóóne tsíjtyeréjucó teeja wákímyeídyú nééne tsíjtyeréjucó táuwaábó éhnííñevu úwáábohíjcyámé ihdyu óvíi téíibúwá úwaabóhi.

¹¹ Muurá íjcyaaabe tsáápiye éhne múúne jaa ímichi teene apíhajcúnetu éjkedu néébe Jetsocríjto. Aane tsá múha néétyuró tsíjpi íjcyane.

¹² Áánélíi múu ímííñeúvú dííbyé wákimyéí meenú éhne múúne tsaapi jaa cóhpénéhjitu óórótu, imíwu nééne newáyúúnetu, tsítsííne uwáñewáánetu méénudu. Áánetu muurá tsijtye méénúiyá 'tsucátsúca' íjcyatúné uméhewáánee, uméhecóónee, ajíi, éhdúnetu. Ahdu tsá múu íjcyatú átéréénéhjitu jaa méénuubédu. Múu íjcyá cóhpénéhjitu méénuubédu.

¹³ Muurá jaa ímichi apíhajcúnetu éjkedu néébedítýú íjcyané uwááboju muhdú méméénuhíjcyané waajácúmeíi Píívyéébe teene mééma ímíbájchócoóca. Ímíá wákimyéí méméénuhíjcyané coévaá éhne múúne cúújúwari átéréene áíívyéné boone ícyohpéneréjucó cóevádu.

¹⁴ Muurá ímí téené wákimyéí méméénuhíjcyámé íáhdó méújcuúhi.

¹⁵ Áánetu múhdurá méméénuhíjcyámé tsá íáhdó meújcúityúne. Árónáa ihdyu mépájtyéteé tsúúca dííbyeéjtéjucó meijcyame éhne múúne tsaapi ihjya áíívyérónáa pájtyetédu.

¹⁶ ¿Aca tsá ámuha mewáájácutú Píívyéébeéjté meijcyame dííbyé duurúvajádú menéémé pañe dííbyé Apííchó íjcyane?

¹⁷ Muurá meke tsúúca díbye ímíbajchómé metútáváávéhajchíi ílluréjucó meke díbye íñe ííñújitu wáágóoíñe.

¹⁸ Áánélíi tsá múu állímyeítyúne. Tsaate ííñújíene iwáájácúhajchíi múu íjcyá ídaatsóméré íná wáájácútúmeúvúdú ímíá waajácu múnáa ámuha meijcyaki.

¹² Muurá muha meúwáábóné tsanéjcuvu méwákímyeíhijcyá téene tájpi muha meíjcyaki. Áámeke míamúnaa páhduváré idyáíívémedítýú nehniwu íhjuúvaróné muha maáábúcúne ímíjyuuríyé méihjuúvahíjcyá díityéma.

¹³ Ehdu múúhake ditye dáriíívéronáa ímiááméré muha méícyahíjcyáhi. Ároné pañe ícyoocápi múúhadítýú nehíjcyámé átéréejte muha meíjcyame íllure míamúnáake metútávátsohíjcyáne.

¹⁴ Tsá amúhake o núcójpívétso ehdu o néétune. Íllure amúhake ó úwaabó áátsímédú ámuha menéémeke o wájuúnema.

¹⁵ Muurá mityame amúhake Críjtodítýú íjcyané uwááboju úwáábórómedítýú ó íjcyá amúháj caanítýú o néébe ímichíi táuwaábori ámuha dííbyeke mecáhcújtsótujkénúnéllíhíe.

¹⁶ Áánéllíi ímíñeúvú o íjcyadu meíjcyá.

¹⁷ Muurá tájtsíménédú néébe Timotéo ímiáábé íjcyáábeke ó wallóo amúha éllewu. Aabe óvíi amúhake úúballé muhdú Críjtoke o úráávyeebe o úwáábohíjcyané o ááhívehíjcyátsíhíi cahcújtso múnáake.

¹⁸ Áronáa ííveekí amúhadítýú tsaate múhdurá dáriíívémeímyé mityákímyeíhijcyáhi? ¿Íhya mityá íjtsúcunúme amúhake tsííñe o úújéityúne?

¹⁹ Muurá Píívyéébe ímílléhajchíi lléváhréjuco amúhake o ááhívetéíñe. Áijyu ó waajácuú ñiná ditye méénuhíjcyané eene ‘mityáhmítýá’ íhjuúvahíjcyáme. Tsá imyéénutúnéré ditye íhjuúváityuróne.

²⁰ Muurá tsá Píívyéébe avyéjuejte meíjcyatú pevénéré méihjuúváneri. Apáámyéré ihdyu dííbyé íhtsúturi íjcyame téénéejte íjcyáhi.

²¹ Ahdícyane ¿muhdú ámuha méimíllé amúhake ellévú o úújetécooca o túkévejtsóne? ¿A chooco ímíjyuúri? ¿Mityá íhnáhoónécoba múu úhbadu?

5

Ímityúne tsaapi méénune

¹ Muurá ó waajácújucoó tsaapíva amúhadítýú tsííjúdúéllema ícyahíjcyáne. Teene ihdyu tsáma ávyeta ímityúne. Muurá Píívyéébeke wáajácútúrómedívú idyé teene ávyetá ímityúne.

² Ááneréi íjcyárónáa ámuha mémityákímyeíhijcyá Píívyéébeéjté ámuha meíjcyáneri íllure múu kímoovéme. Muurá tehdíívané ímityú méénúmeke ámuha méijchívyétsóiyá amúháj píinétu. Tsáhájucó amúhama ditye píhcyáávéityuróne.

³ Aane amúhama o íjcyátúroobe tsúúca ó waajácú muhdú meméénuíñe dííbyeke.

⁴⁻⁵ Máavyéjuube Jetsocríjto mémeri mepíhcyáávéne méijchívyetso dííbyeke. Aane téhdure amúhake ó nahbénuú táíjtsaméiyi. Áábeke méihvéjtsó Naavéné hójtsí pañévuréjuco díbye íícúbáhrámeíñe níjcaúvú idsíjive Máavyéjuube Jetsocríjto tsííñe tsáácooca díbye ipájtyetéki.

⁶ Aane tsá tene ímityú Píívyéébeéjté ámuha meíjcyáneri memityájkímyeíñe múhdurá amúhama tene pájtyénáaaca. Muurá haríínallíjyú metátsájcóné pañévú áyánéwu téené ooríchotu mepícyooróné páneeréjuco ooríchóne. Ahdu nééne muurá tsaapi ímityúne méénúúbeke ñiná menéétúhajchíi pámeekéréjuco díbye tútávajtsóne.

⁷ Áánéllíi ílluréjuco dííbyeke méijchívyetso teene pááá ooríchódú néébeke ámuha meímíbaávyeki. Muuráhjáa Críjto Píívyéébe obééjáuúdu néébe ipájámeíñe ícúbáhrámeí mewájyuri mepájtyetéki.

⁸ Áánéllíi metsu ímiááméré meíjcyáne meúraávyé tsaímíyé dííbyeke. Ovíjyacóóné átéréené íjtsaméi méhdityu bóhówaúcunúhijcyáne. Métsu ténejcu méihvéjtsóne dííbyé íhjuu ímiá májchódú nééneréjuco menújtsoki.

⁹ Muuráhjáa íhde amúha éllewu o wállóháámí pañe tsúúca amúhake ó úwaabó ámuha menáhbévájucóotu íhdícyámema dómácócatsíhíjcyámedívu.

¹⁰ Áronáacáa tsá ámuhakye o bóijcyutú ámuha meihjyuvájúcóótu diitye ímityúmema mityane iéhnéváiyóneri tsúúrámehíjcyámee, naní múnáa, níjcyotájteke dúúrúvahíjcyámee, ihdícyáméhjima dómácócatsíhíjcyámee, éhdúmema. Muurá ihdyu ehdu néeróméj piine mépiivyété meijcyane tsají hallúríyé diityémá meijcyánélliíhye.

¹¹ Muuráhjáa ihdyu ámuhakye o néé eene 'cahcújtso múnáa muúha' néerome ihdícyáméhjima idyómácójcatsíyónee, éhniíñevúré iéhnévarónee, níjcyotájteke icyáánívarónee, tsíjtyedi íhhyúvarónee, illíyícyáverónee, iñániyónee, éhdune méénuhíjcyámedívú ámuha menáhbevájúcóótyuróne. Áhdure tsá ámuha diityémá memájchóityuróne.

¹²⁻¹³ Muurá tsá o íicúvetú cahcújtso múnáa íjcyatúme muhdú ícyahíjcyáneri. Óví ihdyu Píivyéébere diityémá teene ímibájchóhi. Áronáa ihdyu ámuha cahcújtso múnáa méíitéiyá ámuhadítýú múhdurá dáríívémehíjcyámeke ámuha meijchívyétso ámuháj pínétu.

6

Cahcújtso múnáa ímityúne ímibáchójcatsíyóne

¹ ¿Íveekí ímityúne ámuha medáríívécatsícyooca mépehíjcyá cahcújtso múnáa íjcyatúne ímibájchojté éllevu? ¿Íveekí tsá ámuha tsamééré cahcújtso múnáa meímibáchójcatsíhíjcyatú ténehji?

² ¿Mityá tsá ámuha mewáájacutú Píivyéébé cahcújtso múnáa meijcyame dííbyeke cáhcújtsótúmema muhdú ditye ícyahíjcyáne meímibájchoíñe? Aanéjii muurá ámuha mépiivyété ámuháma pájtyenéhji ámuháyé meímibáchójcatsíñe.

³ Áhdure muurá níjkyéji múnáa íjcyáromema muhdú ditye ícyahíjcyáne meímibájchoóhi. Aanéjii muurá mépiivyété tsamééré cahcújtso múnáa meímibáchójcatsíñe.

⁴ Áanáa ¿Íveekí ámuha mépehíjcyá cahcújtso múnáa íjcyatúne ímibájchojté éllevu ímityúne ámuha medáríívécatsícyooca?

⁵ Ehdu íñe ámuhakye o néé ámuha téeneri menúcójpívéne tehdu meméénújóóotuki. ¿Aca tsá ámuha elle meijcyáne cahcújtso múnáadítýú tsaatéuba íjcyatú teene ámuháma ímibájchóiyóme?

⁶ ¿Íveekí ámuha páhduváré medáríívécatsíñe cahcújtso múnáa íjcyatúme éllevu mépehíjcyá ditye ámuháma teene ímibájchoki?

⁷ Ehdu ámuha medáríívécatsíñetu ílluréjuco ámuha metútáváávehíjcyáne ímí Píivyéébeke ámuha meúráávyérónetu. ¿Íveekí tsá ámuha maáábúcuhihíjcyatú ámuhakye tsaate íuhbarónee, iñániyónee, dáríívéne?

⁸ Tehdu ámuha meijcyáiyótsihvu ¿Íveekí diityéké ámuha mépiámehíjcyáhi? Ehdu ámuha meméénúneri tsané nahbémú ámuha meijcyaromé íllure métútávátsócatsíhíjcyáhi.

⁹⁻¹⁰ ¿A tsá ámuha mewáájacutú ímityúme Píivyéébé avyéjuvu úcáávéityúne? Áhdícyane tsáma mébáñumeidíñe. Muurá ihdícyáméhjima dómácócatsíhíjcyáme, níjcyotájteke cáánívahíjcyáme, tsamééré wajpíímú dómácócatsíhíjcyáme, tsamééré walléémú dómácócatsíhíjcyáme, naní múnáa, mityane iéhnéváiyóneri íjyácunúhíjcyáme, íllyiicyáve múnáa, tsíjtyedi ícúbáhráhíjcyáme, tsíjtyedítýú nehniwu íhhyúvahíjcyáme, éhdume muurá tsá Píivyéébé avyéjúejte íjcyatúne.

¹¹ Ehdúu muurá tsaate ámuhadítýú ícyahíjcyáhi. Árómekée Píivyéébe Jetsóoj tééveri újcúmeke tsúúca dííbyé Apííchó ímibájchómé hallúrí tsáhájucóo íiná íjcyatúne.

Méjpi metéhméiyóne

12 Muurá tsaate néehii: “Mépiivyété panévare meimilléné meméénune.” Ihdyúhde tehdujúcooro. Áronáa tsá panévare ímí néetune. Áanéllii tsá ténehjívú metáhjátsámeíturóne.

13 Muurá ímiáané majcho ijcyá téene tájpi meijcyaki. Áronáa idyé tsá panévare majcho ímí néetune. Muurá íjcyáíne téene tájpi meijcyájúcoóityúne. Tsáháa Píivyéébe meke ípívyéjtsotú meimillédú ihdícyáméhjima medómácójcatsíki. Mekée ípívyéjtsóobe ihñéjté meijcyame dííbyé túkevéjtsójú pañe meijcyaki.

14 Muurá Píivyéébe ipíívyetédú íjcyaaabe íhnáhoori meke bóhíitsoó tsúúca medsíjívéro meke Jetsóokée íbóhíitsoódu.

15 Aane ¿aca ímíyóné tsúúca Críjtoéjté meijcyame nahtsíwamééwake medómajcóné? Tsáhaá.

16 Muurá tsaapi dííllema íjcyáhajchíi tsahéecoréjuco dityétsí íjcyane. Muurá Píivyéébe waajácúháámitu nééneé: “Tsahéecoréjuco dityétsí íjcyáíne tsáápiye íjcyáiyódu.”

17 Ahdu muurá Jetsocríjtoke mecáhcujsómé meijcyá dííbyejteréjuco.

18 Ahdícyane óvíjyacóóné ihdícyámema ámuha medómácócatsíhijcyáne. Ílluréjuco méihvété téenetu. Muurá íjcyané tsane ímityúné meméénuróné méjpi dómájcotúne. Áánetu íne méjpííyi ihdícyáméhjima medómácójcatsííne tsáma ávyeta ímityúne. Muurá tehdu meméénúneri meere métútávátsámeíhi.

19 ¿A tsá ámuha mewáájacutú Píivyéébeéjté meijcyámé pañe tsúúca dííbyé Apííchó íjcyane? Aane tsúúca ámuhá pañe íjcyame tsáhájucó ámuha meimillédú medáríívemeíturóne.

20 Muuráhjáa Píivyéébe mééma mepájtyetéíne meenú Íllíkye ditye dsíjívétsóneri. Áanéllii metsu dííbyeke maávyejúúlléne tsáimíyéjuco meijcyaki.

7

Metáábávájcatsícyooca meijcyane

1 Aane ícyooca ámuhakye ó úúballé éhnée taéllevu ámuha mewállóháámí pañe oke medíllone. Ímiáané ímí tehdujúcooro teene tsaapi táábávátuube íjcyane.

2 Áronáa ihdícyáméhjima medómácójcatsííne ávyeta ímityúné íjcyánéllii téhdure ímí teene metáábávájcatsííne.

3 Aane ityáábávállema ihdyu múu ímí íjcyáhi. Áhdure idyé walle ityájíváábema múu ímí íjcyáhi.

4 Aane tsúúca ájyúma íjcyalle tsáhájucó íimillédú íjcyatú dííbyé wáabyutálléréjuco íjcyánéllííhye. Téhdure dííbye ájyu tsáhájucó íimillédú íjcyatú tsúúca díille mewá wáabyutááberéjuco íjcyánéllííhye.

5 Aamútsí idyómácócatsíhijcyané tsá íhvéjtsóítyuró Naavéné téenej téeveri diityétsikye tsínejcúvuréjuco íbúwájtsóneri ityútávájtsótuki. Áronáa ihdyu tsáijyu íhnáhó Píivyéébema íhhyúvácooca muhdú íñéhajchíi wahájchotáwu íhvéjtsóíyomútsí teéne.

6 Ehdu íne ámuhakye tsánejcúvú o néé okée ámuha teene medíllónéllííhye. Áronáa tsá ámuhakye o táúhbatú ámuha metáábávájcatsíki.

7 Táicyanéjcutu ihdyu ímí ó íjtsúcunú pámeere ohdu táábavatúme, tájívátúme, íjcyáiyóne. Áronáacáhjáa ihdyu Píivyéébe páhduvare meke ípívyéjtsónéllii tsaate piivyété iiye íjcyane. Áánetu tsijtye tsá píívyetétú iiye íjcyane.

8 Áanéllii ííyéejte íjcyámema pámeere pííbájujteké o néé táábávájcatsítyúmeréjuco íjcyáiyóné íne o íjcyadu.

9 Áronáa ihdyu iiye íjcyane ipíívyetétúhajchíi múu apáhajchíi táábávájcatsí téeneri íícúbáhrámeítuyuki.

10 Áánetu tsúúca tájivámé walléémú tsá múu íhvéjtsotú ájyúmuke. Ehdu Píívyéébé taúhbaju nééhií. Tsá oore ámuúhake o néétune.

11 Áronáa tsáijyu múúne tsáápille ájyúke íhvéjtsóhajchíí tsáhájucó múu tájivájúcootúne. Tsá tene ímityú tsíjpiikyéréjucó dille tájiváne. Áánetu tsiíne ityájiváne ímílléhajchíí óví tsiíne óómille ájyú élleuvé. Téhdure idyé wajpi ityáábáválleke tsá múu íhvéjtsotúne.

12 Aane ícyooca Píívyéébé taúhbaju néétune oore táicyánéjcutu ámuúhake o néé tsaapi cahcújtso múnáájpi taaba cáhcújtsótúrolle ímí dííbyema íjcyáhajchíí tsá díbye díílleke íhvéjtsóityuróne.

13 Áhdure tsáápille cáhcújtsóllé taji cáhcújtsótúroobe ímí dííllema íjcyáhajchíí tsá dille dííbyeke íhvéjtsóityuróne.

14 Muurá ímíbaávyéíyoobe dille ímí íjcyáneri. Áhdure idyé cáhcújtsóóbé taaba ímíbaávyéíyá díbye ímí íjcyáneri. Aane muurá ímí íjcyáromútsí íhvétsócatsíhajchíí tsáijyu múúne íítsime ílluréjucó tútávaavéne.

15 Aane ihdyu cáhcújtsóllé taji cáhcújtsótuube díílleke íhvéjtsóné ímílléhajchíí óvi íhvéjtsóhi. Téhdure idyé cáhcújtsótulle cahcújtso múnáajpi ájyu íjcyáábeke íhvéjtsóné ímílléhajchíí óvi íhvéjtsóhi. Aane tsá Píívyéébeke cáhcújtsómé hallúrí íjcyatúne. Muurá ímíllebe tsaímíyé metáábávájcatsímyema meíjcyane.

16 Muurá tsá mewáájacutú cáhcújtsóllé taji dille íjcyadu cáhcújtsóíhajchííjyu. Áhdure tsá mewáájacutú cáhcújtsóóbé taaba díbye cáhcujtsódú cáhcújtsóíhajchííjyu.

17 Áronáa ihdyu óví muhdú pamévare meíjcyá Píívyéébé ímíllédú meke pícyohdu. Áánéllíi óvi tehjújucó tsaate íyéejtéré íjcyane. Téhdure idyé óvi tehjújucó tsaate mewámyuma íjcyane. Ehdu pámeere cahcújtso múnáake ó nehíjcyá ditye tehdu íjcyaki.

18 Muurá kíhdyahírótsámeímye Píívyéébe uj cúhi. Áhdure tehdu méénúmeítyúrómeke díbye újcume ihdyu óvi éhduréjucó.

19 Muurá tsá muhdú tene néétu tehdu meméénúmeítyúne. Áhdure tsá muhdú tene néétu tehdu meméénúmeítyóne. Muurá ihdyu apááñéré muhdú dííbyé taúhbajúúné néhdu meíjcyane imílleébe.

20 Áánéllíi Píívyéébekée mecáhcújtsótujkénújyu muhdú meíjcyaduré múu íjcyáhi.

21 Tsaaté hójtsí pañe íjcyame dííbyeke cáhcujtsómé tsá múu íjyáacunútú diityédítýú íjchívyéíyóneri. Áronáa ihdyu múu ípíívyetéhajchíí diityédítýú íjchívyéhi.

22 Muurá tsíjtyé hójtsí pañe íjcyámema tsíjtyé hójtsí pañe íjcyátúrómeke Píívyéébe újcume tsahturé íjcyá dííbyeéjte. Aame tsaméhíí íjcyá Críjtó ícúve múnaa.

23 Muuráhjáa tsúúca Píívyéébe mééma meenú mepájtyetéíne. Áánéllíi tsá múu míamúnáa íjtsameí cáhcujtsójúcootúne.

24 Ehdu teéne, ámuúha táñahbému. Áhdícyane tsá múu íínerí íjyáacunútúne. Óvi ihdyu Píívyéébekée mecáhcújtsótujkénújyu muhdú meíjcyaduré meíjcyame dííbyeke méúraavyéhi.

25 Ehdu íne ámuúhake ó úúballé éhnée ámuha oke muhdú táábávátúmé íjcyáiyóné medíllone. Ténejcútú Píívyéébe tsá muhdú meke néétune. Áronáa ihdyu oke díbye píáábóneri o wáájacúné o néé ditye táábávájcatsítyúné téhdure ímí nééneé. Ehdu ímí dííbyeke o úráávyeebe ámuúhake o nééhií.

26 Aane ó íjtsúacunú ímí tehjújucó ditye íyéejtéré íjcyáiyóné íne Críjtoke meúraávvenéjcu íhnáhó néénéllííhye.

27 Áronáa ihdyu tsúúca táábavámé tsá múu íhvéjtsotú mewakye. Áánetu íiye íjcyame tsá múu íjtsámeítyú ityáábaváiyóneri.

²⁸ Aane tsaate ityáábávahajchíí ihdyu óvi táábaváhi. Téhdure tsáápille ityájívahajchíí óvi tájiváhi. Tsá tene ímityúné íjcyatúne. Áronáa ihdyu ihnáhóóné táábávameke ííñújí icyánéjcyúene dómajcône. Áánéllii ámuhákye o nées ámuha tenehjívú metáhjátsámeítýuki.

²⁹ Ahdícyane, ámuúha táñahbému, muurá lléváhréjuco tsiiñe Cripto tsááiñe. Áánéllii ihdyu méwámyuma íjcyámeke o nées ditye ihnáhóóróné pañe íyéejte wákímyeíyódú Píívyéébé wákímyeí imyéénuki.

³⁰ Téhdure ámuhákye tsaatéké kímóóve pájtyérónáa tsá múu kehdóvémejhíúvú neétune. Téhdure wáñehjívátéhijcyámé tsáhájucó teéneri íjcyáítýúne. Áhdure tsíeméné áhdome tsá teéneri íjívéítýúne. Tenehji íjcyárónáa méíhvéjtsodí Píívyéébé wákímyeí.

³¹ Tsá múu ííñújiri muhdú íjcyáíyóneríyé itsúúráméíñe íhvéjtsotú dííbyé wákímyeí. Muurá íñe íjii hallúrí íjcyáné tsíeméné imíwu meíjtsúcunúróne níjkévaáhi.

³² Áánéllii ó imíllé ámuha teéneri meíjyácunúhíjcyánetu meíhveténe. Muurá íyéejte íínerí íjcyatúme imí Píívyéébeke ííícúvéíñeríyé íjtsámeíhi.

³³⁻³⁴ Téhdure muurá walléémú tájívátúme íjyácunú tsaímíyé dííbyeke ííícúvéíyóneri. Aame ímíáané ténejcúrí íjívémé tsá tsíñéhjiri íjtsámeítýúne. Áánetu tájívámé íjyácunú muhdú ájyúma íjcyáíñe wákímyeí imyéénúíñeríyé. Téhdure wajpíímú méwámyuma íjcyame íjyácunú íjii wákímyeíyíyé muhdú díityéké ipícyóóíñeri.

³⁵ Ehdu íñe ámuhákye o nées ámuha wájyuri imí Píívyéébeke ámuha meíícúveki. Tsá idyé ávyeta ámuhákye taabávatu o bóijcyúné ehdu o neétune. Ámuhákye ihdyu o nées tsaímíyé ámuha Píívyéébeke meíícúvéne wákímyeí meméénuki.

³⁶ Áhdure idyé tsaate tsúuca ityáábávájcatsííñe ééevu úújetémé iiye íjcyane ipíívyetétúhajchíí óvi táábávájcatsíhi. Tsá tene ímityúné íjcyatúne.

³⁷ Aane tsaate ipíívyetéhajchíí óvi íyéejtéré íjcyáhi.

³⁸ Áhdure ditye táábávájcatsíhajchíí imí teéne. Téhdure ditye táábávájcatsítýúhajchíí awáá éhnííñevu imí teéne.

³⁹ Muurá tájívalle íjcyá ájyú wáábyutálle. Áronáa tsáijyu múúne ájyu dííllédívú dsíjívéhajchíí píivyételle ímílléhajchíí tsíjpiikyéréjuco ityájíváne. Áronáa ihdyu tsá dille tájíváítýuró íhdícyáábeke cahcújtso múnáajpi íjcyátúúbeke.

⁴⁰ Áronáa ó íjtsúcunú iiye íjcyalle íñe imíjyaú íjcyáíyóne. Ehdu íñe ámuhákye o nées Píívyéébé Apííchó oke túkévéjtsóneri.

8

Níjcyotájte íícúve

¹ Aane ícyooca ámuhákye ó úúballé éhnée oke ámuha níjcyotájteke ííícúvémeíñe iyámeke medóónetu medíllone. Muurá tsúuca ténejcu méwaaajácúhi. Áronáa ííveekí panévare mewáajacújúcóóneúvuri mémítýákímyeíhijcyáhi? Árone tsá íínetú meke píáábotúne. Apááñéré ihdyu mewájyújcatsíñe meke píaabóhi.

² Muurá panévare iwáajacúné íjtsúcunúmeíyómé tsá ímíáané wáajácúne.

³ Muurá ihdyu Píívyéébe waaajácú caatyé dííbyeke wájyune.

⁴ Aane níjcyotájteke ííícúvémeíñe iyámeke tsaate dóóne muurá tsá muhdú neéturóne. Atéreenéré íjcyane míamúnaa cáánívahíjcyaróné tsá díityéké íínetú píáábotúne. Muurá ihdyu íjcyaaabe tsáápiye Píívyéébeé.

⁵ Muurá caame íévéhóówaríi, ííñújiríi, íjcyanéhjii icyáánívahíjcyánéllii itsúcunúhijcyámé mítýame Píívyéébedu némehji íjcyane.

⁶ Áronáa ihdyu íjcyaaabe tsáápiiye apáábyéré Méécááni Píívyéébe páneerée ípívyéjtsoóbe. Muuráhjáa meke ípívyéjtsoobe dííbyeke maávyéjútsoki. Áhdure tsáápiiye Ávyéjuube Jetsocríjtoj tééveri páneere íjcyáábe tájpíyé méijcyáhi.

⁷ Árone muurá tsaate cahcújtso múnaa íjcyájúcoorómé tsá ímí wáájácútúne. Muurá itsúcunúhijcyámé ímiááné nijcyotájté ibóhíma íjcyámeke íícúvehíjcyáne. Áánéllíi ténéhji íícúvémeíñé iyámeke idyóóiyóné múhdurá itsúcunúhijcyáme.

⁸ Muurá teene medóórone tsá Píívyéébedívú muhdú néétune.

⁹ Áronáa ihdyu tsá múu dóótu eene dííbyeke ímí wáájácútúme teene medóóne múhdurá itsúcunúhijcyámeke ityútávájtsoótuki.

¹⁰ Muurá tsaate ténéhji dóóneri tsijtye teene dóótume iúmúúpívyéne diityé életu idyóóneri íjtsaméi tútávájtsoíyáhi.

¹¹ Ehdu muurá ámúhá nahbémú ténejcu ímí wáájácútúmeke ámuha teene medóóneri métútávájtsoíyá ímí Píívyéébeke ditye úráávyéíyónetu téhdurée diityé wájjuri Críjto dsíjívemeke.

¹² Aane diityé íjtsaméi metútávájtsoóneri ímityúné meméénune tsá Críjto ímí méhdivu íjtsúcunútúne.

¹³ Áánéllíi diityéké o tútávájtsoótu tsá múijyú téeménéhjí o dóóityúne.

9

Uwáábojte íáhdó újcune

¹ Muuráhjáa Píívyéébe oke picyóo uwááboobe o íjcyaki. Aabée Máavyéjuube Jetsóoke o ájtyúmíibé uwááboju ámúhakye o úwaabóné ámuha mecáhcújtsónetu muurá méwaajácú ímiááné ténejcú uwááboobe o íjcyane.

² Áronáacáubá tsaate tsá cáhcújtsotú uwááboobe o íjcyane. Áánetu ihdyu ámuha mecáhcujtsó ópée o úwáábóneri Ávyéjuube Críjtoke ámuha mecáhcújtsónéllíihye.

³⁻⁴ Aane eene múhdurá óhdityu itsámeíhíjcyámeke o néé uwááboobe o íjcyáábeke oke ditye íícúvéiyóné panévatúre.

⁵ Muurá téhdure o táábávállema úwááboobéré ó pehíjcyáiyá eene tsijtye uwáábojte Péédoroo, Jetsóo nahbémuu, íjcyame pehíjcyádu. Áábeke muurá idyé ámuha oke méíícúvéiyá diityéké ámuha meíícúvehíjcyádu.

⁶ Áronáa ¿íveekí muhtsi Benabéema múhtsiye mewákímyeíñé tájpí méúwáábohíjcyáhi?

⁷ ¿Aca múúne tsodáhó iiye íáhdóne tájpí íjcyáhi? ¿Aca óóva bájtsome tsá íñéévá lléénetúne? ¿Aca obééjámuke éénume tsá diityé mujpáñejpácýó ádotúne?

⁸⁻⁹ Ehdu ámúhakye o nééne méijtsúcunúdí míamúnáá íjtsaméi tene íjcyane. Muuráhjáa Píívyéébe Moitséeúvuj tééveri íwaajácuháámitu néehíi: “Tríígó tátsoújcori íjcyáábeke ócájjikye tsá múu tsíeménevu íhju wátájcotú díbye imájchótuki.”

¹⁰ Ehdúu Píívyéébe néé dííbyé wákímyeí méénume tééne áhdó újcúiyóne íñééiyóne. Tsáháa apáámyéré iyámedítýú díbye néétune. Muurá tsaate úmíhe bájtsone kéémene tsíjtyeréjucu ááhívetsoóne. Áronáa téhdure teenée bájtsómedívú tsane coévá tsahdúré ditye íújcuki.

¹¹ Ahdu muurá Píívyéébe icyánéjcu ámúhakye muha meúwáábohíjcyámeke ¿aca tsá ámuha múúhakye mepíáábóityuró tsíeménetu tééne tájpí muha méijcyaki?

¹² Áánerá tsijtye uwáábojte ámuha mepíáábóne tájpí ícyahíjcyáhi. Téhdure muurá múúhakye ámuha mépiáábóiyáhi. Áronáa ihdyu muha tsá tééneri méijyácunútúne. Tsájjyu múu míamúnáa teene múhdurá íjtsúcunúne tsá ímílléityuró icyáhcujtsóné muha meúwaabóne.

13 Muurá ámuha méwaajácú duurúvájá pañe wákímyeímyé tééjá wáábyuta ditye tsátyehíjcyánetu iújcúne tájpi ícyahíjcyáne. Téhdure muurá Píívyéébeke ditye iyámedi íícúvehíjcyánetu iújcune dohíjcyáme.

14 Ahdu ííwane muurá Píívyéébe nées uwáábojte íjcyaiñe cahcújtso múnaa diityéké píáábóne tájpi.

15 Ehdu ííne ámuhakye o nées pevénéré ámuha mewáájácuki. Tsá píáábó ámuhakye o táumeítyúne. Aabe ihdyu óvíi o dsíjívéhajchíí ó dsíjívé ámuha oke mepíáábótuubére. Muurá ímí ó ijtúsucunú oore o wákímyeíne tájpi o íjcyaa o úwáábohíjcyáne.

16 Muuráhjáa ihdyu Píívyéébere oke pícyóóné wákímyeí o méénúneri tsá o mítyájkímyeítyuróne. Aane muurá tsíjtyeke o úwáábótúhajchíí idátsó oke pajtyeíyóne.

17 Íhya ihdyu oore tájtsaméiyi téené wákímyeí o méénuca téeneri ó mítyájkímyeíyáhi. Áronáa tsá oore o ímílléne téené wákímyeí o méénutúne. Píívyééberée oke pícyóó téénevu.

18 Áánéllii ó imíjyúú téené uwááboju pevénéré áhdótsótuube o úwáábóneri. Tsá o íjyáacunútú tééne áhdó oke ditye píáábóne tájpi o íjcyáíyóneri.

19 Aabe múíícúve múnáajpi o íjcyáítyúroobe paméwá íícúve múnáajpi ó íjcyá téénej tééveri tsíjtye Críjtoke icyáhucújtsoki.

20 Muurá íhdééne taúhbaju o úraavyéjúcóótúroobe tamúnaa jodíómú muhdú ícyahíjcyádú idyé ó ícyahíjcyá diityémá o íjcyácooca téénej tééveri ímíñeúvú diityéké o úwáábo Críjtoke ditye icyáhucújtsoki.

21 Áánetu Píívyéébeke wáájácútúmema o íjcyácooca téhdure ditye íjcyadu ó íjcyáhi. Ároobe ihdyu tsá múhdurá ditye íjcyané pañevú o úcáávetú Críjtoéjpiyéjuco o íjcyánéllíihye. Ehdu diityé pañe ó ícyahíjcyá téénej tééveri diityéké o úwáábo Críjtodítyú íjcyané uwááboju.

22 Áhdure Píívyéébeke cáhcujtsójúcoorómé ímí ténejcu wáájácútúmema o íjcyácooca ó íjcyá muhdú ditye íjcyadu téénej tééveri diityéké ímíñeúvú o wáájácútso ténejcu ditye ímí iúráávyeki. Ehdu ihdyu paméwamáyé ímíáábéré ó nahbévahíjcyá téénej tééveri diityéké o píaabómé ipájtyeteki.

23 Aabe pamévakéré ó úwáábohíjcyá tsaméhjí diityémá ímí meíjcyame meímíjyúúki.

24 Muurá táhjajcatsiyi dsíínémedítyú tsáápiye táhjaabe tééne áhdó ujcúhi. Ahdu ííwane ímíñeúvú méuráávyé Píívyéébeke íáhdó ámuha meújcuci.

25 Áhdure muurá íicu íáhdoma íjcyanéwú úcááveímyé téené ihde pííñúmeímyé tsá íná dómájcotú diityéké tútávájtsóiyóne. Ehdu muurá pííñúmeímyé tééne áhdó ímíwu néerone múhajchótá íjcyáityúné iújcuki. Áánetu ihdyu mepííñúmeíhijcyá mújyú muhdú íjcyáityúné meújcuci.

26 Áánéllii tsá pevénéré Píívyéébeke o úráávyehíjcyatú éhne múúne tsaate kiávú ipyééne wáájácútúmé dsíínehíjcyádu. Aabe tsá ténejcúrí o báñúmeítyú éhne múúne méénújcatsííbyé bañúháñe pevetsíhjír é cátyétyehcúdu.

27 Áánéllii muurá Píívyéébedívú o íhvéjtsámeíbyé ó ícúbáhrámeíhijcyáhi. Aabe ó téhmémeíhijcyá keená oke ténejcútú mújtátsóíyónetu ímichi awáá ténejcu o úwáábohíjcyaa o báñúmeítyuki.

10

Níjcyotájteke Píívyéébedi medíllóítyuróne

1 Ámuúha táñahbému, cáhawáá méijtsúcunu muhdúhjáa méíhdé múnáaúvuke Píívyéébe ojtsórí túkévejtsómé Tújpáñe Móóá pájtyene.

2 Ehdúhjáa díbye diityéké píaabómé íhvéjtsámeí Moitséé hójtsí pañevú díbye diityéké ityúkévéjtsoki.

³ Aaméhjáa ihdyu ícyahíjcyá Píívyéébere diityéké píáábóne tájpi.

⁴ Dííbyeréhjáa muurá diityéké ácuhiíjcyá majchóvu, adóvu, íjcyane méénúráítyuróné diityémá imyéénúneri. Áamemáhjáa téjyújuco nééwayúdú néébe Criíto íjcyaaabe diityéké tükévétsohiíjcyáne.

⁵ Ehdúhjáa panévatúré ímíhyéjúcooro Píívyéébe diityéké tükévétsohóronáa ímunáajte ímityúné dáríívémeíhijcyáhi. Áané déjúcotúhjáa mítyame dsíjívé íínéubará píívyétúné ííñújivu.

⁶ Ahdu meke tene ipájtyétu tsá ímityúnéhjiri meúmúúpívyéityúne.

⁷ Tsá dityée méénuhíjcyádú níjcyotájteke mecááníváityúne. Muurá Píívyéébe waajácúháamitu nééneé: “Níjcyotájteke idyúúrúvane wañéhjíné pañe imájchóné hallúvú ádohíjcyáme.”

⁸ Ahdícyane tsá medómácójcatsíityú ihdícyáméhjima dityéhjáa méénuhíjcyádu. Téené déjúcotúhjáa muurá tsajcójíré diityédítyú dsíjívémé 23,000-meva.

⁹ Áanéllii tsá Píívyéébeke mepátsáríjcyóityú ímityúné meméénune díbye íáábúcuhiíjcyá tsaatéhjáa diityédítyú méénuhíjcyádu. Tehdúhjáa muurá méénúmeke téené déjúcotu ííñimiyémú íhdome dsíjívehíjcyáhi.

¹⁰ Aanéjii tsá múu diityé díívyame ímityúné íhjúvatú Píívyéébedítyu. Tehdúhjáa néémeke muurá téené déjúcotu díbyere Píívyéébe wálloobe ‘Dsíjíve’ némeíbyé níjkyéji múnáajpi dsíjívetsóhi.

¹¹ Ehdúhjáa nénehji éjjuúvú méíhdé múnáake pátyehíjcyané muurá Píívyéébe waajácúháamitu caatúvá íñe ícyooca meíjcyámema ííñuji níjkévaríjyucu íjcyame teene meéévéne tehdu medáríívémeítyuki.

¹² Áanéllii ímí Píívyéébeke íúraavyéné íjtsúcunúme téííbúwá meíjcyaco ámuha ímityúneri memújtátuki.

¹³ Muurá eene ámuha ímityúneri meúmúúpívyehíjcyané mávaríjchojúúné tsá apáámyekéré ámúhake dómájcotúne. Muurá ihdyu pámeekéré patyéhiíjcyáne. Áronáa mecátsipáávé Píívyéébedívu. Díbye íjcyátúcoocájii; tsá néhi ávyetá íhnáhó néené mávaríjchoju meke dómájcóityúne. Díbye ihdyu tehdíívané mávaríjchoju meke dómájcóijyu meke píááboó maáábúcuki.

¹⁴ Ehdu teéne, ámuúha táñahbému. Áanéllii tsáhájuco níjcyotájteke ámuha medúúrúváityúne.

¹⁵ Ehdu íñe ámúhake o néé ámúhá íjtsaméima ámuha meíjcyámeke. Aane cáhawáá ihdyu ímííneúvú méíjtsaméi ámuha mewáájácuki.

¹⁶ Muuráhjáa Píívyéébe mééma mepájtyetéíñe méénune méítsáávéne májchó meméénúcooca maádome météhdútsohiíjcyá teene díbyeke. Aame méduurúvahíjcyá mewájjuríi Criíto tujpácýó páwachákevu wágóovéne. Téhdure pááaho memájchóneri méduurúvahíjcyá mewájjuríi díbye ícúbáhrámeíñe méítsaavéne.

¹⁷ Muurá mítyame meíjcyarómé tsahóóré pááaho memájchome ímí ménahbévájcatsíhi. Ahdu muurá tsáápiye Criíto íjcyáábeéjté mítyame meíjcyarómé meíjcyá tsáápihdyúre.

¹⁸ Muuráhjáa tamúnáa íjraéémú Píívyéébe íícúvé dóhiíjcyámé tsame íjcyá téenéejte.

¹⁹⁻²⁰ Muurá dííbyeke wáájácútúme naavémukéré dooháñevu íícúvehíjcyá ímíúbáané ditye íícúvéíyoobe Píívyéébe íjcyánáaáca. Áanéllii ámúhake o néé tehdu ámuha naavémuke meíícúvétuki. Tsá ámúhake o néhíjcyatú níjcyotájte meke píáabóne.

²¹ Ahdícyane tsá tene ímityú tsúuca Píívyéébema maádóneri, memájchóneri, menáhbévácatsíhijcyámé Naavéneke íícúvehíjcyámema menáhbéváne.

22 ¿Íveekí Píívyéébeke mepátsárijcyóiyá ehdu medáíívémeíñeri? ¿Aca dííbyé ehnúíñevu meé?

Críjtoéjité wáiyújcatsíyóne

23 Muurá ímiáané panévare meímilléné méméénúiyáhi. Áronáa tsá panévare ímí neétune. Tsá páneere meke píáábotú Píívyéébeke meúraávyénéjcutu.

24 Áanéllíi tsá múu tsúúrámeítyú iye tsaímíyé íjcyáíyóneri. Téhdure múu íjtsámeí tsíjtyeke ípíáábóiyóneri pámeere ímí meíjcyaki.

25 Áhdure ditye dooháñé náhíhénuhíjcyánetu múu cúúvéhulléré iáhdone dóo tsáijyu múu ícúvé íjcyane ámuha medóone múhdurá meíjtsúcunúiyónéllíhye.

26 Muurá íñújiri páneere múhdúné tsíeméné íjcyane Píívyéébe éhné díbyé ípívyejtsóne.

27 Áanéllíi múu cahcújtso múnaa íjcyáturómé ámúhake majchóvú píúváhajchíí cúúvéhulléré majchó ínehí ditye pícyoone ámuha múhdurá meíjtsúcunútuki.

28 Áánetu tsaate idyóótune ‘íñe níjcyotájté ícúve’ néhajchíí tsá múu dóótu diityéké ámuha múhdurá meíjtsámeíchótuki.

29 Ehdu o néé ihdyu ámuha medóórone ímítyú meíjtsúcunútúrónáa diityéké múhdurá ámuha meíjtsámeíchóiyónéllíhye.

Áronáa tsáijyu múu ámuha téenetu ménééiyáhi: “¿Aca muhdú ííwane mewáájacúdú meméénune tsijtye múhdurá íjtsúcunúiyáhi?

30 Muurá íná memájchóné hallúvú météhdútsohíjcyá Píívyéébeke díbye ímillédu. Aanéjíí ¿íveekí tsijtye ihjyúváiyá ímityúné íjcyánerííjvare?”

31 Ihdyúhde tehdújúcoóro. Áronáa ihdyu múu panévare íná imyéénúneri, imájchóneri, iádóneri, bóhówajtsó Píívyéébeke.

32 Ánéhjiri ihdyu tsá múu tútávajtsotú jodíómuu, jodíómú íjcyáturómee, íjcyámeke pámeere cáhcújtsótúróméhjimájuco.

33 Muurá ihdyu ó imíllé pamévamáyé ímí o íjcyane ditye téhdure ípájtyeteki. Tsá oore ímí o íjcyáíyóneri o íjyácunútúne.

11

1 Ahdu múu íjcyá muhdúhjáa Críjto ícyahíjcyáné o wáájáne dííbyeke o úraavyédu.

Muhdú walléémú pihcyáávé pañe íjcyáíyóne

2 Ahdícyane, ámuúha táñahbému, mityane ámúhake ó duurúvá Píívyéébe icyánéjcu ámúhake o úwaabóné ímí ámuha meúraávyéne oke meítsáávehíjcyánéllíhye.

3 Aane ó imíllé ámúhake o úúballéné Píívyéébe Críjto túkevítsoobe íjcyane. Áánetu Críjto wajpíímú túkevítsoóbe. Áánetu diitye wajpíímú mewámyú túkevítsojte eene Críjto túkevítsoobe Píívyéébe íjcyadu.

4 Aame wajpíímú íhñíwaúúné iwátájcómeíñe Píívyéébe uwááboju úwáábóhajchíí núcójpítsó teéne. Téhdure tehdu imyéénúmeíñe ditye Píívyéébema íhnyúváhajchíí núcójpítsó teéne.

5 Áánetu walléémú íhñíwaúúné wátájcómeítyúmé úwáábóhajchíí téhdure núcójpítsó teéne. Téhdure tehdu méénúmeítyúmé Píívyéébema íhnyúváhajchíí núcójpítsó teene íbyéérómeíñe ditye íjcyáíyódu.

6 Aane iwátájcómeíñe ímíllétúmé óvíi íllure béérómeíhi. Áánetu tehdu imyéénúmeítyóné núcójpítsó íjtsúcunúhajchíí óvíi wátájcómeímye.

7 Áánetu wajpíímú tsá Píívyéébe pihcyáávé pañe wátájcómeítyuró dííbye náávé íjcyane dííbyeke iávyejúúllébeke íbóhówátsohíjcyánéllíhye. Áhdure walle ájyúke iávyejúúlléne bóhówajtsóhi.

⁸ Tsáháa muurá wájpikye Píívyéébe ípívyéjtsotú wállehdítú tsátsii iújcúnetu. Muuráhjáa ihdyu wálleekeré ípívyéjtsóobe wájpíhdítú tsátsii iújcúnetu.

⁹ Tsáháa muurá wálleke tujkénú ípívyéjtsólleke díbye náhbénutú wájpíhdívu. Muuráhjáa ihdyu wájpikyeré tujkénú ípívyéjtsóóbeke nahbénuube wállehdívu.

¹⁰ Áánéllii múu walléémú wátácámeíhijcyá íhñíwáuúné ájyúmuke iávyejúúlléné uubállé níjkyéji múnaa ímí íjtsúcunúki.

¹¹ Muuráhjáa Píívyéébe ípívyejtsó wajpi wálleema iúcújcatsíñe ímí ípíáábójcatsíki.

¹² Muuráhjáa ímiááné wájpíhdítúré walle ípívyeevéhi. Áronáa ihdyu ícyooca dííbyere Píívyéébe méénune wállehdítúréjucó míamúnáa ípívyeevéne.

¹³ Aane ¿muhdú ámuha méijtsúcunú diitye walléémú dobéévé pañe íhñíwáuúné wátájcómeityúmé Píívyéébema íhjuváne? ¿A tehdujucó teénej? ¿Mityá tsáhaáj?

¹⁴ Muuráhjáa ihdyu mepíívyedújucó íjcyane wajpi íhñíwácoma íjcyáiyóné múhdurá núcójpítsóhree.

¹⁵ Áánetu ihdyu wállehdítú uuvéné íhñíwácoma dille íjcyane íhñíwáu wátájcódú tene néénéllííhye.

¹⁶ Aane íñe páneere ámuhakye o néene tsaate múhdurá íjtsúcunúhajchíí óvíi muhdú néé téénetu. Áronáa ehdu muha méúwáábohíjcyá pahúllevaré íjcyané cahcújtso múáake.

Jetsóópe mépajtyeté méénúne mājchó múhdurá dáríívémeíñe

¹⁷ Áánetu íjcyané tsane ámuha meméénuhíjcyané múhdurá ámuhadívú o íjtsúcunúne. ¿íveekí ámuha medóbéévéne pañe múhdurá médáríívécatsíhijcyá ímiááméré íjcyatúme?

¹⁸ Muurá oke úúballémé ámuháwá metáhjácatsíhijcyané medóbéévécoóca. Ímiáánéubá tehdu ámuha méícyahíjcyáhi.

¹⁹ Áronáacáubá ¿mityá tsánejcútú tehdujucó teene, téénetu mewáájacu caatyé ímiááné Críjtoke cáhcujtsóne?

²⁰ Muurévá ámuha Ávyéjuubée Jetsóó mewájjuri mééma méénune meítsáávène mājchó memájchoromé tsá ímí meméénuhíjcyatúne.

²¹ Ámuháwá muurá tsaatéjtane memájchome ídátsó ájyábari íjcyánáa múhdumé ámuha teene mekéwáñehdúmé ílluréjucó mellíyíícyávehíjcyáne.

²² ¿Aca íveekí ehdu ámuha meméénuhíjcyáhi? ¿A tsá ámuhá jaaháñevúré ámuha memájchóityuróne? Muurá ehdu ámuha meméénúneri tsá maávyejúúletú Píívyéébejé ámuha meíjcyame medóbeevéne. Íllure ámuha ménúcópívétsóhíjcyá ídáátsojtéke. ¿A ehdu ámuha meícyahíjcyámeke ó duurúváiyáhi? Tsáhaá.

Jetsóó mewájjuri méénune meítsáávène mājcho (Mt 26.26-29; Mc 14.22-25; Rc 22.14-20)

²³ Páñetúhjáa Ávyéjuube Jetsóó úwaabóné íñe ámuhakye ó úúballéhi. Jóódáhjáa dííbyedívú ékéévetsóipyéjco pááaho iújcúne téhdújtsóobe Píívyéébeke.

²⁴ Átsihdyúhjáa teehe idyóhdahíróne neebe ímamyémuke: “Íñe tájpi náávé íjcyane memájcho. Ehdu pájjyuvaré meméénuhíjcyaco ámuha mepájtyeté o ícúbáhrámeíñe ámuha meítsaavéne.”

²⁵ Átsihdyúhjáa idyé ado íkéévéne neébe: “Íñe tátyujpácyó ícúbáhrámeíñej tééveri Píívyéébema tsíhdyuréjucó ámuha meíjcyáíñe uubálle. Aane ámuha meítsaavéné tehdu meméénuhíjcyaco.”

²⁶ Ahdícyane óvíi ámuha tehdu meméénúneri mébóhówátsohíjcyá díbyée míamúnáa wájjuri dsíjivéné mújjyú tsííñe díbye tsááíñévújucó.

Jetsóoke meítsáávène mājchori menáhbévájcatsíñe

²⁷ Aane muurá Ávyéjuubée mewájjuri méénune meítsáávène mājchó tsaate múhdurá nééme meélletu mājchome ímityúné meenuhi. Tehdu méénune tsá ávyéjúúlletú díbyée ícúbáhrámeíne ítyujpácýó wáágoóne.

²⁸ Áánéllíi múu tujkénú teene imyéénútúné ihde ímíñeúvú íjtsámeí muhdú íjcyane.

²⁹ Muurá peecútéré teene meméénúhajchíí máhallúvúré ímityúné mémeenúhi.

³⁰ Ehdu nééné níjcaúvú muurá eene ámúhadítýú chémeme dúhcúméhjiúvú néémedítýú tsaate dsíjívéhíjcyáhi.

³¹ Áánetu ihdyu ímiááméré ímíñeúvú meíjtsámeíne teene meméénúhajchíí tsá Píívyéébe ííne hallútú méhdi ícúbáhrátýúne.

³² Muurá ihdyu tsájjyu meke íhvétsohíjcyaaabe meícúbáhrámeí téénetu meíllíjkívyéne ímiáámeréjuco meíjcyá cáhcújtsótúmema mewágóóóvétuki.

³³ Ehdu teéne, ámuúha táñahbému. Áánéllíi múu téhméjcatsí pámeeréi píhcyáávécoca ámuha ímíñeúvú memájcho teene Ávyéjuubée mewájjuri méénune ámuha meítsáávène mājcho.

³⁴ Áánetu tsaate íájyabáávatéhajchíí óvíi ihjyávú mājchóhi. Tsá dítye teene dómájcoítýuró Píívyéébe díityéké tééne hallútú ícúbáhrátuki. Áánetu eene tsíñehji ámuha meméénuhíjcyáné óvíi ámúhake o ááhívetéjjyu méímílbajchóhi.

12

Píívyéébe Apííchó píááboríyé meméénuhíjcyanéhi

¹ Ámuúha táñahbému, ó imíllé ámúhake o úúballéné ímíñeúvú ámuha mewáájacu muhdú Píívyéébe Apííchó meke píáábónej tééveríyé ínehji meméénune mepíívyeténe.

² Muurá ámuha méwaajácú dílbyekée ámuha mecáhcújtsótúcooca níjcyotájtekéré medúúrúvahíjcyáné íbóhiima íjcyátúmeke.

³ Aane ámúhake o néé tsá muurá tsaate Píívyéébe Apííchó túkevéjtsori nééítyuróne: “Jetsóó nehníjyau.” Áhdure tsá múha Ávyéjúúbedi Jetsóoke díllóítýuró Píívyéébe Apííchó díityéké túkévéjtsótuca.

⁴ Muurá ihdyu Píívyéébere meke píáábónej tééveri mépiivyété páhduvaré nénehji meméénune. Áronáa ihdyu Íapííchoj tééveríyé meke píááboobe ténehji meméénuki.

⁵ Muurá dílbyé wákimyéí páhduvaré nénehji meméénúróneri tsaapííkyéré méíicuvéhi.

⁶ Muurá dílbyere Píívyéébe tehdu mééma meenu ihñéjté meíjcyámema.

⁷ Aane muurá dílbyé Apííchóre meke píáábóneri mépiivyété tehdu nénehji meméénune mejtééveri téhdure tsijtye cahcújtso múnáake díbye ípíááboki.

⁸ Muurá tsaate téénere píáábónej tééveri piivyété tsijtyeke ityúkévejtsóne. Áané píááboríyé tsijtye piivyété ímí iúwaabóne.

⁹ Áhdure muurá tsaate téénere píáábónej tééveri ímí Píívyéébeke cáhcujtsóhi. Áané píááboríyé tsijtye piivyété chéméméhjike íbóhiitsóne.

¹⁰ Tsaate piivyété méénúráítýuróné imyéénune. Tsijtye piivyété íná pájtyeíñé íhdéjuco iwáájacúné iúúballéne. Tsijtye piivyété iwáájacúné caatyé pañé ímiááné Píívyéébe Apííchó íjcyane, caatyé pañé Naavéné apííchóre íjcyane. Tsijtye piivyété tsijtyé ihjyu illéébótúrójuri íhjjyuváne. Tsijtye piivyété tsijtye íhjjyuváne illéébóturóné íhñéjuvu ípájtyetsóne.

¹¹ Ehdu muurá Píívyéébe Apííchó píáábónej tééveríyé mépiivyété páhduvaré nénehji meméénune.

Pámeere Críjtoéjté tsáápihdyúré íjcyane

12 Muurá méjpi pívátsihjívá íjcyané dobéévé méijcyá tsáápiíye. Ahdu téhdure Crítoéjté mityame páhduváré menéérome méijcyá tsáápihdyúre.

13-14 Muurá paméváré jodíómuu, gríéégomuu, tsíjtyé hójtsí pañe íjcyamee, tsíjtyé hójtsí pañe íjcyatúmee, éhdume pámeere méijcyá dílbyeéjte. Muuráhjáa Píívyéébé Apííchó mépañévú úcaavémé méijcyá tsané múnaaréjuco. Aame Críjtoma tsáápihdyúré méijcyá Cáání Apííchó mépañe íjcyáne j tééveri íñe méjpi pívátsihjívá íjcyáróné dobéévé tsáápiíye méijcyadu.

15 Muurá méjtúha ílhjyúvaca tsá nééítyuró méjpiene íjcyatúné hójtsi íjcyatúnéllíhíye.

16 Téhdure ménúúmiho tsá nééítyuró méjpiene íjcyatúné máhálluu íjcyatúnéllíhíye. Áronáa muurá páneere méjpiene.

17 Muurá páneere méjpi hálluúré íjcyaca ¿íñerí melléébóiyáhi? Téhdure páneere ménúúhejúrú íjcyaca ¿íñerí máarahjúciyá tsíeménej cúva?

18 Ehdúhjáa tene múhdurá nééíyónéllí ihdyu Píívyéébe méjpi ípívyejtsó muhdú íjtsúcunúdu ténéhjima.

19 Muurá tsáneere méjpi íjcyaca múhduréiyó teéne.

20 Aane muurá pívátsihjívá íjcyáróné dobéévé tsáápiíye.

21 Áánéllí máhálluúcu ílhjyúvaca tsá nééítyuró méhójtsicu íñetú píáábotúne. Áhdure méhniwau tsá nééítyuró méjtúhaacyu íñetú píáábotúne.

22 Muurá méjpiítyu íhtsúuvúdu méjtsúcunúrotsíhí ímichi éhniíñevu meke píaabóhi.

23 Áánéllí tétsihí múhdurá néérotsíhí tsaímíyé météhmémei múha meke íajtyúmítuki.

24 Áánetu muurá ímí méjtsúcunúrotsíhí tsá pahdu mewátájcómeítyúne. Píívyéébe ípívyejtsó méjpiítyu múhdurá néérotsíhí tsaímíyé metéhmeki.

25 Ehdúhjáa ípívyejtsoobe méjpi patsíhíjívare ímí meke píáábónetu tsátsii múhdurá méjtsúcunútuki.

26 Muurá tsátsíyé metútáváávérónáa páneeréjuco méjpiíyi avye búuuvéne. Áánetu tsátsii metútáváávétúcooca pájpiíye íñe imíjyaú mellíñemuúcunúmeíhi.

27 Ahdu muurá tsáápiitsa Crítoéjté méijcyame méijcyá tsáápiíye íjcyadu.

28 Áánéllí dílbyé cahcútso múnaa méijcyámeke Píívyéébe pícyóó íná mewákímyeíñehjivu. Tsaatéke muurá pícyoobe Jetsocríjtodítyú íjcyané uwááboju uwááboméré ditye ipyéhíjcyaki. Áánetu tsíjtyeke pícyoobe íhdéjuco íná pájtyeíñe iwáájacúné úúbálléímyeke. Tsíjtyéhjike pícyoobe dílbyé íhju uwáábojte ditye íjcyaki. Téhdure tsíjtyeke pícyoobe méénúráítyúronéhí méénúímyeke, chéméméhjike bóhítsóímyeke, ídáátsóméhjike píáábóímyeke, túkevėjtsojte íjcyáímyeke, tsííñe miamúnáa íhju illéébótúrójuri íhjuváiímyeke. Ehdu muurá páhduváré nééné wákímyeíháñevu pícyoobe Píívyéébe íhñéjté méijcyámeke.

29 ¿Aca pámeere dílbyeéjté méijcyame Jetsocríjtodítyú íjcyané uwááboju uwááboméré mépehíjcyáhi? Áhdure ¿aca pámeere íná pájtyeíñe mewáájacúné méúúbállehíjcyáhi? ¿Aca pámeere mee uwáábojte? ¿Aca pámeere méénúráítyúronéhí méméénuhíjcyáhi?

30 ¿Aca pámeere chéméméhjike mébóhítsóhíjcyáhi? ¿Aca pámeere méíhjuvaihíjcyá tsííñe múnáa íhju melléébótúrójuri? ¿Aca pámeere mépiivyété téjúhjiri tsaate íhjuvane mepájtyetsóne? Tsáhaa.

31 Áhdícyane cáhawáa métsúúraméi keená éhniíñevu ímí ámuha méjtsúcunúneri Píívyéébe ámuhakye íajcuki. Aane ó imíllé ámuhakye o úwaabóné muhdú éhniíñevu ímí méijcyáiyóne.

13

Mewáýújcatsíñe

¹ Muurá tsííñé míamúnaa, níjkyéji múnaa, íjcyámé ihjyúrí o ihjyúvároobe muucá o wáýýtúhajchíí atéréepíyé o íjcyaaabe pevénéré ó ihjyúvahíjcyá éhne múúne cúúmúbama chehkéú íhjuváu.

² Téhdure ìná pájtyeíñé íhdéjuco o wáájacúné o úúbállehíjcyaaabe páné íhdéene o wáájacúroobe tsíjtyeke o wáýýtúhajchíí tsá ímíáábé o íjcyatúne. Áhdure Píívyéébeke ímí o cáhcújtsónéllíi cámhbaúné tsiéllevu o íñétsóroobe tsíjtyeke o wáýýtúhajchíí tsá ímíáábé o íjcyatúne.

³ Áhdure ídáátsóméhjike tátsíeméneri o píáábohíjcyaaabe Críjtodítýú íjcyáné uwááboju o úwáábohíjcyáné hallútú oke ditye cóvájtsóroobe tsíjtyeke o wáýýtúhajchíí tsá íñetú oke tene píáábotúne.

⁴ Muurá ihdyu pamévakéré meídaatsólléne mewáýyume máaabúcú múhdurá nééronéhji. Aame tsá íñerí menómíutááváityuróne. Tsá ávyéjuuháñé mellííñéityuróne. Tsá 'mityáhmítýá' menééityuróne.

⁵ Tsá átéréenéhji meíhjuváityuróne. Tsá méhllíhyéré tsane meméénúityuróne. Tsá mecááyóbáityuróne. Tsá tsiélleréjuco meíjtsúcunúityuró tsaate meke ímityúné méénune.

⁶ Áhdure tsaate ímityúné méénúneri tsá meímíjyúúvéityuróne. Ímíááneríyé meímíjyúúvéiyáhi.

⁷ Muurá ímíááné pamévake mewáýyume múhdurá tsaate íjcyámeke mépíaabó ditye ímíjpyeteki.

⁸ Ehdu mewáýúcatsíñé tsá mújyú mééma níjkéváityúne. Áánetu eene ìná pájtyeíñé íhdéjuco mewáájacúné meúúbállehíjcyáné mééma níjkévaáhi. Téhdure dílbyé píááboríyé tsaate tsíjtyé ihjyú illéébótúrójuri íhjuvahíjcyáné níjkévaáhi. Áhdure dílbyé píááboríyé mewáájacuhíjcyáné tsáhájucó íjcyáityúne.

⁹ Muurá Píívyéébé icyánéjcu tsátsíhhuútsaré mewáájacúné meúúbállehíjcyáhi.

¹⁰ Áronáa ihdyu íjcyáíñéi páneere mewáájacúne. Áijyu tsáhájucó tsátsíhjítsaré mewáájacúityúne.

¹¹ Muuráhjáa tsíímene o íjcyácooca ó ihjyúvahíjcyá tsíímene íhjuváu. Aabée ihdyúhacáa múhdurá néerone ó itsúcunúhijcyá tehdujúco. Aanée o kéémeebe tsáhájucó tehdu o néjúcootú tsúúca o wájacúúvénéllíhye.

¹² Ahdu muurá íñe ícyooca tsátsíhhuútsaré méwaajácú Píívyéébé icyánéjcu éhne múúne mícúmí pañe tsíeméne náávé meítene mewáájacúdu. Áronáa ihdyu íjcyáíñéi éhnííñevu ténejcu mewáájacúne. Muurá íñe ícyooca tsátsíhhuútsaré o wáájacúné téijyu botsíi ó waajácúú ímíñeúvú muhdú Píívyéébe oke wáájacúdu.

¹³ Aane muurá dílbyeke mecáhcújtsóne mewáýújcatsímyé meitsohíjcyáné tsá mújyú níjkéváityúne. Áánetu ímichi páñétúene teene mewáýújcatsíñe.

14

Tsíjtyé ihjyúrí tsaate íhjuváné píívyeténe

¹ Áhdícyane múu tsúúráméi pamévamáyé ámuha mewáýújcatsímyeke Píívyéébé Apííchó tükévejtsómé panévare ámuha meméénúíyóneri. Múu tsúúráméi íhdétújuco díbye ámuhadívú bóhówajtsóné ámuha mewáájacúné meúúbálléiyóneri.

² Muurá tsaate tsíjtyé ihjyú illéébótúrójuri íhjuvámé Píívyéébemáyé ihjyúvá tééjuri. Aane tsá múu lléébóityuró ìná ditye néene Píívyéébé Apííchóré díityéké tükévejtsóneri ditye íhjuvánéllíhye.

³ Áánetu ihdyu dibye íuwááboju bóhówajtsóné úúbállehíjcyámé cahcújtso múnáake tsápijtsó éhniíñevu ímí dííbyema ditye íjcyaki.

⁴ Muurá tsíjtyé ihjyu illéébótúrójuri tsaate íhjuvámekéré píaabóné Píívyéébeke ditye úráávyénéjcutu. Áánetu ihdyu dibye íuwááboju bóhówajtsóné úúbállehíjcyámé éhniíñevu tsíjtyeke píaabóhi.

⁵ Aane ihdyu ímí ó íjtsúcunú tsíjtyé ihjyu ámuha melléébótúrójuri meíhjuváiýóne. Árónáa éhniíñevu ó imíllé ámuha meúúballéné Píívyéébe íuwááboju ámúhadívú bóhówajtsóne. Teene ihdyu éhniíñevu píaabó cahcújtso múnáake. Áánetu tsíjtyé ihjyurí ámuha meíhjuvaróné tsaate diityé íhjuvú pájtyétsótúhajchíí tsá diityéké tene píáábotúne.

⁶ Ámuúha táñahbémut, muurá ámúhake o ááhíveebe tehdu tsíjtyé ihjyurí ámúhama o íhjuvájchíí tsá ámúhake tene píáábóityú ámuha melléébótúnéllíhye. Áánetu ihdyu Píívyéébe óhdivu bóhówajtsóné ámuha melléébójuri o úúbálléhajchíí ámúhake píááboíñe.

⁷ Cáhawáá méijtsúcunuj, muurá míamúnaa íjcyáturóné cúúmúbama chiýoró ímíñeúvú mellíjchúcooca melleebó ímíwu tsanéécú íhjuváne. Áánetu múhdurá mellíjchúhajchíí tsá ímí melléébotúne.

⁸ Áhdure méénucátsí íjcyácooca ímíñeúvú rojrócó llíjchúmeítyúhajchíí tsá múha íjcyátsíívyetúne.

⁹ Ahdu muurá tsaatémá ditye lléébótúrójuri meíhjuvájchíí tsá ditye lléébotúne. Pevénéré méihjuváj éhne múu pevétsíma íhjuváu.

¹⁰ Muurá íñújiri míamúnaa páhduvaré íhjuvámé tsá wáájácúratúné íhjuvatúne. Muurá ihdyu ditye íhjuváné waajácúmeíhi.

¹¹ Muurá tsaate óóma tehdu o lléébótúrójuri íhjuvaca tsá íñetú oke tene píáábóityuróne. Áamedítyú ó nééiyá tsíjtye múnáaré ditye íjcyane. Áhdure óhdivu nééiyómé tsíjtye múnáajpíyé o íjcyane.

¹² Aane Píívyéébé Apííchó ámúhake túkévéjtsóneri páhduvaré nénehji ámuha meméénúýóneri meíjyacunúhíjcyámé múu íjyacunú ámúhake dibye píáábóneri cahcújtso múnáake ámuha metúkévjtsóýóneri.

¹³ Áánetu tsíjtyé ihjyurí íhjuváné píívyetémé múu Píívyéébeke píáábó táúmeí dibye túkévéjtsóneri teene ipájtyétso tsíjtye illééboki.

¹⁴ Muurá tsá oore táíjtsaméiyi tsíjtyé ihjyu o lléébótúrójuri Píívyéébema o íhjuvájcyatúne. Dííbyé Apííchóré ihdyu tápañétú íhjuvájcyáhi. Áánéllí o íjcyároobe tsá o wáájacuhíjcyatú o íhjuváne.

¹⁵ Aane íñe ¿kééjuri méihjuváiýá Píívyéébema? Méihjuváiýá tsajúúcuri melléébótúrójurii, melléébójurii, íjcyane. Áhdure dííbyeke medúúruváné mémátsíváiýá tsajúúcuri.

¹⁶ Muurá tsíjtye lléébótúrójuri dííbyeke medúúrúvájchíí tsá múha meke náhbénúityú illéébótúnéllíhye.

¹⁷ Ímí tehjújúcooro Píívyéébema tééjuri meíhjuvaróné tsá tsíjtyeke píáábotú dííbyeke ditye úráávyénetu.

¹⁸ Árónáa ihdyu ímí tehjújuco teene melléébótúrójuri dííbyema meíhjuváne. Muurá ámúhá ehniíñevu ó íhjuvájcyá Píívyéébema oore o íjcyácooca. Áánéllí o téhdujtsó dííbyeke.

¹⁹ Árónáa ihdyu tsame cahcújtso múnáa mepíhcyáávécooca ó imíllé pámeere lléébójuri báhríñéwuúré o íhjuvaróné diityéké píaabóne. Tsá muurá diityéké tene píáábóityuró cááménécóbaúvú tsíjtyé ihjyurí o íhjuváné ditye lléébójuríívari.

²⁰ Ahdícyane, ámuúha táñahbému, tsá múu ímíájító ámuha meúraavyémé tsímédú néétune. Ímíñeúvú múu íjtsámeí kéémejte íjtsámeídyu. Áánetu ihdyu ímityúné icyánéjcutu múu ijcyá diitye tsime íná wáájácútúmé íjcyadu.

²¹ Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé: “Tahñéjté jodíómuma ó ihjyúvaá tsíjtye múnáaj tééveri diitye ihjyúri. Árónáa tsá oke ditye cáhcújtsóityúne. Ehdu íñe o néé Píívyéébe o íjcyáabe.”

²²⁻²³ Aane muurá tsíjtye ihjy melléébótúrójuri Píívyéébe Apííchó meke íhgyúvátsóneri cáhcújtsótúmeke méúújtsó íhtsútuube Píívyéébe íjcyane ditye iwáájácuki. Árónáa muurá medóbeevémé téjúhjiri meíhgyuváné illéébóne méhdityu nééiyómé illure meméivaténe. Áánetu ihdyu cahcújtsó múnáa wáábyuta méhdivu íuwaáboju bóhówájtsóobe diityéké meúúbálleki. Tsá cáhcújtsótúmé wáábyuta tene íjcyatúne.

²⁴ Árónáa tsáijyu múúne tsáame meúwaabóné illééboki. Aame muurá teene illéébóne waajácúiyá ímíáané ímityúmé íjcyane.

²⁵ Aane múhduúvúrá íjtsúcunúne botsíi Píívyéébe mééma íjcyane iwáájácúne dííbyeke duurúváiyómé ímíhmóúbánema.

Muhdú pihcyáávé pañe meíjcyáiyóne

²⁶ Ahdícyane, ámuúha táñahbému, ámuha mepíhcyáávécooca Píívyéébeke ámuha medúúrúvane májtsí méénuhíjcyámee, tsaatédivú díbye íuwaáboju bóhówájtsóné úúbállehíjcyámee, tsíjtye ihjy illéébótúrójuri íhgyúvahíjcyámee, ditye íhgyuváné melléébojívú pátyétsohíjcyámee, éhdume múu ímíñeúvú meenú cahcújtsó múnáake tene ipíááboki.

²⁷ Aane tsaate tsíjtye ihjy illéébótúrójuri íhgyuváné píívyetéhajchíí óvíi míityétsiye íhgyúváhi. Téhdure ímílléhajchíí tsijpi píivyeté íhgyuváne. Árónáa ihdyu tsá múu tsané tujkéveri íhgyúvatúne. Tsáápiitsadí múu íhgyúvá llééboobe ipájtyétsoki.

²⁸ Áánetu díbye íjcyátúhajchíí tsá múu ámuha mepíhcyáávéne pañe tééjuri íhgyúvatúne. Iye múu íjcyácooca Píívyéébe máyé tééjuri íhgyúváhi.

²⁹ Áhdure díbye íuwaáboju tsaatédivú bóhówájtsómé múu tsané dobéévé pañe míityétsíuba, 3-meváuba, úwaabó tsijtye illéébúcunúki.

³⁰ Árónáa tsáijyu múúne Píívyéébe lléébúcunúmedívú téhdure íuwaáboju bóhówájtsóhajchíí óvíi tujkénú úwaáboobe íhveté diityéréjuco íuwaáboki.

³¹ Ehdu múu Píívyéébe íuwaáboju ámúhadívú bóhówájtsóné tsáápiitsadí ímíñeúvú úwaabó tsijtye illéébóne dííbyedívú icyátsípááveki.

³² Dííbye úwaáboju múu imyéénune píívyetémé ímíñeúvú meenúhi.

³³ Tsá díbye ímíletú múhdurá dííbye úwaáboju medáriívéne.

Ímíllebe tsaímíyé pámeere metúkévétsójcatsíñe.

³⁴ Aane ihdyu óvíi ámuha mepíhcyáávécooca Píívyéébe taúhbaju néhdu walléémú ímíááméré íjcyáne cúúvéhulléré úwaabó lleebúcunúhi. Tsá ehdu nétsihjívú ditye íhgyúváityuróne.

³⁵ Tsane idíllone ímílléhajchíí óvíi íhgyáhañévúré díllómé ájyúmuke. Tsá tene ímityú Píívyéébe pihcyáávé pañe walle íhgyúváiyóne.

³⁶ ¿Mityá tsá ehdu tene néétune? Cáhawáá méijtsúcunuj, tsáhái muurá ámuha pahdu díbye íuwaáboju méhdivu bóhówátsohíjcyané mewáájácútúne.

³⁷ Aane cáhawáá óvíi tsaate díbye íuwaáboju diityédívú bóhówátsohíjcyámé pañe dííbye Apííchó íjcyáhajchíí waajácú dííbye taúhbaju néhdújuco o néhíjcyáne.

³⁸ Áánetu tehdujúco néerone ditye múhdurá íjtsúcunúhajchíí muhdú idy mémeéenuúhi.

³⁹ Ehdu teéne, ámuúha táñahbému. Ahdícyane óvíi ámuha méúwáábohíjcyá Píívyéébe íuúwááboju méhdivu bóhówajtsóne. Tsá múu tsaate tsíjtyé ihjyu illéébótúrójuri ihjyúvānetu diityéké bóíjcyutúne.

⁴⁰ Ímíááméré múu íjcyáne panévare ímíñeúvú meenúhi.

15

Críjto dsíjiveebe bóhíne

¹ Ámuúha táñahbému, cáhawáá méitsáávé muhdúhjāa pajtyéteju ámuúhake o úwaabóné ámuha mecáhcujtsóne. Aane muurá ímí ámuha méúraavyéhi.

² Aame tsúúca ámuha mépájtyeté ímíáané ámuha mecáhcújtsóhajchííjyu. Áānetu ámuha ímí mecáhcújtsótúhajchíí illure ámuha mébāñúméíhi.

³ Muuráhjāa Píívyéébe waajácúháāmitu tene néhdújuco méimítyú iwāágóo Críjto dsíjívēnetu íjcyané uwāáboju oke ditye úwaabódújuco ámuúhake o úwāábohíjcyáne.

⁴ Muuráhjāa tene néhdújuco dsíjívēébeke ditye cúúuube pápihchúú coojívatu bóhíne.

⁵ Aane íñe ó úwāábohíjcyá muhdúhjāa Péédoródívú íbóhówāávéne boone tsijtye ímamyémudívú díbye bóhówaavéne.

⁶ Áāné boonétúhjāa muurá bóhówāáveebe ihñéjté 500-mevá ehniíñevu íjcyāmedívu. Áāmedítyú tsúúca tsaatésáhjí dsíjívēnetu muurá íjcyāméi mítyame.

⁷ Áhduréhjāa muurá bóhówāáveebe Jacóóbodívu. Áāné boonétúhjāa bóhówāáveebe pámehdívúréjuco.

⁸ Áāné boonécóbaúvutúu téhdure óhdivu díbye bóhówaavéne ó íjtsúcunú éhne múúne walle itsímáváyotsíhjí pájtyelle tsímavádu.

⁹ Áānéllí tsá o íjtsúcunúmeítyuró dííbyedítyú íjcyané uwāáboju úwāáboméré péhíjcyāméejpi o íjcyane. Muurá ímíáané tsá o íjcyáítyuró ténejcú uwāáboobe cahcújtsó múnáakée o ícúbáhráhíjcyānéllíhye.

¹⁰ Áronáacáhjāa ihdyu Píívyéébe pámeekéré iwájyudu íjcyāabe óhdi ídāátsóvéne oke ímíbjachóhi. Aabe ihdyu óvíi téhdújuco o íjcyane dííbyé icyānéjcú uwāáboóbe. Áānéllí muurá ímíáané tsijtye uwāábojté ehniíñevu ó méénuhíjcyá téené wákímyéi. Tsá idyé oóre. Dííbyere ihdyu Píívyéébe méénuhíjcyá tajtyééveri.

¹¹ Áronāa tsá muhdú tene néétu tsaate ehniíñevu téené wákímyéi méénune. Aane ihdyu ímí téhdújuco ámuúhake muha méúwāábohíjcyāné ámuha mecáhcujtsóne.

Dsíjivémé bóhííñe

¹² Muuráhjāa Críjto dsíjiveebe bóhíne muha méúwāábohíjcyāné ámuha mecáhcujtsóhi. Áronāa jíveekí tsaate ámuúhadítyú nehíjcyá dsíjivémé bóhíjúcóóityúne?

¹³ Muuráhjāa ímíáané téhdu tene nééca Críjto dsíjiveebe tsáhájucó bóhíítyuróne.

¹⁴⁻¹⁵ Aaca muurá ténejcú uwāábojte muha méíjcyáíyá állíu múnāa díbyeé bóhíitúnéré muha méúúbállehíjcyānéllíhye. Aaca téhdure téené uwāáboju mecáhcujtsóné tsá íñnetu meke píáábóítyuróne.

¹⁶ Muuráhjāa téhdu tene nééca Críjtoke ditye cúúuube tsá bóhíjúcóóítyuróne.

¹⁷ Aacāa muurá íjcyáíyóné máhallúrí méimítyuhāñe.

¹⁸ Aamée dííbyeke ímí mecáhcújtsorómé medsíjivémé ávyetá wágoóóveréjuco meméénúiyóne.

¹⁹ Muurá dííbyeke mecáhcujtsóné apāāñéré ííñújí hallúrí meíjcyānetu meke píááboca tsíjtyéhíí ehniíñevu ávyetá ídāátsó méíjcyáíyáhi.

²⁰ Áronáacáa ímiáané Críjto ɪdsíjívetsihdyu bohíí medsíjívémé mebóhííñé mééma déjucóónuúbe.

²¹⁻²² Muuráhjáa tsáápiye Adáa ímityúné méénúné déjucotu médsíjívehíjcyáhi. Ahdúu íivane tsáápiye Críjto ímiáábé íjcyaa méénúnej téeveri medsíjívémé mebóhííhi.

²³ Áronáa tsá íhdícyáijyu mebóhííityúne. Díbyei tsiíne tsáácooca mebóhíí dílbyeéjté meíjcyame.

²⁴⁻²⁵ Áijyu pámé avyéjuubéré íjcyáa dílbyeke múnáátsohíjcyámeke ityáhjáné hajchóta. Áané boone páneere Cáani Píívyéébé hójtsí pañévú íhvéjtsóibye dílbyeréjucu páné avyéjuube íjcyaki. Téijyu páneere níjkévaáhi.

²⁶ Dsíjívé meke múnáátsohíjcyáné tsáhájucu íjcyáityúne.

²⁷ Muuráhjáa dílbyere Píívyéébe picyóó Críjtoke páné avyéjuubéré díbye íjcyaki. Ehdu muurá néene dílbyé waajácúháamitu. Tsá tene néetu Cáani dílbyé túkevítsojújú pañe íjcyane.

²⁸ Muurá ícyooca páneere Críjtó túkevítsojújú pañe íjcyároobe téijyu íjcyáa Cáani Píívyéébé túkevítsojújú pañeréjucu. Muurá Píívyéébe ávyeta páné avyéjuubéré ímichi dílbye tájpi páneere íjcyáabe. Áánéllíi téijyu páneere dílbyé túkevítsojújú pañeréjucu íjcyáíne.

²⁹ Áánetu íjcyáné tsane. Ehdu idyé medsíjívémé mebóhíjúcóóityúné néhíjcyámé ¿íveekí tsójtsómeíhíjcyá ímúnáa dsíjívéme mémeri ‘dítye ípájtyeteki’ néémere muhdú idyé medsíjívémé mebóhíjúcóóityúnáa íínetú díityéké tene ípíááboki?

³⁰ Aane idyé ehdu tétsíhí daíhañeréjucu medsíjívéíñáa ¿íne muha úwááboméré mépehíjcyá tsáijyu tsaate múúhake téené hallútú dsíjívétsóhajchíí muha mepájtyetékííívari?

³¹⁻³² Áánéllíihyéhacáa bañúháñé téené hallútú Éépetsó cóomi múnáa ápíchó éhne múúne meke dóóné iyámédú néémema ó táhjácatsíhíjcyáhi. Aanéjííva, ané metsu ímiáané tehdu tene nehajchíí meíjcyáné hajchótá mewáñehívaténé pañe panévare meóóvehíjcyá tétsíhí daíhañeréjucu medsíjívéíñéllíihye. Áronáa muurá ímiáané medsíjívémé mebóhííne o úwáábohíjcyáné hallútú oke dítye dsíjívétsóllehíjcyároobe ó ícyahíjcyáhi. Ároneri íllure ó ímíjyúúvehíjcyá eene ámuha Jetsocríjtoke meúraávyéneri o ímíjyúú.

³³ Ahdícyane máállítsámeídí múhdurá ítsámeíhíjcyámedívu. Ámúhake mújtátsodímýé ímí ámuha meíjcyáíyómeke. Muurá tsaate neéhií: “Átéreejtédívú menáhbevámé íllure meke mújtatsóhi.”

³⁴ Ahdu ámuha meíjcyáíyónéllíi ímíñeúvú méuraávyé ímiááju. Óvíjyacóóné ímítyunéjcu. Muurá íjcyáméubá tsaate ámúhadítyú Píívyéébeke wáájacutúme. Ehdu ámúhake o néé núcójpítsóroné pañe ámuha téénetu mewájacúúveki.

Muhdú dsíjívémé bóhíííne

³⁵ Áronáacáubá tsaate ámúhadítyú neéhi: ¿Aca íhya muhdííwáj píhjimá medsíjívetsihdyu mebóhííhi?

³⁶ ¿Aca muhdú ámuha méijtsúcunúhi? Íllu muurá teéne: Muurá tsíeméné pañévau mebájtso tsíhdyuréjucu icyápáyóóvétsihdyu ííñeu botsí páneevé úmehéréjucu.

³⁷ Tsá muurá apáhajchíí teeu mebájtsonemáyé pahéjucu íjcyáítyuróne. Tsáijyu muurá tríígo pañéváuma tsíñéhí pañevahúúné mebájtsocooca tsáhái téúhjitú ípáhé bóhówáávetúne.

³⁸ Píívyéébere ihdyu íimíllédú píívyetsóné tsáímíyé keemévé íínéhé neeváúhjáa íjcyahéjucu.

39 Tsá muurá panévare tsahdúré néétune. Muurá úmehééné tsíhdyure. Áánetu mee míamúnaa tsíhdyure. Áhdure iyámé tsá tsahdúré néétune. Muurá baari úlléné iyámé tsíhdyure. Wahpéjté tsíhdyure. Amómé tsíhdyure.

40 Téhdure caame iévéhóówari íjcyanéjji, ííñújiri íjcyanéjji, tsíhdyure.

41 Muurá cóójiejpi núhba ájchú péjcoéjpima míicuru ájchúné tsíhdyure. Áhdure míicúruj péété tsá tsahdúré néétune.

42-43 Ahdu muurá idyé tsíhdyuréjuco meíjcyane medsíjívetsihdyu mebohíime. Muurá medsíjívemeke ditye cúúume mechájááveromé tsiíne mebohíicooca tsíhdyuréjuco néjpiima meíjcyame tsáhájucó mújyú muhdú meíjcyájucóóityúne. Muurá íne icyooca meíjcyáne pi átéréenére.

44 Aane muurá ííñújiri meíjcyáne piima meíjcyame téhdure meíjcyáá tsíhdyuréjuco néenej pi mújyú medsíjívécóóityúné piima.

45 Muurá Píivyéébe waajácuháámitu néeneé: “Tujkénúejpi Adáake Píivyéébe ípívyétsóóbe pañévú picyóó míamúnaa díbye íjcyáíne bóhi.” Áábé boonétúu Críjto bóhówááveebe ihdyu meke ajcú mújyú muhdú meíjcyájucóóityúne bóhíivu.

46 Áronáa tujkénú meíjcyá íne icyooca meíjcyáne piima. Áané boonétú botsí meíjcyáá tsíhdyuréjuco néjpi mújyú medsíjívécóóityúné piima.

47-48 Muuráhjáa tujkénú Píivyéébe meenu meenu ííñúbatu Adáake ííñújiejpi íjcyáábeke. Áánéllíi tééj hallúrí meíjcyame méjpííháñema mee díbye ípívyéjtsoobédújuco. Áánetúhjáa ihdyu Ávyéjuube Críjto tsáá níjyétu. Áánéllíi díbyema meíjcyácooca tsíhdyuréjuco meíjcyáíne díbye íjcyadújuco.

49 Muuráhjáa Píivyéébe ííñúbatu méenuube íjpíima íjcyadújuco mee méjpíímaá. Áhdure idyé níjyétu íjcyáabe Críjtoduréjuco meíjcyáíne díbyema meíjcyácooca.

50 Ámuúha táñahbému, muurá íne icyooca meíjcyáne piíháñema tsá meíjcyáityú Píivyéébe avyéjuri. Muurá íne dsíjívéíne piíháñé tsá múhdutú dsíjívétúné íjcyáityuróne.

51 Cáhawáá ámúhake o úúballe múha mewáájacutúne. Tsá muurá pámeere míamúnaa dsíjívéityúne. Muurá dsíjívétuméj piíháñé cápáyóóveé tsíhdyuréjuco néenej piíháñevu.

52 Muurá ávyeta íícúíwuúré tsáneere metámihjyácóné hallúrí méjpííháñe cápáyóóveé páneere tsíhdyuréjuco ímíbaávyé nihñéré rojrócó llíjchúmeícyooca. Tene muurá íhjuvácóoca cahcútso múnaápe dsíjívéhíjcyámé tsiíne bóhíime tsáhájucó dsíjívéityúne. Áané tujkéveri téjyú íjcyame dsíjívétuméj piíháñé tsíhdyuréjuco cápáyóóveé.

53 Muurá íne icyooca medsíjívéhíjcyáne piíháñé téjyú cápáyóóveé dsíjívéityúné piíháñevuréjuco. Ájyú ihdyu botsí meíjcyáá Píivyéébe avyéjuri.

54-55 Ehdu muurá íne medsíjívéhíjcyáne piíháñé tsíhdyuréjuco cápáyóóveé Píivyéébe waajácuháámitu illu tene nehdujuco: “¿Aanéhaca kiávújucó teene dsíjívé meke wáágóóityóne? Tsúuca táhjátsámeíne tsáhájucó íjcyatúne.” Ehdu Píivyéébe waajácuháámitu néeneé.

56 Muurá ímityúme meíjcyáne déjucotu médsíjívéhíjcyáhi. Áané méhdivu Píivyéébe taúhbaju bohówajtsó ímityúme meíjcyane.

57 Áronáacáa ihdyu tehdujuco Píivyéébe méhdi ídáátsóvéne Máavyéjuube Jetsocríjtoj téeveri ímityúne méema táhjane mewágóóóvétuki.

58 Áhdícyane, ámuúha táñahbému, méihvéjtsodí Píivyéébe icyánejcú ámuha meúraavyéne. Óóchévetumére méméénuhíjcyá Máavyéjuube Jetsocríjtoj wákimyéi. Muurá méwaajácú díbyé wákimyéi méméénume mebánúmeítyúne.

16

Cahcújtso múnáá wáabyuta dsíidsi pihcyúmeíne

¹ Áánetu dsíidsike cahcújtso múnáállii ámuha mepihcyuhíjcyané múu ímíneúvú meenú ñínee Garáátsiá iññújiri íjcyané cahcújtso múnáake o néhduú.

² Ténevá tsemáánádú múu wáyeéévejcóójí idyóbéévécooca ámuhá wákimyéí hallúvú ámuha meújcyúnetu tsánéhuw dówacárohiíjcyá ámuhádivú o úújetécooca botsíi ámuha mepihcyútuki.

³ Aane o úújetécooca tsaatéké ámuha metújkevééllémeke méwálloó Jerotsaréeri íjcyané cahcújtso múnáa éllewu ámuha mewállóóné waajácúhaamínema ditye teene itsájtjeki.

⁴ Áámema téhdure muhdú o néhajchíí ó peéhi.

Muhdú ipyééine Páávoró íjtsámeíne

⁵ Áronáa ihdyu tujkénúí ó peé Matsedóóniá iññújivu. Átsihdyu botsíi ámuhakye ó aahívéteéhi.

⁶ Aabe tsáijyu múúne ámuháma úúníjyá hajchótá ó íjcyá tsúcájáhreé. Átsihdyu óví kiávú o péébeke ámuha oke mépiáabóhi.

⁷ Tsá o ímíllétú ámuhakye íicúiyé o ááhíveíñúne. Ó ímíllé tsuucájááneúvúí ámuháma o íjcyane Píívyéébe ímílléhajchííjyu.

⁸⁻⁹ Aabe íchihvúré Éépetsóvú Pejtecójtéé wañéhjí ó pájtyeé téené pañe íchíi múnáake o úwááboki. Tsáijyu múúne tsaate diityédítýú o úwaabóné cáhcujtsó tsijtye oke téené hallútú tsáííllérónáaaca.

¹⁰ Áánetu Timotéó íne o íjcyadu Píívyéébé wákimyéí méénuhíjcyaaabe ámuhádivú úújetéhajchíí ímíneúvú méwaatsúcúpéjtsoco díbye ímí íjtsúcunúki.

¹¹ Áábeke ihdyu métsiménéélledíne. Ímíneúvú dííbyeke mépiááboco elle iúlléjéne oke díbye iúújévaki. Muurá dííbyeke ó ítsohíjcyá tsijtye ménahbémuma oke ditye iúújévaki.

¹² Téhdurée ménahbe Apóóroke ó neerá díbye ámuhakye iááhíveté tsijtye ménahbémuma. Áronáa tsá díbye péétune. Óví múijyú íimíllécooca ámuhakye aahívetéébe.

Páávoró pítyajcóne

¹³ Áhdícyane ímíneúvú Píívyéébeke méuráávyé ténejcútú ámuha íhtsutúme méijcyame ímítyunévú metáhjátsámeítyuki.

¹⁴ Múu ñiná imyéénune ímíneúvú meenú pamévakéré iwáýúnema.

¹⁵ Ámuúha táñahbému, muurá ámuha méwaajácú Ejtéépanáké éhnée Acááyá iññújí múnáadítýú íhyájkímuma tujkénú Píívyéébe icyánejcúvú pájtyéébeke. Aabe muurá diitye íhyájkímuma ímí píáábohíjcyá téhulle íjcyame ménahbémuke.

¹⁶ Áámeke múu avyéjuulléhi. Áhdure tsijtye Píívyéébé wákimyéí méénuhíjcyámeke múu avyéjuulléhi.

¹⁷ Muuráhjáa diibye Ejtéépanaa, Potonáátoo, Acáícoo, éhdume tsaímíyé oke píaabó ílle ámuha méijcyaca oke mépiáábóíyónetu.

¹⁸ Aame oke tsápítsohíjcyá ámuhakyeé itsápijtsódu. Aane ímí ó íjtsúcunú tehdujúco. Tehdu néemeke múu avyéjuulléhi.

¹⁹ Áhdure ámuhakye ó úúballé Áátsiá iññújiri íjcyané cahcújtso múnáa ámuhakye dúúruváne. Téhdure Akííramútsí Píritsíírama ámuhakye duurúváhi. Áhdure diityétsi jávú píhcyáávehíjcyámé ámuhakye duurúváhi.

²⁰ Pámeere íchíi múnáa ménahbémú ámuhakye duurúváhi. Téhdure tsamééré méduurúvájátsi.

²¹ Aane íne ámuhakye o pítyajcóné páñetu oo Páávoró ó caatúnúhi.

²² Aabe o nées Ávyéjuube Jetsocríjtoke wájjútúmé hallúrí tsúúca ímityúné íjcyane. Aabe ihdyu óvi tsájucóó Máavyéjuúbe.

²³⁻²⁴ Muurá mítyane ámúhake ó wajjú dííbyeéjté ámuha meíjcyámeke. Ahdícyane ihdyu óví dííbyeréjuco ámúhake píaabóne. Áyu tehdújuco.

2 CORÍNTIO

Hállúvúeháámí Coríntori íjcyáme élleu Páávoró cáátúnuháámí

Duurúvaju

¹ Oo Páávoró o íjcyáábekée oke Píívyéébe picyóó Jetsocríjtodítýú íjcyáné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyaki. Aane íñe ícyooca muhcsi íhyaami mécaatúnú ménahbe Timotéoma elle Coríntori ámuha meíjcyáné cahcújtso múnáa élleu. Téhdure pámeere Acááyá iinújiri íjcyáné cahcújtso múnáa wáabyuta téhaami.

² Ahdícyane óví Píívyéébe Ílli Jetsocríjtoma ámúhake píaabó íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

Páávoró ícúbáhrámeíñe

³ Áánellii metsu Máavyéjuube Jetsocríjtó Caani Píívyéébeke medúúrúvaki. Muurá meke ídaatsólléne íjcyabe pájyuvaré meke bóhíitsohíjcyáhi.

⁴ Muurá meícúbáhrámeíñetu meke íbóhíjtsóne píáábohíjcyabe téhdure tsíjtyeke mepíáábo muhdú meke díbye píaabódu.

⁵ Ehdú Críjtoéjté meíjcyame díbye ícúbáhrámeíhíjcyádújuco meícúbáhrámeíhíjcyáne. Áámeke díbyej tééveri Píívyéébe meke ímíjyuuvu ácu híjcyáhi.

⁶ Muurá muhcsi meícúbáhrámeíyómútsikye ímíjyuuvu ácu híjcyabe téhdure ámúhake muhcsi meúwáábóneri mebóhíjtsómé tehdíwáné ícúbáhrámeí ámuha maáábúcúne mepájtyeteki.

⁷ Muurá muhcsi méwaajácú ámuha ímí Píívyéébeke meúraávyehíjcyáné panévare ámúhake pájtyeróné pañe. Muhcsi meícúbáhrámeídyú ámuha meícúbáhrámeíñellii téhdure ámúhake bóhíitsohíjcyabe múhtsikye íbóhíitsohíjcyádu.

⁸ Ámuúha táñahbému, ó imíllé ámúhake o úúballéné muhcsi Áátsiá iinújiri meícúbáhrámeíñe. Ávyetáa muhcsi meícúbáhrámeí múha áábúcúityuróne. Tsáhájucóo muhcsi meíjtsúcunútú mepájtyetéíñe.

⁹ Ídátsohrée muhcsi éhne múúne dítye dsíjívétsoímyé íjcyadu. Ehdú múhtsima pájtyéné Píívyéébedívú muhcsi mecátsípáave panévaturé íhtsútuube íjcyabe dsíjívérómeke bóhíitsoóbedívu.

¹⁰ Aabée ihdyu múhtsikye pájtyetétso téjyu muhcsi medsíjívéíyónetu. Áánellii díbyedívú muhcsi mecátsípáavehíjcyá éhníñevu íjcyarónéhjitu díbye múhtsikye ípájtyetétso.

¹¹ Aane óví ámuha píáabó métáúmeí díbye éhníñevu múhtsikye píaabóné tsijtye íájtyúmine díbyeke ityéhdújtsoki.

Coríntó cóómivúí Páávoró péétune

¹² Muurá muhcsi méwaajácú ímí tehdújuco muhcsi meíjcyane míamúnááj piine ímichi ámúhama. Píívyéébere múhtsikye píáábóneri ímí muhcsi meícyahíjcyáhi. Tsá múhtsiye tehdú meíjcyatúne. Ááneri mítyane muhcsi meímíjyúúhií.

¹³ Aane íñe ámúhake muhcsi mecáátúnuhíjcyáné tsá túhú íhjúvatúne. Cáhawáá óví ámuha méwaajácú téhaamíjí meéévéne.

¹⁴ Muurá ámuha méwaajácú Máavyéjuube Jetsocríjtó tsáácooca ámuha múhtsidi meímíjyúúveíñe ténejcúvúu ámúhake muhcsi mewáajácútsónéllíhye. Áhdure ámuha méwaajácú ámúhadi muhcsi meímíjyúúveíñe múhtsí uwáábóo ámuha melléébónéllíhye.

15-16 Aanée ámuhadívú ímí o íjtsúcunúnéllí tujkénú ó imíllerá Matsedóóniá iĩnújivu o péébe ámuhakye o ááhíveíñúne. Aabée téhullétú o óómiibye ó imíllerá tsiiñe ámuhadítýú o pájtyene Jodéá iĩnújivu o péébeke ámuha oke mepiááboki. Áronáacáa tsá tehdu tene neétune.

17 ¿A téenetúu ámuha méijtsúcunú pánehjídú o pítýacámeihijcyáne? ¿A ámuha méijtsúcunú cahcújtso múnaa íjcyatúmé pánehjídú imyéenúityúné íhjúvahíjcyádú o íhjúvahíjcyáne?

18 Tsáhaá, muurá Píívyéébe múhtsikye waajácú tehdu muhtsi menéétune. Áánéllí muurá muhtsi menéhdújuco meméénune.

19 Muurá Críjto Píívyéébe Hajchi íjcyaaabe tsá múijyú íjtsaméí cápáyóóvéityuróne. Muurá muhdú iñéhdújuco díbye méénune. Áábedítýú íjcyané uwááboju íñe muha méúwáábohíjcyá oo Páávoroo, Tsibáánoo, Timotéoo, éhdume.

20 Áábej téeveri muurá páneere Píívyéébe mééma meenú muhdúhjáa iñéhdújuco. Áánéllí díbyeke medúúrúváne météhdútsohíjcyáhi.

21 Téhdure díbyere Críjtoj téeveri díbye meke ímbajchomé méijcyá díbyeéjté íhtsutúme.

22 Aabe meke ítsíímedi idíllomé pañévú Íapííchó pícyóóneri ímiááné méwaajácú meke iñéhíjcyanéví díbye ájcuíñe.

23 Aabe waajácú ínéllíhyéikyé elle Coríitori ámuha meijcyámeke o ááhívetétúne. Ímiááné o imíllerá ámuhakye o ááhíveténe. Áronáacáa tsáhái o péétu ámuhakye uhbádúré o túkévjtsoitéiyónéllíhye. Áánéllíhyé tsáhái ámuhakye o ááhívetétú ámuhakye o kímóvéjtsóiyónéllíhye.

24 Áronáa tsá ámuhakye o táúhbaítýuró íñe mecáhcújtsónejcúvu. Muurá tsúúca ámuha ténejcu méwaajácújucoóhií.

2

1 Apááñéré ó imíllé ámuhakye o tsápíjtsóneri o píaabóné ámuha meímíjyuúki.

2 Muuráhjáa diityédíjyuco ámuhadí o ímíjyúúvéiyómeke o kímóvéjtsoca ¿múhdí ó ímíjyúúvéiyáhi?

3 Áánéllíhyé muurá ámuha élleu íhde o cáátúnúháámí pañe ámuhakye ó úwaabó ámuha meímíbaávye ellévú o péécooca oke ámuha meímíjyúúvétsóiyótsihvu íllure oke mekímóvéjtsótuki. Muurá ó waajácú oke ámuha meímíjyúúvétsoca tsaméhíjjuco meímíjyúúvéiyóne.

4 Muuráhjáa tujkénú ámuha élleu o wáalloháámí ó caatúnú múhdurá ámuha meícyahíjcyané kímóhcó oke pájtyéneri táábere. Áronáacáa tsá ámuhakye o kímóvéjtsoca cáátúnutúne. Mítyané ámuhakye o wájyúnéllí ámuhakye ó caatúnú ámuha meímíbaávyeiki.

Ímityúné méénúmedi meídáátsovéne

5 Áánetu eene ímityúné imyéenúneri oke kímóvéjtssoobéubá awáá éhnííñevu ámuhakye kímóvejtsóhi. ¿Mityá tsá ámuhakye díbye kímóvéjtsotúnej?

6 Áábeke téhdunéjuco ámuha téené hallútú méúwaabóne.

7 Ílluréjuco díbyedi meídáátsovéne máábajíivé teéne. Ááne mecánaajánú díbye íjtsaméí icyátóróóvéne ímíbaávye ávyetá tútavááveréjuco Píívyéébedítýú díbye imyéenútuki.

8 Áánéllí ámuhakye o néé ámuha tsiiñe ímí díbyema menáhbévaki.

9 Ehdúu ámuha meijcyane o wáájácúne éjyú téené uwáábó o cáátúnúháámí ámuha élleu o wallóo ámuhakye o nééne ámuha mecáhcújtsóhajchíí o wáájácuki.

10 Muurá ímityúné méénúmedi ámuha meídáátsovéne teene maábajíivéné ímí ó íjtsúcunúhi. Áánéllí téhdure táicyánéjcutu ámuha meídáátsovémedi ó ídáátsovehíjcyá Críjto mémeri.

11 Ehdu mépiáábójcatsí Naavéné meke imújtátsótuki. Muurá tujkéveebe meke imújtátsoki.

Tóroóá cóomiya íjcyaaabe Páávoró múhdurá íjtsámeíñe

12 Tóroóavúu muurá o úújetéébé tétsí múnáake Críjtodítýú íjcyáné uwááboju o úwááboca mityame cáhcújtsóiyá Píívyéébé piááboríye.

13 Áronáacáa técoomíyí ménahbe Tíito íjcyatúné múhduúvúrá o íjtsúcunúnéllii o péé diityédítýú Matsedóóniá iññújvu dííbye néhcovu.

Críjtoma íhtsutúme meíjcyane

14 Áronáa ihdyu Píívyéébeke ó téhdútsohíjcyá Críjtoj téeveri panévare metáhjahíjcyáné hallúvu. Muurá mejtéeveri íuwááboju pahúllevávú tsújaúcu híjcyaaabe éhne múúne pácúúcu cúvá pahúllevávú tsújaavédu.

15 Ahdu Críjtoj téeveri meímíbaávyémeke Píívyéébe ímí íjtsúcunúme dííbye uwááboju métsújaúcu híjcyá pámehdívúré pájtyetéímyema wágóóóvéímyedívu.

16 Áané uwááboju muurá wágóóóvéímyé íjtsúcunú éhne múúne meke dsíjívétsóiyóné meíjtsúcunúdu. Áanetu pájtyetéímyedívu íñné imíjyaú teene bohíívú diityéké ájcune. Aanéhaca íñe ¿caatyé úwáábóiyá tééné uwááboju?

17 Muurá tsá teene muha meúwáábohíjcyatú tsaate méénuhíjcyádú muha medsíídsívakíye. Áhdure tsá tsíhdyuhjírre muha meúwáábohíjcyatúne. Muurá tene néhdújuco muha meúwáábohíjcyáné Píívyéébé múúhakye níwáávéne wákímyeí Jetsocríjtó múúhakye piáábónej téeveri dííbyeke muha meíícuvenéjuco.

3

Béhné pihtyájcoju

1 ¿Aanéubá ámuha méjtsúcunú íllure muhtsi memítyájkímyeí ehdu ámúhakye menéhíjcyáne? ¿Áhduréubá ámuha méjtsúcunú tsaate méénuhíjcyádú uwáábojtétsí muhtsi meíjcyané waajácúháámívu ámúhakye muhtsi meúújétsóíñe? ¿Panéubá ámuha méjtsúcunú téeméháámí ámúhakye muhtsi metáúmeíñe?

2 Áánerá ihdyu ámuháyé teene waajácúháámí tujkévééjte múhtsi uwááborí tsíhdyuréjuco ámuha mecápáyoovéme. Áámeke ámúhakye pámeere ííténe waajácú ímíáané tehdújuco ámúhakye muhtsi meúwaabóne.

3 Aame ámuha Críjtóo múúhaj téeveri cáátúnúné waajácúhaamídu. Áronáa ihdyu tsá ámuha mecáátúvatú caátúnújpácyori. Áhdure tsá ámuha mecáátúvatú éhnéhjáa néwáyuwáácutu cáátúvanédu. Muurá ihdyu íhtsútuube Píívyéébé Apííchóré ámuhá pañévú úcaavéné ámúhakye ímíjpyetétsómeke tsíjtye ííténetu waajácú dííbyeéjte ámuha meíjcyane, waajácúháámí cáátuvané íéévéne iwáájácúiyódu.

4 Ehdu íñe ámúhakye o nééne ímíáané tsá álliu íjcyatúne. Muurá Píívyéébere Críjtoj téeveri múhtsikye piáábohíjcyánéllii ó waajácú ímíáané tehdújuco o néhíjcyáne.

5 Tsá múhtsí waajácúríyé muhtsi meúwáábohíjcyatúne. Píívyéébere ihdyu múhtsikye tükévéjtsóneri muhtsi meúwáábohíjcyáhi.

6 Áhdure dííbyere múhtsikye piáábohíjcyá íñe muhdú meíjcyaiñe béhné pityájcoju muhtsi tsíjtyeke meúwááboki. Muurá dííbye Apííchó mépañe íjcyáneje téeveriyé mépájtyetéhi. Tsá íhdééne taúhbaju meúráávyéneri mepájtyetétúne. Muurá teene meúráávyerómé íllure méwágóóóvéiyáhi. Áanetu ihdyu Píívyéébé Apííchó meke ajcú medsíjívéjúcóóítyúne bóhiívu.

⁷ Muuráhjáa teene tujkénú Píívyéébe pícyóóné taúhbaju meke pájtyetétsoítyuróné nēwáyuwáácutu cáátuváné tamúnaa ijraéémudívú wajtsí dííbyé íhtsútuma Moitséeúvuj tééveri. Áané ámitsaráhcóhjáa dííbyeúvú húmíri íjcyánéllii tsá imúnaa íítehíjcyatú dííbyeke. Aanéíkyéhjáa chooco dííbyedítýú áábanúhi.

⁸⁻⁹ Ehdúhjáa muurá meke pájtyetétsoítyúróné taúhbaju tujkénú Píívyéébe pícyoone ííné imíjyaú bóhówaavéhi. Aanéjii mityáubá awáá mepájtyetéíñé uwááboju dííbyé Apííchó mépañétú bóhówájtsoíñej. Áané pityájcoju íñe ícyooca mééma díbye méénune muurá meke ímíjpyetétsohi.

¹⁰⁻¹¹ Áánevu tujkénúu díbye méénúné taúhbaju ímí néérone tsá úújetétúne. Áánetu íñe ícyooca mepájtyetéíñé pityájcojúu díbye méénune awáá éhniíñevu meke píaabóné tsá mújyú níjkéváityúne.

¹² Aane muha mewáájácúnéllii méúwáábohíjcyá íínerí núhnévetúme.

¹³ Tsá muha meméénuhíjcyatú éhnéhjáa Moitséeúvú ditye íáptyúmitu Píívyéébe ámitsaráhcó íhyúmíri íjcyane áábanútúné hajchótá wájyámubávú wátácámeíhíjcyádu.

¹⁴ Téijyúhjáa íjcyané miamúnaa tsá wáájácúpityúne. Áhdure ícyooca íjcyané miamúnaa teene íhdééné pityájcoju éévújúcoorómé tsá wáájácútúne. Aame íjcyá éhne múúne tsane tsíménevu maávohjácóné íjcyadu wáájácúmeítyúme. Muurá ihdyu apááñéré Críjtóo mééma méénune mecáhcújtsóneri méwaajácúiyáhi.

¹⁵ Aane ícyoocápi tsaate téenere Moitséeúvúu cáátúnuhíjcyanéhjiré icyáhcújtsóne itsúcunúhíjcyá ípájtyetéíñe. Tsá ditye wáájácúpityú Píívyéébe muhdú mepájtyetéíñe Jetsóoj tééveri méénune.

¹⁶⁻¹⁷ Árome muurá dííbyé icyánejcúvurējuco pájtyémeke píááboobe Íapííchoj tééveri ditye iwáájácu muhdú ípájtyetéíñe.

¹⁸ Muurá Píívyéébeéjté meíjcyame tsúuca dííbyé icyánéjcu méwaajácúhi. Aame mícumídú menéémedítýú dííbye ímí bóhówaúcunúhíjcyámé icyóhbodu méíjcyáá Críjtodu Íapííchoj tééveri meke díbye ímíjpyetétsoime.

4

¹ Aane téenetu íjcyané uwááboju ímiáájú íñe muhtsi méúwáábohíjcyáhi. Áánetu tsá muhtsi meóóchévéityuró mekéé ídaatsólléne Píívyéébe múhtsikye pícyóóné wákimyéityu.

² Áanéllii muurá páneere núcójpítsó nénehji muhtsi meíhvéjtsóne dííbyé uwááboju méúwáábohíjcyá muhdú tene néhdújuco. Tsá muhtsi tsíjijtóríyé méúwáábotúne. Aane Píívyéébe waajácú muhtsi maállityúne. Aane téhdure miamúnaa waajácúiyáhi.

³ Aane íñe meke pájtyetétsoíñé muhtsi méúwáábohíjcyané tsá bóhówáávetú wágóóóvéímyedívu.

⁴ Íjij caani Naavéné diityéké túhútsohíjcyá ditye icyáhcújtsótu Píívyéébere íjcyaaabe Críjtdítýú íjcyané uwááboju.

⁵ Muurá tsá múhtsidítýú muhtsi méúwáábohíjcyatúne. Muhtsi méúwáábohíjcyá Jetsocríjtó Máavyéjuube íjcyáábedítýu. Áábeke muhtsi mewájyúnéllii méíjcyá ámuhá ícúve múnáajtési.

⁶ Muuráhjáa Píívyéébe néhdújuco peete íjcyane. Áábere muurá íñe ícyooca mépañévú téenedu néene íuwááboju pícyóó téenej tééveri dííbyé ámitsaráhcó Jetsocríjtdítýú bóhówaúcunúné mewáájácuki.

Mecáhcujtsóné meke túkévejsóhi

⁷ Aane muurá Píívyéébé ámítsaráhcó núpájkíhllódú menéérómé pañe tsúúca íjcyánetu ámuha méwaajácú dííbyé ihnáhooríyé muhtsi meúwáábohíjcyáne. Tsá múhtsí ihnáhoori muhtsi meúwáábohíjcyatúne.

⁸ Muurá múhtsikye tsíñehji páhduváré dáríívéronévú tsá muhtsi metáhjátsámeítyúne. Tsáijyu múhtsikye ihnáhó tene íjtsámeíchórónáa tsá muhtsi íñnerí maáábímeyéíhíjcyatúne.

⁹ Tsáijyu muurá múhtsikye ditye méénúrónáa tsá muhtsi meíhvétsohíjcyatú téené uwááboju. Ehdu múhtsidi ditye ícúbáhráromúhtsikye Píívyéébe píáábohíjcyáhi.

¹⁰⁻¹¹ Muurá paíjyuva kiávú muhtsi mepéhullévú múhtsikye dsíjívétsohíjcyarómé Jetsóokée imyéénudu. Ehdu muhtsi dsíjívetu mepátyetéhíjcyá dííbyeke muhtsi meíhcúvéne wákimyéí meméénúné déjúcotu Jetsóo múhtsikye panévatúré téhmene iwáájácúmeíki.

¹² Ávyeta múu dsíjívénetu muhtsi meúwáábohíjcyá teene ámuha mecáhcújtsóne múijyú medsíjívécúóóítyúne bóhí ámuha meújcuhi.

¹³ Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “O cáhcújtsónetu íñe ó ihjyúvahíjcyáhi.” Ahdu idyé muhtsi mecáhcújtsónéllíi íñe ámúhake ménehíjcyá íñnerí núhnévétumútsí ímiáané panévatú Píívyéébe meke píaabóné muhtsi mewáájácúnéllíihye.

¹⁴ Muurá muhtsi méwaajácú muhdúhjáa Ávyéjuube Jetsóoke íbóhíítsódú medsíjívémeke íbóhíítsóne díbye meke tsájtyeíñé íúniúvu.

¹⁵ Aane muhtsi mewáájácúnéllíi méícúbáhrámeíhíjcyá ímí ámuha Píívyéébeke mecáhcújtsó mityame meíjcyame dííbyeke metéhdújtsó díbye meke píáábohíjcyané hallúvu.

¹⁶ Áanéllíi tsá múijyú meíhtsunúityuró téené wákimyéí meméénúnetu. Muurá ídátsó menéérome Píívyéébeke meúraávyénéjcutu íhtsutúme meíjcyámeke téjcoojívádú meke píáábohíjcyáabe.

¹⁷⁻¹⁸ Aane íñe ícyooca páhduváré nénéhjiri meícúbáhrámeíhíjcyaróné tsá múhajchótá íjcyáityúne. Áánetu ihdyu ténéhjiri meícúbáhrámeíyómé nihñévúré Píívyéébema meíjcyame tsá múijyú muhdú meíjcyáityúne. Áanéllíi meere tsáímíyé meíjcyáíyóneri tsá meíjyácunúityuróne. Apááñeríyé meíjyácunúiyá múijyú níjkéváityúné Píívyéébé avyéjuvu meúújetéíyóneri.

5

¹ Muurá méwaajácú méjpi jahdu néjpiima múhajchótá meíjcyáityúne. Aane wágóóóvéne boone ihdyu Píívyéébe mééma tsíhdyuréjuco méénúnéj piima meíjcyáa níjkyéjiri múijyú muhdú íjcyáityúme.

² Ááneri íñe métsúúrameíhíjcyá téenéj piivu mepájtyéíyóneri ídátsó meícúbáhrámeíhíjcyánetu mewáyéééveki.

³ Muurá téhulle tsá méjpííma íjcyatúme meíjcyáityúne.

⁴ Múhdutúiyó íñe ícyooca meíjcyáne j pííyé cápáyovéne múijyú medsíjívécúóóítyúnéj piivu. Tsáháityuro ihdyu medsíjívécúooca múhajchótá méjpííma íjcyatúme meíjcyáityuróne.

⁵ Árónáa ihdyu Píívyéébere méénudújuco méjpííhañe tsíhdyuréjuco cápáyóóveíñe. Aanée mewáájácú mépañévú pícyoobe ípíícho.

⁶ Aane ehdu méúmiwa íjcyane tsúúca méwaajácúhi. Árónáa íñe ícyooca meíjcyánéj piimáyéi meíjcyané hajchótá tsáhái Ávyéjuube Jetsóo úníuri meíjcyatúne.

⁷ Aane ímiáané íñéhdújuco Píívyéébe mééma méénune muurá maájtyúmíturóné mecáhcujtsóhi.

8-9 Aame medsíjívétúné hajchótá métsúúrámeihijcyá muhdú díbye ímillédú meíjcyáíyóneri medsíjívécooca tsaimíyé díbyema meíjcyaki. Áánéllí tsá meíllityéityú dsíjiveri. Aame ihdyu medsíjívéjúcóóiyá Ávyéjuube Jetsóomáyéjuco meíjcyaki.

10 Muurá díbyedívú pámeere míamúnaa mépíhcyááveé díbye meke idíllo muhdúhjáa medsíjívétúné hajchótá ííñújiri meícyahíjcyáne. Áijyu meke áhdóibye muhdúhjáa meícyahíjcyáne. Ímiáámée ícyahíjcyámé tééne áhdó ííne ímíjyaú íjcyáhi. Áánetúu ímityúné méénuhíjcyámé tééne áhdó ícúbáhráméíhi.

Píívyéébema ímí meíjcyane

11 Áánéllí muhtsi Píívyéébeke maávyejúúllédú íjcyamútsí méimíllé tsijtye cáhcujtsóné díbyeke. Aane waajácuube ímiáané tehdu muhtsi meméénuhíjcyáne. Áhdure cáhawáá óví ámuha méwaajácúhi.

12 Ehdu ámuhákye muhtsi menéeneri tsá memítyájkímyeítyúne. Íllure ámuhádivú muhtsi mébóhówátsohíjcyá múhtsidi ámuha meímíjyúúveki, teene ámuha mewáájácúne eene íííbúuri icyáhcújtsóturóné míamúnaa íítérokíyé iúwáábóneri mítyákímyeíhíjcyámedívú téhdure ámuha mebóhówájtsohi.

13 Ehdu íñe ámuhákye muhtsi menéene méijtsúcunúdí muhtsi meméívatémútsí meíhíjyúvahíjcyáne. Ehdu muhtsi meúwáábónej téeveri éhniíñevu Píívyéébeke máávyéjujtsó ámuhákye tene ipiááboki.

14-15 Muuráhjáa Críjto pámeekéré meke iwájyúne idsíjívétsihdyu bóhiíne mewáájácúne díbyedívú méíhvéjtsámei díbye meke ityúkévétso meímillédú meíjcyájúcóótuki. Aame díbyeke mecáhcujtsómé medsíjívéjúcóóityúne bóhiíma meíjcyame ímityúnehjívú dsíjívemédú meíjcyáhi.

16 Aame tsá meíjyácunútyuró tsaate muhdú íjcyáneri eene cáhcújtsotúmé ténehjiré íítehíjcyádu. Ehdúikyée Críjtoke o cáhcújtsótúné ihde táíjtsaméi néébe díbyeke ó ítsúcunúhijcyá ihdícyaabédúre. Árónáa ícyooca tsáhájuco tehdu o íjtsúcunújúcootúne.

17 Muurá íñe tsúuca díbyeéjté meíjcyame íhdée múhdurá meícyahíjcyánetu tsíhdyuréjuco mecápááyóóvémedítyú ímiáájuréjuco bóhówaúcunúhijcyáne.

18 Ehdúu muurá Píívyéébere meke ímíbaávyetsó Críjtoj téeveri tsaimíyé díbyema meíjcyaki. Áameké meke níwáávebe tsíjtyeke meúwaabómé téhdure ímíbaávyeki.

19 Muuráhjáa Críjtoj téeveri Píívyéébe meímítyú ímíbjachó ímí díbyema meíjcyaki. Aabée múhtsikyé níwaavé tééne uwáábovu.

20 Aamútsí íñe Críjto mémeri díbyé uwáábójuma muhtsi méúllehíjcyá múhtsij téeveri ámuháma díbye íhíjyúvaki. Aane díbyere Críjto mémeri ámuhákye muhtsi menéé ámuha meímíbaávyéne ímí Píívyéébema meíjcyaki.

21 Muuráhjáa Críjto ávyetá ímiáábé íjcyaa meújyú ímityúné méénútúróóbeke Píívyéébe ímityúúbedi dilló meímítyú déjúcotu díbyeéjté meíjcyámeke ímiáámedíyéjuco idílloki.

6

1 Áánéllí íñe muhtsi díbyé wákímyeí meméénuhíjcyamútsí ámuhákye menéé ámuha mebañúmeítyu díbyé piááboju mééma íjcyane ámuha mewáájácújúcóóme.

2 Muurá díbyé waajácúháámitu nééneé:

Míamúnáakée o pájtyetétsoíñeri o íjyácunúnáa piáábó oke ámuha metáúmeíñéllí ámuhákye ó piabóhi.

Ehdu néénetu méwaajácú ícyooca tsúuca mepájtyetéíñe mééma íjcyane.

3 Áánéllí muurá íñe muhtsi díbyé wákímyeí meméénuhíjcyamútsí météhmémeíhijcyá múhdurá muhtsi medáríívemeíñeri tsíjtyeke metútávájtsoótuki.

⁴ Muhtsi méimíllehíjcyá Píivýéébé ñcúve múnáajtétsí muhtsi meíjcyamútsí ímiáámútsíyé meíjcyane. Muurá muhtsi ñná néetumútsí máaabúcuhiíjcyá panévaríyé meícúbáhrámeíyonéhji.

⁵ Muurá tsáijyu muhtsi cuwáháñeri, ájyáháñeri, meícúbáhrámeíhijcyá 'wayée' néétune mewákímyeícyoóca. Áamútsikye tsáijyu múhtsikye ñcúbáhráne iwátsíhcyúmútsikye cuvéhoojánuhíjcyáme.

⁶⁻⁷ Áronéhji muhtsi máaabúcuhiíjcyá Jetsocríjtodítýú íjcyáné uwááboju muhtsi mewáájácúnej téeveri Píivýéébe ímillédú muhtsi meícyahíjcyánéllíihye. Aamútsí tsíjtyeke muhtsi mépiáábohíjcyá dííbyé Apííchó múhtsí pañe íjcyáne téeveri. Ehdu muhtsi dííbyé wákímyeí meméénúmútsí dííbyé íhnáhoori meícyahíjcyá tsáímíyē. Áánéllíi tsáijyu tsaate múhtsí hallúvú ímityúné íhjúvaróné tsá panéévehíjcyatúne.

⁸ Áronáa ihdyu tsaate múhtsikye ímí ñjtsúcunúne duurúvahíjcyáhi. Áánetu tsijtye múhtsidi úúhívatémé nehíjcyá állíu múnáajtétsí muhtsi meíjcyane.

⁹ Ááne múhtsikye wáájácúromé tsá múhtsidi ñcúvehíjcyatúne. Muurá tsáijyu ávyétá íhnáhó múhtsidi ditye ícúbáhráromútsí tsá muhtsi medsíjivehíjcyatúne. Ároné pañe muhtsi meícyahíjcyá ídátso múhtsikye ditye dsíjívetsóllehíjcyáromútsi.

¹⁰ Ídátso muhtsi meíjcyáromútsí mítyámeke mépiáábohíjcyá Píivýéébé avyéjújete ditye íjcyá íhtsutúne. Ááneri muhtsi méimíjyuhíjcyá ñnéúbamá íjcyátúromútsí tsáijyu kímóhcó múhtsikye tene pájtyerónáaaca.

¹¹ Ámuúha Coríito múnáa múhtsí nahbémuji, ámuhákye muhtsi mewájyúne méúúballé muhdú muhtsi meíjcyane tóónútumútsi.

¹² Tsáháturo múhtsí icyánéjcutu ímityúné ámuhádtýú muhtsi meíjtsámeítýuró tsáijyu múúne ámuhá icyánéjcutu múhdurá ámuha múhtsikye meíjtsúcunúrónáaaca.

¹³ Áronáa ihdyu ámuhákye muhtsi mewájyúne méúwáábohíjcyá éhne múúne ítsíimeke cááni iwájyúne úwaabódú ámuha téhdure múhtsikye mewájyuki.

Píivýéébe jádú menéémeé

¹⁴ Aane tsá menáhbéváítýuró cahcújtso múnáa íjcyátúmema tsahdúré díityémá meíjtsaméí néetúnéllíihye. Cáhawáá meíjtsúcunuj, tsá muurá pejco cóójíma tsahdúré néétune. Ahdu íivane tsá tene ímityú ímiáájú meúraavyémé ímityúmema menáhbéváne.

¹⁵ ¿Aca Críjtoma Naavéné íjtsaméí tsahdúre? Aanéhjííva tsá tene ímityú Críjtoéjté íjcyame Naavéné icyánéjcutémá náhbéváiyóne.

¹⁶ Áhdure ¿aca ímíyóné ímiá Píivýéébeéjté meíjcyame dííbye jáhdú menééme menáhbéváne níjcyotájté íbóhíima íjcyátúmeke dúúrúvahíjcyámema? Muurá íllu méhdityu neébe:

Tahñéjté íjcyámé Píivýéébé o íjcyaaabe tsá kiá dityédítýú o íjcyatúne.

¹⁷⁻¹⁸ Téhdure tsííne neébe:

Médowáávé ímityúné míamúnáadtýu. Ááne mémeenújúcohdí ímityúné ditye méénuhíjcyádú ímí ámuhákye o íjtsúcunú ámuha tahñéjtéj Caani o íjcyaaabe. Ehdu o neé Píivýéébe panévatúré íhtsútuube o íjcyaaabe.

7

¹ Ehdu íne Píivýéébe nehíjcyá meke iújcuíñe, ámuúha táñahbémuji. Áánéllíi ílluréjuco metsu meíhveté panévaré ímityúné méjpííyí, meíjtsaméiyí, meméénuhíjcyánéhjitu. Ááne metsu meíhvéjtsaméí dííbyedívu.

Coríto cóómiyi íjcyame cahcújtso múnáa ímíjpyeténe

² Ahdícyane óvíjyuco múhtsima méímibáávyé tsaímíyé meíjcyaki. Muuráhjáa tsáháturo ñnerí ámuhakye muhtsi metútávájtótúne. Áhdurée tsáháturo ámuhakye muhtsi maállíñé hallúrí ámuhá tsíeméné meékéévetúne.

³ Tsá ñne ehdu ámuhakye o néétu ímityúmé ámuha meíjcyánéllíhí. Éíjyúu ámuhakye o néhdu mítyane ámuhakye o wáýúnéllí ó nehíjcyá ímí tsaméhí meíjcyá mújyú medsíjívetsihvújucu.

⁴ Aane ó waajácú ámuha tehjújucu meíjcyane. Áánéllí mítyane ó imíjyúu ámuhadí panévaríyé o ícúbáhrámeíyoobe téénevu o cátoróóvéne.

⁵ Muuráhjáa Matsedóóníá iñújivu muhtsi meúújetémútsí ávyetá íhnáhó meícúbáhrámeíñeri muhtsi mítyane méíllityéhi.

⁶ Áronáacáa Píívyéébe imyéénuhíjcyádú píáábónej péévé Tíito múhtsidívú 'bohíbohíúvú' úújeténeri muhtsi méímíjyuuvéhi.

⁷ Áronáacáa tsá apááñéré díbye múhtsidívú úújeténeri muhtsi meímíjyúúvetúne. Ímichí muhtsi méímíjyuuvé muhdú ámuha meíjcyane díbye múhtsikye úúbálléneri. Múhtsikyéé úúbálleebe ámuhává ímityú meícyahíjcyánetu tsúúca meíhvetémé meíjácunúhíjcyané ámuhakye muhtsi maááhívetéíyóneri. Áhdurévá ámuha ímí o íjcyáíyóneri meíjácunúhíjcyáhi. Ehdúu díbye múhtsikye úúbálléneri mítyane muhtsi méímíjyuuvéhi.

⁸ Áronáacáa tsánejcúvú ámuhadí ó ídáátsové éhnée tujkénú ámuha éllevu o wállóháámí pañe íhnáhó ámuhakye o úwaabóné kímóhcó ámuhakye pájtyéneri. Áronée óvíjyuco múhajchótáwuúrá ámuhakye tene kímóvejtsóné ámuha meímíjpyetéki.

⁹ Áánéllí ó imíjyúu téeneri. Áronáa tsá ámuhakyéé kímóhcó tene pájtyéneri o imíjyúúné o néétune. Ó imíjyúu ámuhakyéé kímóhcó tene pájtyétsihdyu ímí tsíhdyuréjucu ámuha meíjcyáneri. Aane ámuha maáábúcu híjcyané ímí Píívyéébe íjtsúcunúhi. Aanée tsá téeneri ámuhakye o tútávájtótúne. Muuráhjáa íllure ámuhakye téeneri ó píaabóhi.

¹⁰ Muurá tsáijyu dííbyere Píívyéébe meke íhvejtsó tsané kímóóvé meke ipájtye téénetu meíllíjkívyéne ímityú meícyahíjcyané meíhvéjtsóne dííbyé icyánejcúvuréjucu mepájtye mewágóóóvétuki. Áánéllí tsá múu kímóóve íjcyácooca íná íjtsámeítyú dííbyedítyu. Áánetu íhdyu cáhcújtsótúmé ehdu nénehí diityéké pájtyéneri kímóóverómé wágóóóvééhi.

¹¹ Muuráhjáa Píívyéébe ímillédú ámuhakye íhnáhó o úwaabóné kímóhcó ámuhakye pájtyeróné ámuha máaabúcúhi. Aanée ímiáánéjucu múhdurá ámuha meícyahíjcyanévu ámuhakye wáájácútsóné tsarí ámuhakye pájtyeróneri ámuha meíllityéne méimíllérá ámuhamá teene o ímíbájchoténe. Áronáacáa ámuha tsamééréjucu eenée ímityúné meénúúbeke íhnáhó meúwáábóneri meímíbájchónéllí tsáhájucu ámuhá hallúrí tene íjcyatúne.

¹² Ehdúu ámuhakye ó caatúnú Píívyéébedívú o bóhówájtso ímiááné ámuha múhtsikye mewájyune. Tsáháa apáámútsikyéré ímityúné dáriívéjcatsímútsikye tene ipíáábo o cáátúnutúne.

¹³ Aane muurá muhdúhjáa ámuhakye muhtsi menéhdújucu ámuha meíjcyánetu muhtsi méwaajácú ímiááné múhtsikye ámuha mewájyune.

Ááneri mítyane muhtsi méímíjyuuvéhi. Áhdurée Tíito ámuháváa panévatúré dííbyeke meícúvéneéllí imíjyúwu múhtsidívú wájtšíneri éhnííñevu muhtsi méímíjyúúhií.

¹⁴ Áábekée muhdú ámuha meíjcyane o úúballéné ímí íjtsúcunúúbe. Tehdu tene íjcyátújítóri mújyú o íhýúváíyónejívari. Muuráhjáa o néhdújucu ámuha dííbyeke meícúvéneé tehjújucu.

¹⁵ Áánéllii mítyane éhnííñevu ámuhakye wájuube ámuháwaa díbye nénehji mecáhcújtso né ímí dílbyeke meíícúvehíjcyánéllíhye.

¹⁶ Téhdure mítyane ó ímíjyuuvé ímí ámuháma menáhbévájcatsííñe o wáájácúneri.

8

Píáábojcatsi

¹ Téhdure ó imíllé ámuha táñahbémuke o úúballéné muhdú Matsedóóniá iíñújiri íjcyané cahcújtso múnáa ícúbáhrámeímyeke Píívyéébe píáábohíjcyané diityédí ídáátsóvénama.

² Aame muurá tsáimíyé íjcyame mítyane píáábohíjcyá tsijtye ménahbémuke.

³ Aane ó waajácú ímiáané ditye píáábohíjcyané íjcyátúrónetu diityéké ipíaabóné íimíllénéllíhye.

⁴ Aamée múhtsikye néé téhdure Jerotsaréeri íjcyané cahcújtso múnáake ditye píáábóne dsíídsí muhtsi diityé éllewu metsájtyeki.

⁵ Ávyetáa tsá muhtsi meíjtsúcunútú ditye tsíjtyeke píááboíñe. Áronáacáhjáa ihdyu muhtsi meúwaabóné illéébóne Píívyéébe ímíllédú ícyahíjcyámé dílbyedívurējuco íhvéjtsámeíñema.

⁶ Ehdúu Matsedóóniá iíñújiri íjcyané cahcújtso múnáa méénune imíwu muhtsi meíjtsúcunúne Tíítóke menéé ámuhadítú tsiíñe díbye dsíídsíke iújcuté íhdée imyéénudu.

⁷ Muurá ámuha tehdújuco meméénuhíjcyané íñe Píívyéébeke meúráávyenėjcu. Aame ámuha ímí téjijtóríjyuco meúwáábohíjcyámé múhtsikye méwajjúhi. Ahdícyané óvíi ámuha meméénuhíjcyadú dsíídsídi mépíáábójcatsíhi.

⁸ Áronáa ihdyu tsá ámuhakye o táúhbatúne. Íllure ámuhakye ó waajácútsó muhdú ménahbémú píáábócatsíhíjcyané tehdú ámuha tsíjtyeke mepíáábónetu mewáájácú ímiáané ámuha diityéké mewájyune.

⁹ Muurá tsúúca ámuha méwaajácú Máavyējuubée Jetsocríjtó íhtsútuube íjcyároobe mewájyuri íhdícyaabédú ícúbáhrámeíñe téénej tééveri tsáimíyé dílbyema maávyējuutéki.

¹⁰ Áánéllii ó imíllé ámuhakye o úwaabóné éhnííñevu ámuha meúráávyé dsíídsídi mepíáábócatsíhíjcyané muhdúhjáa éhné pijcyábari ámuha metújkenúdu. Áronáa tsá múu íimíllétúróné pañe píáábotúne. Múu píaabó ímiáané ipíaabóné íimíllénema.

¹¹ Ahdícyané óvíi ámuha tsáimíyé mépíáábójcatsí muhdúhjáa tujkénú ámuha meméénudu.

¹²⁻¹³ Áronáa tsá ámuhakye o néétu ámuha mepíáábóne bóónétu ílluréjuco mepíhtóveki. Muurá Píívyéébe ímí íjtsúcunú múhduná meíjcyátsodúneri tsaatéke mepíaabóne. Tsá meke díbye éhnííñevu táúmeítúne.

¹⁴ Muurá ámuha mepíhtótújy tsíjtyeke mépíáábohíjcyá tsáijy téhdure ámuha mepíhtónetu ditye ámuhakye ipíáábo tsahdúré ímí ámuha meíjcyaki.

¹⁵ Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé: “Mítyane újcúmema áyánéwu újcúrómedívú tsahdúré úujeténe.” Ehdú nééne Píívyéébe waajácúháámitu.

Tíítóke tsatésí náhbenúne

¹⁶⁻¹⁷ Muurá íñe ámuhádi o íjyácunúdúré Píívyéébe tükévéjtsóneri Tíító ámuhakye ipíáábóíyóneri íjyácunúhi. Áánéllii muurá ávyeta imíllebe ámuha éllewu o wállóone. Aabe cáhawáa óvíi ámuhakye aahívetéhi. Áánéllii mítyane ó téhdujtsó Píívyéébeke.

¹⁸ Áábema ó wallóo tsijpi dílbyeke náhbénúílbyeke dílbyedítú cahcújtso múnáa ímí díbye úwaabóné néhíjcyáábeke.

¹⁹⁻²⁰ Áábeke téhdure meménúmé mepíáábójcatsíñe dsíídsí Jerotsaréevu muhtsi metsájtyécooca díbye múhtsikye íñáhbénu tsáimíyé muha teene metsájtye miamúnáa

íjtsúcunútu muhtsi menáníyóne. Aane ímí muha meúújetétsóneri Píívyéébeke muha maávyéjútso. Áhdure diityéké muha mepíáábóiyóneri meíjyácunúhijcyáné téenetu ditye iwáájácuki.

²¹ Áánéllí muha méimíllé tsaímíyé teene metsájtyene ímí Píívyéébe múúhakye íjtsúcunúki. Árónáa tsá apáábyéré diibye ímí múúhakye íjtsúcunú ímí muha metsájtyeityúne. Téhdure muha méimíllé míamúnaa ímí múúhakye íjtsúcunúne.

²² Aane íñe Tíítómútsima ó wallóó ménahbe panévare Píívyéébe icyánéjcu wákimyéí tsaímíyé méénuhíjcyáábeke. Aabe téhdure waajácú ímí ámuha meíjcyane.

²³ Aane tsáijyu múúne tsaate muubá Tííto íjcyane díllóhajchíí múu néé tápiááboobe díbye íjcyane. Áhdure tsíjtyétsikye ditye díllóhajchíí múu néé Críjtoke ímí úráávyehíjcyámútsikye íllé cahcújtso múnaa wáalloóne.

²⁴ Áhdícyane óví ámuha diityéké mewájyúne méíicuvé ímí ámúhakye muhtsi meíjtsúcunúmedi idyé tsijtye cahcújtso múnaa ímíjyúúve teene iwáájácúnema.

9

Cahcújtso múnaa wáábyuta dsíidsi pihcyúmeíñe

¹ Áánetu dsíidsike mepíhcyúneri mepíáábócatsíhíjcyánéjcutu tsáhájuco ámúhakye íná o nééityuróne.

² Árónáa ó waajácú ímíáané ámuha Acááyá íiñújí cahcújtso múnaa meímíllehíjcyaróné mepíaabóné tsijtye cahcújtso múnaake éhné píjcyábatújuco. Ááneri mítyane o ímíjyúúvéne Matsedóóniá íiñújí cahcújtso múnaake ó úúballéhi. Aane diityéké ímíwu pájtyeme éhnííñevu ímí píáábócatsíhíjcyáhi.

³ Aane o nééne íñe ícyooca ó wallóó ménahbémuke ditye ámúhakye íñéé apáhajchíí ámuha mepíhcyújuco dsíidsi bañúháñe ámúhadítýú diityéké o úúbállehíjcyátuki.

⁴ Tsáijyu múúne tsájíubaréi ámuha meújcútúnáa ellévú o péébema muurá tsaate diitye Matsedóóniá íiñújí múnaadítýú péhajchíí tsaméhíjjuco menúcójpíveíñe téeneri.

⁵ Áané íhdétú ó imíllé ménahbémú Tíítomu ámúhakye ááhíveténé ámúhakye ditye píáábóneri ámuha meúújetétsójúco múhdúneríhíyáa ámuha diityéké mepíááboíñe menéhíjcyáne. Áhdícyane óví ámuha meúújetétsó ímíáané ámuha mepíaabóné meímíllénema. Tsá idyé muha menééne íjyeveríyé ámuha meméénúityuróne.

⁶ Cáhawáá méijtsúcunuj, íllu muurá tsaate néehíí: Áyánéwu bájtsome áyánéwu ujcúhi. Áánetu mítyane bájtsome mítyane ujcúhi.

⁷ Áhdícyane íhdyu óví tsáápiitsa mepíáábohíjcyá ímíáané mepíaabóné meímíllénema. Tsá meímíllétúné pañe mepíáábóityuróne. Áhdure tsá tsijtye meke néénéllíhyéré mepíáábóityuróne. Muurá Píívyéébe ímí íjtsúcunú ímíáánetúré meímílléne mepíáábómeke.

⁸ Aabe íhdyu íhtsútuube íjcyaa óví meke panévaturé píaabó íná méhdítýu ípíhtótu téhdure tsíjtyeke mepíááboki.

⁹ Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Ídáátsojtéké píáábómedítýú tsá múijyú tene ábájíívémeíityúne.

¹⁰ Aane muurá íñe dííbyere panévare bajtsóháñe píívyétsóne tájpi meícyahíjcyaa ámúhakye píááboó ámúhá wákimyéityu.

¹¹ Ehdu ámúhakye éhnííñevu panévaturé píáábóibye tsíjtyeke ámuha mepíáábohíjcyaki. Aane ámúhakye muha meúwaabódújuco ámuha ménahbémuke mepíáábónéllí téhdújtsoímyé dííbyeke.

¹² Tsá pevénéré diityéké ámuha mepíáábotú ditye pihtónetu. Muurá ámuha mepíáábóné hallúvú idy é téhdújtsoímyé Píívyéébeke.

¹³ Aane diityéké ámuha mepíáábóneri méwaajácútsó ímiáané Críjtodítú íjcyané uwááboju ámuha mecáhcujsóne. Áánéllí Píívyéébeke iávyéjútso ne duurúvahíjcyáímyé pamévakéré ímí ámuha mepíáábohíjcyánéllíhye.

¹⁴ Aame ámúhake iwájýúne ámúhá hallúvú piáábó táúméí ámúhaj téeveri díbye diityéké piáábohíjcyánéllíhye.

¹⁵ Ahdícyane metsu metéhdújtso Píívyéébeke ávyetáa méjtsaméí píruúvé íjcyané piáábó Jetsocríjtoj téeveri díbye mééma méénúné hallúvu.

10

Páávoró miamúnáake túkévejsóne

¹ Ehdu íne ámúhake ó úwáábohíjcyá ímíneúvú Críjtóo meke ídaatsólléne úwáábohíjcyádu. Áronáa muurá ó waajácú óhdityu ámuha múhdurá meíhýúvahíjcyáne. Muurévá ámuha ménehíjcyá ámúhama o íjcyácooca íná ámúhake o néétuube tsiélléturé waajácuháámí o cáátúné pañe núhnévétuube íhnáho ámúhake o úwáábohíjcyáne.

² Aane ámúhake o ááhívetécooca tsá o ímíllétú ámuha óhdityu menéene cáhcújtsotúme íjcyadu o íjcyane. Ehdu íhýúvámema íhnáho téeneri ó íhýúvááhi.

³ Muurá íhdyu oo miamúnáajpi. Áronáa tsá ehdu nénehji tatsíjparíyé o méénúityuróne.

⁴ Muurá Naavéné icyánéjcu ó táhjahíjcyá íhtsútuube Píívyéébe íhnáhooríy.

⁵ Muurá miamúnaa Píívyéébeke íéhdíiválléduré ívame imítýájkímyeíne óhdityu íhýúváronéhji ó táhjahíjcyáhi. Áameke ó úwáábohíjcyá Críjtodítú íjcyané uwááboju ditye icyáhcújtsóne ímíbaávyeki.

⁶ Ahdícyane tsúuca díbyeke ámuha mecáhcujsójúcóórómedítýú tsaate díbye ímillédú íjcyátúmeke íhnáho ó úwááboóhi.

⁷ Muurá ámuha méjtsúcunú átéréepi o íjcyane. Áronáa táíjtsaméí tsá ámuha mewáájácútsóne. Muurá Críjtoéjpi o íjcyabe díbye mémeri ó úwáábohíjcyá tsijtye díbyeéjté méénuhíjcyádu.

⁸ Aabe mítýájkímyeítyuubéré díbyeke meúraávyénéjcutu ámúhake ó túkévétsohíjcyá íneri núcójpívétuubére. Áneri tsá ámúhake o tútávájtsotúne.

⁹ Ehdu ámúhake waajácúháámí pañe o néene méjtsúcunúdí o méénúityúné o íhýuváne.

¹⁰ Muurá ó waajácú tsaate óhdityu néhíjcyané átéréepíva o íjcyabe ámúhadívú o úújetécooca íná ámúhake o nééítyuube waajácúháámíryé ámúhama o íhýúvahíjcyáne.

¹¹ Áánéllí ámuha élleu o péécooca íhnáho ámúhake ó úwááboó muhdú waajácúháámí pañe o néhíjcyádu. Áijyu botsíi waajácúímyé óhdityu íhýúvahíjcyáme.

¹² Áronáa tsá o némeítýú ímiáábé o íjcyane eene tsaate íhýúvahíjcyádu. Muurá páme ehniínevu ímiáámé íjcyane íjtsúcunúmeíyómé íllure báñúmeíhíjcyáhi.

¹³ Áánéllí tsá mújýú tehdu o íjcyátúneri o mítýájkímyeítyuróne. Muuráhjáa íhdyu Píívyéébere oke néhdújuco íne díbyé íhýu o úwáábohíjcyáne. Aabée elle Coríitori ó úllejé díbyere oke túkévéjtsóneri.

¹⁴ Aane ímichíi ámúhake Críjtodítú íjcyané uwááboju o úúbállétujkénúnéllí ámúhake ó nehíjcyá ámúhá túkevétsoobe o íjcyane.

¹⁵ Áronáa tsá o néétu apáábyéré ámúhá túkevétsoobe o íjcyane téhdure tsijtye ámúhake úwáábohíjcyámé íjcyánaáaca. Apááñéré ó ímíllé ámuha ímíneúvú mecáhcujsóne Píívyéébe uwááboju díbye néene hajchótá ámúhama o íjcyabe o úwaabóne.

¹⁶ Aabe bóónétu téhdure tsícyoomíji múnáakéréjuco o úwáábotéiñe pajtyété uwááboju. Áronáa ihdyu ó úwáábóteé tsáijyúubái tsaate úwáábohíjcyátútsíji múnáakéréjuco tsíjtyé wákimyéí o cáávácútuki.

¹⁷ Áané wákimyéiyi tsaate imítýájkímyeíñe ímillémé ihdyu óví dííbyekéré mítýátsohíjcyáhi.

¹⁸ Áronáa ihdyu tsaímíyé tééné wákimyéí méénume tsá iye némeííturó ímiáámé íjcyane. Muurá ihdyu Píívyéébere diityéké bóhówajtsó ímí ditye íjcyane.

11

Múhdurá tsaate úwaabóne

¹ Ehdu íñe ámúhake o néene ihdyu óvíjyuco ehdícyáróné pañe melleebúcunu.

² Muurá ávyeta ámúhadi ó ijyácunúhijcyá muhdú Píívyéébe méhdi ijyácunúdu. Áábekée oke Críjto níwaavé ámúhake o túkévéjtsó díbye ímillédú ámuha meíjcyá éhne múúne wájpikýéi úújétúné badsójcaja ájyu íjcyáibye ímillédú íjcyadu.

³ Áánéllíi ámúhadi mítýane ó ijyácunú Naavéné ámúhake Críjtodítýú mújtátsóiyóneri éhnéhjáa Éébáke ííñimyéj tééveri imyéénudu.

⁴ Muurá Jetsocríjtodítýú íjcyáné uwááboju ámúhake o úwáábóné úníutu tsíhdyuréjuco ámúhake tsaate úwááboróné ímí ámuha melleebúcunúhijcyáhi. Áhdure ámuha méimíllehíjcyá melléebúcunúné Naavéné apííchotu ámúhake ditye úwaabóné tsúúca Píívyéébe Apííchó ámúhá pañe íjcyaróme.

⁵ Muurá tsá táehnííñevu ditye íjcyatú eene ímí ditye úwaabóné ámuha meíjtsúcunúróme.

⁶ Ihdyúhde ímiááné tsá eene ditye ímíwu ‘cátó’ néétune úwaabódú o úwáábóturóne. Áronáa muurá ámuha méwaajácú ímiáánéjuco íjcyane ámúhake o úwáábohíjcyáné panévare ámúhama o méénuhíjcyánetu.

⁷ ¿Mityá ámuháa méjtsúcunú átéréepi o íjcyánéllíi ámúhake áhdótsótuube pajtyéteju o úwáábóneri ímityúné o méénune?

⁸ Muuráhjáa ihdyu tsijtye cahcújtsó múnáa oke píáábóne tájpi o íjcyabe ámúhake o úwáábohíjcyá áhdótsótuúbe.

⁹ Aanée óhdivu óúúvérónáa tsá ámúhake íínerí o pátsárijcyotúne. Tehdu muuca íínerí o pátsárijcyóíñejívari. Áróóbekée Matsedóóniá íiñújtu tsáané nahbémú tsiíñe oke píaabóhi.

¹⁰ Ehdu íñe ímiáájú Críjtodítýú íjcyáné uwááboju tápañe íjcyabe muhdú o ícyahíjcyáné ó úúbálleé Acááyá íiñúji múnáake.

¹¹ ¿Aanéhaca íñe ámúhake o wájyútúne íjcyabe ehdu ámúhake ó nehíjcyáhi? Muurá Píívyéébe waajácú mítýane ámúhake o wájyune.

¹² Aabe o méénuhíjcyádú éhnííñevu ó úwááboó áhdótsótuubére. Áánetu eene o úwaabódú íúwaabóné nehíjcyarómé tsá pevénéré úwáábóíturóne.

¹³ Muurá állíu múnáa íjcyame Píívyéébe uwáábojtédí idíllómeíñe pánehjídú méénuhíjcyá ímiáámé Críjtó wákimyéi múnáa méénuhíjcyádu.

¹⁴ Aane ehdu némehji tsá píhtotúne. Muurá dííbyere Naavéné ímiá uwáábóóbedi idíllómeíñe méhdivu bóhówáávehíjcyáhi.

¹⁵ Áánéllíi muurá dííbyé ícúve múnáa ímiá uwáábojte méénuhíjcyádú méénuhíjcyáhi. Árone ídátsó diityémá níjkévaáhi.

Páávoró ícúbáhrámeíñe

¹⁶ Áánetu tsiíñe ámuúhakye o néé ámuha óhdityu menéétu mééídyu o íhgyúvahíjcyáne. Ehdú ámuha óhdityu meíjtsámeíyóné pañe ihdyu óvíjyuco ámuúhama o íhgyúvahíjcyáne eene tsijtye múhdurá iúwáábóróneri mityákímyeíhijcyádú téhdure o mityákímyeíki.

¹⁷ Árónáa tsáháturo tene ímityú Píívyéébeéjpi o íjcyaaabe o mityákímyeíñe. Árónáa íñe muhdú ó mityákímyeí mééídyu o íhgyúváné pañe.

¹⁸ Ínéturó mityá íjienéré imyéénúróneri tsaate mityákímyeíhijcyáhi. Aanéjii muhdú tsá o mityákímyeítyú awáá Píívyéébe wákímyeí o méénuúbe.

¹⁹ Áánetu idyéjuva ámuha panévare mewáájacumé žíveekí máállítsámeíhijcyá iwáájacutúnéré íhgyúvahíjcyámedívu?

²⁰ Ditye muurá ámuúhadi páhduvare ícúbáhraróné ámuha máaabúcuhihijcyáhi. Muurá ámuúhakye iúníu múnáádú íjtsúcunúmeke ityáúhbáne ámuúhá tsíeméné ihñéíryéjuco ditye díllóhíjcyáne. Ááne ámuúhakye méénuhíjcyámé iávyejúúllétúnema.

²¹ Áhdúwu muucá o méénutúné muhdú núcójpítsó ó íjtsúcunúhi. Óubá ó íhtsúhi. Ároobe ihdyu téhdure mééídyu o íhgyúváné pañe ó mityákímyeí eene múhdurá imyéénúróneri ditye mityákímyeíhijcyádu.

²² Muurá mityákímyeíhijcyámé heeberéomú Píívyéébeéjté Aavaráaúvúj tsiiménémúhaabe íjcyáneri. Árónáa muurá téhdure oo díityé múnáajpi.

²³ Áhdure mityákímyeíhijcyámé Críjtó íicúve múnáa íjcyáneri. Muurá téhdure dííbyé íicúve múnáajpi o íjcyaaabe díityé ehniíñevu téené déjúcotu ó ícúbáhrámeíhijcyáhi. Muurá oke iwátsíhcyurónee, icyúvéhoojánurónee, dáríívehíjcyáme. Ánéhjitú píváíjyúvájuco o pájtyeténé dsijívetu.

²⁴ Muuráhjáa oke 39-neva wátsihcyúmé tamúnáa íjcyarómé imyéénuhíjcyádújuco. Aane tsáhojtsíjyúvájuco tehdu oke ditye méénune.

²⁵ Áhdure pápihchúúíjyúvájuco oke ditye úmehéiyi wápáajcóne. Áánetu tsáíjyúréi néwayúúnevu oke aamúme. Áhdurée pápihchúúíjyúvájúwami óóma páamááveebe tsáíjyú nújpácýó pañe ó íjcyá tsájcoójii, tsápejcoo, íjcyane.

²⁶ Ehdúu úlleebére o péhíjcyáábeke patyéhijcyáné pahúllevávú nújpácýój píínévu, cómiñévu, múubará íjcyátútsihvu, íjcyane. Aabe tsáíjyú ápíchó nééróméhíj pííne ó ícyahíjcyá naní múnáa, tsíjtye múnáa, tamúnáa, íjcyáméj pííne. Téhdure ó ícyahíjcyá cahcújtso múnáa íjcyáturómé ménahbémudi díllómeímyéhíj pííne.

²⁷ Ehdúu nénéhjiri o ícúbáhrámeíbyé ídátsó o mājchóíyónéhjiri, o ádóíyónéhjiri, ó ícyahíjcyáhi. Áhdurée tsáíjyú cúwátuube tsuucóri ó ícúbáhrámeí o wájyamúúvátuúbe.

²⁸ Aabée tsánejcúvú muhdíívané tsijtye cahcújtso múnáa íjcyáneri o íjtsámeíñe oke múhduúvúrá patyéhijcyáhi.

²⁹ Muurá tsaate ímityúné íjcyáneri ó ídáátsóvehíjcyáhi. Áhdure ditye ténejcúvú mūtátsójcatsíñeri o ídáátsóvérónáa tsátsii tsári oke patyéhijcyáne.

³⁰ Aabe muurá o mityákímyeíñe o ímílleca ó mityákímyeíiyá ídátsó o nééróóbej tééveri Píívyéébe bóhówájtsómeíñeri.

³¹ Muurá Máavyéjuube Jetsocríjtó Caaníkyé múíjyú níjkéváityúné medúúrúvahíjcyaaabe waajácú ímiáánéjuco o néhíjcyáne.

³² Muuráhjáa tsáíjyú Damájcori o íjcyácooca ávyéjuube Aréétá tsíjpiikye pícyoobe téhmetsó tsaatéke técoomí llehówaanévú okévaa ditye iékééveki.

³³ Árónáacáa técoomí mijcótú cáámetu páheju néénetu oke tsaate úvérújtsiyi niityétsó áachívújuco. Ehdúu téíjyú ó pállojcohi.

12

Píívyéébe Páávoróké úújetsóne

¹ Aane tsá íinetú oke tene píáábóityuró o mityájkímyeíñe. Áronáa ámuhakye ó úúbálleé ñínáhjáa nééiyóné Píívyéébe oke úújetsóné naavédú nééné pañe.

²⁻³ Muuráhjáa ihdyu oke tsajtyéébé páñétúéhullévú níjkyejívú dííbyeéjpi o íjcyáábeke. Aane muurá tsúúca tétsihdyu 14 pijcyábájuco pájtyene. Áronáa ihdyu tsá o wáájácutú páneeréé tájpííma o péhajchííjyu, íhgyáa mityá apááñéré táííbuu pééhií. Tsá o wáájácutúne. Apáábyéré ihdyu Píívyéébe waajácúhi. Áronáacáa ihdyu ímiáané ó úllejéhi.

⁴ Aabée muurá téhulle tsáimiyéjuco meíjcyáítsihi o íjcyaaabe ó lleebúacunúhijcyá tsaate íhgyuváné tsáijyúubaré melléébohíjcyátúnéhjiri. Áánetúu oke bóijcyúmé muucá o úúbállétuki.

⁵ Ááneri o mityájkímyeíyóné muurá tsá o ímííletúne. Apááñeriyé ihdyu ó mityájkímyeíyá íñe ídátso o nééroóbej tééveri Píívyéébe bóhówájtsómeíñeri.

⁶ Áronáa tsá pevénéré o mityájkímyeítyuróne. Ó mityájkímyeíyá ímiáánéjuco o méénuhíjcyáneri. Áronáa tsá o ímííletú oore o bóhówájtsómeíñe. Óvíi ihdyu o úwaabóné illéébónetu míamúnaa waajácú muhdú o ícyahíjcyáne.

⁷ Muuráhjáa tééneri o mityájkímyeíyóné íhdétú Píívyéébere íhvéjtssoobe Naavéné oke tútávájtssoobe ó ícúbáhrámeí éhne múúne metójááveneri meíícúbáhrámeídyu.

⁸ Áánélliihyéé Píívyéébeke 3-ijyúvá ó táúmeíyá díbye oke íbóhíítsóroki.

⁹ Áronáacáa oke neébe: “Óvíi uke o píáábóneri ú aabúcúhi. Muurá ehdu ídátso íjcyámej tééveri ó bóhówájtsómeí íhtsútuube o íjcyane.” Ehdúu oke díbye néénéllii íñe ídátso o néeroobe ó imíjyuhíjcyá tajtyééveri díbye míamúnáake íhnáhoovu iúújétsoki.

¹⁰ Aabe íñe ícyooca panévariyé o ícúbáhrámeíyoobe ó imíjyúúhií. Muurá Críjtoke o cáhcújtsóné hallútú óhdi míamúnaa ícúbáhráábeke nehníwu úbhahíjcyáhi. Aabe panévatúré ó pihtóhi. Ehdu panévari o ícúbáhrámeíñeri o íhtsunúroobe Críjtodívú ó cátsípáávehíjcyá o íhtsútúúveki.

Coríntó cahcújtso múnáadi Páávoró íjyácunúne

¹¹ Ároobée ihdyu ímiáané mééídyu o íhgyúváné pañe ó mityájkímyeíhi. Ámuháa oke mityájtsotúme tsíjtyéhíkeré maávyéjútsohíjcyánéllii oore ó bóhówájtsómeíhi. Árome ámuha maávyéjútsoorómé íñe oke ámuha meéhdíivállehíjcyáábé ehnííñevu tsá íjcyatúne.

¹² Muuráhjáa ámuháj piíne uwáábori o íjcyaaabe panévariyé o ícúbáhrámeíyonéhjí ó aabúcuhiíjcyáhi. Áijyúu páhduváré nénehji méénúráítyúronéhjí o méénúneri ó bóhówájtsómeí ímiáané Píívyéébe uwááboobe o íjcyane.

¹³ Ároobée tsá ámuhakye tsíeméné o táúmeíñeri o íjyévéjtsotú tsíjtyekée o méénudu. Aanéubá ámuha méijtsúcunú ámuhakyeé o éhdíiválléne ñíná o táúmeítyúne. Árone ihdyu óvíjyacóóne.

¹⁴ Aabe ícyooca tsííñe ó íjcyátsíiivyé tsúúca pápihchúúijyúvájucó ámuhakye o ááhívetéki. Aabe tsá íñerí ámuhakye o íjyévéjtsóityúne. Tehdu ámuhakye dsíídsíke néhcotéébé o pééíñejíivari. Íllure ihdyu ámuhakye o píáábo ó peé éhne múúne tééne tájpi ítsime íjcyaiñe cáánímutsi méénudu. Tsá muurá ítsime wákímyeítyuró cáánímutsi tééne tájpi íjcyaiñe.

¹⁵ Aane ihdyu óvíi o ícúbáhrámeíyóné pañe ámuhakye ó píaabó ímityúné pañévú ámuha memújtátuki. Mityane muurá ámuhakye ó wajyú íhya ihdyu oke ámuha mewájyútúrónááaca.

¹⁶ Muurá ó waajácú tsaate ámuha óhdityu menéhiycyáné illurévá o állíñe íínerí ámúhake o íjyévéjtsotúné o néhiycyároobe ííne hallúvúrá o dsíídsívahíjcyáne.

¹⁷ ¿Acáa illure ámúhake o állíñe ó wallóó tsaatéké ámuha éllevu?

¹⁸ ¿Mityá téjyúu ámúhake álliibye Tíítóó? Áánerá tsahdúré muhtsi dííbyema méjyácunúhiycyá ámúhake mepíáábóíyóneri. Áánéllíhyée dííbyeke o néé tsijpi ménáhbema dityétsí ámúhake iááhívetéki.

¹⁹ Ámuháubá méjtsúcunú ámuha oke mewáiyukíyéhdu ámúhake o néhiycyáne. Muurá Píívyéébe waajácú Críjto mémeri ámúhake muha mepíáábo ehdu ámúhake o néhiycyáne. Aane muurá ámúhake táñahbémuhe éhniíñevu ó píááboó dííbyeke ámuha ímí meúráávyeki.

²⁰ Muurá tsá ímí oke tene pájtyéítyuró ámúhake o ááhívetéébé múhdurá ámuha méjcyánáa o úújeténe. Áhdure tsá ámúhake ímí tene pátyéítyuró téené hallútú ámúhake o nééneé. Áánéllíi ó ijiácunúhiycyá ámuha meúhbáycatsíítyúróneri, ámuha menómíutááváycatsíítyúróneri. Áhdure ó ijiácunúhiycyá iye tsaate ímí íjcyáíyóneri tsúúráméítyúróneri, ámuha maállíúúnúycatsíítyúróneri, ámuha memítyájkímyeítyúróneri. Tehdu ámuha medáíívéjcatsííne níjcaúvú ámuha mewáchájánúycatsííyónéllíi ihdyu ámúhadi ó ijiácunúhiycyáhi.

²¹ Aane tsáijyu múúne tenehji ámuha méihvejtsótúnáa ámúhake o ááhívetéhajchíi muurá Píívyéébe úmíwávú kímóhcó oke tene pájtyéneri ó núcójpíveéhi. Muurá ámuha ímíñejíi ihdícyáméhjima medómácócatsíhiycyáné tsá méihvejtsópityúne. Áhdure tsíñehji panévare ímityúné ámuha méméénuhíjcyáhi.

13

Páávoró pítyajcóné

¹ Muurá pápihchúúijyúvájuco ámúhake o ááhívetéíñe. Áijyu eene ímítyú ícyahíjcyámé hallúvú mútyétsíuba, pápihchúúimeváuba, úúbálléhajchíi tehdujúcooi teéne.

² Muuráhjáa éijyu ámúhake o ááhívéjeebe tsúúca íhnáho ámúhake ó úwaabó pámeere ímityúné méénuhíjcyámeke. Aane íñe tsííne piéhduré tsíhyullétú ámúhake ó úwaabóhi. Aabe ícyooca ámúhake o ááhívetéébé tsaate páhdure néémedi tsáhájuco o íícúvéityúne.

³ Áijyu ámuha méwaajácuú muhdú tajtyééveri Críjto íhjiyúvahíjcyáné ámuha mewáájácúyóneri méjyácunúhiycyáne. Díbye tajtyééveri nééne álliú íjcyátúnéllíi ímíllebe muhdú dííbye íhtsútú íjcyane ámuha mewáájacúne.

⁴ Dííbyekée ímíáané páwachékevu dsíjívetsómé átérééjpídi idíllónema. Áróóbekée Píívyéébe íhnáhoori bóhíitsoobe ijcyá ícyooca íhtsútuubéréjuco. Aane dííbyekée pájtyedu íivane tsáijyu ó ícúbáhráméhiycyáhi. Árónáa dííbyedívú o cátsípáávehíjcyánéllíi oke píáábohíjcyaaabe téhdure ámúhake o píááboki.

⁵ Aane cáhawáa ihdyu ámuháyé ímíñeúvú méjtsaméij. ¿A ímíáané tsúúca ímí ámuha mécáhcujsó Píívyéébeke? ¿A ámuha méwaajácurá Jetsocríjtó páijyuvaré ámúhama íjcyane? ¿Mityá illure ámuha maállíñe ménehíjcyá dííbyeéjté ámuha méjcyanej?

⁶ Árónáa íhya mityá ícyooca tsúúca ámuha méwaajácú ímíáané dííbyeéjpí o íjcyane eene álliú múnáájpidi oke ámuha medíllóhiycyáme.

⁷ Muurá Píívyéébeke píáábó ó táúmeíhiycyá ámuhá hallúvú ímityúné ámuha méjcyátuki. Aane tsá teene o méénuhíjcyatú miamúnaa ímí oke íjtsúcunúki. Muurá oke ditye múhdurá íjtsúcunúroobe ó ímíllehiycyá ámuha ímíááméré méjcyane.

⁸ Aabe tsá múijyú állíuri o íhjiyúvatúne. Ímíááneríyé ó íhjiyúváhi.

⁹ Áánéllii íllure ó imíjyuhíjcyá oke ditye éhdiiválléroóbe. Ehdu oke ditye íjtsúcunúroobe ámuhákye ó píáábohíjcyá ímí ámuha Píívyéébeke mecáhcújtsoki. Ámúhá hallúvú píáábó ó táúmeíhíjcyá ímí dííbyeke ámuha mecáhcújtsoki.

¹⁰ Ehdu íñe ó caatúnú ámuha meímíbáávye ámuhákye o ááhívetécooca íhnáhó ámuhákye o úwáábótuki. Píívyéébé muurá íhnáhoovu oke ajcú dííbyeke meúráávyénéjcutu ámuhákye o píááboki. Tsáháa téénevu oke díbye ajcutú ámuhákye o tútávájtsoki.

¹¹ Aane óvíi ámuha táñahbémú ímí meíjcyame métsúúrámeí Píívyéébema ámuha tsaímíyé meíjcyáíyóneri. Aane óvíi dííbyeréjuco ámuhákye iwájjyudu íjcyaaabe píaabóné tsaímíyé ámuha meíjcyaki.

¹² Áánéllii ámuhákye o nées ámuha ímiááméré meíjcyáne medúúrúvájcatsíki.

¹³ Téhdure pámeere ílle íjcyame ménahbémú ámuhákye duurúváhi.

Ahdícyane ihdyu óvíi Píívyéébe pámeekéré iwájjyudu íjcyaaabe Jetsocríjtoj tééveri Íapííchó mépañévvú ipícyóóneri meke tehméhi. Áyu tehdújuco.

GÁÁRATA Garáátsiáí íjcyáme éllevu Páávoró cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoró o íjcyáábekée Píívyéébe oke picyóó uwáábóóbedívú Jetsocríjtoke íbóhíitsóóbej tééveri. Tsáháa míamúnaa oke pícýootú téénevu.

² Aabe íñe ílle óóma íjcyámema íhyaami ó caatúnú elle Garáátsiá íñújiri ámuha cahcújtso múnáa meíjcyáme éllevu.

³ Áámeke óvíi ámúhake Méécááni Píívyéébe píaabó Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri íbúwajíi ámuha meíjcyaki.

⁴ Muuráhjáa díbye ímillédújuco mewájuryi Jetsocríjtó dsíjivéné íjí imítýú meke mújtatsójúcóórónetu meke ipájtyetésoki.

⁵ Áánéllíi metsu dííbyeke maávyéjútso mújyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

Tsá tsiíñe íjcyatú meke pájtyetésóíyóné uwááboju

⁶ Áronáa múhdurá oke pajtyéné Píívyéébeke ámuha mecáhcujsónetu tsíhdyuréjuco meíjtsámeíñe. Ááneráhjáa tsúuca ámuha ímí mecáhcujtsó meké iwájyúne Críjtoj tééveri mééma díbye méénune. Ááné mutsííenéréjuco ámuha tsíjijtójiríyé meúwáábócatsíhijcyáne.

⁷ Áánerá tsá tsiíñe íjcyatú meke pájtyetésóíyóné uwááboju. Íllure ámúhake tsaate iállíñe tsíjijtójiríyé iúwáábóneri mávárichohíjcyá Críjtodítýú íjcyáné uwáábójutu ámúhake ímújtátsóroki.

⁸ Ehdu úwáábohíjcyámé hallúrí apíchó teéne. Muurá o íjcyároobe tsíjijtóríyé o úwááboca téhdure Píívyéébe óhdi ícúbáhráiyáhi. Áhdure níjkyéji múnáajpi íjcyároóbedi ícúbáhráiyooobe tehdu díbye méénuca.

⁹ Aanée tsúuca éjyú ámúhake o úúbálléróné íñe tsiíñe ó úúballé tsaate Críjtodítýú íjcyáné uwááboju tsíjijtóríyé úwáábóhajchíí Píívyéébe díityédí ícúbáhraíñe.

¹⁰ Ehdu íñe ámúhake o nééne méijtsúcunúdí míamúnaa ímí oke íjtsúcunúrokiyé o íhjúvahíjcyáne. Píívyéébere ihdyu óhdivu tújkevélélléneríjyuco o tsúúrámehíjcyáne. Muurá míamúnáamáyé tsáimíyé o íjcyane o ímílleca tsá Críjtó ícúve múnáajpi o íjcyáityuróne.

Páávoró uwááboobe íjcyane

¹¹ Aane ihdyu ó imíllé ámuha táñahbémú mewáájacúné íñe dííbyé uwááboju míamúnáá íjtsaméí íjcyatúné o úwáábohíjcyáne.

¹² Tsáháa múha oke úwáábotú teéne. Dííbyerée ihdyu páñetu Jetsocríjtó óhdivu bóhówajtsóné íñe ó úwáábohíjcyáhi.

¹³⁻¹⁴ Muurá ámuha méwaajácú muhdúhjáa tujkénú o dáríívémeíhijcyáné tamúnaa múhdurá Píívyéébeke úráávyehíjcyajíjtó o úráávyéijyú. Téjijtóo ávyéta ímí ó waajácú tsijtye tátyujkévéjte íjcyáromé ehnííñevu. Aabée téijyú ímiáánéhacáa Críjtó cahcújtso múnáa íjcyámedi ó ícúbáhráhíjcyá dítyévaa téénetu íhvetéroki.

¹⁵ Áronáacáhjáa ihdyu pámeeke iwájyudu íjcyabe Píívyéébe tsúúcajátújuco ói o tsíímávámeítyúné íhdéjuco oke iújcuíñe wábyujtsóne.

¹⁶ Aabée oke waajácútsó Ílli Jetsocríjtodívú dííbyedítýú íjcyáné uwáábojívú ámúhake jodíómú íjcyátúrómeke o wáájácútsoki. Ááneríi tsá múúmá o íhjúvatúne.

¹⁷ Muuráhjáa Jerotsaréeri dííbyé uwáábo múnaa táihdejuco íjcyaróme éllevu tsá o péétu diityémá téeneri o íhjúvaki. Aráabiá iñújivúree o péébe téhulle íinéubará píívyétútsihyi o ícyahíjcyátsihdyu tsiiñe ó oomí Damájcovu.

¹⁸ Átsihdyúu botsíi Jerotsaréevu tsiiñe pápihchúu pijcyábatu o wájtšibe o péé Péedoró éllevu dííbyema o íhjúvaki. Áábemáa técoomíyí ó ijcyá 15 coojíva.

¹⁹ Áijyúu tsá tsijtye Jetsóo uwáábó méénuhíjcyámeke o ájtyúmitúne. Apáábyekérée ó ájtyumí íñahbe Jacóóboke.

²⁰⁻²¹ Átsihdyúu o péé Tsíiriámá Tsiriítsiá iñújicúvu. Ehdu íñe ámuha éllevu o cáátúnúne pañe o néene Píívyéébe waajácú ímiáánéjuco íjcyane ámúhake o úúballéne.

²² Áábekée oke tsúuca téhulle múnaa waajácúhi. Áánetúikyée tsá Jodéa iñújiri íjcyané cahcútso múnaa oke wáájacutúne.

²³ Apááñéreváa lléébohíjcyámé tsaate óhdityu néhijcyáne: “Éhnée éjyu Críjtoke mecáhcújtsóné hallútú ávyetá ícubáhrá méhdi méénuhíjcyaabévá muhdú ícyooca teene úwááboobéré pehíjcyáhi.”

²⁴ Ehdúvaa tsaate óhdityu néhijcyané illéébóne mítyane Píívyéébeke duurúvahíjcyáme.

2

Páávoróké uwáábojte wáájacúne

¹ Átsihdyúu tsúuca 14 píjcyá pájtyéné boone tsiiñe Jerotsaréevu o péébema Benabéemútsi Tíítóma pééhií.

² Áámútsimáa o péé téhullévú Píívyéébere oke túkévéjtsóneri. Áijyúu tsamééré técoomí cahcútso múnáa túkévéjtsojte píhcyáávemeke ó úúballé íñe ámuha jodíómú íjcyátúrómeke o úwáábohíjcyánetu muhdú oke ditye íñéékií.

³ Árónáacáa oke néeme tehdujuco o úwáábohíjcyáne. Aamée tsá íñá néétu Tíito óoma íjcyaaabe kíhdyahírótsámeityúnetu. Tsáháa díbye kíhdyahírótsámeityú jodíómuube íjcyátúnéllíhye.

⁴ Árónáacáa íjcyámé tsaate íllure íállíñe ímiáámédú múúhake náhbévahíjcyáme. Aamée imíllé Críjtoéjté muha meíjcyame téené taúhbaju meméénújúcóótúmeke tsiiñe múúhake téénevu ííbúwajtsóne.

⁵ Áróneríi tsá muha meíicúvetú Críjtodítýú íjcyané uwááboju mecáhcújtsóneríyé mepájtyeténétu ámúhake muha memújtátsótuki.

⁶ Aamée táehnííñevu íjcyarómé túkévéjtsojte tsá oke béhné uwáábó téénetu méénutúne. Árónáa tsá o íjyácunútú ditye táehnííñevu íjcyáneri. Muurá Píívyéébe tsaahdúré meke íjtsúcunúhi.

⁷⁻⁸ Aamée ímí íjtsúcunú Péedorókée tamúnáa jodíómú uwáábóóbedívú ipícyohdu téhdure oke Píívyéébe pícyoone ámuha jodíómú íjcyátúrómé uwááboobe o íjcyaki.

⁹ Aanée páñétúejte Péedoroo, Jóoáa, Jacóóboo, íjcyame ímí íjtsúcunúne múhtsikye Benabéema mítyane dúúrúvaméré nées muhtsi téené wákimyéi meméénu jodíómú íjcyátúmé pañe téhdure tamúnáa pañe téené wákimyéi ditye méénúné tujkéveri.

¹⁰ Áánemáa múhtsikye néeme muhtsi mepíáábohíjcyá ídáátsóméhjike. Aanée ímí ó íjtsúcunúhi.

Péedoróké Páávoró úhbane

¹¹ Árónáacáa Péedoróké Ajtiokííavu ó tsijpájúu díbye múhdurá íjcyané hallútu.

¹² Muuráhjáa ámuha múnaa jodíómú íjcyátúmema díbye májchórónáa tsaate múúha múnaa Jacóóbo hájkímú íhdeéné taúhbaju úráávyehíjcyámé técoomívú wájtšimedítýú waabe diityedí íllityénema.

13 Áábedítýúu ííwáne tsijtye tamúnaa tsúúca cahcújtso múnaa íjcyarómé téhdure wááhií. Áhdurée táñahbéébé Benabée diityédítýú ííwáne wááhií.

14 Ehdúu tsúúca cahcújtso múnaa íjcyarómé dáríívémeíñé hallútú Péedoróké pámeere pihcyááve múnááj pñéwú o nééhií: “Muúbej, uu muurá jodíómuube u íjcyároobée tsúúca ú íhvejtsó íhdééné taúhbaju u úráávyehíjcyáne. Aabe ¿íveekí téénevu ú taúhbahíjcyá memúnaa íjcyátúmeke teene u úráávyécóóbejíívari?” Ehdúu o nées Péedoróke.

Mecáhcújtsóneríyé mepájtyeténe

15-16 Muurá muha jodíómú pañétúejte Píívyéébeéjté meíjcyame tsúúca méwaajácú Moitséeúvuj tééveri múúhá íhdé múnáaúvuke díbye ájcúné taúhbaju muha meúraávyeróné múúhake pájtyetétsoítyuróne. Apááñéré ihdyu Jetsocríjtóo mewájyuri dsíjívéné pamévare mecáhcújtsómeke ímíáámedi dílloóbe.

17 Aane dííbyej tééveri Píívyéébema meímíbaávyéíyóneri metsúúrameíhijcyámé méwaajácú ímíáané ímityúmé meíjcyane. ¿Áánélliihyéhaca Críjto nééjuríyé ímityúmé méicyahíjcyáhi? Tsáhaá. Tsá tehdu tene néétune.

18-19 Muurá teene taúhbaju o úráávyéroobe tsá Píívyéébema ímí o íjcyáítyuróne. Áánéllii ténejcútú ó íjcyá dsíjívéebedú teene o úraavyéjúcótúnélliihye. Aabe ihdyu ícyooca ó tsúúrameíhijcyá muhdú Críjtoj tééveri tsaímíyé Píívyéébema o íjcyáíyóneri. Muurá o íhvejtsójúcooróné tsiiñe o úráávyéhajchíí oore ó tútávájtsáméíhi.

20 Áánéllii tsá o ímillédú o íjcyájúcootúne. Ícyooca ó íjcyá Píívyéébé Hajchíi tawájyuri dsíjívéebeke o cáhcújtsoobe oke túkévéjtsóné pañe.

21 Aane tsá múijyú o íhvéjtsóítyuró mekéé ídaatsólléne mééma díbye méénune. Muuráhjáa teene taúhbaju néhdu meíjcyáne tééveríyé ímíáámedi meke díbye dílloca Críjto dsíjívéné tsá íinetú meke píáábóítyuróne.

3

Críjtore meke pájtyetétso

1 ¿Áyu ámuúha Gáaratá cahcújtso múnaaj! ¿Múamíi ámúhake tútávajtsómé tsáhájuco ímí ámuha meúraávyetú Jetsocríjtóo mewájyuri páwachékevu dsíjívéné mecáhcújtsóneríyé mepájtyeténé ámúhake o úwaabóne? Ááneráhjáa tsúúca ámuha ímí méúraavyé téené uwááboju.

2 ¿Acáa tsá Píívyéébé Apííchó ámúhá pañéwú úcáávetú teene ámuha mecáhcújtsójyju? ¿Mityá ítyaúhbajúree ámuha meúraávyénéllii ámúhá pañéwú úcaavéne? Áyu cána oke menej.

3 ¿íveekí ayájú allíurá ámuha menéeme múhdurá médaríívémeí tsúúcajáa Píívyéébé Apííchó túkevéjtsó pañe ámuha meíjcyame? ¿Aca ámuha méijtsúcunú ámúhá íhnáhooríyé tsaímíyé dííbyema ámuha meíjcyáíyóne?

4 ¿Muhdú bañúháñé ámuha téené hallútú meícúbáhrámeíhijcyáne íveekí méíhvejtsóhi?

5 ¿Mityá ámuha méijtsúcunú Píívyéébé taúhbaju néhdu meíjcyánéllii díbye mééma méénúraítyúronéhí méénuhíjcyáne? Muurá ihdyu Críjtoke mecáhcújtsómé pañéwú Íapííchó ípícyóónej tééveríyé mééma méénuhíjcyaaabe tenehji.

6 Muuráhjáa Aavaráaúvú ímí dííbyeke cáhcújtsónéllii ímíáábedi dílloobe dííbyeke.

7 Áánéllii ímí Píívyéébeke mecáhcújtsómé dííbyeúvúj tsiiménémúhaabe meíjcyáhi.

8 Tsúúcajátújucóhjáa muurá mee pámeere ámuha jodíómú meíjcyátúrómemma tsaímíyé dííbyema meíjcyaiñé Aavaráaúvuke díbye íllu nééneé: “Ímí oke u cáhcújtsónéllii diityééveri pámeere ííñújiri íjcyámeke ó píááboóhi.” Ehdúhjáa neebe Aavaráaúvuke.

9 Aane muurá téhdure Jetsocríjtoke mecáhcújtsómeke píááboobe dííbyeké ipíaabódu.

10 Áánetu eene taúhbaju iúráávyéneríyé ipájtyetéiyóné itsúcunúhíjcyámé hallúrí ápíchó teéne. Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Píívyéébé taúhbaju múhdurá úráávyehíjcyámé hallúrí ápíchó teéne.”

11 Aane muurá méwaajácú teene taúhbaju néhdu íjcyáiyóneri tsúúrámeíyómé tehdu íjcyátúmeke Píívyéébe ímiáámedi díllóityúne. Íllu tsiiñe néene dííbyé waajácúháámitu: “Píívyéébeke ímí cáhcújtsómeke ímiáámedi díbye díllome pájtyéteéhi.”

12 Áronáa teene taúhbájutu Píívyéébé Moitséeúvuj téeveri meke íajcúnetu neeráhi: “Páneere taúhbájúúne néhdu tsáimíyé íjcyame ihdyu pájtyetéiyáhi.”

13 Áronáacáa tehdu meíjcyátúné déjúcotu méhdi díbye ícúbáhráiyóné íhdétú tsúúca Críjto meke iwáýyúne pájtyetétsóhi. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé: “Ímityúmé áteréejtéké cáámetu úmáhájcutu pícyóóme.”

14 Ahdújucóhjáa muurá Píívyéébe Críjtoj téeveri pámeekéré píaabóné jodíómú íjcyátúróméhjima Aavaráaúvukée íñéhdújuco. Áhdure Críjto pámeere dííbyeke cáhcújtsómeke ájcuú Íapííchotu ípyée íñéhdújuco.

Píívyéébe Aavaráaúvuke pítyajcóné

15 Aane cáhawáá ámuha táñahbémuke o néé muhdú maállítyu meméénune. Muurá tsaatémá tsáné wákimyéí meméénu téené waajácúháámitu memémé mecáátúnúné boone tsáhájuco múha tsíhdyuréjuco meíjtsaméí cápáyoácóityuróne.

16 Ahdúhjáa muurá Píívyéébe Aavaráaúvuke néé dííbyéj tsíiménémúháábedítyú tsáápiikye ipícyooíñé míamúnáake pájtyetétsóííbyeke. Tsáháhjáa díbye íwaajácúháámitu néétu pívámeváké ipícyooíñe. Neebéhjáa tsáápiikyéré ipícyooíñé Jetsocríjtoke.

17 Muuráhjáa dííbyeúvuke Píívyéébe ipítyájcóné boone 430 píjcyábatu ítyaúhbajúvú jodíómuke ajcú Moitséeúvuj téeveri. Áronáacáa tsá téené hallúhcuri díbyeé Aavaráaúvuke pítyajcóné wáajácúratúné íjcyatúne.

18 Muuráhjáa teene taúhbaju meúráávyéneríyé mepájtyetécá álliúreíyó teene dííbyeúvukée Píívyéébe pítyajcóné. Áronáacáa muurá dííbyeke íñéhdújuco díbye méénune.

19 ¿Aanéé íveenévúrá ájcuube teene taúhbajúvú meke tene ipájtyetétsokíjívarí? Muuráhjáa ihdyu teene níjkyéji múnáaj téeveri pícyoobe mewáájacu múhdurá meícyahíjcyáné Jetsocríjtóí bóhówáávétúné hajchóta.

20 Áronáacáa tsá tehdu Píívyéébe Aavaráaúvuke tsíjtyej téeveri pítyajcotúne. Muuráhjáa ihdyu ávyeta dííbyere dííbyeúvuma íhgyúváhi.

Píívyéébe taúhbaju

21 ¿Áanéllíhyéhaca Moitséeúvuj téeverí díbye meke ítyaúhbajúvú ájcune tútávajtsó díbyeé mééma imyéénuiñé nééneé? Tsáhaá. Muuráhjáa tene néhdu meíjcyáneríyé mepájtyetécá ímiáámedi meke díllóíyoobe teene meúráávyémeke. Aacáa tsá mepájtyetéíñe tsíjijtóriyējuco díbye méénúityuróne.

22 Áronáa muurá dííbyé waajácúháámitu nééne ímítyúné pañe meíjcyame Jetsocríjtoke mecáhcújtsómeke díbye pájtyetétsoíñe.

23-24 Muuráhjáa ímiáané éhne múúne tsíiméké metúkëvejtsódú taúhbaju meke túkévéjtsóné pañe meícyahíjcyá Jetsocríjtóí méhdivu bóhówáávétúné íhde. Aabée méhdivu bóhówáávéebeke mecáhcújtsómeke bótsí Píívyéébe ímiáámedi díllóhi.

25 Aame ícyooca tsáhájuco taúhbájú túkevéjtsó pañe meíjcyájúcootúne.

26 Ícyooca meíjcyá Píívyéébej tsíímerējuco pámeere Críjtoke mecáhcujtsóme.

27 Muuráhjáa ímiáané dííbyeéjté meíjcyáné uubállé metsójtsótsámeímyé meíjcyá dííbyedúréjuco.

²⁸ Áánéllii tsá menééítyuró tsíjtyere jodíómú íjcyane. Téhdure tsá menééítyuró tsíjtyere gríéégómú íjcyane. Áhdure tsá menééítyú tsaate ímí íjcyánáa tsaate tsíjtyé hójtsí pañe íjcyane. Muurá ihdyu pámeere tsííñe míamúnaa íjcyároméhjima wajpíímuma waalléémú méijcyá tsamééré Críjtoéjte.

²⁹ Ehdu pamévare dííbyeéjte méijcyame méijcyá Aavaráaúvúj tsííménémúhaabe. Áánélli téhdure méwáabyuta teene dííbyekée Píívyéébe íájcuíñe nééneé.

4

¹ Cáhawáá méijtsúcunuj, muurá tsaapi tsíímene cááni dsíjívéné boone dííbyé tsíeméné aabájaabe íjcyáíibye íáyáné hajchótá ihdícyabédú íjcyá tsaaté hójtsí pañe.

² Aabe íbúwajíí ícyahíjcyá cááníuvúu díityéké téénevu níwaavémé díbye kéémécooca dííbyeke ájcúííbye.

³ Ahdúu muurá éíjyu méícyahíjcyá taúhbaju meke túkévéjtsóné pañe Críjtói méhdivu bóhówáávétúné hajchóta. Aamée méitsúcunúhijcyá teene meúráávyeneríyé mepájtyeteyóne.

⁴ Áronáacáa Píívyéébe Íllíkye meéllevu wállóóíñe éévé úújeténéllii bóhówááveebe wállé ííbúwá déjucóvú ípívyééénema. Áábekée dille tsíímávaabe keemévé téenere Moitséeúvuj tééveri díbye ájcúné taúhbájú pañe.

⁵ Ehduu Jetsocríjtó méhdivu íbóhówáávéne meke ímíjpyetétso taúhbajúu meúráávyerómé ímityúmé méijcyámeke botsíi Píívyéébe ítsíímedi idíllóki.

⁶ Aane ímíááné dííbyej tsíímé méijcyane méhdityu íbóhówaúcunú mépañévú pícyoobe íapííchó Íllij tééveri. Áánere muurá meke túkévéjtsóneri dííbyeke mecáánivámé ménehíjcyáhi: “Llihíyo múúháj Caánij.”

⁷ Aane ícyooca dííbyej tsíímé méijcyámé hallúrí tsáhájuco íiná íjcyatúne. Áánéllii meke ájcúíibye íavyéjuvu Jetsocríjtoke mecáhcújtsónej tééveri.

Cahcújtso múnáadi Páávoró íjyáacunúne

⁸ Muuráhjáa ihdyu éíjyu ámuha Píívyéébeke mewáájácútúnéllii ihdícyanéhjí mecáániváné méíícúvehíjcyáhi.

⁹ Áánetu ícyooca tsúúca ámúhake díbye wáájacúmé ámuha méijcyá dííbyeéjte. Áronáa ¿íveekí ámuha méimíllé tsííñe íhdééné taúhbaju meúraavyéne? ¿Mityá ámuha méimíllé tsííñe téené pañe méijcyane?

¹⁰ Muurá ámuháí méijtsúcunúpí eene ténevá pijcyábádú, ténuhbávádú, kéjcoojíí ámuha Píívyéébeke medúúrúvahíjcyánetu ámúhake díbye ímíáámedi díllóiyóne.

¹¹ Ehdu ámuha múhdurá medáríívemeíñetu ámúhadítú o néé bañúháñéubáhjáa ámúhake o úwáábohíjcyáne.

¹² Áronáa ihdyu ámuha táñahbémuke o néé íhdée ámuha méícyahíjcyané meúraavyéjúcóótuki. O íjcyadúréjucu méijcyá. Muuráhjáa tujkénú ámúhake o úwáábócooca tsá oke ámuha metsárilletú tsíjijtórójucu o úwáábórónáaaca.

¹³ Muuráhjáa téijyu ámúhake ímíáájú ó úwáábohíjcyá táhálluúúneri o chéméroóbe.

¹⁴ Áróobekée muurá ámuha oke éhdiíválletúmeré tsáimíyé mewáátsúcúpéjtsóóbeke méíícúvehíjcyá muhdú Jetsocríjtomútsikyé níjkyéji múnáájpiima ámuha méíícúveyódu.

¹⁵ Muuráhjáubáhjáa ámuha mepíívyetécá táhálluúúcu oke mecápáyoácóiyá ámúhá hálluúúnetúréjucu. Áámeke ¿íiná ámúhake pájtyeme íveekí tsáhájuco óhdi ámuha méíícúvetúne?

¹⁶ ¿Ámuháubá méijtsúcunú ámúhake o tsáílléne ehdu o néhijcyáne? Muurá ihdyu ímíááné tehdújucu ámúhake o néhijcyáne.

17 Muurá eene ámuhakye íiné imíjyaú úwáábohíjcyámé tsá ímiá uwáábó meénuhíjcyatúne. Íllure muurá ámuhakye óhdityu imújtátsóro úwáábohíjcyámé diityé uwááboréjucu ámuha meúraávyeki.

18 Áronáa ihdyu tehdujúcooíyó ímiá uwáábó ámuhakye imyéenu ámuهادi ditye tsúúráméíñe. Tsá idyé ámuháma o íjcyánéllíhyéré ámuهادi ditye tsúúráméíñíjcyáítyuróne.

19 Aane ámuha áátsímédú menééme tsiíñe múhdurá medáríívémeíñé ídátso oke pajtyé éhne múúne walle itsíímáváne ávyeri ícúbáhráméídyu. Aabe ámuهادi ó ijyácunúhíjcyá Críjtokeréjucu ámuha mecáhíjtsóne díbye íjcyadu meíjcyáíyóneri.

20 Múhduúvúrá ó íjtsúcunú ehdu ámuha meícyahíjcyáne. Áánéllí ihdyu múhdutúiyó ícyoocaré ámuháma o íjcyane ímíñeúvú ámuhakye o úwááboki.

Agáama Tsááramúpidítýú íjcyáne uwááboju

21 Muurá ámuha meíjtsúcunú Moitséeúvuj tééveríí Píívyéébe meke ájcúné taúhbaju néhdu meíjcyáneri mepájtyeténe. ¿Aca tsá ámuha mewáájácutú muhdú dííbyé waajácúháámitu tene cáátuváne?

22 Muurá téhaamítú nééne Aavaráaúvúhjáa míityétsikye tsíímaváne. Páñétúelle méwadívúhjáa tsíímávaabe tsáápiikye. Áánetúhjáa tsíjpiikye tsíímávaabe íúnú múnáálledívu.

23 Aanéhjáa íúnú múnáálle Agáadívú díbye tsíímávaabe íhdícyaabéré íñe meíjcyadu. Áánetúhjáa páñétúelledívú díbye tsíímávaabe díibyéjucu Píívyéébéhjáa diityétsikye íájcuíñé néhíjcyáabe.

24 Ehdúhjáa tsíímávamúpí Píívyéébe míamúnáake míjijtócuri túkévéjtsoíñe. Diilléhjáa muurá Agááj tsiíménémúhaabe tsíjtyé hójtsí pañe ícyahíjcyádújucu Moitséeúvukée Tsinaíí caméhbaúvú Píívyéébe ítyaúhbajúvú ájcúné pañe íjcyame ícyahíjcyáne.

25 Áánéllí muurá téhbau Aráábíá íiñújiri íjcyahbaú memévá díílleúvu déjutu. Muurá Jerotsaréeri íjcyame taúhbájú pañe ícyahíjcyá díílleúvúj tsiíménémúhaabée tsíjtyé hójtsí pañe ícyahíjcyádújucu.

26 Áánetu ihdyu níjkyéjiri íjcyáne Jerotsarée múnáa meíjcyame tsáhájucu tééné pañe meíjcyatúne.

27 Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééne Tsááradityu: Ajchíba u íjcyárolle kímóóvétulléré ímíjyuuri díícyá. Muurá úi ú tsíímávaáhi. Aame díítsiime ávyetá mityámé lííyááteé díúnú múnáállej tsíímé lííyaaténé éhnííñevu. Ehdu nééne Píívyéébe waajácúháámitu.

28 Ámuúha táñahbémuj, Píívyéébéhjáa néhdújucu Itsáake cáánímutsi tsíímaváne. Áhduréhjáa díbye néhdújucu íñe tsúúca dííbyej tsíímé meíjcyane.

29 Árómeke íñe tsaate meke muhdú dáríívehíjcyá íhdééné taúhbaju íúráávyéneri éhnehjáa Píívyéébere píáábóneri Aavaráa páñétúelledívú tsíímávaáabeke íúnú múnáálledívú díbye tsíímávaabe tsárlílehíjcyadu.

30 Téénetu muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé: “Díúnú múnáálleke dijchívyetso dihjyátú íllímájucu. Tsá páñétúelle dítyáabadívú u tsíímávaáábé wáábyuta íjcyane dííbye éhne íjcyatúne.” Ehdu nééne Píívyéébe waajácúháámitu.

31 Áhdícyane, ámuúha táñahbémuj, tsá meíjcyatú íúnú múnáálledívúu Aavaráaúvú tsíímávaábéj tsiíménémúhaabe íjcyadu. Muurá ihdyu meíjcyá páñétúellée Tsááradívu díbye tsíímávaábéj tsiíménémúhaabe íjcyadu tsúúca páñétúejpi Píívyéébe Hájchikye mecáhíjtsónéllíhye.

5

¹ Muuráhjáa Jetsocríjtó tsúúca meke ijchívyetsó taúhbaju meke túkévéjtsóné pañe meícyahíjcyánetu. Áánéllii metsu dílbyekéréjuco meúraávyé ímíñeúvu. Óvíjyacóóné ámuha téeneri metsúúrameíhijcyáné meke pájtyetétsóíyónerííjvari.

² Aane cáhawáá ímíñeúvú melléébó ámuhakye o nééneé. Muurá ámuha mekíhdyahírótsámeíñetu ímiáámedi Píívyéébe ámuhakye díllóiyóné ámuha meíjtsúcunúne tehdu meméénúmeíhajchíí tsá Críjto ámuhakye pájtyetétsóityúne.

³ Áronáa ihdyu o néé tehdu imyéénúmeíñe ímí Píívyéébema íjcyáíyóneri tsúúrameíhijcyámé óví ávyeta muhdú teene taúhbaju néhdu íjcyáhi.

⁴ Áronáa íllure ámuha téeneri mémújtátsámeí Píívyéébée meke iwájyúne Críjtoj téeveri mepájtyetéíñe méénúnetu.

⁵ Muurá ihdyu ímiáámedi meke dílloobe Íapííchó meke túkévéjtsóneri Jetsocríjtoke mecáhcújtsómeke.

⁶ Áánéllii mekíhdyahírótsámeítyúné tsá muhdú néétune. Áhdure mekíhdyahírótsámeíyóné tsá meke píáábotúne. Apááñéré ihdyu ímiááné Jetsocríjtoke mewájyúne mecáhcujtsóné meke píaabóhi.

⁷ Aanée muurá tsúúca tehdujuco ámuha meúraavyéne. ¿Ááné mutsíhdyúhjáa íveekí tsáhájucó ámuha téené uwááboju ímí mecáhcújtsotú múha nééjuri?

⁸ Áaneráhjáa tsúúca Píívyéébe ámuhakye ijchívyetsó ténejcútú Jetsocríjtoj téeveri. Aane tsá dílbyedítú tene íjcyatú eene píéénéré ámuha meúraavyéne.

⁹ Muuráhjáubá ihdyu ámuhadítú tsáápihdítúré íjcyane ehdu ámuhakye dáriivé éhne múúne haríínallíjyú metátsajcóné pañévu íooríchotu áyánéwu mepícyooróné páneeríyéjuco mújtadu.

¹⁰ Áronáa ó waajácú Píívyéébe tsiiñe ámuhakye píááboíñé ámuha meíhveté taúhbaju néhdu ámuha meíjcyáneri mepájtyetéiyóné ámuha meíjtsámeíhijcyánetu. Áánetu ihdyu íhnáhoíñé díbye ícúbahráné ámuhakye mútátsóhíjcyámedi.

¹¹ Muurá téhdure óhdityu nehíjcyámé oova mekíhdyahírótsámeíñeríyé ímí Píívyéébema meíjcyane o úwáábohíjcyáne. Áronáa teene o úwááboca tsá oke ditye tsarílléítyuróne. Muurá ihdyu Críjtoj téeveríyé mepájtyeténé o úwáábohíjcyánéllii oke tsaríllehíjcyáme.

¹² Aame ihdyu óví ílluréjuco ámuhadítú dówaavéné téeneri ámuhakye pátsarícyohíjcyáme.

¹³ Muuráhjáa tsúúca Píívyéébe ámuhakye ijchívyetsó téénetu. Aame ámuha tsáimiyéjuco meíjcyame tsá ímityúné meméénújucóóityúne. Ímíñeúvú pamévamáyé mewájyújcatsíñe mépíáábojcatsi.

¹⁴ Muurá tsane dílbyé taúhbaju nééhií: “Pamévakéré múu wájyú muhdú u wájyúmeídyu.” Ehdu muurá pamévakéré mewájyúhajchíí tsúúca mémeenú páneere dílbyé taúhbajúúné muhdú meíjcyáiyóné meke nehíjcyáne.

¹⁵ Áánetu tehdu ámuha mewájyújcatsíñe mepíáábójcatsííyótsihvu íllure ámuha meícúbáhrájcatsíhajchíí muurá íllure ámuha métútávátsójcatsíhi.

Píívyéébe Apíícho meke túkévéjtsóne

¹⁶ Áánéllii ámuhakye o néé Píívyéébe Apííchó túkévéjtsó pañéréjuco ámuha meíjcyá ímityunéhíí ámuha meméénújucóótuki.

¹⁷ Tsá dílbyé Apííchó ímíletú meímillédú meíjcyane. Téhdure ténehji méhdivu cátuhtsó teene meke túkévéjtsóné pañe meíjcyáiyóne. Ehdu panéjcuávú téneecu cátuhtsójcatsíñéllii éhnííñevu métsúúraméí Píívyéébe Apííchó túkévéjtsó pañe ámuha meíjcyáiyóneri. Óvíjyacóóné ámuha meímillédú meíjcyane.

18 Aane ímiááné ámuha dílbyé Apííchó túkevétso pañe meijcyáhajchíí tsáhájucó ámuha íhdééné taúhbájú túkevétso pañe meijcyájúcootúne.

19 Muurá ímillédúré icyahíjcyámé tsá téévetúne. Panévare muurá ímityunéhjí méénume íhdícyáméhjima dómácócatsíhijcyáhi.

20 Aame nījcyotájtekéré duurúvahíjcyáhi. Nomíuuváwu néeme tsané úhbajcatsiyíyé ijcyame itsáriléjcatsíñe waabyénúcatsíhijcyáhi. Iiye ímí íjcyáiyóné imílléme. Ehdu idyáíívéjcatsíñe íllurájucó ditye dóhwábahíjcyáné íhdyúeháhjirájucó.

21 Aame nomíutááváwu néeme dsíjívétso múnáa, líyíicyáve múnáa, ijcyame majchó ávyetá mityáne. Áhdure tsíñehjí panévare ímityúné méénuhíjcyáme. Aane éjyúu ámuhakye o néhdu tsá múu tehdíívanéhjí méénutúne. Muurá tehdu nénehjí méénume tsá Píívyéébé avyéjújete ijcyatúne.

22-23 Áánetu ihdyu Píívyéébé Apííchó meke túkevétsoné pañe meijcyame méwajyújcatsíhi, méimíjyúúhií, tsíñehjí meke pájtyeróné máaabúcúhi, tsáimíyé pamévamáyé meijcyáhi, tsíjtyeke mépiáabóhi, panévare óóchevéllétumé mémeenúhi, ídaatsómé meijcyáhi, tsá ímityunéhjívú metáhjátsámeityúne. Ehdu Píívyéébé Apííchó meke túkevétsoné pañe meijcyame tsá íhdééné taúhbaju néené tsíjítóríyé meijcyatúne.

24 Muurá Críjtoke mecáhcujsómé ímityúné icyánéjcutu meijcyá dsíjívemédú ténéhjí éllewu meijcyájúcoótúnéllíhye.

25 Aame meijcyá Píívyéébé Apííchó meke túkevétsoné pañe. Áánéllíi metsu méíhvéttsámeí téenerájucó meke túkevétsoné pañe meijcyaki.

26 Tsáhájucó ávyéjuuháñe mellííñéityuróne. Tsá íínerí menómíutááváityuróne. Tsá ímityúné medáíívéjcatsíityuróne.

6

Mepíáábójcatsíñe

1 Aane tsaate ámuhadítyú ímityúné pañevú mújtáhajchíí mépiáábó ditye tsiíñe íimíjpyeteki. Áronáa ihdyu ímíñeúvú chooco méuwaábó diitye. Áane téííbúwá meijcyá ámuháýejucó tehdu meijcyátuki.

2 Ehdu mépiáábojcatsí múhdurá ámuha meícyahíjcyánéhjitu Críjto ímillédú ámuha meijcyaki.

3 Muurá iiye íhtsutúme íjcyane íjtsúcunúmeímyé tsíjtyeke ípiáábóíyónéhjí éllewu íjcyatúme állímyeíhi.

4 Cáhawáa ihdyu ámuha tsáápiitsa métsúúraméí Críjtoke ámuha meúraavyémé tsáimíyé meijcyáíyóneri. Áronáa ihdyu tsá múu íjtsúcunúmeítyú tsíjtyé ehnííñevu ímí íjcyane.

5 Muurá íjcyánéi pámeere ímityúné meméénuhíjcyáné meméénújucóóityuróne.

6 Áhdure ámuhakye o néé íñe Píívyéébé íhjuu ámuhakye úwáábohíjcyámeke ámuha mepíáábo panévaturé íñe tájpi ditye íjcyáíñetu.

7 Aame tsá múu állímyeítyúne. Méíjtsámeídí Píívyéébe wáájácúityúné ímityúné ámuha meméénuhíjcyáne. Muurá ímityúné méénuhíjcyámeke téene áhdovu ájcúííbye.

8 Aame íllurájucó wágóóóveíñe ímillédú icyahíjcyáme. Áánetu Píívyéébé Apííchó meke túkevétsoné pañe meícyahíjcyámé méújcuú mújyú medsíjívéjucóóityúne bóhi.

9 Áánéllíi metsu óóchevéllétumé ímiááneré meméénuhíjcyaki. Ehdu muurá ímiáámé meijcyáhajchíí téene áhdó tsáimíyéjucó meijcyáíñe.

10 Áánéllíi metsu pamévamáyé ímiááméré meijcyaki. Tsá Críjtoke mecáhcujsómé tsané nahbémú meijcyame ímityúné medáíívéjcatsíityuróne.

Páávaro pítajcóné

¹¹ Aane íñe ámuhakye o pítajcóné ooréjuco páñetu o cáátunúne.

¹² Muurá eene tsaate Críjtoke úraavyémé téené hallútú diityéké tsijtye ímityú íjtsúcunúyónélliihyéré ámuhakye táúhbahíjcyá ámuha mekíhdyahírótsámeíki.

¹³ Árome muurá tsá panévare teene taúhbaju nénehji méénuhíjcyatúne. Muurá illure ímityájkímyei ámuhakye téénevu táúhbahíjcyáme.

¹⁴ Áánetu ihdyu tsá o ímilletú íínerí o mityájkímyeíyóne. Apááñéré ihdyu ímí ó íjtsúcunú mewájuríi Críjto páwachékevu dsíjívéebeke o cáhcújtsónéllii táimityú táhallurí íjcyájúcootúne. Aabe téené pañe o íjcyájúcoótúnéllii ténejcútú ó íjcyá dsíjíveebédu.

¹⁵ Ahdícyane tsá muhdú tene néétu mekíhdyahírótsámeítyúne. Áhdure mekíhdyahírótsámeíyóné tsá íínetú meke píáábotúne. Áánetu ihdyu Críjtoke mecáhcujsómé tsíhdyuréjuco mecápáyoovéné meke píaabóhi.

¹⁶ Aane óví Píívyéebe meke íídaatsóllédú íjcyabe pámeere pahúllevaré ihñéjté íjcyámema ámuhakye píaabó íbúwajíí ámuha meíjcy muhdú ámuhakye o úwáábohíjcyádu.

¹⁷ Óvíjyacóóné ámuha oke múhdurá medáríívehíjcyáne. Muurá íñe Máavyéjuube Jetsocríjtoke o cáhcújtsóné hallútú oke ditye méénuhíjcyané matyáwááné tájpííyi íjcyánetu méwaajácú dííbyé wákimyéi múnáajpi o íjcyabe ímíááné ámuhakye o néhíjcyáne.

¹⁸ Ahdícyane óví dííbyeréjuco ámuhakye pámeekéré panévatu píaabóne. Áyu tehdújuco.

EPÉÉTSIO

Éépetsóri íjcyáme élleu Páávoró cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo íñe Páávoró íhyaami ó caatúnú elle ámuha Éépetsóri meíjcyame Jetsocríjtoke meúráávyéme élleu Píívyééberée dííbyedítýú íjcyáné uwááboju o úwáábóíñévú oke pícyoóbe.

² Áámeke óvíi ámuhákye píáábohíjcyamútsí íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

Críjtoke mecáhcuíjtsóne áhdo

³ Ahdícyane ihdyu óvíi Máavyéjuube Jetsocríjtó Caani Píívyéébeke méduurúváhi. Muurá ímí Máavyéjuube Jetsocríjtoma meíjcyámeke tsáimíyé níjkyéjitu panévaturé píáábohíjcyáabe.

⁴ Tsúúcajátújucóhjáa ííñujíí ípívyéjtsótúné íhdéjucó díbye wábyujtsóné Jetsocríjtoj tééveri meke újcúmeke ímíbájchoíñé méimítýú máhallúrí íjcyájúcóótu díbyeéjté meíjcyame íínetú menéétsámeítýuki.

⁵ Mítýanéjháa meke íwájýúnéllíi íjtsámeííbyé dííbyej tééveri meke ipájtyetétsómeke íítsíímedíyéjucó idíllóíñe. Ahdújucóo díbye meke tsíímvámé dííbyeéjté meíjcyane díbyejháa méhdítýu íjtsámeídyújucó.

⁶ Áánéllíi paíjyuvaré dííbyeke méduurúvahíjcyá ávyetáa méhdi ídáátsóvéne díbye meke píáábónéllíihye. Mekée muurá píááboobe Íllíkye mítýane díbye wájýúúbeéjté meíjcyaki.

⁷ Muurájháa ávyetá íhnáhó meke íwájýúnéllíi díbye dsíjívénéj tééveri méimítýuháñé mééma ímíbájchoobe mepájtyeteki.

⁸ Ááneríi meke úújétsoobe mítýane meke íwájýune. Áánemáa meke ájcuube panévare mewáájácúíñé tujkévejúvu.

⁹ Téhdurée meke waajácútsóobe tsúúcajátújucóo muhdú meke ipájtyetétsoíñé íítsámeíhíjcyáné tsúúca mééma ipánéévétsonévu.

¹⁰ Aane ehdu ípityájco páneere pájtyéné boone Críjtoke pícyóóíibye pámeere níjkyéjima ííñújiri íjcyámé avyéjuube díbye íjcyaki.

¹¹ Dííbyej tééveríhjáa muurá tsúúcajátújucó díbye meke újcune íavyéjúejte meíjcyaki.

¹² Ehdújháa méénuube muhdú íjtsúcunúdu íñée tujkénú muha Críjtoke mecáhcuíjtsómema ámuha bóónétu mecáhcuíjtsómé pámeere dííbyeke maávyéjújtsó dúúrúvamére.

¹³ Muurá Críjtodítýú pajtyéteju íjcyane ámuha mecáhcuíjtsómé pañe tsúúca Píívyéébe Apííchó íjcyame ímíááné ámuha méijcyá dííbyeéjté díbyée néhdújucó.

¹⁴ Aane muurá dííbyé Apííchó tsúúca mépañe íjcyánetu méwaajácú ímíááné meke díbye múníjýú íñéijyu pícyoóíñé íavyéjuvu tsáimíyéjucó dííbyema meíjcyaki. Ahdícyane metsu dííbyeke medúúrúvahíjcyá ávyéjújtsómére.

Cahcújtsó múnáa hallúvú Páávoró Píívyéébeke tujkéveju táúmeíñe

¹⁵ Muurá ó waajácú tehdujucó ámuha Máavyéjuube Jetsóoke mecáhcuíjtsómé ímí pamévamáyé cahcújtsó múnáama mewájýúcatsíhíjcyáne.

¹⁶ Áánéllíi paíjyuvaré ámuhá hallúvú Píívyéébeke ó téhdútsóhíjcyáhi.

¹⁷ Téhdure ó táúmeíhíjcyá dííbyeke Máavyéjuube Jetsocríjtó Caani íjcyáábeke díbye ámuhákye íájcu ítyujkévé íjtsaméítýu díbyée Jetsóoj tééveri méhdivu úújétsámeíñé ímíñeúvú ámuha mewáájácúki.

¹⁸ Aane óvíi ámúhake tújkévejúvú ájcuube dííbyé avyėjúejtée ámuha meíjcyáímyeke díbye újcúme úmíwa ííne imíjyaú néene ámuha imííneúvú mewáájácuki.

¹⁹ Áhdure idyé óvíi ámúhake waajácútsoobe muhdíívané ííhtsútú íjcyáne tájpi ííne dííbyeke mecáhcujsómé meícyahíjcyanévu.

²⁰ Áánevuú muurá meke úújétsoobe Críjto dsíjívéebeke tsiiíne ibóhíítsóne íúniúvú níjkyejívu itsájtyéebeke iávyėjújsóneri.

²¹ Áábekée pícyoobe ííne múhdumé ávyėjute níjkyejíríi, ííńújíríi, íjcyámé avyėjuuube páńétúejpi díbye íjcyaki. Áábedívú muurá tsá múha úújetétú ííne ícyooca íjcyané avyėjutédítu. Áhdure bóone íjcyárómedítu tsá múha úújetétu dííbyedívu.

²² Áánéllíhyée muurá dííbyé hójtsí pańévú pícyoobe páneere ííne múhdúné tsíeméné íjcyane. Áhdurée dííbyeke pícyoobe múhdumé dííbyé cahcújtso múnaa íjcyámé túkevétsoobe díbye íjcyaki.

²³ Muurá dííbyé cahcújtso múnaa meíjcyá tsané múnaa dííbyema. Aabe páneere ejécunú ííne múhdúné tsíeméné íjcyane.

2

Píívyéebe meke pájtyetétsóne

¹ Muuráhjáa dííbyere Píívyéebe ámúhake pájtyetétsó Críjtoj téeveri ámúhá imítuuháńé déjúcotu ámuha mewágóóóvéíyómeke.

² Muuráhjáa íhde ámuha ímityúné meícyahíjcyá ííne íj ííne éhné Naavéné túkevétsoju Píívyéebedítu míamúnáake múhdurá ítsámeíchohíjcyánéréi ámuha meúraávyénéllíhye.

³ Ehdúu ímíáané meícyahíjcyá ímityúmé eene ícyooca tsaate íjcyadu. Mépée meímílejítóré meúraávyehíjcyá méhđityúré íjchívyéné allíujúúne. Ááne déjúcotúu muurá máhallúrí íjcyájúcooróné Píívyéebe méhđi ícúbáhráiyóné eene ícyooca tsíjtyé hallúrí tene íjcyadu.

⁴ Áronáacáa ihdyu mítyane meke iwájýúnéllíi méhđi íđáátsóvéne meke pájtyetétsoobe Críjtoj téeveri mewágóóóvétu dííbyedúréjuco meíjcyaki.

⁵ Ehdúu Píívyéebe méhđi íđáátsóvéne meke píaabó mepájtyeteki.

⁶ Muuráhjáa Críjtoke íbóhíítsóneri meke ávyėjújtsoobe dííbyema meíjcyá níjkyejíríi íavyejúri.

⁷ Ehdúu mééma méenuube Críjtoj téeveri bóónétu íjcyané míamúnáake iwáájácútso ímíáané meke iwájýune.

⁸ Aane ííne tsúuca mepájtyeténé tsá meere meíhnáhorí meméénutúne. Píívyéebe íhdyu meke íđáátsóllénéllíi pájtyetétsó íllíkye mecáhcujsónej téeveri.

⁹ Tsá mepájtyetétu ínehjí meméénúnéllíhye. Áánéllíi tsá téeneri memítýájkímeítýuróne.

¹⁰ Muuráhjáa Píívyéebe Jetsocríjtoj téeveri meíjtsaméi cápáyoácó ímíááneréjuco meméénuhíjcyaki. Ehdúhjáa tsúúcajátújuco meke ímíbájchoííne íjtsámeidyújuco díbye méénune.

Críjtoke cáhcujsómé ímí íjcyane

¹¹ Aane cáhawáa meíjtsúcunu muhdúhjáa ámuha meícyahíjcyáne. Muuráhjáa tamúnaa jodíómú íhđícyámeđíyé ámúhake díllóhíjcyáhi. Áánemáa íiye díllómeíhíjcyámé ímíáámé Píívyéebeéjté íjcyane íjpííye íkíhđyahírótsámeíńéllíhye.

¹² Téjýuíkyée muurá ímíáané tsá ámuha mewáájácútú Mepájtyetétsoobe Críjtoke. Áánéllíhyée tsá ámuha Píívyéebeéjté meíjcyatúne. Ídátsohrée ámuha waagóojte meíjcyame tsá mewáájácútú muhdúhjáa Críjtoj téeveri meke díbye ípájtyetétsoííne pítyájámeííne.

13 Áronáa ihdyu icyooca Jetsocrijtóo mewájjuri dsíjívéebema ámuha méijcyánéllii tsúúca ámuha méijcyá Píívyéebema.

14 Áhdure muurá dííbyej tééveriyé icyooca muuha jodíómuma ámuha méijcyá tsáimiyéjuco íhdée múhdurá medáíívécatsíhíjcyaróme. Aame icyooca ámuha jodíómú méijcyátúrómema méijcyá tsamééréjuco.

15 Muuráhjáa Moitséeúvuj tééveri Píívyéébe ájcúné taúhbajúúné hallútú jodíómú íjcyátúmema tamúnaa jodíómú tsáíllécatsíhíjcyanéhjí Críjto ídsíjíveneri nijkévatsóhi. Ehdúu mééma méénuube íñe pamévá míamúnaa méijcyarómé dííbyeke mecáhcújtsómé tsame dííbyeéjte méijcyame ímiáámeréjuco méijcyaki.

16 Muuráhjáa múhdurá medáíívécatsíhíjcyanéhjí Críjto mééma nijkévatsó páwachékevu ídsíjíveneri. Ehdúu ímíbájchoobe pamévá míamúnaa méijcyarómé tsamééréjuco méijcyame tsáimiyé Píívyéebema méijcyaki.

17 Ehdúu Críjto itsááne muuha jodíómuke waajácútsó muhdú tsáimiyé Píívyéebema muha méijcyáíñé tsúúca dííbyeke muha mewáájacúúóórómeke. Áhdurée ámuha jodíómú méijcyatúmé awáá dííbyeke mewáájacútúmeke muurá waajácútsoóbe.

18 Áánéllii dííbyej tééveri Méécááni Píívyéebema tsaméhjí menáhbévájcatsí dííbyé Apííchó mééma íjcyane meke píáábóneri.

19 Áánéllii tsáhájucó ámuha tsíjtye múnáa méijcyájúcootúne. Muurá icyooca méijcyá tsané múnáaréjuco Píívyéébe avyéjuejte tsúúca dííbyeéjte méijcyame.

20 Muuráhjáa muha Jetsóo mamýmú Píívyéébe íhyyú uubálle múnáama uwáábó medéjucóónúné pañévú tsúúca ámuha méúcaavéhi. Aane muurá ímichi páñétúejpi Jetsocrijtó dííbye tájpi méijcyaaabe éhne múúne jaa ímichi ápíhájúné hallúrí íjcyadu néébeé.

21 Aame íñe icyooca éhnííñevu dííbyema méllíyaatéhijcyá ímiááméré Píívyéebema méijcyaki.

22 Aane muurá Críjtoma méijcyame jahdu menéémé pañe Píívyéébe íjcyá Íapííchoj tééveri.

3

Jodíómú íjcyátúmé uwááboobe Páávoró

1 Áané hallútú íñe oo Páávoró o íjcyáábeke cuvéhoojánúme ámuha jodíómú méijcyátúmeke Críjtodítýú íjcyané uwááboju o úwáábohíjcyané hallútu.

2 Tsúúca íhya ámuha méwaajácú Píívyéébe meke íídaatsólléne oke níwaavéné ámuha jodíómú méijcyátúróméke téénevu o wáájacútsoki.

3 Muuráhjáa ihdyu dííbyere óhdivu bóhówajtsó amúhakye téhdure Críjtoj tééveri ípíááboíñé wáájacúratúné ípítýajcámeíñe. Aanée muurá tsúúca amúhakye ó úúballé áyánéwu éhnée íhde amúha éllewu o cáátúnúháámí pañe.

4 Téhaamíí ámuha meéévénetu íhya tsúúca méwaajácú ímiáánéjucóo oke díbye téénevu wáájacútsóne.

5 Tsáháa muurá teene éíjyu múnáaúvudívú díbye bóhówajcárotúne. Aanée íñe icyooca tsúúca bóhówajcároobe Íapííchoj tééveri íhyyú uubálle múnáama dííbyeéjte muha méijcyame Jetsóo mamýmú méijcyámedívu.

6 Áhdícyane ámuha jodíómú méijcyáturómé tsúúca méijcyá Píívyéébe avyéjuejte muha méijcyadu Jetsocrijtodítýú ímiáájú uwáábómeíñé ámuha mecáhcújtsódú íjcyame. Aame icyooca méijcyá tsamééréjuco Píívyéébe Críjtoj tééveri íájcuíñé nééne meújcuímye.

7 Ehdu nééne íñe úwááboobéré ó pehíjcyá o méénúítyuróné Píívyéébe téénevu oke pícyoonéjuco. Aane ihdyu ó méénuhíjcyá dííbyé píááboríye.

⁸ Aabe oo pámeere múhdumé Píívyéébeéjté meíjcyámedítýú ídáátsoóbe. Áróóbekée oke ityújkevéélléne níwááveebe Críjtodi ííne imíjyaú meíjcyané uwááboju íjcyanéwú ámuha jodíómú íjcyátúrómeke o wáájácútsoki.

⁹ Ahdújuco muurá o bóhówátsohíjcyané pámehdívúré teene wáájácúratúnée Píívyéébe páneere ípívyéjtsoobe tsúúcajátújuco pítýájcámeííne.

¹⁰ Aane muurá Píívyéébe meke úcu híjcyá pamévare dííbyeke mecáhcuítsómé tsamééréjuco meíjcyá téénetu níjkyéjiri íjcyané íhtsútujte iwáájácu muhdíívané dííbyé tujkéveju íjcyane.

¹¹ Ehdúhjáa imyéénuííne pítýájcámeííbyé tsúúcajátújuco. Ahdújucoo muurá díbye teene méénune Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri.

¹² Ahdícyane dííbyej tééveri tsúúca Píívyéébema menáhbévájcatsí íínerí íllityétúmé ímíáánéjuco Críjtoke mecáhcuítsónéllííhye.

¹³ Áánéllíí ámuhakye o néé ámuha meíhvéjtsótu ííne téené déjúcotu ámuhállíí o ícúbáhrámeíhíjcyané uwááboju. Íllure méímijyúúvé tééneri múhdurá íjtsúcunútúme.

Críjto meke wáýjune

¹⁴ Ehdu Méécááni Píívyéébe tujkéveju mééma íjcyanéllíí dííbyé úmíwávú o mímóúúvéne o íhýúvahíjcyá dííbyema dúúrúvaabére.

¹⁵ Áábé cahcújtso múnáa meíjcyame muurá tsúúca méijcyá dííbyé dohííba múnáa tsaate tsúúca níjkyéjiríjyucó íjcyámema ííne ííñújiri meíjcyame.

¹⁶ Áánéllíí ó táúmeíhíjcyá dííbyeke Ípííchoj tééveri díbye ámuhá pañévú ipícyo ííhnáho ámuhakye tene itsípáítsoki.

¹⁷ Áhdure ó táúmeíhíjcyá Críjto éhnííñevu ámuhakye ipíáábo ímí dííbyeke ámuha meúráávyeki.

¹⁸ Aame óvíí ámuha tsijtye cahcújtso múnáama méwajyújcatsí ímííñévú ámuha mewáájácu ávyeta muhdú ímíááné Críjto meke wáýjune méíjtsaméí píruúvé íjcyane.

¹⁹ Aane ámuhá hallúvú ó táúmeíhíjcyá píáábó Píívyéébe ímíáábé íjcyáábeke muhdú díbye íjcyadu ámuha meíjcyaki.

²⁰ Áánéllíí ihdyu metsu dííbyeke medúúrúva ávyéjútsoomé. Muurá meke píááboobe dííbyeke metáúmeííne éhnííñevu méíjtsámeítyúrónemájucó. Ehdu muurá meke píáábohíjcyaaabe Ípííchó mééma íjcyánejté tééveri.

²¹ Aane ihdyu óvíí dííbyeke méduurúvahíjcyá dííbyé cahcújtso múnáa meíjcyame paíjyuvaré múijyú níjkéváityúné ípyée ipítýájcámeídyújuco Jetsocríjtoj tééveri mepájtýetéííne díbye méénúnéllííhye. Ehdu tééne.

4

Píívyéébeéjté meíjcyane Ípííchoj tééveri

¹ Aane muurá Máavyéjuube Jetsocríjtodítýú íjcyané uwááboju úwááboobéré o péhíjcyané hallútú ííne cúvéhóójari oo ícyoóca. Aabe ámuhakye o néé tsúúca Píívyéébe ámuhakye újcume ímííñévú ámuha meíjcyá muhdú meíjcyáiyódu.

² Áhdure idyé ámuhakye o néé tsaííbuwáre ídáátsóméhjíúvú ámuha meíjcyané mewáájyújcatsí pamévamáye. Aame ímityúné ámuháma íjcyaróné máaabúcu híjcyá ímí ámuha meíjcyaki.

³ Ááne métsúúraméí tsané múnáaréjuco ámuha meíjcyame dííbyé Apííchó píáábori tsaímíyé ámuha meíjcyáiyóneri.

⁴ Muurá ííne tsané múnáaréjuco meíjcyámema íjcyané tsáneere Píívyéébe Apííchó meke ityúkévéjtsoki. Áánéllíí téhdure íjcyané tsáneere dííbyé avyéjú méwáábyuta.

⁵ Aabe tsáápiiyee Máavyéjuube apáábyéré íjcyáábeke mecáhcujsóhi. Áábe mémeríyē muurá métsójsómeíhijcyáhi.

⁶ Áánéllii diibye tsáápiiyee Mépiivyéébé íjcyá apáábyekéré pámeere mecáánívahíjcyáábe. Áábé hójtsiri pámeere méijcyá dííbye tájpiye. Aabe kiá méhdityu íjcyátúnéllii panévaré mejtééveri méénuhíjcyáhi.

⁷ Áronáa ihdyu tsáápiitsa mépiivyété muhdú nénehji meméénune Píívyéébé Críjto tééveri meke ájcune.

⁸ Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Naavénékéé ityáhjáne dííbyé hójtsí pañe ícyahíjcyáameke íjchívyétsóne peebe cáámevu.

Aame ihñéjteréjuco íjcyame díbye nééjuriyé piivyété páhduváré nénehji imyéénune.

⁹ ¿Aanéhaca iná nééiyóné teene díbyé cáámevu pééneé? Téénetu muurá méwaajácú íhtsútuubéé íjcyároobe ííñujívú íñítyéne ídáátsonúne.

¹⁰ Áronáacáa bóónétu tsííne peebe cáámevu níjkyejívú páñétúétsihvu ávyéjuube íjcyáki.

¹¹ Áábe tájpi muurá páneere íjcyáabe meke ihñéjteke ájcúné waajácuriyé mépiivyété páhduváré nénehji meméénune. Muurá tsaate piivyété dííbyé ihjyu úwááboméré ipyéhijcyáne. Áhdure tsijtye piivyété iwáájacúné muhdú méúmiwa íjcyane. Tsijtye piivyété tsúuca Píívyéébeke cáhcújsómeke ímíñeúvú muhdú múúne téjijto meúraavyéné iúwaabóne.

¹²⁻¹³ Ehdu muurá Críjto meke píáábohíjcyá ihñéjté méijcyame dííbyé wákimyéí ímí meméénu éhnííñevu dííbyé cahcújtso múnaa illíyaaté pámeere dííbyeke mecáhcujsómé mewáájacu muhdúhjáa Píívyéébé Hajchi íjcyane díbyé íjcyadu méijcyaki.

¹⁴ Áijyu ihdyu muurá tsá múha meke mújtátsóityú íhdityúré iújcúné uwáábori muhdú tsíiméké memújtátsóiyódu.

¹⁵ Aane ihdyu cáhawáá metsu ímiááméré méijcyáne ímíñeúvú meúraávye teene ímiááju. Áijyu ímiááne Críjto métúkevjtsoobe íjcyáábeéjté méijcyame éhnííñevu méímíbaávyeéhi.

¹⁶ Áábe tájpi pámeere dííbyééjté méijcyame mewáájucatsíñe panévatúré mepíáábójcatsímyé muurá éhnííñevu mellíyaatémé ímí Píívyéébeke meúraavyéhi.

Críjtoke meúraavyéne

¹⁷ Áánéllii ámuhakye o néé Máavyéjuube Jetsocríjto mémeri Píívyéébeke wáájacutúmé ícyahíjcyádú ámuha méijcyájucóotuki. Muurá ímityúné diityé íjtsaméi íjcyánéllii ímíllédú ícyahíjcyáme.

¹⁸ Tsá ditye wáájacutú muhdú ímí íjcyáiyóné Píívyéébé íjtsaméi diityé pañe íjcyátúnéllíihye. Aame tsá íjcyáityú dííbyema ímiánéjcu iwáájacúiyóné ímíllétúnéllíihye.

¹⁹ Muurá éhnííñevúré ‘nucójpí’ néétune méénuhíjcyá panévaré ímityúne.

²⁰⁻²¹ Áronáacáa ihdyu tsá ámuha teene mewáájatú Críjto ímiá uwááboju ámuhakye úwáábócoóca.

²² Áhdícyane ámuhakye o néé ámuha meíhvétso ímiájíjtóo ámuha mewáájacútúné hachótá ímityúné íjcyaróné ímiááneúvúdú ámuha méitsúcunúhijcyáne tsáijyu múu ámuhádi íjcyáhréi nééneé.

²³⁻²⁴ Ámúhá íjtsaméi mecápáyóóvéne ímiánejcúvuréjuco mepájtyé muhdú méijcyáiyóné Píívyéébe ímíllénejcúvú tsáímiyéjuco ámuha méijcyánetu mebóhówaúcunúki.

²⁵ Óvíjyacóóné ámuha maállícyatsíhijcyáne. Múu ímiáánéré ihjyúvá pamévamáyé íñahbémuma. Tsamééré méijcyame tsá metútávátsójcatsítyuróne.

²⁶ Tsá múu tsaatédivú icyáyobáávatéhajchíí páñetétsójcatsítyúne. Íícúí múu ímíbáchójcatsíhi. Tsá múu tsíélleréjuco íjtsúcunútú teéne.

²⁷ Tsá múu Naavénédivú táhjátsámeityúne.

²⁸ Áhdure tsáijyu múúne tsaate ámúhadítýú nánihíjcyámé illuréjuco méihvété téénetu. Mewákímyeíñe tsijtye vííóméhjike mépiáábo.

²⁹ Áhdure tsá múu íhjuvátú ímityúneri. Ímiááneríyé múu íhjuvátú éhniíñevu tsijtyeke tene ípiáábo Píívyéébeke ditye úráávyénetu.

³⁰ Áhdícyane óvíjyacóóné múhdurá medáíívémeíhijcyané Píívyéébe Apííchó mépañe íjcyane mekímóvéjtsótuki. Muurá teene mépañévú díbye pícyóónej tééveri méwaajácú ímiáané dííbyejteréjuco meíjcyámeke díbye újcúvaíñe.

³¹ Áhdícyane illuréjuco méihvété ímityúné ámuha medáíívéjcatsíñe páhduváré nehníwu meúhbácatsíhijcyánetu.

³² Ááne ímiááméré meíjcyáne ténehji méímíbachojcatsí muhdúhjáa Píívyéébe ámúhadi íídáátsóvéne Críjtoj tééveri ámúhake ímíbachódu.

5

Píívyéébeéjté meíjcyáiyóne

¹ Muurá ámuha ímiáané tsúúca Píívyéébej tsíímé meíjcyámeke wájjyuúbe. Áánéllii métsúúraméí dííbyedi díbye íjcyadu ámuha meíjcyaki.

² Ááne méwájyujcatsí muhdú Críjto meke wájjyudu. Muuráhjáa meke iwájýúnéllii meke ipájtyetétso íhvéjtsámeííbyeke dsíjívetsómé éhne múu obééjake dsíjívetsódu. Ááneríi Píívyéébe mityane ímíjjyuuvéhi.

³ Áhdícyane tsúúca dííbyeéjté ámuha meíjcyame tsáhájucó múu íjtsámeítýú íhdícyámema idyómácójcatsííyóneri. Óvíjyacóóné panévare ímityúné ámuha meméénune.

⁴ Áhdure tsá múu átéréenéhjé úbálléjcatsítýúne. Múu Píívyéébeke ityéhdújtsóneríyé íhjuvátúhi.

⁵ Muurá íhdícyáméhjima dómácócatsíhijcyámé tsá Píívyéébe avyéjuejte íjcyatúne. Áhdure tsíñéhjé ímityuháñe méénuhíjcyámema panévare ímityúneri úmúúpívyehíjcyámé tsá dííbyé avyéjuejte íjcyatúne. Aane muurá tsúúca ámuha méwaajácúhi. Ténéhjiríyé muurá íjcyame tsá dííbyeke icyááníváíyóne éllevu íjcyatúne.

⁶ Áhdícyane máállítsámeídí múhdurá ícyahíjcyámé átéréenéhjé úwáábohíjcyámedívu. Muurá ehdu ditye ícyahíjcyané hallútu Píívyéébe ícúbáhraá ávyetá íhnáhó díityédí dííbyeke ditye lléébohíjcyatúné hallútu.

⁷ Áánéllii tsá múu tehdu néémema náhbévatúne.

⁸ Muuráhjáa íhde ámuha tehdu ímityúné pañe méícyahíjcyá ímiáájú ámuha mewáajácútúnéllíihye. Áronáa ícyooca tsúúca ámuha méwaajácújucóó Ávyéjuube Críjtoéjté ámuha meíjcyame. Aame ihdyu óví ámuha méíjcyá ímiáámeréjuco.

⁹ Muurá téjijto mewáajácúme ímiáámeréjuco meíjcyame tsíjtyeke mépiáabóhi.

¹⁰ Áánéllii ihdyu métsúúraméí Máavyéjuube Críjtoke ámuha meímíjjyújtsóíyóneri.

¹¹ Aame ihdyu tsá múu náhbénutú ímiáájú wáajácútúme ímityúné méénuhíjcyáne. Íllure múu úwaabó keená ímiáájú íjcyane ditye iwáajácuki.

¹² Ehdu muurá teevétari wáajácúratúné ditye méénuhíjcyáneri meíhjuvátúyóné nucójpítsóhi.

¹³ Aane muurá íñe Jetsocríjto úwááboju díityédívú bóhówajtsó páneere ímityúné ditye méénuhíjcyáne.

¹⁴ Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé:

Muhdú éhne múu dsíjívémé íjcyadu wáajácúmeítýuube u íjcyabe cána wájácúúvéne ímíñeúvú díjtsaméí Críjto uke iwáajácútso ímiáájítóvu. Ehdu nééne Píívyéébe waajácúháámitu.

15 Aane cána metéibúwáávéne ímíñeúvú méíjtsaméí muhdú ámuha meícyahíjcyáneri. Tsá múu ímiánéjcu wáájacutúme icyahíjcyádú íjcyatúne. Múu ímíñeúvú íjcyá tsúúca ímiánéjcu ámuha mewáájacúme.

16 Muurá ihnáhoóné Píívyéébeke meúraavyéné panévare múhdurá néenéliihye. Ároné pañe múu tsúúrameíhijcyá ténejcúriye.

17 Tsá múu ávyeta pevé íibuwaré íjcyatú wáájacúmeityúme. Múu tsúúrameí muhdú meíjcyáiyóné Píívyéébe ímílléneri tehdu ámuha meíjcyaki.

18 Tsá múu lííyícyávetúne. Muurá tehdu meíjcyáhajchíí ílluréjuco metútávááveíñe. Áánéllíí ámúhá pañevú dííbyé Apííchó meújcu ámúhakye tene ityúkévéjtsoki.

19 Áane múu ámúhá íbuúúnetu íjchívyéne májtsiyi dííbyeke dúúrúvaméré ihjyúvájcatsí ténejcúri.

20 Áhdure idyé múu dííbyeke paíjyuvaré téhdútsohíjcyá panévá hallúvú Máavyéjuube Jetsocríjto mémeri.

Métáábama mewájjycatsíñe

21 Múu Píívyéébeke ámuha maávyejúúllédú panéjcuavú avyėjúúlléjcatsíhi.

22 Áhdícyane óvíí ámúhá taabámú ámuha ájyúmuke avyėjúuillé Máavyéjuube Jetsocríjtoke íavyejúúllédu.

23 Muurá ájyu méwá túkevėjtssoobe Mepájtyetétsoobe Críjto ihñéjté meíjcyámé túkevėjtssoobe íjcyadu.

24 Áabeke ihñéjté meíjcyame maávyejúúlléne mecáhcujtsódú óvíí walléémú téhdure ájyúmuke íavyejúúlléne cáhcujtsóhi.

25 Áhdure idyé wajpiímú ícyánéjcutu múu méwámyuke íavyejúúlléne wajyú Críjtóo meke ihñéjteke mítyane iwájyúnéllíí wájyúmeityuubéré dsíjívédu.

26 Muuráhjáa dsíjíveebe mewájjyuri dííbyé uwááboju mecáhcújtsónej tééveri meke íímíbjchoki.

27 Aame tsúúca méímíbaavyé ííne ímítyú méhdi íjcyájúcootúme ímíááméré dííbyema meíjcyaki.

28 Áhdícyane múu ímíñeúvú wajyú méwakye muhdú ámuha mewájjyúmeídyu. Muurá ímí meíjcyane méímíleebe métáábake méwajjúhi.

29-30 Tsá muurá méjpi meere meícúbáhráityuróne. Muurá mewájjyúmeíñéllíí ímí météhmémeí panévaturé muhdú Críjto ihñéjté meíjcyámeke téhmehíjcyádu.

31 Muurá Píívyéébe waajácúháámítu néene wajpi cáánímútsidítyú ííne ityáábávállema tsahéecoréjuco íjcyaiñe.

32 Ehdu ámúhakye o néené pañe íjcyané muhdú Críjto ihñéjtema íjcyané uwááboju.

33 Áhdícyane tsííñe ámúhakye o néé ámúhá taabámuke ámuha mewájjyú muhdú ámuha mewájjyúmeídyu. Áhdure idyé diitye ámúhá taabámú óvíí ícyánéjcutu ámúhakye íavyejúúlléne wajjúhi.

6

1 Áhdure tsiime múu lleebó cáánímuke. Ehdu Píívyéébeéjté meíjcyane ímílleébe.

2-3 Muurá dííbyé taúhbaju néehíí: “Ámúháj caánímuke mewájjyúne máavyéjuulle cáámene ííñújí hallúrí ámuha meíjcyaki.” Ehdu muurá ítyaúhbaju néhdu íjcyámeke píááboóbe.

4 Áánéllíí cáánimu tsá múu uhbádúré úwáábotú íítsíimeke. Muurá tehdu néené uwáábó diityéké ímítyúnejcúvúré íjtsámeíchóiyáhi. Áánéllíí múu ímíñeúvú choocóré úwaabó diityéké Píívyéébe ícyánéjcu dííbyeke ditye icyáhcújtsoki.

5 Áhdure idyé tsíjtyé hójtsí pañe íjcyame múu diityéké íavyejúúlléne ditye táuhbané meenú Críjtoke íícúvéiyódu.

⁶ Tsá múu íavyéjute íitécoocaré ímí wákímyeítyú ditye ámúhake ímí íjtsúcunúrokiye. Múu ditye ámúhama íjcyátúrónáa tsaímíyé wákímyeí ímiáané Críjtó ícúve múnaa ámuha meíjcyaki. Ehdu meíjcyane imíllebe Píívyéébeé.

⁷ Áánéllíi múu ímiááméré meenú íwákímyeí Máavyéjuube Jetsocríjtoke íícuvénéjuco.

⁸ Muurá tsaaté hójtsí pañe íjcyámema tehdu íjcyátúrómeke tsahdúré áhdóiibye muhdú ditye íjcyadújuco.

⁹ Áánéllíi múu íavyéjute íicyánéjcutu ímíñeúvú picyóó ícúbáhratúmeré iúníu múnáake. Cáhawáá meíjtsúcunuj, muurá páme Ávyéjuube Píívyéébe níjkyéjiri íjcyaaabe tsá tsaatéké éhnííñevu ímí íjtsúcunútúne. Muurá tsahdúré meke wájuube pámeekére.

Ímityunéhjí metáhjane

¹⁰ Ámuúha táñahbému, ícyooca ihdyu méítsutúúvé Máavyéjuube Jetsocríjtoj téeveri dííbyé íhnáhoóri.

¹¹ Aame Píívyéébe ámúhake tújkévejsódú ímíñeúvú météhmemeí Naavéné ámúhake mújtátsóiyóné ámuha metáhjaki.

¹² Tsá muurá míamúnáama memúnáátsócatsíhíjcyatúne. Muurá ihdyu mémúnáátsócatsíhíjcyá diibye Naavéne ájkímú íjpiíma íjcyátúné míamúnáa ímityúmé íjcyame Píívyéébeke wáájácútúmeke íimillédú dáríívehíjcyámema.

¹³ Áánéllíi ámúhake o néé muhdú Píívyéébe ámúhake túkévejsódú ímíñeúvú ámuha meíjcyane tehdiívanéhjí ámuha maáábúcuíne íhtsutúme meíjcyaki.

¹⁴ Áhdícyane imíchi meíjcyáne ímiáájú ímíñeúvú ámúhá pañevú mepícyó éhne múúne cóhpene ócájmííhé méhdityu chíúcunúdu. Áane ímiááméré meíjcyá ímityunévú ámuha metáhjátsámeítyu éhne múúne méénujcátsi múnaa ityáhjátsámeítyu túémííhóvú pícyámeídyu.

¹⁵ Ímíñeúvú meíjcyátsííívyéne méúwáábohíjcyá tsaímíyé meíjcyané uwááboju éhne múúne tsodáhó íjtyúhápaajínevu iújcámeíne íjcyátsíívyédu.

¹⁶ Aame ímíñeúvú mécahcújtsó ámúhá watájcódú nééne téénej téeveri ámúhake Naavéné mújtátsóiyóné ámuha metáhjaki.

¹⁷ Aane íñe tsúuca pajtyeté mééma íjcyane tsáma méíhvéjtsodí éhne múúne tsodáhoke íwatájcoji píaabódú nééne ímityunéhjitu meke téhmehíjcyáne. Áhdure Píívyéébe íhjuu méníítsúwádú nééne Íapííchoj téeveri mééma íjcyane ímíñeúvú meújcú ámúhá pañevu.

¹⁸ Aane ámúhá pañe íjcyáne téeveri óóchevéletúme dííbyema paíjyuvaré méíhjuvuhíjcyane. Métáuméí dííbyeke píáábó ímí ámuha meíjcyaki. Áhdure métáuméí pahúllevaré dííbyeéjé íjcyámé hallúvú díbye díityéké ípíááboki.

¹⁹ Téhdure táhallúvú métáuméí díbye oke ityúkévétso muhdú mepájtyeténé úwáábojívú pamévakéré o wáájácútsoki.

²⁰ Muuráhjáa tééne wákímyeívu oke Píívyéébe pícyoobe íñe tééne déjúcotu ícyooca oo cúvéhóójari. Áronáa ihdyu táhallúvú métáuméí píáábó núhnévétuubéré o úwáábohíjcyane ímíñeúvú muhdú tene néhdújuco.

Páávoró pítyajcóné

²¹ Aane cáhawáa ihdyu óvíi ménahbe Tííkico tééne wákímyeítyu oke píáábohíjcyaaabe ímíñeúvú ámúhake táuubállé meenúhi. Diibye waajácú páneere muhdú o íjcyaaabe íñá o méénuhíjcyáne.

²² Áánéllíi dííbyeke ámúha éllevu ó wallóó díbye ámúhake iúúbállé muhdú muhtsi meícyahíjcyané ámuha mewáájácúne metsájpinúki.

²³ Ahdícyane óví Méécááni Píívyéébe Máavyéjuube Jetsocríjtoma ámuhákye píaabó ímí ámuha dííbyeke mecáhcujtsómé mewáýýjycatsíñe íbúwajíí meíjcyá íínerí íjtsámeíjyúcootúme.

²⁴ Áámeke ihdyu óví ámuhákye píáábohíjcyabe múhdumé ímíááné ámuha Máavyéjuube Jetsocríjtoke mewáýýúmeke. Áyu tehdújuco.

PIRIPÉÉTSE

Pirípori íjcyáame éllevu Páávoró cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoroo, Timotéoo, íjcyamútsí Jetsocríjtó ñícúve múnáajtétsí íhyaami ámuha éllevu muhtsi mécaatúnú elle Pirípori dííbyé cahcújtso múnáa Píívyéébeéjté ámuha meíjcyáame éllevu, áhdure ámuhá uwáábojtémá túkevétsojté éllevu.

² Áámeke ihdyu óví ámúhake píáábohíjcyamútsí íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

Cahcújtso múnáá hallúvú Páávoró píáábó taúmeíñe

³⁻⁵ Muurá pajyuvaré ámúhake o ítsáávécoca ímíyuuuri Píívyéébeke téhdújtsoobéré ámuhá hallúvú ó táumeíhijcyá píáábó ímiáájú mecáhcújtsóné wákimyéityu ícyoocápi oke ámuha mepíáábohíjcyánéllíhíe.

⁶ Aane muurá ó waajácú Píívyéébe ámúhake tsaímíyé píáábohíjcyáné ímí dííbyeke ámuha meúráávye mújyú tsiiñe Máavyéjuube Jetsocríjtó tsááíñévújuco.

⁷ Ehdu íñe ámuhadítúyú o nées oke ipíáabódúré Píívyéébe ámúhake píáábohíjcyámeke o wájýúnema. Muuráhjáa íhde oke ipíáábohíjcyadúré íñe cúvéhóójari o íjcyároóbeke oke píáábohíjcyaaabe tsíjtyeke o úúbállehíjcyá dííbyé íhjuu tóónútuubére.

⁸ Muurá Píívyéébe waajácú ímiááné ámúhake o wájýune muhdú Jetsocríjtó meke wájýudu.

⁹⁻¹⁰ Aabe ámuhá hallúvú ó táumeíhijcyá píáábó ámuha mewájýúcatsíñe mewáájácu muhdú dííbyeke tsaímíyé meúráávyeíyóne. Áame ímiááameréjuco ámuha meíjcyame íñerí menéétsámeityu Jetsocríjtó tsiiñe tsáácoóca.

¹¹ Ehdu dííbyere Jetsocríjtó píáábori tsaímíyé ámuha meíjcyame Píívyéébeke máávyéjútsohíjcyááhi.

Críjtokeré ñícúvéiyóne Páávoró íjtsaméi

¹² Ámuhá táñahbému, ó imíllé ámuha mewáájacúné íñe páneere múhdurá oke pátyehíjcyáronéhí illure oke píaabóné éhnííñevu ímiáájú pajtyéteju Críjtodítúyú íjcyane o úwáábohíjcyaki.

¹³ Áábeke tsúúca oke pámeere páñétúejpi avyéjúúbé já tehmejté íjcyámema tsíjtyehji íjcyame waajácújucoó Críjtoéjpi o íjcyáné hallútú cúvéhóójari o íjcyane.

¹⁴ Aabe teene cúvéhóójari o íjcyároobe ímí o úwáábohíjcyáné tsaate ménahbému iwáájácúne téhdure úwáábohíjcyá íñerí núhnévetúme.

¹⁵ Áronáa íjcyámé tsaate tsijtye ímí méénuhíjcyáneríyé íñómíutáávane íhnáho úwáábohíjcyáme. Áánetu ihdyu tsijtye úwáábohíjcyá ímiááné téhdújuco.

¹⁶⁻¹⁷ Ímí úwáábohíjcyámé oke iwájýune íñe téené déjúcotu cúvéhóójari o íjcyane iwáájácúnéllíhíe. Áánetu tsijtye úwáábohíjcyá illure oke éhnííñevu ityútávajtso íñe cúvéhóójari o íjcyáábeke. Tsá ditye ímiá uwáábó méénuhíjcyatúne.

¹⁸ ¿Aanéhaca idyé muhdú o méénúiyónejívari? Áronáa eene ímityúné íjtsámeíñe ímiáájú Críjtodítúyú íjcyane ditye úwááboróné tsúúca míamúnáa lléébúcnúhíjcyánéllíi ó ímíjuhíjcyáhi.

¹⁹ Áhdure ó ímíjuhíjcyá íñe panévaré ímityunéhji oke pátyehíjcyaróné tsaímíyé óóma níjkévaíñe o wáájácúnema. Ehdu óóma tene níjkévaíñe ó waajácú ámuha táhallúvú píáábó metáumeíhíjcyánéllíi Jetsocríjtó oke píááboíñe Íapííchoj tééveri.

²⁰ Aabe ihdyu ó imíllehíjcyá tsáneetu o núcójpívétsámeítyuróné ìná táhallúrí íjcyátuube panévaríyé Jetsocríjtoke o bóhówátsohíjcyá díbye íhtsútuube íjcyane paíjyuva o bóhówátsohíjcyádu. Áábeke tééné hallútú oke ditye dsíjívétsóhajchíí óví ó dsíjívéhi.

²¹ Muurá íñe o bóhíbe dílbyeke o úraavyéné o imíllédúré idyé ó imíllé o dsíjívéné tsaímiyéjuco awáá dílbyema o íjcyaki.

²² Áronáa ihdyu ó imílléhí o íjcyane éhnííñevu dílbyedítú íjcyané uwááboju tsíjtyeke o úwááboki. Ahdícyane tsá o wáájacutú muhdú o íjcyaiñe.

²³ Muurá íhtsútú óhdivu teene muhdú o íjcyaiyóne. Tsánejcútú ímí tehdujúcooro teene ílluréjuco o dsíjívéné tsaímiyéjuco Críjtoma o íjcyaki.

²⁴ Áronáa idyé ímí óhdivu teene ói o íjcyane éhnííñevu ámúhake o píááboki.

²⁵ Aane tsúuca ó waajácú ói o íjcyaiñe ámúhake o píáábo ámuha ímíñeúvú Críjtoke mecáhcújtsóneri meímíjyuúki.

²⁶ Ehdu muurá ámúhake éhnííñevu ó ímíjyúúvétsoó tsiiñe ámuha élleu o péijyu dílbyere Jetsocríjtó oke píáábóneri tééné hallúvú ámuha maávyéjútso dílbyeke.

²⁷ Ahdícyane ihdyu ámúhake o néé ámuha tsaímíyé meíjcyá muhdú dílbyé uwááboju meke úwáábohíjcyádu. Áánéllí ó imíllé ámuha élleu o péétúroobe o wáájacúné tsaímíyé ámuha meíjcyané uubálle. Áronáa idyé tsá ámúhama o íjcyanéllíhyéré ímíáámé ámuha meíjcyáítyuróne. Ó imíllé ámuha tsaméhíí ímíñeúvú tééné uwááboju mecáhcújtsóne ímí meíjcyane.

²⁸ Aame tsá múu íllityétú ámúhake múnáátsohíjcyámedi. Muurá eene Críjtoéjté ámuha meíjcyámeke ehdu ditye dáríívehíjcyánetu méwaajácú ditye wágóóóveíñe. Áánetu tsúuca méwaajácú Píívyéébé píáábori ámuha mepájtyetene.

²⁹ Aane tehdujúcooro ímí ámuha dílbyeke mecáhcújtsóne dílbyedívú mecátsípáávehíjcyáne. Áronáa íjcyané téhdure tééné déjúcotu ámuha meícúbáhrámeíñe.

³⁰ Aane ihdyu óví ámuha máaabúcu híjcyá páneere ámúhake pájtyenéhíí muhdúhjáa o áábúcu híjcyádu. Ááneríyéi muurá íñe ícyoocápi o íjcyane ámuha méwaajácúhi.

2

Muhdú Ávyéjuube Jetsocríjto íjcyane

¹ Ahdícyane ímíáané oke ámuha meídaatsólléne mewájyúhajchíí óví oke ámuha éhnííñevu meímíjyúúvétso ímí tsáíjtoré ámuha meíjtsámeímyé mewájyújcatsíñe mepíáábócatsíhíjcyáneri.

² Óví Críjto ámúhake wájyúneri ámuha meímíjyúúvéme pañe dílbyé Apííchó íjcyane ámúhake tsápítsohíjcyáhajchíí ámuha oke meímíjyúúvétso ímíááméré meíjcyáneri.

³ Aame ihdyu tsá múu tsaate tehdiíwane méénúne ímiyíyé idyé méénutú íllure tééneri ímítyájkímyeiki. Tsáííbuwáre múu íjcyáne píáábócatsí panéjcuávú íávyéjyúúlléjcatsíñema.

⁴ Tsá múu íiye tsaímíyé íjcyaiyóneri tsúúrameítyúne. Téhdure múu tsúúrameí muhdú tsíjtyeke ipíáábóíyóneri.

⁵ Múu íjtsámeí muhdú Jetsocríjtó íjtsámeídyu.

⁶ Muuráhjáa Píívyéébere íjcyároobe tsá ávyeta tehdu íñeéíyóneri íjyácunútúne.

⁷ Muuráhjáa íhtsútuube íjcyároobe míamúnáajpídyú itsíímávámeíñe íhdícyaabéduréjuco íjcyane meke ipíááboki.

⁸ Aabée íhtsútuuháñe líííñétuube ìná néétuubéré ídátsó íhvéjtsámeílbyeke núcójpítsó wátýétyehcúme páwachékevu éhne múu átéréepi ímítyúúbeke méénudu.

9-11 Ehdúhjáa méénuube ‘tsiíjyu’ néétuubéré muhdú Píívyéébe dííbyeke néhdújuco. Áánélliihyée dííbyeke Píívyéébe iávyéjuutétsóóbeke meménú pámé ehniíñevúré díbye íjcyaki, dííbyé úmíwávú páhduube níjkyéjiri íjcyámema ííñújiri íjcyame naavémuháñemáyé imíhmóúbáne iávyéjútsoóbeke iwáájácu ímíááné avyéjuube díbye íjcyane tééneri Méécááni Píívyéébeke iávyéjútsooki.

Cahcújtso múnáa peetédu nééneé

12 Ahdícyane, ámuúha táñahbému, éhnée ámuháma o íjcyaaabe ámuhákye o nééne ámuha melléébohíjcyádú idyé oke melléébó íñe tsíhyulle ámuhadítýú o íjcyároobe ámuhákye o néhíjcyáne. Ááne muhdú Píívyéébe ímillédú meíjcyá teenéjuco ámuha mepájtyetéíñe íjcyáneri.

13 Muurá ihdyu dííbyere ámuhákye ácu híjcyá ímíá íjtsaméivu muhdú díbye ímillédú ámuha meíjcyaki.

14 Aane ihdyu méméénuhíjcyá íjyevéllétúmé úhbájcatsítýúmére.

15 Áijyu ihdyu ámuha Píívyéébeéjté meíjcyame ímíá uwááboju úwáábomére mepéhíjcyámé mébóhówaúcúnuú ímítýúné míamúnááj pínétú éhne múúne mícúru cúúvétsihdyu péétécunúdu.

16 Ehdú ámuha meméénúhajchíí mítýane ámuhádi ó ímíjyúúvéé Críjto tsáácooca ópée dííbyema bañúháñe o wákímyehíjcyátúneri.

17 Aane mítýane tééneri o ímíjyúúnéllíí ámuhákye o néé téhdure ámuha meímíjyúúki. Áánéllíí eene ámuha mecáhcújtsoné hallúvú ihdyu ó dsíjívéiyá éhniíñevu ímí ámuha mecáhcújtso dííbyeke.

18 Aane ihdyu metsu tsaméhjí meímíjyúúki.

Timotéoma Epaporodítomútsikye Páávoru úwáábovu wálloóne

19 Aane óvíí Ávyéjuube Jetsóó ímílléhajchíí Timotéoke ó wálloó ámuhákye díbye iúújeté muhdú ícyooca ámuha meíjcyane oke díbye úúballéváneri éhniíñevu o ímíjyúúveki.

20 Muurá apáábyéré dííbyé íjtsaméí tájtsaméídyú néénéllíí íjyácunúúbé ámuhákye ípíáábóiyóneri.

21 Áánetu tsíjtyehjí íjyácunúhíjcyá iye ímí íjcyáíyóneri. Tsá dítye íjyácunútú Jetsocríjtó ímillédú íjcyáíyóneri.

22 Áánetu muurá ámuha méwaajácú díbye ávyetá mityáné oke píáábohíjcyáné ímíáájú Críjtodítýú íjcyáné wákímyéityu éhne múu cááníkye íjcyadu.

23 Aane óvíí íñe ícyooca o íjcyane muhdú óoma péé o wállo dííbyeke ámuhákye díbye iúújetéki.

24 Árónáa ó íjtsúcunú tsáijyu múúne Píívyéébé píáábori lléváhréjuco oore ámuhákye o úújeténe.

25 Téhdure ó íjtsúcunú ménahbe Epaporodítoké ámuhá élleu o wállooíñé téhdure mítýane panéváturé oke píáábohíjcyáábeke éhnée ámuha oke mepíáábónema taélleu mewállóóbeke.

26 Aabe téhdure mítýane ímíllé ámuhákye íajtyumíné díbyée chéméné uubállé ámuha méwáájacúné múhdurá dííbyeke íjtsámeíchónéllííhye.

27 Ímíáánée muurá dsíjívéroóbe. Árónáacáa ihdyu Píívyéébe dííbyema múhtsidi ídáátsóvéne bóhiítsó dííbyeke íñe muhdú ícyooca kímóhcó o íjcyánáa díbye dsíjívéné oke éhniíñevu ávyénéjycúyónéllííhye.

28 Áábeke ámuhá élleu ó wálloó ámuha meímíjyúúvéné tujkéveri o állíjchu eene dííbyedi ámuha mekímóóvehíjcyáné múhdurá oke íjyácunúhíjcyánetu.

29 Áábeke ihdyu óvíí ámuha ímíjyuuri méwaatsúcúpejtsó Ávyéjyúúbeéjté meíjcyáméejpi ménahbe íjcyáábeke. Áhdure tsijtye dííbyedu néméhjike idyé múu wajyúhi.

³⁰ Muuráhjáa ávyeta wájuryumeityuubéré ámuháa oke mepíáábóiyóné Críjtó wákimyéi imyéénúneri íllúhwu dsíjiveráhi.

3

Muhdú Críjtoéjté téhmémeityóne

¹ Ámuúha tañahbému, tsáháturo muhdú tene óhdivu néétu tsiíne biwáánéré ámuhakye o úwaabóné ámuhakye tene píáábóíñéllíhye. Ahdícyane múu imíjyúú Ávyéjúúbeéjté ámuha meíjcyame.

² Aame ihdyu tsáma téibúwá méíjcyaco oohímyédú néeme ímityúmé íjcyame eene kíhdyahírótsameityúmé pájtyetéityúné úwáábohíjcyámeke.

³ Áronáa tsá téénetu Píívyéébeéjté meíjcyatúne. Muurá ihdyu dííbyé Apííchó meke tükévéjtsóné píáábori díbye ímillédú dííbyeke maávyéjútsohíjcyámé ímiááné dííbyeéjté méíjcyá Jetsocríjtóo mééma méénunéjucu. Áánéllí dííbyeke ímíjyuuri méduurúvahíjcyáhi. Muurá tsá meere íná meméénúneri mepájtyetétsámeíityuróne.

⁴ Muurá tehdu tene nééca oore ó pájtyetétsámeíiyáhi. Aaca muurá tsá múha óhdivu úújetéityuróne.

⁵ Muuráhjáa idyé oke waháro tsíímávátsihdyu íhyojtsítú pápíhchúú coojívatu óhdivu kíhdyahírótsómé íjraéj tsííménémúhaabe heeberéómuube o íjcyabe páñétúeju múúhá íhgyúrí o íhgyúváábedívu. Díityéjtsíí líhíyomútsi. Aabe muurá oo Bejamíí dohjíba múnáajpi. Áhdure parítséómuube oo muuháa jodíómú taúhbaju o úráávyehíjcyáabe.

⁶ Aabée ó íjyáacunúhíjcyá Jetsóóéjtéhacáa íjcyámeke o ícúbáhráíyóneri. Áábekée muurá tsá múha oke íná nééityuró taúhbajúu néhdújucu o íjcyánéllíhye.

⁷ Ehdúu o dáríívemeíhíjcyanéjhi ó íjtsúacunúhíjcyá íhtsutúné o méénuhíjcyáne. Árone ícyooca Críjtoéjpiyéjucu o íjcyánéllí óhdivu atéréenéréjucu ínéúbatú meke píáábóityúne.

⁸ Áhdurée panévare tsíínehji íjcyaróné dííbyé hallúhcuri ó íhvejtsó díbye páné ehniíñevu íhtsútuube íjcyane o wáájácúnéllíhye. Ehdúu muurá panévare o ímílléronéjhi ó íhvejtsó éhne múúne tsíeméné atéréene meíhvejtsódú Táavyéjuube Jetsocríjtokéréjucu o íícúveki.

⁹ Ehdúu ó meenú tsáimiyéjucu dííbyema o íjcyaki. Tsáháa muurá Píívyéébe oke ímiáábedi díllóityuró taúhbaju néhdu o íjcyaróóbeke. Muurá ihdyu apááñéré Críjtoke o cáhcújtsónej téeveríyé oke dílloobe ímiáábedi. Aabe apáámyéré dííbyeke cáhcújtsómeke pájtyetétsoóhi.

¹⁰ Áánéllí ó ímíllé Críjtoke o wáájácúné tsúúcajáa dsíjivéjúcóóróóbeke Píívyéébe bóhítsóné íhnáho téhdure óóma íjcyaki. Muuráhjáa díbye ímillédújucu ícúbáhrámeííne díbye dsíjivéne. Ahdu idyé ó ímíllé o ícúbáhrámeííne díbye dsíjivédú íívane téhdure Píívyéébe ímillédú o íjcyane o ímíllénéllíhye.

¹¹ Ááne éhne múu dsíjíveebe tsiíne bóhíbe íjcyadu o néébe ímiááberéjucu o íjcyaki.

Tsaímíyé meíjcyáíyóneri metsúúrámeííne

¹² Áronáa idyé tsá ámuhakye o néétu panévaturé tsaímíyéjucu ímiáábé o íjcyane. Muurá ihdyu éhniíñevu ó tsúúrámeíhíjcyá múhdutú ávyeta tsaímíyé Jetsocríjtó ímillédú o íjcyáíyóneri. Tehdúu dííbyema o íjcyaka oke újcuúbe.

¹³⁻¹⁴ Ámuúha tañahbému, tsáhái muurá ávyeta ímiáábé o íjcyatúne. Áánéllí íhdée múhdurá o ícyahíjcyané o íhvejtsóne ícyooca ó tsúúrámeíhíjcyá muhdú díbye ímillédú o íjcyáíyóneri botsíí téene áhdó o újcu ííne múhdumé ímí dííbyema ícyahíjcyámeke téene áhdóllí níjkyejívú Píívyéébe píúvácoóca.

15 Áánéllii íñe múhdumé tsúúca ímí Críjtoke ámuha mecáhcújtsómeke o nées ámuhakye ímí tene ibúúúve íñe ámuhakye o néhijcyáne. Áánetu tsátsii tsíhdyure ámuha meijtsúcunúhajchíí óví Píívyéébe ámuhakye waajácutsó téénevu.

16 Áánéllii ámuhakye o nées ímíñeúvú ámuha meijtsámeíñe meúraávye muhdú tene íjcyane tsúúca ámuha mewáájacúdu.

17 Ahdícyane, ámuúha táñahbémuj, íñe muhdú o íjcyadu meijcyá. Áhdure tsijtye óhdityúu iwáájáne ímí úráávvehíjcyámé íjcyadu meijcyá.

18 Áánetu ámuhakye o néhijcyádú íjcyáméi muurá mítyame Críjtóo páwachékevu dsíjíveneri mepájtyeténé uwááboju íllure tsárllehíjcyáme. Aane íñe ídátsó táábere tsiiñe ámuhakye ó úúballéhi.

19 Aame muurá ímityúné ícyahíjcyámé téené déjúcotu íllure wágóóóveéhi. Muurá Píívyéébeke ítsáávetúme muhdú tsaímíyé ííñújiri ímíllédú íjcyáíyóneríyé tsúúrámehíjcyáhi. Ááneri íllure mítyákímeyehíjcyámé múu núcópívehíjcyánáaáca.

20 Áánetu ihdyu mee níjkyéjéjteréjuco meijcyame íñe météhmeíjcyá Mépájtyetétsoobe Jetsocríjtó meke újcúváíbye.

21 Aabe muurá íñe ídátsó meícyahíjcyáne pi meke cápáyoácómé meijcyaa dííbyeduréjuco dsíjívéityúné piiháñema. Ehdu meke ímíbájchóibye panévare ípíívyetédú íjcyaa.

4

Múu imíjyúú paíjyuváre

1 Ámuúha, táñahbémú mítyane ámuhakye o wájyúmeke o ájtyumíyóneri o ijyácunúhíjcyámej, ámuhádi ihdyu mítyane ó ímíjyuhíjcyá táwákimyéi áhdódú néene ímí ámuha táuwaábó mecáhcútsóhíjcyánéllííhe. Áámeke ihdyu ámuhakye o nées tsaímíyé ámuha meúraávye Máavyéjuube Jetsocríjtoke.

2 Téhdure Ebóódíamúpike Tsíítikyémá o nées dityépi ímiáámúpiréjuco íjcyá tsárllehíjcyatíyumu. Tsá ehdu meijcyáítyuró Jetsocríjtoéjte meijcyame.

3 Aane íñe uke o nées táwákimyéityu oke u náhbénuhíjcyaaabe diityépike u píááboki. Muurá mítyane oke téhdure píáábohíjcyamúpi ímiáájú Críjtó uwáábójutu. Téhdure Creméétema tsijtye oke téené wákimyéityu píáábohíjcyáhi. Áame mémeháñe tsúúca íjcyá múijyú medsíjívéjucóóítyúne bóhi újcúmye mémeháñe cáátúvane waajácúháamitu.

4 Áánéllii ámuhakye o nées ámuha paíjyuvare meímíjyú tsúúca ávyéjúúbejte ámuha meijcyame. Áánéllii tsáma meímíjyuhíjcyá.

5 Muurá piihíjucóóné tsiiñe Máavyéjuube tsááiñe. Áámeke ihdyu óví ámuhakye pamévare waajácú ímiáámé ámuha meijcyame pamévakéré mepíáábohíjcyámeke.

6 Aame ihdyu tsá múu ímityúné íjtsámeítyú tsíméné ámuhakye pájtyécooca. Múu paíjyuvare Píívyéébeke úúballéhíjcyá muhdú íjcyane. Áhdure múu dííbye téhdútsóhíjcyá panévá hallúvure.

7 Ehdu ihdyu ámuha meijcyácooca dííbyere Píívyéébe ámuhakye píááboó ííneri íjtsámeíjyúcootúme tsaímíyé ámuha meijcyá múhdumé Críjtodívú ámuha mecátsípáávehíjcyáme. Ehdu meke Píívyéébe píáábonévú méijtsaméi tsá úújetéityuróne.

Ímiááneríyé meijtsámeíñe

8 Ahdícyane méijtsaméi ímiááneríyé muhdú tsijtyema ámuha maávyéjúúlléjcatsíñe tsaímíyé meijcyáíyóneri ámuha téénetu mebohówaúcunúmeke ímí Píívyéébe íjtsúcunúki, ámuúha táñahbémuj. Ehdu múu nénéhjiríyé íjtsámeíñe tsáhájucó atéréénéhjiri íjtsámeíjyúcootúne.

⁹ Áánéllíi ménútsohíjcyá ímíñeúvú ámuhákyé o úwáábohíjcyáné tehdu ámuha meíjcyaki. Muuráhjáa tsúúca ámuha melleebó muhdú ámuhákye o néhíjcyanéhi. Áhdurée tsúúca ámuha máájtyumí muhdú ténéhi o méénuhíjcyáne. Ahdu méméénuco Píívyéébe ámuháma íjcyame ímí ámuha meíjcyaki.

Pirípó cahcújtso múnaa Páávoróké píaabóne

¹⁰ Muurá ávyeta ó téhdujtsó Píívyéébeke íñe ícyooca tsiiñe ámuha oke mepíáábóneri mityane o ímíjyúúvénema. Aabe tsá o néétu íveekí ámuha oke meítsáávehíjcyatúne. Muurá ímíááné oke ámuha mepíaabóné meímíllérónáa tsá ámuha mepíívyetéhíjcyatúne.

¹¹ Árónáa idyé tsá ámuha oke maájcyúne tájpi o íjcyáiyóné o ímílléne ehdu ámuhákye o néétune. Muurá óhdi íjcyane tsúúca téhdunéjuco.

¹² Aabe ó piivyété o íjcyane éhnévátúroobe. Áhdure idyé ó piivyétéiyá o íjcyane ehnéva múnáajpi. Téhdure ó piivyété íbúwají ñná májchótúroobe o íjcyane óóma tene íjcyácooca o ícyahíjcyádúre.

¹³ Aabe ó piivyété panévare o táhjane Jetsocríjtó oke píáábóne tsíjpari.

¹⁴ Áábeke ihdyu téhdújuco ámuha oke mepíaabóné íñe ídátso múhdurá o íjcyáábedi ámuha meídáátsóvénema.

¹⁵ Aame ímíááné apáámyéré ámuha Pirípori íjcyáné cahcújtso múnaa tsúúcajátújuco meíjtsámeíñe muhdú oke ámuha mepíáábóíñeri. Muuráhjáa éhne tujkénúré Críjtodítýú íjcyáné uwááboju ámuhákye o úwáábótsihdyu Matsedóóniá íñújitu tsiéllévúréjuco o péébeke apáámyéré ámuha oke mepíaabó Píívyéébe ihjyúvú ámuhákye o úwaabóné tsaímíyé ámuhákye búúúvénéllíhye.

¹⁶ Téhdurée Tetsaróónicáí o íjcyácooca ámuha taéllevu mewálllohíjcyá oke mepíaabóne.

¹⁷ Árónáa idyé tsá ámuha oke maájcyúyóneri o íjcyacunéllíí ehdu ámuha meméénuhíjcyatúne. Muurá ihdyu ó ímíllé ehdu ámuha meméénúneri éhnííñevu tsaímíyé Píívyéébema meíjcyane.

¹⁸ Muurá ámuha oke maácu híjcyanéhi mityanéjuco éhnée Epaporodítoma ámuha mewállóónema. Aane ímí Píívyéébe íjtsúcunú éhne múúne ávyéta ímyé cúvááné pacúúcú meíjtsúcunúdu.

¹⁹ Áámeke ámuhákye ájcúibye ñná ámuhádítyú píhtonévú íhtsutúné íavyéjú íjcyaaabe Jetsocríjtoéjté ámuha meíjcyánéllíhye.

²⁰ Aane ihdyu óvíí dííbyeke méduurúvahíjcyá pájyuvaré mújyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

Páávoró pítyajcóne

²¹ Áhdícyane Jetsocríjtó uráávyé múnaa elle íjcyámeke méuubállé mityane díityéké muha ílle meíjcyame medúúruváne.

²² Áhdure ávyéjuube Tséétsá úníu múnaa ámuhákye duurúváhi.

²³ Aane óvíí Máavyéjuube Jetsocríjtó ámuhákye píaabóhi. Áyu téhdújuco.

COROTSÉÉTSE **Coróótsari íjcyáme éllewu Páávoró cáátúnuháámi**

Duurúvaju

¹ Oo Páávoró Jetsocríjtodítú ímiáájú pajtyéteju íjcyáné uwááboobe Píívyééberée ihdyu oke ityújkevééllédú íjcyaaabe tééné wákimyéivu pícyoóbe.

² Aabe íñe íhyaami o cáátúnuháámi muhtsi ménahbe Timotéoma méwallóó ámuha elle Coróótsari meíjcyame Críjtoke meúraavyémé múúhá nahbému éllewu. Áámeke óví Méécááni Píívyéébe ámuhákye píaabó íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

Cahcújtso múnáá hallúvú piáábó Páávoró táúmeíñe

³ Pajjyuvaré Píívyéébe Jetsocríjtó Caaníkyé muhtsi météhdútsohíjcyá ámuhá hallúvú dííbyema muhtsi meíhijyúvácoóca.

⁴ Muuráhjáa múhtsikye úúballémé ímí Jetsocríjtoke ámuha mecáhcujsónéllíi tsáimíyé mewáájycatsíhijcyáné pámeemáyé Píívyéébeéjté íjcyámema. Áánéllíi muhtsi météhdútsohíjcyá dííbyeke.

⁵ Ehdúvá ímí ámuha meícyahíjcyá ííne ímíjyaú meíjcyaiñe Píívyéébe mewáábyuta níjkyejívú méénune ámuha mewáájácúnema. Muuréváhjáa Jetsocríjtodítú pajtyéteju íjcyáné uwááboju ámuha melléébótsihdyújuco teene ámuha meítsohíjcyáne.

⁶ Ááné uwááboju muurá tsúuca tsújaavé pahúllevávú ííñújiri. Aane mityame icyáhcújtsóne ímí úráávyehíjcyá éhnée ámuha tujkénú meíjcyadu. Muuráhjáa Píívyéébe mityane meke wájjyune ámuha mewáájácúne ímí mecáhcujsóhi.

⁷ Téénevúu muurá Epáápara muhtsi wájjyú menéébe ímichi ámuhákye úwaabóhi. Aabe ímí Críjtoke úráávyeebe múhtsikye piáábohíjcyá ámuha múhtsikye mepíáábóiyóne.

⁸ Aabée múúhake úúballé ímí ámuha mewáájycatsíñe.

⁹ Áánée muha mewáájácútsihdyu pajjyuvaré ámuhá hallúvú piáábó Píívyéébeke métáúmeíhijcyá díbye ámuhákye ímíñeúvú iwáájácútso íjtsaméivu.

¹⁰ Áhdurée idyé muha métáúmeíhijcyá ámuhákye díbye íájcu dííbyé icyánéjcu ámuha meíjtsóíñe waajácuvu ímí dííbyeke ámuha mewáájácúne muhdú díbye ímillédú meíjcyámedítú ímiááneréjuco íbóhówaúcunúki.

¹¹ Ehdú nééné piáábó muha métáúmeíhijcyá ámuhá hallúvú Píívyéébeke díbye íhnahoori ámuhákye tsípaajtsómé panévá ímityuháñe ámuha maáábúcuhijcyaki.

¹² Aame díbye ámuhákye ímíbájchóné hallúvú ímíjjyuri ámuha dííbyeke metéhdújtsoki.

¹³ Muuráhjáa dííbyere Píívyéébe meke íjchívyetsó Naavéné hójtsí pañétú éhne múu cúúvétsihyi íjcyadu meícyahíjcyámeke. Áánemáa meke pícyoobe mityane iwájjyube íllí avyéjuvúréjuco.

¹⁴ Díbyeé muurá dsíjívénej tééveri mééma ímíbájchoobe méímityuháñe méhdi ídáátsóvéenema.

Jetsocríjtó dsíjívénej tééveri ímí Píívyéébema meíjcyane

¹⁵ Muuráhjáa Píívyéébeke maájtyúmítuube íllí Jetsocríjtoj tééveri méhdivu bóhówaavé páñe píívyéébére íjcyaaabe.

¹⁶ Dííbyéhjáa muurá Jetsocríjtoj tééveri ípívyéjtsoobe páneere múhdúné tsíeméné ííñújiri íjcyánéhjima íévéhóowari íjcyánéhjí maájtyumínee, maájtyúmítúnee, íjcyane. Téhduréhjáa

ípívyéjtsoobe níjkyéji múnáama naavémuke pámeere íavyéjútéma. Ehdúhjáa panévaré ípívyéjtsoobe Íllij téeveri ténéhjiri díbye íavyéjútámeíki.

¹⁷ Aabéhjáa ihdyu Críjto ícyahíjcyá tsúúcajátújuco íjcyadúré ínéubáreíkyé íjcyátúné íhdéjuco. Áábe tájpi muurá íñe páneere múhdúné tsíeméné íjcyane íjcyáhi.

¹⁸ Aabe muurá dííbyé cahcújtso múnáa meíjcyámé túkevjtsoobe íñe méhniwau meke túkévétsohíjcyádú néébeé. Muuráhjáa dsíjívéebe tsííñe bohíí téhdure medsíjívémé mebóhííñe tújkénuúbe. Áábekée Píívyéébe picyóó páné avyéjuubéré díbye íjcyaki.

¹⁹ Ehdúu Píívyéébe imíllé íbóhówájtámeíñe Críjtoj téeveri.

²⁰ Muuráhjáa páwachékevu ítyujpácýó waagóoobe páneere íñe múhdúné tsíeméné ííñújiri íjcyánema íévéhóowari íjcyanéhjí ímíbáávyeki, téhdure tsáimíyé miamúnáa Píívyéébema íjcyaki. Aanée Píívyéébe ímí íjtsúcunúhi.

²¹ Muuráhjáa íhde ámuha Píívyéébeke mémúnáátsohíjcyá ímityúné ámuha meméénuhíjcyánéllííhye. Árómeke tsúúca ámúhake ímíbájchómeke újcuube tsáimiyéjuco ámuha dííbyema meíjcyá Críjtóo miamúnáájpídívú ípívyéévéne dsíjívénéj téeveri.

²² Ehdúu méénuube íñe imítyú máhallúrí íjcyájúcootúmé tsáimiyéjuco menéemeke íujcuki.

²³ Áánéllíi ámúhake o néé íñevú táhjátsámeítyúmé tsáimíyé ámuha meúraávyé muhdú mepájtýetéíñe uwááboju tsúúca ámuha mewáájacúne. Ááné uwááboju muurá íñe úwááboobéré o péhijcyáné tsúúca ííñújiri pahúllevávú tsújaavéhi.

Cahcújtso múnáa píááboobe Páávoró

²⁴ Áánéllíi ó imíjyúú ámúhake o píáábóné wákimyéí o méénúneri o ícúbáhrámeíyoóbe. Ehdúu muurá Críjto mewájyuri ícúbáhrámeídyújuco o ícúbáhrámeíhijcyáne.

²⁵ Muuráhjáa Píívyéébe oke níwaavénéjuco íñe cahcújtso múnáake o píáábohíjcyáne. Aabe ámúhake o úwáábohíjcyá tene íjcyadújuco.

²⁶ Muuráhjáa tsúúcajátújuco díbye pítyájcámeíñe tsá múha wáájácuhíjcyatúne. Méíhdé múnáaúvúhjáa íjcyarómé tsá wáájácútú teéne. Áánevu íñe ícyooca tsúúca meke waajácútsoobe íhñéjté meíjcyámeke.

²⁷ Aane Críjto mééma íjcyáneri tsúúca méwaajácú tsáimíyé Píívyéébe avyéjuri meíjcyaiñe. Eene muurá wáájácúratúné íjcyanévvú imíllebe téhdure ámúhake íwáájácútsóné jodíómú ámuha meíjcyátúrómeke.

²⁸ Aane íñe muha méúwáábohíjcyá pámeekéré panévatúré túkévéjtsoméré ditye Críjtoj téeveri éhniíñevu íwáájácúne ímiááméré Píívyéébema íjcyaki.

²⁹ Áánéllíi muurá íñe ávyetá íhnáhó ó úwáábohíjcyá ícúbáhrámeííbyéré Críjto oke píáábóneri.

2

¹ Aane ó imíllé ámuha Raoditséa cóomi múnáa tsijtye oke wáájácútúrómemá mewáájacúné ávyetá íhnáhó ámúhá hallúvvú píáábó o táúmeíhijcyané Píívyéébeke ímíñeúvvú ámuha Críjtoke meúraávyeki.

² Aabe ó imíllé ámuha tsáimíyé mewáájycatsíñe ímíñeúvvú mewáájacúné muhdúhjáa Píívyéébe mééma Críjtoj téeveri wáájácúratúné méénuhíjcyáne.

³ Dííbyedi ihdyu páneere ímiá tujkéveju íjcyáhi.

⁴ Ehdu íñe ámúhake ó téíbúwátsohíjcyá tsaate ámúhake íállíñeri imújtátsótuki.

⁵ Muurá tsá ámúhama elle o íjcyáturóne. Áronáa ámúhama ó íjcyá táíjtsaméiyi. Áánéllíi ó imíjyúú ímí ámuha Críjtoke mecáhcujtsómé tsáimíyé meíjcyáneri.

⁶ Aame muhdúhjáa ámuha tujkénú dííbyeke mecáhcújtsóijyu meíjcyadu tsahtúré ímíñeúvú meíjcyá dííbyema.

⁷ Ahdícyane ímíñeúvú mecáhcújtsóóbedívú meíhvéjtsámeíñe paíjyuvaré Píívyéébeke météhdútsohíjcyá muhdúhjáa ámuhakye o úwaabódu.

Críjtoke cáhcujtsómé tsíhdyuréjuco íjcyane

⁸ Téñbúwá tsáma meíjcyaco tsaate íjtsaméityúré iújcúné uwáabori ámuhakye imújtátsótuki. Muurá míamúnáa íjtsaméityúré tsááne méenuhíjcyáme. Tsá Críjtodítýú tsááne íjtsaméiyi ditye úwáabohíjcyatúne.

⁹ Muurá muhdú Píívyéébe íjcyane méwaajácú Críjto míamúnáajpidívúu ípívyéévéébej tééveri.

¹⁰ Aabe muurá pámeere níjkyéji múnáa naavémuu, íjcyámé éhnííñevu íhtsútuúbe. Áánéllíi dííbyema meíjcyámema téhdure íjcyabe Píívyéébeé.

¹¹ Aabe tsúúca ámuhakye íjchívyetsó ímityúnetu Críjto ámuháma íjcyánéllíihye. Tsá idyé mekíhdyahírótsámeíñeri meímíbaávyetúne. Muurá ihdyu Críjtoj tééveríyé meke ímíbájchoóbe.

¹² Muuráhjáa metsójtsótsámeíñeri ménaavénú dsíjívéébekée ditye cúúune. Ááneríi méúújetsó íhdée múhdurá meícyahíjcyáné tsúúca meíhvejtsóne. Aame ícyooca tsíhdyuréjuco mee Píívyéébeé íhnáhoori bóhíítsóóbeke mecáhcújtsónema.

¹³ Muuráhjáa éjyu ámuha éhne múu dsíjívemédú meícyahíjcyá ámuha ímityúné meícyahíjcyáné meíhvéjtsótúnéllíihye. Áronáa ícyooca tsúúca Píívyéébe ámuhakye ímíjpyetétso téénetu Críjtoj tééveri ámuhádi ídáátsóvéenema.

¹⁴ Muuráhjáa dííbyé taúhbaju néhdu meíjcyatúné déjúcotu méhdi ícúbáhráíyoóbe. Áronáacáa mééma ímíbájchoobe Íllí Críjtoke ditye páwachékevu wátyétyéhcuube dsíjívénéj tééveri. Ehdúu mééma ímíbájchoobe mewágóóóvéíyónetu meke ipájtyetétso.

¹⁵ Muuráhjáa páwachékevu ditye wátyétyéhcuube Críjto idsíjívéneri tsúúca tahjá Naavéneke íhyájkímumájuco. Áánetu méwaajácú tsúúca ditye táhjátsámeíñe.

Níjkyéjéneri metsúúrámeíñe

¹⁶ Ahdícyane méíícúvedí tsaate ámuha memáchohíjcyánéhjitu íhgyúváne. Áhdure méíícúvedí eene béébe nuhba íjchívyécooca ditye wáñehjívatéhíjcyáne. Ámuha méíícúvétúneri ditye ámuhádi íhgyúvahíjcyáne. Áhdure méíícúvedí kéjcoojí Píívyéébeke idyúúruvahíjcyáne ditye íhgyúvahíjcyáne.

¹⁷ Éhduhjíikyée muurá meméénúneri Píívyéébeke méúráávyehíjcyáhi. Ááneríhgyáa ménaavénuhíjcyá Críjtoke díbye méhdivu bóhówáávétúné hajchóta. Áronáa ícyooca tsáhájuco tehdu meméénújúcootú tsúúca díbye mééma íjcyánéllíihye.

¹⁸ Ahdícyane tsáma máállítsámeídí eene níjkyéji múnáakévá ámuha medúúruvátúhajchíí ámuha mewágóóóveíñe tsaate ímíááneúvúdú úwáabohíjcyámedívu. Muurá iwáájacutúnéré bañúháñe méenuhíjcyámé naavévaa díityédívú bóhówáávéné pañe íájtyumíne. Ehdú imyéénúne pánehjídú ícyahíjcyámé idáátsóméhjíúvu. Áronáa mítyákímyeíhíjcyámé iye íjtsámeíñe imyéénúneri.

¹⁹ Ááne dííbyéjuco Críjto ítyúkevéjtsóobe íjcyáíyóóbedi tsá ditye íícúvehíjcyatúne. Muurá dííbye tájpiyé meíjcyá dííbyeéjté meícyame. Aame méúráávyehíjcyá Píívyéébeke muhdú díbye ímíllédú dííbyé píááboríye.

²⁰ Muuráhjáa mewájyuri díbye dsíjívéné ámuha mecáhcújtsóneri tsúúca métahjá míamúnáa íjtsaméí állíuré íjcyane. Aame ámuha ténejcu mewáájacújúcoótúnéllíi meíjcyá

ténejcútú éhne múu dsíjívemédu. Áronáa ǵíveekí Píívyéébeke wáájácutúmé íjcyadu ámuha íjienévú métáhjátsámeíhijcyáhi?

²¹ ǵíveekí majchóháñetu ámuha mébóícyúcatsíhijcyáhi? Óvíjyacóóné ehdu ámuha meíllívyéébócatsíhijcyáne.

²² Muurá ténéhjitú ámuha mebóícyúcatsíhijcyaróné ijcyá memájchoki. Muurá míamúnáá íjtsaméityúré tsááne ámuhakye úwáábohíjcyáme.

²³ Aane pánehjídú meke báñuhíjcyá ímiááne ímí Píívyéébeke ditye úráávyéúvúdu. Muurá itsúcunúhijcyámé íícúbáhrámeíñe ídáátsóméhjiúvú íjcyáneri tehjújuco Píívyéébeke íavyéjútsohijcyáne. Áronáa tsá diityéké tene píáábotú ditye ímíbáávyeki.

3

¹ Ahdícyane Críjtóo dsíjíveebe tsiíñe bóhíínej tééveri ímityúmé ámuha meícyahíjcyánetu tsúuca meíjchivyémé métsúúraméí níjkyéjéne íjcyáneri dííbyeke ámuha meíícuvémé dííbyema Cáání úniúvú maávyéjuutéki.

² Áánéllíi tééneríyé métsúúraméí. Óvíjyacóóné ííñújéne.

³ Tsúuca muurá ámuha Críjtoke mecáhcujsómé Píívyéébeéjtéréjuco meíjcyame ténejcúrí meíícuvéjúcóótúnéllíi ámuha ténejcútú meíjcyá dsíjívemédu.

⁴ Aabe muurá tsiíñe tsáácooca dííbyema tsáímíyé meíjcyáá íavyéjuri.

Tsihdyuréjuco meíjcyane

⁵ Ahdícyane ílluréjuco méihvéjtsó páneere ímityúné ámuha meméénuhíjcyáne. Óvíjyacóóné íhdícyáméhjima ámuha medómácócatsíhijcyáne. Áhdure tsíñehji ámuhakye tútávájtsóiyóneri ámuha meúmúúpívyehíjcyanéhjí ílluréjuco méihvéjtso. Áhdure mítyane ámuha meéhnéváiyóneri meítsámeíhijcyané méihvéjtso. Muurá níjcyotájteke medúúruváné ímityúné íjcyané tujkévéenéré teéne.

⁶ Ehdu nénehji lléébotúmé méénuhíjcyámedi íhnáhooíñe Píívyéébe ícúbahráne.

⁷ Tehdúu muurá nénehji téhdure ámuha méméénuhíjcyáhi.

⁸ Árone ílluréjuco méihvéjtsó ámuha mecááyóbahíjcyáne, ímityúné ámuha medáríívécatsíhijcyáne, néhni ámuha menéáyócatsíhijcyáne, núcójpítsó nénehji ámuha meíhjiúvahíjcyáne. Énehji panévare ílluréjuco méihvéjtso.

⁹ Ténéhjitú tsúuca ámuha tsíñejcúriyéjuco meíjcyame tsáhájucó múu állíúúnújcatsítyúne.

¹⁰ Métsúúraméí éhnííñevu ámuha meímíjpyetéiyóneri ímíñeúvú ámuha Píívyéébeke mewáájácu dííbyedu ímiáámeréjuco ámuha meíjcyaki. Muurá ímiááne tsúuca ámuha tsíhdyuréjuco.

¹¹ Tsá dííbyeéjté meíjcyatú jodíómú meíjcyánéllíihye. Muurá ihdyu pamévare dííbyeéjté ijcyá jodíómú íjcyáturómé kíhdyahírótsámeítyuróme, tsííñe íñújííne múnaa íjcyaróme, ííneúbára wáájácuturóme, tsaaté únú múnaa íjcyaróme, tsaatéúbámáyé wákímyeítyuróme. Muurá pámeere Críjtoke mecáhcujsómé tsahtúré dííbyeéjté meíjcyáhi.

¹² Muuráhjáa Píívyéébere ámuhakye ujcú mítyane ámuhakye iwáýúnéllíi dííbyeéjté ámuha meíjcyaki. Aame múu ímiánejcúvú íjtsaméí icyápáyóóvéne wáýújcatsíhi, píáábójcatsíhi, ídáátsóméhjiúvú íjcyáhi, ímiááméré pamévamáyé íjcyáhi, ámuha meícúbáhrámeíyonéhjí aabúcuhi.

¹³ Ááne múu tsáijyu múhdurá ámuháma pájtyéronéhjí ímíbáchójcatsí ídáatsólléjcatsíñe Críjtóo méhdi ídáátsóvéne meke ímíbajchódu.

¹⁴ Áhdure múu éhnííñevu wáýújcatsí tsáímíyé ámuha meíjcyá íínevú táhjátsámeítyúme.

¹⁵ Áámeke ihdyu óvíi ámuhakye Píívyééberéjuco túkévejtsóne. Muurá ímíleebe Críjtoj tééveri ámuhakye ípíaabóné ímí tsame meíjcyaki.

16 Áané hallúvú múu dííbyeke ityéhdújtsóne ímíjyuuri duurúvahíjcyá ámuhá íbuúúnetu íjchívyéne májtsiyi. Aame ihdyu wajácúnejcútsi meíjcyáne meúwáábohíjcyá Críjtó uwááboju ámuhá pañe íjcyane tsápítsójcatsímyére.

17 Panévare múu iiná imyéénunee, ílhjyuvánee, íjcyane meénuhíjcyá muhdú ímiáané Ávyéjuube Jetsóóéjté meíjcyame meméénúiyódú téené hallúvú Méécááni Píívyéébeke dííbyej tééveri téhdújtsoméere.

Muhdú cahcújtso múnaa íjcyane

18 Ámuúha walléemuj, tsúuca Ávyéjuube Críjtó uráávye múnaa ámuha meíjcyame múu avyéjuullé ámuhá tajímuke.

19 Áhdure idyé ámuha wajpíímú múu wajyú ámuhá taabámuke. Tsá múu ímityúné dáríívéjcatsítyúne.

20 Áhdure tsíime mécahcújtsó ámuháj caanímuke. Ehdu muurá ámuha meíjcyane Píívyéébe imílléhi.

21 Áhdure ámuha cáanimu tsá múu ámuháj tsíimeke úmécójtso tó ditye ityútáváávétuki.

22 Téhdure idyé tsané avyéjútémá wákímyeímyé múu cáhcujtsó diityéke. Tsá múu ditye íítérokíyé tsaímíyé wákímyeítyúne. Múu Píívyéébeke íavyejúúlléne tsaímíyé wákímyeíhi.

23 Áhdure panévare iiná ámuhá wákímyeí íjcyane múu meenú ímííneúvú óvéheetúmé dííbyeke ámuha meíícuvénéjuco.

24 Muurá tsúuca ámuha méwaajácú Máavyéjuube Jetsocríjtóke meíícúvéne áhdó díbye meke újcuííne íavyéjuvu tsaímíyéjuco dííbyema meíjcyaki.

25 Áánetu ímityúné íjcyámeke téhdure ájcúíibye tééne áhdovu. Muurá Píívyéébe meke pámeekéré tsahdúré wájuúroobe áhdoó muhdú meícyahíjcyádújuco.

4

1 Aabe níjkyéjiri íjcyaaabe Máavyéjuube meke íítehíjcyá muhdú meíjcyane. Áánéllii múu avyéjujte íjcyame ímííneúvú íwákímyeí múnáake picyóó ícúbáhratúme.

2 Áhdícyane múu téíibúwá íjcyáne paíjyuvaré Píívyéébeke píáábó táúmeíhíjcyá óóchévetúmé panévá hallúvú téhdújtsoméere.

3 Téhdure múúhá hallúvú métáuméí díbye múúhakye píáábónej péévé múúhakye múha iiná néétume éhniíínevu míamúnáake muha meúwáábo Críjtóo mééma pajtyéteju méénune. Teene o úwáábohíjcyané hallútú muurá ííne ícyooca oo cúvéhóójari.

4 Áánéllii ámuhakye o nées táhallúvú píáábó ámuha Píívyéébeke metáúmeí díbye oke ípíáábo míamúnáake téénevu o wáájácútsoki.

5 Téhdure ámuhakye o nées panévatúré ímiááméré ámuha meíjcyáne cahcújtso múnaa íjcyátúmeke tééjuvu mewáájácútsoki.

6 Aame ihdyu múu ímííneúvú íhjyúvahíjcyá tsaate ámuhakye díllócooca tsaímíyé diityéké ámuha meúúbálleki.

Páávoró pítyajcóne

7 Áhdícyane óvíi ménahbe Tííkico ámuhakye táuubállé meenú dííbyema muhtsi Ávyéjuube Jetsocríjtó wákímyeí meméénuhíjcyaaabe. Dííbye muurá oke tsaímíyé téené wákímyeítyu píáábohíjcyáhi.

8 Áábeke ámuhá éllevu ó wallóó ámuhakye tsápíjtsoobéré iúúbálle muhdú ílle muha meíjcyane.

9 Áábema téhdure tsaapi ménahbe ímiáábé íjcyaaabe Onéétsimo péé ámuhadítyúu tsáábeé. Aamútsí óvíi ámuhakye úúballé páneere muhdú ílle íjcyane.

¹⁰ Áánetu íñe dííbyema muhtsi cúvéhóójari meíjcyaaabe Arijtáácó ámuhakye dúúruváné ámuhakye ó úúballéhi. Áhdure Benabée nahbe Máácó uubállé ámuha wájácú menéébe ámuhakye duurúváhi. Aabe ámuhakye ááhívetéhajchíí ímíñeúvú méwaatsúcuco.

¹¹ Téhdure idyé Jetsóó dííbyere ‘Jójtoó’ némeíbyé ámuhakye duurúváhi. Éhdume tamúnaa jodíómudítýú cahcújtso múnáa íjcyame oke píáábohíjcyá Píívyéébé avyējú wákimyéí o méénúnetu. Aame oke mityane tsápítsohíjcyáhi.

¹² Téhdure ámuhadítýú tsáábe Epáápara Críjtó wákimyéí méénuhíjcyaaabe ámuhakye duurúváhi. Téhdure ámuhá hallúvú mityane píáábó Píívyéébeke táúmeíhíjcyaaabe ámuha tsáímíyé dííbyeke meúraávye muhdú díbye ímillédu.

¹³ Aane ímiááné ó waajácú ámuhá hallúvú mityane píáábó díbye táúmeíhíjcyáne. Téhdure Raoditséá cóómiyi íjcyámema Hierááporíyí íjcyámé hallúvú táúmeíhíjcyáabe.

¹⁴ Téhdure wáýýú menéébe taabóóbé Róócáma Déémámutsi ámuhakye duurúváhi.

¹⁵ Áhdure táicyánéjcutu Raoditséari íjcyame ménahbémuke o dúúruváné méuubálle. Áhdure Níhpáke pámeere dííbye jávú dóbéévehíjcyáné cahcújtso múnáama o dúúruváné méuubálle.

¹⁶ Aane íhyaami ámuha éllevu o wálloháámí ámuha meéévééné boone méwállooco diitye Raoditséari íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu téhdure ditye iééveki. Áhdure téhullétú ámuha éllevu ditye wálloháámí ímíñeúvú méééveco.

¹⁷ Áánetu Akíípoke mene díbye ímíñeúvú iníjkéva Píívyéébé dííbyeke pícyóóné wákimyéí.

¹⁸ Ehdu íñe ámuhakye pámeekéré o dúúruváné ó caatúnú páñetu oóre. Áábeke ihdyu oke máábájíívedí íñe cúvéhóójari o íjcyáábeke. Áhdícyane óví Píívyéébe ámuhakye píaabóhi. Áyu tehdujuco.

1 TETSARONITSÉÉTSE

Tujkénú Tetsaróónicáí íjcyáme éllevu Páávoró cáátúnuháámí

Duurúvaju

¹ Ámuúha Tetsaróónicá múnáa múúhá nahbému, íhyaami íñe muha mécaatúnú ámuha éllevu oo Páávoroo, Tsibáánoo, Timotéoo, íjcyame elle ámuha meíjcyame tsaímíyé Máavyéjuube Jetsocrítomútsikye Méécááni Píívyéébema meúraávyehíjcyáme éllevu. Aamútsí ihdyu óvíi ámuúhake píaabó íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

Tetsaróónicá múnáa cáhcujtsóne

² Ímí ámuha Píívyéébeke meúraávyehíjcyánéllíi paíjyuvaré muha dííbyeke météhdútsohíjcyáhi.

³ Áhdure muha méítsáávehíjcyá Jetsóoke ámuha mewájyúne mecáhcujtsómé tsaímíyé dííbyé wákímyeí ámuha meméénume méitsohíjcyané tsiíñe díbye tsááiñe. Áané hallúvú muha téhdure Píívyéébeke météhdútsohíjcyáhi.

⁴ Muurá muha méwaajácú ámuúhake táñahbému iwájyúnéllíi díbye újcune.

⁵ Muuráhjáa ámuúhake muha pajtyeté tsúúca mééma íjcyané uwááboju meúwáábócooca tsá pevénéré meúwáábohíjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu Píívyéébé Apííchó múúhake píáábóneri panévare méénúráítýúronéhí muha méméénuhíjcyá ímíáánéjuco íjcyane muha meúwáábohíjcyánéllíihye. Aane muurá ámuha méwaajácú muhdúhjáa ámuúhama muha meíjcyame ámuúhake mepíáábohíjcyáne.

⁶ Muuráhjáa Píívyéébé Apííchóré ámuúhake ímíjyuuvu ájcume tsaímíyé ámuha mecáhcujtsó dííbyé uwááboju ámuúhake muha meúwaabóne. Aame muurá eene muhdú muha dííbyeke meúraávyehíjcyádújuco ámuha meúraávyehíjcyané ámuha meícúbáhrámeíyóné pañe.

⁷ Ehdu nééróné pañe ámuha dííbyeke tsaímíyé meúraávyehíjcyámedítýú muurá Matsedóóniámá Acááyá íñújícú cahcújtso múnáa ámuúhadítýú ííiváne tehdu úráavyehíjcyáhi.

⁸ Áané uwáábojúu muurá ámuúhadítýú tsújaavéné tsá apáámyéré téené íñújícú múnáa wáájácúne. Muuráhjáa tsúúca pahúllevá munaaré waajácúhi. Téhdurée waajácúme ámuha ímí Píívyéébeke mecáhcujtsóne. Áanéllíi tsáhájuco muha muucá teene meúballéítyuróne.

⁹⁻¹⁰ Muurá téhdure múúhake úúbállehíjcyámé éhnée ámuúhake muha maááhívéjémeke tsaímíyé ámuha mewáátsúcúpejtsóne. Áhdure múúhake úúbállehíjcyámé níjcyotájtekérée ámuha mecáánívahíjcyámé ícyooca botsíi ímíáábé Píívyéébekéréjuco ámuha mecááníváabeke meícuvémé metéhmehíjcyané mújyú tsiíñe Ílli tsááiñe éhnée dsíjívéébeke díbye bóhítsoóbe. Díibyee muurá tsúúca meke pájtyetéstó méimítýú hallútú meícúbáhrámeíyónetu.

2

Tetsaróónicáí Páávoró úwaabóne

¹ Aane muurá ámuha táñahbému méwaajácú bañúháñe ámuúhake muha maááhívéjetúne.

² Muuráhjáa Pirípovu múúhake ditye ícúbáhraróné pañe íínerí íllityétúme ámuúhake muha meúwááboté Píívyéébedívú muha mecátsípáávénama. Áamedíi múúhadi tsaate úúhívatéróné pañe ámuúhake muha meúwaabóné muurá ámuha mecáhcujtsóhi.

³ Tsáháa ímityúné ámuhadítýú muha meíjtsámeíñe íllure ámuhakye muha maállityúne.

⁴ Muuráhjáa ihdyu Píívyéébe páme íjtsaméíyé wájácú néébe múúhakye ityújkevééllémekéjuco níwáávéne uwááboju íñe muha meúwáábohíjcyá ámuhakye díbye ímillédújuco. Tsá muha meúwáábohíjcyatú míamúnaa múúhakye ímí íjtsúcunúki.

⁵ Aane wájácú ámuha menéene tsáháa múúhakye ámuha maáhdórokíyé tsaímíyé ámuhakye muha meúwáábohíjcyatúne. Aane Píívyéébe waajácúhi.

⁶ Áhdurée tsá muha meíjyácunútú míamúnaa múúhakye mítyájtsóiyóneri. Muuráhjáa ihdyu ímiáané múúhakye ámuha mémítyájtsóiyá Críjtorée múúhakye uwáábojtédívú pícyóómeke. Áronáacáa tsá muha meíjyácunútú téeneri.

⁷⁻⁸ Muuráhjáa ihdyu ámuhakýéré muha tsaímíyé mépiáábohíjcyá éhne múúne tsiíméké tsiiju téhmedu ámuhakye muha mewájyúnema. Aamee ámuhakye muha meúwáábohíjcyá ímiáájú ápíchó nénehji múúhakye pátyehíjcyaróné pañe.

⁹ Aane cáhawáa méitsáávé muhdúhjáa ámuhakye muha meúwáábo ámuháj pñe muha meíjcyame mewákímyeíhijcyané pécohajchótá cójihajchótá téene tájpi muha meíjcyaki. Tsáháa íñnerí ámuhakye muha meíjyévétsohíjcyatúne.

¹⁰ Áhdure muurá ámuha méwaajácú tsaímíyée ámuháa muha meícyahíjcyánéllii íñnetú muha menéetsámeítyúne. Aane téhdure Píívyéébe waajácúhi.

¹¹ Áhdure ámuha méwaajácú ámuhakýee muha meúwaabómé mecánáájánuhíjcyané éhne múúne tsiíméké cááni méénudu.

¹² Muuráhjáa ámuhakye muha ménéhíjcyá Píívyéébema ímíñeúvú ámuha meíjcyá muhdú dííbyeéjté íjcyáiyódú íavyéjúejtée ámuha meíjcyáíñevú ámuhakye díbye méménúmeke.

¹³ Áané hallúvú muha paíjyuvaré météhdútsohíjcyá dííbyeke. Muuráhjáa dííbye uwááboju míamúnáa íjtsaméí íjcyatúne muha ámuhakye meúwáábónéllii ámuha ímí mecáhcujtsómé tsúúca méímíjpyetéhi.

¹⁴ Áhdícyane ámuúha múúhá nahbémuj, muurá Críjtoke ámuha mecáhcújtsóné hallútú ámuha múnáaré ámuhádi ícúbáhrahíjcyádúu idyé múúhadi Jodéari muha meícyané cahcújtso múnáadi múúha múnáaré jodíómú ícúbáhrahíjcyáhi.

¹⁵ Díityérée muurá dsíjívetsó Ávyéjuube Jetsóoke íhdée múúha múnáaré idyé íjcyámeke Píívyéébe ihjyú uubálle múnáake idsíjívetsódu. Aame tsá Píívyéébe ímillédú íjcyáítyuróne. Áanéllii pamévakéré tsarílléme.

¹⁶ Aame muurá tsá ímíllehíjcyatú jodíómú íjcyátúmeke muha meúwaabóne. Áaneri íhyallúvúré éhniíñevu ímityúné méénuhíjcyáme. Árómeke téené hallútú Píívyéébe ícúbáhraáhi.

Páávoró imíllé Tetsaróónicáí íjcyané cahcújtso múnáake íááhíveténe

¹⁷ Ámuúha múúhá nahbémuj, éhnée ámuhadítýú muha metsátsihdyu muurá tsúcájáhréjuco meé. Aame íñe ámuhadítýú tsíhyulle muha meíjcyarómé ámuhakye méitsáávehíjcyáhi. Áanéllii muha méimíllerá ámuhakye maááhíveténé tsiíñe maátyúmíjcatsíki.

¹⁸ Éíjyúúcooróo o ítsámeíhíjcyaróné oore ámuhakye o ááhívetéíyóneri. Áronáacáa Naavéné táíjtsaméí tútávajtsóhi.

¹⁹⁻²⁰ ¿Aane íñe íñnevú muha mecátóróóvéne méímíjyúúveé Máavyéjuube Jetsocríjtó tsiíñe tsáácoóca? Muurá ihdyu díityéjuco ámuha ámuhádi téijyu muha méímíjyúúveímye.

3

¹ Áámekée ámuhakye muha maájtyúmííyóneri meíjyácunúhíjcyánéllii ámuhá éllevu tsúúca muha mepéjúcooráhi. Áronáacáa muhtsi mécoévá Atéénavúre.

2-3 Átsihdyúu ménahbe Timotéo téhdure Píívyéébe ïcúve múnáajpi íjcyáábekéréjuco muhtsi mewálloone ámuhakye díbye Críjtodítýú íjcyáné uwááboju iúwáábóneri itsápíjtsoté éhniíñevu ímí ámuha dííbyeke mecáhcújtso tsaate ámuha múhdurá meíjtsámeítýu íñe ícyooca meícúbáhrámeíhíjcyánéhjitu. Muurá tsúúca ámuha méwaajácú Píívyéébeéjté meíjcyame ehdu nénéhjiri meícúbáhrámeíñe.

4 Muuráhjáa ámuhamu muha meíjcyácooca ménehíjcyá meícúbáhrámeíñe. Ahdújuco muurá meícúbáhrámeíhíjcyáne.

5 Ááneri mítyane ámuhádi o íjyáacunúnéllii Timotéoke ó wallóo díbye ámuhakye iúújeté muhdújucó ámuha Críjtoke mecáhcújtsóné o wáájácuki. Ópée mítyane ó íllityé bañúháñe ámuhakye muha meúwáábohíjcyámeke Naavéné ícyánejcúvú llíúcúíyóneri.

6 Áronáa Timotéo ámuhádi Tetsaróonicárí úlléjeebe múhtsikye úúballévá ímíhyeva ámuha Píívyéébeke mecáhcújtsóne pamévamáyé mewáýucatsíhíjcyáne. Téhdure múhtsikye úúballéee ámuhádi muha meíjyáacunúhíjcyádúreva idyé múúhakye ámuha maájtýúmíyóneri meíjyáacunúhíjcyáne.

7-8 Ááneri mítyane muha méímíjyuuvé panévaríyé muha meícúbáhrámeíyómé ímí tehdujuco ámuha Ávyéjuube Jetsocríjtoke meúráávyéneri.

9 Ááné hallúvú mítyane muha Píívyéébeke météhdútsohíjcyáhi.

10 Muurá paíjyuvaré muha dííbyeke píáábó métáúmeíhíjcyá tsiiñe ámuhakye muha maááhívetémé éhniíñevu ámuhakye meúwáábo dííbyeke mecáhcújtsónéjcutu tsátsii ímíñeúvú ámuha mewáájácúúne.

11 Aane ihdyu óví Máavyéjuube Jetsocríjtoma múúhakye píáábomútsí ámuhakye muha maááhívetéki.

12 Ahdure óví ámuhakye píááboobe íñe ámuhakye muha mewáýyudu ámuha pamévamáyé mewáýjucatsíki.

13 Aane óví ámuhakye píááboobe tsaímíyé dííbyeke ámuha meúráávyé mújyú Máavyéjuube Jetsocríjtó ihñéjteke újcúvácooca íñe ímítyú ámuhá hallúrí íjcyatúmé ámuha dííbyedívú meúújetéki.

4

Píívyéébe ímillédú meíjcyane

1 Áánéllii ámuhakye múúhá nahbémuke muha menéé Máavyéjuube Jetsóo mémeri panévatúré tsaímíyé ámuha meíjcyá Píívyéébe ímillédú muhdúhjáa ámuhakye muha meúwaabódu. Aane óví ámuha méúraavyé éhniíñevu.

2 Muurá ámuha méwaajácú Ávyéjuube Jetsóo taúhbajuré ámuhakye muha meúwáábohíjcyáne.

3 Muurá Píívyéébe ímíllé dííbyedívú ámuha meíhvéjtsámeíñe díbye ímillédú meíjcyane. Áánéllii tsá múu ihdícyámema dómácójcatsítýúne.

4 Múu ityáábávájcatsíñe tsaímíyé íjcyáhi.

5 Tsá múu Píívyéébeke wáájácúúmé dáríívécatsíhíjcyádú átéréénéhjí hallútú ícúbáhrájcatsítýúne.

6 Tsá múu íñáhbé táábake pátsárijcyotúne. Muurá ehdu dáríívémeíhíjcyámeke téené hallútú ihnáhooíñe Píívyéébe ícúbahráne. Téénélliihyée muurá tsúúca ámuhakye éjyú muha meúúballé téene.

7 Tsáháa ímítyunéhjí meméénu díbye meke újcutúne. Mekée újcuube ténehji meíhvéjtsóne meímíjpyetéki.

⁸ Áané uwááboju tsaate éhdiivállehíjcyámé tsá míamúnáake éhdiiválletúne. Píívyéebekéré ehdiivallémé mépañévúu Íapííchó ipícyóóneri meke ímíjpyetétsóóbeke.

⁹ Áánetu íñe muhdú ámuha tsané nahbémú mewáýýjycatsííñetu tsáhájucó ámuhakye o cáátúnúityú tsúuca Píívyéébé túkevýtsojú pañe ámuha meíjcyame tehdújucó mewáýýjycatsííñéllíhye.

¹⁰ Muurá Matsedóóniá iiñúji múnáa ménahbémuma ímí tehdújucó ámuha mewáýýjycatsííhijcyáne. Áronáa ámuhakye muha menéé éhniíñevu ámuha pamévamáyé mewáýýjycatsíki.

¹¹⁻¹² Aame ihdyu tsáimíyé íbúwajíí ámuhá wákimyéiyi meíjcyá ínná ámuhadítýú ipíhtótu muhdúhjáa ámuhakye muha meúwaabódú tsijtye cahcújtso múnáa íjcyatúmé ámuhakye iávyejúúlleki.

Ávyéjuube Jetsóó tsiíñe tsááiñe

¹³ Ámuúha múuhá nahbémuj, téhdure muha méimíllé ámuhakye meúúballéné íñe tsúuca cahcújtso múnáa íjcyame dsíjívéhíjcyámé muhdú íjcyáiñe ámuha ídátso meíjtsúcunúne mekímóóvétu eene pájtyetétyúmé ídátso kímóóvehíjcyádu.

¹⁴ Muuráhjáa Jetsóó dsíjívéebe tsiíñe bóhiñe mecáhcuýtso méwaajácú téhdure Píívyéébe meke bóhiñtsoíñe dííbye mecáhcuýtso médsíjívémeke.

¹⁵ Muurá tsiíñe díbye tsáácooca téjyú íjcyame tsá pééityú médsíjívémé íhdéré dííbye élleu. Ehdu Píívyéébere néene íñe ámuhakye muha meúúballéhi.

¹⁶ Aabe Jetsóoma wálloó níjkyéji múnáa avyéjúúbeke dííbyé rojrócori díbye meke ipíúva dííbyé cahcújtso múnáa meíjcyámeke. Áijyú muurá pámeere múhdumé dííbyé cahcújtso múnáa meíjcyame tsiíñe mébóhihi.

¹⁷ Átsihdyu ihdyu botsii téjyú íjcyámema tsaméhíjucó mepééíñe cáámevu Máavyéjúúbema maátyúmíjycatsíki. Aame dííbyema meíjcyáá muhdú íjcyáityúmeréjucó.

¹⁸ Áánéllíi téenevu mecátóroóvéne métsípátsócatsíhijcyá.

5

¹ Ehdu teene Ávyéjuube Jetsóó tsááiñe, ámuúha múuhá nahbémuj. Áronáa ihdyu tsá mewáájacutú mújyú díbye tsááiñe.

² Muurá tsúuca ámuha méwaajácú meíjtsótúnáa díbye tsááiñe éhne múúne naní múnáajpi pejco meke ábájinéjucúdu.

³ Muurá míamúnáa nehíjcyáá íñe ímíjyaú íjcyáiñe. Áhdure íjtsúcunúimye mújyú ínná pájtyéityúne. Áronáa ílluú néétútsihdyu íjcyáiñe ícúbáhraméí éhne múúne wállehdivú peecutére tsiimáva ávyé wájtídu. Áánetu muurá tsá múha pállójcóityúne.

⁴⁻⁵ Áronáa tsáhájucó ámuha meíjcyatú éhne múu cúúvétsii meíjcyadu. Muurá tsúuca ámuha méwaajácú teene éhne múúne cóoji páneere ínná maájtyumíné mewáájacúdu. Áánéllíi tsáhájucó ámuhakye tene ábájinéjucúityúne.

⁶ Áhdícyane metsu ímiááméré meíjcyá téibúwaréjucó. Tsáhájucó tsaatédú wáájacúmeityúmé meíjcyáityú éhne múúne cúwame íjcyadu.

⁷ Muurá cúwamee, lííícyavémee, éhdume tsá wáájacúmeityú éhne múu cúúvétsii íjcyadu.

⁸ Áánetu ihdyu mee péététsihyí múu íjcyadu menééme tsúuca teene mewáájacúmé metsu ímiáámeréjucó meíjcyáne Píívyéébeke mecáhcuýtso ímítyúnehjívú metáhjátsámeityu éhne múúne tsodáhó ityáhjátsámeityu cóhpéneúvú wátájcámeídyu. Ááne metsu ímíñeúvú meúráávye íñe mepájtyeténé uwááboju éhne múúne tsodáhoke íwatájcoji wátajcódú ííwane mewágóóóvéyónetu meke pájtyetétsoíñe.

⁹ Tsáháa Píívyéébe meke újcutú meícúbáhrámeíki. Muuráhjáa ihdyu illure meke téénetu pájtyetétsoobe Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri.

¹⁰ Áánéllihyée dííbyeke wálloobe mewájuryi dibye idsíjive mújyú meke dibye újcúvácooca pámeere téjyú íjcyámema medsíjivéjúcoorómé tsaméhjí dííbyema meíjcyaki.

¹¹ Áánéllii ámuha meméénuhíjcyádú éhnííñevu métsípátsojcatsí tsaímíyé Píívyéébema ámuha meíjcyaki.

Cahcújtso múnáake Páávoró túkévejtso

¹² Ahdícyane ámuúha múúhá nahbémuj, ámuhakye muha menée ámuha maávyejúúlle ámuúhá túkévéjtsojtéke.

¹³ Imiááméré meíjcyáne mewájuryú diityéke. Tsá múu múnáátsójcatsítyúne.

¹⁴ Téhdure ámuhakye muha menée tsaate wákimyéityu óvéhéémeke ámuha metáúhbaki. Téhdure panévaturé íhtsunúmeke mépiáábo. Ehdu múu píáábohíjcyá pamévakéré múhdurá ditye íjcyáronéhjí iáábúcúnema.

¹⁵ Aame ihdyu téibúwá meíjcyaco. Tsá múu tsaate ímityúné ámuhakye méénuróné píámeítyúne. Imiááméré meíjcyáne illure mépiáábojcatsí.

¹⁶⁻¹⁷ Páíjyuvaré Píívyéébema meíhjuváne méimíjyuhíjcyá.

¹⁸ Météhdútsohíjcyá panévá hallúvuré dííbyeke. Muurá íñe Jetsocríjtoéjté meíjcyame panévare meke pátyehíjcyánéhjí hallúvú dííbyeke metéhdujtsóné imílleébe.

¹⁹ Áábé Apííchó ámuúhá pañe íjcyane ámuhakye túkévétsohíjcyané tsáma méíhvéjtsodíñe.

²⁰ Áhdure íñe dííbyere tsaatédívú bóhówájtsoneri íná pájtyeíñe ditye úúbálleneri tsá múu íícúvetúme íjcyatúne.

²¹ Áronáa ihdyu múu ímíñeúvú íjtsó keená ímiááné íjcyane iúráávyeiki.

²² Aame ihdyu mémeenújúcohdí ímityúne.

²³ Ahdícyane óvíi Píívyéébe ámuhakye píaabó íñe imítyú ámuúhá hallúrí íjcyájúcoótuki. Aabe ihdyu óvíi ámuhakye tehme ámuúhaj pi, ámuúhá íjtsaméí, ámuúhá íbuúúné, mújyú tsiíñe Ávyéjuube Jetsocríjtó tsáácooca ámuha íñnerí menéeétsámeityuki.

²⁴ Tsá muurá íñnerí meke dibye báníúityúne. Muuráhjáa íñéhdújuco meke dibye újcune. Aabe muurá téhdure páneere mééma méénuú muhdú íñéhdú.

Páávoró pítyajcóné

²⁵ Ahdícyane ámuha múúhá nahbémú meíjcyame múúhá hallúvú Píívyéébeke píaabó páíjyuvaré métáuméí múúhakye dibye ipiááboki.

²⁶ Téhdure ámuhakye muha menée ámuha tsané nahbémú meíjcyame medúúrúvájcatsíki.

²⁷ Téhdure ámuhakye muha méníwaavé Ávyéjuube Jetsóo mémeri íñe íhyaamí pañe ámuúhama o íhjuvvané ámuha mewáájácútso pámeekéré elle íjcyané cahcújtso múnáake.

²⁸ Ahdícyane óvíi dííbyeréjuco Máavyéjuube Jetsocríjtó ámuhakye píaabóne. Áyu tehdujuco.

2 TETSARONITSÉÉTSE

Hállúvúeháámí Tetsaróónicárí Íjcyáme éllevu Páávoro cáátúnuháámí

Duurúvaju

¹ Ámuúha Tetsaróónicá múnáa múúhá nahbémut, íhyaami íñe tsiiñe muha mécaatúnú ámuha éllevu oo Páávoro, Tsibáánoo, Timotéoo, Íjcyame elle ámuha meíjcyame tsaímíyé Máavyéjuube Jetsocríjtomútsikye Méécááni Píívyéébema meúráávyehíjcyáme éllevu.

² Aamútsí ihdyu óvíi ámuhákye píaabó íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

Ímityúmema Píívyéébe ímibájchoju méénúíñe

³ Ámuúha múúhá nahbémut, muurá Píívyéébeke muha météhdútsohíjcyá ámuhá hallúvú ímí dííbyeke ámuha mecáhcujtsómé mewájujycatsíñéllííhye.

⁴ Mityane muha méimíjyúú ámuha meícúbáhrámeíyóné pañe ímí dííbyeke ámuha mecáhcujtsóné meúráávyéneri. Aane muha meúúbállehíjcyá tsijtye dííbyé cahcújtso múnáake.

⁵ Ehdu muurá ámuha meícúbáhrámeíhíjcyáneri ámuhákye waajácútsoobe ímiááné tsúúca dííbyé avyéjéjte ámuha meíjcyane. Áánéllíi ámuha meícúbáhrámeíhíjcyá ímiáámeréjuco ámuha dííbyema meíjcyaki.

⁶ Árónáa ihdyu eene ámuhádi ícúbáhráhíjcyámeke téhdure ícúbáhráííbye.

⁷ Áánetu ihdyu meícúbáhrámeíhíjcyánetu meke állíjchútsóíibye mújyú Máavyéjuube Jetsóó íhtsutúmé níjkyéji múnáama cúújuwádú péétécunúnéj píine tsáácoóca.

⁸ Ehdu tsááiíbye íñe Píívyéébeke íéhdíiválléne dííbyedítýú Íjcyáné uwááboju ímiááné Íjcyáneri íícúvehíjcyátúmeke íícúbáhraki.

⁹ Aame ílluréjuco wágóóóveíñe mújyú níjkéváityúné ícúbáhrámeííhullévu. Aame tsá mújyú dííbyé avyéjý íhtsutúné Íjcyane ájtyúmíityúne.

¹⁰ Ehdu muurá méénúíibye Ávyéjuube Jetsóó tsiiñe itsáácoóca. Ájyú dííbyeéjte meíjcyame dííbyeke maávyéjujtsómé méduurúváahi. Muurá téjyú tsaméhí dííbyema meíjcyá dííbyé uwááboju muha ámuhákye meúwáábohíjcyáné ámuha ímí mecáhcujtsónéllííhye.

¹¹ Áánéllíi paíjyuvaré muha Píívyéébeke píaabó ámuhá hallúvú métáúmeíhíjcyá ámuhákyé dibye újcume tsaímíyé dííbyema ámuha meíjcyaki. Áhdure muha métáúmeíhíjcyá dííbyeke ámuha mecáhcujtsómé ímiáánéré meméénúíyóneri metsúúrámeíhíjcyáné ámuháma dibye ipánéévétso.

¹² Ehdu nénéhjiri máávyéjýtsó Máavyéjuube Jetsocríjtoke. Muurá meke ávyéjýtsóíibye Píívyéébé meke íídaatsólléne dííbyej tééveri újcúmeke.

2

Naavéneéjpi méénune

¹ Ámuúha múúhá nahbémut, muurá Máavyéjuube Jetsocríjtó tsááiñe úmíwari páhduváré nééne mávaríjchojúúné Íjcyáahi.

² Áánéllíi ámuhákye muha menéé íñe Píívyéébe uwáábódú nénéhji tsaate naavédú nééne ííténé pañe íájtymíné úwáábóneri ámuha meíllityéne memújtátuki. Áhdure tsaate múúha mémeri íllure íállííne icyáátúnúháámí pañe 'tsúúca Ávyéjuube tsájucóóhií' íñéhaami ámuha éllevu wállóhahjíí méíícúvedí tééneri.

³ Tsáma tsaatédívú máállítsámeídíñe. Muurá ihdyu ímiááné dibye tsááiñe ihde tsaate Píívyéébe uwááboju állíuríyájucó díllóíñe. Téijyu muurá bóhówáávéiibye ímítyuube Naavéneéjpi íjcyáábeke Píívyéébe ícúbáhráíibye.

⁴ Aabe páhduváré dáriíveé Píívyéébeéjteke dííbyekéré ditye dúúrúváiyóneri íjyácunúnema. Muurá Píívyéébedi idíllómeíñe dííbyé duurúvájá pañévú úcáávéiibye.

⁵⁻⁶ Aane muurá ámuha méwaajácú íveeki ícyooca díbyei bóhówáávetúne. Muurá ihdyu íéévéi úújetécooca bóhówáávéiibye. ¿A tsá ámuha meítsáávetú éhnée ámúhake ehdu mééma tene pájtyeíñe o néhijcyáne?

⁷ Téené pañéjúcooro muurá mee ícyoóca. Áronáa ihdyu tsáhái dibye méhdivu bóhówáávetú Píívyéébere néhdújuco. Dibye ihdyu dííbyeke íhvéjtsócooca botsíi bóhówáávéiibye.

⁸⁻¹² Aabe muurá Naavéné ihnáhooríyé méénúráítyúronéhjí méénuú téeneri míamúnáake imújtátsoki. Ehdu imyéénúneri mújtátsóiiibye Críjtodítýú íjcyáne uwááboju ímiáájú cáhcújtsotúme wágóóóvéimeye. Áánéllíi Píívyéébe díityéké íhvéjtsóo ditye awáá íimíllédú teene icyáhcújtsoki. Aame téené déjúcotu íllurájucó wágóóóveíñe. Áronáa Ávyéjuube Jetsóo itsáácooca eene ténejcúvú díityéké íbúwátsohíjcyáábeke íámítsaráhcori ícúbáhráábeke íllure íbátsuhjácóneri dsíjívétsoóhi.

Muhdú mepájtyetéíñe

¹³ Áanetu ihdyu ámúhake Píívyéébe wájýúnéllíi ámuha dííbyeke ímí mecáhcújtsóné hallúvú muha dííbyeke météhdútsohíjcyáhi. Muuráhjáa tsúúcajátújuco dibye meke újcune Íapííchó meke ímíjpyetétsónej tééveri dííbyeke mecáhcujtsómé mepájtyeteki.

¹⁴ Ahdújucóo muurá íñe ámúhake muha meúwáábónej tééveri díbye ámúhake újcune Máavyéjuube Jetsocríjtoma tsaméhjí dííbyé avyéjuri meíjcyaki.

¹⁵ Ehdu teéne, ámuúha múúhá nahbému. Ahdícyane tsáma máábájíívedí éhnée ámúhadi muha meúlléjécooca ámúhake muha meúwáábohíjcyáne. Áhdure íñe waajácúháámí pañe ámúhake muha menéhijcyáne méíhvéjtsodíñe.

¹⁶⁻¹⁷ Aane óvíi Máavyéjuube Jetsocríjtomútsí Méécááni Píívyéébema ámúhake píaabó tsáimíyé ámuha meíjcyame ímiáánéré meméénuhíjcyaki, áhdure ámuha ímiáánéré meíhjúvahíjcyaki. Muuráhjáa mítyane meke iwájýúnéllíi méhdi ídáátsóvéne meke újcune mújýú níjkéváityúné meímíjyu dííbyema íavyéjuri meíjcyáiñévú mecátsípáávéne.

3

Páávoró néé píááboju díityé hallúvú ditye ityáúmeíki

¹ Ahdícyane ámuúha múúhá nahbému, múúhá hallúvú téhdure Píívyéébeke píaabó métáuméi dibye múúhake ípíáábo Jetsocríjtodítýú íjcyáne uwááboju muha pahúllevá múnáadívú metsújaúcúné ditye tsáimíyé icyáhcújtsó ámuháa mecáhcujtsódu.

² Áhdure métáuméi dibye múúhake ityéhme ímityúmé múúhake imyéénútuki. Tsá muurá pamévare dííbyé uwááboju cáhcújtsotúne.

³ Áronáa Píívyéébe ímiáábé íjcyaaabe ámúhake píááboó tsáimíyé ámuha meíjcyaki. Áhdure idyé ámúhake téhméiibye ímítyúnéhjitu.

⁴ Muurá muha méwaajácú ámúhake muha meúwáábohíjcyáne ámuha meméénuíñe ámúhake dibye túkévéjtsóneri.

⁵ Aabe ihdyu óvíi ámúhake píaabó ímíñeúvú ámuha mewáájácu mítyane meke dibye wájýune. Áhdure idyé óvíi ámúhake píááboobe ímítyunéhjí ámuha maáábúcu muhdúhjáa Críjto áábúcu híjcyádu.

Muhdú mewákímyeíñe

⁶ Ahdícyane ámuúha múúhá nahbémuj, Máavyéjuube Jetsocríjto mémeri ámuúhake muha menée íñe ámuúhake muha meúwáábohíjcyádú íjcyátúmema ámuha menáhbévátu eene iwákímyeíñe ímílehíjcyátúmema.

⁷ Muurá tsúúca ámuha méwaajácú muhdú muha meíjcyadu ámuha meíjcyáiyóne. Muuráhjáa elle ámuúhama muha meíjcyácooca tsá wákímyeítyúmé muha meíjcyatúne.

⁸ Aamée tsá muha mumájchó pevénéré áhdóratúné memáchohíjcyatúne. Muuráhjáa muha méicúbáhrámeíhijcyá wákímyeíyi cójíhajchótá pécóhajchótá téene tájpi muha meíjcyaki. Ehdúu muha mewákímyeíhijcyá íínerí ámuúhake muha meíjyévéjtsótuki.

⁹ Muuráhjáa ihdyu ímíáánéjuco múúhake ámuha mepíáábóiyóné íñe Píívyéébé wákímyeí muha meméénúmeke. Áronáacáa ihdyu múúhaye mewákímyeíñe tájpi méicyahíjcyá tehdu ámuha meíjcyaki.

¹⁰ Muuráhjáa ámuúhama muha meíjcyácooca ménéhíjcyáhi: “Iwákímyeíñe ímíletúmé tsá múu májchotúne.”

¹¹ Áanáacává muurá ámuha tsaate pevétaré tsíñéhjiríyé méicyahíjcyáhi.

¹² Áánéllii ehdu ícyahíjcyámeke Máavyéjuube Jetsocríjto taúhbaju íjcyane muha menée ímíááméré íjcyáne iwákímyeíñe tájpi íjcyaki.

¹³ Ámuúha múúhá nahbémuj, méóóchévedí ímíáánéré ámuha meméénuhíjcyánetu.

¹⁴ Ehdu íñe ámuúhake muha waajácúháámí pañe meúwaabóné tsaate lléébótúmeke méwáájaco caatyé íjcyane. Áámema ménahbévájúcohdí ditye téeneri íñúcójpívéne iwájácúúve múhdurá idyáíívémeíhijcyáne.

¹⁵ Áronáa ihdyu tsá múu diityéké téené hallútú múnáájtsotúne. Íllure ihdyu chooco ímíñeúvú méuwaábó ditye ímíjpyeté ménahbémújuco íjcyámeke.

Páávaro pítyajcóne

¹⁶ Aane óví Píívyéébe ímíáábé íjcyabe ámuúhake túkévejsó íbúwajíí ámuha meíjcyaki. Aabe ihdyu óví ámuúhake panévatúré píaabóhi.

¹⁷ Aane íñe ícyooca ámuúhake pámeekéré o dúúruváné páñetu oore ó caatúnúhi. Ehdu muurá nihñéré ooréjuco o cáátúnuhíjcyané páneere táwaajácúhaamínetu.

¹⁸ Ahdícyane óví Máavyéjuube Jetsocríjto ámuúhake píaabóhi. Áyu tehdújuco.

1 TIMOTÉO

Tujkénú Timotéo éllevu Páávoru cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoru o íjcyáábekée Mepájtyetétsoobe Píívyéébe picyóó Jetsocríjtodítýú íjcyáné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyaki.

² Aabe íhyaami diéllevu ó caatúnú ópée o úwáábóneri Píívyéébeke u cáhcújtsónéllii ávyeta tájtsiiménédú uke o íjtsúcunúúbé Timotéo éllevu. Aane ihdyu óvíi meke ídaatsóllédú íjcyamútsí Máavyéjuube Jetsocríjtoma uke píaabó íbúwajíí u íjcyaki.

Átééréne uwáábotu Páávoru teíbúwajtsóne

³⁻⁴ Muuráhjáa Matsedóóniá iínújivu o péébe uke ó neíñú Éépetsóvú u cóéváne tétsii átéérénehjí íhdé múnáaúvúu ícyahíjcyanéhjí úwáábohíjcyámeke u bóíjcyu ditye teene iúwaabójúcóótuki. Muurá bañúháñé ténéhjiríyé meíjcyame tsá meméénúítýuró Píívyéébé tsíjtyeke ímiáájuvu mewáájácútsóíñévú meke níwaavéne.

⁵ Áánéllii uke o néé diítyéké u úwáábo íñé íjtsaméí íbuúúneri íjcyájúcootúmé tsaímíyé Píívyéébeke icyáhíjtsóne iwájýújcatsí muhdú ímiááné mewájýújcatsíhdyu.

⁶ Ehdu íjcyaiýótsihvu tsaate íñetú diítyéké píaabóítýúnéhjiríyé ityáhíjcatsíñe tsá tehdu íjcyatúne.

⁷ Aame muurá imíllerá Píívyéébé taúhbájú uwáábojte íjcyane. Áronáa tsá ditye wáájácútsú íñélliihyéhjáa ímichi meke téénevu díbye ájcune. Úwáábohíjcyámé iévenéré iwáájácútsúne.

⁸ Muurá íñélliihyéhjáa meke díbye téénevu ájcune mewáájácúhajchíí tehdujúco teéne.

⁹ Tsá teene taúhbaju tsaímíyé íjcyámé wáábyuta íjcyatúne. Muurá ihdyu meúwaabóné cáhcújtsotúmé ímítyunéhjí méénuhíjcyámé wáábyuta teéne. Píívyéébeke ávyejúúletúmé dsíjivétso múnáa, cáánímuke, tsíjímuke, dsíjivétsohíjcyámé wáábyuta teéne.

¹⁰ Áhdure íhdícyáméhjíma idyómácójcatsíñe, tsamééré wajpíímú walléémú dómácócátsíhíjcyámé wáábyuta teéne. Míamúnáadívú náhjihénuhíjcyáme, állíu múnáa, pánehjídú imyéénúityúné íhýúvahíjcyáme, ímiá uwááboju íllure éhdíivállehíjcyáme, éhdúmé wáábyuta teéne.

¹¹ Áané uwááboju muurá íñe ímiáájú pajtyéteju úwááboobéré ó pehíjcyá Píívyéébé oke níwaavéne.

Páávoru duurúvá Píívyéébe dííbyedi ídáátsovéne

¹² Áánéllii mítyane ó téhdujtsó Máavyéjuube Jetsocríjtoke ávyetáa múhdurá o nééróóbeke oke téénevu ipícyóóbeke díbye tsípátsohíjcyánéllíhye.

¹³ Dííbyedii o úúhívaténe dííbyé cahcújtsó múnáadi o ícúbáhráhíjcyáróóbeke oke téénevu pícyoóbe. Áronáacáa ihdyu táwaajácútubááné ehdu ó dáríívémehíjcyá dííbyekéikyée o wáájácútsúnéllíhye. Áróóbedii ihdyu Píívyéébe óhdi ídáátsovéhi.

¹⁴ Aabe oke mítyane píaabóneri íñe Críjtoke o cáhcújtsóóbedívú o cátsípáavéne botsíi pamévakéré ó wajyúhi.

¹⁵ Áánéllii ó iýácunúhíjcyá pámeere dííbyeke cáhcújtsóíyóneri. Muuráhjáa ímiááné mewájýuri tsaabe íñújívú ímityúmé meíjcyámeke ipájtyetétsoki. Aanéhjáa muurá oo pámé ehííñévúré ávyetá ímityúbe.

¹⁶ Áróóbedíi óhdi Píívyéébe ídáátsóvéne oke ímíjpyetétsó muhdú pámeere ímityúmé íjcyárómeke iwáyyune tajtyééveri iúújétsoki. Áánetu méwaajácú pámeere ímityúmé íjcyarómé Críjtóke icyáhcújtsócooca újcuíñé mújyú idsíjivéjúcóóítyúne bóhi.

¹⁷ Áánéllii metsu Píívyéébe apáábyéré íjcyaaabe mújyú muhdú íjcyáítyuube pane wáájácúúbeke maávyéjútsohíjcyá maájtyúmitúróóbeke. Ehdu teéne.

¹⁸ Ahdícyane Llihú Timotéoj, imíchi díícyáne íhnáhóóróné pañe ímíñeúvú tsaííbuwáre díícyáne dúwááboco Píívyéébe íhyúvúu uke o níwaavéné muhdúhjáa ménahbémú dííbyere tükévéjtsóneri úhdityu néhijcyádu.

¹⁹ Muurá tsaate ímí íjcyáiyóné wáájacújúcoorómé tehdu íjcyane ímíllehíjcyátúné nájcaúvú ílluréjucu tútávaávehíjcyáne. Ááne ílluréjucu Críjtodi ditye úhívatéhíjcyáne.

²⁰ Tehdúu Himenéomútsí Arejáádorómá dáríívémeíñéllii diityétsikye ó íhvejtsó Naavéné hójtsí pañévú dityétsí iwáájacu Píívyéébeke múhdurá idyáíívehíjcyáne.

2

Muhdú Píívyéébema meíhjuváne

¹ Aane uke o nées pámeere miamúnáá hallúvú Píívyéébeke piáábó ámuha métáúmeíhíjcyá panévá hallúvúré téhdújtsomé.

² Múu táúmeíhíjcyá múhdumé méiíñújí avyéjulte íjcyámé hallúvú Píívyéébe diityéké piáábónej péévé ímí ditye meke ityúkévéjtsó tsaímíyé dííbyema meíjcyame maávyejúúlléjcatsíki.

³ Ehdu meíjcyane ímí íjtsúcunúúbé Mepájtyetétsoobe Píívyéébeé.

⁴ Muurá imíllebe pámeere miamúnáa dííbyé uwááboju icyáhcújtsóne pájtyeténe.

⁵ Muurá tsáápiye Píívyéébe íjcyáhi. Áábemáa ímí meíjcyaiñé téhdure tsáápiye mééma ímíbjachó Jetsocríjtó miamúnáájpídívú ípívyéévéenema.

⁶ Muuráhjáa wáyyúmeítyuubéré dsíjivé pámeere miamúnáa ipájtyeté Píívyéébeé dííbyeke nééne éévé úújetétsihvu.

⁷ Áané uwáábojúu jodíómú íjcyátúrómeke úwááboobéré o péhíjcyá oke díbye pícyoobe íñe ó úwáábohíjcyá teene mecáhcujtsómé mepájtyeténe. Ehdu íñe uke ó nehíjcyá ímiáánéjucu íjcyane Jetsocríjtó cahcújtsó múnáajpi o íjcyánéllíihye.

⁸ Áánéllii uke o nées pahúllevaré íjcyané cahcújtsó múnáa ímiááméré íjcyáne íñevú táhjájcatsítyúme tsaímíyé Píívyéébema íhjuvúvahíjcyá íhyójtsine cáámevu íhíbúcúnema.

⁹ Aane walléemú waajacutábáre ímbájkímyeíiyáhi. Tsá ditye mítyane áhdómeíjyahjívú iújcámeíñe páhduvaré íhñíwaúúné idyáíívéne ícyáávéityuró téhdure mítyane áhdómeíñé ícyáávevu.

¹⁰ Píívyéébedívúré íhvéjtsámeíñe díbye ímillédúré íjcyáiyóme.

¹¹ Aame dííbyé uwááboju íavyejúúlléne cúúvéhulléré lleebúcunúiyáhi.

¹² Tsá muurá walle úwáábóítyuróne. Áhdure tsá dille wájpiikye ityáhjálléne dííbyeke tükévéjtsóítyuróne. Áánéllii o nées walléemú cúúvéhulléré íjcyá pihcyáávé pañe.

¹³ Muuráhjáa Píívyéébe tujkénú Adáake ípívyéjtsóné boone Éébáke ípívyejtsóhi. Ehdu néénéllii tsá walle wájpi tükévéjtsolle íjcyáítyuróne.

¹⁴ Tsáháa muurá Adáa Naavenedívú állítsámeítyúne. Muuráhjáa ihdyu Éébáre íállítsámeíñéllii ímityúné meenúhi.

¹⁵ Ehdu néénéllii muurá walle itsíímáváneri ícúbáhrámeíhíjcyáhi. Árólleke ihdyu Píívyéébe pájtyetétsoó dííbyeke icyáhcújtsóne dille ímiáálléré íjcyáhajhíjyú.

3

Muhdú cahcújtso múnáá uwáábojte íjcyane

¹ Áánetu cahcújtso múnáá uwáábojte tsaate íjcyane ímílléhajchíí tehdújuco ímiá wákimyéí íjcyane ditye ímilléne.

² Áronáa ihdyu téené wákimyéí méénume íínetú néétsámeítyúmé panévatúré ímiááméré íjcyane úwáábóiyáhi. Aame tsáápíllekére táábáváyáhi. Áhdure tsaímíyé íaahíve múnáake waatsúcúpétsohíjcyáiyóme.

³ Aame tsá lííyícyávéítyuróne. Tsá ditye tsaatémá úhbájcatsíítyuróne. Tsá mítyane ídsíídsíwáyóneri ditye íjyácunúítyuróne. Ímiááméré íjcyane píáábóiyá pamévakéré íídaatsóllénema.

⁴ Áhdure píivvyétyóme méwámyuma íítsíímeke ímííneúvú ityúkëvejtsóné ditye ímiááméré íjcyane pamévakéré íávyeyúúlleki.

⁵ Muurá íítsíímeke ityúkëvejtsóné píivvyetétúmé tsá Píivvyéébé cahcújtso múnáake tükévjtsóítyuróne.

⁶ Áhdure botsíi béhnere cáhcujtsómé tsá uwáábojte íjcyáítyuróne. Muurá béhmérei íjcyame tsáijyu múúne íllure ímítyájkímyeíñeri tútávájtsámeíiyá muhdúhjáa Naavéné tútávájtsámeídyu.

⁷ Áhdure panévatúré ímiááméré íjcyáiyá cahcújtso múnáa íjcyáturómé diityéké íávyeyúúlleki. Áijyu tsá íínej téeverí Naavéné diityéké íjcyánejcúvú lííúcúítyuróne.

Muhdú túkevjtsojte íjcyane

⁸ Téhdure idyé túkevjtsojte ímiááméré íjcyáiyá pame diityéké íávyeyúúlleki. Tsá ditye állíuúítyuróne. Áhdure tsá ditye lííyícyávéítyuróne. Tsá ditye átéréénéhjí hallúvú dsíídsíwáyóneri.

⁹ Tsá ditye íínetú néétsámeíítyuróne. Aame ííne mecáhíjtsónéjcú ímííneúvú waajácúiyáhi.

¹⁰⁻¹³ Áánéllíi múu tujkénú diityéké tsáneeri waajácullé ímí ditye méénúhajchíí botsíi diityéké téené wákimyéivu ípícyoóki. Aame tsáápíllekére táábáváyáhi. Téhdure píivvyétyóme méwámyuma íítsíímeke ímííneúvú ityúkëvejtsóne. Áhdure méwamyu panévatúré ímiááméré íjcyáiyá ditye diityéké íávyeyúúlleki. Tsá ditye állíuúnújcatsíítyuróne. Ehdu muurá tsaímíyé téené wákimyéi múnáa íjcyámeke pame avyéjuulléhi. Aame ihdyu Jetsocríjtoke icyáhíjtsóné uwááboju éhnííñevu íínerí núhnévetúmé úwaabóhi.

Muhdú néjijto meúraavyéne

¹⁴⁻¹⁵ Aane lléváhréjuco uke o ááhívetéííne. Áronáa ihdyu tsáijyu múúne íícúí o péétúnéllíi ííne uke apáhajchíí ó nehíjcyá muhdú Píivvyéébeéjté íjcyame dííbyé uwááboju íhvéjtsotúmé úráavyehíjcyámema u íjcyáííne.

¹⁶ Muurá ííne meúraávyehíjcyajító ímiááné íhtsutúné íjcyánéllíi íllu nééneé: Píivvyéébé méhdivu bóhówaavé míamúnáájpídívú íípívyéévéenema. Aabée ímiáábé íjcyane íapííhó bóhówátsohíjcyáhi. Áábekée níjkyéji múnáa íícúvehíjcyáábé uwááboju pámehdíyé tsújaavéné cáhcujtsóme. Átsihdyúu tsiííne peebe íavyéjuvu níjkyejívu. Ehdu muurá nééneé.

4

Píivvyéébeke icyáhíjtsóné tsaate íhvétsoííne

¹ Aane Píivyeébe Íapííchoj téeveri meke boohówáwu nehíjcyá páneere tsíhdyuréjuco cápáyóóvéíñe ihde nihñéetsihvúré tsaate dííbyeke icyáhcújtsoróné íhvéjtsóne naavéneéjté átéréenéhjí úwaabóneréjuco úráávyéíñe.

² Aame ílluréjuco mújtaíñe eene íjtsaméiúvú wáájácúmeítyúmé pánehjídú ímiáámeúvúdú úwáábohíjcyané icyáhcújtsónema.

³ Muurá téeméjtéjuco úwáábohíjcyané metáábávájcatsíñe ímityúné íjcyane. Áhdure tsáneetsa majchóháñe ímityúné íjcyane nehíjcyáme. Áronáacáa muurá Píivyeébe páneere majcho ípívyejtsó dííbyé cahcújtsó múnáa meíjcyame téene tájpi meíjcyané hallúvú dííbyeke metéhdútsohíjcyaki.

⁴⁻⁵ Muuráhjáa páneere tsaímíyé ípívyéjtsóóbe. Áánéllii téene tájpi meícyahíjcyánéhjitu tsáneetsa tsá múhdurá meíjtsúcunútyuróne. Muurá panévare dííbyedívú ímí néénéllii ténehji méóóvéiyá dííbyeke téhdújtsomére.

Muhdú uwáábojte íjcyane

⁶ Ehdu íñe uke o úwaabóné ménahbémuke ímí u úwáábóhajchíí ímiáané Jetsocríjtó wákimyéi múnáajpi ú íjcyáahi. Aabe dííbyedítyú íjcyané uwááboju u cáhcujtsóné ímí u úráávyéhajchíí éhnííñevu ímí ú íjcyáahi.

⁷ Áánéllii éhnííñevu ténejcúrí pííñuméi ímíñeúvú u wáájácuki. Tsá múu íícúvetú átéréenéhjí íhdityúré iújcune tsaate úúbállehíjcyánéhjiri.

⁸ Muurá íñetú meke píáábóítyúnéllii meíhnáho méjpi mépiiñúhi. Áané éhnííñevu muurá panévaturé meke píaabóné Píivyeébé icyánéjcuri mepííñúmeíñe. Muurá meke píaabóné ííñújí hallúrí meíjcyánetu. Téhdure meke píaabóné dííbyema tsaímíyéjuco meíjcyáiñetu.

⁹ Ehdu íñe uke o néé ímiáané íjcyane. Aane ihdyu óvíi pámeere cáhcujtsóhi.

¹⁰ Muurá méwaajácú íñe imíjyaú tsaímíyé Mepájtyetétsoobe Píivyeébema meíjcyaiñe dííbyeke mecáhcujtsóme. Áánéllii muurá nehníwu méhdityu miamúnáa íhgyúvahíjcyámé panévaríyé meícúbáhrámeíyóné pañe téené wákimyéi méméénuhíjcyáhi.

¹¹ Aane páneere íñe uke o nehíjcyanéhjí óvíi ú úwaabóhi.

¹² Áronáa ihdyu uke tsíménééllédímyé ováhtsaré u íjcyáabeke. Áánéllii uke o néé cahcújtsó múnáake u úújétso muhdú múúne ímiáábé Críjtó cahcújtsó múnáajpi íjcyadu u íjcyáneri, u úwáábóneri, pamévakéré u wájúneri, panévaturé ímiáábé u íjcyáneri.

¹³ Áámema íñe ílle o íjcyané hajchótá Píivyeébé waajácuháámí déhvéne dúwáábohíjcyá tsápíjtsóobere.

¹⁴ Aabe ihdyu ímíñeúvú méénuhíjcyá Píivyeébé uke ájcúné waajácuri íiná u méénune u píívyeténe. Muuráhjáa dííbyere túkévéjtsóneri cahcújtsó múnáa túkévéjtsojte díhyallúvú íhyójtsine ípícyóóne dííbyeke píáábó táúmeíñe tujkéveri téénevu uke ájcuúbe.

¹⁵ Áané wákimyéi ihdyu ímíñeúvú méénuhíjcyá pámeere iwáájácu ténejcu ímí u úraavyéne.

¹⁶ Áánéllii uke o néé u úwáábohíjcyánéjcutu panévaturé ímíñeúvú u téhmémeíñe tsaímíyé ténejcu u úráávyeki. Ehdu u íjcyáhajchíí ámuha tsaméhjí mepájtyetéé múhdumé díuwáábó illéébone cáhcújtsómema.

¹ Aabe múu kéémeke díícyáánidyu íjtsúcunúne ímíñeúvú chooco túkévejtsohi. Tsá múu uhbádúré túkévéjtsotúne. Áhdure ováhtsámuke díñahbémúdú díjtsúcunúne ímíñeúvú túkévéjtso.

² Kéémélleke díítsííjudu díjtsúcunúne ímíñeúvú túkévéjtso. Bádsíjcake díñaallémúdú díjtsúcunúne ímíñeúvú túkévéjtsó ímityúné diityédítýú íjtsámeítýuubére.

³ Téhdure píibájujteké piáábó téene tájpi ditye íjcyáíñetu.

⁴ Áánetu íítsíímema íaachímuma íjcyámeke óvíi diityéré píaabó cáánímutsíi diityéké píívyétsóne áhdódú íivane. Ehdu néene Píívyéébe ímí íjtsúcunúhi.

⁵ Áánetu ímiááné iiye íjcyané píibájuulle óvíi Píívyéébedívú icyátsípáávéne pájyuvaré piáábó táúmeíhijcyá dibye díílleke ipiááboki.

⁶ Áánetu íimillédú íjcyané píibájuulle ímityúné méénuhíjcyálleke tsá múu piáábotúne.

⁷ Íllu íñe uke o néhíjcyanéhi páneere duwáábó cahcújtso múnáake ditye íñetú íñéétsámeítýuki.

⁸ Muurá tsaate ihyájkímuke íñahbéjteke ipiáábóiyóné ímilletúme tsá ímiá cahcújtso múnáa íjcyatúne. Ímityúme diitye cáhcújtsótúme ehnííñevu.

⁹⁻¹⁰ Téénéllii mépiáábohíjcyá píibájujte walléémudítýú tsúuca 60 pijcyábájuco íjcyame ímiááméré íjcyánetu bóhówaúcunúmeke, tsáápiikyéree tájívámeke, tsaímíyee íítsíimeke píívyétsómeke, íaahíve múnáake tsaímíyee wáátsúcuhiíjcyámeke, cahcújtso múnáake piáábohíjcyámeke, tsaatéke kímóhcó nénehji pájtyémeke piáábohíjcyámeke, ímiáánéré méénuhíjcyámeke. Éhdu icyahíjcyané píibájujtekéré múu piaabóhi.

¹¹ Áánetu badsíjcaíchóméhjiúvú néené píibájujteké mépiáábodí tsáijyu múúne bañúháñé ámuha mepiáábohíjcyánáa tsííñe ityájíváne tútávaavémé Críjtoke icyáhcuíjtsónetu.

¹² Aame téeneri ityútáváávéhajchíi íhyallúvúré ímityúné meenu téené déjúcotu iwágóóóveíñe ípyee íñéhdú íjcyátúnéllíihye.

¹³ Muurá tééméjté jááháñeri pehíjcyá tsííjyatúréjuco óvéhe múnáa íjcyame. Aame tsíjtyedi íhjuváméré pehíjcyá átéréenéhji úbálléjcatsímyere.

¹⁴ Áánéllii o néé ditye ityájíváne ítsíímávámeke tsaímíyee ityéhme múha diityédítýú íná íhjuvátuki.

¹⁵ Muurá tehdu néené píibájujtedítýú tsaatétsáhji Críjtoke icyáhcuíjtsóné íhvéjtsóne Naavénekéréjuco úraavyéne.

¹⁶ Áhdícyane ámuha cahcújtso múnáadítýú ámuha hájkímú píibájujte íjcyáhajchíi múu iiye píaabó tsíjtyedívú tájpityúme. Áánetu ihyájkímuma íjcyátúmeke múu pámeere cahcújtso múnáa piaabóhi.

¹⁷ Áhdure múu túkévéjtsójtémá uwáábojtéké avyéjuulléhi.

¹⁸ Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé: “Tríígo tátsoújcori íjcyáábeke ócájikye tsá múu tsíeménevu íhju wátájcotú dibye imájchótuki.” Áhdure nééneé: “Wákímyéi múnáajpi íwákímyéi áhdó ujcúhi.” Ehdu néene Píívyéébe waajácúháámitu.

¹⁹ Téhdure uke o néé tsaapi cahcújtso múnáa túkévéjtsoobe tsáijyu múhdurá íjcyane tsáápiye dííbye hallúvú úúbálléhajchíi tsá múu íícúvetúne. Áánetu ihdyu míityétsíuba pápihchúúmeváuba úúbálléhajchíi múu íícuvéhi.

²⁰ Múu pámeere cahcújtso múnáa húmíj pínévú íhnáhóónécoba úwaabó ímityúné imyéénuhíjcyané íhvejtsópítýúmeke tsijtye téeneri íñúhnévéne tehdu íjcyátuki.

²¹ Aane íñe Píívyéébeé, Ávyéjuube Jetsocríjto, níjkyéji múnáa, íjcyámé húmíj pínévú uke o níwaavéné tsáma ímíñeúvú dúwáábohíjcyá múhdí núhnévétuubére.

²² Áronáa ihdyu tsá múu tsaatéké peecutére méménutú cahcújtso múnáá túkevjtsojte ditye ijcyaki. Muurá peecutére tsáijyu ímityúme íjcyámeke u méménúhajchíí tsaate uke ijtsúcunúiyá téhdure ímityuube u íjcyane. Áánéllii uke o nées panéva ímityunéhjitu u téhmémeíki.

²³ Áánetu eene díhbáu uke ávyéneri u chémehíjcyánéllii uke o nées áyanéwu bíinójpácyotu u ádo uke tene ipiááboki. Tsá múu tsanééré nújpacyo ádotúne.

²⁴ Muurá tsaate ímityúne méénune tsá téévetú diityémái tene ímíbájchómeítyúrónáaaca. Áhdure tsíñehji wáájácúratúne íjcyaróné páneere ímíbájchómeícyooca bóhówááveéhi.

²⁵ Muurá ímiánéhji meméénuhíjcyané tsá téévetúne. Áhdure tsíñehji wáájácúratúne íjcyaróné bóhówááveéhi.

6

¹ Áánéllii múu tsaaté hójtsí pañe íjcyame ímíñeúvú diityéké panévatúre avyéjuullé ímityúne Píívyéébedítúyú múha ílhjyúvátu muha meúwáábohíjcyánetu.

² Áhdícyane tsaaté avyéjute cahcújtso múnáa íjcyáhajchíí múu avyéjuulléhi. Tsá ditye cahcújtso múnáa íjcyánéllii ávyejúúletúme íjcyáityuróne. Awáá tsame íjcyame múu ímíñeúvú piáábójcatsíhi. Muurá cahcújtso múnáa meíjcyame mewáýýjcatsíñe tsáimíyé mépiáábójcatsíiyáhi. Ehdu íñe uke o néhíjcyanéhji dúwáábohíjcyá.

Píívyéébeke meúraavyéne

³ Muurá Máavyéjuube Jetsocríjtó uwááboju ímiáájú meúraávyéne tsíjijtoríyējuco tsaate úwáábohíjcyáne.

⁴ Ehdu úwáábohíjcyámé atéréejte íjcyame íñeubará wáájácúturómé íllure téeneri ímityájkímyeiki. Áámé íbúwari muurá tsaanééré átéréené íjtsaméí íjcyame táhjácatsíhijcyá ténéhjiri. Áamedítúyú ímichi dóhéjúúvehíjcyané ímityunéhji íjcyane nómiútááva, úhbajcatsi, áabojcatsi, tútávátsojcatsi.

⁵ Aame ímiáájú wáájácútmé méénúcatsíhijcyá íjtsaméí wáájácúmeítyúme. Aame ítsúcunúhijcyá téené hallúvú medsíídsíva meúwáábohíjcyané Píívyéébe uwááboju. Tsá múu ehdu néémedívú náhbévatúne.

⁶ Muurá ihdyu íñe méhdi íjcyadúnéwúuma tsíñéhjiri íjtsámeítyúme tsáimíyé Píívyéébeke meúraávyejjtó meúraavyémé nihñéétsihvúre íñe imíjyaú méíjcyááhi.

⁷ Tsáháa muurá ehnémá ííñujívú metsíímávámeítyúne. Áhdure medsíjívécooca tsá íñá metsájtyetúne.

⁸ Áánéllii múu téene tájpíjyuco memájchoma méwajyámuma, meíjcyane, ímí ijtsúcunú tehjújuco.

⁹ Muurá éhniíñevúre íehnéváíyóneri tsúúrámeíhijcyámé tsá áábúcutú panéva umúúpi. Aame éhniíñevu ídsíídsíva átéréenéhji wákímyeíhijcyámé ílluréjuco tútávaavémé téené níjcaúvú wágóóóveéhi.

¹⁰ Muurá medsíídsíváíyóneríyé meíjyácunúhíjcyánetu ímichi tsááne panévaré ímityúne. Muurá tsaate Píívyéébeke cáhcujtsójúcoorómé téeneríyé íjyácunúhijcyámé ílluréjuco teene íhvejtsóne. Aame ídátso íjcyáhi.

Tsaímíyé mecáhcujtsóne

¹¹ Áánetu ihdyu tsúúca Píívyéébeéjpi u íjcyaaabe tsá múu téeneri íícúvetúne. Ímiáábéré díícyáne ímíñeúvú dííbyeke mecáhcújtsojijtó duráávyé. Ááne pamévakéré wajyu. Aabe panévaré ímityunéhji uke pátyehíjcyaronéhji ímiáábéré díícyáne daabúcuhijcyá. Tsá múu 'mityáhmítyá' neétune.

¹² Aabe imíchi díícyáne íínevú táhjátsámeítyuubéré ímíñeúvú Máavyéjuube Jetsocríjtoke cahcújtsó mújyú medsíjivéjúcóóítyúne bóhí u újcuki. Muuráhjáa téénéllí Píívyéébe uke ujcúhi. Áábeke ímí u cáhcujtsóné tsúúca mityame waajácúhi.

¹³⁻¹⁴ Ahdícyane ícyooca dííbye tájpi páneere íjcyaa Píívyéébé húmíj pínévu, éhnée Póótsio Piráátó úmíwávú íhtsútuube íjcyane úúbállémeíbyé Jetsocríjtó húmíj pínévu, íjcyane uke o nées íñe muhdú uke o néhíjcyádú u úwáábohíjcy íínetú néétsámeítyuubéré mújyú tsiíne díbye tsááíñevújuco.

¹⁵ Muurá Píívyéébe páñétúejpi íhtsútujte ávyéjajte íjcyároméhjí avyéjuube íjcyaa Críjto tsááíñe éévé úújetécooca wálloó dííbyeke.

¹⁶ Aabe apáábyéré Píívyéébe íjcyá muhdú íjcyáítyuúbe. Áábé ámítsaráhcovu muurá tsá múha pííhívéítyuróne. Áhdure tsá múha dííbyeke ájtyúmíítyuróne. Áábeke ihdyu metsu íhtsútuube íjcyáábeke medúúrúvahíjcy mújyú níjkéváítyúne. Ehdu teéne.

¹⁷ Ahdícyane ícyooca uke o nées téhdure éhnéva múnáake u úwááboki. Tsá dítye ítsíméné múhajchótá íjcyáíñevújí ickyátsípáávéne mityájkímyeíítyuróne. Píívyéébe ímíáábé íjcyaa íínetú meke píhtótsótúúbedívúré cátsípáávéiyóme.

¹⁸ Dúwaabo díityéké íéhnevádú íjcyame tsaate píhtóméhjíke ítsíméneri ípíáábóíyóneri íjtsámeíki.

¹⁹ Ájy muurá panévatúré tsaímíyé íjcyámé úmíwa ííne ímíjyaú nééme újcúiyá mújyú ídsíjivéjúcóóítyúne bóhí.

Timotéoke Páávoró téíbúwajtsóne

²⁰ Ahdícyane uke o nées Timotéoke Píívyéébé uke níwáávéne wákímyeí ímíñeúvú u méénuki. Tsá múu íícúvetú átéréenéhjí íjienéré íjcyane míamúnaa iwáájácúneri táhjácatsíhíjcyáneri.

²¹ Muurá ténehjí iúráávyéne tsaate tsáhájucó Píívyéébeke cáhcújtsotúne. Aabe ihdyu óví uke píaabóhi. Áyu tehdújuco.

2 TIMOTÉO

Hállúvúeháámí Timotéo élleu Páávoró cáátúnuháámí

Duurúvaju

¹ Oo Páávoró o íjcyáábekée Píívyéébe oke ityújkevéélléne picyóó Jetsocríjtoke mecáhcujsómé mújyú medsíjivéjúcóóítyúne bóhí meújcúné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyaki.

² Aabe íñe tsiiñe íhyaami diélleu ó caatúnú ávyeta tájtsiménédú uke o íjtsúcunúúbeke mityane o wájuube Timotéo élleu. Aane óvíi uke Máavyéjuube Jetsocríjtó Caani Píívyéébe pámeeke íídaatsóllédú íjcyaae píaabó ímí u íjcyaki.

Críjtodítyú Páávoró úwaabóne

³ Áánéllíi pájyuvaré Píívyéébeke píaabó díhyallúvú ó táúmeíhijcyá panévá hallúvúré téhdújtsóobéré. Áábeke tsaímíyé ó íícúvehíjcyá íínerí íjtsámeítyuube méíhdé múnáaúvúu íícúvehíjcyáábeke.

⁴ Aabe ó ítsáavehíjcyá éhnée uke o pícyoíñúneri ídátsó u kímoovéne. Áánéllíi ó imíllé uke o ájtyumíné o ímíjyúúveki.

⁵ Muurá ó waajácú ímí Píívyéébeke u cáhcujsóné díítyáállée Róóidámúpí díítsííju Eoníítsema cáhcujsódu.

⁶ Muuráhjáa díhyallúvú táhójtsicu o pícyóóne dííbyeke píaabó o táúmeíñé tujkéveri uke díbye píááboobe ú piivyété dííbyé wákimyéí u méénune. Áánéllíi uke o nées ímíñeúvú teene u méénuki.

⁷ Tsáháa Píívyéébe Íapííchó mépañévú pícyootú meíllityéki. Mépañévúu pícyoobe téénej tééveri íhtsutúme méíjcyá íínevú táhjátsámeítyúmé ímíááméré méíjcyame mewájyújcatsíki.

⁸ Áhdícyane núcojípíllétuubéré dúwáábohíjcyá Jetsocríjtodítyú íjcyané uwááboju. Áhdure íñe téené déjúcotu cúvéhóójari o íjcyáneri núcójpívétuubéré Píívyéébedívú cátsípáávéne téhdure téené déjúcotu u ícúbáhrámeíyóné daabúcu.

⁹ Muuráhjáa tsúuca meke ipájtyetétsómeke ímíáámedi díbye díllome méijcyá dííbyeéjte. Tsáháa idyé íná ímíááné meméénúnéllíi meke díbye újcutúne. Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújuco ííñujíi íjcyátúné íhdéjuco meke iwájyúne díbye íjtsámeíñé Críjtoj tééveri meke íjcuíñe.

¹⁰ Áhdújucóo dííbyeke iwállóóneri meke díbye úújetsóné ímíááné meke iwájyune. Aabée mééma ímíbajchó mépée mewágóóóvéiyóne. Áánemáa méhdivu bóhówajcároobe mújyú medsíjivéjúcóóítyúne bóhí meújcúíñé uwááboju.

¹¹ Aane íñe úwááboobéré ó pehíjcyá jodíómú íjcyátúmeke okée Píívyéébe níwaavédújuco.

¹² Aabe téené déjúcotu páhduvaré nénéhjiri o ícúbáhrámeíyoobe tsá o núcójpívetú dííbyedívú o cátsípáávéne. Muurá ó waajácú oke díbye píááboíñé tsiiñe Jetsocríjtó tsáííñévújuco.

¹³ Áhdícyane ímíñeúvú dííbyé uwááboju cáhcujsóne duráávyé muhdúhjáa uke o úwaabódu. Áane pamévakéré wajyu Críjto meke wájyudu.

¹⁴ Aabe óvíi Píívyéébée uke ityújkevéélléne níwáávéne wákimyéí ímíñeúvú ú meenú dííbyé Apííchó mépañe íjcyane uke píaabóneri.

¹⁵ Áánetúu Áátsiá ííñujíi cahcújtso múnáadítyú tsaate oke náhbénuhíjcyarómé óhdityu péémema téhdure Píjééromútsí Hemóójenémá péehíi. Aane muurá tsúuca ú waajácúhi.

16 Áánetúu Onetsííporo píváíjyúvá oke aahíveje 'bohíbohíúvú' cúvéhóójari o íjcyane núcojpillétuubére. Áábedi óví Píívyéébe ídáátsóvéne píaabó panévaturé pámeekéré ítsíímema.

17 Íllevúhjáa Róómávu wájtíibe íjcyátútsihdyu oke néhcoobéré ipyéhíjcyáné níjcaúvú ájtyúmité cúvéhóójari o íjcyáábeke.

18 Aane muurá uure ú waajácú muhdúhjáa meke díbye píáábohíjcyáné Éépetsóri meíjcyámútsikye. Ahdu óví dííbyeke Píívyéébe píaabó Ávyéjuube Jetsóó itsáácooca tsaímíyé dííbyeke iújcuki.

2

Muhdú uwáábojte íjcyane

1 Aane óví Píívyéébe uke píaabó íñe Críjtoke mecáhcujsónéjcutu u íhtsútúúveki, Llihú Timotéoj.

2 Aabe ihdyu muhdúhjáa mítyáméj piínévú o úwaabóné u wáájane tsíjtyeke ímíñeúvú duwáábó téhdure díityéréjuco iúwáábo tsíjtyeke.

3 Áané wákímyéiyi u ícúbáhrámeíyonéhjí ímíchi díícyáne daabúcuhiíjcyá díibyējuco Jetsocríjtó wákímyéi múnáajpi u íjcyáábe.

4 Tsá muurá tsodáhó íimillédú íjcyatú pevéjté íjcyadu. Muurá ihdyu íavyéjuube muhdú néhdújuco díbye íjcyane.

5 Muurá tsáne íicuri ímíñeúvú íicutúmé tsá téene áhdó újcutúne.

6 Áánetu úmiheneri wákímyeímyé íbájtso kéémécooca ujcú téene tájpi íjcyaki.

7 Íllu íñe uke o néhíjcyáné cáhawáá ímíñeúvú díjtso Píívyéébe páneere úhdivu íbóhówájtso.

8 Cáhawáá díjtsúcunu muhdúhjáa Jetsocríjtó míamúnáá icyánéjcutu Dabííúvúj tsíménémúhaabe íjcyáabe idsíjívétsihdyu tsííñe bóhíñe. Áábedítú íjcyáné uwááboju íñe méúwáábohíjcyá pajtyéteju.

9 Áané hallútú muurá éhne múúne dsíjívétso múnáájpikye icyúvéhoojánúdú oke míamúnáa cúvéhoojánubere ó ícúbáhrámeíhíjcyáhi. Áronáa téené uwááboju tsúuca pahúllevávúré tsújaavéné tsá múha muhdú méénúíturóne.

10 Áánéllii o ícúbáhrámeíyonéhjí ó aabúcuhiíjcyá Píívyéébée újcúmeke o úwáábo múijyú muhdú íjcyáityúmerējuco Jetsocríjtoj tééveri ípájtjetéki.

11 Íllu muurá néene ímiáánéjuco:

Críjtoke mecáhcujsómé medsíjívécooca ííne ímíjyaú dííbyema meíjcyáahi.

12 Áhdure meícúbáhrámeíyonéhjí maáábúcuíhajchíí dííbyema máávyéjúúteéhi. Áánetu dííbyeéjté meíjcyane metóónúmeíhajchíí téhdure tóónúíbye íhñéjté meíjcyaróne.

13 Muurá múhdurá medáríívémeíyónáa íjcyaduré ímiáábé íjcyánéllii meke píáábohíjcyáabe.

Ímiá uwáábojte

14 Áánéllii ímíñeúvú duwáábó míamúnáake Ávyéjuube Jetsóó mémeri dítye átéréénéhjiri ityáhjájcatsíjyúcoótuki. Muurá ténéhjiri íllure tútávátsohíjcyámé ímiá uwááboju lléébóíyómeke.

15 Áánetu ímiá uwááboobe u íjcyáabe ímíñeúvú dúwáábohíjcyá ímiá uwááboju íínerí núcójpívétuubéré Píívyéébedívú u úújetéki.

16 Átéréénéhjí dítye úbállécatsíhíjcyáneri díícúvedíñe. Muurá ténéhjiri éhnííñevu iiye tútávát sáméíhíjcyáme.

¹⁷ Áané uwááboju muurá miamúnáadi tsújaavéné illure diityéké tútávátsohíjcyá éhne múúne cheme méjpiíyi líyaaténé meke tútávajtsódu. Muuráhjáa Himenéomútsikye Piréetoma téené uwááboju tútávajtsóhi.

¹⁸ Aamútsi muurá nehíjcyá meeva medsíjivémé tsiíne mebóhíjúcóóityúne. Ááneri cahcújtso múnáake tsíñejcúvuréjuco dityétsi íbúwátsohíjcyáné tsíhdyuréjuco íúwáábóneri.

¹⁹ Áronáa méwaajácú illu tene nééneé: “Píívyéébe waajácú ihñéjteke.” Áhdure nééneé: “Pámeere Críjtoéjté tsáhájucóo ímityúné méénúityuróne.” Ehdu Píívyéébe waajácúháámitu nééneé.

²⁰ Muurá tsájá pañe tsá apááñeré ímiááné wáabyuta óórótuú, tsítsííne uwáñewáánetuu, méénúmeíñé líiyíhllóné íjcyatúne. Téhdure muurá íjcyáné átéréénéhjí wáabyuta úméhetuu, núpájkityuu, méénúmeíhllóji.

²¹ Ahdu muurá ímityunéhjí méénújúcootúme ímiáámeréjuco íjcyámej tééveri Píívyéébe meenú íwákimyéi.

²² Áhdícyane ihdyu díícúvedí ováhtsámú íbúwatu ímityúné íjtsaméi tsíñáávehíjcyáneri. Ímiáábéré díícyane ímíñeúvú duráávyé u cáhcújtsojító. Ááne pamévamáyé wajyújcatsi múhdumé ímiááméré íjcyáne dííbyedi tsúúrameíhíjcyámema íbúwají ámuha meíjcyaki.

²³ Tsá múu íícúvetú átéréénéhjiri miamúnáa táhjácatsíhíjcyáneri. Muurá ú waajácú téeménéhjí níjkeváne úhbajcatsívuréjuco.

²⁴⁻²⁵ Tsá tene ímityú Píívyéébe wákimyéi méénume úhbajcatsíñe. Pamévamáyé ímiááméré íjcyáne aabúcuíhíjcyáiyá ímityunéhjí íjcyaróne. Ímiááméré mítyájkímyeítyúme chooco úwáábóiyá tsaate ímityúné íjcyámeke Píívyéébe piáábori ditye ímíjpyeténe iwáájácu ímiá uwááboju.

²⁶ Ááne ditye íjchívyé Naavéné hójtsi pañétú ímíllédú díbye diityéké dáríívehíjcyánetu.

3

Muhdíívané miamúnáa íjcyáíñe

¹ Áánetu wajácútsi díícyaco. Muurá nihñéétsihvúré páneere tsíhdyuréjuco cápáyóóvéíñé úmíwari miamúnáa ímityúné íjcyáahi.

² Imílleímyé tsaímíyé íjcyá mítyane idsíídsívaíyóne. Mítyákímyeíhíjcyáímye. Ááne nehníwu Píívyéébedítyú íhíjyúváne dííbyeke meúráávyejító tsá ditye ávyejúúlléityúne. Áhdure tsá ditye cáánu íjcyarómeke ávyejúúlléityúne.

³ Tsá muucá ditye wájyúityúne. Miamúnáadi nehníwu íhíjyúvahíjcyáímye. Ímityúnéhjiri úmúúpívyehíjcyáímye. Íllure tsaríllehíjcyáímye páneere ímiááné íjcyane.

⁴ Íñáhbévahíjcyarómeke ímityúné dárííveímye. ‘Meíhméi’ néeme Píívyéébedi íícúvetúmére íiye tsaímíyé íjcyáíyóneri tsúúrameíhíjcyáahi.

⁵ Pánehjídú dííbyeke meúráávyejító úráávyéímye. Áronáa tsá ditye ímiáánetúré cáhcújtsoítyúne. Áámedi tsá múu íícúvetúne.

⁶ Muurá téeméjtéjuco miamúnáake íáhhívéne állíúré úwáábohíjcyáne. Ááneri walléémuke mútátsohíjcyámé ímityúné íjtsaméi íjcyame ténehjiré líííñe meke.

⁷ Ááne diityé uwáábó úráávyerómé tsá mújyú wáájácúityú keená ímiááné íjcyane.

⁸ Tehdúhjáa muurá apííchojtétsi Jáánémutsi Jááberémá Moitséeúvú úwaabóné ehdíívallehíjcyáhi. Ahdu néeme íjtsaméiúvú wáájácúmeítyúme tsá íícúvehíjcyatú Píívyéébe uwááboju ímiáájú íjcyáneri.

⁹ Ároméi wájácúúvétsáméi ímityúné imyéénuhíjcyanévú diityétsíhíjyáa apííchojtétsi imyéénuhíjcyanévú wájácúúvétsáméidy.

Timotéoke éhniíñevu Páávoro úwaabóne

¹⁰ Áanetu ihdyu ímí tehdújuco u ícyahíjcyáné ukée o úwaabódu. Aabe muurá ú waajácú muhdú o ícyahíjcyáne, muhdú o íjtsámeíñe, muhdú Críjtoke o cáhcujtsóne, panévare oke pájtyéronéhjí o áábúcu híjcyáne, pamévakéré o wájyuhíjcyáne, o úwáábóné déjúcotu o ícúbáhrámeíyonéhjí o áábúcu híjcyáne.

¹¹ Muurá ú waajácú muhdúhjáa Ajtiokíía múnáa, Icóónío múnáa, Ríítará múnáa, óhdi ícúbáhráronéhjí o áábúcu híjcyáne. Áhdure ú waajácú muhdúhjáa Píívyéébe oke ténéhjitu pátyetétsohíjcyáne.

¹² Aane ímiáané ihnáhoóné Jetsocríjtoke meúraavyéné meímillémé téené déjúcotu meícúbáhrámeíñe.

¹³ Áanetu ímityúmé állíu múnáa íjcyame ávyetá tútavááveréjuco méénume míamúnáake éhniíñevúré állíhíjcyá muhdú ímityúnehjívú iállítsámeíhíjcyádu.

¹⁴ Áanetu ihdyu ímíñeúvú duráávyé ukée o úwaabóné tsúúca u wáájacúne.

¹⁵ Muurá ímí tehdújuco tsíiménédítyúré u wáájacúné Píívyéébe úwááboju muhdú íwaajácúháámitu néeneé. Aane uke túkévéjtsóneri tsaimíyé Jetsocríjtoke u cáhcújtsoobe ú pájtyetéehi.

¹⁶⁻¹⁷ Muuráhjáa Píívyéébe úwááboju íwaajácúháámitu íhgyú uubálle múnáa caatúnú dííbyere túkévéjtsóneri meke tene iúwáábo keená ímiáájú íjcyane, téhdure meke tene ityúkévétso keená állíúré íjcyánetu, áhdure meke tene iúwáábo múhdurá meícyahíjcyánetu meímíáávyéne ímiáámé dííbyema meíjcyame ímiánéhjiréjuco meméénuki.

4

¹ Muurá Ávyéjuube Jetsocríjtó íhtsútuube íjcyaaabe tsiiñe tsaá pámeere míamúnáa dsíjivéjúcoóróméhjima muhdú ícyahíjcyáné ímíbájchoki. Áánéllí dííbyee, Píívyéébeé, íjcyámútsí úmíwávú uke o néé dííbyedítyú íjcyáné úwááboju pájyuvaré u úwáábohíjcyá íhdícyajcójí íjcyaróne.

² Ímíñeúvú múhdurá néérónéhjí pañe óvéhéétuubéré cáhcújtsótúmeke chooco duwáábó muhdú tene néhdújuco. Áanetu cáhcujtsójúcoorómé múhdurá ícyahíjcyámeke ihnáhoónécoba duwáábó ditye ímíjpyeteki.

³ Muurá íjcyaiñé míamúnáa ímiá úwááboju íhvéjtsóne ímíllehíjcyádú átéréénéhjí úwáábojtékeréjuco néhcoíñe.

⁴ Aame úúbállénéhjiríyéjuco íjcyame ílluréjuco íhvéjtsóíñé ímiá úwááboju.

⁵ Áanetu ihdyu ímiáábéré díícyáne daabúcu híjcyá ímityunéhjí uke pájtyeróne. Ááne dúwáábohíjcyá ímiáájú pájtyéteju míamúnáa icyáhcújtsoki. Ehdu ímíñeúvú méénuhíjcyá díwákimyéíjyuco íjcyane.

⁶ Muurá íñe tsúúca téeneri o ícúbáhrámeíhíjcyánetu ó wáyéeevéhi. Aabe wahájchotaréjuco o íjcyánetu o dsíjiveíñe.

⁷ Tsúúca íñe okée Píívyéébe níwáávéne wákimyéí o méénúnetu ó níjkévahi. Aabe dííbyeke o cáhcujtsóné tsá o íhvéjtsotúne.

⁸ Áánéllí Jetsocríjtó ímiáábé íjcyaaabe tsiiñe itsáácooca téene áhdó oke ávyéjújtsóóhi. Árónáa tsá apáábyekéré oke díbye ávyéjújtsóityúne. Pámeere múhdumé ímiááméré íjcyáne tsaimíyé dííbyeke téhmehíjcyámeke téhdure ávyéjújtsóííbye.

Timotéoke Páávoro túkëvejtsóne

⁹ Aane óvíjyuco íícúi oke duhjéva.

¹⁰ Muurá oke náhbénuhíjcyarómé péjucóó óhdityu. Dééma péjucóó Tetsaróónicávú íjienéré ímíllehíjcyánéllíhíye. Áhdure Cretséeté péjucóó Garáátsiá ííñújivu. Áhdure Tíito péjucóó Damáátsiá ííñújivu.

¹¹⁻¹² Áánetúu Tííkicyóké ó wallóó Éépetsóvu. Apáábyeréjuco Róóca óhdivu cóeváne. Áánéllíi uke o nées kiá Mááco íjcyáábeke u néhcóne óhdivu u tsíva oke díbye táwákímyéityu ípíááboki.

¹³ Aabe néhi u tsáácooca óhdivu tsíva Tóróóavúu Cáápo jávú tátsuucójama táwaajácúhaamíné o pícyoíñúne. Tsáma dábájíívedí ímichi tápañétúéhaamíjí íjcyane.

¹⁴ Áánetu uke ó úúballé Arejáádooro ímityúné oke dáriivéné éhne úwáñewáánetu panévare méénuhíjcyáábe. Áábema ihdyu óví Píívyéébe ímíbajchó teéne.

¹⁵ Áábeke téibúwá díícyaco. Uke mújtátsódííbye. Muurá íñe meúwáábohíjcyané ehdííwállehíjcyáábe.

¹⁶ Aanée muurá pámeere oke náhbénurómé óhdityu péené boone ímityúnéhí ímíbajchojté úmíwávú o íhjúvúáábeke tsá múha oke píáábotúne. Árómeke néhi tsá íñá pájtyéityú téené hallútu.

¹⁷ Muuráhjáa ihdyu Píívyéébe oke píáábóneri pájtyéteju o úwaabóné tsújaavé pámeere jodíómú íjcyátúrómédívu. Áhdurée oke pájtyetétsoobe oohímýe oke dóóíyónetu.

¹⁸ Aabe muurá oke panévaturé téhmeé tsáímíyé íavyéjuri dííbyema níjkyéjiri o íjcyaki. Áábeke metsu maávyéjútso múijyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

Páávoró pítyajcóne

¹⁹ Aane óóma duubállé Píríícama Akííramútsikye o dúúruváne. Téhdure Onetsííporóké pámeere íítsíímema ó duurúváhi.

²⁰ Téhdure uke ó úúballé Coríítovúu óhdityu Eráátó cóeváne. Áánetúu Tóróópimo chéméébeke ó pícyoíñú Miréétovu.

²¹ Áánéllíi uke o nées íícúí úúníjyabái íjcyátúné íhde u tsáákíí. Téhdure uke ó úúballé ílletu uke dítye dúúruváné Eobóóroo, Podéétee, Ríínoó, Cáráóódíaa, íjcyame. Téhdure pámeere tsíjtyehjí ménahbémú uke duurúváhi.

²² Áhdícyane óví Píívyéébema Ávyéjuube Jetsocríjtomútsí pámeekéré ámúhakye píaabóhi. Áyu tehjújuco.

TÍITOÓ Tíító éllevu Páávoró cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoró Píívyéébe ñcúve múnáajpi o íjcyabe íñe Jetsocríjtodítýú íjcyáné uwááboju úwááboobéré ó pehíjcyá dibyée tsúúca újcúmeke ditye ímíñeúvú iwáájácu téjijto meúraavyémé múijyú medsíjivéjúcóóítyúne bóhí meújcone.

² Tsá muurá Píívyéébe állíuutúne. Aabée téenevu meke iájcuíñe née tsúúcajátújuco ííñujíikyée ípívyéévéetúne ihdéjuco.

³ Ááné uwáábojúu mewáájácúíñe éévé úújetétsihvújuco muurá íñe meke dibye wáájácutsóné téenevu. Aane úwááboobéré ó pehíjcyá Mépájtjetétsoobée Píívyéébe oke néhdújuco.

⁴ Aabe íñe íhyaami ó caatúnú, uu, Tíító éllevu táuwaáaboríi Píívyéébeke u cáhcújtsónéllii tájtsiiménédú uke o íjtsúcunúúbe éllevu. Aane ihdyu óvíi pámeeke íídaatsóllédú íjcyamútsí Mépájtjetétsoobe Jetsocríjtoma uke píaabó íbúwajíí u íjcyaki.

Cahcújtso múnáake Tíito píaabóne

⁵ Muuráhjáa uke ‘Créetaá’ némeíñe caapáhovu ó pícyoíñú tétsii íjcyácoomíjiri íjcyáné cahcújtso múnáake panévatúré u píááboki. Áhdurée uke o née diityémá túkevéjtsotéké u méménuki.

⁶ Aame diitye túkevéjtsojte íjcyáiyá panévatúré ímiááméré íñetú néétsámeítyúme. Tsáápíllekére táábávaiyóme. Áamej tsíímé cahcújtso múnáa íjcyáiyá cáánímudívú íñéétsótuki.

⁷ Muurá túkevéjtssoobe páneere Píívyéébe icyánéjcu wákimyéí ejécunúhi. Áánéllii téené wákimyéí méénume panévatúré ímiááméré íjcyáiyáhi. Tsá ditye ávyéjuuháñe líííñéítyuróne. Tsá ditye cááyóbáítyuróne. Tsá ditye líííícyávéítyuróne. Tsá ditye átéréénéhjí hallúvú dsíídsíváítyuróne.

⁸ Keená ímiááné íjcyane Píívyéébe ímilléneréjuco ditye méénúiyóné íñevú táhjátsámeítyúme. Aame tsaímíyé íaahíve múnáake waatsúcúiyáhi.

⁹ Tsaímíyé ímiá uwááboju tsúúca iwáájacúné úráávyéiyóme. Áane úwáábóiyómé téenetu ímityúné íhjuvahiíjcyámeke ímí diityéké tene íbúúúveki.

¹⁰ Muurá íjcyámé mítyame tamúnáa jodíómú ímiáájú úraavyéjúcoorómé úwáábohíjcyáné míamúnáa kíhdyahírótsámeííyónetu. Ááneri íllure míamúnáake állihíjcyáme.

¹¹ Áánéllii múu diityéké bóijcyú téenetu. Múhdurá úwáábohíjcyámé téené hallúvú ídsíídsívakíye. Muurá pívájavá múnáakéjuco ditye mújtatsóné ímiájíjtó ditye úráávyénetu.

¹² Aanéhjáa muurá tétsii múnáajpiyé uwááboobe néehíi: “Créeta múnáa ávyetá állíujte iyámédú néeme ovéhe múnáa íjcyame mítyane majchóhi.”

¹³ Ímiáánéjucóhjáa dibye nééneé. Áánéllii uke o née íhnáhóónécoba tétsii múnáake u úwáábo ditye ímíñeúvú Críjtoker icyáhcuíjtsoki.

¹⁴ Aame tsá íicuvéjúcóóityú átéréénéhjí íjtsaméityuré iújcune ditye úúbállehíjcyáneri. Áhdure tsá ditye íicuvéityú ímiájíjtó úraavyéjúcootúmé diityéké tsíñejcúvúré túkévéjtsóneri.

¹⁵ Muurá cahcújtso múnáa ímiáánéré íjtsámeíhi. Áánetu cáhcújtsotúmé tsá múijyú ímiááné íjtsámeítyuró ímityúnéré diityé ííbúwari íjcyánéllííhye.

¹⁶ Tehdu néeme muurá bañúháñé nehíjcyá Píívyéébeke iwáájacúne. Áronáa múhdurá ditye ícyahíjcyánetu méwaajácú íllure ditye állihíjcyáne. Aame ímityúmé íjcyame tsá mújyú ímiááné méénúityuróne.

2

Ímiá uwááboju

¹ Áanetu ihdyu ímíñeúvú dihjyúvahíjcyá muhdú ímiá uwááboju néhduú.

² Ááne dúwáábohíjcyá kéememújuco íjcyáne nahbémuke ditye tsaííbuwáre íjcyáne pamévakéré iávyejúúlleki, ímityúnehjívú ditye ityáhjátsámeityuki, Críjtoke ditye ímí icyáhcuýtsoki, ímityunéhjí íjcyaróné iáábúcúne ditye pamévamáyé iwájyújcatsíki.

³ Áhdure kéememújuco íjcyáne naallémuke duwáábó pamévakéré iávyejúúlléne tsíjtyedítýú állíunéhjí ditye íhhyúvátuki. Áhdure tsá ditye lílyícyávéityuróne. Ímiáánetúre bóhówaúcunúiyóme.

⁴ Aame úwáábóiyá bádsíjcake muhdú múúne walle ájyúma iwájyújcatsíñe tsaímíyé ítsíimeke téhmene.

⁵ Úwáábóiyómé ímityunévú ditye ityáhjátsámeityuki, panévatúre ímiááméré ditye íjcyaki, tsaímíyé ihjya ditye ityéhmeki, tsíjtyeke ídaatsólléne ditye ipíááboki, ájyumu túkévejtsódú tsaímíyé ditye íjcyaki. Ehdu íjcyáiyómé Píívyéébe uwáábójutu múha ímityúné íhhyúvátuki.

⁶ Áhdure ováhtsámuke ímíñeúvú duwáábó ditye ímiááméré íjcyaki.

⁷ Ááne panévatúre ímiáábé diityémá diicya tehdu ditye íjcyaki. Tsá múu mājchíjyuri díllotú diityéké iúwaabóne.

⁸ Tsaate úhdityu ímityúné íhhyúváneeri díícúvedí ditye téeneri íñúcójpívéne tsiíñe íhhyuvájúcoótuki.

⁹ Téhdure idyé uke o nées tsaaté hójtsí pañe íjcyámeke u úwáábo ditye ímiááméré íjcyáne íavyéjute táuhbáne imyéénuki. Tsá tene ímityú lílíñetúre diityéké ditye áñújcúiyóne.

¹⁰ Tsá ditye nánítyuró diityé éhne. Panévatúre ímiááméré íjcyáiyá Mepájtyetétsoobe Píívyéébe uwááboju diityédítýú íbóhówaúcunúki.

¹¹ Muuráhjáa meke ídaatsólléne iwájyúmeke waajácútsoobe muhdú mepájtyetéíñe.

¹² Áánéllíi tsúúca méwaajácú páneere íjí ímityuháñé meíhvéjtsóne tsaímíyéjuco dííbyeke meúráavyéiyóné íñevú táhjátsámeityúme.

¹³ Áhdure tsúúca méwaajácú ípyée íñéhdú íhtsútuube Mépiivyéébe Mepájtyetétsoobe Jet-socríjtó íñé ímíjyaú tsááíñe metéhmehíjcyáne.

¹⁴ Dííbyée muurá dsíjivé mewájyuri mepée mewágóóóvéiyónetu meke ipájtyetétsooki. Ehdúu meke ímíjpyetétsoobe dííbyeéjté meíjcyame ímiááné meímílléne ímiááneréjuco meméénuki.

¹⁵ Ehdu múu úwaabó míamúnáake tsápíjtsoobére. Áhdure múu íhnáhóónécoba úwaabó múhdurá ícyahíjcyámeke diityédívú táhjátsámeityuubére.

3

Muhdú múúne cahcújtso múnaa íjcyane

¹ Áhdure idyé duwáábó cahcújtso múnáake ditye pámeere ííñújí avyéjuteké iávyejúúlléne muhdú ditye néhdu íjcyáne imyéénuhíjcyá ímiááneréjuco.

² Ááne ímiááméré íjcyáne mítyájkímyeityúme míamúnáake ídaatsólléne ipíáábohíjcyaki. Aame tsá múhdityú ímityúné íhhyúváyitýúne.

³ Muuráhjáa tujkénú múhdurá menéénéllíi tsá Píívyéébeke melléébohíjcyatúne. Ídátsohrée ímityúnéhacáa íjcyane páhduváré nénehji pánehjídú ímíwu meíjtsúcunúné

meúraávyehíjcyáhi. Ehdúu ímityúnéhjǵi pañe meíjcyame tsíñéhjiri ménomíutáávahíjcyáhi. Áhdurée tsíjtyéhjima métsaríllécatsíhíjcyáhi.

⁴ Áronáacáa Píívyéébe Mépájtyetétsoobe ímiááné pámeekéré míamúnáake iwájjyune úújetsó meke ipájtyetétsooneri.

⁵ Tsáháa iiná ímiááné meméénúnéllii meke díbye pájtyetétsootúne. Mekée ídaatsóllénéllii pájtyetétsoobe Íapííchoj tééveri meke díbye ímbajchómé béhné íjtsamémáyéjucó meíjcyaki.

⁶⁻⁷ Teenée Íapííchó mépañévú pícyoobe Mépájtyetétsoobe Jetsocríjtoj tééveri ímiáámeréjucó meíjcyame mújjyú medsíjivéjucóóítyúne bóhí meítsohíjcyáné meújcuki.

⁸ Aane éhnííñevu dúwáábohíjcyá Píívyéébeke cáhcujtsómé keená ímiááné íjcyanéré imyéénúñeri itsúúráméiki. Ehdú íñe uke o nées pámeekéré píááboíñe.

⁹ Áánetu eene átéréenéhjǵi meke píáábóityúné muhdúhjáa méíhdé múnáaúvú íhdééné taúhbáju úráávyehíjcyáneri dítye táhjácatsíhíjcyáneri díícúvedíñe. Íllure ténéhjǵi meke mújtatsóhi.

¹⁰ Áánéllii múu tsaate ténéhjiri táhjácatsíhajchíí bójjcyúra míjjyúcúre. Aane dítye lléébótúhajchíí múu ílluréjucó íjchívyetsóné díityéké tsíjtyeke dítye ímújtátsótuki.

¹¹ Muurá ehdu dáriívémeímyé tsáhájucó ímíletú ímí íjjcyane. Aame waajácurá íhyallúvúré ímityúné imyéénune.

Tíítóke Páávoró tókévejsóne

¹² Aane díéllevu Tííkicyómá Atéémamútsidítýú tsáápikye o wáalloobe úújetécooca íícúí oke dúhjetécó Nicóóporíyí o íjcyáábeke. Técomíyí úúníjyaba o pájtyeíñé ó wábyujtsóhi.

¹³ Áánetu ihdyu óví muhdú u píívyetédú ú píaabó Apóóromútsikye ímityúné múúne méénúmé hallúvú íhjyúvaabe Tséénáma dítyétsí kiávú ipyéhullévú péécoóca.

¹⁴ Aane ihdyu óví éhnée méuwaáabori cáhcujtsómé iwáájáne téhdure tsíjtyeke píaabó ímiáájú díityédítýú íbóhówaúcunúki.

Páávoró pítyajcóne

¹⁵ Áhdícyane óví Píívyéébe pámeekéré ámúhakye píaabóhi. Pámeere ménahbémú ílle íjcyame uke duurúváhi. Áhdure elle íjcyámeke o duurúváhi. Áyu tehdújucó.

PIREMÓO

Piremóo éllevu Páávoró cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoró Críjtoke o úráávyéné déjúcotu cúvéhóójari o íjcyáábema ménahbe Timotéo íjcyáábema muhtsi íhyaami diéllevu mécaatúnú Píívyéébé wákimyéí muhtsi meméénuhíjcyádú téhdure tééné wákimyéí u méénúúbeke mítyane uke muhtsi mewájyuube Piremóo éllevu.

² Téhdure idyé dihjyávú pihcyáávehíjcyané cahcújtso múnáá wáabyuta téhaámi. Áhdure uwáábotu meke píáábohíjcyaaabe Akíípoo, ménaalle Áápiaa, íjcyamútsí wáabyuta téhaámi.

³ Áámeke ihdyu óvíi ámuhakye Máavyéjuube Jetsocríjtomútsí Méécááni Píívyéébema píaabó íbúwajíi ámuha meíjcyaki.

Piremóo ímí cáhcújtsóne

⁴⁻⁵ Muurá paíjyuvaré Píívyéébema o íhgyúvácooca díhyallúvú ó téhdútsohíjcyá uuva ímí Máavyéjuube Jetsocríjtoke u cáhcújtsóne pámeekéré cahcújtso múnáake u wájyuhíjcyané uubállé o lléébónéllíihye.

⁶ Áánéllíi díhyallúvú ó táúmeíhíjcyá píáábó íñe Jetsocríjtoke mecáhcújtsónej tééveríyé mééma píáábó íjcyane éhnííñevu u wáájácúne tsíjtyeke u úwááboki.

⁷ Muurá mítyane ó ímíjyuuvé ímí tehdujúco ménahbémuke u wájýúne panévaríyé diityéké u ímíjyúúvétsohíjcyáneri.

Páávoró Onéétsimó hallúvú íhgyuváne

⁸ Áábeke muurá uke ó píivyéterá o táuhbáné ñná u méénúíñévú Críjtorée oke uwáábóóbedívú pícyoóbe.

⁹⁻¹⁰ Aabe íñe ídátso keeméjuco o íjcyaaabe dííbyeke o cáhcújtsóné déjúcotu cúvéhóójari o íjcyaaabe úuma ó íhgyúvá Onéétsimó hallúvú táuwáábori díbye Píívyéébeke cáhcújtsónéllíi tájtsiiménédú o íjtsúcunúúbé hallúvu. Áánéllíi uke o néé oke u wájýúhajchíí dííbyeke u píááboki.

¹¹ Muuráhjáa ihdyu éíjyu díhyójtí pañe íjcyaaabe tsá íñetú uke píáábohíjcyatú átéréejpi íjcyánéllíihye. Ároobe ícyooca tsúuca ímíjpyetéhi.

¹² Áábeke íñe tsiíñe diéllevu o óómíchóóbeke ihdyu ímíñeúvú waatsúcúpéjtsoco muhdú oke u wáátsúcúiyódu.

¹³ Ó imíllerá díbyéi óómaye íjcyane íñe ímiá uwáábójú déjúcotu cúvéhóójari o íjcyané hajchótá oke díbye ípíáábo oke u píáábóiyódu.

¹⁴ Áronáa tsá o ímíllétú u wáájácútúnáa díbye óhdivu cóeváne. Ihdyu díicyánéjcutu u ímílléhajchíí tehdujúco óhdivu icyóeváne oke díbye píáábóiyóne.

¹⁵ Muuráhjáubáhhjáa ihdyu úhdityu úmívaabe ímíbáávyéne úumaye íjcyaki.

¹⁶ Aabe ihdyu tsiíñe díhyójtí pañévú úújetéébeke éhnííñevu ú wájyuúhi. Muurá téhdure dííbyeke mítyane ó wájyuúhi. Áané éhnííñevu dííbyeke wájyu tsúuca Píívyéébeke cáhcújtsoobe díñahbéduréjuco néébeke.

¹⁷ Áhdícyane tsáma ímíñeúvú dííbyeke waatsúcucó muhdú oke u wáátsúcúiyódú ímiááne díñahbéébé o íjcyáábeke u wájýúhajchííjyu.

¹⁸ Aabée uke ímityúné dáríívéhajchííjyu, díbyée tsíeméné úhdityu áhdótuube újcúhajchíí néhi páneere ookéréjuco dahdótso.

¹⁹ Aane uke o áhdoíñé o nééne oo Páávoroo ó caatúnúhi. Áronáa ihdyu tsá uke o néétu téhdure oke u áhdóiyóné ukée o píaabóne.

²⁰ Ehdu teéne, muúbej. Ahdícyane óví Ávyéjuube Jetsocríjtoke mecáhcújtsónéjcutu táñahbe u íjcyaaabe oke ú tsípajtsóhi.

²¹ Ehdu íñe diéllevu ó caatúnú panévatúré ímíáábé u íjcyane o wáájácúnéllííhye. Áánéllíi ó waajácú uke o néhíjcyané ehnííñevu panévare tsaímíyé u méénuíñe.

²² Aane uke o néé táihde tsátsii u ímíbájchoki. Tsáijyu múúne Píívyéébeke ámuha táhallúvú píáábó metáúmeíhíjcyánej péévé ámúhadívú ó úújetéhi.

Páávoroo pítyajcóne

²³ Áhdure uke ó úúballé Epáápara uke dúúruváné téhdure Jetsocríjtoke iúráávyéné déjúcotu óóma cuvéhóójari íjcyaaábe.

²⁴ Áhdure uke duurúvámé Máácoó, Arijtáácoo, Déémaá, Róócaá, ehdume muha mewákímyeíhíjcyáme.

²⁵ Ahdícyane óví Máavyéjuube Jetsocríjtó ámúhakye píaabóhi. Áyu tehdújuco.

HEEBERÉO

Heeberéo mu éllevu cáátúnú meíháámi

Píívyéébe Íllij tééveri míamúnáama íhjuváne

¹ Éíjyuúvúhjáa Píívyéébe íhjuvánhíjcyá méíhdé múnáaúvuma páhduváré nénehji íhjuú uubálle múnáadívú íbóhówajcárónej tééveri.

² Áánetu ícyooca íjcyáné míamúnáama íhjuúvaabe Ílli Jetsocríjtoj tééveri. Aanéhjáa dííbyej tééveri páneere múhdúné tsíeméné ípívyéjtsóne dííbyé hójtsí pañévú pícyoobe téené avyéjuube díbye íjcyaki.

³ Aabéhjáa Cááni Píívyéébeke bóhówájtsoobe meke úújetsó muhdú díbye íjcyane. Áábédítýú dííbyé ámítsaráhcó bóhówaúcunúúbé íhtsútuube íjcyáábe tájpi páneere íjcyáhi. Muuráhjáa ídsíjíveneri méimítyuháñé íímíbájchóne Cááni éllevu níjkyejívú ípyééne ílluréjuco díbye ávyéjuuténe.

Níjkyéji múnáa ehniíñevu Píívyéébe Hajchi ávyejúúne

⁴ Aabe níjkyéji múnáa ehniíñevu íhtsútuube Cáániye Píívyéébe dííbyeke ávyéjútsoóbe.

⁵ Tsáháhjáa muurá múijyú díbye tsáápiikye níjkyéji múnáadítýú néétune:
Uu Hájchíwu u íjcyáábeke uke o ávyéjujtsóhi.

Áhdurée tsá díbye dííbyedítýú néétune:
Dííbyéj caani o íjcyánéllii tájtsíméné dííbye.

⁶ Áronáacáhjáa ihdyu Íllíkye apáábyéré íhtsútuube íjcyáábeke ííñujívú íbóhówajcáróóbedítýú neébe:

Óví pámeere tahñéjté níjkyéji múnáa Hájchíwúuke íávyéjútsoóbeke duurúváhi.

⁷ Áánetúhjáa ihdyu diitye níjkyéji múnáadítýú neébe:

Tápiáábojte níjkyéji múnáa kíjyebádu. Áhdure cúújuwádú diitye.

⁸ Téhduréhjáa tsiiñe Íllídityu neébe:

Uu íhtsútuube Píívyéébe u íjcyáábé avyéjé tsá múijyú níjkéváityúne. Aabe ímíáábé u íjcyaaabe muhdú tene íjcyadújuco míamúnáama u méénuíñe.

⁹ Muurá ímíáábé u íjcyánéllii tsá ímityúné u ímíletúne. Áánéllii oo Dípiivyéébé o íjcyaaabe uke páme ehniíñevu ó piááboó íñe ímíjyaú u íjcyaki.

¹⁰ Téhduréhjáa tsiiñe dííbyedítýú neébe:

Uu íhtsútuube avyéjuube u íjcyaaabé u ípívyéjtsó páneere íévéhóówari íjcyánéhjima ííñuji.

¹¹⁻¹² Áronéhji wágóóóveé wájyamu nójcanújá wágóóóvédu. Ehdu ténehji u wáágóóné boone béhnéréjuco u ípívyéjtsóíñe éhne múúne wájyamu nójcanúné boone béhjáréjuco dítye cápáyoácódu. Áronáa ihdyu dííjtsaméi tsá múijyú cápáyoóóvéityúne. Áhdure tsá múijyú muhdú u íjcyáityúne.

¹³ Téhduréhjáa tsá múijyú díbye tsáápiikye níjkyéji múnáadítýú néétune:

Íchihvúi táúniúvú diicya dímunáake úúma o táhjáne hajchóta.

¹⁴ Muurá diitye níjkyéji múnáa Píívyéébe piáábojte íjcyame tsá íjpiíma íjcyatúne. Aame panévaturé piáábohíjcyá pájtyetéímyeke.

2

Tsá meíhvéjtsóityú mepájtyetéíñe mecáhcujtsóne

¹ Áánéllii metsu téíibúwá meíjcyáne ímíñeúvú meúráávye íñe mepájtyetéíñe uwááboju melléébohíjcyáne téénetu memújtátuki.

² Éíjyuúvúhjáa muurá diitye níjkyéji múnáaj téeveri Píívyéébe úwáábohíjcyá ímí tehdujuco. Aanéhjáa tsaate lléébotúmé ímityúné méénuhíjcyámeke téené hallútú ícúbáhráhíjcyaaabe.

³ ¿Aane íñe teenéjuco mepájtyetéiyóneri meíícúvétúhajchíí múhdutú mepájtyeteéhi? Muuráhjáa dííbyere Ávyéjuube Jetsocríjtó úúballé tsúúca teene mééma imyéénune. Áané uwáábojúu lléébótujkénúmé méhdivu pajtyétsóhi.

⁴ Áánevuú Píívyéébe meke ímíñeúvú waajácútsó páhduváré nénehji méénúraítyuróné imyéénúneri. Muuráhjáa dííbyeke cáhcújtsómé pañévú Íapííchó ipícyóónej téeveri páhduváré píáábohíjcyaaabe muhdú íjtsúcunúdu.

Jetsocríjtó míamúnáajpidyú íjcyane

⁵ Áronáacáa tsá díbye néétu béhné iíñújiri meíhjuúvahíjcyaji ípívyéjtsoji níjkyéji múnáa hójtsí pañévú ipícyooíñe.

⁶ Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

¿Aca muhdú ííwamedi míamúnáadi ú ijjácunúhijcyáhi? Áhdure ¿muhdú ííwáábedi Míamúnáajpidívú ipívyéévéébedi ú ijjácunúhijcyáhi?

⁷ Muuráhjáa dííbyeke ú picyóó wahájchotáwu díbye níjkyéji múnáa íhtsútú lliiñévuréjuco íjcyaki. Áróobekée bóónétu u ávyéjútsoe ú picyóó páné avyéjuubéré díbye íjcyaki.

⁸ Ehdu Píívyéébe waajácúháámitu nééne páneere Críjtó hójtsí pañe íjcyane. Áronáa tsáhái panéváré dííbyé hójtsíri íjcyatúne. Íjcyaiñéi ihdyu múijyú páneere dííbyé hójtsiríyéjuco íjcyane.

⁹ Muuráhjáa ihdyu Píívyéébe dííbyeke wahájchotáwu picyóó níjkyéji múnáa lliiñévuréjuco míamúnáa wájjuri díbye ídsíjiveki. Ároobe ícyooa ílluréjuco ávyéjuuténe.

¹⁰ Dííbyej téeverí páneere Píívyéébe ípívyéjtsó téeneri íávyéjúttsámeíki. Áánélliihyée mewájjuri dííbyeke íhvéjtsoobe Mépájtyetétsoobe íjcyaaabe ícúbáhrámeíñej téeveri meímíbaávyeki.

¹¹ Aame dííbyema tsané nahbémuréjuco meíjcyame tsaapííkyéré mécaaníváhi. Áánéllii Píívyéébe Hajchi tsáhájuco meke núcojpíletú tsúúca íñahbémú meíjcyámeke.

¹² Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Uke ó bóhówájtsoó táñahbé mudívu. Aame tsaméhjí uke muha medúúruváné mémátsí vahíjcyáhi.

¹³ Téhdure nééneé:

Píívyéébedívú ó cátsípáavehíjcyáhi.

Téhdure tsiíñe nééneé:

Tsúúca okée Píívyéébe náhbénúmema oó.

Ehdu nééne Píívyéébe waajácúháámitu.

¹⁴ Muurá íñe míamúnáa meíjcyadúrée idyé Jetsocríjtó íjcyá íjpííma, ítyujpácyoma. Ehdúu míamúnáajpidívú ípívyéévéne dsíjiveebe mépée mewágóóóvéiyónejcúvú meke íbúwátsohíjcyaaabe Naavéneke ityáhjaki.

¹⁵ Ehdúu dííbyé hójtsí pañétú meke pájtyetétsoobe mewágóóóvéiyónetu.

¹⁶ Tsáháa Críjto tsáatu níjkyéji múnáake ípíááboki. Tsaabée Aavaráaúvúj tsíménémúhaabe meíjcyámeke ípíááboki.

¹⁷ Áánélliihyée míamúnáajpidívú ípívyéévebe ímiá lluvváábé íjcyaaabe íñe muhdú meícyahíjcyané iwáájacu méhdi ídáátsóvéne máhallúvú Píívyéébeke píáábó ityáúmeíki. Aabée mewájjuri pájámeííbyedi ícúbahramé méímítyuháñe íábájívémeíki.

18 Téhdurée dííbyeke Naavéné mávárijchóneri ícúbáhrámeíñéllíi waajácuube muhdú tenehji meke dómácohíjcyáne. Aabe piivyété meke ténetu ipíaabóne.

3

Moitsée ehnííñevu Jetsóó ávyejúúne

1 Ehdu teéne, ámuúha táñahbému. Áánéllíi Píívyéébeéjté meíjcyame metsu ímíñeúvú meúráávye uwááboobe Jetsocríjtoke, dííbyeke meúráávyejíjcyánéjcu lluvváábé pañétúejpi íjcyáábeke.

2 Muuráhjáa Píívyéébe dííbyeke níwáávéne wákimyéí tsaímíyé níjkévaabe Moitséeúvukéhjáa díbye ihñéjtedívú níwáávemeke díbye tsaímíyé téhmehíjcyádu.

3 Áronáa ihdyu Moitséeúvú ehnííñevu avyėjúúllémeíbyé páneeré díbye ípívyéjtsónéllíi éhne múúne jaa méenuube téjá ehnííñevu ávyejúúllémeídyu.

4 Muurá míamúnaa jaa meenúhi. Áronáacáa ihdyu páneere Píívyéébere ípívyéjtsónéllíi éhnííñevu díbye avyėjúúhií.

5-6 Ehdu muurá Críjto Moitséeúvú ehnííñevu avyėjújtsámeíhi. Muuráhjáa dííbyeúvú Píívyéébeéjté jahdu néemeke ímí téhmehíjcyáhi. Ároobé dííbyé ícúve múnáajpíye. Áánetu ihdyu Ílli Críjto dííbyeéjté avyėjúúbe. Áábedítýúu muurá díbye Moitséeúvú meke úúballéhi. Aane ímíáané dííbyeéjté meíjcyame dííbyedívú mecátsípáávéne nihñéétsihvúré ímí dííbyeke meúráávyejáhchíi tsaímíyé meíjcyáahi.

Píívyéébeéjté tsaímíyé íjcyane

7 Muurá Píívyéébe waajácúháámitu dííbyé Apííchó túkevėjtsóneri dííbyé ihjýú uubálle múnáajpi néehíi:

Píívyéébe o íjcyaaabe ámuúhake o nééne melléébo.

8 Tsá múu oke táhjálletú éhnéé ámuúhá ihde múnááúvú íñeúbá píívyétúné íiñújiri íjcyácooca oke dáríívehíjcyádu.

9 Ehdúu téhulle íjcyame dáríívémeíhijcyá 40 píjcyá hajchótá diityémá méénúráítýúronéhjí o méénuhíjcyané ájtyumíjcooróme.

10 Aanée oke cáyobáávatétsoobe diityédítýú o néehíi: “Íjtsaméi tútávaavémé tsá ímíletú diityéké o túkévejtsóné illéébone.”

11 Ehdúu diityédívú o cáyobáávaténe ímíáánetúré o néé diityéké tsaímíyé o pícyooíñé o nehíjcyátsihvu dítye úújetéityúne.

Ehdúhjáa Píívyéébe waajácúháámitu dííbyé ihjýú uubálle múnáajpi néé dííbyé Apííchóré túkevėjtsóneri.

12 Ahdícyane tsáma téíibúwá meíjcyaco, ámuúha táñahbému. Ámuúhá íjtsaméi métútávaávedí diibyējuco ímíá Píívyéébe íjcyáábeke ámuha mecáhcújtsónetu ámuha memújtátuki.

13 Múu tsápítsócatsí teenējuco ícyooca meíjcyarááhorí meíjcyané hajchótá ímityúné ámuúhake ímújtátsótuki.

14 Muurá tujkénutújuco nihñéétsihvúré tsaímíyé Píívyéébedívú mecátsípáávéne dííbyeke meúráávyejáhchíi íñé ímíjyaú Críjtoma meíjcyáá íavyėjuri.

15 Áánéllíi máábájíívedí Píívyéébe íwaajácúháámitu íllu nééneé: Píívyéébe o íjcyaaabe ámuúhake o nééne melléébo. Tsá múu oke táhjálletú ámuúhá ihde múnááúvúu oke táhjállehíjcyádu.

16 ¿Acáa caatyé Píívyéébeke ímityú dáríívehíjcyáhi? Muuráhjáa Ejíhto múnáá hójtsí pañétú Moitséeúvú íjchívyetsómé Píívyéébeke ímityúné dáríívehíjcyáhi.

17 ¿Acáa caatyedí Píívyéébe icyááyóbáne ícúbahrá 40 pójcyá hajchóta? Diityéré muurá ímityú nájcaúvú úújetémé ííneubará píívyétúné iínújivu dsíjivehíjcyáhi.

18 ¿Acáa caatyéké neebe tsaímíyé diityéké ipícyooíñé iñéerótsihvu ditye úújetéityúne? Diityédityúré ehdu neebe ditye dííbyeke lléébohíjcyátúné déjúcotu.

19 Áhdújucóo muurá tsá ditye úújetétú díbyéé diityéké néhíjcyátsihvu ípyée icyáhcújtsótúnéllíhye.

4

1 Áhdure muurá icyooca mééma ijcyájúcooróné Píívyéébe meke néhíjcyáné tsaímíyé dííbyema maávyéjuutéiyóne. Áánéllí téííbúwá méíjcyaco téeneri mebañúmeítyu dityéhjáa báníúmeídyu.

2 Muuráhjáa diityéké iúwáábohíjcyádúré icyooca Píívyéébe méhdivu muhdú mepájtyetéíñé uwááboju bóhówátsohíjcyáhi. Aane muurá dityée íjcyadúré melléébójúcoorómé mecáhcújtsótúhajchíí tsá íínetú meke tene píáábóityúne.

3 Áánetu ihdyu ímíáané cáhcújtsómé tsaímíyé íjcyáá Píívyéébema. Muurá cáhcújtsótúmedítýú neébe:

Cáhcújtsótúmedítýú o cáyobáávaténe o néé mújyú ditye úújetéityúné diityéké tsaímíyé o pícyooíñé o nétsihvu.

Ehdúhjáa cáhcújtsótúmedítýú neebe ííñují ípívyéjtsóijyújuco pámeere míamúnaa ííne ímíjyaú dííbyema íjcyáíñé iñéijyu.

4 Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Páneere Píívyéébe íwákímyeí ínjkévátsihdyu 7 coojíwá úújetéjcoojí ílluréjuco wáyéeevéne.

5 Áhdure néene cáhcújtsótúmedítýu:

Tsá mújyú ditye úújetéityú diityéké tsaímíyé o pícyooíñé o nétsihvu.

6 Áronáa íjcyámé tsaate pajtyeté uwááboju icyáhcújtsóne ímí Píívyéébema íjcyame. Áánetúu tujkénú téené uwááboju illéébójúcooróné cáhcújtsótúme íllure báníúmeíhi.

7 Áánéllíhyée Píívyéébe meke íyaahóvú íajcúraáhorí Dabííúvuj téeveri íwaajácúháámitu nééhií:

Píívyéébe o íjcyabe amúhakye o néene melléébo. Tsá múu oke táhjálletúne.

Ehdúu Píívyéébe néé íwaajácúháámitu.

8 Aanée muurá méíhdé múnáaúvuke tsaímíyé ipícyooíñé iñéene Jotsoéeúvuj téeveri imyéenuca tsáhájucó Dabííúvuj téeveri mééma díbye íhjúváytyuróne.

9 Áánéllí muurá íjcyánéi méúmíwari tsaímíyé Píívyéébema méíjcyáíñé. Tsáhái mééma tene pánéévetú meké íajcuíñé díbye nééneé.

10 Muurá ihdyu dííbyema tsaímíyé méíjcyácooca ílluréjuco mewáyéééveíñé díbyéé panévaré ípívyéjtsóné nájcautu wáyéeevédu.

11 Áánéllí metsu tsaímíyé Píívyéébeke meúraávyé ímí dííbyema méíjcyá méíhdé múnáaúvúhjáa báníúmeídyú mebañúmeítyuki.

12 Muurá dííbyé íhju íhtsutúné íjcyánéllí páneere míamúnáa íííbúwá íjtsaméi bóhówajtsó éhne múúne nñtsúwari tsíeméné mewáhdahíroné pañe muhdíívané íjcyane maájtyumídu.

13 Dííbyeré páneere ípívyéjtsónéllí tsá ííná dííbyedítýú téévetúne. Páneere muurá waajácúbe. Áábé úmíwari méíjcyácooca páneere mééma ímíbájchóíbye muhdú méícyahíjcyáne.

Jetsóo páñétúejpi llúúvábé íjcyane

14 Áábé Hajchí muurá Jetsocríjtó páñétúejpi méhlluuvábé íhtsútuúbe. Aabe dííbyema íjcyabe máhallúvú píáábó táúmeíhíjcyáhi. Áánéllí metsu ímííñéúvú dííbyeke meúraávyeki.

15 Muurá meke ídaatsólléne píáábohíjcyaaabe mávaríjchojúúnevu metáhjátsámeítyuki. Muuráhjáa téhdure íjiri íjcyácooca ténéhjiri ícúbáhrámeíñéllíí waajácúube muhdú meícúbáhrámeíñe. Áronáacáa ihdyu tsá díbye ímityúné méénutúne.

16 Ahdícyane cáhawáá metsu dííbyedívú mecátsípáávéne Píívyéébeke píáábó metáúmeí méhdi ídáátsóvéne meke díbye ípíááboki.

5

1 Muurá mee míamúnáadítyú páñétúejte llúúvájte íjcyáímyeke meménuhíjcyámé ityújkevééllémeke dítye Píívyéébema tsaaté hallúvú íhjúváne dííbyeke íícúvéne iyámeke icyóvájtsó díityé ímityú íábájíívemeíki.

2 Áronáa llúúváabe íjcyároobe míamúnáajpi íjcyánéllíí waajácú muhdú mávaríjchó íjcyane. Áanéllíí tsaate ímíñeúvú wáájacutúmé mújtámeke píívyéteebe chooco íúwaabóne.

3 Aabe tujkénú íhyallúvú Píívyéébeke íícúvéne iyáabeke cóvajtso ímityú íábájíívemeíki. Áané boonétú tsíjtyé hallúvú méénuube díityé ímityú íábájíívemeíki.

4 Tsá tsaapi iye méménúmeítyuró llúúvábédívú. Píívyéébere ihdyu ityújkevééllémeke téénevu picyóó Aróóuvukéhjáa ípícyohdu.

5 Ahdúu Críjtoke Píívyéébere picyóó páñétúejpi llúúváabe díbye íjcyaki. Tsáháa iye díbye méménúmeítyúne. Áábédítýú muurá neebe íwaajácúháámitu: Uu Hájchíwu u íjcyáabeke uke ó ávyéjutsóhi.

6 Téhdure tsííñe neébe:

Uke ó picyóó níjkéváityúne íhtsútuube llúúváabe u íjcyá Mekitsedéé íjcyadu.

Ehdu Píívyéébe neé íwaajácúháámitu Críjtodítýu.

7 Aabée Críjto íjiri íjcyácooca Cááni Píívyéébema ávyetá íhnáhó kímóóveebéré íhjúvahíjcyá díbyeé dsíjívéíñetu díbye muhdú íñéhajchíí dííbyeke ípájtyetétso. Áronemáhjáa íhvéjtsámeíbyé muhdú díbye ímillédú dííbyema tene ípájtyeki. Áanéllíihyéhjáa Píívyéébe dííbyeke píaabóhi.

8 Aabée muurá dííbyé Hajchi íjcyaaabe páñetu ícúbáhrámeíñéllíí waajácú muhdú mecáhcujtsóne.

9 Ehdúhjáa ímiáábé íjcyánéllíí mepájtyetéíñe méénuube dííbyeke cáhcujtsómé muhdú íjcyáityúmeréjuco dííbyema íjcyaki.

10 Áanéllíihyéhjáa Píívyéébe dííbyeke picyóó íhtsútuube páñétúejpi llúúváabe díbye íjcyá Mekitsedéé íjcyadu.

Mecáhcujtsóné meíhvéjtsómé úmíwa ápíchó neéneé

11 Íjcyaróné téénetu mítyane ámuéhakye o úwáábóiyóne. Áronáa tsáhájuco ámuéhakye o úwáábóityú téeneri ámuha meíícúvehíjcyátúnéllíihye.

12 Tsáhájuco béjte ámuha meíjcyájúcóóturóne. Muurá ícyooca ámuha tsíjtyekéréjuco meúwáábóiyóne. Áronáa muhdú ííwane ámuéhakye túhuutúne píéénéréi tsííñe ó úwáábohíjcyá éhne múúne tsíímene majcho méénútutsi tsanééré mújpañe óóvedu.

13 Aane ehdu tsíímenédú neéme tsáhái ímíñeúvú wáájacutú muhdú ímiájíjtó meúráávyéiyóne.

14 Áánetu ihdyu kéemejte tsanééréjuco majcho méénudu neéme tsúuca waajácú ímityúnetu keená ímiááné íjcyane.

6

1-2 Áanéllíí metsu ímíñeúvú Píívyéébe úwááboju meúráávyé éhnííñevu ténejcu mewáájacuki. Tsá apááñeríyé meíhjúváváityuró Píívyéébema meímíbbávyé meíjtsaméí

mecápáyóóvéneri, dííbyeke mecáhcujsómé ímítunéhjí meméénúné déjúcotu mewágóóóvéiyóneri, metsójsótsámeíñeri, cahcújtso múnáá hallúvú méhójsine mepícyóóne dííbyeke piáábó metáuímeíñeri, medsíjívémé mebóhííñeri, díbye muhdú meícyahíjcyané mééma ímíbájchóíñeri. Éhdúneri tsá apááñeríyé tsúúca Críjtodítýú íjcyané uwááboju mewáájácúneri meíhjuúváítýuróne.

³ Aane óví meke piááboobe éhnííñevu tsíñehjí mewáájácuki.

⁴ Muurá dííbyé uwááboju tsúúca iwáájacúné ímí íjtsúcunúné úráávyémé pañe ijcyájucóóné dííbyé Apíícho.

⁵ Aame tsúúca waajácú dííbyé íhnáhoori béhjíréjuco ííñuji cápáyóóvécooca muhdú meíjcyaiñe.

⁶ Áronáa ihdyu téénetu ávyéta mújtá imyéénúhajchíí tsáhájucó dítye mújyú tsiíñe ímíbáávyéityúne. Ehdu dáríívémeímyé Píívyéébé Hájchikye múu tsiíñe dsíjívetsódú meenu míamúnáake dííbyedívú iúúhívatétsóneri.

⁷ Áanetu ihdyu ímiááné dííbyeke cáhcújtsómeke ímí íjtsúcunúúbé éhne múúne tsáápi bájtsó níjyaba pípájchóneri ímíwu ííñene díbye íjtsúcunúdu.

⁸ Áanetu éhne ímí ííñuji néérótsihdyu tsanééré bíva ííñedu ímítýú Píívyéébeke meúraávyéhajchíí cúújúwá pañévú meke waagóóííbye.

Tsaímíyé meíjcyaiñé meíjtsone

⁹ Ehdu íñe ámuúhakye ó nehíjcyáhi, ámuúha táñahbému. Áronáacáubá tsá ámuha tehdu meíjcyatúne. Muurá ó waajácú ímí tehdujuco ámuha meíjcyame mepájtyetéíñe.

¹⁰ Muurá Píívyéébe ímiáábé íjcyabe tsá ábájíívéityú tehdujuco ámuha mewákímyeíhíjcyáne. Áhdure tsá díbye ábájíívéityú tsijtye cahcújtso múnáake ámuha mewájýúne mepiáábóné raahóvú tsíñehjí ímiáánéré ámuha meméénuhíjcyáne.

¹¹ Ahdícyane ó imíllé ámuha óóchévetúme meítsóhíjcyané íñe imíjyaú meíjcyaiñé méúmíwari íjcyane ámuha tééneri mebañúmeítyuki.

¹² Méóóchévedí téénetu. Íhnáhóóróné pañe ímííñeúvú mécahcújtsó éjyuuúvúhjáa tsaate ímí icyáhcújtsóne díbyéé díityéké néhíjcyádú tsaímíyé dííbyema íjcyadu téhdure ámuha meíjcyaki.

¹³ Píívyéébéhjáa muurá íhtsútuube íjcyanéllí Aavaráaúvuke páñetu iiye néé ímiááné dííbyeke ipiááboíñe. Tsáháhjáa tsaatéj tééveri dííbyeke ipiááboíñé díbye néétune.

¹⁴ Íllúhjáa neebe dííbyeke: “Uke panévaturé mítyane ó piááboóhi. Áanéllí díjtsiménémúhaabe mítyane líyááteéhi.”

¹⁵ Ehdúhjáa muurá Píívyéébe Aavaráaúvuke néene icyáhcújtsóne óóchévétuube ítsóhíjcyanéllí ímiááné íñéhdújuco dííbyema díbye méénune.

¹⁶ Muurá tsáijyu tsaate ímiáánéré íñéécooca íehnííñevu íhtsútúube mémé dómajcó tsijtye icyáhcújtsoki. Ehdu dííbye mémé dómajcómé ‘óví oke muhdú méénuube o állíhajchííjyu’ íñéénema.

¹⁷ Ahdúhjáa ímiááné imyéénuíñe páñetu iiye Píívyéébe néé dítye icyáhcújtsoki. Aanéhjáa imíllebe díityéké iwáájácútsóné ávyeta íñéhdú imyéénuíñe íjtsaméí cápáyoácótuúbe.

¹⁸ Ahdícyane muurá tsúúca méwaajácú íhtsútuube íjcyabe muhdú íñéhdú mééma méénuíñe. Tsá díbye meke állíityúne. Áanéllí dííbyedívú metájpimye tsaímíyé meíjcyá ípyéé íñéhdú meke díbye ipájtyetétsoki.

¹⁹ Aane mewáájacúme tsaímíyé dííbyeke meúraavyémé ímí meíjcyá éhne múúne cúújúwami dóhíjvami íoovéjúcótumi íjcyadu. Áanéllí tsúúca ícyooca mépiivyété meeréjuco

Píívyéébema meíhjuváné muhdú páñétúejpi llúúváábe duurúvájá pañévú páñétúétsihvu dííbyema íhjuvahiíjcyádu.

²⁰ Ehdúu meeréjuco Píívyéébema meíhjuváíñé mééma Jetsóó ímíbajchóhi. Aabe páñétúejpi llúúváábe ijcyá Mekitsedée íjcyadu múijyú muhdú íjcyáítyuúbe.

7

Mekitsedée íjcyadu Jetsóó páñétúejpi llúúváábe íjcyane

¹ Dííbyéhjáa Mekitsedée Tsááre cóómí avyéjuube íjcyaaabe idyé llúúváábe páñétúejpíhjáa Píívyéébere pícyoóbe. Aabéhjáa tsáijyu cábuuvé Aavaráaúvúu íhtsútúróméhjike ávyéjuktéke ityáhjáétsihdyu méénucátsityu óómííbyedívu. Áábé hallúvúhjáa Píívyéébeke piáábó táúmeííbye.

² Áábekéhjáa Aavaráaúvú ajcú tsáneevu ípyée ityáhjáámé tsíeméné itsívánetu. Áábe mémé Mekitsedée ‘ímiá avyéjuúbe’ nééiyóne. Áánetu díbyée íjcyácóómi mémé Tsááre ‘íbúwají meíjcyane’ nééiyóne. Áánéllíi téhdure dííbye mémé ‘tsaímíyé meke pícyoóne avyéjuúbe’ nééiyóne.

³ Dííbyéhjáa Mekitsedée pevétsihdyúré bóhówaavénéllíi tsá mewáájácutú díbyée cááníma, tsííjuma, ííhdé múnáama, íjcyáhajchííjyu. Tsá mewáájácutú muhdúhjáa díbye ípívyeevéne. Áhdure tsá mewáájácutú díbyée dsííjívéhajchííjyu. Ahdúu muurá Píívyéébe Hajchi páñétúejpi llúúváábe múijyú muhdú íjcyáítyuube bóhówaavéhi.

⁴ Aane méwaajácú ímiáané Mekitsedée íhtsútuube íjcyane. Muuráhjáa méíhdé múnáajpi Aavaráaúvú íjcyároobe dííbyeke ajcú tsáneevu méénucátsiyíi íhtsutúmé íjcyáromeke ityáhjáámé tsíeménetu.

⁵ Muuráhjáa Moitséeúvuke Píívyéébe néé Revííúvúj tsíiménémúháábedítýú llúúvájte íjcyámeke imúnaa ítsíeménetu iácuhiíjcyaki. Ehdúu neebe Aavaráaúvúj tsíiménémúhaabe íjcyame ipiáábójcatsíki.

⁶ Muuráhjáa Mekitsedée Revííúvúj tsíiménémúhaabe íjcyátúróobeke Aavaráaúvú ajcú itsíeménetu tsáneevu. Áijyúu dííbye Aavaráaúvú hallúvú táúmeííbyé piáábó Píívyéébe panévátúrú dííbyeke ipiááboíñé nehíjcyáábé hallúvu.

⁷ Tsáháa Aavaráaúvú Mekitsedée hallúvú piáábó táúmeítyúne. Muuráhjáa Mekitsedée táúmeí dííbye hallúvu. Áánéllíi méwaajácú Aavaráaúvú ehniíñevu díbye íhtsútuube íjcyane. Muurá tsáápí hallúvú ímí díbye íjcyáíñé piáábó táúmeííbyé ehniíñevu avyéjúúllémeíhi.

⁸ Muurá llúúvájteke métsíeménetu maácuhiíjcyarómé dsííjiveéhi. Áánetúu Mekitsedée íhtsútuube llúúváábe íjcyáábedítýú Píívyéébe waajácuháámí néé díbye icyoocápi íjcyane.

⁹ Áánéllíi méwaajácú Aavaráaúvúhjáa Revííj tsíiménémúháábedítýú llúúvájte íjcyáímyemájucó ítsíeménetu Mekitsedéeke ájcune dityée ájcúiyódú ííivane dityéi íjcyátúrónááca.

¹⁰ Téijyúikyéhjáa tsáhái dííbyéj tsíiménémúhaabe Revíí tsíimávámeítyúne.

¹¹ Aanée Revííj tsíiménémúhaabe Aróodítýú llúúvájte íjcyame Píívyéébe taúhbaju meúráávyeneríyé mepájtyetéíñe ímíbajchoca muurá tsáhájucó Críjtoke Píívyéébe Mekitsedéejháa icyahíjcyádú íhtsútuube llúúváábedívú pícyoóítyuróne. Áronáacájháa ihdyu tsá díbye Aróóúvú íjcyadu néébeke pícyootúne. Tsíhdyuréjucóhjáa néébeke díbye pícyoóne.

¹²⁻¹⁴ Aabée Críjto Máavyéjuube tsá Revííúvú dohjíba múnáajpi íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu Jodáá dohjíba múnáajpiyé íjcyáróobeke Píívyéébe llúúváábedívú pícyoónéllíi

ítaúhbaju cápáyoové tsíhdyuréjuco. Áronáacáa tsá Móitséeúvú néétu tsaate diityé dohjíba múnáadítýú llúúvájte íjcyaiñe.

¹⁵ Áánetu méwaajácú Mekitsedééhjáa íjcyadu íhtsútuube llúúváábedívú Píívyéébe Críjtoke ipícyóónéllíi tsíhdyuréjuco itaúhbaju cápáyoácóne.

¹⁶ Tsáháa díbye llúúváábedívú mémévatú Revíi dohjíba múnáadítýúu tsaate llúúvájte íjcyaiñe némeíhijcyádú dííbyedítýú tene némeíñéllíihye. Muuráhjáa ihdyu memévaabe múijyú muhdú íjcyáítyuubéréjuco íhtsútuube íjcyaki.

¹⁷ Muurá Píívyéébe dííbyedítýú íwaajácúháámitu nééhií:

Uu íhtsútuube llúúváábe ú íjcyá Mekitsedéé íjcyadu múijyú muhdú u íjcyáítyuúbe. Ehdu Píívyéébe néé dííbyedítýu.

¹⁸⁻¹⁹ Muuráhjáa íhdééné taúhbaju Píívyéébe Moitséeúvuj tééveri méénune meúraávyerómé mepájtyetétyúrónéllíi tsíhdyuréjuco mééma díbye teene cápáyoácóne. Áánéllíihyée Críjtoj tééveri meke éhniíñevu píááboobe ímí dííbyema meíjcyaki.

²⁰⁻²¹ Muuráhjáa tsíjtyehji llúúvájte pevénéré memévahíjcyáhi. Áánetúu Críjtoke páñetu Píívyéébere meménú múijyú muhdú íjcyáítyúné llúuváábé díbye íjcyaki. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Píívyéébe ímiáánetúré nééhií: “Uke ó picyóó Mekitsedéé íjcyadu múijyú muhdú u íjcyáítyuube llúúváábe u íjcyaki.”

Tsáháhjáa múijyú ehdu tsíjtyedítýú díbye néétune.

²² Aabée Jetsóó mééma béhné pityájcoju meenú íhdééné taúhbajúu meúraávyehíjcyané ehniíñevu tsaímíyé Píívyéébema meíjcyaki.

²³ Muuráhjáa éjyuúvú mítyame llúúvájte íjcyame tsaapi dsíjívécooca tsijpi cápáyóóvehíjcyáhi.

²⁴ Áánetu ícyooca íhtsútuube Jetsóó múijyú muhdú íjcyáítyuube llúúváábe íjcyáábeke tsá múha cápáyóóvéityúne.

²⁵⁻²⁶ Aabe piivyété meke ipájtyetétsóné ímiáábé íjcyánéllíihye. Tsá díbye ímítyuube íjcyatúne. Áánéllíihyée tsá díbye múijyú ímityúné méénutúne. Aabée Cáání élleu níjkyejívú ípyééne ílluréjuco ávyéjuuténe. Aabe ícyooca dííbyedi tsúúrameímyé hallúvú Píívyéébeke píáábó táúmeíhijcyá muhdú íjcyáítyúmeréjuco tsaímíyé dííbyema íjcyaki.

²⁷ Tsáháa míamúnaa llúúvájte méénuhíjcyádú díbye méénutúne. Diityéhjáa muurá Píívyéébe úmíwávú tujkénú cóvátsohíjcyá iyáábeke ímítyú iábájíívemeíki. Áané boonétúhjáa botsíi tsíjtyé hallúvú méénuhíjcyámé diityé ímítyú téhdure iábájíívemeíki. Ahdúu tsá Jetsóó méénutúne. Muuráhjáa ihdyu tsáneere páñetu iiye pájámeííbyé dityée iyámeke cóvátsohíjcyádú íívane pámé hallúvuréjuco.

²⁸ Muuráhjáa éjyuúvú Píívyéébe Moitséeúvuke néhdújuco ditye míamúnaa ímityúmé íjcyáromedítýú méménuhíjcyané páñétúejte llúúvájte ditye íjcyaki. Áronáacáa ihdyu Píívyéébe íñéhdújuco Ílli íñé ímítyú méénútúúbeke pícyoone páñétúejpi llúúváábe díbye íjcyá múijyú cápáyóóvéityuubéréjuco.

8

Jetsóoj tééveri béhné pityájcoju íjcyane

¹ Aane íñe meíhijyúvahíjcyánetu éhniíñevu ímí méijtsúcunú páñétúejpi Críjto mélluuváábé íjcyane. Aabe ícyooca íjcyá Cáání Píívyéébe úníuri níjkyejiri.

² Aabe téhulle íjcyaja duurúvájá páñétú páñétúétsihdyu Cááníkye máhallúvú píáábó táúmeíhijcyáhi. Tsá míamúnaa méénújari díbye íjcyatúne. Píívyéébere méénújari dííbye.

³ Muuráhjáa míamúnáadítyú páñétúejte llúúvájte íjcyame Píívyéébé úmíwávú iyámeke cówátsohíjcyá tsíjtyé imítyuháñé iábájíívémeíki. Ahdúu Críjto páñétúejpi llúúváábe íjcyánéllii meenú míamúnáama. Áronáacáa tsá díbye díityée méénuhíjcyádú méénutúne. Muuráhjáa ihdyu iye pájámeíbyé páme imítyuháñéré íímíbájchoki.

⁴ Muuráhjáa ííñújiejpiyé íjcyaca tsá díbye llúúváábe íjcyáítyuró tsúúcajáa Moitséeúvuj tééveri Píívyéébe pícyóóné taúhbaju néhdújuco tsaate llúúvájte dííbyeke íícúvehíjcyámé íjcyánéllíihye.

⁵ Muuráhjáa díitye lluvájte Píívyéébeke íícúvehíjcyá páñétúeja duurúvaja níjkyéjiri íjcyajádú imyéénújá pañévu. Píívyéébéhjáa muurá Moitséeúvuke nééhií: “Ímíñeúvú tsáma méénuco éhnée ‘Tsinaií’ némeíhbaúvú páñétúeja náávevu uke o úújetsóné u ájtyumídu.” Ehdúhjáa Píívyéébe néé Moitséeúvuke.

⁶ Áronáa éhnííñevu ícyooca páñétúétsihyi Jetsóo llúúváábe íjcyaaabe máhallúvú Píívyéébeke píáábó táumeíhíjcyáhi. Dííbyej tééveríhjáa muurá Píívyéébe mééma béhné pityájcoju meenú tsaimíyé dííbyema meíjcyaki.

⁷ Tujkénúhjáa díbye méénúné pityájcoju néhdu meíjcyáneriyé mepájtyetecá tsáhájucó béhné pityájcoju díbye méénúítyuróne.

⁸ Tujkénúné pityájcojúu néhdu míamúnáa ícyahíjcyátúnéllíi béhné pityájcojúrjúco díbye méénune. Muurá íwaajácúháámitu neébe:

Béhné pityájcojúrjúco o méénuíñé tahñéjtema íjraéémuu, jodáámuu, íjcyámema.

⁹ Tsáhájucó o méénúityú díityé íhdé múnááúvukée Ejíhtó ííñújitu o íjchívyétsócooca díityémá o méénudu nééné pityájcoju. Dítyée tééné pityájcoju néhdu íjcyátúnéllíi díityéké múu íhvejsódú ó meenúhi. Ehdú o néé Píívyéébe o íjcyáábe.

¹⁰ Ahdícyane tsíhdyuréjuco nééné pityájcoju o méénuíñé íjraéémuma dítye ímíñeúvú tééné uwááboju íwáájácúne muhdú tene néhdu íjcyaki. Ájyju ímíááné tahñéjté íjcyámé Píívyéébe ó íjcyááhi.

¹¹ Téjyju tsáhájucó múha óhdivu wáájácútsójcatsíityú pámeere íhtsútúróméhjimáyé ícyátújtsíiméné oke wáájácúíñéllíihye.

¹² Áamedí o ídáátsóvéne ílluréjuco díityé imítyú o ábájííveíñe. Aane tsáhájucó mújyú o ítsáávéityúne.

¹³ Ehdúhjáa Píívyéébe béhné pityájcojúrjúco bóhówajtsóné íhdééné pityájcoju pañe meíjcyarómé mepájtyetéítyúrónéllíihye. Aane tsúúca mééma cápáyoovéhi.

9

Níjkyéjiri páñétúeja duurúvaja

¹ Teenée tujkénúné pityájcoju túkévétsohíjcyá ííñújiri íjcyané duurúvaja pañétú muhdú dííbyeke dítye íícúvehíjcyaki.

² Aanéhjáa teeja imyéénúcooca meenúme míhyóócu mójcohóócú ímichi tétsihvu Píívyéébeke íícúveki. Tujkénúétsíi méméhjáa ‘Ímíátsíi’. Átsihyíhjáa imíwu nééné peetéhcyú úníuri méétsáwá hallúrí pááa dííbyé íícúve.

³ Áané bóunáálléríhjáa íjcyaho wájýámuwávú wátájcámeítsíi mémé ‘Páñétúetsíi Ímíátsíi’. Átsihvúhjáa apáábyéré páñétúejpi llúúváábe Píívyéébema íhgyúvahíjcyáhi.

⁴ Átsihyíhjáa óórótu méénúmeíñé wáíjí téjji hallúvú dítye Píívyéébeke idyúúruváné imyéwu cúvaane cówátsohíjcyáíji. Áané úníuríhjáa cajóónaba imíwu téénere óórótu hálluú, pañee, méénúmeíba. Áhbá pañéhjáa Píívyéébe taúhbaju cáátúnúmeíñé newáyuwáácuu, Aróóuvú cuujúí béhjívái, ‘manáa’ némeíñe pááa óóróíhlló pañe íjcyanee, éhdune.

⁵ Áhba hallúríhjáa níjkyéji múnáajtétsí níjcyota 'tétsihyi Píívyéébe íjcyane' nééiyóne. Áámútsí nuwáacyúhjáa wállúríjúcunúné lliñéwú pañétúejpi llúúváabe iyáábé tujpácyó pícyohíjcyá miamúnáá imítýú íábájíwémeiki. Aane óví éhdunéré téeneri méihjyúváhi.

⁶ Ehdúhjáa duurúvaja imyéénúja pañéwú paíjyuvaré llúúvájte tujkénúéhó pañéwú iúcaávéne Píívyéébeke íícúvehíjcyáhi.

⁷ Áánetúhjáa pañétúétsihvu tsané pijcyábá lliñe tsáijyuré pañétúejpi llúúváábere úcaávehíjcyá iyáábé tujpácyoma ímítýuu, tsíjtyé imítýuu, íjcyane íábájíwémeiki.

⁸ Ehdúu méenuhíjcyámé pamévaréi Píívyéébema méihjyúvaíñé ímíbaávyétúné hajchóta. Aane méwaajácú Píívyéébe Apííchó túkevétjtsori.

⁹ Muuráhjáa ihdyu Críjto mééma méénúíñe náávé iyámeke icyóvájtsóneri panévaríyé Píívyéébeke íícúvehíjcyáme. Áronáacáhjáa tsá ditye teene imyéénúneri ímíbaávyéítyuróne.

¹⁰ Muuráhjáa panévaré majchóháñé, dooháñé, adóháñé, téibúwáre méenuhíjcyámé Píívyéébe díityéké néhdújuco. Áhdurée íjpi ityútáváávécoca nítýámehíjcyámé ímíbaávyeki. Éhdúu méenuhíjcyámé imyéénuhíjcyádú Píívyéébe téené taúhbaju Críjtoj tééveri icyápáyoácótúné hajchótá ímí díityéké íjtsúcunúki.

¹¹ Aabée Críjto bóhówááveebe ícyooca pañétúejpi llúúváabe íjcyá tsaímíyé meíjcyaiñé mééma méénúbe. Aabe ícyooca miamúnáa méénútuja tsaímíyé Píívyéébere méénúné duurúváj pañétú máhallúvú píáábó táúmeíhíjcyáhi.

¹² Tééja pañéwúu úcaáveebe pañétúétsihvu. Ároobée tsá llúúvájtee méenuhíjcyádú ténevá pijcyábádú ócájíwuu, cáávaraa, íjcyámeke idsíjívétsómé tujpácyoma úcaávetú téeneri Píívyéébeke íícúveki. Muuráhjáa ihdyu pañetu ítyujpácyóré waagóoobe tsáijyuré páme hallúvuréjuco téeneri mepájtyeteki.

¹³ Muuráhjáa éjyúúvú ímítýúúvémeke ócájimuu, cáávarámuu, íjcyámé tujpácyori wáchíyáhcuhíjcyámé ditye ímíjpyeteki. Téhduréhjáa ócájiméewáwúuke icyóvájtsóné ballíjyú iúúrúnúneri wáchíyáhcuhíjcyámé ditye íjpi ímíbaávyeki. Áronáacáhjáa tsá díityé imítýú ímíbaávyehíjcyatúne.

¹⁴ Áánetúu ihdyu Críjto ítyujpácyori meke ímíjpyetétsó méimítýutu. Píívyéébe Apííchóo múijyú muhdú íjcyáityúné dííbyeke píáábóneri pájámeííbyé mewájyuri íñé imítýú méénútúroóbe. Áánéllí dííbye tujpácyó tsúuca meke ímíjpyetétsó ímítýúnéhjitu tsaímíyējuco Píívyéébeke meíícúvéébema meíjcyame mewágóóóvétuki.

¹⁵ Dííbyée muurá Jetsocríjtó tsáá béhne pityájcojuréjuco mééma imyéénuki. Muuráhjáa tujkénú Píívyéébe méénúné pityájcojú pañe íjcyámé imítýuháñe téhdure tsúuca ímíbaavyé díbye dsíjíveneri. Áánéllí ícyooca pámeere Píívyéébe tsúuca meke újcume tsaímíyējuco dííbyema meíjcyaiñé díbyée néhduú.

¹⁶ Muurá múúne medsíjívétúné ihde mécaatúnú métsíeméné caatyé újcuíñe úúbálléné waajácuháámi. Aane medsíjívécoca botsíi ujcúme téene.

¹⁷ Áánetu méi medsíjívétúné hajchótá tsá múha dómájcóityuró téené waajácuháámí mecáatúnúrónáaaca.

¹⁸ Ahdúhjáa ííwane Jetsocríjtói dsíjívétúné hajchótá Píívyéébe íhdé múnááúvuma tujkénúené pityájcoju méénune néhdújuco ditye dííbyeke íícúvehíjcyáné iyámeke illííhyánúme tujpácyori.

¹⁹ Téijyúhjáa Moitséeúvú Píívyéébe taúhbajúúné úúbállehíjcyáhi. Átsihdyúhjáa obééjámú íhjíné tújpáíhdsiúvú néene úméhéí níjcautu ipícyoone ócájíwuúmuke, cáávaráwuúmuke, idsíjívétsómé tujpácyó nújpácyotu icyátáhbóné pañéwú iééníyóneri wáchíyáhcube teene taúhbaju íjcyáné waajácuháámi. Téhduréhjáa miamúnáake wáchíyáhcube.

20 Áánemáhjáa neebe diityéke: “Ámúhakye íñe tújpácyori ó wáchíyahcú muhdú meíjcyáiñe pítájcoju Píívyéébe mééma méénúné uubálle.”

21 Áhduréhjáa duurúvaja wáchíyahcuube páneere tééjá pañe íjcyánéhjimájuco.

22 Muuráhjáa teene Píívyéébé taúhbaju néé páneere tútávaavéné tújpácyoriyé ímíbájchómeíhíjcyáiñe. Áánéllí tsá míamúnáá imítjuháñe pevénéré ímíbaávyéityuróne.

Críjto mewájyuri pájámeíñe

23 Ehdúhjáa iyámeke idsíjívetsómé tujpácyori duurúvaja ímíbáchohíjcyámé tééjá pañévú iúcaávehíjcyaya Jetsocríjtó mééma ítyujpácyori méimítýú ímíbájchómé dííbyema páñétúétsihvu meúújetéíñe nááve.

24 Tsáháa díbye úcaávetú míamúnáa méénúné duurúvájá pañévú méimítýú ímíbájchoki. Muuráhjáa ihdyu páñétúeja níjkyéjiri íjcyájá pañévúré úcaáveebe máhallúvú Píívyéébema íhgyúvaki.

25 Áronáacáa tsá díbye míamúnáajpi llúúváabe méénuhíjcyádú ténevá pijcyábádú iyámé tujpácyoma páñétúétsihvu úcaávehíjcyatú míamúnáá hallúvú Píívyéébema íhgyúvaki.

26 Muuráhjáa díbye méénuhíjcyádú imyéénuca ííñujíi ípívyéévetsihdyu múhdújyúvájúcooyó díbye méimítýú hallúvú dsíjívéne. Áronáacáa iéévé úújetétsihvu íbóhówáavéne tsáneere pájámeííbyé pámé hallúvuréjucu.

27 Téhdure mee míamúnáa tsáneere medsíjívémema Píívyéébe muhdú meícyahíjcyáné ímíbájchoóhi.

28 Muuráhjáa Críjto tsáijyuré pájámeí pámé imítjuháñéré ímíbájchoki. Aabe tsiíñe it-sáacooca tsáhájucu téénevu tsááityúne. Tsáíibye tsaímíyé dííbyeke téhmehíjcyámeke itsájtyeki.

10

1 Muuráhjáa Moitséeúvuj téeveri Píívyéébe ájcúné taúhbaju Jetsocríjtó mééma méénúíñe náávéré. Áánéllíhyéé ténevá pijcyábádú iyámeke illííhyánúmedi Píívyéébeke díbye íícúvehíjcyarónáa tsá díbye ímíbaávyehíjcyatúne.

2 Muuráhjáa tehdu tsáneere imyéénúneri tsúúca ímíbaávyeca tsáhájucu tsiíñe díbye tehdu méénuhíjcyáítyuróne. Áacáa diityé hallúrí tsáhájucu íná íjcyáítyuróne.

3 Áronáacáhjáa ténevá pijcyábádú íhyallúvú iyámeke idsíjívétsohíjcyánéllíi waajácuhíjcyámé ímityúmé íjcyane.

4 Áronáa tsá ócájimuu, cáavarámuu, íjcyámé tujpácyó méimítýú ímíbájchóítyuróne.

5 Muuráhjáa Críjto ííñujívú itsáacooca néé Píívyéébeke:

Míamúnáa ímítýú hallúvú iyámeke illííhyánúmedi uke íícúveróné diityéké tsá ímíbaávyétsotúne. Áánéllí íñe oke míamúnáájpídívú ú ípívyéévetsó o dsíjívéneri botsíi diityéké o ímíbájchoki.

6 Muurá ímítjuháñe ímíbaávyéro díbye iyámeke cóvátsohíjcyaróné tsá diityéké píáábotúne.

7 Áánéllíi uke o nééhií: “Áánu oo, Tápiivyéébej. Óvíi muhdú óhdityu díwaajácúháámitu tene cáátuvádú u ímillédú ó íjcyáhi.”

Ehdúhjáa Críjto néé Píívyéébeke ííñujívú itsáacoóca.

8 Tujkénúhjáa neebe míamúnáa Píívyéébé taúhbaju néhdújúcooro iyámedi dííbyeke íícúveróné diityéké ímíbaávyétsotúne. Áhduréhjáa neebe tsíñéhjiri díbye íícúveróné diityéké ímíbaávyétsotúne.

9 Áané boonétúhjáa tsiíñe neébe: “Áánu oo, Tápiivyéébej. Óvíi muhdú u ímillédú ó íjcyáhi.” Ehdúhjáa Jetsocríjtó íñéene íhdééné pítájcoju tsíhdyuréjucu cápáyoácóne.

¹⁰ Aabée Píívyéébe ímillédújuco mewájuryi tsáneere pájámeíñe páme hallúvuréjuco. Ehdúu dibye dsíjívéneje téeveri Píívyéébe méimítyuháñe tsúuca ímbájchóné tsá máhallúrí íjcyájúcootúne.

¹¹ Áánetúu éjyúuvú íhdéene taúhbaju néhdújuco llúuvájte pájyuvaré Píívyéébeke iyámedi íícúvehíjcyáne. Áronée tsá mújyú míamúnáá ímítyuháñe ímbájchóityuróne.

¹² Áánéllíhyéhjáa Jetsocríjtó mewájuryi tsáneere ídsíjívéné boone Cáani Píívyéébe úniúvú ávyéjuutéhi.

¹³ Aabe tétsihdyu téhmehíjcyá Píívyéébe dííbyema ímunáake táhjaíñe.

¹⁴ Muuráhjáa tsáneere dsíjívéebe pámeere dííbyeke mecáhcujtsómé téeneje téeveri Píívyéébema meímíbaávyeki.

¹⁵ Aanéhjáa éhniíñevu Píívyéébe Íapííchoj téeveri méhdivu bóhówájtsoobe nééhií:

¹⁶ Ícyooca tsíhdyuréjuco néene pityájcoju diityémá o méenuíñe ditye ímíñeúvú téene uwááboju iwáájácúne ímiáané ímílléne muhdú tene néhdu íjcyaki.

¹⁷ Áhdure tsiiñe neébe:

Diityé ímítyuháñe o ábájívéné tsáhájuco mújyú o ítsáávéityúne.

Ehdu muurá Píívyéébe méhdivu bóhówajtsó Íapííchoj téeveri.

¹⁸ Áánéllí tsáhájuco dííbyeke méimítyú hallúvú tsíeménéhjiri meíícúvéityú tsúúcajáa méema dibye teene ímbájchóné ábájívécúóónéllíhye.

Tsaímíyé Píívyéébema meíjcyáne

¹⁹ Ámuúha táñahbému, ícyooca tsúuca mépiivyété pamévare Píívyéébema meíhjuváné íínerí núhnévetúme Jetsocríjtó dsíjívéneje téeveri.

²⁰ Teenée neéiyóné dibye dsíjívéné tujkéveri duurúvájá pañétú tsátsii pañétúétsíí watájco wájamuwa dóchéreevé wajítahnécú. Ehdúu méema ímbájchoobe íícúbáhrámeíñeri téeneje téeveri Píívyéébema ímí meíjcyaki.

²¹ Aabe Jetsóo pañétúejpi méhlluuváábé Píívyéébeéjte meíjcyámé avyéjuube íhtsútuúbe.

²² Áánéllí metsu ímiááméré meíjcyáne ímíñeúvú dííbyeke mecáhcújtso tsaímíyé Píívyéébema meíjcyaki. Muuráhjáa tsúuca páneere méimítyuháñe méema ímbájchoobe ídsíjíveneri. Ehdúu meke ímbájchoobe Píívyéébe Apííchoj téeveri.

²³ Áhdícyane óvíí ímíñeúvú méúraavyé tsaímíyé Píívyéébema meíjcyaiñe méema dibye méenujito. Muurá Píívyéébe páneere méenuu muhdú íñéhjcyádu.

²⁴ Áánéllí metsu keená ímiáané íjcyaneréjuco meméénuhíjcyaki. Métsu ímiáané mewájyújcatsíñe panévaturé mepíáábójcatsíki.

²⁵ Tsá tsaate méhdityu ícyahíjcyádú píhcyáávevu tsáátuméréjuco meíjcyáítyuróne. Métsu metsápítsójcatsíñe pájyuvaré mepíhcyáávehíjcyaki. Muurá méwajácú lléváhréjuco tsiiñe Máavyéjuube Jetsocríjtó tsááiñe.

²⁶ Muurá tsúuca ímiájíjtó meúraavyéjúcooromé meímilléduré ímityúne meméénuhíjcyámé tsá múhdutú meímíbaávyéityuróne.

²⁷ Tehdu néemeke Píívyéébe waagóó dííbyeke icyáhcujsóné ímíllétúmeke íícúbáhráíñe cuujúwá ávyetá íhnáhó péétécunúwá pañévu.

²⁸ Muuráhjáa éjyúuvú Moitséeúvuj téeveri dibye ájcúné taúhbaju néhdu tsaate ícyahíjcyátúme hallúvú míityétsíuba, pápíhchúúmeváuba, úúbálléhajchíí tsúuca dsíjívétsohíjcyámé ídaátsóvetúme.

²⁹ Aanéjííva awáá muurá éhniíñevu ícúbáhrámeímye Íllí mewájuryi ítyujpácýó wáágoóné icyáhcútsótúne dííbyé Apíícho meke píáábóneri úúhívatéhíjcyáme.

³⁰ Muurá Píívyéébe néehíi: “Ooréi ó ícúbáhraá ámúhá hallútú ímityúné ámúhakye méénúmeke.” Téhdure tsiíne neébe: “Tahñéjteke ímityúné méénúmema teene ó ímíbájchoóhi.”

³¹ Muurá ápíchó teene Píívyéébe mééma ímíbájchoííne.

³² Áánéllii máábájíívedí muhdúhjáa Críjtoke ámuha mecáhcújtsótujkénúcooca ámuha meícúbáhrámeíyonéhjí maáábúcuhiíjcyáne.

³³ Muuráhjáa ámúhadi tsaatédí tsijtye nehniwu iúúhívaténe míamúnááj pínévu ícúbábrahíjcyáhi. Áhdurée tsíjtyeke ditye méénúneri ámuha méídáátsóvehíjcyáhi.

³⁴ Dityée cúvéhoojánúmedi ámuha méídáátsóvehíjcyáhi. Ámúhá tsíeménée ditye dójtúcúrónáa illure ámuha méimíjyuhíjcyá níjkyéjiri ímíátsíi ííne ímíjyaú múijyú níjkéváityúné ámuha meíjcyáiíne mewáájácúnema.

³⁵ Áánéllii Críjtoke ámuha mecáhcújtsónetu méíhvetédííne. Muurá dííbyeke ámuha mecáhcujtsóné ímí ámúhama níjkévaáhi.

³⁶ Áánéllii múu ícúbáhrámeíyonéhjí panévare íáábúcúne Píívyéébe ímillédú íjcyá meke díbye néhíjcyádú tsaímíyējuco dííbyema ámuha meíjcyaki.

³⁷ Muurá dííbye waajácúháámitu Críjtodítýú nééneé:
Lléváhrējuco díbye tsiíne tsááiíne.

³⁸ Áhdícyane dííbyeke cáhcújtsómeke ímí tehdujuco o íjtsúcunúme pájtyéteéhi. Áánetu dííbyeke cáhcujtsójúcoorómé tsiíne ímítyúnejcúvú óómímyeke tsá ímí o íjtsúcunúityúne. Ehdú néene Píívyéébe waajácúháámitu.

³⁹ Áánéllii tsá tsiíne ímítyúnejcúvú meóómíjyúcóóityú tsaate ímíááné cáhcújtsótúme wágóóóveímyé méénuhíjcyádu. Muurá ihdyu ímíááné dííbyeke mecáhcujtsómé mépájtyéteéhi.

11

Cahcújtsó

¹ Muurá ímíááné Píívyéébeke mecáhcujtsómé méwaajácú muhdú íñéhdú mééma díbye méénúííne teenéi maájtyúmitúrónáaaca.

² Tehdúhjáa méíhdé múnáaúvudítýú tsaate ímí dííbyeke cáhcújtsómeke ímí íjtsúcunúúbe.

³ Áhdú muurá ííne páneere múhdúné tsíeménéhjáa díbye meíítenáa ípívyéjtsóturóné mecáhcujtsó ímíááné díbye ípívyéjtsóné pevétsihdyúré illure íhíjyúváneeri.

⁴ Abééhjáa muurá ímí Píívyéébeke icyáhcújtsónéllii íñahbe Caíí ehniíínevu tsaímíyé dííbyeke ícúvehíjcyáhi. Aanéhjáa ímí Píívyéébe íjtsúcunúne dííbyeke dilló ímíáábedi. Ehdúhjáa ímí Abéé cáhcújtsónéllii icyoocápi dííbyeke méítsáávehíjcyá tehdu mecáhcújtsómeke Píívyéébe téhdure ímí íjtsúcunúki.

⁵ Áhduréhjáa Enóó ímí cáhcújtsónéllii dsíjívétúúbekéré díbye újcúúbeke tsáhájuco múha ájtyúmitúne. Áábedítýú Píívyéébe néé ímíhyeváa díbye icyahíjcyáné díbye ímillédu.

⁶ Tsá muurá Píívyéébe ímí íjtsúcunútú dííbyeke cáhcújtsótúmeke. Áánéllii ihdyu dííbyema tsaímíyé menáhbévájcatsííne meímílléhajchíí mecáhcujtsó ímíááné díbye íjcyane. Áijyu meke píááboobe dííbyedi metsúúrámeímyeke.

⁷ Téhduréhjáa Noéé ímí cáhcujtsóhi. Áánélliihyéhjáa Píívyéébe nújpacyo icyáájávétsoííne dííbyeke néene cáhcújtsóobe tsáijyúubaréi tehdiíivane ájtyúmitúroóbe. Áánemáhjáa míínécoba méénuube téémiri íítsíímema ipájtyeteki. Ehdúhjáa icyáhcujtsódú íjcyaaabe pájtyeténáa tsijtye míamúnáa ícúbáhrámeíhi. Áábekéhjáa ímí Píívyéébe íjtsúcunú díbye ímí dííbyeke cáhcújtsónéllííhye.

8 Téhduréhjáa Aavaráá ímí cáhcujtsóhi. Muuráhjáa Píívyéébe kiá dííbyé iíñújí íjcyáíhullévú dííbyeke wállóónéllí iwáájácútúróhullévú peebe dííbyeke icyáhcújtsónema.

9 Aabéhjáa úújeté Píívyéébe dííbyeke iñéhdújuco ájcúné iíñújivu. Áronáacáhjáa ihdyu tétsii ícyahíjcyaaabe éhne múúne ullé múnaa íjcyadu nújuwááneríye. Téhduréhjáa Itsáamútsí ílli Jacóóboma nújuwááneríyé ícyahíjcyá tééné pityájcójú pañéré íjcyánéllííhye.

10 Ehdúhjáa Aavaráá ícyahíjcyaaabe ítsohíjcyá múijyú muhdú íjcyáityucóómí páñetu Píívyéébere méénúcoomívú iúújetéíne.

11 Téhduréhjáa mewa Tsáára ímí icyáhcújtsónéllí tsíímavá ajchíba íjcyalle kéémelléjuco íjcyárolle. Muuráhjáa ihdyu Píívyéébe ímiááné dille tsíímavaiñé néene icyáhcújtsónéllí tsíímavalle.

12 Ehdúhjáa ávyeta kéémemútsíjyuco íjcyáromútsí tsáápiwúuke tsíímaváábedityú mítyane míamúnaa lílyaaté mícúruma néwayúhá íjcyadu eevératu.

13 Aaméhjáa pámeere dsíjivé Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyame Píívyéébé diityéké nénehji ájtyúmitúmere. Áronáacáhjáa ihdyu cáhcujtsómé ímiááné diityéké iñéhiycyádú díbye diityémá méenuíñé díbyéi méénútúrónáaaca. Aaméhjáa nehíjcyá iíñújiri ullé múnaare íjcyane.

14 Ehdúhjáa ditye néenetu méwaajácú tsíji iíñuji ditye ítsohíjcyané tééjiri botsíi íñé imíjyaú íjcyáíji.

15 Muuráhjáa tsáháturo muhdú tene néétu tsííne ditye iíñújí ítsáávéne óómíyóne.

16 Áronáacáhjáa ihdyu ávyeta imíllémé éhniíñevu ímí ditye íjcyáiñé iíñújí Píívyéébe níjkyejívú diityémá méenuji íajtyumíne. Áanéllíhyéhjáa tsá Píívyéébe núcójpítsó íjtsúcunútú diityé Piívyéébé íjcyane.

17-18 Tsáijyúhjáa muurá Aavaráake ílli Itsáadityú neébe: “Daachi Itsáadityú lílyaatémé íjcyáa páñétúejte díjtsíiménémúhaábe.” Ehdúhjáa Píívyéébe iñééroóbedi Aavaráake waajácullé díbye idsíjívétsóne icyóvájtsóóbedi dííbyeke iícúveki. Ahdújucóhjáa díbye méénújúcooróné dííbyeke ímiááné icyáhcújtsónéllííhye.

19 Ímiáánée cáhcújtsoobe Píívyéébe íhtsútuube dsíjívémeke tsííne bóhiítsóne. Áanéllíhyéhjáa íjtsúcunúúbé tsúúca íllíkye díbye lííhyánúúbeke Píívyéébe tsííne bóhiítsoúvúdu.

20 Áhduréhjáa Itsáá cáhcujtsó íllímutsi Jacóóboo, Etsaóoo, íjcyámútsí hallúvú piáábó Píívyéébeke díbye táúmeídyú diityétsikye díbye piááboíñe.

21 Áhduréhjáa Jacóóbó cáhcujtsó íáachimútsí Jotséé hájchimútsí hallúvú piáábó díbye táúmeídyú Píívyéébe piááboíñe. Aabéhjáa ídátsó dsíjiveríjyuco íjcyaaabe icyuujúityu icyátóroóvéne Píívyéébeke duurúvahíjcyáhi.

22 Áhduréhjáa diíbye íaachi Jotséé ímí icyáhcújtsónéllí idsíjívéíñé ihde néé ihyájkímú íjraémuke Píívyéébe diityéké íjchívyétsoíñé Ejíhto múnáa hójtsí pañétu. Téhduréhjáa neebe diityéké ditye tétsihdyu ípyéecooca dííbyé bajcúné tééné iíñújivu iúújeíñútuki.

23 Áhduréhjáa Moitsééj caanímútsí ímí Píívyéébeke icyáhcújtsónéllí tsá íllityétú tééné iíñújí avyéjuube diityéj tsíímé wapímúj tsííméwuúmudívú dsíjívétsótsóneri. Aamútsíhjáa diíbye Moitséé ímíwu néébéwúuke itsíímaváábeke páátanú pápihchúú nuhbává hajchóta.

24 Aabéhjáa íkyéémévéne téhdure ímí Píívyéébeke icyáhcújtsónéllí tsá ímíllétú teene Ejíhto avyéjuúbé ajyúwá hájchidi idíllómeíñé diityémá ímí íjcyáíyónáaaca.

25 Imílleebéhjáa ihdyu imúnaa íjraémú Píívyéébeéjté íjcyame ídátsó ícúbáhrámeíhíjcyáromemáyé íjcyane. Tsáháhjáa díbye ímíllétú íñe iíñújíene ímityúné múhajchótá dííbyeke ímíjyúúvétsóíñeríjiva íjcyáíyóne.

26 Waajácuubéhjáa imúnáama íjcyabe íícúbáhrámeíyónáa nihñéetsihvúré Críjtoma tsaimiyéjucu íjcyaiñé Ejíhtó iñújí avyéjuri ímí íjcyáíyóné ehnííñevu.

27 Aabéhjáa Píívyéébeke íáptyúmitúróóbeke ímí icyáhcújtsóóbedívú icyátsípáávéne ijchívyé téené iñújí avyéjuube dííbyedívú cáyobáávatéróneri ílityétuubére.

28 Aanéhjáa ímiáané icyáhcújtsónéllí ihyájkímuke neebe ditye obééjámuke illííhyánúmé tujpácyori ihjyáháñé llehówáané iwáchíyáhcú níjkyéji múnáájpikye Píívyéébe wálooobe Ejíhtó múnáaj tsíímé amíajtéké dsíjívétsoíñetu diityéj tsíímé ipájtyeteki.

29 Aaméhjáa idyé ímí icyáhcújtsónéllí tsaimíyé Tújpáñe Móóá pajtyé nújpacyo dówáávéjítori. Áame déjutúhjáa diitye Ejíhtó múnáa péérómé hallúvú nújpacyo wátáhaavémé májcanúhi.

30 Áhduréhjáa ímí icyáhcújtsónéllí Píívyéébe néhdújuco ditye Jericóó hallúrí pápajtsi péhíjcyánéj piínévú 7 coojívatu técoomí mójco cáhvyabáne.

31 Áhduréhjáa Raáá nahtsíwamééwá íjcyárolle ímí icyáhcújtsónéllí tsaate diityédítýú técoomí wáájavu péémeke tsaimíyé ihjyávú waatsúcúpejtsóhi. Áánéllíihyéhjáa muurá técoomí múnáa icyáhcújtsótúné níjcaúvú úújetémé dsíjívémedítýú pájtyetélle.

32 Áánetu íjcyarómé tsijtye téhduréhjáa ímí Píívyéébeke cáhcújtsómedítýú o úúbálléiyómé Jedeóoo, Baráaa, Tsajtsóoo, Jetéee, Dabíii, Tsamoéee, íjcyame. Áhduréhjáa tsijtye Píívyéébe ihjyú uubálle múnáa ímí cáhcujtsóhi.

33 Ehdúhjáa ímí Píívyéébeke ditye cáhcújtsónéllí panévatúré dibye píaabómé tsaate tsijtye múnáa iñújíiné caavácuhiíjcyáhi. Aaméhjáa tsaimíyé túkévétsócatsíhijcyáhi. Tsáijyúhjáa tsaatéké bájú oohímyé dóóíyómeke pájtyetétsoóbe.

34 Áánetúhjáa tsaatéké cúújúwá pañévú ditye wájójcórómeke pájtyetétsoóbe. Tsaatéhjáa pátyetéhijcyá níitsúmuri ditye llííhyánúíyónetu. Áhduréhjáa íhnáhoóturómé ímunáake táhjáhijcyá dííbyere Píívyéébe píáábóneri.

35 Áhduréhjáa tsaate walléémú ímí dííbyeke cáhcújtsónéllí íitsiime dsíjíverómé tsiíñe bóhíhijcyáhi. Áánetúhjáa tsijtye Píívyéébeke icyáhcujtsóné íhvéjtsótúné hallútú íícúbáhrámeke dsíjívétsohíjcyáme. Ehdúhjáa wájýúmeítyúméré dsíjívehíjcyá dsíjíverómé Píívyéébema ímí íjcyaiñé icyáhcújtsónéllíihye.

36 Áhduréhjáa tsijtyeke téené hallútú íícúbáhrámeke úwáñehííñeri ichíjchúmeke cuvéhoojánuhíjcyáme.

37 Tsaatékehjáa dsíjívétsohíjcyámé néwayúúnevu íáámúneri. Tsijtyekéhjáa tsahdúnéhjí wáchérécohíjcyáme. Áánetúhjáa tsijtyeke ditye cáhcújtsónetu ibóijcyúróne dsíjívétsohíjcyámé níitsúmuri. Áánetúhjáa tsaate ídátso ínéúbamá íjcyatúmé úlleméré pehíjcyá obééjámúu, cáávarámúu, íjcyámé miihénevu ibíjívánéhjima ícúbáhrámeímyére.

38 Ehdúhjáa ídátso ínéúbará píívyétúné iñújiri, cáméhbaúneri, pevétshíjiri, páhejúji pañe cúwaméré pehíjcyá Píívyéébeke cáhcújtsótúné diityéké cáávájúcoótúnetu.

39 Ehdúhjáa mítyame ímí Píívyéébeke cáhcújtsómeke ímí tehdújuco dibye íjtsúcunúróme tsáhái újcutú diityéké íájcuíñé dibye nééneé.

40 Muurá imíllebe tsáijyúi meke téénevu íájcune tsaimíyé dííbyema meíjcyaki.

12

Jetsóópe ícyahíjcyádú meíjcyáíyóne

¹ Aane tsúúca méwaajácu méíhdé múnáaúvúhjáa íhnáhoóroné pañe tsaimíyé Píívyéébeke úráavyehíjcyáne. Ahdu metsu panévaré meke mújtátsóíyonéhjí meíhvéjtsóne tsaimíyé óóchévetúmeré dííbye meúráavyeki.

² Muuráhjáa tsúúca Jetsóó mééma ímíabajchó tsaímíyé dííbyema meijcyáiñé núcójpítsó páwachékevu idsíjíveneri. Áronée muurá tsá dibye núcojpilletú bóónétu ííne imíjyaú Píívyéébema iávyéjuutéíñe iwáájácúnema. Áábeke ihdyu metsu ímíñeúvú mecáhcújtsóne díbyée ícyahíjcyádú meijcyaki.

³ Cáhawáá méijtsúcunu muhdúhjáa dibye míamúnáake iwájyúne ímítyúmé hójtsí pañévú íhvéjtsámeíbyedi ditye ícúbahráne. Aane múu ítsáávéne íhvéjtsotúmé tsaímíyé dííbyeke úraavyéhi.

⁴ Tsáhái muurá ámuha ímítyúnéhjiri meícúbáhrámeíñe medsíjivetúne.

⁵ ¿A tsá ámuha meítsáávetú muhdú Píívyéébe ítsíime meijcyámeke úwaabóne? Muurá íwaajácúháámitu neébe:

Tsá múu, Lli, múhdurá íjtsúcunútú Díavyéjuube o íjcyabe uke o túkëvejtsóne.

⁶ Muurá áátsíime íjcyámeke íhnáhó ó úwaabó diityéké o wájyúnema. Ehdu muurá Píívyéébe néehíí.

⁷ Ahdícyane ovíi ímiááméré meijcyáne máaabúcu híjcyá éhne múúne méétsíimeke meúwaabódú meke dibye úwaabóne. ¿Mityá íjcyámé tsaate ítsíimeke úwáábotúme? Pámeere muurá méétsíimeke meúwaabó mewájyúnema.

⁸ Muurá Píívyéébe méétsíimeke meúwaabódú meke úwáábotúhajchíí tsá dííbyej tsíime meijcyatúne. Aame meijcyá ídátso cáánívatúmé íjcyadu.

⁹ Muurá tsíimene meijcyácooca méecáánimútsí meke úwaabóné melleebó diityétsikye mewájyúnema. Aanéjííva ¿íveekí tsá Méecááni Píívyéébeke mecáhcújtsóityú awáá muhdú meijcyáityúmé dííbyema meijcyáiñéllii meke dibye úwáábohíjcyáne?

¹⁰ Muurá méecáánimu meke úwáábohíjcyá wahájchotaré ííñújí hallúrí ímí meijcyaki. Áánetu Píívyéébe meke úwaabóné éhnííñevu meke píaabó dibye íjcyadu ímiáámé meijcyaki.

¹¹ Muurá íhnáhó meke ditye úwaabóné ávyé meke pájtyene múhdurá téijyu méijtsúcunúhi. Áronáa téenetu meíllíjkívyéne bóónétu tsaímíyéjuco meijcyane.

Píívyéébeke éhdiívallémé hallúrí apíchó nééneé

¹² Áánéllii imíchi meijcyá tsaímíyé Píívyéébeke ámuha meúráávyeki.

¹³ Métsúúraméí tsaímíyé dííbyeke ámuha meúráávyéíyóneri tsijtye ámúhake ííténe ímíbáávyé ímí tsaméhjí ámuha dííbyeke meúráávyeki.

¹⁴ Aame pamévamáyé ímiááméré meijcyá ímítyúné dáríívéjcatsítyúme. Muurá ímiáámé meijcyátúhajchíí tsá múijyú Píívyéébema meijcyáityúne.

¹⁵ Áánéllii panévare ímítyúnéhjitu météhememéí ámúhake dibye ipíááboki. Tsá múu tsijtyeke tútávajtsotú éhne múúne námijtya meke tútávajtsódu.

¹⁶ Ihdícyáméhjima médómácójcatsídíñe. Tsá múu íhvéjtsotú ímí Píívyéébema ámuha meijcyáiyóné éhnéhjáa Etsaóó ámíabe píáábó iújcúiyóné íbonéébedívú dójtúcútsámeídyu.

¹⁷ Muurá ámuha méwaajácú díbyéhjáa újcúiyóné píáábó íñahbe újcúné boonéréjuco téenevu cáání éllevu pééroobe ílluréjuco bánímeíñe. Ááneríhjáa ávyetá íhnáhó támeíyoobe tsáhájuco újcutúne. Ahdu ámúhake tene ipájtyétu ímíñeúvú météhememéí.

¹⁸ Muuráhjáa méíhdé múnáaúvuma ‘Tsinaíí’ némeíhbaúvú Píívyéébe íhgyúváijyu tétsii íjyunúnáa cúújuwa peetécunúhi. Áhduréhjáa apííchówu kíjyébama níjyaba íjcyané tujkéveri ííñuji vááúmeíhi.

¹⁹ Áijyúhjáa lleebómé Píívyéébe diityémá íhgyúvané tujkéveri rojrócó íhgyuváne. Ááneríhjáa íillityéne néeme éhnííñevu dibye íhgyúvátuki.

²⁰ Ihdétújucóhjáa muurá dibye téenetu nééneé: “Tsaate ihdícyame iyáábéuba íñe cámehbáú túváámeke néwayúúneri, hójtsívari, médsíjívetsoco.” Ehdúhjáa ihdétújuco Píívyéébe nééne ápíchó íjtsúcunúnéllii mítyane íllityémé téijyu diityémá dibye íhjuváváneri.

²¹ Diibyéhjáa Moitséeúvú íjcyároobe téijyu muhdú tene pájtyene íájtyúmíne nééhií: “Muhdú íhya o íllityéneri ó uuvécunúhi.” Ehdúhjáa diityéké tene pájtyedu nééne muurá tsá ámuéhake pájtyetúne.

²² Áronáa ihdyu tsá ámuha Píívyéébedi meíllityéjúcootúne. Muurá mítyame níjkyéji múnáa ámuéhake náhbenúme ámuha méúújetéjúcoó páñétúétsihvu Tsióó caméhbáúvú dííbye cóomí Jerotsarée níjkyéjiri íjcyácoomívu. Áánéllii ámuha tsúúca mépiivyété dííbyema meíhjuvávane.

²³ Aame ámuha pámeere íhdéejte cahcújtso múnáaúvuma téhullétú ámuha mémeháñé tsúúca cáátuvámé ímí méijcyá Píívyéébema muhdú meícyahíjcyáné pámeemáyé ímíbajchóíbyema.

²⁴ Áhdure tsúúca ámuha Jetsóoma ímí méijcyá ítyujpácyóo iwáágóóneri mééma béhné pityájcojuréjuco méénúúbema. Tsáháa dibye pevénéré ítyujpácyó iwáágóóne dsíjívétú Abéeúvúhjáa dsíjívédu. Muuráhjáa ihdyu dibye ítyujpácyó wáágóónej tééveri Píívyéébe meke ímíbajchóhi.

²⁵ Áánéllii tsá múu táhjalletú dibye meke iwájjúne úwaabóne. Éíjyuúvúhjáa muurá Moitséeúvuj tééveri dibye úwaabóné lléébohíjcyatúme ícúbáhrámeíhijcyá tééné déjúcotu. Aanéjii muurá dííbyere níjkyéjiri íjcyaaabe meke úwaabóné melléébótúhajchíi téhdure meke ícúbáhráíbye.

²⁶ Muuráhjáa ‘Tsinaí’ némeíhbaúvú diibye Moitséeúvuma dibye íhjuvávájyu ííñuji ávyétá íhnáhó vááúmeíñetu neébe: “Tsiíñéi ávyétá íhnáhó ííñuji ó vááúmeíchoó páneere iévéhóówari íjcyánéhjimájjuco.”

²⁷ Ehdúhjáa neebe páneere ípyée ípívyéjtsóné tsíeméné níjkévaíñe. Áánetu ihdyu tsane coévaá mújyú muhdú íjcyáityúne.

²⁸ Áánevuú tsúúca meke ájcuube íavyéjuvu muhdú meíjcyáityúme dííbyema meíjcyaki. Áánéllii metsu dibye ímillédú meíjcyáne dííbyeke dúúrúvaméré metéhdújtsoki.

²⁹ Muurá íhtsútuube Mépiivyéébé íjcyaaabe ímítyúmeke waagóó éhne múúne cúújuwa tsíeméné áíúcúdu.

13

Píívyéébema ímí meíjcyáiyóne

¹ Ahdícyane tsáma ámuha cahcújtso múnáa meíjcyame mewájyújcatsíñe méíhvéjtsodíñe.

² Máábájíívedí tsaímíyé ámuhá aahíve múnáake ámuha mewáátsúcúpétsohíjcyáne. Muuráhjáa ehdu íaahíve múnáake wáátsúcuhíjcyámé wáájácúratúné níjkyéji múnáake íícúvehíjcyáhi.

³ Áánéllii cúvéhóójari íjcyámeke mépiáábohíjcyá diityémá ámuha meíjcyáiyóduré meíjtsúcunúmeíñema. Áhdure múu ídáátsové ícúbáhrámeíhijcyámedi téhdure ámuha diityéduré meíjcyane meíjtsúcunúmeíñema.

⁴ Téhdure ámuha metáábávájcatsímyema múu wajyújcatsíhi. Tsá múu ihdícyáméhjima dómácójcatsítyúne. Muurá tehdu néémema Píívyéébe íhnáhooíñe teene ímíbajchóne.

⁵ Áhdure tsá múu mítyane ídsíídsíváiyóneri íhjáacunútúne. Muhdú íjcyane múu ímí íjtsúcunú tehdujúco. Muurá Píívyéébe nééhií: “Oke cáhcújtsómeke tsá o íhvéjtsóityúne. Aame tsá íínerí báñúmeítyúne.”

⁶ Áánéllii muurá dííbyedívú mecátsípáávéne íínerí áábímyeítyúme ménéhíjcyáhi:

Píívyéébe tápiááboobe íjcyánéllí tsá o íllityétú míamúnaa óhdi ícúbáhráiyóneri.

⁷ Ahdícyane tsáma máábájíívedí muhdúhjáa tujkénú Píívyéébé ihjyu ámuúhakyé úwaabómé ícúbáhrámeiyóné pañe tsaímíyé dííbyeke úráávyehíjcyáne. Ahdu tsaímíyé dííbyeke mécahcújtso.

⁸ Tsá muurá Jetsocríjtó mújyú tsíhdyuréjuco íjcyatúne. Íjcyaduré dííbye paíjyuváre.

⁹ Áánéllí máállítsámeídí tsíhdyuhjírē úwáábohíjcyámedívu. Muurá Píívyéébere meke iwájyúne tsípátsohíjcyá tsaímíyé dííbyeke meúráávyeki. Tsá muurá meke díbye éhniíñevu píáábóityuró téene tájpíjyuco meíjcyáiyóné tsane majcho maáwahíjcyámeke. Ehdu méénuhíjcyarómé íllure báñúmeíhi.

¹⁰ Áánetúu ihdyu Criíto mewáiyuri pájámeí íñné imíjyaú Píívyéébema meíjcyaki. Muuráhjáa duurúvájá pañévú dííbyeke íícúvéneri tsúúrámeíhíjcyarómé tsá ímí dííbyema íjcyatúne.

¹¹ Muuráhjáa páñétúejpi llúúváábe iyámé tujpácyoma tééjā pañévú páñétúétsihvu úcáávehíjcyá ímítyuu, tsíjtyé imítyuu, íjcyane ímíbáávyeki. Ehdúhjáa imyéénúne díitye iyámeke tsiéllevu itsájtyéne cóvátsohíjcyáme.

¹² Ahdúhjáa muurá Jetsóoke cóómítyu tsiéllevu itsájtyéébedi ícúbáhráne dsíjívetsómé ítyujpácyó wágóóóvéneri pámeere míamúnáá imítyuháñé ímíbáávyeki.

¹³ Áánéllí óvíjyacóóné tsíjijtoríyē úwáábóméíñé meúráávyehíjcyáne. Métsu Jetsóokéréjuco meúráávyē tsijtye meke dííbyekée itsárllehíjcyádú tsárlíleróné pañe.

¹⁴ Tsá íñnújiri meíjcyatú paíjyuváre muhdú íjcyáityúme. Píívyéébe ihdyu meke újcúcooca botsí dííbyema méíjcyaa muhdú íjcyáityúmeréjuco.

¹⁵ Áánéllí metsu Jetsocríjtoj téeveri dííbyeke medúúrúváne dííbyé uwááboju tsíjtyeke meúúbálleneri dííbyeke meíícúveki.

¹⁶ Ahdícyane méíhvéjtsodí ámuha tsíeménetu tsíjtyeke mepíáábohíjcyáne. Ehdu meméénune ímí íjtsúcunúúbe.

¹⁷ Ahdure idyē múu ámuhá túkevjtsojtéké iávyejúúlléne lleebó ditye ámuúhakyé úwaabóne. Muurá Píívyéébeke úúballeímyé muhdú imyéénuhíjcyáne. Áánéllí panévaturé ímiááméré meíjcyá díityéké ámuha mekímóvéjtsótuki. Ímityúné ámuha medáíívémeíhajchíí tsá íñnetú ámuúhakyé tene píáábóityúne.

¹⁸ Muurá icyooca muha ímí tsaííbuwáre meíjcyámeke Píívyéébe ímí íjtsúcunúhi. Áánéllí múúhá hallúvú píáábó métáuméí ehdícyarónéhjī pañe ímí muha meíjcyaki.

¹⁹ Ímichi táhallúvú métáuméí íícúí ámuúhadívú o úújetéki.

Díbye pítyajcône

²⁰ Ahdícyane ovíi Píívyéébe Máavyéjuubée Jetsocríjtó obééjámú tehmeébedú néébe dsíjívéebeke tsííñe bóhíitsoobe ámuúhakyé ímíbjachóhi. Muuráhjáa Jetsocríjtó ítyujpácyó iwáágóóneri mééma béhne pítyájcoju meenú mújyú níjkéváityúne.

²¹ Áábej téeveri ihdyu óvíi meke túkevjtsoobe muhdú díbye ímillédú meíjcyaki. Áánéllí metsu Jetsocríjtoke maávyéjútso mújyú níjkéváityúne.

²² Ámuúha táñahbému, íllu íñe íhyaamí pañe ámuúhakyé o túkévejtsóné tsáma tsáryóné pañe mellébo.

²³ Téhdure ámuúhakyé ó úúballé ménahbe Timotéo tsúúca cúvéhóójatu íjchivyéne. Aabe óhdivu íícúí wátsíhajchíí dííbyema muhcsi ámuúhakyé máaahívéteéhi.

²⁴ Téhdure ámuúhakyé ó úúballé Itáaría íñnúji múnāa ámuúhakyé dúúruváne. Téhdure idyē ámuúhá túkevjtsojtémā pámeere cahcújtso múnáake ó duurúváhi.

²⁵ Ahdícyane ovíi Píívyéébe ámuúhakyé píáabó pámeekére. Áyu tehdujuco.

TSAJTIÁGO

Tsajtiágó cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo íñe Tsajtiágó Avyéjuube Jetsocríjtoma Píívyéebemútsí ñícúve múnáajpi o íjcyaaabe ámuáhake ó duurúvá 12-nevá dohjíba múnáa íjraéémú meíjcyámedítýú ámuáhake ditye wáchájanúme panéva íñúñnévú ámuha memújtámeke.

Píívyéebedítýú tsááne waajácu

² Ámuúha táñahbému, páhduváre néene evéllejúúne ámuháma íjcyároné pañe múu illure imíyuhíjcyáhi.

³ Muurá méwaajácu Píívyéébeke mecáhcújtsómema íjcyáne evéllejúúne meke pátsaríjcyoróné illure meke píaabóné éhniíñevu ímí dílbyeke meúraávyeki. Ááneri muurá mépiivyété ímityunéhji meke pájtyeróné maáábucúne.

⁴ Áánéllí ímíñéuvú météhmemeí ténéhji ámuha maáábucúne ímiááméré meíjcyaki. Áijyu muurá ímí ámuha meíjcyáá íñe ímityú ámuáhake táhjatúmeréjuco.

⁵ Áánetu tsaate ámuhadítýú muhdú meíjcyáiyóné wáájácutúme múu Píívyéébeke táúmeí ámuáhake díbye iwáájácutso. Díbye ihdyu ámuáhake waajácutsoó panévavúre íñá néétubére.

⁶ Arónáa ihdyu ámuha metáúmeícyooa tsá múu íjtsámeítýú díbye ámuáhake píáábóítýúne. Múu cáhcujtsó díbye ámuáhake píááboíñe. Muurá páhduváre ámuha meíjtsámeíhajchíí ámuha méíjcyá éhne múúne mooa kíjyébári nóhjiñe íjcyadu.

⁷ Aane ehdu néeme tsá íjtsotú Píívyéébeke ityáúmeíñe íjcuíñe.

⁸ Muurá ehdu páhduváre íjtsámeímyé tsá múijyú tsajjítóré íjtsámeítyuróne.

⁹ Áánetu ihdyu ídáátsóméhjiúvú ímiááméré íjcyáne cahcújtso múnáa imíyúúhií. Muurá tehdu néemeke Píívyéébe ímí íjtsúcunúhi.

¹⁰ Téhdure íhtsutúme éhnéva múnáa íjcyame imíyúúiyá ídáátsonúcoóca. Muurá diitye tsaimíyé íjcyá múhajchótáwuúra éhne wajco íñe imíjyaú néerone wáhájchotáwuúre íjcyadu.

¹¹ Muurá núhba ájchuri íjtone ílluréjuco tsóuuvéne. Ehdu muurá diitye íhtsutúme éhnéva múnáa dsíjivécooca diityé tsíeméné ílluréjuco níjkeváne.

Ímityúne úmuupívyeháñe

¹² Áánetu ihdyu maímijyu diitye eene ímityúneri iúmúúpívyeróné áábúcu híjcyámé íjcyanej. Muurá tehdu néemeke téene áhdó Píívyéébe ajcú múijyú ditye dsíjivéjúcoóítýúne bóhiñvu dílbyekée wájýúmeke íajcuíñe íñéhdújuco.

¹³ Áánetu tsaate ímityúne imyéénúíyóneri úmúúpívyehíjcyámé tsá nééítyuró Píívyéébe nééjuri téeneri iúmúúpívyehíjcyáne. Tsá muurá múijyú díbye úmúúpívyéítyuró ímityúne imyéénúíyóneri. Áhdure tsá díbye muucá úmúúpívyétsóítyuró ditye ímityúne imyéénuki.

¹⁴ Muurá ihdyu méhdityúre íjcyane meere ténéhjiri meíjtsámeíñéllí méúcaávehíjcyá téene pañevu.

¹⁵ Aane téenevúréjuco meíbúwáávéne níjcaúvú muurá ílluréjuco mewágóóóvéiyóne.

¹⁶ Ehdu téene, ámuúha táñahbému. Áhdícyane tsáma ténéhjívú máállítsámeídíñe.

¹⁷ Muurá ímiááne íjcyane tsáá caame íjcyaaabe Píívyéébedítýú íyévéhoowávúu peetéháñe ípívyéjtsóóbedítýu. Aabe muurá tsá múijyú íjtsameí tsíhdyuréjuco cápáyoácóítyuróne.

18 Muuráhjáa ímíllénéllí meke ímíjpyetétsoobe múhdurá menééromeke dííbyeéjté meíjcyaki.

Píívyéébeke meúraávejíto

19 Áhdícyane, ámuúha táñahbému, múu ímíñeúvú lleebúcunú tsaate ámuúhama íhjuváne. Tsá múu pecútéré íhjuvatúne. Téhdure tsá múu cááyóbatúne.

20 Muurá cááyobámé tsá Píívyéébe ímíllédú íjcyatúne.

21 Áánéllí ímityúné ámuha meméénuhíjcyané meíhvéjtsóne Píívyéébedívú meídátsójkímyeíñe dííbyé uwááboju ímíñeúvú meúraávye. Teene muurá ihdyu meke pájtyetétso mewágóóóvéíyónetu.

22 Árónáa ihdyu tsá múu teene uwáábó ávyetá lleebúcunúré méénutúne. Tene néhdu múu íjcyáhi. Muurá tene néhdu ámuha meíjcyátúhajchíí ámuháyé máállímyeíhi.

23 Muurá tsaate ávyetá lleebúcunúré meenú éhne múúne mícúmiri méhúmi meíitémeídyu.

24 Muurá meíitémeícyoocaré méwaajácúmeí muhdíívamé meíjcyane. Áánetu meíitémeítyúcooca tsáhájuco mewáájácútu muhdíívamé meíjcyane. Ehdu muurá diitye uwáábó ávyetá lleebúcunúré méénuhíjcyáme.

25 Áánetu ihdyu Píívyéébe ímityúnéhjitu meke túkévejtsóné ábájíívetúmeré tsaímíyé meúraávye meke píááboobe panévatúré ímí meíjcyaki.

26 Áánetu 'tsaímíyé Píívyéébeke ó úraavyéhi' menéérome peecútéré ímityúné meíhjuvánhíjcyáhajchíí meere máállímyeíhi. Aane tsá íínetú meke píáábotúne.

27 Muurá ihdyu ímiááné Méécáánikye meúraavyémé mépíaabó úújóveke. Téhdure mépíaabó pííbájujteké panévatúré íná diityéké pátyehíjcyánéhjitu. Aame tsáhájuco meícúvetú múhduná íjjeene ímityúné íjcyánéhjiri.

2

Tsahdúré pámeekéré meícúvéiyóne

1 Ámuúha táñahbému, ímiáábé Máavyéjuube Jetsocríjtoke ámuha mecáhcujsómej, tsá tsaatékéré ímí meíjtsúcunúityuróne. Tsahdúré pámeekéré meíjtsúcunúiyáhi.

2 Tsáijyu muurá tsaapi ehnéva múnáajpi ímíwu néené wajyámuma óóropáájí íhyójsíwapáájí íjcyaaabe ámuha élleu úúbámyénúúbé raahóri téhdure tsijpi ídáátsoobe áteréja íwajyámuma uubámyénúiyáhi.

3 Aane diibye ehnéva múnáajpikyéré ámuha ímí mewáátsúcúne 'íchihvu ímítsihvu dacúúve' menééne diibye ídáátsoóbeke 'étsihjívúré baavu dacúúve' menéhajchíí muurá ímityúné íjtsaméiyé ámuhá pañe.

4 Aane muurá ehdu íhtsútúúbekéré ímí mewáátsúcúhajchíí tsúúca ímityúné mémeenúhi.

5 Aane cáhawáá íñe ámuúhama o íhjuváne ímíñeúvú melleebúcunu, ámuúha táñahbému. Muurá Píívyéébe ídáátsojteké ujcú dííbyeke ditye icyáhcujsóne íávyéjuutéki. Muurá neebe dííbyeke wájýúmeke íávyéjútsoíñe íávyéjuvu.

6 Áánáa ¿íveekí ámuha diityéké meéhdíívalléneri ménúcópívétsohíjcyáhi? ¿Aca tsá ámuha mewáájácútu téhdure íhtsutúme ámuhádi ícúbáhráne ávyéjúté élleu ámuhákye tsátyehíjcyáne?

7 Áhdure ¿aca tsá ámuha mewáájácútu ditye túútávátuube Mepájtyetétsoobe Críjtoke meúraávye híjcyáábedi úúhívatéhíjcyáne?

8 Áánetu ihdyu Píívyéébe taúhbaju íwaajácúháámitu 'pamévakéré múu wajyú muhdú u wájýúmeídyu' néhdu ámuha meíjcyáhajchíí ímiááné tehjúuco ámuha meméénune.

⁹ Áronáa tsaatékére ámuha ímí meíjtsúcunúhajchíí ímityúne ámuha mémeenúhi. Áaneri ámuha ménéetsámeí Píívyéébe taúhbaju néhdu ámuha meíjcyátúneri.

¹⁰ Muurá tene néhdújuco meúraávyerómé tsane néhdu meíjcyátúhajchíí tsúuca ijcyané ímityúne máhallúri.

¹¹ Muurá Píívyéébe néehíí: “Tsá múu ihdícyámema dómácójcatsítýúne.” Téhdure tsiíne neébe: “Tsá múu míamúnáake dsíjívétsoúne.” Aane muurá ihdícyámema medómácójcatsítýurómé tsaatéké medsíjívétsohajchíí tsúuca ímityúne mémeenú tsane Píívyéébe taúhbaju néhdu meíjcyátúnéllíhye.

¹² Áánéllíi múu ímíneúvú íjtsámeíne ímiáánéré meenúhi. Muurá Píívyéébe mééma ténehji ímíbájchoó muhdú béhné pityájcoju néhdu.

¹³ Muurá tsíjtyedi meídáátsóvétúmedi téhdure tsá díbye ídáátsóvéityúne. Áánetu tsíjtyedi meídáátsóvémedi téhdure ídáátsóvéiibye pámeere muhdú meícyahíjcyané ímíbájchócoóca.

Píívyéébeke mecáhcujtsóne

¹⁴ Ámuúha táñahbému, ¿a ímí tehdujuco teene ‘Píívyéébeke mecáhcujtsóhi’ menéérome díbye ímillédú meíjcyatúne? ¿A ehdu meíjcyame mépájtyeteyáhi?

¹⁵ Tsáijyu muurá tsaate ménahbému ídátsó imájchoma íjcyatúme idye wájamúúvátúmeke ámuha ménéeyáhi: “Ámúhá wajyámuunévú tsaímíyé meújcaméíne memájcho.”

¹⁶ Ehdu diityéké íínevú ájcutúmeré ámuha menéene ¿aca íínetú diityéké píáábóiyáhi?

¹⁷ Ehdu muurá ‘Píívyéébe ó cáhcujtsó’ menééromedítýú ímiáánéré meméénune bóhówaúcunútúhajchíí tsá íínetú meke tene píáábotúne.

¹⁸ Muurá tsaate meke néeyáhi: “Ú nehíjcyá apááñéré Píívyéébeke u cáhcújtsóneri tsúuca díbyeéjpi u íjcyane. Áánetu ó nehíjcyá téhdure díbyeke o cáhcújtsoobe ímiááné o méénúneri díbyeéjpi o íjcyane.” Ehdu muurá tsaate meke néeyáhi. Aane íne ¿muhdu méúújétsó Píívyéébeke mecáhcujtsóné díbye ímillédú meíjcyátúhajchííjyu? Muurá ihdyu apááñéré ímiááné meméénúneri méúújétsó díbyeke mecáhcujtsóne.

¹⁹ Aane íhya ihdyu tehdujuco ámuha mecáhcujtsóné tsáápiye Píívyéébe íjcyane. Muurá idye naavémú díbyeéjté íjcyáturómé téhdure díbyeke iwáájácúúbeke illíhi.

²⁰ Aanéjííva ¿muhdu ámuha méjtsúcunú pevénéré díbyeke mecáhcujtsómé díbye ímillédú meíjcyáturómé díbyeéjté meíjcyane? Tsá ehdu tene néétune.

²¹ Muuráhjáa méíhdé múnáajpi Aavarááuvuke Píívyéébe ímiáábedi dilló díbyeke ícyáhcújtsóóbeke íícúve illi Itsáake dsíjívétsoíyónéllíhye.

²² Aane muurá méwaajácú ímiááné Píívyéébeke díbyeúvú ímí cáhcujtsóné díbyéhjáa néhdu díbye méénúnéllíhye.

²³ Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé: “Aavaráá Píívyéébeke ímí cáhcújtsónéllíi ímiáábedi díbyeke díloóbe.” Ehdúhjáa díbye ímí cáhcújtsónéllíi Píívyéébe nahbévaabe díbye.

²⁴ Ahdícyane íhya tsúuca ámuha méwaajácú Píívyéébe meke ímiáámedi díllone díbyeke mecáhcujtsómé díbye néhdu meíjcyámeke.

²⁵ Téhduréhjáa muurá nahtsíwamééwá Raáake díloobe ímiáálledi dílléhjáa íjraémudítýú waajá múnáa íhcyóómivu úújetémeke técoomí múnáa dsíjívétsoíyónetu pájtyetétsónéllíhye.

²⁶ Aane muurá Píívyéébeke mecáhcújtsorómé díbye ímillédú meíjcyátúhajchíí tsá íínetú meke tene píáábotúne. Aame meíjcyá ídátsó wáájácúmeítýúmé éhne múúne medsíjívéné boone pevénéréjuco méjpi íjcyadu.

3

Meihjyuváne

¹ Ámuúha táñahbémut, tsá múu uwáábojtédí iiye idíllómeíñe peecútéré tsíjtyeke ímityúne ditye íjcyane néétune. Muurá méwaajácú uwáábojte panévaré wáájacurómé ímityúne méénúhajchíí éhniíñevu íhnáho diityémá tene ímíabájhómeíñe.

² Muurá pámeere ímityúne mémeenúhi. Áánetu ihdyu tsaate tsáijyúubaré ímityúne íhjuvátúhajchíí ímiáámé diitye. Aame piivyété panévatúré ityéhmémeíñe.

³ Muurá íjímuke métsajtyé meímílléhullévú íhjuháñetu úwáñéíwuúne mepícyóóneri.

⁴ Téhdure muurá cújúwamíne témiñjí túkevítsojte kémúúturóne ítyúkevítsojñíneri ímílléhullévú túkévejtso íhnáho kíjyeba íjcyarónáaaca.

⁵ Ahdu muurá mépiítyu méhniíwa áyarówari ímityúne mémeenú meihjyúváne. Cáhawáá méjtsúcunu muhdú cújúwari tsátsíhwuúré pééteróne líyaaténé báju áíucúne.

⁶ Ehdu muurá ímityúne meihjyúváne méttávájtsámeí teene cújúwa báju tútávajtsódu. Aane tsahíjcyá cújúwá pañévú wágóóóvéiibye Naavenedítyu.

⁷ Muurá paméva íyamedítyú íñújiri úllemee, wahpéjtee, nújpácyó pañe úllemee, íjcyamedítyú apíchó néerómeke ímí metéhmeme ívameímyé tsá meke tútávajtsotúne.

⁸ Áánetu tsá mújyú méhju metéhmétyuró meke dsíjívetsóne námijtyádú néene néhni meihjyúvahíjcyaju.

⁹ Muurá téējuri Méecáánikye medúúrúvahíjcyájuriyé idyé dílbyeré ípívyejtsómé míamúnáake méuhbáhi.

¹⁰ Ehdu mínéecu téējuri meihjyúvahíjcyá ímiáánee, ímityúnee, íjcyane. Tsá tehdu tene nééítyuróne, ámuúha táñahbémut.

¹¹ ¿Aca ímiá nujpácyó íjchívyétsihdyúré idyé nehniwu néjpacyo íjchívyéiyáhi?

¹² Áhdure ¿aca higyéerahe néévaiyá atseitóona? Áhdure ¿aca óovahe néévaiyá híigo? Áhdure muurá tsá tsahéjutúré núpahyéjutu ímiá nujpacyoma cánaámajpácyó meújcutyuróne.

Ímiá waajácu

¹³ Aane ímiááne waajácu múnaa ámuha meíjcyáhajchíí óvíi ímiááméré ámuha ídaátsóméhjuvú meíjcyane ámuhadítyú bóhówaúcunúhi.

¹⁴ Áánetu ámuha tsíjtye íjcyari menómíutááváne ámuháyé ímí meíjcyáíyóneri met-súúrámehajchíí tsá ímiá waajácú múnaa ámuha meíjcyatúne. Íllure ámuha máallíhi. Aame tsá ínerí ámuha memítyájkímeítyuróne.

¹⁵ Muurá ehdu nénehji tsá Píívyéébedítyú tsáátune. Íjienéré teene Naavéne éhne.

¹⁶ Muurá iiye ímí íjcyáíyóneri tsúúrámehijcyámé tsíjtye íjcyari íñómíutááváne panévaré ímityúne méénuhíjcyáhi.

¹⁷ Áánetu ímiá waajácú Píívyéébedítyú tsáánema íjcyame ímityúne méénutúme pamévamáyé ímí íjcyáhi. Aame tsá tsíjtyeke éhdiívalletúne. Áhdure tsá ditye állíutúne. Pamévakéré ídaatsólléne píaabóme.

¹⁸ Ehdu ímí ícyahíjcyámema teene níjkévaá tsáímiye.

4

Ííñújiene

¹ Áánetu ¿aca kiátú íjcyane ámuha mémúnáátsócatsíhijcyáhi? Muurá ihdyu ámuhadítyúré íjcyane ámuháyé ímityúnehjiri meúmúúpívyehíjcyánéllíi ámuha mémúnáátsócatsíhijcyáhi.

² Muurá ámuha tsíjtyé tsíeméné múhdutú diityédítú meújcútyúróné nomíúú téené hallútú diityémá méméénúcatsíhijcyáhi. Aane muurá tsáijyu ámuha médsíjívétsohíjcyá diityéké téené hallútú ámúhadítú píhtone Píívyéébeke ámuha ímíñeúvú metáúmeíhijcyátúnéllíhíhe.

³ Muurá ámuha dííbyeke metáúmeíyónáa tsá díbye ámúhakye ácuhiíjcyatú ímityúné ámuha metáúmeíñéllíhíhe. Muurá ámuha metáúmeíhijcyá íllure téeneri ámuha meímíjyúúveki.

⁴ Ámuúha, Píívyéébeke ímíñeúvú úraavyépítúyúné miamúnaaj, ¿aca tsá ámuha mewáájacutú ímityúné íñújine meméénúneri íllure Píívyéébeke memúnáátsohíjcyáne? Muurá dííbyeke wájjutúmé téeneriyé tsúúrameíhijcyámé tsá ímí dííbyema íjcyatúne.

⁵ Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé: “Píívyéébe Íapííchó mépañévú pícyoone meke iwájjyúne nomíuuváhi.”

⁶ Aane meke iwájjyudu íjcyaaabe meke píáábohíjcyá ímityúné metáhjaki. Muurá tsiíñe dííbyé waajácúháámitu nééneé: “Píívyéébe píaabó idáátsóméhjívú néémeke. Áánetu ‘mityáhmítá’ néémedi tsá díbye íícúvetúne.” Ehdu muurá nééne Píívyéébe waajácúháámitu.

⁷ Áánéllí dííbyeke maávyejúúlléne dííbyedívú méíhvéjtsaméí Naavéné ámúhadi tsúúrameíyóneri íícúvetúmére. Áijyu muurá ílluréjuco ámúhadítú díbye íhvetéíñe.

⁸ Ahdícyane ímityúné ámuha meméénuhíjcyánéhjitu meímíbaávyéne ímíñeúvuréjuco Píívyéébema meíjcyá téhdure díbye ímí ámúhama íjcyaki. Téhdure mójjítócú ámuha meúráávyehíjcyánetu meímíbaávyéne dííbyekéréjuco meúráávyé.

⁹ Aame mékímóóveméí ímityúné ámuha meméénuhíjcyáneri metsárívyénema. Óvíjyacóóné ámuha meímíjyuhíjcyáne.

¹⁰ Íllure méídátsójkimyéí Píívyéébedívú díbye ámúhakye ípíááboki.

Ménahbémudítú meíhijyuváné ímityúne

¹¹ Ahdícyane, ámuúha táñahbémuj, tsá múu ímityúné íhijyúvatú íñahbémudítu. Téeneri muurá íllure ámuha méehdíívallehíjcyá Píívyéébe taúhbaju. Muurá meke neebe mewájjyújcatsíki. Aane mecáhcújtsóíyótsihvu ímityúné meíjcyáneri dííbyé taúhbaju méehdíívallehíjcyáhi.

¹² Muurá ihdyu apáabyéré diibye téené taúhbajúvúu meke ájcuube nééiyá muhdú meíjcyane. Áábere ihdyu meke pájtyetétsóhi. Áhdure meke waagóóbe. Aanéjííva ámuha ¿muhdú tsíjtye íjcyáneri méihijyúváiyáhi?

Tsá mewáájacutú méúmiwa

¹³ Cáhawáá ímíñeúvú melléébóne méíjtsaméí eene ‘técoomívú mépeé tsané pijcyábá náhjihe meméénúneri medsíídsívaki’ ámuha menéhijcyáme.

¹⁴ Muurá tsá ámuha mewáájacutú muhdú méúmiwa íjcyane. Muurá éhne cúúvénetúré íjcyáne ójtsó íícúíye kiávú péíñúdú meé. Aame tsá mewáájacutú múhajchótá íñújiri meíjcyáíñe.

¹⁵ Áánéllí múu íllure nééhií: “Óví Píívyéébe ímílléhajchíí teene mémeenúhi.” Éhdure múu íhijyúváhi.

¹⁶ Áronáa ¿íveekí ímíñejíí íllure ámuha metúmeíñe ménehíjcyá ámuháyé meímíllédú meméénúiyóne?

¹⁷ Muurá ímiáané íjcyane imyéénúiyóné wáájacurómé teene méénútúhajchíí tsúúca ímityúné meenúmé téeneri.

5

Muhdú ehnéva múnáake tene pájtyeíñe

¹ Ahdícyane, ámuúha ehnéva múnáaj, mékímóóveméí ímityúné ámúhakye pájtyeíñeri.

² Muurá ámuhá tsíeméné ámuha mewájuhíjcyaróné nójcánuúhi. Ámuhá wajyámúúné ímiájáhjí máharúmú májchoóhi.

³ Áhdure ámuha dsíídsí ámuhadívú tútávááveéhi. Aane múhdurá ámuháma níjkevámé ámuha méijcyáá wáájácúratúmeréjuco éhne múúne cúújuwa tsíeméné áíúcúdu. Ehdu ámuháma níjkévaíñé nihñéétsihvúré ímityúné hallúvú bañúháñé ámuha medsíídsívahíjcyáne.

⁴ Muurá ámuhá wákimyéi múnáake ámuha ímí maáhdohíjcyátúneri ditye íhgyúvahíjcyané íhtsútuube Píívyéébe waajácúhi.

⁵⁻⁶ Áhdure waajácuube ííñújiri ííne ímíjyaú ámuha méijcyame íiná ámuhakye píhtotúme ííne ímityú ámuhakye méénútúrómeke ámuha medsíjívétsohíjcyáne. Árome ámuha méníjkévaá éhne múúne ócájímuke iújcávátsoke ditye lííhyanúdu. ¡Ehdu ámuháma tene níjkévaíñévú tsúuca méúújéteéhi!

Píívyéébema meíhgyuváne

⁷ Ámuúha táñahbému, óóchévetúmeré ihdyu Jetsóoke météhmehíjcyá múijyú tsiíñe díbye tsááiñévújuco éhne múúne úmíhé múnáajpi íbájtso téhmehíjcyádu. Muurá óóchévétuubéré téhmehíjcyá níjya áálléneri kéémevéné iújcuki.

⁸ Ahdu múu ijcyáhi. Muurá Jetsóó tsááiñe tsúuca pííhíjucóóhií.

⁹ Áánéllíi ímityúné médáíívéjcatsídí ámuhá hallurí teene íjcyátuki, ámuúha táñahbému. Muurá ténehji mééma ímíbájhóíi bye tsúuca meke tehmeíhi.

¹⁰ Áánéllíi múu ijcyá íhdée Píívyéébe íhgyú uubálle múnáaúvú ícyahíjcyádu. Muuráhjáa panévari ícúbáhrámeíyonéhjí aabúcu híjcyáme.

¹¹ Aane méwaajácú ícyooca tsáimiyéjuco ditye íjcyane ípyée íáábúcu híjcyánéllíi hye. Muurá ámuha méwaajácú muhdúhjáa Jóóuvu téhdure ícúbáhrámeíyonéhjí áábúcu híjcyánéllíi Píívyéébe dííbyeke ííne ímíjyaúréjucó pícyoóne. Muurá ímiááné mítyane meke ídáátsólleébe.

¹² Áhdícyane, ámuúha táñahbému, tsá múu níjkyejí, ííñují, íjcyánema tsíñéhji mémé dómájcotú ímiááné ámuha maállityúné menéecoóca. Tsá múu óví muhdú níjkyéjima ííñují ijcyá o állíhajchíjyu néetu téené hallútú Píívyéébe ámuhakye ícúbáhrátuki. Múu ímiááné tene íjcyáhajchíí 'ééé, tehdújuco teéne' nééhií. Áánetu ímiááné tene íjcyátúhajchíí múu 'tsáhaá' nééhií.

¹³ Aane ámuhadítýú tsaatéké ímityúné pájtyeme ícúbáhrámeíhajchíí múu íhgyúvá Píívyéébema ámuhakye díbye ípíááboki. Áane múu ímíjyuri májtsivá dííbyeke idyúúruváne.

¹⁴ Téhdure ámuha mechémecooca múu píuvá cahcújtso múnáa túkevjtsojtéké ditye ámuhakye Píívyéébe mémeri dúúrúbájpácyori ípípájhóne ámuhá hallúvú píáábó ityáúmeí ámuhakye díbye íbóhíitsoki.

¹⁵ Áijyu muurá ámuhakye bóhíitsóíi bye ímiááné ámuha mecáhcújtsóne dííbyeke metáúmeíhajchíjyu. Áhdure ímityúné ámuha meméénuhíjcyané ámuhadi ídáátsóvéne ábáíívéíi bye.

¹⁶ Áánéllíi ímityúné ámuha meméénuhíjcyané toónutúmeré miamúnáa úmíwávú Píívyéébeke meúúbálléne dííbyeke píáábó metáúmeí ámuhakye díbye ípíááboki. Muurá ímiááné ímí dííbyema íjcyame tsá bañúmeítyú íiná ityáúmeíñeri.

¹⁷ Muuráhjáa éijyuúvú méhdure nééroobe Eríáúvú dííbyé íhgyú uubálle múnáajpi dííbyeke táúmeí tene íáállétuki. Áhdújucóhjáa tsá tene áletú 3 píjcyábáj píínevú.

¹⁸ Áané boonéhjáa idyé tsiíñe táúmeíbyé díbye íállétsoki. Áhdújucóhjáa tsiíñe maálléneri panévaré ííñéne néévane.

19-20 Aane ámuúha táñahbému, tsaate ámuhadítyú ímiáájú iúraávyénetu mújtámeke tsijtye ímíjpyetétsóhajchíí muurá diityéke píaabómé Píívyéébe diityédí ídáátsóvéne diityé imítyuháñé iábájííve ditye iwágóóóvétuki. Áyu tehdújuco.

1 PÉÉDORO

Tujkénú Péédoro cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Péédoro Jetsocríjtóo úwááboobéré o péhíjcyáíñé wákimyéivu oke pícyoobe íñe íhyaami ámuha éllewu ó caatúnú dííbyékée ámuha mecáhcújtsóné déjúcotu méiiñújitu ámuhakye ditye wáchájánúme éllewu, Póotoó, Garáátsiaa, Capadóótsiaa, Áátsiaa, Bitííniaa, éhdúné iñújínneri ámuha meíjcyáme éllewu.

² Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújuco Méécááni Píívyéébe ámuhakye iñéhdújuco újcune dííbyeéjté ámuha meíjcyaki. Aane muurá Íapííchoj tééveri ámuhakye píáábohíjcyaaabe Jetsóope mewájjyuri ítyujpácyó wáágóónej tééveri ámuha meímíjpyeténe díbye ímillédú meíjcyaki. Aabe ihdyu óví ámuhakye panévatu píaabó íbúwajíí íñnerí íjtsámeityúme ámuha meíjcyaki.

Ímí méúmiwa nééneé

³ Muuráhjáa mítyane meke ídaatsólléne béhnétu meke tsíímávaabe Jetsocríjtóo ídsíjívéne tsiíñe bóhíínej tééveri. Áánéllíí íñé imíjyaú méúmiwa íjcyane méitsohíjcyáhi. Ahdícyane ihdyu metsu Jetsocríjtó Caani Píívyéébeke medúúrúvane metéhdújtsoki.

⁴ Muurá íjcyané níjkyéjiri ítsíime meíjcyámé wáábyuta mújyú muhdú íjcyáityúné díbye pícyoone meke téhmené.

⁵ Ímí dííbyeke mecáhcújtsónéllíí íhnáhoori meke píáábohíjcyaaabe nihñéétsihvúré téhullévú meúújetécooca teene meújcuki.

⁶ Áánéllíí múu íllure imíjyúú dííbyeke ámuha mecáhcujtsómé ámuha meícúbáhrámeíyónáaáca.

⁷ Muurá téeneri meke waajácúlleebe ímiááné dííbyeke mecáhcújtsóhajchíí éhne múúne óóro cúújúwari ditye wáájácullédu. Muurá teene óóro meke píáábóné ehniíñevu Píívyéébeke mecáhcujtsóné meke píaabóné tsá mújyú mééma níjkéváityúne. Áánéllíí dííbyeke ámuha mecáhcujtsómé íñetú menéétsámeityúhajchíí íñé imíjyaú ámuhakye ávyéjútsoíibye dúúrúvaabéré tsiíñe Jetsocríjtó tsáácoóca.

⁸ Muurá Jetsocríjtoke ámuha maájtyúmítúróóbeke mewájjyúúbedívú ámuha mecátsípáávéne méimíjyúúhií.

⁹ Áábeke ámuha mecáhcújtsónéllíí tsúúca ámuha mepájtyetéhi.

¹⁰ Muuráhjáa éjyúúvú Píívyéébe íhgyú uubálle múnaa íhgyúvájúcoorá muhdú díbye meke ídaatsólléne pájtyetétsóíñeri. Ároméhjáa tsá pahdu wáájácútú muhdú tene íjcyáíñe.

¹¹ Áánéllíihyéhjáa díllócatsíhijcyámé caabyé Críjto íjcyaaabe mújyú muhdú ícúbáhrámeíñe ávyéjuutéíñe Píívyéébe Apííchó díityéké néhijcyáne.

¹² Áánéllíihyéhjáa Píívyéébe díityéké waajácútsó ditye íjcyáijyúi tene pájtyéityúne, bóónétúi tene pájtyeíñe. Áánée muurá tsúúca ámuhakye tsaate úúballé muhdú mepájtyetéíñe Píívyéébe Apííchó níjkyéjitu tsááne píáábónej tééveri. Aane muurá idyé níjkyéji múnaa téhdure imíllerá páñetu iwáájácúiyóné muhdú mepájtyetéíñe.

Ímiááméré meíjcyáiyóne

¹³ Aane ímiááméré meíjcyáne métsúúraméí tsiíñe Jetsocríjtó tsácooca Píívyéébe ámuhakye ídaatsólléne ájcúíñeri.

¹⁴ Aame tsúuca Píívyéébej tsíímé ámuha meíjcyame múu díbye ímillédú ijcyáhi. Tsá múu díbyekée ámuha mewáájácútúcooca ímityúnéhjiri meúmúúpívyehíjcyádú néjúcootúne.

¹⁵ Muurá meke újcuube ímiááméré meíjcyaki. Áánéllii múu ímiáámé ijcyá díbye íjcyadu.

¹⁶ Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé: “Ímiáámé meíjcyá ímiáábé o íjcyadu.”

¹⁷ Aane dííbyeke ámuha mecáánívahíjcyámé múu ííñújiri ámuha meíjcyané hajchótá díbye ímillédú ijcyáhi. Muurá tsahdúré mééma ímíbájchóiibye muhdú meícyahíjcyané téene áhdovu meke íájcuki.

¹⁸ Muurá ámuha méwaajácú mépée mepájtyetéítyúrojító méíhdé múnáaúvú úráávyehíjcyánetu meke díbye pájtyetétsóne. Áronáacáa ihdyu tsá meke díbye pájtyetétsotú dsíídsídívú íáhdóneri.

¹⁹ Muuráhjáa ihdyu mééma áhdoobe mítyane iwáyyuube Críjto tujpácýó wágóóóvéneri éhne múúne obééjáwu ímíwu néébeke míamúnáa ímityuháñé hallúvú ditye dsíjívetsódu.

²⁰ Píívyéébéhjáa ihdyu tsúúcajátújuco dííbyeke mémenúné ííñuji íípívyéjtsótúné íhdéjuco díbye mewáyyuri idsíjíveki. Ahdújucóhjáa díbye tsááne meke ípiááboki.

²¹ Áánéllii dííbyej téeveri Píívyéébeke mecáhcujsómé dííbyedívú mecátsípáávehíjcyá díbyée dsíjívéebeke íbóhíítsóne ávyéjuutétsónéllíihye. Aame méwaajácú dííbyema meíjcyame íínerí mebáñúmeítyúne.

²² Ahdícyane tsúuca Píívyéébé Apííchó ámúhake píaábónej téeveri ímiáájú ámuha mecáhcujsómé óvíi ámuha méwajyújcatsí ámúhá ííbúuri.

²³ Muurá Píívyéébeke mecáhcujsómé tsíhdyuréjuco meíjcyane. Tsáhájuco meúraávyetú méecáánimúu meke tsíímávátsihdyu meíjcyajító íllure níjkévájíjto. Áánetu ihdyu Píívyéébé ihjyu mecáhcujsóné tsá múijyú níjkéváityúne.

²⁴⁻²⁵ Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Pámeere míamúnáa wahájchotaré ijcyá tsójcómuji íjcyadu. Téhdure íjcyámé wahájchotaré ííne ímíjyaú wajco íjcyadu. Áánetu ihdyu Píívyéébé tsá múijyú níjkéváityúne. Ááne uwááboju ímiáájú muurá tsúuca ámúhake uwáábómeíhi.

2

¹ Ahdícyane óvíjyacóóné ímityúné ámuha meméénuhíjcyáne. Tsá múu állíuutúne. Tsá múu pánehjídú ímiáámé íjcyatúne. Tsá múu nómiútáávatúne. Tsá múu ímityúné íhjuvátú tsíjtyedítyu.

² Ímiá uwááboríyé métsúúraméí éhne múúne tsíímene ñohñórí íjyacunúdu. Ááne téene uwáábó ímíñeúvú méuraávyé ámuha mepájtyeteki.

³ Aane óvíi ehdu meíjcyá Jetsocríjto ímiáábé meke wáyyune tsúuca mewáájacúme.

Críjto páñétúejpi

⁴ Aame ihdyu ímíñeúvú meíjcyá dííbyema nééwayúdú néébe meke bohíívú ájcúúbema. Muuráhjáa dííbyeke míamúnáa éhdiiválléróóbeke Píívyéébe pícyóó ávyeta íhtsútuube páñétúejpi díbye íjcyaki.

⁵ Ahdu óvíi meke téhdure nééwayúdú menéémeke pícyoobe íhjadú meíjcyaki. Téhdure óvíi meke llúuvájtedívú pícyoobe díbye ímillédú meíjcyame dííbyeke meíícuvéme ímí dííbyema meíjcyá Jetsocríjtoj téeveri.

⁶ Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Tsióó cóomi múnáa pañévú ó pícyóó ávyeta wáyyúmeííbyeke éhne ímichi tééutu jaa éjkeu nééwayúdú néébeke. Áábeke cáhcujsómé tsá íínerí báñúmeítyúne. Ehdu néene Píívyéébé waajácúháámitu.

⁷ Aane dííbyeke cáhcujtsómé dííbyeke wajyúhi. Áánetu dííbyeke cáhcújtsotúmé tsá wáyyutu Píívyéébé waajácuháámitu illu tene néhdújuco:

Tsaúpe nééwayu jááháñé wákimyéi múnáa iñéhnílléne waagóórou pícyámei ímichi tééutu jaa éjkéiu.

⁸ Téhdure tsiíñe nééneé:

Diíbye muurá éhne múúne nééwáytu ávyé mecábóhcámeímyé maáákityéúdú néébeé. Ahdújuco muurá dííbyé uwááboju ímí cáhcújtsotúmé mújtámeke tene pájtyene.

Píívyéébeéjte

⁹ Áronáa ihdyu tsá ámuha ehdu menéétune. Muuráhjáa ihdyu Píívyéébere ámuhákye iújcúmeke picyóó llúúwájtedívú dííbyé wákiméi ámuha ímiááméré meíjcyáne meméénu dííbyeke dúúrúvamére. Aane imíllebe miamúnáake ámuha meúúballéné muhdú díbye ámuhákye ímityúnetu ímiánejcúvú íjchívyetsóne.

¹⁰ Muuráhjáa íhde ámuha íhdícyaméréi meíjcyame tsá dííbyé píáábójú pañe meíjcyatúne. Áronáa icyooca tsúúca dííbyeéjte ámuha meíjcyame tééné pañe meíjcyáhi.

Píívyéébekéré meíícúvéiyóne

¹¹ Ahdícyane tsá ííñújéjte ámuha meíjcyájúcootúne, ámuúha táñahbému. Muurá ihdyu Píívyéébé avyéjéjteréjuco ámuúha. Áánéllíi ámuhákye o néé meke tútávájtsóiyónéhjiri ámuha meúmúúpívyétuki.

¹² Ímiááméré meíjcyá Píívyéébeke wáájácutúmé ímityúné ámuhádítyú íhjúvvarónáa ímí ámuha meíjcyané hallúvú dííbyeke dítye iávyéjútso tsiíñe Jetsóó tsáácoóca.

¹³⁻¹⁴ Téhdure múu avyéjuullé páñétúejpi méiíñújí avyéjúúbeke pahúllevaré dííbyé píáábo múnáa íjcyámamájuco. Muurá Píívyéébere díityéké picyóó dítye ímityúmeke iúwááboki, áánetu ímiáámeke dítye ipíááboki.

¹⁵ Muurá imíllebe ímiááméré meíjcyane ténejcu wáájácutúmé ímiáájú meúráávyénetu ímityúné íhjúvátuki.

¹⁶ Áánéllíi ímiááméré meíjcyá tsúúca ímityúnetu ámuha meíjchivyéme. Aame ihdyu ímityúné mémeenújúcohdí tsúúca Píívyéébé hójtsí pañéréjuco ámuha meíjcyame.

¹⁷ Aame múu dííbyeke íllíñe díbye ímíllédú íjcyame pámévakéré avyéjuullé méiíñújí avyéjúúbemájjuco. Téhdure múu pámeere Píívyéébeéjtema wajyújcatsíhi.

Muhdú ícúbáhrámei maáábucúne

¹⁸ Ahdure múu tsaaté hójtsí pañe íjcyame díityéké iávyéjúúlléne meenú dítye táuhbáne. Tsá múu ímiáámemáyé ímí íjcyatúne. Ímityúmé íjcyáromema múu ímiáámé íjcyáhi.

¹⁹⁻²⁰ Muurá ihdyu Píívyéébe ímíllédú meíjcyané hallútú meke dítye ícúbahráné maáábúcúhájchíí ímí meke íjtsúcunúúbe. Áánetu ímityúné meméénúné hallútú meke dítye ícúbahráné maáábúcúrónáa ¿aca meke ímí íjtsúcunúúbe? Tsáhaá.

²¹ Muuráhjáa Píívyéébe meke ujcú Críjto mewáyyuri ícúbáhrámeíbyé ímiáábé íjcyadu meíjcyaki.

²² Tsáháa muurá díbye mújyú ímityúné méénutúne. Ahdurée tsá muucá díbye állityúne.

²³ Muuráhjáa díbyedítú ímityúné íhjúvvarómeke tsá díbye píámeíhíjcyatúne. Ahdurée dííbyeke ícúbáhráromeke tsá díbye méénúllehíjcyatúne. Íllurée íhvéjtsámeííbyé Píívyéébedívú díbye teene díityémá ímíbájcho muhdú tene íjcyadújuco.

²⁴ Aabée muurá Críjto dsíjivé páwachékevu mépée medsíjivéiyóné tsúúcajáa méimítyú déjuco dsíjívemédú meíjcyarómé meímíbaávyeki. Ehdúu mewáyyuri díbye ícúbáhrámeíñej tééveri méímíbaavyéhi.

²⁵ Muuráhjáa éíjyu ídátsó méícyahíjcyá Píívyéébeke wáájácutúmé éhne múúne obéejámú mújtame íjcyadu. Áronáa ícyooca tsúúca métehméébé Críjtoma méijcyáhi.

3

Muhdú métáábama meíjcyane

¹ Ámuúha walléémuj, ámuhá tajímuke máavyéjuúlle. Tsaímíyé meíjcyá diityémá Críjtó uwááboju tsaate cáhcújtsóturómé ímí ámuha meíjcyane ííténe botsíi icyáhcújtsó íná diityéké ámuha menéétúrónáaáca.

² Muurá ímiááméré ámuha meíjcyane ííténe ímílléiyómé téhdure Píívyéébeke iúraavyéne.

³ Tsá múu ávyeta ímíbájkímeyéíyóneri íjyácunútúne. Téhdure tsá múu íjyácunútú íhñiwaco idyóíhdsínúmeíñe tsaímíyé ipíhdámeíyóneri, mityane áhdómeíñe icyááveháñevu íicyáávéiyóneri, ímiá wajyámuunévú iújcámeíyóneri.

⁴ Apááñeríyé múu íjyácunú tsaííbuwáre íjcyáíyóneri. Ehdu ihdyu íjcyámeke Píívyéébe ímí íjtsúcunúhi.

⁵ Tehdúhjáa muurá éíjyuúvú íjcyané walléémú Píívyéébedívú íhvéjtsámeíñe díbye ímíllédú ícyahíjcyáhi. Aaméhjáa ájyúmuke avyéjúúllehíjcyáhi.

⁶ Tsááráuvúhjáa muurá ájyu Aavarááuvuke icyáhcújtsóne avyéjúúllehíjcyáhi. Aane díllée íjcyadu ámuha ímiááméré ámuhá tajímuma meíjcyáhajchíi tsá ámuha íínerí meíllityéityúne.

⁷ Áhdure ámuha wajpíímú ámuhá táábámuma ímíñeúvú meíjcyá. Tsá múu diityédí ícúbáhratúne. Múu íjtsámeí diityéké iávyéjúúlléne muhdú ipíáábóíñeri ámuhá tsíjpa tujkévevu dítye íjcyátúnélliíhye. Muuráhjáa Píívyéébe wajpii, wallee, picyóó dítyétsí ipíáábójcatsíñe ímí íjcyaki. Aane ehdu ámuha meíjcyáhajchíi Píívyéébema ámuha meíhjuúvácooca tsá íná ámuhakye pátsárijcyóityúne.

Ímiáané hallútú meícúbáhrámeíñe

⁸ Áhdícyane ihdyu pámeere tsaímíyé meíjcyá pamévamáye. Tsá múu pájúvatúne. Meídaatsólléjcatsíñe méwajyújcatsi tsané nahbémú múúne wájuújcatsídyú mityájkímeyéityúmére.

⁹ Tsá múu píámeítyú ámuhakye ímityúné méénúmeke. Téhdure ámuhakye úhbámeke tsá múu úhbatúne. Íllure diityé hallúvú píáábó métauméí Píívyéébeke. Ehdu díbye ímíllédú ámuha meíjcyáhajchíi ámuhakye píáábóííbye.

¹⁰⁻¹² Muurá dííbye waajácuháámitu nééneé:

Ímí íjcyane ímíllémé tsá ímityúné íhjuúvatúne. Áhdure tsá dítye állíuutúne. Muurá ímityúné imyéénuhíjcyánetu íhveténe ímiááneréjuco dítye méénune. Aame íjcyá tsaímíyé pamévamáye. Muurá Píívyéébe ímiáámeke píaabóhi. Aabe dííbyeke dítye táúmeíñe lleebóhi. Áánetu ímityúmedi tsá díbye íícúvetúne.

Ehdu nééne Píívyéébe waajácuháámitu.

¹³ Aane ehdu ímiááméré ámuha meíjcyáhajchíi ¿aca ííne hallútú múha ámuhakye ímityúné méénúiyáhi?

¹⁴ Muurá ehdu ímí ámuha meíjcyané hallútú meícúbáhrámeíhahajchíi maímijyu ámuha meíjcyanej. Áhdícyane tsáma íínerí maáábímeyéííñe. Muurá Píívyéébe ámuhakye píaabóhi.

¹⁵ Múu Máavyéjuube Críjtodívú icyátsípáávéne íjcyátsíiivyé ámuhakye díllómeke ámuha mewáájácutso íveekí dííbyedi ámuha meíjyácunúhijcyáne. Áronáa ihdyu múu ímíñeúvú chooco úúballé mityájkímeyéityúmére.

¹⁶ Aame téííbuwá meíjcyá Críjtóke ámuha meúráávyénetu tsaate ímityúné íhjuúváneeri íñúcójpíveki.

17 Aane ihdyu óvi meícúbáhrámeí ímiáánéré meméénúné hallútú Píívyéébe ímílléhajchííju. Muurá téené hallútú meícúbáhrámeíñé maáábúcúhajchíí ímí meke íjtsúcunúúbe. Áanetu ímityúné meméénúné hallútú meícúbáhrámeíñé maáábúcúrónáa tsá díbye meke ímí íjtsúcunútúne.

18 Muuráhjáa Críjto mújyú ímityúné méénútúroobe ícúbáhrámeí méimítyú hallúvu. Aabée tsáijyuré dsíjivé méhllí pámeere ímityúmé meíjcyáme wájuryi téénej tééveri méimíbaávyéne ímí Píívyéébema meíjcyaki. Aabée dsíjívérónáa ííbuu íbóhí íjcyáhi.

19 Aanéhjáa péé éjyúúvú dsíjívémé íbuúúné íjcyátsihvu diityéké úwááboki.

20 Muuráhjáa éjyúúvú Noée míínécoba méénuhíjcyánáa Píívyéébe téhmehíjcyará míamúnaa dííbyeke icyáhcuítsóne téémí pañévú iúcaáve ipájtyeteki. Áronáacáhjáa apáámyéré 8-meva pájtyeté pámeere ííñuji cáájáveneri májcanúnetu. Áámeúvú íbuúúnéhjáa íjcyátsihvu Jetsóó ííbuu péé diityéké úwááboki.

21 Aanéhjáa téijyu nújpácyotu ditye pájtyeténé naavénú íñe ícyooca metsójtsótsámeímyé mepájtyetéíñe. Aane tsá metsójtsómeítyú méjpi ííñú íñityááveki. Muurá ihdyu tééneri méúújetsó Píívyéébedívú mecátsípáávéébeke metáúmeíñé díbye meke ímíbájchoki. Aane ihdyu meke ímíbájchoobe Jetsocríjtóo dsíjívéebe tsííñe bóhííbej tééveri.

22 Diibye muurá ícyooca íhtsútuubéréjuco níjkyéjiri Cáani Píívyéébe úníuri íjcyáábeke pámeere níjkyéji múnáama naavémú avyéjuulléhi.

4

Muhdú Píívyéébeke meéícuvéne

1 Aanée muurá Críjto ííñújiri íjcyácooca ícúbáhrámeí mewájuryi. Áánéllí metsu meícúbáhrámeíyóné maáábúcu díbyée áábucúdu. Muurá meícúbáhrámeíyóné maáábucúmé tsá ímityúné meméénújúcootúne.

2 Aame tsáhájuco meúmúúpívyetú ímityúné meméénúíyóneri. Píívyéébe ímíllédú meíjcyáíyóneríyējuco metsúúrámeíñe.

3 Ahdícyane óvíjyacóóné Píívyéébeke wáájácutúmé íjcyadu ímityúné ámuha meméénuhíjcyáne. Muuráhjáa ímityúneri ámuha meúmúúpívyehíjcyáhi, ámuháa ménahtsívátéhíjcyáhi, ámuháa mewáñehívaténé pañe méllíyícyávehíjcyáhi, níjcyotájtekée ámuha méduurúvahíjcyá ámuha meméénúítyuróne. Ánehji óvíjyacóóne.

4 Muurá ténehji ámuha meíhvéjtsóneri ámuhákye náhbévahíjcyámé tééneríyé íjcyame íllure ámuhádi uuhívatéhíjcyáhi.

5 Árómemá Píívyéébe muhdú ditye ícyahíjcyáné ímíbájchoóhi. Muurá pámeere dsíjívétúmema ímíbájchóíibye tsúúca dsíjívéjúcóóróméhjimájuco.

6 Téénéllíhyéhjáa muurá éjyú múnááuvoke téhdure úwáábómeíñé diityé íbuúúné íbóhí ímí íjcyá Píívyéébe íjcyadu.

7 Muurá tsúúca ííñuji mééma níjkévaríjyuco. Áánéllí ímiááméré meíjcyáne pájyuvaré Píívyéébema méihjyúvahíjcyá.

8 Aame múu wájýújcatsíhi. Muurá tsíjtyeke mewájurye ímityúné meke méénúrómeke mepíámeíyóneri tsá meíjyáacunútúne.

9 Ahdícyane múu ímíñeúvú waatsúújcatsí ámuha maááhívéjcatsícyooca íná íjtsámeítyúmére.

10 Mépíáábojcatsí muhdú ámuha mepíívyetédú Píívyéébe meke ájcúné píáábori bañúháñé díbye meke ípíáábótuki.

11 Áánéllii ámuha meúwáábócooca ímíñeúvú meúwáábohíjcyá dííbyé ihjyu néhdújuco ámuhaj téeveri dibye íhíjyúvaki. Áhdure ámuha tsíjtyeke mepíáábócooca ímíñeúvú mepíáábó muhdú dibye ámuhakye túkévejsódu. Aane páneere ñná ámuha meméénune múu ímíñeúvú meenú dííbyeke ámuha Jetsocríjtoj téeveri maávyéjutsóne. Áábedívú ihdyu metsu meíhvéjtsámeíñe dííbyeke maávyéjútso mújyú níjkeváityúne. Ehdu teéne.

Críjtoéjté ícúbáhrámeíñe

12 Ámuúha táñahbémut, tsá múu mávaríjchojúúné ámuháma íjcyánetu íjtsámeityú tene ámuháma íjcyáityuróne.

13 Íllure múu imíjyúú Críjtóo ícúbáhrámeídyú ámuha meícúbáhrámeíñeri tsiíñe íavyéjuma dibye tsáácooca ámuha meímíjyúúveki.

14 Áánéllii dííbyeéjté ámuha meíjcyáné hallútú ámuhakye tsaate úhbáhajchíí múu imíjyúú Píívyéébé Apííchó ámuhá pañe íjcyánélliíhye.

15 Árónáa ihdyu núcójpítsóhreyó teene ímityúné ámuha tsíjtye éhné menániñee, tsaatéké ámuha medsíjívetsónee, tsíjtye ihjyú pañévú ámuha meúcaavénee, éhdúné hallútú ámuha meícúbáhrámeíñe.

16 Áánetu ihdyu Críjtoéjté meíjcyáné hallútú meícúbáhrámeíñe tsá núcójpítsotúne. Íllure Píívyéébeke téené hallúvú dúúrúvaméré météhdujtsó dííbyeéjté meíjcyánélliíhye.

17-18 Muurá tsúúca muhdú meícyahíjcyáné dibye mééma ímíbájchóíñe éévé úújéteéhi. Aane méhdityu tujkénúibye ihñéjté meíjcyámedítyu. Aabéjii awáá ¿muhdíívanéami íhya tsáma ímíbájchooi eene dííbye úwááboju cáhcújtsótúmema, ímíáámé íjcyarómé íhtsútúnetu pájtyetéíñááca?

19 Áhdícyane dííbyedívú meíhvéjtsámeíñe dibye ímillédú meíjcyá ámuha meícúbáhrámeíyónááca. Muurá meke ípívyéjtsóobe íñéhdújuco méénune.

5

Cahcújtsu múnáá túkevjtsoju

1 Téhdure ó imíllé cahcújtsu múnáá túkevjtsojtéké o úwaabóné téhdure túkevjtsoobe o íjcyaa muhdúhjáa Críjto ícúbáhrámeíñe o ájtyúmiíbe. Aabe téhdure ó íjcyá dííbyé avyéjuri tsiíñe dibye tsáácooca.

2 Áánéllii ámuhakye o nées ímíñeúvú ámuha metúkévjtso Píívyéébeéjté ámuhá hójtsí pañe íjcyámeke. Tsá múu díbye ámuhakye níwáávéne íjyéveríyé téené wákimyéí méénutúne. Áhdure tsá múu téené hallúvú ámuha medsídsívakíyé méénutúne. Múu ímíñeúvú meenú Píívyéébe ímillédu.

3-4 Tsá múu tsíjpánécoba diityéké úwáábotúne. Choocóre múu úwaabó páñétúejpi Métehméébé tsáácooca ámuha maávyéjuuté dííbyema mújyú níjkeváityúne.

5 Téhdure ováhtsámú máavyéjuulle ámuhá túkevjtsojtéke. Panéjcuávú máavyéjúllecátsí mityájkímyeityúmére. Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: Píívyéébe píaabó idáátsóméhjiúvú néémeke. Áánetu 'mityáhmityá' néémedi tsá dibye íicúvetúne.

6 Áánéllii mityájkímyeityúmére meíhvéjtsaméí íhtsútuube Píívyéébedívú dííbyere ámuhakye ityúkévjtsoiki. Áijyu muurá ámuhakye ávyéjútsoíibye dibye meke ávyéjútsoíñe éévé úújetéijyu.

7 Áánéllii íínerí áábímyeityúmére dííbyedívú mecátsipááve. Muurá imíllebe meke ípíaabóne.

⁸ Áronáa ihdyu téibúwá meíjcyá Naavéné ámuhakye imújtátsótuki. Muurá mémunáajpi íjcyaaabe meke imújtátsóiyóneri íjyácunú éhne múúne bájú oohíbyé iyámeke idyóóiyóneri íjyácunúdu.

⁹ Áróóbeke ihdyu metáhjá Píívyéébeke ámuha mecáhcújtsónej tééveri. Muurá méwaajácú pahúllevaré ííñújiri ménahbémú téhdure ténéhjiri ícúbáhrámeíhijcyáne.

¹⁰ Áronáa ícyooca wahájchotaré meícúbáhrámeíñé nījcautu Mépiivyéébé meke ávyéjuutétsoó múijyú níjkéváityúné Jetsocríjtoj tééveri. Aabe muurá mewájjyuri meke ímíbjachó íhtsutúmé meíjcyame íínevú metáhjátsámeítyuki.

¹¹ Áánéllii ihdyu metsu íhtsútuube íjcyáábeke maávyéjjútso pájjyuvaré múijyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

Nihñéénéré pityájcoju

¹² Aane íñe íhyaami o cáátúnuháámí ámuha éllewu ó wallóó ménahbe Píívyéébeke ímí úráávyebe Tsibáánoma. Áhaamí pañe ámuhakye ó ítsáávetsó ímíááné ímí Píívyéébe ámuhakye píáábohíjcyáne. Áánéllii múu tsaímíyé dííbyema ijcyáhi.

¹³ Ámuhakye Babiróóniá cóómiyi íjcyané cahcújtso múnaa duurúvá ámuhakýéé iújcudu téhdure Píívyéébe diityéké újcume. Téhdure tájtsiiménédú néébe Mááco ámuhakye duurúváhi.

¹⁴ Téhdure ámuhakye táicyánéjcutu o néé ámuha Críjtoéjté tsané nahbémú meíjcyame medúúrúvájcatsíki. Ahdícyane óví íbúwajíí ámuha méijcyáhi. Áyu tehdújuco.

2 PÉÉDORO

Hállúvúeháámí Péédoro cáátúnuháámí

Duurúvaju

¹ Oo Tsimóo Péédoro Jetsocríjtó ñcúve múnáajpi o íjcyáábekée oke dííbyere picyóó úwááboobéré o péhíjcyaki. Aabe íñe íhyaami ámuha éllevu ó caatúnú Mépájetetsoobe Jetsocríjtoj téeveri Píívyéébe meke ájcúné uwááboju muha mecáhcújtsódú idyé ámuha mecáhcújtsóme éllevu.

² Aane óví Píívyéébe tsúúca ámuha mewáájácuube Jetsocríjtoj téeveri ámúhake píaabó tsaímíyé ámuha meíjcyaki.

Muhdú Críjtoéjté íjcyane

³ Muurá díbye íhnháori meke píaabómé ímiááméré meíjcyá díbye ímillédu. Muuráhjáa meke újcuube díbye íjcyadu meíjcyá dííbyema maávyéjuutéki.

⁴ Aabe meke íñéhdú píaábohíjcyá dííbyedu meíjcyá íñújiri ímityúné meke tútávátsohíjcyánéhjiri meúmúúpívyétuki.

⁵ Áánéllí ímiááméré Píívyéébeke mecáhcújtsóne méwaajácú muhdú ámuha tsaímíyé meíjcyáiyóne.

⁶ Ááne météhmeméí ámuha panévare ímityunéhjí maáábúcúne íñevú táhjátsámeítyúme díbye ímillédu meíjcyaki.

⁷ Múu wajyújcatsí pamévamáyé muhdú tsané nahbémú wájyújcatsídyu.

⁸ Ehdu ámuha tsaímíyé Máavyéjuube Jetsocríjtoke meúraavyémé ímí dííbyé wákimyéí meméénúhajchíí tsá ámuha dííbyedi mebánúmeítyúne.

⁹ Áánetu ehdu íjcyáiyóné ímíletúme íjcyá hállúvatúme íjcyadu. Aame ílluréjuco ábájívené muhdúhjáa Píívyéébe díityéké ímíjpyetétsoné ímityutu.

¹⁰ Ahdícyane ihdyu tsúúcajáa díbye ámúhake újcume métsúúraméí ímiááméré ámuha meíjcyáiyóneri ámúhadítyú tene íbóhówaúcunú dííbyedítyú ámuha memújtátuki, ámuha táñahbémuj.

¹¹ Áijyu ihdyu ámúhake waatsúcúpéjtsóibye ímíjyuri Máavyéjuube Mépájetetsoobe Jetsocríjtó avyéjuri múijyú níjkéváityúné dííbyema tsaímíyé ámuha meíjcyaki.

¹² Áánéllí éhníñevu ámúhake ó ítsáávétsohíjcyáá muhdú Píívyéébeke meúraavyéné tsúúca ámuha mewáájácúne tehdújuco meíjcyárónáaaca.

¹³ Ímí ó íjtsúcunú ói o dsíjívétúné hajchótá ámúhake téenevu o ítsáávétsohíjcyáne.

¹⁴ Muurá tsúúca Máavyéjuube Jetsocríjtó oke úúballé lléváhréjuco o dsíjíveíñe.

¹⁵ Áánéllí ó ímíllé ímíñeúvú ámúhake o úwaabóné o dsíjívené boone ámuha teene maábájívetuki.

Críjto ávyéjújtsámeíñe

¹⁶ Tsá muurá álliu tene íjcyatú Máavyéjuubée Jetsocríjtó íhtsútuube íjcyabe íñújiri úlléjéébedítyú ámúhake muha meúúbállehíjcyáne.

¹⁷ Muuráhjáa ávyeta muha meíténeríyé Cááni Píívyéébe dííbyeke ávyéjujtsóhi. Áhdurée muha melleebó díbye dííbyedítyú nééneé: “Áánu Hájchíwúuke o wájyúúbedi mítyane ó ímíjyúúhíí.”

¹⁸ Ehdúu níjkyéjitu díbye nééne muha melleebó caméhbaúvú Jetsóo múúhadívú tsíhdyúréévécoca dííbyema muha meíjcyame.

¹⁹ Áánéllii Píívyéébé ihjyú uubálle múnááhjáa dííbyedítýú néhijcyáné tsá álliu íjcyatúne. Áánéllii melléébó dííbyedítýú ditye úwaabóne. Muurá ditye úwaabóné meke waajácútsó mewáájácútúnehjívú éhne múúne peete cúúvétsihdyu ájchúcunúdu. Áánetu méwaajácú ímíáábé díbye íjcyane éhne múúne ííné imíjyaú tsítsívé mícúruwa ájchúcunúdu.

²⁰ Téhdure muurá méwaajácú Píívyéébé ihjyú uubálle múnááhjáa dííbyé waajácuháámitu cáátunúné diityé tujkéveeu íjcyatúne.

²¹ Tsáháhjáa íjtsaméiyíyé íná pájtyeíñé iwáájacúné ditye cáátúnutúne. Muuráhjáa ihdyu Píívyéébé Apííchóré diityéké tükévéjtsóneri caatúnuhíjcyáme.

2

Állíu múnáá uwááboju

¹ Áronáacáhjáa téhdure íjcyámé téijyu állíu múnáa iiye Píívyéébé ihjyú uubálle múnáadi díllómeíhijcyáme. Téhdure ícyooca diityédú néeme ámúháj pñe íjcyáá ámúhakye álliúúné átéréénéhjé úwááboímye. Aame íllure ehdííválleé Máavyéjuube Jetsocríjtó díbyéjuco ípájtyetétsoobe íjcyároóbeke. Ááneri iiye iéllevu líícyúhcoímyé Píívyéébé diityéké ícúbáhraíñe.

² Aane mítyame diityéké icyáhjújtsóne ímityúné méénuúhi. Críjtoke cáhcújtsotúme ímityúné ihjyúvaá dííbyé uwáábotu.

³ Aane diitye átéréénéhjé uwáábojte íllure ámúhakye állihíjcyáá ámúha dsíídsí iújcúroki. Áróme hallúrí tsúuca íjcyáné ícúbáhraméí Píívyéébé tsúúcajátújuco ehdu néémé wáábyuta méénune.

⁴ Muuráhjáa níjkyéji múnáa íjcyáromedítýú ímityúné méénúmedi ídáátsóvétuubéré íllure diityéké waagóó ditye ícúbáhrámeíki. Aame ícyooca cúúvétsii dóhjinúmeímyé téhmehíjcyá múijyú Píívyéébe pámeemáyé muhdú ditye ícyahíjcyáné ímíbájchoíñe.

⁵ Téhduréhjáa muurá éjyuúvú ímityúme íjcyámedi tsá díbye ídáátsóvetúne. Muuráhjáa ííñuji díbye cáájávétsóneri mājcanúmedítýú apáábyekéré pájtyetétsoobe ditye ímíjpyetéro diityéké úwáábohíjcyabe Noéke 7-meva ítsíímema.

⁶ Téhduréhjáa idyé Tsodóómaa, Gomóóraa, íjcyácoomícyu múnáake áíúcuúbe. Ehdúhjáa imyéénúneri meke úújétsoobe íñe ícyooca téhdure ímityúné méénuhíjcyámeke muhdú ícúbáhraíñe.

⁷⁻⁸ Téhduréhjáa muhdú ímíáámeke ípájtyetétsoíñé úújétsoobe ípyée íáiúcurócoomícyutu Róóke ípájtyetétsoneri. Muuráhjáa diityéj pñe íjcyároobe ímíáábé íjcyánéllii múhdurá ítsúcunúhíjcyá ímityúné imyéénúneri ditye íhjúvuhíjcyáne.

⁹ Áánéllii muurá méwaajácú Píívyéébe meke pájtyetétsoné meke mújtátsóíyónetu dííbyedívú meíhvéjtsámeímye. Áánetu ihdyu ímityúme tsúuca ícúbáhraméí pañe íjcyá díbye muhdú meícyahíjcyáné mééma ímíbájchoíñévújuco.

¹⁰ Muurá ícúbáhráíbye eene ímíllédú ímityúné imyéénúne dííbye ávyejúúllehíjcyátúmedi. Muurá uuhívatéhíjcyámé íhtsutúme níjkyéjiri íjcyáromedi núhnévetúme.

¹¹ Muurá níjkyéji múnáa diityé ehniíñevu íhtsutúme íjcyaróme tsá múijyú ávyéjujtédítýú ímityúné íhjúvatú Píívyéébé úmíwávu.

¹² Áronáa diitye állíu múnáa átéréénéhjé uwáábojte nehniwu uuhívatéhíjcyá iwáájácútúneri. Ávyeta iyámédú néeme wáájácúmeítyúme ímíllédú dáriívémeíhijcyáhi. Árome wágóóóveé diitye iyámé wágóóóvehíjcyádu.

¹³ Muurá íimillédú íjcyáne itsúcunúhijcyámé ímí tehdújuco íjcyane. Árome múhdurá ícyahíjcyáneri tsíjtyeke ítyútávátsohíjcyáne áhdó újcuúhi. Aame ávyétá nucójpitso néeme ámuháma nahbévahíjcyá ímiáámeúvúdu.

¹⁴ Muurá tenáhtsíré íitéme. Aame tsá mújyú íhvetéityú ímityúné imyéénuhíjcyánetu. Muurá dúhcú íbúwámeke ténejcúvúré íbúwátsohíjcyáme. Aame panéváré iéhnéváiyóneri úmúúpívyehíjcyá ímityúmé íjcyame.

¹⁵ Muurá ímiájíjtó iúráávyérónetu imújtáne ímityúné pañéréjuco ditye ícyahíjcyáne tsaapíhjáa Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Beóóúvú hajchi Baraáá íjcyadu. Diíbyéhjáa imíllérá ímityunéhjí imyéénúné hallúvú ídsíídsiváne.

¹⁶ Áronáacáhjáa íju mújyú íhjúvahíjcyátuube íñe meíhjúvájuri dííbyeke úhbánetu íhvetéébé téénetu.

¹⁷ Aane muurá diitye állíu múnáa átéréénéhjí uwáábojte éhne múúne nújpacyo íjcyátúné nupáhyejúdu, áhdure diitye éhne múúne ojtso kííjyeba íhdícyáhullévú tsájtyedu. Aame bañú múnáa íjcyame tsá íínetú píáábotúne. Aame wágóóóveé ávyéta cúuvé néhullévú mújyú níjkéváityúne.

¹⁸ Muurá ímityunéhjí ííhjúváneeri tsúúcajáa téénetu íhvetéjúcóórómeke tsiíñe íbúwátsohíjcyámé ténejcúvu.

¹⁹ Muurá nehíjcyáme: “Tsúúca mepájtyetémé hallúrí íiná íjcyájúcóótúnéllí mépiivyété meímillédú meíjcyane.” Áronáa tsá ditye wáájácúmeítyú ímityúné pañe íjcyane. Muurá tsáneevu metáhjátsámeíñe pañe méijcyáhi.

²⁰ Aane muurá ímityúné meícyahíjcyánetu Mepájtyetétsoobe Jetsocríjtoke mecáhcújtsónej tééveri meímípyetéjúcoorómé bíwáhdúré íhdée meícyahíjcyádú meíjcyáhajchíí éhnííñevu ídátsooréjuco meíjcyane.

²¹ Aane tsáháa ihdyu ímiájíjtó Píívyéébé taúhbaju méhdivu bóhówájtsónejcúvú meíbúwáávéityuróne. Muurá teene mewáájacújúcooróné meéhdííwállehíjcyámé úmíwa ídátsohreé.

²² Ehdu méijcyá íllu tsaate néhdújuco: “Oohímyé íllímutúhcú tsiíñe majchóhi. Téhdure meénimu nítyááverómé bíwáhdúré íñújáámíri cávíhyíñúmeíhi.”

3

Jetsocríjtó tsiíñe tsááiñe

¹ Áhdícyane, ámuúha táñahbémut, íhyaami ámuha éllewu o cáátúnúháámí pañe tsiíñe ámuhákye ó úwaabó íhdééháámí pañee ámuhákye o úwaabónere.

² Aane ihdyu tsáma máábájíívedí Píívyéébé ihjyú uubálle múnááhjáa tsúúcajátújuco meke nehíjcyáne. Téhdure máábájíívedí Mepájtyetétsoobe Jetsocríjtó uwááboju dííbyé uwáábojte ámuhákye úwáábohíjcyáne.

³ Áanéllíi wájácútsi méijcyaco dityée néene Jetsóó tsiíñe tsááiñe íhdéwu tsaate íimillédú ímityúné imyéénúne dííbyedi úúhívatéíñe.

⁴ Muurá neeímye: “¿Mújyúami tsááiíbye Críjto idyéjuvúá tsááiíbyej? Muurá íñe méíhdé múnááúvúu íjcyáijyu ícyahíjcyádúré ííñuji ícyoocápívu ípyée ípívyéévétshdyu.”

⁵⁻⁶ Ehdu neeímyé Píívyéébéhjáa íñújima páneere iévéhóowari íjcyanéhjí ííhjúváneeríyé ípívyejtsóné wáájacuróme. Muuráhjáa díbye nééjuríyé nújpacyo tsatsíhvú dóbeevé ííñuji íbóhówááveki. Téhduréhjáa muurá íñéhdújuco díbye éíjyúvúu ííñuji icyájáávétsoneri miamúnáake májcanútsóné diityé ímityú hallútu. Aane wáájacurómé állíu múnáa átéréénéhjí uwáábojte tsá téeneri íícúvehíjcyatúne.

⁷ Áronáa muurá Píívyéébe néé íimílléijyu ííñújima páneere íévéhóówari íjcyanéhjí iwáágóoiñé cúújúwari. Áijyu muhdú meícyahíjcyané mééma díbye ímíbájchócooca dííbyeke cáhcújtsotúme ímityú ícyahíjcyámé ílluréjucu wágóóóveíñe.

⁸ Cáhawáa meíjtsúcunu, ámuúha táñahbémuj. Muurá Píívyéébedívú 1,000 píjcyá tsájcoojí hajchótáre. Muurá tsájcoojíuvúdúré ijsúcunúúbé éhdúné pijcyábá íjcyaróne.

⁹ Áánéllii tsá múu néétu íveekí Jetsóó íicúi tsáátune. Muurá ihdyu téhmehíjcyaaabe míamúnaa ímityúné ícyahíjcyánetu íhveténe ímíjpyeténe. Tsá díbye ímilléturó tsaatéuba wágóoovéne.

¹⁰ Aabe muurá ihdyu meíjtsótúnáa tsaá éhne múúne naní múnáajpi meke ábájínejcúdu. Téijyu páneere íévéhóówari íjcyanéhjí áiivyéné ihjyúváá ávyetá apíícho. Téhdure ííñuji cámaráúúveé páneere tééjé hallúrí íjcyanéhjimájucu.

¹¹ Ehdu páneere cúújúwari wágóóóveéhi. Áánéllii téñbúwá meíjcyáne ímíñeúvú Píívyéébeke méuráávyé dííbyedívuréjucu mecátsípáávéenema.

¹²⁻¹³ Ááne météhmehíjcyá múijyú tehdu tene pájtyeíñé díbye nééneé. Muurévá páneere íévéhóówari íjcyanéhjí ííñújimájucu cúújúwari chócoovéné wágóóóvéne boonétú béhjíréjucu ííñuji díbye ípívyéjtsoiñé páneere íévéhóówari íjcyanéhjimájucu. Áájí hallúriiva páneere tsáimiyéjucu íjcyáiñe. Tsáhájucová íiná ímityúné íjcyáityúne.

¹⁴ Ahdícyane teene ámuha metéhméné hajchótá ímíááméré meíjcyá íñetú ámuha menéétsámeityúmeke Críjto íajtyúmívakí, ámuúha táñahbémuj.

¹⁵ Muurá Píívyéébe téhmehíjcyá pámeere míamúnaa ípájtyetéíñé uwááboju cáhcujtsóne. Áánéllii tsáhái Críjto tsáátune. Ehdu téhdure ménahbe mítyane mewájyuube Páávoró amúhake caatúnuhíjcyá Píívyéébe dííbyeke túkévéjtsóneri.

¹⁶ Muurá pahúllevaré íjcyané cahcújtsó múnáa éllewu iwállóhaamíjí pañe tééneri íhjúvahiíjcyaaabe. Áronáa tsane túhú díbye úwaabóné tsá páneere ímí melléébohíjcyatúne. Aane íjcyámé tsaate dííbyé uwáábó wáájácurómé tsíñejcúvúré úwáábohíjcyané Píívyéébeke ímí iúráávyetúnéllííhye. Aame ehdu dííbyé ihjyu íúníutúré iúwáábóneri íhyallúvúré ímityúné méénuhíjcyáhi.

¹⁷ Ahdícyane ámuha táñahbémú tsúúca ámuha íñehjí mewáájacúme ímíñeúvú météhmeméí állíu múnáa amúhake ímíáájú ámuha mecáhcújtsónetu ímújtátsótuki.

¹⁸ Áánéllii éhniíñevu Mepájtyetétsoobe Jetsocríjtodívú mecátsípáávé amúhake díbye ípíáábo ámuha mewájyújcatsíki. Ahdícyane ihdyu óví dííbyeke máávyéjutsó múijyú níjkéváityúne. Áyu tehjújucu.

1 JÓÁA

Tujkénú Jóáa cáátúnuháámi

Mepájtyeténé uubálleju

¹ Ámúhake ó caatúnú Críjtodítýú dííbyej tééveríi Píívyéébe meke pájtyetétsóóbedítýú íjcyáné uubálle. Diibyéjháa ihdyu íjcyadúré ícyahíjcyá ipíívyema íjcyátuube ííñújíi ípívyéévéetúné ihdéjuco. Áábekée muha maájtyúmíiibe íhjuváné muha melleebóhi.

² Aabée bóhówáávéébedítýú íjcyáné uwááboju íñe ámúhake ó úúbállehíjcyá múijyú medsíjivéjúcóóítýúne bóhi dííbyedítýú meújýcúné uwááboju. Aabéhjáa ihdyu íjcyadúré Cááníma ícyahíjcyároobe bótší méhdivu bóhówaavéhi.

³ Aanée páneere díbye méénunéhjí muha máájtyumíhi. Áhdurée díbye íhjuváné muha melleebóhi. Aane ámúhake ó úúballé ímí tsame meíjcyame menáhbévájcatsí íñe muhdú muha Cááni Píívyéébeé, diibye Ílli Jetsocríjtoó, íjcyámútsima meíjcyadu.

⁴ Aane ámúhake ó úúballé tééneri ámuha meímíjyuúki.

Píívyéébedi ímiáájú

⁵ Áané uwáábojúu dííbyere Jetsocríjtó múúhake úwaabóné íñe ámúhake ó úúballé Píívyéébe ímiáábé íjcyáábédi ííne ímítýú íjcyatúne.

⁶ Áábeke ‘ímí ó úraavyé’ menéérome ímítýunéhjí meméénúhajchíí íllure máallíhi.

⁷ Áánetu ímiáábé díbye íjcyadu meíjcyáhajchíí ímí ménahbévájcatsí pamévamáye. Áijyu tsá íná máhallúrí íjcyájúcootú tsúúcajáa Ílli Jetsocríjtó ítyujpácyó iwáágóóneri páneere meímítýú ímíbájchónéllíhye.

⁸ Áánetu ímítýumé meíjcyarómé ‘tsá ímítýuube o íjcyatúne’ menéhajchíí íllure máállímyeímyé pañe tsá ímiáájú íjcyatúne.

⁹ Árónáa ihdyu Píívyéébe ímiáábé íjcyaaabe íñéhdú méénúúbeke meímítýuháñé meúúbálléhajchíí méhdi ídáátsóvéne mééma ímíbájchoobe páneere.

¹⁰ Áánetu ‘tsá múijyú ííne ímítýú o méénutúne’ menéhajchíí Píívyéébeke állíu múnáájpidi médillóhi. Aane ehdu menéeme tsá ímí dííbyé uwááboju mecáhcújtsotúne.

2

Críjto mépiááboóbe

¹ Ámuúha Llihíúmuj, ícyooca íñe ámúhake o cáátúnúné pañe o néé ámuha ímítýuné meméénútuki. Árónáa ihdyu ímítýuné meméénúhajchíí Jetsocríjtó ímiáábé mépiááboobe íjcyaaabe meke Méécáání húmíj pñínévú píaabóhi.

² Muurájháa pájámeííbyé meímítýuháñé mééma ímíbájchoki. Árónáacáa tsá apáámyéllíihyéré méhllíi díbye dsíjivetúne. Muurájháa pámeere míamúnáa ííñújiri íjcyáméllíi dsíjiveébe.

³ Aane muurá ihdyu Píívyéébe taúhbajúúné néhdú meíjcyánetu méwaajácú ímiááné dííbyeéjté meíjcyane.

⁴ Áánetu tsaate ‘dííbyeéjté muúha’ néérome dííbyé taúhbajúúné néhdú íjcyatúmé állíu múnáa. Áámé pañe tsá ímiáájú íjcyatúne.

⁵ Muurá ihdyu Píívyéébe néhdú meíjcyame dííbyeke méwajyúhi. Áánetu méwaajácú ímiááné dííbyeéjté meíjcyane.

⁶ Áánéllii múu tsaate 'Píívyéébeke ímí ó úraavyéhi' nééme ijcyá muhdúhjáa ííñújiri Jetsocríjtó icyahíjcyádu.

Tsiiñe taúhbaju bóhówaavéne

⁷ Ámuúha táñahbému, íñe ámuha élleu o cáátunúne tsá béhné taúhbaju íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújuco ámuháma tene íjcyane. Áánéllii tsúúca ámuha teene méwaajácúhi.

⁸ Áronáa béhnéuvúdú ámuhakye ó nehíjcyá muhdú Críjto meke wáyyudu ámuha mewáyyújcatsíki. Muurá tsúúca ímityúné ámuha meícyahíjcyané meíhvéjtsóne ímiáájuréjuco meúraavyéne.

⁹ Aane muurá 'ímiáájú ó úraavyéhi' menéérome ménahbému meénéhílléhajchíí ímityunéjcúréi meúraavyéhi.

¹⁰ Áánetu ihdyu ímiááné ímiáájú meúraavyémé mewáyyú ménahbému. Aame tsáhájjuco ímityúné pañévú memújtatúne.

¹¹ Áánetu ménahbému meénéhíllémé ímityúné pañe méijcyáhi. Aame teene meke mújtatsómé méijcyá éhne múúne hállúvatúme íjcyadu wáájácúmeítyúne.

¹² Aane íñe ámuha áátsímédú menéémeke ó caatúnú tsúúca Jetsocríjtoj téeveri Píívyéébe ámuhádi ídáátsóvéne ámuhá ímityú ímíbájhómeke.

¹³ Aane ámuha kéemejtéké ó caatúnú tsúúca Jetsocríjtoke páneeréikyée ípívyéévetúné íhdéjuco íjcyáábeke ámuha mewáájácúnéllíihye. Áhdure ámuha ováhtsámuke ó caatúnú tsúúca ámuha Naavéneke metáhjánéllíihye. Áhdure ámuha tsíméké ó caatúnú tsúúca Méécáánikye ámuha ímí mewáájácúnéllíihye.

¹⁴⁻¹⁵ Áhdícyane pámeere kéemejtemá ováhtsámú tsúúca Píívyéébeke ímí ámuha meúraavyémé Naavéneke metáhjame tsá múu íjyácunújucootú ííñújíénéhjiri. Muurá tsaate ténéhjiríyé íjcyame tsá Píívyéébeke wáyyutúne.

¹⁶ Muurá páneere ííñújiene tsá Píívyéébedityú tsáátune. Naavénéedityuré tsááne méjpiíyi ímityúné meméénúíyóneri meúmúúpivyéne, íná meíténeri meúmúúpivyéne, meéhnéváneri memítyájkímyeíñe.

¹⁷ Áronéhí muurá páneere tééjima wágóóóveéhi. Áánetu ihdyu Píívyéébe ímillédú icyahíjcyámé tsá múijyú muhdú íjcyáityúne.

Ímiáájju

¹⁸ Áhdícyane, ámuúha Llihíúmuj, tsúúca ííñuji mééma níjkévaáhi. Muurá tsúúca ámuha méwaajácú téené ihde Críjtoke múnáátsohíjcyaae bóhówááveíñe. Muurá tehdu nééme mítyaméjuco méhdivu bóhówáávénetu méwaajácú tsúúca ííñuji mééma níjkévaíñe.

¹⁹ Muuráhjáa tujkénú meke íñáhbévahíjcyároné méhdityu íhvetémé ímiá nahbémú íjcyátúnéllíihye. Ímiá nahbémúu íjcyaca tsá ditye méhdityu dówáávéityuróne. Áánetu méwaajácú ménahbémú ditye íjcyatúne.

²⁰ Áánetu ihdyu tsá ámuha diityédú menéétune. Muurá ihdyu tsúúca Píívyéébe Apííchó ámuhá pañe íjcyánéllii ámuha méwaajácú ímiáájju.

²¹ Tsá idyé ámuha mewáájácútúnéllii ámuhakye o cáátúnutúne. Muurá tsúúca ámuha méwaajácú keená álliuré íjcyane. Áánéllii ámuhakye ó caatúnú ámuha maállítsámeityuki.

²² ¿Aane caatyé íñe diitye állíu múnaa? Jetsóó Críjto Mépájtjetésoobe íjcyatúné nehíjcyámé muurá állíu múnaa. Aame íllure dííbyeke ehdiívállehíjcyá Cááni Píívyéébema diityétsikye icyáhcújtsótúnéllíihye.

²³ Muurá Íllíkye cáhcújtsótúmema tsá Cááni Píívyéébe íjcyatúne. Áánetu ihdyu dííbyeke cáhcújtsómema íjcyáabe.

²⁴ Aane muhdúhjáa ámuha tsúúcajátújuco teene melléebone ímí mecáhcújtsóhajchíí ííne ímíyaú ámuha méjcyaa Méecáani Píívyéébeé, Ílli Jetsocríjto, íjcyámútsima.

²⁵ Muuráhjáa dííbyere Jetsocríjtó néé mújyú medsíjívújúcóóítyúne bóhívu meke íajcune.

²⁶ Ehdu ííne ámuhakye ó caatúnú tsaate ámuhakye mújtátsóíyóné íhdétu.

²⁷⁻²⁸ Áronáa tsá múha ámuhakye állítyuró Píívyéébé Apííchovu tsúúca Jetsocríjtó ámuhakye ájcúmeke. Áánéllíi tsá múha ámuhakye úwáábóítyuró téenere ámuhakye úwáábohíjcyánéllíihye. Áané uwááboju muurá tsá álliu íjcyatúne. Ahdícyane, ámuúha Llihíúmuj, ímííneúvú méjcyá Críjtoma muhdú Píívyéébé Apííchó ámuhakye túkévejtsódú mújyú tsííne díbye tsáácooca íínerí núcójpívetúmé tsáímíyé dííbyeke ámuha mewáátsúcúpéjtsoki.

²⁹ Muurá ámuha méwaajácú Jetsocríjtó ímíáábé íjcyabe mújyú ímityúne méénutúne. Ahdu íjcyame Píívyéébej tsíímé íjcyáhi.

3

Píívyéébej tsííme

¹ Cáhawáá méjtsúcunu muhdú Píívyéébe mítyane meke iwáýúnéllíi íítsíímedi díllone. Aame ímíáané dííbyej tsíímé méjcyáhi. Áánetu dííbyeke cáhcújtsotúmé tsá wáájacutú dííbyeéjte méjcyane dííbyeke iwáájacutúnéllíihye.

² Ámuúha táñahbému, ímíáané tsúúca dííbyej tsíímé méjcyarómé tsáhái ímí mewáájacutú muhdú méjcyaiíne nihnévúre. Áronáa méwaajácú Críjto meke újcúvácooca dííbyedúréjuco méjcyaiíne dííbyeke maájtyúmíííéllíihye.

³ Muurá ímíáané dííbyeke mecáhcujtsómé métsúúrámeíhijcyá ímíáámeréjuco méjcyáíyóneri díbye íjcyadu méjcyaki.

⁴ Áánetu ímityúne meméénuhíjcyámé Píívyéébé taúhbaju íllure méehdíívalléhi. Muurá tsá díbye ímíletú ímityúne meméénune.

⁵ Muurá ámuha tsúúca méwaajácú Jetsocríjtó mújyú ímityúne méénútuube ííñujívú tsáane méímítyuháíne méhdityu iwáágóoki.

⁶ Aane pámeere ímí dííbyema íjcyame tsá ímityúne méénutúne. Áánetu ímityúne méénuhíjcyámé tsá dííbyeéjte íjcyatúne. Aame tsá dííbyeke wáájacutúne.

⁷ Ahdícyane, ámuúha Llihíúmuj, tsáma tsaatédívú máállítsámeídííne. Muurá ímíááneré méénuhíjcyámé ímíáámé íjcyá Jetsóó íjcyadu.

⁸ Áánetu Naavéneéjte íjcyame ímityúne méénuhíjcyá tsúúcajátújucóo díbye íjcyadu íjcyánéllíihye. Áánéllíihyee muurá Píívyéébé Hajchi tsáá ííñujívú dííbyeke ityáhjáne díbye tútávajtsonéhjí íímíbjchoki.

⁹ Aane ímíáané Píívyéébej tsíímé méjcyame tsáhájucó ímityúne meméénutú béhne íjtsaméivúréjuco díbye meke ájcúnéllíihye. Aame tsáhájucó ímityúne méjcyatú tsúúca íítsíímedi díbye meke díllome.

¹⁰ Aane muurá méwaajácú caatyé Píívyéébej tsíímé íjcyane. Áhdure méwaajácú caatyé Naavénej tsíímé íjcyane muhdú dítye íjcyánetúre. Muurá ímityúne meméénuhíjcyámé ménahbémuke mewáájyutúmé tsá Píívyéébeéjte méjcyatúne.

Méwáýjýjatsííne

¹¹ Muurá ámuha méwaajácú tujkénúu meúwáábójcatsííne muhdú mewáýjýjatsííyóne.

¹² Aame tsá méjcyatú Caiíúvúhjáa íjcyadu. Muuráhjáa Naavéneéjpi íjcyánéllíi ííñahbeke lííhyanúube. Aanée jíveeki lííhyanúube ííñahbeke? Díbyéhjáa múhdurá méénúnáa ííñahbe ímí méénune itsáílléne dííbyeke lííhyanúube.

13 Ahdícyane múhdurá méijtsúcunúdí ámuhakye Píívyéébeke cáhcújtsotúmé nehnílléhajchíjyu, ámuúha táñahbémuj.

14 Muurá méwaajácú Píívyéébeéjté meijcyame ménahbémuke mewájjyume múijyú medsíjivéjúcóóityúne bóhiima meijcyane. Áánetu íñahbémuke wájjutúmé tsá téenema íjcyatúne.

15 Muurá dsíjivétso múnáádú néeme íñahbémuke nehnílléhi. Aane muurá ámuha méwaajácú tsíjtyeke idsíjivétsóíyóneri íjjácunúhíjcyámema múijyú medsíjivéjúcóóityúne bóhí íjcyatúne.

16 Muurá méwaajácú muhdúhjáa Jetsocríjtó meke iwájjyune úújtsóné idsíjivéneri. Ahdu téhdure ménahbémuke méúújétsóiyá diityéké mewájjyune.

17 Ditye píhtónetu diityedí meídáátsóvéne mepíáábótúhajchíí tsá ímiááneturé Píívyéébeke mewájjutúne.

18 Ámuúha átsíímédú ámuha menéemeéj, tsá múu apááñéré íhjjyúri íñahbémuke wájjutúne. Múu ímiááané diityéké iwájjyune úújtsó diityéké ipíáábóneri.

Píívyéébema ímí meijcyane

19 Ehdu meméénume ímiáánéjuco ímiáájú meúraavyéne. Aame méwaajácú ímiááané ímí Píívyéébema meijcyane.

20 Muurá ímityúné meméénune méwaajácúhi. Aane Píívyéébe ínná túhúúlléébejjí waajácú muhdú meícyahíjcyáne.

21 Ámuúha táñahbémuj, muurá ímityúné meméénútúcooca méwaajácú ímí Píívyéébe meke íjtsúcunúne.

22 Aabe meke ajcú páneere dííbyeke metáúmeíñé dííbyé taúhbjajúúné mecáhcújtsóne díbye ímillédú meíjcyámeke.

23 Meke muurá táúhbaabe Ílli Jetsocríjtoke mecáhcújtsóne mewájjújcatsí muhdú meke díbye wájjyudu.

24 Díbye meke néhdu meijcyame ímí dííbyema méijcyáhi. Aame méwaajácú mééma díbye íjcyane Ípííchó mépañévvú ípícyóónej tééveri.

4

Ímiáájú Píívyéébedítyú tsááané

1 Ámuúha táñahbémuj, tsá múu peecútéré cáhcújtsotú tsaate ámuháma Píívyéébé icyánéjcuri íhjjyuváne. Tujkénú múu ímíñéúvvú íjtsó iwáájácu ímiááané dííbyedítyú tene íjcyáhajchíjyu. Muurá mítyame állíu múnáa dííbyé íhjjyú uubáalle múnáadi idíllómeíñé úwáábohíjcyáhi.

2 Aane cáhawáá ámuhakye o néé muhdú mewáájacúné ímiááané Píívyéébé Apííchó túkevéjtsori úwáábohíjcyámeke. Muuráhjáa ihdyu Jetsocríjtó Píívyéébé Hajchí íjcyaaabe Míamúnáájpidívvú ípíívyéévéne ííñújjívvú tsááne cáhcujtsómé úwáábohíjcyá Píívyéébé Apííchó túkevéjtsóneri.

3 Áánetu teene cáhcújtsotúmé tsá téené túkevéjtsori úwáábotúne. Críjtó munáajpi Naavéné apííchó túkevéjtsoríyé úwáábohíjcyáme. Aane diityé uwááboju tsúúca íjcyá ííñújjiri éhnée éjjyújuco téené uubáalle ámuha melléébone.

4 Ámuúha Llihíúmuj, muurá Píívyéébeéjté ámuha meijcyame tsúúca diityéké métahjá diityémá íjcyáábé íhnáhó éhnííñevu ámuháma íjcyáábé íhnáhó íjcyánéllíihye.

5 Íji múnáaré íjcyánéllíi míamúnáadítyuré tsááne íjtsaméí ditye úwaabóné diitye míamúnáa lleebúcunúhíjcyá téhdure tééji múnáa íjcyánéllíihye.

⁶ Áánetu ihdyu Píívyéébeéjté meíjcyánéllíi téhdure dííbyeke wáájacúmé meke lléébohíjcyáhi. Áánetu dííbyeke wáájacutúmé tsá meke lléébotúne. Ááneturé méwaajácú caatyé ímiááné Píívyéébé Apííchó túkevéltsori úwáábohíjcyáne, áánetu caatyé álliúré Naavéné apííchó túkevéltsori úwáábohíjcyáne.

Píívyéébe meke wájjune

⁷ Áánéllíi metsu Píívyéébedítúyú tsááné íjtsaméima meíjcyame mewájjújcatsíki, ámuúha táñahbému. Muurá mewájjújcatsíñeri méúújetsó ímiááné dííbyej tsíímé meíjcyame dííbyeke mewáájacúne.

⁸ Áánetu tsíjtyeke wájjutúmé tsá dííbyeke wáájacutúne. Muurá dííbyej tsíímé íjcyaca tsíjtyeke wájjúiyá muhdú díbye meke wájjudu.

⁹⁻¹⁰ Muuráhjáa méicyánéjcutu dííbyeke mewájjútúrónáa meke mityane iwájjune úújétsóobe apáábyéré Íllí íjcyáábeke ííñújívú díbye wáalloobe dsíjívénej tééveri méimítyuháñé ábájíívéméimýé mújyú medsíjívéjúcóóítyúné bóhí meújcuki.

¹¹ Áánéllíi méwájjújcatsíiyáhi, ámuúha táñahbému.

¹² Muurá dííbyeke mújyú maájtyúmíturómé mewájjújcatsíhajchíi méwaajácú Íapííchó mépañe íjcyane.

¹³ Áánevu meke díbye ájcúnéllíi méwaajácú ímiááné dííbyeéjté meíjcyane.

¹⁴ Muuráhjáa muha Jetsocríjtoke maájtyumímé íñe méúúbállehíjcyá Méécááníi dííbyeke ííñújívú wáalloone dííbyej tééveri pámeere míamúnáake ipájtyetétsoki.

¹⁵ Aane Jetsóo Píívyéébé Hajchi íjcyane mecáhcújtsóne dííbyedívú mecátsípaavémé tsáimíyé Píívyéébema méíjcyámé pañe íjcyabe Íapííchoj tééveri.

¹⁶ Aane díbye meke wájjune mewáájacúnéllíi dííbyeke mecáhcújtsóne dííbyedívú mecátsípáávehíjcyáhi. Muurá ihdyu íjcyaduré meke wájjuúbe. Aane pámeekéré mewájjume ímí dííbyema meíjcyámema idyé íjcyabe Íapííchoj tééveri.

¹⁷ Muuráhjáa muhdú Jetsocríjtó ííñújírí íjcyadu meíjcyáneri méúújetsó ímiááné dííbyeke mewájjune. Aabe meke wájjúnéllíi tsá meíllityétú níhñéétsihvúré mééma díbye muhdú meícyahíjcyáne ímíbájchóíñeri.

¹⁸ Muurá meke wájjúmedi tsá meíllityétúne. Áánetu meke wájjútúmeke méíllí dítye meke ímítyú dáríívéíyónéllíihye. Muurá tsaate meke wájjune mewáájacútúnéllíi díityéké méíllíiyáhi.

¹⁹ Árónáacáa ihdyu Píívyéébe tsúúcajátújuco meke wájjune mewáájacúnéllíi dííbyeke méwájúhi.

²⁰ Áánetu ‘Píívyéébeke ó wájjúhi’ menéérome ménahbému menéhnílléhajchíi íllure máallíhi. ¿Muhdú maájtyúmírómeke mewájjúmejííva Píívyéébeke méwájjuú awáa maájtyúmííbekéjívári?

²¹ Árónáacáa meke neebe dííbyeke mewájjúne téhdure ménahbému mewájjuki.

5

Ímityúné metáhjane

¹ Muurá Jetsóo Mépájtyetétsóóbeke mecáhcújtsóóbedívú mecátsípaavémé méíjcyá Píívyéébej tsííme. Aane dííbyeke wájjume téhdure ítsíimeke wájjúhi.

² Aane dííbyeke mewájjúnéllíi díbye meke néhdu meíjcyame téhdure tsíjtye dííbyej tsíímé íjcyámeke ménahbému méwájjúhi.

³ Muurá díbye néhdu meíjcyáneri méúújetsó dííbyeke mewájjune. Aane tsáháturo túhuutúne.

⁴ Muurá dííbyej tsíímé meíjcyame ííñújí imítuyháñé métahjá Jetsóoke mecáhcújtsóneri.

⁵ Píívyéébé Hajchi díbye íjcyane mecáhcujtsómé métahjá panéváré meke tútávájtsóiyóne.

Jetsóó Píívyéébé Hajchi

⁶ Muurá méwaajácú Jetsóó Píívyéébé Hajchi íjcyane díbye tsójtsótsámeícyooca Ílli díbye íjcyane díbyere Píívyéébe cáámetu néénéllííhye. Áhdurée díbye dsíjívécococa úújétsoobe Ílli díbye íjcyane. Aane muurá Íapííchó méhdivu bóhówátsohíjcyá ímíááné tene íjcyane.

⁷ Muurá íjcyámé nájkyéjiri pápihchúúmeva Píívyéébé Hajchi Jetsóó íjcyane néémeé: Díbye páñetu Ílli Jetsocríjtoó, Cááníí, Íapííchoo, éhdume. Aame pápihchúúmeva íjcyame tsáápiiyéro.

⁸ Téhdure íñe ííñújiri pápihchúúmeva teene bóhówajtsóhi: Díbye tsójtsótsámeícyooca Cáani nééneé, díbye dsíjívécococa tsííñe díbyere nééneé, Íapiichó meke néhijcyánee, éhdune. Aane pápihchúúmeva íjcyane tsanééré méhdivu bóhówajtsóhi.

⁹ Muurá mecáhcujtsó miamúnaa meke nééneé. Aanéjii muurá mecáhcújtsóiyá Píívyéébe meke nééneé. Muurá díbyere meke néé Jetsóó Ílli íjcyane.

¹⁰ Áánéllii pámeere díbyeke cáhcujtsómé waajácú íííbúuri ímíááné Píívyéébé Hajchi díbye íjcyane. Áánetu teene cáhcújtsotúmé állíu múnáájpidi dilló díbyeke.

¹¹ Áronáa neebe Íllij téeveri meke íájcuíñé mújyú medsíjívécúóóítyúne bóhíívu.

¹² Aane pámeere díbyé Hájchima íjcyame tsúuca teene ujcúhi. Áánetu díbyema íjcyátúmedi tsá tene íjcyatúne.

Nihñéenéé túkevétsoju

¹³ Ehdu íñe ámuhakye ó caatúnú Píívyéébé Hájchikye ámuha mecáhcújtsómeke ámuha mewáájácú tsúuca ámuha mújyú medsíjívécúóóítyúne bóhííma meíjcyane.

¹⁴ Muurá méwaajácú Píívyéébe ímillédújuco tene nehajchíí díbyeke metáúmeíñe díbye meke lléébone.

¹⁵ Áánéllii méwaajácú díbye meke píááboíñe páneere díbyeke metáúmeíñetu.

¹⁶ Aane tsaapi ménahbe ímityúné méénúhajchíí múu díbyé hallúvú píáábó táúmeí Píívyéébeke díbye díbyedi ídáátsóvéne díbyé ímityú íábájííve díbye téené déjúcotu ídsíjívétuki. Áronáa íjcyané tsane ímityúné meméénúné déjúcotu medsíjívéiyóne. Aane téenéeméné díbye méénúhajchíí metáúmeídí píáábó díbyé hallúvu.

¹⁷ Muurá páneere Píívyéébe ímíletúné meméénunéhjí ímityúne. Áronáa íjcyané tsane téené déjúcotu medsíjívéiyóne.

¹⁸⁻¹⁹ Áronáa méwaajácú ímíááné Píívyéébeke mecáánívahíjcyámé ímityúné pañévú meúcaavécúootúné díbyé Hajchi meke Naavéné mújtátsóíyónetu téhmehíjcyánéllííhye. Áánéllii muurá tsá díbye meke mújtátsóítyuró Píívyéébeéjté meíjcyámeke. Áánetu íñe múhdumé ííñújiri íjcyané miamúnaa Píívyéébeke cáhcújtsotúmé díbye Naavéné hójtsí pañe.

²⁰ Muurá méwaajácú Píívyéébé Hajchíi tsááne ííñujívú meke iwáájácútso muhdú ímíáábé Cáani íjcyane díbyema ímí meíjcyaki. Aame ícyooca ímí díbyema meíjcyá Ílli Jetsocríjtoma meíjcyánéllííhye. Aane ímíáábé Píívyéébe íjcyabe meke ajcú mújyú medsíjívécúóóítyúne bóhíívu.

²¹ Áhdícyane, ámuúha Llihíúmuj, óvíjacóóné díbyedítú ámuhakye mújtátsóíyonéhjí ámuha mecáánívahíjcyáne. Áyu tehdujuco.

2 JÓÁA

Hállúvúeháámí Jóáa cáátúnuháámi

Muhdú mewájjune

¹ Muúllej, Píívyéébé cahcújtso múnáá túkevjtsoobe o íjcyaabe díitsíímema ámúhakye o wájjúmeke tsúúca Píívyéébe újcúme éllevu íñe íhyaami ó caatúnúhi. Aane tsá apáábyéré ámúhakye o wájjutúne. Pámeere ímiáájú úraavyémé ámúhakye wajjúhi.

² Aane ímiááané ámúhakye ó wájjú ímiáájú mújjú muhdú íjcyáityúne mépañe íjcyánelliíhye.

³ Ahdícyane óvíi Méécááni Ílli Jetsocríjtoma ámúhakye wájjumútsí ámúhadi ídáátsóvéne píaabó íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

⁴ Mítýane ó ímíjjuuvé tsaate díitsíímedítýú ílle ímí tehdújuco ímiáájú úráavyémeke o íténema. Muurá Píívyéébé taúhbaju néhdújuco ditye íjcyane.

⁵ Aane, muulle, uke o néé mewájjújcatsíki. Tsá béhné taúhbaju tene íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújuco Píívyéébe meke táuhbáané mewájjújcatsíki.

⁶ Muurá ímiááané dííbyeke mewájjúhajchíí díbye meke néhdu méjjcyáhi.

Állíu múnáa

⁷ Aane téibúwá méjjcyaco állíu múnáake. Muurá mítýame íjcyá íñújjiri Jetsocríjtóo íñújjívú itsáane ímiááané mehdu míamúnáajpi íjcyane cáhcújtsótúme. Aame íllure dííbyeke ehdííwállehíjcyá icyáhcújtsótúnema.

⁸ Ahdícyane téibúwá méjjcyaco ámuha mebánúmeítýu ámúhá wákimyéi áhdori Píívyéébe meke ájcune ámuha meújcuki.

⁹ Muurá ámuha Críjtó uwááboju íjcyané tsíjjitoréjuco meúraávyéhajchíí tsá Píívyéébé icyanéjcuri ámuha meíjcyatúne. Áánetu téené uwáábóré ímí ámuha meúraávyéhajchíí Píívyéébeé, Ílli Jetsocríjtóo, íjcyámútsima ímí ámuha méjjcyáhi.

¹⁰ Aane tsaate Críjtó uwááboju cáhcújtsótúmé ámúhá éllevu ámúhakye iúwáábo péhajchíí tsá múu ihjyávú wáátsúcúpéjtsótúne.

¹¹ Muurá díityéké ámuha mepíáábóhajchíí tsúúca ímityúné ámuha mémeenúhi.

Jóáa pítyajcône

¹² Aane íjcyaróne mítýane ámúhakye o nééiyóne. Áronáa tsáhájjuco ó ímíletú éhnííñevu íhyaamí pañétú o cáátunúne lléváhréjuco ámuha éllevu o pééíñelliíhye. Téjjyu botsíi ámúhakye ó neé éhnííñevu meímíjjyuúki.

¹³ Aane díñaalle ímí Píívyéébeke úráavyéllej tsíímé mítýane ámúhakye duurúváhi. Áyu tehdújuco.

3 JÓÁA

Nihñéeháámíré Jóáa cáátúnuháámi

Gááyo ímiáábe

¹ Oo Píívyéébé cahcújtso múnáá túkevjtsoobe o íjcyaaabe íhyaami diéllu ó caatúnú uke o wájuube Gááyó éllu.

² Aane Píívyéébeke, muube, píáábó ó táúmeíhijcyá díhyalluvú panévatúré ímí u íjcy muhdú tsaímíyé dííbyeke u úraavyédu.

³ Mityane ó ímíjuuvé uuva tsaímíyé ímiáájú u úraavyéné tsaate ellétú tsáame oke úúbálléneri.

⁴ Téhdure ávyetá mityané ó ímíjuuvé ópée ímiáájú o úwaabómé ímí úraavyéné oke ditye úúbálléneri.

⁵ Aane, muube, ímí tehdújuco u píáábohíjcyané ménahbémuke ímichi tsiéllu tsáame Píívyéébé ihju úwáábóméré péhíjcyámeke.

⁶ Muurá íllu ménahbémú dóbéévemeke úúballémé muhdú diityéké u wájuúne u píaabóne. Aane ímí tehdújuco diityéké u píáábohíjcyané Píívyéébe ímíllédújuco.

⁷ Muurá dííbyé ihjyú uwáábori úllehíjcyámé tsá ímílléturó cáhcújtsotúmé diityéké píaabóne.

⁸ Áánéllíi metsu meere mepíáábohíjcy diityéké ditye ímiáájú iúwááboki.

Dióóterépé ímityuné íjcyane

⁹ Muuráhjáa éjyú waajácuháámí ó wallóo elle íjcyané cahcújtso múnáa éllu diityéké o túkevjtsoháámi. Áronévaa tétsíi túkevjtsoobe Dióóterépé iye íhtsútuube íjcyane ímíllénéllíi tsá lléébotú táuwáábo. Imílleebévaa iye iúwaabóne.

¹⁰ Áánéllíi téhullévú o péecooca dííbyeke ó díllóo táhallúvuváa díbye álliñe. Aabévá muurá tsá wáatsúcuhijcyatú Píívyéébé ihjyú uwáábo múnáa téhullévú úújetémeke. Muurévá ímí diityéké wáatsúcúmeke íbóíjcyúróné tsaméhjikéjuco díbye íchívyétsohíjcyáne.

¹¹ Tsá múu ihdyu, muube, ehdu ímítyuube íjcyatúne. Ímiáábéré múu íjcyáhi. Muurá ímiáánéré méénume Píívyéébeéjte. Áánetu ímityuné méénume tsá dííbyeke wáájácutúne.

Deméétrio ímiáábe

¹² Áánetu pámeere nehíjcyá Deméétrio ímiáábé íjcyane. Téhdure o íjcyároobe ó waajácú ímí díbye íjcyane. Aane ímiááné tehdújuco dííbye. Muurá uure wájácú u nééne tsá múijyú álliú o íhjúvatúne.

¹³ Aane íjcyaróné mityane uke o nééiyóne. Áronáa tsá o ímíllétú éhnííñevu o cáátunúne.

¹⁴ Muurá lléváhréjuco maájtyúmíjcatsííñe botsíi ímíñeúvú meíhjúvájcatsíki.

¹⁵ Áhdícyane óví íbúwajíí u íjcyáhi. Ílle íjcyame ménahbémú uke duurúváhi. Áhdure óóma duubállé ménahbémuke diityéké o dúúruváne. Áyu tehdújuco.

JÓÓDAAÁ

Jóóda cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Jóóda Jacóóbó nahbe Jetsocrijtó ñcúve múnáajpi o íjcyaaabe íñe íhyaami ó caatúnú ámuúhakyé Méécááni ímíbájchóne újcúmeke Jetsocrijtó téhmehíjcyáme éllevu.

² Aane ihdyu óvíi ámuúhake íídaatsólléne píááboobe íbúwajíi ámuha meíjcyame mewájuújcatsíki.

Állíu uwáábo múnáa

³ Ámuúha táñahbému, ó imíllerá éhniíñevu ámuúhake o cáátunúne muhdúhjáa mepájtyetéíñe Píívyéébe mééma méénúnetu. Áronáa tsaate ámuúhake pátsáricyohíjcyánéllii ó imíllé íllure ámuúhake o tsápijtsóné Píívyéébe meke ájcune ímiáájú icyánéjcutu ámuha meítsútúúveki.

⁴ Muurá íjcyámé tsaate ímityúme Píívyéébeke cáhcújtsóturómé íllure íállíñe ámuúha pañévú úcaavéme. Aame Máavyéjuube Jetsocrijtoke íéhdííwáalléne nehíjcyá Píívyéébe meke iwájuúnéllii muhdú meke méénúityúne ímityúme meíjcyáromeke. Tehdu néeme muurá wágóóové Píívyéébe waajácuháámi pañétú tsúúcajajuco tene néhduú.

⁵ Aane ó imíllé tsúúca ámuha mewáajacújucooróné ámuúhake o ítsáávetsóné muhdúhjáa Píívyéébe íjraéémú íhñéjté íjcyáromeke méénune dííbyeke dítye cáhcújtsótúnéllííhye. Muuráhjáa Ejíhtó íiñúji múnáa hójtsi pañétú díityéké díbye íjchívyétsórónáa díityédítýú tsaate dííbyeke cáhcújtsótúmeke dsíjívétsoóbe.

⁶ Téhduréhjáa muurá níjkyéji múnáa ímí dííbyema íjcyatúme múhdurá dáríívémeímyeke waagóoobe íjcyátsihdyu. Áamekéhjáa pícyoobe cúúvétsíi pañévú úwáñehííñeri íchíjchúmeke dítye tétsii íjcyá díbye muhdú meícyahíjcyáné ímíbájchóíñévújuco.

⁷ Téhduréhjáa muurá Tsodóómaa, Gomóóraa, íúníúécoomíji múnáa, íjcyámeke ícúbáhraabe cúújuwari íhdícyáméhjima dítye dómácócatsíhíjcyáné déjúcotu. Áánetu méwaajácú Píívyéébe ímityúmeke ícúbahráné cúújuwari múijyú níjkéváityúne.

⁸ Ehdúhjáa íhdé múnáaúvuke díbye ícúbahránáa ííveekí dííbyé taúhbajúúné íéhdííwáalléne ímityúne íhjuúvahíjcyámé níjkyéjiri íhtsútujte íjcyámedítýu? Aame ímityúne íjcyáneri íjpííhañe íllure tútávátsohíjcyáhi.

⁹ Muuráhjáa íhtsútuube níjkyéji múnáa avyéjuube íjcyároobe Migyééré tsá ímityúne íhjuúvatú Naavénéítýú dííbyema Moitséeúvú íitéméhó hallúvú ityáhjácatsícyoóca. Tsáháa díbye dííbyedi íúúhívaténe néétu díbye ímityuube íjcyane. Ílluréhjáa neebe dííbyeke: “Óví ihdyu muhdú Píívyéébe uke nééhií.”

¹⁰ Áronáa muurá díitye állíu múnáa tsá tehdu néétune. Muurá ímityúne íhjuúvahíjcyámé iwáajácútúnéhjiri íúúhívaténema. Aame iyámédú dáríívémeíhijcyáhi. Ehdú ímíllédú íjcyáneri íiye íhyallúvú líícyúhcohíjcyámé iwágóóovéíñe.

¹¹ ¡Máídaátsoju ihdyu díityéké tene pájtyeíñe! Éhnéhjáa Caíí íñáhbeke dsíjívetsó díívane muurá méénuhíjcyáme. Áhdure éhnéhjáa Baraáa ímityúne méénu díívane ídsíídsíváíyóneri íjyáacunúhijcyáme. Aame muurá múhdurá idyáíívémeíhíjcyáné níjcaúvú wágóóové éhnéhjáa Corée ílleebótú níjcaúvú dsíjíveebe wágóoovédu.

¹² Muurá eene ámuha menáhbévájcatsíñe wañéhjínévú nucójpitsówu ímiáámeúvúdu múúbaké áveyejuúletúme ípyééne majchóháñe íiye óróhcohíjcyá tsíjtyéjtane díityéké

ítsáávetúme. Aame éhne múúne maálléítyúcooca ojtso kííjyeba pevénéré tsájtyedu. Áhdure diitye éhne úmehééné íñééváyótsihvu néévátúnéllíi ílluréjucu meíllone tébajkyéjímájucu mewáágoódu.

¹³ Áhdure diitye éhne nohji páné íhdéene móóá úniúvú íjchívyetsódu. Áhdure diitye éhne míicuru wáájácúráityúmeréjucu íjcyáíhullévú áákityédu. Aame wágóóóveé cúúvétsíí pañévú múijyú níjkéváityúne.

¹⁴⁻¹⁵ Muuráhjáa Enóó Adáaúvúj tsíménémúhaabe 7-íjyúvájucóo dííbyeúvudítyú ditye lííyaaténáa íjcyabe Píívyéébe túkévéjtsóneri néé ehdu néémedítyu: “Ávyéjuube tsájucóó mítyame íhñéjtema pámeere míamúnáama muhdú ditye ícyahíjcyané ímíbájchoki. Muurá pámeere ímityúné méénuhíjcyámema ímityúné dííbyedítyú íhgyúvahíjcyámé íáhdó újcuúhi.” Ehdúhjáa Enóóúvú nééhií.

¹⁶ Aame muurá tsá múijyú íjtsúcunútú tsíméné ímí tehdújucu íjcyane. Páneere múhdurá íjcyane nehíjcyáme. Ááne ímíllédú ímityúné íjcyáne mítyákímyeíhíjcyáme. Aame ímíáámeúvúdú tsaatémá tsaímíyé íhgyúvahíjcyá diityé tsíméné diityédítyú iújcúroki.

Cáhcújtso múnáá túkévéjtsuju

¹⁷ Ámuúha táñahbémuj, cáhawáá méitsáávé éhnéjháa Jetsocríjto mamýémú nééneé:

¹⁸ “Muurá Jetsocríjto tsiíñe tsááíñe pííhícooca íjcyáímyé tsaate ímíllédú ímityúné íjcyame íllure dííbyedi úúhívatéimye.”

¹⁹ Aaméjucu muurá eene míamúnáake páhduvaré íjtsámeíchóne ímityúneríyé tsúúrámehíjcyáne. Áámé pañe tsá Píívyéébe Apííchó íjcyatúne.

²⁰ Áánetu íhdyu imíchi meíjcyáne Píívyéébema méihgyúvahíjcyá dííbyé Apííchó piáábori ámuha metéhmémeí Críjtoke mecáhcújtsónetu ámuha memújtátuki, ámuúha táñahbémuj.

²¹ Áhdícyane ímíááméré meíjcyá díbye ámúhakye iwájyúne ípiááboki. Óóchévetúmére météhmehíjcyá Jetsocríjto meke íídaatsóllédú íjcyabe múijyú medsíjivéjúcóóítyúne bóhiívu íájcuki.

²² Múu tsaate páhduvaré íjtsámeímye úwaabó ditye iwájácúúvéne ímíñeúvú icyáhcújtsoki.

²³ Ehdu múu pájtyetétso cúújúwá pañévú ditye wágóóóvéíyónetu. Áronáa íhdyu múu téibúwá íjcyá ditye ímityúné méénúnetu ámuha meíívatuki.

Duurúvaju

²⁴⁻²⁵ Aane íhdyu óví Píívyéébe Mepájtyetétsoobe Jetsocríjtoj tééveri ámúhakye tehmé ámuha dííbyedítyú memújtátuki. Áhdure óví ámúhakye túkévéjtsóobe íínetú ámuha menéétsámeítyu dííbyedívú ámuha meúújetécooca ímíjyuuri ámuha meíjcyaki. Áánéllíi metsu Píívyéébeke apáábyekéré maávyéjútso panévaturé íhtsútuube íjcyabe múijyú níjkéváityúúbeke. Áyu tehdújucu.

APOCARÍHTSI

Muhdú pájtyeíñéhjí Jóáa ájtyumíne

Jetsocríjtó úúballéné tújkeváne

¹ Oo Jóáa Jetsocríjtó ñícúve múnáajpi o íjcyaaabe íñe íhyaami o caatúnuube ó úúballé muhdú lléváhréjuco tene pájtyeíñe. Píívyéébéhjáa Jetsocríjtóke néé díbye ñícúve múnáadívú teene íbóhówájtsooki. Áanéé óhdivu bóhówájtsoobe naavédú nééne pañe níjkyéji múnáájpij tééveri.

² Aane íñe ícyooca o úúballéné muurá ímiááne Píívyéébe íhjuu Jetsocríjtóo óhdivu bóhówajtsóné o ájtyumíne.

³ Aane íhdyu maímijyu teene éevemej. Áhdure maímijyu teene illéébone cáhcujtsómej. Muurá lléváhréjuco téhaami úúbállenéhjí pájtyeíñe.

7-hava cahcújtso múnáa íjcyáme éllevu Jóáa cáátunúne

⁴ Aane íñe ó caatúnú ámuha 7-hava elle Áátsiá íññújiri meíjcyáné cahcújtso múnáa éllevu. Aane óvíi Píívyéébe ípíívyema íjcyátuube íjcyadúré íjcyaaabe ámuhakye píaabó íbúwajíí ámuha meíjcyaki. Áábé Apííchó 7-nevádú nééne óvíi téhdure ámuhakye píaabóhi.

⁵ Téhdure óvíi Jetsocríjtó pañétúejpi dsijívetúu bóhítujkénuube ámuhakye píaabó pámeere íññújiri íjcyáné avyéjujéte avyéjuube íjcyaaabe. Díibye ímiáábé íjcyaaabe méhdivu ímiáájú bóhówátsohíjcyáhi. Muuráhjáa mítyane meke iwáájyúnéllii ítyujpácýo waagóoobe téénej tééveri méímítýú méhdítýu iwáágóoki.

⁶ Aabée meke picyóó Cááni Píívyéébe avyéjúejte meíjcyaki. Áhdurée meke pícyoobe llúúvájte meíjcyame dííbyeke meíícúveki. Aabe íhtsútuube ávyéjuube íjcyáábeke íhdyu metsu maávyéjútsohíjcyá paíjyuvaré mújyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

⁷ Ámuúhaj, muurá pámeere míamúnáa dííbyekee cáváájcómema maájtyúmíí ojtsó pañe tsáábeke. Aane dííbyeke cáhcújtsótúmé íájtyúmíne taáhi. Ehdu pajtyeíñe ímiááne.

⁸ Muurá Píívyéébe nééhií: “Oo panévatúré íhtsútuube tapíívyema o íjcyátuube íjcyadúré o íjcyaaabe muurá ímichi téhijpi oo páneerée o ípívyéjtsoóbe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévátsóííbye.” Ehdu muurá Píívyéébe nééhií.

Críjtóke Jóáa ájtyumíne

⁹ Aane íñe ámuhá nahbe o íjcyaaabe ámuha meícúbáhrámeídyuré ó ícúbáhrámeíhijcyá téhdure dííbye avyéjúejpi o íjcyaaabe. Áhdure ámuha teene maáábucúdúré ó aabúcu híjcyá Jetsocríjtó oke píáábóneri. Okée muurá waagóomé móóáj pñétú páhbau ‘Páhmoó’ némeítsihvu Píívyéébe íhjuu Jetsocríjtódítyú íjcyane o úwáábohíjcyáné hallútu.

¹⁰ Aabée tétsihyi o íjcyaaabe Píívyéébe wáábyuta íjcyajcóójí dííbyeke o dúúrúvahíjcyánáa tsaapi táhallú éhnéjcutu kéévánécoba óoma íhjuvúvá éhne múúne rojrócó mellíjchune íhjuvúvádu.

¹¹ Okée neébe:

—Ímichi oo téhijpi páneerée o ípívyéjtsoóbe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévátsóííbye. Áhdícyane páneere ícyooca u ájtyumíne waajácúháámitu u cáátunúne ú wálloó Áátsiá íññújiri 7 coomíva Éépetsoo, Ejmíínaa, Péégamoo, Tiatííraa, Tsáadíí, Piradéépiiaa, Raoditséaa, éhdú coomívari íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu.

¹² Ehdúu oke díbye néénéllii ó révoové múha óoma íhjuvúné o wáájácuki.

13 Aabée ó ájtyumí 7-ihcyúvá óórótu méénúmeíñe peetéhcyúnéj piine tsaapi miamúnáajpídyú néébe íjtyúháacyú hallúvú íwajyámú íjcyaaabe íjyócunúúbeke. Áábéj piinetúu óóro mííhé chiúcunú íjpíujívújuco íjcyamííhe.

14 Áábé nííwacóo ávyéta tsítsí obéejá ihjínédu. Áánetúu íhyálluúúcú éhne múu cúújuwa péétécunúdu.

15 Téhdurée íjtyúhaacyu ávyeta ‘rutúrútú’ éhne múúne cúújúwari úwááñewa péétécunúdu. Áánetúu díbye íhjuváne keeváwu téhiñe níívácunúne íhjuváu.

16 Aabée ímiánéjcuéhójsiri ejécunú 7-meváké míícúruke. Áánetúu íhjuútu nñtsúwá kéhiúcunú ‘pajtyo’ néewa panéjcuvaré tsúhjívawa. Áábé húmí ámitsaráhcóo nuhba ájchúcunúdu.

17 Áábekée o ájtyúmíne dííbyé lliíñévú ó áákityeíñú múu dsíjívédu. Árónáacáa íhyójsi ímiánéjcuéhójsi táhallúvú ipícyóóne oke neébe:

—Díhllyedíñe. Muurá ímichi téhijpi oo páneerée o ípívyéjtsóóbe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévátsóiíbye.

18 Muuráhjáa o dsíjívéebe tsiiñe ó bohíí. Aabe tsáhájuco múijyú o dsíjívéityúne. Aabe miamúnáake cúújúwá pañévú ó waagóóhi.

19 Áhdícyane páneere íñe ícyooca tsúúca íjcyánema bóónétu pájtyeíñe u ájtyumíne caatúnú waajácúháámitu.

20 Muurá táímiánéjcuéhójsiri 7-meva míícúruke u ájtyumíne 7-hava cahcújtso múnáa uwáábojte íjcyane nééiyóne. Áánetu 7-ihcyúvá peetéhcyúné u ájtyumíne diitye 7-hava cahcújtso múnáa íjcyane nééiyóne.

2

Éépetsóri íjcyané cahcújtso múnáa élleu cáátúnúmeíñe

1 Áhdícyane Éépetsóri íjcyané cahcújtso múnáa uwáábóóbe élleu íllu caatúnu: “7-meva míícúruke ímiánéjcuéhójsiri ejécunúúbé 7-ihcyúvá óórótu méénúmeíñe peetéhcyúnéj piine úllehíjcyaaabe ámuéhakye nééhií:

2 Ó waajácú muhdú ámuha meíjcyame ímí táwákimyéí meméénuhíjcyané panévaré ámuha maáábúcúnema. Téhdure ó waajácú ímí tehjújuco ámuha meúwáábohíjcyané ímityúmeke. Muurá Píívyéébe uwáábo múnáadi iiye díllómeíyómeke ámuha méwaajácuhíjcyá állíu múnáaré ditye íjcyane.

3 Aane ímiáané ó waajácú táwájyuri ámuha meícúbáhrámeíhíjcyané oke íhvéjtsotúmére.

4 Árónáa íjcyané tsane ímityúné ámuhá hallúri: ¿íveekí tsáhájuco oke ámuha mewájyutú tujkénúu oke ámuha mecáhcújtsóijyu mewájyudu?

5 Aane meítsáávéne méihvété ímityúné ámuha meméénuhíjcyánetu. Ááne méímibáávyé éijyúu ámuha meícyahíjcyádu. Muurá ámuha meímíjpyetétúhajchíí ílluréjuco ámuéhakye o íhvéjtsóíñe wáájácúratúmeréjuco ámuha meíjcyaki.

6 Árónáa tehjújuco ámuha metsárillehíjcyané nicoraitámú ímityúné méénuhíjcyanéjhi téhdure idyé o tsáriléne.

7 Aane ihdyu óví ímiáané lléébome cáhcújtso Píívyéébe Apííchó cahcújtso múnáake nehíjcyáne. Muurá íínerí táhjátsámeityúme ímí ícyahíjcyámeke nihñéétsihvúré ó ájcuú múijyú ditye dsíjívéjucóóityúne bóhiívu Píívyéébe avyéjuri tsaímíyé ditye íjcyaki.”

Ejmíinari íjcyané cahcújtso múnáa élleu cáátúnúmeíñe

⁸ Téhdure Ejmíinari íjcyané cahcújtso múnáá uwáábóóbe éllewu illu caatúnu: “Ímichi téhijpi páneerée ípívyéjtsoobe téhdure níjke íjcyaae páneere níjkévátsóiibye éhnée dsíjívéebe tsiíne bóhíibe ámuhákye nééhií:

⁹ Ó waajácú ídátsó ámuha meícúbáhrámeíhijcyané oke ámuha meúraávyéné déjúcotu. Muurá tsaate íllure iállíne Píívyéébeéjtedi díllómeíyómé nehniwu ámuhádítyú ihjyúvahíjcyá Naavéneéjtéré íjcyanéllíihye. Ehdu ídátsó ámuha ííñújiri meíjcyárónáa ámuhá avyéjú níjkyéjiri íjcyáhi.

¹⁰ Ahdícyane mááábímyeídí éhníínevu ámuha meícúbáhrámeííneri. Muurá ámuhádítyú tsaatéke Píívyéébere wáajácúllémeke Naavéné cúvéhoojánutsómé ámuha meícúbáhráméí pahójtscúj coojíva. Áronáa ihdyu íhvéjtsotúmé tsaímíyé oke meúraávyeco ámuha medsíjívétsihvújuco ámuhákye o ávyéjujtsómé ámuha meíjcyá mújyú dsíjívéityúmeréjuco.

¹¹ Aane ihdyu óví ímiáané lléébome cáhcujtsó Píívyéébe Apííchó cahcújtso múnáake nehijcyáne. Muurá íínerí táhjátsámeityúme tsá nihnéétsihvúré wágóóóvéityúne.”

Péégamóri íjcyané cahcújtso múnáa éllewu cáátúnúmeíne

¹² Téhdure Péégamóri íjcyané cahcújtso múnáá uwáábóóbe éllewu illu caatúnu: “Níitsúwá ‘pajtyo’ néewa panéjcuvaré tsúhjívawama íjcyaae ámuhákye nééhií:

¹³ Ó waajácú ámuha muhdú meícyahíjcyané Naavéné ávyéjújkímyeíne ííñújiri. Árome ímí tehdújuco oke ámuha meúraávyehíjcyané oke ámuha mecáhcujsónema. Muuráhjáa táuubállé meénuhíjcyaae Atíipake dítye dsíjívétsórónáa tsá oke ámuha meíhvéjtsotúne.

¹⁴ Áronáa íjcyané tsane ímityúné ámuhá hallúri: Ámuhá píine íjcyámé tsaate Baraáa uwáábó cáhcujtsóme. Muuráhjáa díibye Baráake úwááboobe íjraéémuke ímityunévú íbúwajtsómé níjcyotájté ícúvé máchohíjcyáhi. Téhdurée íhdícyámema dómácócatsíhijcyáme.

¹⁵ Áhdure idyé íjcyámé tsaate ámuhá píine nicoraitámú uwáábó o tsáílléné cáhcujtsóme.

¹⁶ Aane ímityúné ámuha meméénuhíjcyané ihdyu meíhvéjtsóne méímibáavye. Muurá ámuha meímibáavyétúhajchíí lléváhréjuco ámuhá éllewu o pééíne ílluréjuco ámuhádi o ícúbáhraki.

¹⁷ Aane ihdyu óví ímiáané lléébome cáhcujtsó Píívyéébe Apííchó cahcújtso múnáake nehijcyáne. Muurá íínerí táhjátsámeityúmeke ó ájcuú ímiáájuvu wáajácúratúné majchódú néénevu. Áhdure díityéké ó ájcuú tsítsij néené neewáyuvu wáajácúratúne mémé tééutu cáátúvaúvu. Aane apáámyéré teeu újcume waajácúú mumémé íjcyane.”

Tiatíírari íjcyané cahcújtso múnáa éllewu cáátúnúmeíne

¹⁸ Téhdure Tiatíírari íjcyané cahcújtso múnáá uwáábóóbe éllewu illu caatúnu: “Píívyéébe Hajchi cúújuwa péétécunúdu íhyálluúúcú néébéj tuháácyú ávyeta ‘rutúrútú’ éhne múúne cúújúwari úwááñewa péétécunúdu néébe ámuhákye nééhií:

¹⁹ Ó waajácú páneere muhdú ámuha meíjcyame tehdújuco mewájuycatsíhijcyáne, ímí oke ámuha mecáhcujsóne, ímí táwákímyeí ámuha meméénúné déjúcotu ámuha meícúbáhrámeíyóné maáábúcuhiíjcyáne. Áhdure ó waajácú táwákímyeí ímí tehdújuco ámuha meméénuhíjcyané tujkénúu ámuha meméénuhíjcyané éhníínevu.

²⁰ Áronáa íjcyané tsane ímityúné ámuhá hallúri: Ámuhá píine Jetsabée íjcyalle Píívyéébe ihjyú uubállé múnáálledi díllómeílleke ííná ámuha menéétulle táíicúve múnáake íuwaábori állíhijcyáhi. Muurá nehíjcyalle íhdícyáméhjima dítye dómácócatsíyóné ímityúné íjcyatúne. Áhdure nehíjcyalle dítye níjcyotájté ícúvé mājchoróné ímityúné íjcyatúne.

²¹ Aane ó téhmehíjcyará dille múhdurá íicyahíjcyané ííhvéjtsóne ímiááalleréjuco íjcyaki. Áronáa tsá dille ímíletú íímíjpyetene.

22-23 Áánéllii ó ihvéjtsóó díílleke dille cheméri ávyetá ihnáhó ícúbáhrámeíki. Téhdure dííllej tsíimé dsíjiveéhi. Áhdure dííllema ímityúné méénuhíjcyámé ícúbáhráméíi teene íihvéjtsótúhajchíjyu. Áánetu pámeere cahcújtso múnáa waajácuú ímíááné míamúnáá íbuúúné íjtsaméi o wáájacúne. Aabe ámuhakye ó ájcuú muhdú ámuha meícyahíjcyáne áhdovu.

24 Árónáa íjcyámé tsaate ámuhadítýú Tiatíírari diille Jetsabée uwáábó úráávyetúme. Aame tsá wáájacutú álliúré íjcyane Naavenedítýuré tsááne íhtsútúneri idíllone ditye úráávyehíjcyáne. Áyu éhdunéré tééneri ámuháma ó ihjyúváhi.

25 Áhdícyane tsúúca oke ámuha meúraavyémé ímíneúvú météhmémeícyó tsiiñe o tsááiñévújuco.

26 Muurá íñnerí táhjátsámeítýúme o ímillédú nihñéétsihvúré ícyahíjcyámeke ó pícyoó íñujíiné avyéjute ditye íjcyaki.

27 Aame míamúnáake íhtsútú táúhbaá éhne múúne núpájkityu méénúmeíñé lliyíhllóné úméhéiyi mewápújuhcodu. Ehdu ávyéjuutéimye Llihíyóo oke ávyéjujtsódu.

28 Áámeke ó ájcuú éhne tsítsívé mícúruwa ímíwu ájchúcunúdu néébedívu.

29 Aane ihdyu óví ímíááné lléébome cáhcujtsó Píívyéébé Apííchó cahcújtso múnáake néhijcyáne.”

3

Tsáádíyi íjcyáne cahcújtso múnáa élleu cáátúnúmeíñe

1 Téhdure Tsáádíyi íjcyáne cahcújtso múnáa uwáábóobe élleu íllu caatúnu: “Píívyéébé Apííchó 7-nevádú nééne dííbyedi íjcyaaabe 7-meváké mícúruke éjécunúhíjcyaaabe ámuhakye nééhií: Ó waajácú muhdú ámuha meícyahíjcyáne. Muurá ámuha mékévaúcunúhíjcyará Píívyéébeke ámuha meúraávyénetu. Árónáa tsá ámuha ímí meúraávyetúme.

2 Áánéllii téibúwá meíjcyáne métsúúraméi ímí dííbyeke ámuha meúraávyéiyóneri dííbyedítýú ámuha memújtátuki. Muurá ó waajácú díbye ímillédú ámuha meíjcyatúme.

3 Méitsáávé éíjyúu ámuhakye ditye úwaabóné tsúúca ámuha mecáhcujtsóne. Ááne meímíbaávyéne tsiiñe ímíneúvú dííbyeke meúraávyé. Muurá ámuha meímíbaávyétúhajchíí éhne múúne naní múnáajpi wáájacúratúné tsáhdú o tsáábe ámuhakye ó tuvááóvaáhi.

4 Árónáa íjcyámé tsaate ámuhadítýú ímityúné méénutúme. Aame ímíáámé íjcyánéllii óóma íjcyáa tsáímíyé tsítsij nééne wajyámuunévú iújcámeíñema.

5 Íñnerí táhjátsámeítýúme ehdu íjcyáahi. Ááme mémeháñé tsá o páácyúityú wágóóovéítýúme mémeháñé cáátúváne waajácúháámitu íjcyane. Áámeke ó bóhówájtsoó Llihíyodívu, téhdure níjkyéji múnáadívu.

6 Aane ihdyu óví ímíááné lléébome cáhcujtsó Píívyéébé Apííchó cahcújtso múnáake néhijcyáne.”

Piradéépiári íjcyáne cahcújtso múnáa élleu cáátúnúmeíñe

7 Téhdure Piradéépiári íjcyáne cahcújtso múnáa uwáábóobe élleu íllu caatúnu: “Ímíáábé állíúútuube Dabíiúvú avyéjú dííbyedi íjcyaaabe pááyucúné tsá múha wátájcóityuróne. Áhdure díbye wátajcóné tsá múha pááyucúityuróne. Aabe ámuhakye nééhií:

8 Ó waajácú muhdú ámuha meícyahíjcyáne. Muurá dúhcú íbúwá ámuha menéérome ímí táuwaábó meúraávyehíjcyá oke tóónutúmére. Áánéllii ámuha meúwáábóíñé uwááboju ámuháma o pááyucúné tsá múha wátájcóityúne.

9 Árónáa íjcyámé tsaate jodíómú íjcyarómé Naavéné icyánéjcúré úraavyémé íllure iállíñe tahñéjtedi díllómeímye. Árome ícúbáhrámeíñetu ámuhá lliíñévú ímíhmoúbáne ámuhakye ávyéjútsoó ámuhakye o wájyune iwáájacúnema.

10 Muurá íhnáhoóróné pañe ímí oke ámuha mecáhcújtsónéllíi ámúhakye ó téhmeé ííñújiri ícúbáhraméí íjcyánetu.

11 Aane lléváhréjuco o tsááiñe. Áánéllíi múu muhdú ámuha meícyahíjcyádú tsaímíyé íjcyá ámúhá wáábyutájucó íjcyáneri ámuha mebánúmeítuyuki.

12 Muurá íínerí táhjátsámeítuyúmeke ó pícyoó Tápiivyéébé duurúvájá apíhájcyúnédú nééme ditye íjcyaki. Aame tsá mújyú dííbyedítuyú íínéityúne. Áámedítuyú ó caatúnuú dííbye mémema íhcyóómi béhné Jerotsaréé níjkyéjiri íjcyácoómi méme. Áhdure ó caatúnuú béhne tamyémé díityédítuyú.

13 Aane ihdyu óvíi ímiááné lléébome cáhcujtsó Píívyéébé Apííchó cahcújtso múnáake néhijcyáne.”

Raoditséari íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu cáátúnúmeíñe

14 Téhdure Raoditséari íjcyáné cahcújtso múnáa uwáábóóbe éllevu íllu caatúnu: “Píívyéébe páneeréé ípívyéjtsoobe íjcyaduré ícyahíjcyaaabe allíútuube ámúhakye nééhií:

15 Ó waajácú muhdú ámuha meícyahíjcyáne. Muurá ímí oke ámuha meúraávyéturómé tsá oke meíhvéjtsotúne. Aane ihdyu ó imíllerá tsaímíyé oke ámuha meúraavyéne. Aane ámuha meímíllétúhajchíí óvíjyacóóne.

16 Ehdu múhdurá oke ámuha medárhívénéllíi ílluréjuco ámúhakye o wáágóoíñe.

17 Muurá ámuha ménehíjcyá íhtsutúme ámuha tsaímíyé meíjcyame íínetú mepíhtotúne. Áronáa tsá ámuha mewáájácúmeítuyú núcójpítsówu íévejte múúne íjcyadu ámuha meíjcyane. Áhdure tsá ámuha mewáájácúmeítuyú hállúvatúme múúne íjcyadu ámuha meíjcyane.

18 Áánéllíi oke métáuméí ámúhakye o ímíbájcho núcójpítsó nénéhjitú ámuha mebóhówaúcunújucóótuki. Muurá ámúhakye o píáábóneri botsíi ámuha mewájácúúveé ímiánejcúvú éhne múúne íhyálluúúne ímityúme ítyáábótsámeíñe botsíi ímíñeúvú ííteđu. Óhdi ímiá uwááboju íjcyane ímíñeúvú mecáhcújtsóne meímíjpyeté éhne múúne óoro cúújúwari chócóóvénetu íñéhní wágóóóvéne boone ííne ímíjyaú tene íjcyadu ámuha meíjcyaki.

19 Muurá o wájyúmeke ó úwaabó ditye óóma íímíbaávyeki. Áhdícyane ímiááméré meíjcyáne meímíbaávyé múhdurá ámuha meícyahíjcyánetu.

20 Ámúhakye ó píúvahíjcyá éhne múúne llééhówatu mepíuvádú oke ámuha mecáhcújtsóhajchíí ámúhakye o ímíbájcho tsaímíyé menáhbévájcatsíki.

21 Muurá íínerí táhjátsámeítuyúme ímí ícyahíjcyámeke ó pícyoó táúniúvú muhdú líhíyó oke íúniúvú íavyéjuvu pícyohdu.

22 Aane ihdyu óvíi ímiááné lléébome cáhcujtsó Píívyéébé Apííchó cahcújtso múnáake néhijcyáne.” Ehdúu oke neebe Jetsóo.

4

Píívyéébe ávyéjújtsámeíñe

1 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí níjkyéjitu llééhówa pááyúcnúne. Áané pañétúu oke tsiíñe éhnée íhde rojrócó mellíjchúnej kéévádú íhjúvaabe nééhií:

—Cáhawáa taéllevu dica muhdú pájtyéíñehjívú uke o úújétsoki.

2 Ájyúu Píívyéébé Apííchó píáábori ó ájtyumí teene níjkyéjí pañe ávyéjúj íjyáwá hallúrí tsaapi ácuúcunúubeke.

3 Áábé ámítsaráhcóo jájpeé, conarínaa, íjcyáné neewáyúúcú ‘rutúrútú’ nééné ámítsaráhcódu. Aanée teewa íjyáwá hallútú tuuhi pajtsícunú ímíwu ‘ejmerááda’ némeíñe neewáyú áchaúcunúdu.

⁴ Ááwá úniúúcuríi tsíwahji 24-wava íjcyane idyé ó ájtyumíhi. Áwáhji hallúríi téhduméré 24-meva túkevjtsojte óóró chahíwáánema íjcyame ácuúcatyémé wajyámúúné tsítsíáhjiúvu.

⁵ Aanée pañétúewatu rórihcyóné íhnáhó ihjyúvá éhne múúne chijchi íhjuváu. Áánetúu tééwá úmíwari 7-neva peetéháñé 7-nevádú nééne Píívyéébé Apííchó íjcyáne nááve.

⁶ Téhdurée tééwá úmíwari nújpacyódú 'raúráu' nééneé. Átsihyíi 4-meva iyámédú néémé hálluúúné panéjcuwátú íjcyame tééwá hallúrí panéjcuwári.

⁷ Áámedítýúu tsaapi bájú oohíbyécobádu. Áánetúu tsijpi jééú ocájídyu. Áánetúu tsíjpi húmí miamúnáájpi humídu. Ááne tsíjpi méwáájicobádú néébe wállúríjucunúhi.

⁸ Áámedítýúu 6-wava íhñúwaane tsáápiitsádítýú íjcyámé hálluúúné patsíhjiwátúre. Aamée 'dáj' néétune cójihajchótá pécohajchótá nehíjcyáhi:

Panévatúré íhtsútuube Píívyéébe ímiáábé u íjcyaaabe íjcyaduré u íjcyá dipíívyema íjcyátuúbe.

⁹ Ehdúu diitye 4-meva íavyéjú iyyáwá hallúrí ácuúcunúúbé mújyú dsíjívéítyúúbeke duurúvahíjcyá téhdújtsomére.

¹⁰ Áhdurée idyé diitye 24-meva túkevjtsojte dííbyé úmíwávú ímíhmóúbáne dííbyeke duurúváhi. Aamée íchahíwááné dííbyé lliíñévú iwájójcóné nééhií:

¹¹ Píívyéébe múúhá avyéjuube u íjcyaaabe ihdyu téhdújco panévatúré íhtsútuube u íjcyaaabe u ávyejúúne. Áábeke ihdyu uke muha máávyéjútsohíjcyá páneerée u ímillédú u ípívyéjtsónéhji dityájpíyé íjcyáábeke. Ehdúu nehíjcyáme.

5

Obééjáuúdu néébeé

¹ Áhdurée ó ájtyumí diibye íavyéjú iyyáwá hallúrí ácuúcunúúbé panéjcuwáre cáátúvaháámí waajácuháámí éjécunúné ímiánéjcuéhójsiri. Áhaamíi 7-neva wáúmíñúmeíháámí ténevádú ejké múha íhdícyame téhaami ipááyútuki.

² Ájyúu níjkyéji múnáajpi íhtsútuube kéévánécoba nééhií:

—¿A íjcyámé tsaate ímiáámé téhaami pááyúcuíyóme?

³ Tsá muurá tsáápiúba níjkyéjima íñújiri íjcyámedítýú ímiáábé íjcyatú téhaami ipááyúcuúne éévéiyóme. Téhdure tsúúcajáa dsíjívemedítýú tsá tsáápiúbáre íjcyatúne.

⁴⁻⁵ Ehdúu díbye nééneri o táhíjcyárónáa tsaapi diitye túkevjtsojtédítýú oke nééhií:

—Tahdíñe bóhoj. Muurá íjcyaaabe tsaapi Jodáa dohjíba múnáajpi Dabííúvúj tsíménémúhaabe bájú oohíbyédú íhtsútuube íjcyaaabe. Aabe ihdyu óví téhaami paayúcu ímiáábé íjcyane úújétsóobe.

⁶ Ehdúu oke díbye néérónáa teene ávyéjú iyyáwá úníuri diitye túkevjtsojtemá 4-meva iyámédú nééméj piine ó ájtyumí obééjáuúdu néébe íjyócunúúbeke. Áábekée boohówáné dityée ídsíjívétso dííbyeke méénunéhji. Áábejtóóné 7-jtoova íjcyáábé hálluúúné téhdunéré 7-uva Píívyéébé Apííchó 7-nevádú nééne páneere íñújívú wállómeíñe náávé íjcyane.

⁷ Aabée diibye obééjáuúdu néébe íavyéjú iyyáwá hallúrí ácuúcunúúbe élleu ipyééne ujcú téhaami dííbyé ímiánéjcuéhójsiri íjcyaháami.

⁸ Aabée téhaami újcúúbe lliíñévú diitye 24-meva túkevjtsojtemá 4-meva iyámédú nééme míhmóubáhi. Aamée ítyujkévevu íjcyumúbáánema íjcyámedi téhdure óóróihllóne. Áihllóji pañée tsanééré pácúúcu wahpécunú muhdú Píívyéébema dííbyeéjte meíhjuváné dííbyedívú úújetéhíjcyáne nááve.

⁹⁻¹⁰ Aamée dííbyeke idyúúruváné béhju majtsíjyú májtsívaju íllu nééhií:

Apáábyéré ímiáábé u íjcyaaabe ihdyu ú piivyété téhaami u pááyucúne. Úpée muurá múúha wájuryi u ícúbáhrámeíñe ú dsíjivéhi. Aabée dítyujpácyó u wáágóónej tééveri múúhakye panévá íñújñe múnáa páhduváré íhjuvámema ú ímíbajchó ímí Píívyéébema muha meíjcyaki. Áánemáa múúhakye ú picyóó dííbyé avyéjújete muha meíjcyaki. Áhdurée múúhakye ú picyóó llúúvájte muha meíjcyame dííbyeke meíícúveki. Aame muha meíjcyaa avyéjújete ííñújiri.

Ehdúu nééju májtsiváme.

¹¹⁻¹² Áamekéé o íítehíjcyánáa avyétá mityámé níjkyéji múnáa eevératu íjcyame téhdure kéévánécoba íllu nééju májtsiváhi:

Obéejáuúdu néébeé ícúbáhrámeíbyé ihdyu tehdújuco panévatúré íhtsútuube íjcyaaabe pane wáájacúne. Áhdure tehdújuco díbye avyéjújune. Áábeke ihdyu metsu maávyéjújtsó dúúrúvamére.

Ehdúu nééju májtsiváme.

¹³ Téhdurée idyé ó lleebó páábé íhdéejpi níjkyéjiri, ííñújiri, ííñújí pañe, nújpácyó pañe, íjcyame íllu nééju májtsiváne:

Eene avyéjúj íyáwá hallúrí ácuúcunúúbee, obéejáuúdu néébeé, íjcyamútsí panévatúré íhtsútujtési íjcyámútsikye ihdyu tehdújuco metsu maávyéjújtsó dúúrúvaméré mújyú níjkéváityúne.

¹⁴ Ehdúu nééju dítye májtsiváne boone díitye 4-meva iyámédú nééme nééhií:

—Ehdu teene tehdújuco. Áánetúu díitye túkevjtsojte ímíhmóúbáne díityétsikye dúúrúváhi.

6

Waajácuháámí páyuuvéne

¹ Átsihdyúu o ííténáa tsúúca díibye Obéejáuúdu néébe teene waajácuháámí éjketa tujkénúene idyóváajcáróne paayúcúhi. Áánáacáa ó lleebó chijchi múu íhjuvádú oke tsaapi díitye 4-meva iyámédú néémedítyú nééneé:

—Éje, cáhawáa díhtécunuj.

² Ahdújucóo o íítécunúne díbye pááyúcuháámí pañe tsítsíbeúvú íjju hallúrí tsaapi tubóowama íjcyáabeke. Aabée íhtsútuube méénujcátsityu íjcyáabeke cháhiwávú dítye ávohjácoobe péé méénujcátsivu tsíjtyeke ityájhaki.

³ Áané hallúvúeháámí éjketáa idyóváajcáróne díbye pááyúcúnáa idyé oke tsijpi díitye 4-meva iyámédú néémedítyú nééhií:

—Éje, cáhawáa díhtécunuj.

⁴ Ahdújucóo o íítécunúne téhaamí pañe tsijpi íju tújpáábyeúvú néébeke. Áábé hallúrí íjcyáabeke némeíñe díbye pámeere ííñújiri míamúnáa íjcyámeke ityútávajtso dítye il-líhyánújcátsíki. Áábedíi avyétá íhtsútú nééneé cávaájco.

⁵ Áané hallúvúeháámí éjketáa idyóváajcáróne díbye pááyúcúnáa idyé díitye 4-meva iyámédú néémedítyú tsijpi oke nééhií:

—Éje, cáhawáa díhtécunuj. Ahdújucóo o íítécunúne téhaamí pañe tsijpi íju cúúvéébeúvú néébe hallúrí íjcyaaabe eevéji éjécunúúbeke.

⁶ Áánáacáa ó lleebó díitye 4-meva iyámédú nééméj piínétú tsaate nééneé:

—Ícyooca tsájcoojí wákimyéi hallúvú tsáne áámuréjuco tríigo újcúmeíñe. Áánetu tse-báádá 3 áámuréjuco újcúmeíñe. Áánéllíi tsáhájuco múu íjyácunújúcootú bíínójpácyoma dúúrúbajpácyó újcúyóneri.

⁷ Áané hallúvúéháámí éjketáa idyóváajcáróne dibye pááyúcúnáa idyé diitye 4-meva iyámédú néémedítú nihñéejpíyé oke nééhií:

—Éje, cáhawáa dihtécunuj.

⁸ Ahdújucóo o íitécunúne téhaamí pañe tsijpi iiju llijcyáabeuvú néébe hallurí Dsijívé imyémé ijcyáabeke. Áabe déjutúu tsijpi tsáabe mémé ícúbáhraméi. Áamútsikyée némeíñe tsahdúnéécuéllé míamúnaa ííñújiri íjcyámeke dityétsí idsíjívétso méénujcátsii, ájyabaa, chemee, íjcyáneri. Áhdurée diityétsikye némeíñe iyámedi diityéké dityétsí idsíjívétso téhdure tsahdúnéécuélle.

⁹ Áané hallúvúéháámí éjketáa idyóváajcáróne dibye pááyúcúháámí pañe idyé ó ájtyumí Píívyéébe ícúvé waijí lliíne dííbye ihjyúu íhvéjtsotúme ímí úwáábohíjcyané hallútú ditye dsíjívétsóméhjike.

¹⁰⁻¹¹ Áámé wajyámúúnée tsítsijáhjí íjcyame wáníjcyámeí kéévánécoba illuú:

—Ávyéjuube Píívyéébe ímiáábé u íjcyabe muhdú u néhdújuco u méénúúbeke uke muha menée ¿mújyú ííñújiri íjcyame míamúnaa múúhakyée dsíjívétsómeke téené hallútú u ícúbáhraíñe? Áánéllíhyée diityéké némeíñe diityékée idsíjívétsódú téhdure íñahbémú Críjtó ícúve múnáake dityéi dsíjívétsóné ditye ityéhmeki.

¹² Áané hallúvúéháámí éjketáa idyóváajcáróne dibye pááyúcúháámí pañe ó ájtyumí ávyetá íhnáhó ííñuji váúmeíñe tujkéveri cóójíejpi nuhba cúúvenúne ávyeta kímóóvé wajyámuj cúúvédu. Áánetúu péjcóejpi tújpacýóduréjuco íjcyane.

¹³ Áanáacáa mícúru dojcó ííñujívú éhne múúne higyééráhe néévá tsíjpáné kiiyyébari dójcodu.

¹⁴ Áijyúu caame íévehóówá pevétsiyéjuco éhne múúne waajácuháámí mepívíyoácódu. Áhdurée cáméwajúnema móóáj piine íjcyáhbaújí íiné tsiéllévuréjuco.

¹⁵ Áijyúu pámeere míamúnaa ííñújiri íjcyame ávyéjutee, ehnéva múnáa, tsíjtyé hójtsí pañe íjcyamee, tsíjtyé hójtsí pañe íjcyatúmee, éhdume páátánúmeí néwáyúcobáné raahóvú wáhyejúné pañévu.

¹⁶ Aamée teene néwáyúcobáneke, cáméwajúneke, nééhií:

—Múúhá hallúvú méuhnóbá íavyéjú íjyáwá hallurí ácuúcunúúbé múúhake íájtyúmítuki, áhdure Obééjáuúdu néébe múúhadi ícúbáhráíyóné íhdétu.

¹⁷ Muurá tsúúca múúhadívú ícúbáhraméi wajtsí múha áábúcúityuróne. Ehdúu nééme téhaamí pañe o ííte.

7

Ijraéémudítú tsaate Píívyéébeéjte

¹ Átsihdyúu idyé tsííne naavédú néené pañe ó ájtyumí 4-meva níjkyéji múnáa ííñújiri patsíhjívárí íjyócújcatyémeke. Téhmehíjcyámée ííñujíi, móáñee, bájunee, íjcyane kíjyeba ivááútuki. Áámekée némeíñe ííñújima nújpacýo ditye ityútávájtso.

² Áronáacáa tsijpi diityédítú nuhba tsáhícyánéjcutu Píívyéébe mémé cáátúnúmeíñema tsáabe néé kéévánécoba:

³ —Métútávájtso dííñeí ííñujíi, móáñee, bájunee, íjcyane Píívyéébe ícúve múnáa úmicóónetu dííbye mémé mepícyóótúné hajchóta.

⁴⁻⁸ Aanée oke tsaate néé 12 dohjíba múnáa ijraéémú íjcyámedítú 144,000-mevá úmicóónetu teene Píívyéébe mémé tsúúca pícyámeíñe: Jodáa dohjíbatu 12,000-mevaa, Robée dohjíbatu 12,000-mevaa, Gáa dohjíbatu 12,000-mevaa, Atsée dohjíbatu 12,000-mevaa, Netaríi dohjíbatu 12,000-mevaa, Manatsée dohjíbatu 12,000-mevaa, Tsimeóó

dohjibatu 12,000-mevaa, Revíi dohjibatu 12,000-mevaa, Itsacáá dohjibatu 12,000-mevaa, Tsaboróó dohjibatu 12,000-mevaa, Jotséé dohjibatu 12,000-mevaa, Bejamíi dohjibatu 12,000-mevaa, ehdu.

Tsítsijáhjima íjcyame

9-10 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tétsihyi diibye íavyéjú iyyáwá hallúrí ácuúcunúúbee, Obééjáuúdu néeséé, íjcyámútsí úmíwari ávyétá mityané míamúnaa eevératu panéva íñújíine múnáa íjcyame páhduváré íhjuvámeke. Áámé wajyámúúnée tsítsijáhjiúvú nééme wájjuhóónema íjcyame kéévánécoba néesíí:

Muurá pajtyéteju tsáá íavyéjú iyyáwá hallúrí ácuúcunúúbee, Obééjáuúdu néeséé, íjcyámútsidítu.

11-12 Téhdurée idyé tétsihyi diitye túkevjtsojtémá 4-meva iyámédú nééméj piíne pámeere níjkyéji múnáa íjcyame imíhmóúbáne Píívyéébeke dúúruvámé néesíí:

Téhdújuco ihdyu Mépiivyéébé múijyú níjkéváityuube panévatúré íhtsútuube ávyéjuube íjcyaaabe pane wáájacúne. Áábeke ihdyu metsu maávyéjútso dúúrúvamére. Ehdu teéne.

Ehdúu nééme níjkyéji múnáa.

13 Áánáacáa tsaapi túkevjtsojtedítu oke néesíí:

—¿Aca aatye eene tsítsijáhjima íjcyámeke ú waajácú kiátú ditye tsááneé?

14 Áánélliihyée o néesíí:

—Tsáha, Ávyéjuúbej, u ihdyu ú waajácú diityéke.

Áánélliihyée oke neébe:

—Íjtyée ímíbaavyé Obééjáuúdu néeséé tujpácýó wágóóóvénej tééveri. Aamée ávyétá íhnáhó néeséé ícúbáhraméí ííñújiri íjcyánetu pajtyéhi.

15 Áánéllii ícyooca Píívyéébema íjcyame dííbyeke íícúvehíjcyámeke ííne imíjyaú pícyoóbe.

16 Aame tsáhájucó múijyú ájyabáávatéityúne. Téhdure tsáhájucó ditye ádópívyenúityúne. Tsáhájucó múijyú nuhba diityéké áñúityúne.

17 Muurá ávyéjú iyyáwá úníuri íjcyaaabe diityé tehmeébé Obééjáuúdu néeséé tsaímíyé diityéké túkévejsómé ííne imíjyaú íjcyáhi. Áámedítu Píívyéébe kímóóve wáágoómé tsá íínerí kímooovéjucóotúne. Ehdúu oke túkevjtsojtedítu tsaapi néesé naavédú nééne o íítené pañe.

8

Nihñéeháámíré waajácúháámí páyuuvéne

1 Áijyúu idyé nihñéeháámí éjketaré idyóváajcáróne diibye Obééjáuúdu néeséé pááyúcúháámí pañe ó íité níjkyéji dáíhañéréjuco íjcyane wahájchotáwu.

2 Áánáacáa ó ájtyumí 7-meva níjkyéji múnáa ítyujkévevu rojrócóónema íjcyame Píívyéébé úmíwari íjcyámeke.

3 Áánetúu tsaapi dííbyé íícúvé waijí úníúvú íjyócuuvévá dííbyeéjté dííbyema íhjuvahíjcyáne náávé mityane pácúúcu óóróíhlló pañe íjcyánema teene ícyóvájtsóneri dííbyeke íícúveki.

4 Aanée teene pácúúcu díbye cóvájtsóne ójtsó úújeté Píívyéébedívu.

5 Átsihdyúu dííbyeke íícúvéjitu teene lílýíhlló pañévú cújúwayúúhá íújcune díbye ííñújí hallúvú wááónemáyé apííchówu chíjchímuba ‘roríhlorí’ dówájaavéhi.

Rojrócóóné líjchúmeíñe

6 Áánáacáa diitye 7-meva níjkyéji múnáa tsúúca ímíbájkímyeí írojrócóóné illíjchuki.

⁷ Aanée tujkénú tsaapi írojrócó llíjchúné tujkéveri cúújúwama tújpacyo úmeváné páwahji nééne dójcóneri tsahtúnéécuéllé ííñuji áiivýé bájúnemájuco.

⁸ Áané boonétúu idyé tsijpi írojrócó llíjchúné tujkéveri cámehbáucobádú nééne péétécunúné móóá pañévú áákityéné nújpacyo tsahtúnéécuéllé píivýetétso tújpacyóvuréjuco.

⁹ Ááneríi tsahtúnéécuéllé téjpacyó pañe íjcyame dsíjivéhi. Áhdurée tsahtúnéécuéllé téjpacyórí úllénéj cujúwamíiné wágóoovéhi.

¹⁰⁻¹¹ Áané boonétúu idyé tsijpi írojrócó llíjchúné tujkéveri níjkyéjitu ‘Paapáwa’ némeíñé mícúruwácoba áákityé péétécunúúbéré páneere téhíñé pañévu. Ááneríi tsahtúnéécuéllé nújpacyo páapañújpacyó mítyame míamúnáa iádóne dsíjivéhi.

¹² Áané boonétúu idyé tsijpi írojrócó llíjchúné tujkéveri nuhba cóójíejpii, péjcóejpii, mícúruu, íjcyame tsahtúnéécuéllé áábatémé tsá ímí ájchújúcootúne.

¹³ Áijyúu méwajídú néébe íévéhóowari wáhpeebe kéévánécoba nééhií:

—¡Máídaátsoju ihdyu ííñújí hallurí íjcyané míamúnáake tene pájtyeíñé nihñéjteré 3-meva níjkyéji múnáa írojrócóóné llíjchúcoóca!

9

¹ Ároné illúhhuúree tsúuca tsijpi írojrócó llíjchúné tujkéveri mícúruwa níjkyéjitu ííñujívú áákityé wáhyéjúcoba ávyéta páñé néhejú watájcó ipááyúcuki.

² Aabée téhejúcoba pááyúcúnetu mítyane ojtso íjchívyé éhne múúne wájcyoha péétene ójtsodu. Aanée cóójíejpi nuhbake wátajcó cúúvénécobaúvuréjuco.

³ Aanée teene ojtso pañétú tséreemu cájtume tsújaavé páneere ííñujiri óóvimu núúodu míamúnáake ííñúúoki.

⁴⁻⁵ Áámekée némeíñé apáámyekéré Píivýéébe mémé íumicóónetu íjcyátúmeke ditye ícúbáhra 5 nuhbáva hajchótá diityéké dsíjivétsotúmère. Téhdurée diityéké némeíñé ííñujiri páneere úmehéenema bajtsóháñé íjcyane ditye ícúbáhrátuki.

⁶ Ehdu tene pájtyécooca míamúnáa idsíjivéíyóneri íjyácunúróme tsá dsíjivéityúne.

⁷ Aamée diitye tséreemu panéjuco míamúnáa humínédú íhyúmine néeme óóro chahíwaanédú néénema íjcyame tsúuca íjcyátsíivýé éhne múúne méénujcátsíllí íjumu íjcyátsíivýédu.

⁸ Áámé níwacóóné walléemú níwacóóné hajchónéhjí íjcyámé íhwájíñé bájú oohíbyécóbá íhwájíñédu.

⁹ Ááméj píujíñéé úwáñé mihónédú néénevu wátájcámeímyé wáhpene íhjuvává apíchówu éhne múúne méénujcátsivu íjchíemíñé íjumu llícyuhcóné íhjuvávádu.

¹⁰ Áámé nuówáánéé óóvimú nuówaanédú téeneri ditye míamúnáake tsáhojtsí nuhbáva hajchótá ícúbáhraíñé.

¹¹ Áámé avyéjuubée íjcyaaabe téhdure wáhyéjúcoba ávyéta páñé néhejú avyéjuube íjcyáabe mémé heeberéomú íhjuurí Abadóo. Áánetúu gríéégómú íhjuurí Aporío ‘tútavájtso múnáajpi’ nééiyóne.

¹² Ehdúu ó ájtyumí téhaamí pañe ícúbáhraméí pájtyene. Áronáacáa némeíñé tsiiñéí míñéecu íjcyane.

¹³⁻¹⁴ Átsihdyúu idyé tsiiñé téhaamí pañe tsijpi diitye níjkyéji múnáadítýú írojrócó llíjchúné tujkéveri Píivýéébe ícúvú wájí óórótu méénúmeíjí hallurí ócájij toónédú néénéj pínétú tsaapi dílbyeke nééhií:

—Tsíñaácó aatye 4-meva naavémuke eene Eoparáátej tééhí úníutu dóhjívámeke.

¹⁵ Ahdújucóo dibye tsíñaácómé tsahdúnéécuéllé míamúnáake dsíjívetsóné ímichíi ihdyu téjyú wáabyutájucó pícyámeímye.

¹⁶ Ájyúu némeíñé diityé tsodáhómú ñjúmudi úlleme 200 millóóné íjcyane.

¹⁷ Ááméj píujíinetúu ímyéénucátsí mñhóné chíaícatyé páhduváré némiñhóji tújpámñhójiúvuú, líjcyámñhójiúvuú, ajtyúvámñhójiúvuú, íjcyane.

¹⁸ Áánetúu diityé ñjúmú níwaúúné bájú oohímyé níwaúúnédú néémé ihjyúháñetu cúújuwaa, ojtsoo, atsóóperee, íjcyane íjchívyéneri tsiíñe mítyane míamúnáa dsíjívé tsahdúnéécuélle.

¹⁹ Muhdú íhgyáa íhgyúháñema íbówaañe íñimymú níwaúúnédú nééneri míamúnáake líihyánuhíjcyáme.

²⁰ Áronáacáa dsíjívétumé tsá ímityúné imyéénuhíjcyané íhvéjtsotúne. Tsáháa ditye naavémuke icyáánivahíjcyané íhvéjtsotúne. Áhdurée tsá ditye íhvéjtsotú íbóhíúbamáyé íjcyátúmeke óórotu, úwááñéwatu, nééwáyutu, úméhetu, méénúmeímyéhjike icyáánivahíjcyane.

²¹ Áhdurée tsá ditye íhvéjtsotú idsíjívétsócatsíhijcyáne, iwáábyénúcatsíhijcyáne, íhdícyámema idyómácócatsíhijcyáne, íñánícyatsíhijcyáne. Ehdúu ó ajtyumí téhaamí pañe.

10

Níjkyéji múnáajpi waajácúháámima íjcyane

¹ Átsihdyúu idyé tsiíñe naavédú néené pañe ó ajtyumí tsijpi íhtsútuube níjkyéji múnáajpi íhyallútú tuuhi cápátsíucunúúbé ojtsó pañe cáámetu nítyéébeke. Áábe húmñ ajchúcnú coójiejpi nuha ajchúcnúdu. Áánetúu íjcyúbaacu peetécnú cúújuwa péetécnúdu.

² Aabée waajácúháámíwu wájihtúcnúháámí éjécunúúbé ímiánéjcuéjtúhá túvaúcnú móóatu. Áánetúu náníñéjcuéjtúhá túvaúcnúúbé íñújitu.

³ Aabée éhne múúne bájú oohííbyécoba íhgyuvádú ávyetá íhnáho íhgyúváné tujkéveri 7-meva chíjchimu íhgyúvá ávyetá íhnáho.

⁴ Aanée ditye muhdú nééne o cáátúnúyónáa tsaapi oke cáámetu nééhií:

—Caatúnudí ditye íhgyuváne. Téhdure muucá dúúbállédí teéne.

⁵ Áané boonétúu diibye níjkyéji múnáajpi eenée móóama íñújitu tárívajaúcnúúbé ímiánéjcuéhójsí cáámevu íhbúcuhi.

⁶ Áánemáa mújyú dsíjívéítyuube páneere íévéhóówari íjcyánéhjima íñuñi, nújpacyo, múhdúné tsíeméné íjcyanéñjí ípívyéjtsóóbe mémeri neébe:

—Ímiáané tsúuca páneere níjkéváiñe éévé úújetéhi.

⁷ Muurá 7-meva níjkyéji múnáa íjcyámedítyú nihñéejpíyé írojróco líjchúcucooca páneere ílluréjuco níjkéváiñe Píívyéébé múha wáájácutúné íhgyú uubálle múnáake néhdújuco. Ehdúu oke neebe níjkyéji múnáajpi eenée móóama íñújitu tárívajaúcnúúbé.

⁸ Áánetúu cáámetu óóma íhgyúvaabe tsiíñe oke nééhií:

—Aadi níjkyéji múnáajpi eene móóama íñújitu tárívajaúcnúúbedítyú éhaami waajácúháámíwu duúcu.

⁹ Ahdújucóo o pééne o táúmeíñe téhaamíwu dííbyeke. Áánéllíhyée oke neébe:

—Áju, májcho téhaami. Muurá u májchone íimúwu néérone díhbaú pañévú páápáñuúhi.

¹⁰ Ahdújucóo o újcuháámíwu o májchone ímiáané íimúwu néérone táhbaú pañévú páápáñuúhi.

¹¹ Átsihvúu oke neébe:

—Íjcyanéi díhyallúrí tsiíñe pámeere míamúnáake u úúballeíñe íñá diityéké pájtyeíñe panévá íñújine múnáa páhduváré íhgyúvámeke pámeere íavyéjútémájucó.

11

Míityétsi uubálle múnáajtétsi

¹ Ehdúu oke iñééné boonétu eevéivu oke iájcúne neébe:

—Íiyyi dehvété Píívyéébé duurúvájama dílbyé ñcúvé waiji. Áhdure ú éévéé múhdúmevá téējari dílbyeke dúúrúvahíjcyámeke.

² Áánetu ihdyu tééjā llaḥájtśi tsúuca tsííñē iiñúji múnáá hójtśi pañe íjcyane tsá u éévéityúne. Muurá 42 nuhbává tétsii Píívyéébé cóómiyi íjcyame técoomi tútávajtsoóhi.

³ Áijyu ó wálloó míityétsi kímóóvé wajyámuma íjcyamútsi táuubállé méénúímútsikye dityétsi tamyémeri 1,260 coojívá hajchótá iúúbálle ñná pájtyeíñe. Ehdúu oke neebe cáámetu óóma íhjuváabe.

⁴ Aane diityétsi íjcyane nééiyóné eene páné iiñújí avyéjuubéré Píívyéébe íjcyáábé úmíwari orívoheécuma míñéecu peete íjcyane.

⁵ Áámútsikye múnáajtsórómeke dsíjívétsóimútsi cúújuwa diityé hallúvú írípiácóneri.

⁶ Ehdu ñná pájtyeíñe iúúbálléné hajchótá nééimútsi tene iállétuki. Téhdure nújpacyo tújpacyóvuréjuco dityétsi píívyetétsoíñe ííñújiri íjcyámeke páhduváré nééne chémeháñeri ichémétsoki.

⁷ Áronáa teene iúúbállehíjcyané dityétsi níjkévacooca iyáábécobádú néébe teene wáhyéjúcóbá déjúcotu íjchíívyeebe diityétsima imyéénújcatsímútsikye dsíjívétsoóhi.

⁸ Áámútsi itémehóócú dómájcóratúné ícyahíjcyáa íhtsútu cóómí Máavyéjuubée wátyétyécúmeícyóómí uulléjijtónéj pñine técoomíyē Tsodóóma, Ejíhto, némeícóómí pañe.

⁹ Áhóócuúvuke pápihchúúj coojíváj pñínévújuco panévá íñujíñe múnáa íítehíjcyáhóócuke tsá múha ímílléityú tsaate cúúune.

¹⁰ Aame ávyeta tééneri ímíjyúúvéne iwáñehjíváténé pañe tsíeménehjívú bohbanújcátsiíhi. Ehdu ímíjyúúvéimyé íjyévéhreváa dityétsi diityéké Píívyéébé íhjuu iúwáábóneri pátsáricyohíjcyánéllííhye.

¹¹ Áronáa téhdune 3 coojíváj pñínévú Píívyéébe tsiiñe diityétsikye bóhíítsómútsikye iájtyúmíne míamúnáa ávyetá íhnáhó íllítyeéhi.

¹² Áámútsikye tsaapi cáámetu kéévánécoba neéhi:

—Métsa íllevu. Áhdújuco diityétsi pééíñe cáámevu ojtsó pañévú ímunáa diityétsikye íítenááca.

¹³ Áijyu ávyetá íhnáhó ííñuji vaaúmeíñeri técoomítyú tsátsii jááhañe cáhvyábáneri 7,000-meva míamúnáa dsíjívéeíhi. Ááneri cóejte ávyetá íhnáhó íllítyéne Píívyéébe níjkyéjiri íjcyáábeke ávyéjútsoóhi.

¹⁴ Ehdu míjyúcújuco ícúbáhraméi pájtyeíñe. Áronáa íjcyanéi tsiiñe íícúiyē tééné boonétú pájtyeíñe.

Níhñéejpíyē írojróco llíjchune

¹⁵ Aanée nihñéejpíyē níjkyéji múnáajpi írojróco llíjchúné tujkéveri cáámetu tsaate kéévánécoba neéhi:

Naavéné avyéjū ííñújiri íjcyaróné Mépiivyééberéjuco cáavacúné iiyéjuco Críjtoma íavyéjuutéki. Ááberéjuco tééjī avyéjuube íjcyaiñē múijyú níjkéváityúne.

¹⁶⁻¹⁸ Áanáacáa 24-meva túkevjtsojte Píívyéébé úmíwari íavyéjū iyyáwáané hallúrí ácújcatyémé dílbyé lliíñévú ímíhmoúbáne dílbyeke dúúrúvámé neéhi:

Tehdújuco Ávyéjuube Píívyéébe íhtsútuube íjcyaduré u ícyahíjcyáabe dííhnáhoru u ávyéjuuténe. Aabe ííñújiri íjcyané míamúnáa úhdivu cááyóbahíjcyámeke u ícúbáhráíñe éévé úújetéhi. Áhdure tsúuca dsíjívéjúcóórómema muhdúhjáa ditye ícyahíjcyané u ímíbájchóíñe éévé úújetéhi. Aabe dííícúve múnáa íhtsútujtémáyē

ídaátsojte uke iávyejúúlléne ímí díwákimyéí méénuhíjcyámeke tééne áhdovu ú ájcuúhi. Áánetu íllure ííñújiri míamúnáake tútávátsohíjcyámedi ú ícúbáhraáhi.

19 Ehdúu Píívyéébeke ditye dúúrúvánáa níjkyéjiri íjcyaja dííbyé duurúvaja páyúcúúvéne pañe ó ájtyumí dííbyé pityájcoju téhbá pañe íjcyané cajóónaba. Áánaacáa chíjchímuba dówáaavéné ávyeta ‘roríhróri’ néénáa ííñuji vááúmeíhi. Áhdurée mítyane nújpácyowááné dojcóhi.

12

Wálleemútsí apíchó néené iyáábema

1-2 Áané boonétúu idyé tsiiñe muhdú tene pájtyeíñe uubállé ó ájtyumíhi: Tsáápillée ééválle iévéhoowávú óhdivu bóhówaavé cóójiejpí núhba ájchúdú íwajyámú néélleé. Aallée péjcoéjpí núhbá hallúrí íjyócunúllé chahííwá 12-meva mícúru. Aallée ihjyúcunúhijcyá íávyéneri.

3 Áánaacáa idyé apííchówu níhbácobádú néébe tújpáábyécoba bóhówaavéhi. Áábé níwaúúnée 7-uva íjcyánetu íchahíwááné ávójcatyéhi. Áánétúu íjtyóóne 10-jtoova.

4 Aabée íbówari tsahtúnéécuéllé mícúruke wájojcó ííñújí hallúvu. Átsihdyúu íjyócúúvetéébé diille eenée itsíímáváiñeri íjcyállé úniúvú dille tsíímávátsike idyóókií.

5 Áánaacáa tsúuca tsíímávalle wájpíwúuke páné íñújíne ávyéjuube íhtsútuube íjcyáííbyeke. Áábekée Píívyéébe íavyéjuvu ujcú díbye dííbyemáyéjuco íjcyaki.

6 Áané boonée tsíju úmivá íñéubará píívyétúné ííñújívu tsátsii Píívyéébe dííllema íhdénútsihvu. Átsihyí íjcyálleke dííbyere tehme 1,260 coojívá hajchóta.

7 Áané boonée níjkyéjiri níjkyéji múnáa ávyéjuube Migyééré íhyájkímuma dííbye apííchówu níhbácobádú néébe téhdure íhyájkímuma íjcyáábema méénújcatsíhi.

8-9 Aabée Migyééré dííbyeke ityáhjáne waagóó tétsihdyu ííñújí hallúvú pámeere íhyájkímumájuco éhnéhjáa éíjyúúvú ííñimyédí míamúnáake tútávátsohíjcyaa Naavéneke.

10 Áané boonétúu tsaapi níjkyéjitu kéévánécoba nééhií:

—Tsúuca Píívyéébe íhtsútuube íjcyaa íavyéjúejtéké pájtyetétsoíñe éévé úújetéhi. Muuráhjáa Ílli Críjtoke pícyoobe tééné ávyéjuube díbye íjcyaki. Aane tsúuca dííbyeke dííbyé cahcútso múnáa hallúvú pájyuvaré cójiahjchótá pécohajchótá álliúúnuhíjcyaa wágóoovéjucoó níjkyéjitu.

11 Dííbye tsúuca táhjátsámeí Obééjáuúdu néébe tújpácyó wágóóóvéneri. Aanée dííbye Obééjáuúdu néébe uwááboju cáhcujtsómé téhdure tsúuca dííbyeke tahjáhi. Áánéllihyée tsá ditye íllityétú idsíjívéíñeri.

12 Áhdícyane méimíjyúu pámeere níjkyéjiri íjcyame. Áánetu ihdyu máídaátsoju tene pájtyeíñe ííñújiri íjcyámeke. Muurá tsúuca Naavéné wahájchotáréjuco íúmiwa íjcyane íwáájácúne ávyetá íhnáhó icyáyobáávaténe nihñéréjuco míamúnáadi ícúbáhraíñe. Ehdúu tsaapi kéévánécoba néé níjkyéjitu.

13 Aabée dííbye níhbácobádú néébe tsúuca ííñújívú iwágóóóveíñe iwáájácúne imíllerá eenée wájpíwúuke tsíímáválleke idsíjívetsóne.

14 Áronáacáa Píívyéébere nééjuri méwáájí núwácobácúdú nééne dííllédítýú íjcyáneri wááménelle ípyée íicyahíjcyáhullévú íñéubará píívyétúné ííñújívu tsiiñe ííñimyédiyéjuco díbye díílleke ípátsárijcyótuki. Aallée 3 píjcyábáj píñévú téhulle íjcyálleke dííbyere Píívyéébe téhmehíjcyáhi.

15 Áánéllihyée idyé dííbye níhbácobádú néébe dííbyere ííñimye íjcyaa íllímútuhjácó nújpacyo páneere icyáájávétsoñeri díílleke imájcanútsóroki.

¹⁶ Áronáacáa ííñuji wácaavéné nújpacyo adúcúhi.

¹⁷⁻¹⁸ Áánetúu awáá éhniíñevu dííledívú icyáyobáávaténe díílle hájkímumáyéjuco díbye méénújcatsíñe Jetsocrihtó uwááboju tsaímíyé úraavyémé Píívyéébé taúhbaju néhdújuco ícyahíjcyámema.

13

Ápíchó nééné iyáábemútsícyobácu

¹ Átsihdyúu móóá úniúvú díbye íjyócúúveténáa téémó pañétú apííchówu nééné iyáábécoba íjchívyéhi. Áábé níwaúúnée 7-uva íjcyáúhjitú nehníwu Píívyéébedítýú íhjuváné caatúváhi. Áánetúu íjtyóóne 10-jtoova íjcyánetu íchahíwááne.

² Aabée báju oohíbyécobádú néébéj tuhááñe báju íjúj tuhááñédú néébé íhju apííchówu. Áábekée diibye níhbácobádú néébe picyóó ávyéjuube díbye íjcyaki.

³ Áábé níwaúúnetúu tsau tsaate cáváájcou dsíjívéróu tsiiñe bóhíñeri panévá íñújíne múnaa mítyane iúllévénúne dííbyeke ávyéjujtsóhi.

⁴ Áhdurée diibye níhbácobádú néébeke ávyéjujtsómé díbye iyáábécóbake ávyéjuutétsónélliíhye. Áánemáa diibye iyáábécóbádítýú néémeé:

—¿Aca íhya íjcyabe tsaapi áádidívú úújetéébe? Tsáháubá muurá múha íjcyatú dííbyeke táhjáiyóme.

⁵⁻⁷ Áábekée diibye níhbácobádú néébe picyóó díbye ííñújí ávyéjuube íjcyá 42 nuhbává hajchóta. Áánemáa táúhbaabe díbye ímityúné Píívyéébedítýú íhjuvákí. Áhdújucoo ávyéta néhni díbye íhjuváné dííbyedítýuu, dííbyé duurúvájatuu, níjkyéjiri íjcyámedítýuu, íjcyane. Áánemáa dííbyeéjtema imyéénújcatsímyeke táhjaábe. Áábé hójtsí pañée pámeere páné íñújíne múnaa páhduváré íhjuváme.

⁸ Aamée pámeere dííbyeke ávyéjujtsó dúúrúvamére. Áánetúu apáámyéré tsá dííbyeke ávyéjujtsotú ííñujíkyée ípívyéévétúné íhdéjuco idsíjívéíñe pítýájcámeíbyé Obééjáuúdu néébedi íjcyáháámitu imyéemeháñe íjcyame.

⁹ Aane íhdyu óví ímíááné lléébome cahcújtsóhi.

¹⁰ Muurá tsíjtyeke cúvéhoojánúmeke téhdure cúvéhoojánúmye. Tsíjtyeke dsíjívétsómeke idyé dsíjívétsoímye. Áhdícyane tsúuca Píívyéébeéjté íjcyame múu ímíñeúvú dííbyeke icyáhcújtsóne ehdu nééronéhjí aabúcúhi.

¹¹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsijpi iyáábécoba ííñújí pañétú íjchivyéné obééjáuúuj tódú íjtyóócu néébeé. Aabée íhjuvává ávyéta apííchó níhbácobádúu néébe íhjuvádu.

¹² Aabée íhtsútuube éhnée tsau íhñíwau cáváájcámeíú tsiiñe bóhíbe iyáábécoba íhtsútuube íjcyadu. Aanée diibye obééjáuúuj tódú íjtyóócu néébe táuhbá pámeere míamúnaa ííñújiri íjcyámeke ditye diibye eenée íhñíwau tsau cáváájcámeíú tsiiñe bóhíbeke idyúúrúvaki.

¹³⁻¹⁴ Áánemáa dííbyé úmíwávú méénúraítyuróné méénuhíjcyáábe. Aabée míamúnaa íiténéríyé cáámetu níityétsó cúújuwa ííñujívu. Áánerí míamúnáake iállíñe táúhbaabe ditye diibye íhñíwáu cáváájcámeíú tsiiñe bóhíuma íjcyáábé níjcyota imyéénuki.

¹⁵ Áhdújucoo ditye níjcyóné pañévú díbye íhñáhoori íbóhí pícyoobe íhjuváváhi. Áánemáa neebe pámeere múhdumé diibye níjcyotáábeke dúúrúvatúmeke idsíjívétsoíñe.

¹⁶ Téhdurée táúhbaabe pámeere idáátsojte tsíjtyé hójtsí pañe íjcyamee, tsíjtyé hójtsí pañe íjcyatúmee, íhtsutúme éhnéva múnaa, íjcyámeke íumicóónetu ímíánéjcuéhojtsíjúbatu dííbye mémé íjcyaki.

¹⁷ Áijyúu teene dííbye mémema íjcyatúmé tsá píívyetétú ìná ìñáhjìhenúne. Apáámyérée dííbye mémema, dííbye nóómerómá, íjcyame píívyeté tsíeméné ìñáhjìhenúne.

¹⁸ Aanée dííbye nóómero 666 íjcyane ihdyu óví wájácúnejcúmé waajácú ímichi cáábye nóómeró teene íjcyane, ìná nééiyóne.

14

144,000-meva májtsiváne

¹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí Obééjáuúdu néébe Tsióó caméwájú hallúrí íjyócunúúbeke. Áábemáa 144,000-meva míamúnaa íjcyámé úmicóónetu dííbye mémema Cááni mémé caatúváhi.

² Áánáacáa níjkyéjitu tsane ihjyúvá éhne múu teehe níívácunúné íhjuváu. Áhdurée ó lleebó chijchi íhjuváu. Áronáacáa botsíi ímíñeúvú ó lleebó éhne múu cúmubááné ditye áámune íhjuváu tene íhjuváne.

³⁻⁴ Áánáacáa Píívyéébe íavyéjú íjyáwá hallúrí íjcyáábé úníuri 4-meva iyámédú néémema túkevétsojte íjcyámé úmíwari diitye 144,000-meva íjcyame májtsivá béhju majtsíjyu. Aajúu tsá múha tsijtye píívyetétú imájtsiváne. Apáámyérée tsúuca Píívyéébe újcume tsaímíyé Obééjáuúdu néébeke úraavyémé ímityúné méénújúcootúmé píívyeté teeju imájtsiváne. Muuráhjáa dííbyej tééveri íñújiri íjcyáné míamúnáadítyú tsúuca pájtyetémeke Cááni Píívyéébema ímí íjtsúcunúmútsí tehdújuco ímíá ìcúvédu.

⁵ Aamée tsá állíuutúne. Áhdurée tsá ditye íínerí néétsámeítyúne.

Níjkyéji múnáa úúballéne

⁶ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsijpi níjkyéji múnáajpi íévéhóówari wáhpéébeke. Aabée panévá ìñújìne múnáa páhduváré íhjuvámeke ímíáájú pajtyéteju múijyú níjkéváityúné úwaabóhi.

⁷ Aabée kéévánécoba nééhií:

—Píívyéébeke ímíñeúvú mecáhcújtsóne máávyejújtso. Muurá tsúuca míamúnaa muhdú ícyahíjcyáné diityemá díbye ímíbájchóíne éévé úújetéhi. Áhdícyane dííbyeke méduurúvá páneerée íévéhóówari íjcyánéhjima íñúji, móañe, téhíwuúné, méénúúbeke.

⁸ Aané boonée idyé tsijpi bóhówááveebe nééhií:

—Tsúuca Babiróonia íhtsútu cóomí íjcyárocóomí wágóoové panévá ìñújìne múnáake técoomí múnáa ímityúnejcúvúré íbúwátsohíjcyáné déjúcotu.

⁹⁻¹¹ Átsi ehóówari íjcyánéhjima íñúji, móañe, téhíwuúné, méénúúbekehdyúu idyé tsijpi bóhówááveebe téhdure kéévánécoba nééhií:

—Téhdure pámeere múhdumé dííbye iyáábécóbama íñíjcyota dúúrúvahíjcyámé úmicóónetu, íhyójtsínéúbatu, dííbye mémé cáatúnútsámeímyedívú Píívyéébe ávyetá íhnáhó icyáyobáávaténe cúújuwa atsóóperemá péétécunúwá pañévú diityéké waagóóhi. Aame ícúbáhráméí múijyú níjkéváityúné Obééjáuúdu néébema níjkyéji múnáa íjcyámé úmíwávu. Aane ditye tééwá pañe ícúbáhrámeíne ójtsó tsá múijyú níjkéváityúne.

¹² Ááné íhdétú múu pámeere íñe múhdumé tsúuca Píívyéébeéjité íjcyame dííbye taúhbaju néhdu ícyahíjcyámé ímíñeúvú Jetsóoke úraavyé panéváré mávaríjchojúúné íáábúcúnema.

¹³ Átsihdyúu idyé tsaapi oke níjkyéjitu nééhií:

—Íllu nééne caatúnu: “Maímijyu ihdyu diitye Ávyéjuube Jetsocríjtoke cáhcujtsómé dsíjívémé íjcyanej. Muurá Píívyéébe Apííchó néé íwákimyéityu ditye wáyéeevéne. Ááné wákimyéí ímí diityemá níjkéváhi.”

Íñújiri íjcyame újcúmeíñe

14 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí iévéhóowari tsitsíwu néene ójtsó hallurí tsaapi míamúnáajpídyú néébe ácuúcunúúbeke. Aabée imíwu óóró chahíwama íjcyaaabe ejécunú tsuhjíváwu nééwa niitsúwa.

15 Áánáacáa tsijpi níjkyéji múnáajpi Píívyéébe dúúrúvájá pañétú íjchíívyeebe kéévánécoba dííbyeke nééhií:

—Tsúúca ííñújiri bajtsóháñé íjcyane keeméhi. Aaneaajpídyú néébe ácuúcunúúbeke. Aabée imíwu óóró chahíwama íjcyaaabe ejécunú tsuhjív ílluréjuco wáhdáhinúne daahívetso. Tsúúca teene u ááhívétsóíñe éévé úújetéhi.

16 Ahdújucóo díbye iwáhdáhinúne ááhívétsóne.

17 Áané boonée idyé tsijpi Píívyéébe duurúvaja níjkyéjiri íjcyájá pañétú íjchívyé téhdure tsuhjíváwu nééwa niitsúwá ejécunu.

18 Áábekée tsijpi cúujúwá tehmeébe Píívyéébe ícúvé waijí íjcyátsihdyu tsáabe kéévánécoba nééhií:

—Tsúúca óóva néévá naamé ííñújiri. Aane ílluréjuco péene daahívétsóte.

19 Ahdújucóo díbye ipyéene iújcune wájojcóné téené dotsúhcúihcyú pañévú muhdú Píívyéébe ímítyúmedívú icyáyobáávaténe diityéké ícúbáhráíñe nááve.

20 Ahdújucóo díbye míamúnáake Jerotsarée tsiéllevúré ícúbáhrámé tujpácýó caajávé tétsii íjumu íjcyámé ihjyúháñé tujkévevu 300 kiróómetró hajchótá ííñújí hallurí.

15

Nihñéene 7-neva ícúbáhraméí íjcyane

1 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsiiñe apíichówu néene iévéhóowari. 7-meváa níjkyéji múnáa bóhówaavé Píívyéébe icyáyobáávaténe nihñéré míamúnáadi páhduvaré ícúbáhráíñéhjima tsáameé.

2 Áhdurée ó ájtyumí éhne múúne tsane nújpacýo ávyeta ‘rauráú’ néhdu néené pañétú cúújuwa péétécunúne. Áané únúríi diitye iyáábécóbá níjcyotáa dúúrúvahíjcyatúme téhdure dííbye mémema íjcyatúme.

3-4 Aamée Píívyéébe diityéké ajcúné cumúbáánema íjcyame májtsivá dííbyé ícúve múnáajpi Moitséeúvú majtsíjyú Obéejáuúdu néébedítýú íllu nééjuú:

Panévaturé íhtsútuube Píívyéébe apáábyéré ímiáábé u íjcyaaabe u állíúútuube páné avyéjuubéré ú íjcyáhi. Áábeke uke panévá íñújíne múnáa íavyejúúlléne durúvahíjcyáhi. Muurá waajácúme ímiáábé u íjcyánéllii muhdú u néhdújuco u méénune.

Ehdúu nééju májtsiváme.

5 Áané boonée idyé ó ájtyumí Píívyéébe duurúvájá pañétú pañétúeho mójcoho páyúcuuvéné dííbyé taúhbajúúne cáátuváné tééhó pañe íjcyaho.

6 Téhdurée tééjá pañétú diitye 7-meva níjkyéji múnáa íjchívyé Píívyéébe míamúnáadi ícúbáhráíñéhjima. Áámé wajyámúúnee ávyéta ‘namínámí’ néémé ocájímíhéné óórómíhéné diityéké íjpíujínevújuco íjcyane.

7 Áámekée diitye 4-meva iyámédú néémedítýú tsaapi ajcú diityé tujkévevu óórótu méénúmeíhllóju. Áihllóji pañe teene Píívyéébe múijyú muhdú íjcyáítyuube míamúnáadi ícúbáhráíñe.

8 Áánáacáa dííbyé íhtsútú ojtsódú néene wahpécunú duurúvájá pañe. Áijyúu tsá múha tééjá pañévú úcáávetú diitye níjkyéji múnáa míamúnáadi ícúbáhráné níjkévátúné hajchóta.

16

Icubáhraméíhllóne

¹ Áanáacáa tééjá pañétú tsaapi kéévánécoba diitye 7-meva níjkyéji múnáake nééhií:

—Íñujívú mepéene eene éihllóji pañe íjcyane Píivyéébe miamúnáa wáabyuta méénune mécahpíñú ditye ícúbáhrámeíki.

² Ahdújucóo tsaapi ipyéene ihñéihlló pañe íjcyane cáhpíoneri pámeere iyáábécóbá níjcyotáa dúúrúvahíjcyámé téhdure dííbye mémema íjcyame áhllávatéhi.

³ Áané boonétúu tsijpi ihñéihlló pañe íjcyane móóacóbá pañévú cáhpíoneri éhne múúne dsíjívémé tujpacyódú nújpacyo íjcyáneri pámeere téjpacyó pañe íjcyame dsíjivéhi.

⁴ Áané boonétúu idyé tsijpi ihñéihlló pañe íjcyane íayáhihji pañévú cáhpíoneri nújpacyo píivyeté tujpacyóvurējuco.

⁵ Áánemáa neébe:

—Tehdújuco ihdyu Píivyéébe ímiáábé íjcyaduré u íjcyaaabe miamúnáake u ícúbahráne.

⁶ Muuráhjáa díhjuu uubálle múnáama tsijtye ímí uke cáhcújsómé tujpacyó waagóome. Áánellii tehdújuco diityéké tujpacyóvú u íjchone.

⁷ Áané boonée tsijpi Píivyéébe ícúvé waiji íjcyátsihdyu nééhií:

—Tehdújuco ihdyu Píivyéébe panévatúre íhtsútuube ávyéjuube u íjcyaaabe miamúnáake u ícúbahráne.

⁸ Átsihdyúu idyé tsijpi ihñéihlló pañe íjcyane cóójiepi núhbá hallúvú cáhpíoneri nuhba éhniíñevu állóocoténé miamúnáake áiúcúhi.

⁹ Ááne tsárii nehníwu Píivyéébedityú íhjuváne ímityúné imyéenuhíjcyánetu tsá ditye ímilletú íhveténe. Áánemáa tsá dííbyeke ditye ávyéjүүлетúne.

¹⁰ Átsihdyúu idyé tsijpi ihñéihlló pañe íjcyane diibye iyáábécoba eenée móóá pañétú íjchíivyéébe avyéjú íjyáwá hallúvú cáhpíoneri dííbye avyéjú tútávaavéhi. Áijyúu miamúnáa ávyeta ícúbáhrámeíñe ávyeri íhníjwáañe íhdóhi.

¹¹ Aamée éhniíñevúre nehníwu íhjuvá níjkyéjiri íjcyaaabe Píivyéébedityú ahláháñema tsíñéhjiri ícúbáhrámeíñe déjúcotu. Áánemáa tsá ditye íhvéjtsotú ímityúné imyéenuhíjcyáne.

¹² Átsihdyúu idyé tsijpi ihñéihlló pañe íjcyane Eoparáaté pañévú cáhpíoneri teehi áraavé ávyéjute nuhba tsáhícyánéjcutu ítsodáhómuma méénujcátsivu tsáame tsíñejcúehívú ípájtteki.

¹³ Áanáacáa diibye níhbácobádú neébeé, tsijpi iyáábécobádú neébeé, Píivyéébe íhjuu uubálle múnáajpídi díllómeíbyee, éhdúme íhjuháñetu naavémú ahcómúdú némehji cájtume méénúráityúronéhji méénuhíjcyáhi.

¹⁴ Aamée panévá íñújíine múnáake íavyéjutéma pihjyúcú íhtsútuube Píivyéébe muhdú ditye ícyahíjcyané diityémá ímibájchócooca dííbyema imyéénújcatsíki.

¹⁵ Áanáacáa Jetsóo oke nééhií:

—Peecútétsihdyuré muurá ó bóhdíi múha íjtsótúnáa éhne múúne naní múnáajpi tsáhduú. Aane ihdyu íjtsome maímijyu tsá íñnerí núcójpívéityú éhne múúne íévejte íjcyame núcójpívédu.

¹⁶ Aanée diitye naavémú tsúuca pihjyúcú pámeekéré miamúnáake íavyéjutémajuco tsátsihvu heeberéómú íhjuurí ‘Amagedóo’ nemeítsihvu.

¹⁷ Átsihdyúu idyé nihñéejpíyé ihñéihlló pañe íjcyane íévéhoowávú cáhpíoné tujkéveri Píivyéébe níjkyéjitu idyuurúvájá pañétú kéévánécoba nééhií:

—Áyu ícyooca ihdyu tsúuca páneere níjkéváhi.

18 Áanáacáa ávyetá ihnáhó chíjchímuba dówájaavéné ‘roríhróri’ néené tujkéveri ávyetá ihnáhó ííñuji váúmeí ihdée ivááúmeíhíjcyáné ehniíñevu.

19 Ááneríi Babiróonia íhtsútu cóomí íjcyárocóomí wáhcabá 3-neva panéjcuwávu. Ehdúu técoomí múnáa ímityúné méénuhíjcyáné déjúcotu Píívyéébe icyáyobáávaténe ávyetá ihnáhó diityédí ícúbahráhi. Áhdurée páneere ííñújiri íjcyácoomíjí wáhcávyabáhi.

20 Áhdurée páneere móáñej piine íjcyáhbaújima íjchí ííñújí caméwajúné tsáhájucó íjcyatúne.

21 Áijyúu Píívyéébedítýú nehníwu míamúnáa uhbá díbye diityé hallúvú núpácyówácobáné dójcoótsóneri ícúbáhrámeíñé déjúcotu.

17

Nahtsiwamééwa ícúbáhrámeíñe

1 Átsihdyúu tsaapi diitye níjkyéji múnáa 7-meva íjcyámedítýú oke nééhií:

—Dícha uke o úújétso aalle eene núpácyó hallúrí íjcyalle íhtsútulle nahtsiwamééwa muhdú ícúbáhrámeíñe.

2 Muurá panévá ííñújíne múnáa íavyéjútémáyé ímityúné dííllema imyéénúneri íjtsaméí tútávajtsóhi.

3 Ehdúu naavédú nééne o ííténé pañe oke íñééne tsajtyéébé íñéubará píívyétúné ííñújivu. Áhullée ó ájtyumí tújpáabyécoba néébe iyáábeke íhñíwaúúné 7-uva íjcyáábej tóóné 10-jtoova íjcyáábeke. Áábedítýúu mítyane meméháñé caatúvá nehníwu Píívyéébedítýú íhjuváne.

4 Áábé hallúríi díille walle ácuúcunúllé wajyámú ávyéta ímí duujínuúdú nééja tsánííñe tújpájuúvu. Aallée ícyaaavé tsaímíyé óórótu, péérátu, páhduváré ímíwu nééne newáyúúnetu, méénúmeíñehjivu. Aallée ejécunú óóróíhlló pañe páhduváré nééne ímityuháñé imyéénuhíjcyanéjhi wáhpécunúne.

5 Áállé úmícotúu caatúváné íñáhjáubáhjáa nééiyóné íllúu: “Íhtsútu cóomí Babiróonia pámeere nahtsiwamééwámúj tsíju; téhdure páneere ímityunéhí ííñújiri íjcyánéj tsíju técoómi.”

6 Áállekée o ííténe ó waajácú Píívyéébeéjté ímí Jetsóoke iúráávyéné déjúcotu dsíjívéhíjcyámé tujpácyori dílle líyíícyavéne.

7 Ááneríi mítyane o úllévenúúbeke oke níjkyéji múnáajpi nééhií:

—Ííveekí ayájú ihnáhórá u úllévenúne? Cáhawáa eene dííbyé hallúrí dílle íjcyáné iyáábé 7-uva íhñíwaúúné íjcyáábej tóóné 10-jtoova íjcyáábema diityétsidítýú uke o úúbálleki.

8 Muurá díibye tsáhájucó íjcyájúcootúne. Ároobe tsííñe íbóhííne wáhyéjúcóbá pañétú íjchívyéé mújyú tsííñe íbóhíjúcóóítyúhullévú iwágóóóveki. Áábedi míamúnáa ullévénuú ííñújí ípívyéévéjyújucó pájtyetéme méméháñé cáatúváné waajácúháámítu imyéeméháñé íjcyatúne.

9 Aane ihdyu óví wájácúnejcúmé waajácú íínerí tene íhjuváne. Muurá eene 7-baúvá caméhbaúné hallúrí díille walle ácuúcunúhbaújí nééiyóné eene 7-uva íhñíwaúúne.

10 Áhdure 7-meva ávyéjute íjcyane nééiyóne. Áámedítýú ícyooca tsaapi ávyéjuube íjcyáhi. Áánetu 5-meva tsúúca téénetu pájtyéhi. Áánetu tsíjpi nihñéejpíyé ávyéjúúteé wahájchotáwuúre.

11 Áábedítýú díibye iyáábécoba tsúúcajáa dsíjívéroobe tsííñe bóhiíbe cáamáaveéhi. Áábema 8-mevájúcooi teene 7-neva íjcyáné ávyéjutu pájtyeíñe. Ároobe bóónétu ávyetá wágóóóveréjucó méénúíñe.

¹² Áábema tsijtye 10-meva wahájchotáwu ávyéjuutéiñe nééiyóné eene 10-jtoova íjtyóóne íjcyane.

¹³ Aame ipítýácójcatsíñe dííbyeke píááboó díbye éhniíñevu íhtsútúúveki.

¹⁴ Aame Obééjáuúdu néébema méénújcatsíyómeke tsanéjcuuré táhjáiíbye pámeere ávyéjuté ehniíñevu íhtsútúube ávyéjuube íjcyáabe. Áánetu ihdyu ípyée ityújkevéeéllemeke díbye újcume ímí dííbyeke úráávyehíjcyámé dííbyema íjcyáahi. Ehdúu oke neebe níjkyéji múnáajpi.

¹⁵ Átsihdyúu idyé tsiiñe oke neébe:

—Muurá eene nahtsíwamééwá nújpácyó hallúrí ácuúcunújpácyó ú ájtyumí mítyane miamúnaa panévá íñújíñe múnáa páhduváré íhjuvámé dóbééveíñe nééiyóné.

¹⁶ Áánetu eene iyáábé 10-jtoova íjtyóóne íjcyáábema téhduméré ávyéjute íjcyame diille nahtsíwamééwake nehnílleéhi. Aame díílleke ityútávájtsóne íhvéjtsolle íjcyáa íícúvérátulléréjuco. Áálleke bóónétu ílluréjuco ditye cóvájtsóíñe.

¹⁷ Píívyéébere diityéké téené íjtsaméivu ájcuú díbye muhdú néhdújuco tene ipájtyeki. Áánéllí diitye ávyéjute 10-meva iyáábeke íhtsútúúvétsoó dííbyere Píívyéébe néhdújuco.

¹⁸ Áánetu diille wálleke u ájtyumíne panévá íñújíñe avyéjú comíñe nééiyóné. Ehdúu oke neebe níjkyéji múnáajpi.

18

Babiróónia wágóoovéne

¹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsijpi íhtsútúube íjcyáabe cáámetu níityéébé ámítsaráhcó ííñuji ájchúacunúúbeke.

² Aabée kéévánécoba nééhií:

—Tsúuca Babiróónia íhtsútu cóomí íjcyárocóomí wágóoóvéne boone téápajyúrí naavémuréjuco nehníwu néené wahpéjtema. Aane ihdyu óvi téhdújuco técoomi wágóoovéne.

³ ¿íveekí panévá íñújíñe múnáake ímítyunévú íbúwátsohíjcyacóomí? Téhdure ¿íveekí técoomíyí álliúré úwáábómeíñe íñújíñe avyéjute icyáhcújtsóne ávyetá ímítyúné méénuhíjcyáhi? Áhdure técóomí múnáa mítyane íéhnévályóneri íjyácunúne panévá íñújíñe nahjíhe múnáake mítyane dsíidsínuhíjcyáhi.

⁴ Ehdúu díbye néénáa idyé tsijpi téhullétúré cáámetu nééhií:

—Méijchívyé écoomítyú múhdumé tahñéjté íjcyame técoomí múnáa ímítyúné méénuhíjcyáné ámuha meméénútuki, áhdure téené hallútú ditye ícúbáhrámeídyú ámuha meícúbáhrámeítyuki.

⁵ Muurá técoomí múnáa ímítyúcoba éhniíñevúré lílyaaténé oo Píívyéébe múhdurá o íjtsúcunúnéllí téené déjúcotu diityéké ó ícúbáhraáhi.

⁶ Áhdícyane óvi ihdyu diityéké ó ícúbáhra muhdúhjáa ditye tsíjtyeke ícúbáhrahíjcyáne áhdó ditye iwáájacuki.

⁷⁻⁸ Muurá íbúwá pañe ímítyájkímyeíñe nehíjcyámé íhtsutúme íjcyámeke mújyú kímóóve pájtyéityúne. Áhdure nehíjcyámé mújyú muhdú íhcyóomí íjcyáityúne. Áámeke ihdyu téene áhdó óvi o kímóvejtsómé ícúbáhrámeí ájyáháñema dsíjiveri. Muurá panévaturé íhtsútúube Píívyéébe o íjcyáabe diityé ímítyú déjúcotu diityéké o ícúbáhráme cóomí áíívyeehi.

⁹ Aane muurá panévá íñújíñe avyéjute técoomí múnáama ímítyúné méénuhíjcyámé tsáimíyé ímíjyuuri íjcyarómé técoomi ámópácyoovéné íájtyúmícooca kímóóveéhi.

¹⁰ Aame téeneri íllityéne tsíhyullétúré ííte me neéhi:

—¡Máidaátsoju muhdú íveekí íhtsú cóomijí Babiróónia ñiná pajtyej! ¡Ávyeta muhdú meíjtsótútsihdyu peecútéré tsúuca wágóóóvecóómi! Ehdu neeímye.

11 Ááneri panévá iñújíiné nahjíhe múnáa mityane kímóóveé ihñénéhjǵi kiá iñáhjíhenújúcóóityúneri.

12 Muurá técoomi nahjéhénuhíjcyámé óoroó, páráátaá, bóróótseé, iééroó, péeraá, tsíñehji panévare mityane áhdómeíñé néwayúúnee, íjcyane. Téhdure nahjéhénuhíjcyámé ímiá wajyámúúné ríinoó, tséedaá, íjcyane tújpájáhjiúvú néénema duujínuúdúnéjahji. Áhdure nahjéhénuhíjcyámé páhduvare nénehji imyéwu cúváané uméhéénema imíwu néené néwayúúnetu méénúmeíñéhji.

13 Áhdure páhduvare néené pacúúcuhañé imyéwu cúvanéhjǵi míraá, ijtsiéétsoo, íjcyane nahjéhénuhíjcyáme. Majchóháñé nahjéhénuhíjcyámé bíinoó, dúúrubaá, haríínaa, tríigoó, íjcyane. Téhdure teene majchó uménú nahjéhénuhíjcyámé canéérama tsíñehji. Téhdure nahjéhénuhíjcyámé jéémú ocájímuu, obééjámuu, íjyumuu, íjchíemíínee, míamúnaa, íjcyane. Ánehji kiá iñáhjíhenújúcóóityúneri kímóóveímye.

14 Aame técoomíúvutu neéhi:

—¿Kiávújuco icyooca técoomíúvú íhtsútuj? Tsúuca páneemáyé técoomi wágóoovéné tsá mújyú maájtyumíjúcóóityúne.

15-16 Aame téeneri íllityéne técoomíúvú íjcyátsí kémuélleturé ííte me ikímóóvéne neéhi:

—¡Máidaátsoju íveekí íhtsú cóomijí Babiróónia muhdú íjcyá éhne múúne walle imíwu néené wajyámúúnema íjcyalle tsaímíyé icyáávellédú nécoómi! ¡Ávyeta muhdú meíjtsótútsihdyu peecútéré tsúuca wágóóóvecóómi! Ehdu neeímye.

17 Aane muurá muhdú técoomi wágóoovéné cújúwamííneri úllehíjcyámé pámeere íavyéjútémá íwákimyéi múnáa ájtyúmííhi.

18 Aame técoomi áiivyéné ámópácyoúcunúne ííténe neéhi:

—¿A íjcyacóómi tsícyoomi écoomíúvúdú nécoómij?

19 Aame ikímóóvéne ihñíwaúúné íbállííñúmeíñé neéhi:

—¡Máidaátsoju muhdú íveekí écoomi íhtsú cóomijí ñiná pajtye técoomíújuco múúhá wákimyéi cújúwamííneri muha metsájtyéné hallúvú medsídsívahíjcyacóómi! Ácoomi ¿íveekí peecútéré tsúuca wágóoovéhi?

20 Ehdu dítye kímóóvénaa pámeere níjkyéji múnáama múhdumé tahñéjte íjcyame táuwaáboju úwáábohíjcyámé imíjyúuhi. Áánetu técoomí múnáadi ó ícúbáhraá tahñéjteke díbye ímityúné dáríívehíjcyáné déjúcotu. Ehdúu Píívyéébe neéhií.

21 Átsihdyúu idyé o íténáa tsijpi íhtsútuube níjkyéji múnáajpi nééwayúcoba móóá pañévú íwááóne neéhií:

—Eene móóá pañévú nééwayu o wááodu muurá íhtsútu cóomí Babiróónia wágóóóvecóómi tsáhájuco mújyú maájtyúmíityúne.

22 Tsáhájuco mújyú técoomí múnáa iwáñehjívaténe cúmubáánema chíiyóro líjchune melléébóityúne. Téhdure tsáhájuco técoomíyí ípyé imyéénuhíjcyádú panévá wákimyéi dítye méénune maájtyúmíityúne.

23 Tsáhájuco mújyú técoomi tsaímíyé péétécunúityúne. Tsáhájuco técoomíúvú dítye ityáábávájcatsíñé wañéhjíné méénúityúne. Páneere técoomí íhtsútú níjkévaáhi. Muuráhjáa técoomí nahjíhe múnáa íhtsutúme tsíjtyé nahjíhe múnáa ehnííñevu íjcyame panévá iñújííne múnáake mútátsohíjcyá waabyénujúneri.

24 Áhdurée técoomíúvú Píívyéébe íhjúu uubáalle múnáama pámeere dííbyeéjteke dsíjívetsóme. Ehdúu níjkyéji múnáajpi néé naavédú nééne o íténé pañe.

19

¹ Átsihdyúu idyé téené pañéré ó lleebó cáámetu mítyame míamúnaa kéévánécoba nééneé: Métsu Mépiivyéébé íhtsútuube ávyéjuube íjcyáábedítýú pajtyéteju tsáábeke maávyéjútso.

² Muurá muhdú tene íjcyadújuco díbye muhdú míamúnaa ícyahíjcyané ímíbajchóne. Muuráhjáa nahtsíwamééwá panévá iñújíine múnáake ímítýúneri ityútávájtsóne dílbyé ñícúve múnáake dsíjívétsóné déjúcotu dílledi ícúbáhraábe.

³ Átsihdyúu idyé tsiíne néémeé:

—¡Métsu maávyéjútso Píívyéébeke! Muurá técoomi íhtsútu cóomí áíívyéne ójtsó tsá mújyú íhvetéityúne.

⁴ Áhdurée idyé diitye 24-meva túkevétsojtémá 4-meva iyámédú néeme Píívyéébe íavyéjú iyyáwá hallúrí ácuúcunúúbe lliíñévú ímíhmóúbáne néehíí:

—¡Métsu maávyéjútso Píívyéébeke!

⁵ Áhdurée idyé tsijpi tétsihyí íjcyaaabe néehíí:

Métsu pámeere ídáátsojtémá íhtsútujte múhdumé Mépiivyéébé ñícúve múnáa meíjcyame díbye ímillédú meíjcyame dílbye maávyéjútso.

Obééjáwuúdú néébe wáñehjíváténe

⁶⁻⁸ Átsihdyúu idyé tsiíne ó lleebó éhne múúne teehi níívacunúne tujkéveri mítyane chíjchimu íhjuvádú míamúnaa íhjuváne. Íllúu néémeé:

Panévatúré íhtsútuube Ávyéjuube Píívyéébe íjcyáábeke ihdyu metsu maávyéjútsoñeri meímíjyuúki. Muurá Obééjáwuúdú néébe tsúúca íhñéjtema wáñehjívátéé éhne múúne tsaapi ityáábáváne wáñehjí méénudu. Áánéllíi tsúúca íjcyátsíiivyémé ímíá wajyámúúne tsítsíjahjívú iújcámeíñema.

Ehdúu néémeé. Aane teene tsítsíjahjí Píívyéébeéjté ímíáámé meíjcyane nééiyóne.

⁹ Átsihdyúu tsaapi níjkyéji múnáajpi oke néehíí:

—Íllu caatúnu: “¡Maímijyu ihdyu Obééjáwuúdú néébe méwadyu néeme íhñéjteke imíñútsómema wáñehjíváténej!”

Átsihdyúu oke neébe:

—Ehdu ímíááne Píívyéébere néehíí.

¹⁰ Áánéllíhyéé dílbyé lliíñévú o mímóúúvéne dílbye o dúúrúváíyónáa oke neébe:

—¡Oke duurúvadíñe! Muurá ámuháduré oo Píívyéébé ñícúve múnáajpi eene ámuha díñahbémuma Jetsocríjtoke ímí meúraavyémé meíjcyadu. Áánéllíi ihdyu dílbyekéré Píívyéébeke duurúvá dílbyé uwááboju Jetsóodi íjcyane ámuha meúwáábohíjcyáábeke. Ehdúu oke neebe níjkyéji múnáajpi.

Tsítsíbeúvú nééne íjju hallúrí íjcyáábe

¹¹⁻¹³ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí níjkyéjiri íjju tsítsíbeúvú néébeke. Áábé hallúríi ácuúcunúúbe mémé ímíáábé Állíúútuúbe. Tsiíñéé dílbye mémé Píívyéébé Ihjyu. Aabe muurá míamúnaa muhdú meícyahíjcyané mééma ímíbájchoó muhdú meícyahíjcyadújuco. Aabée íchahíwáánema íjcyáábé hálluúúcú cúújúwayúdú peetécunúhi. Áánetúu imyémé dílbyedítýú cáátúnúmeíñé ñná nééiyóné tsá múha wáájacutúne. Apáábyéree dílbye waajacúhi.

¹⁴ Áábekée mítyame míamúnaa tsítsijte íjju mudi úraavyé ímíá wajyámúúne tsítsíjáánema íjcyame.

¹⁵⁻¹⁶ Aabée tsuhjíváwu nééwa nítsúwá díbeúcunú téewari panévá iñújíine múnáake ícúbáhráíwa. Áábedítýúu íwajyámutuu, íjcyúbatuu, caatúvané íllu nééneé: “Páne avyéjútje

éhnííñevu íhtsútuube avyéjuube.” Aane muurá dílbyé hójtsí pañe panévá íñújíine múnáa íjcyáahi. Áhdure dílbyej téeveri íhtsútuube Píívyéébe icyáyobáávaténe míamúnáadi ícúbáhraá éhne múúne óóva íjtyúhari ditye dótsuhcúdu.

17-18 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí níjkyéji múnáajpi cóójíejpi núhbá hallúrí íjyóocunúúbeke. Aabée wahpéjteke kéévánécoba nééhií:

—Píívyéébe néé pámeekéré ídáátsojtékee, íhtsútujtékee, íjjúmuke diityédí méénújcatsímyéhjimáyé ámuha medóókií. Áámeke wa metsááne medóóvaj. Ehdúu neebe níjkyéji múnáajpi wahpéjteke.

19 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí diibye iyáábécóbama ihyájkímú panévá íñújíine avyéjujte píhcyaavéné diibye íjju hallúrí íjcyaaabe téhdure ihyájkímuma íjcyáábema imyéénújcatsíki.

20 Áronáacáa diibye iyáábécóbama Píívyéébe ihjyú uubálle múnáájpídí díllómeílbyé méénúraítyuróné méénúúbema tsúúca diityétsikye ékeevéme. Diibyeé eene Píívyéébe ihjyú uubálle múnáájpídi díllómeílbyé íllure állihíjcyá míamúnáake diibye iyáábécóba mémema íjcyame dílbyé níjcyota dúúrúvahíjcyámeke. Áromútsíi bóhiimútsíyé wágóoové ávyetá íhnáho atsóóperemá péétécunúne cuujúwá pañévu.

21 Áánetúu tsijtye ímunáajtéké diibye íjju hallúrí ácuúcunúúbé íñitsúwari dsíjívétsómeke diitye wahpéjté dóóhií.

20

Jetsóó ávyéjuube íñújiri íjcyane

1 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsijpi níjkyéji múnáajpi cáámetu íñújívú níityene ápíchó néheju wáhyéjúcoba lláávee, úwááñéhícyobaa, íjcyánema.

2 Aabée níhbácobádú néébeke dílbyere íñimye íjcyaaabe Naavéneke tééhiyi idyóhjinúúbeke waaó teene wáhyéjúcóbá pañévu.

3 Áábé hallúvúu cóhpéj wátájcoobe dibye míamúnáake 1,000 píjcyá hajchótá iállíjyúcoótuki. Ááné boonétúu tsiiñe ácádsííveebe wahájchotáwuúrējuco.

4 Áhdurée ó ájtyumí muhdú míamúnáa icyahíjcyané ditye ímíbájchóiñévú Píívyéébe níwaavémé íavyéjju íjyáwáané hallúrí ácújcatyémeke. Téhdurée idyé ó ájtyumí Píívyéébe ihjyú Jetsóodi íjcyane úwáábohíjcyámeke téené hallútúu ditye íhñíwauúne kípyúúcu híjcyámeke. Diityée muurá tsá múijyú diibye iyáábécóbake íñíjcyotámá dúúrúvatúne. Áánéllíihyée dílbye mémé tsá diityéké íumicóónetu íhyójtínéúbatu íjcyatúne. Aamée tsiiñe bóhiime Críjtoma ávyéjuuté téhdune 1,000 píjcyá hajchóta.

5 Aane cahcújtso múnáa dsíjívémé bóhitujkénúíñe nééiyóne. Áánetúu tsijtye cáhcújtsotúme téhdune 1,000 píjcyá boonéturéjuco bóhiíne.

6 Maímijyu ihdyu tsaimíyé Píívyéébema icyahíjcyámé tujkénú bóhiícunúíñej. Áámeke tsáhájuco bóónétu íjcyané ícúbáhraméí dómájcóityúne. Aame Píívyéébema Críjtomútsí íjcyánéjcu lluvájte íjcyame ávyéjjuuté íñújiri téhdune 1,000 píjcyá hajchóta.

7 Ááné boone tsiiñe Naavéné ácádsíjcaáyóméíhi.

8 Aabe ípyée imyéénuhíjcyádú tsiiñe páné íñújíine múnáakéré iállíne mújtátsoóhi. Ááne Góóó, Magóoo, íjcyané íñújícú múnáa ávyetá mityámé eevératu íjcyame Críjtoke néhníllehíjcyámema iúcújcatsíñe dílbyema méénújcatsíimye.

9 Aanée naavédú néene o íténáa pahúllevátú tsáame Píívyéébe íhcyóómi wájyú nécoomi tsúúca mícavévá pámeere dílbyéjteke ípírújtsóroki. Áronáacáa Píívyéébe cúújuwa cáámetu diityé hallúvú íjcaáyóné pámeekéré áíucú tsáápiúbá coéváratu.

10 Áánetúu diibye Naavéné míamúnáake állihíjcyáábeke waagóoobe cúújuwa atsóóperemá péétécunúwá pañévú tééwá pañe tsúúca iyáábécobaa, iye Píívyéébe ihjyú

uubálle múnáájpidi díllómeíhíjcyáabee, íjcyamútsí íjcyáwá pañévu. Aamée tsúúca tééwá pañe ícúbáhrámeí mújyú níjkéváityúne.

Ímibájchoju

¹¹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsítsíj néené avyējú iyyáwá hallúrí tsaapi ácuúcunúúbeke. Áábedityúu ííñújima íévéhóowari íjcyanéhjí peíñú pevétsiyējuco.

¹² Ájyúu dílbyé úmíwari íhtsútúmehjimáyé idáátsojte dsíjivehíjcyámé tsiiñe bóhíimedívu pááyuube muhdú ditye ícyahíjcyáné cáátúváné waajácúhaamíne. Áhdurée paayúcuube pájtyeteme mémeháñe íjcyaháámi. Áánemáa diityémá ímibájchoobe téhaamíj pañétú muhdú ditye ícyahíjcyáné cáátúnúmeídyújuco.

¹³ Téjyúu pámeere dsíjivémé ijchívyécunú móañe pañétuu, ííñúj pañétuu, íjcyane. Áámemáa ímibájchoobe muhdúhjáa ditye ícyahíjcyánéhji.

¹⁴ Ájyúu tsáhájuco dsíjivé íjcyájúcootúne. Téhdurée ímityúmé dsíjivémé úújetéhíjcyatsíi tsúúca wágóoové cúújuwá pañévu ditye wágóoóvéíwá pañévu.

¹⁵ Ááwá pañévu wágóoóvéme íñe múhdumé pájtyeteme mémeháñe íjcyaháámitu imyémé íjcyatúme.

21

Béhné ííñújima níjkyeji

¹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí béhné ííñújí íévéhóowari íjcyánéhjima bóhówaavéné íhdéénéhj pañévu tsúúca wágóoóvéne boone. Áronáacáa tsáhájuco móañe íjcyatúne.

² Ájyúu o íiténáa béhné Jerotsarée niitye níjkyeji Píivyéébedityu. Ácoomíi tsaímíyé íñe imíjyaú éhne múúne walle ityájíwáné wañéhj pañe ímibájkímyeídyu.

³ Áánáacáa tsaapi níjkyeji kéévánécoba néehíi:

—Ícyooca Píivyéébe íhñéjtéj piine íjcyaabéréjuco diityéké túkévéjtsoíñe. Áábema íjcyáimye tsaímíyējuco.

⁴ Áámema tsáhájuco kímóóve, dsíjivé, panévá ícúbáhrameí, íjcyájúcoóityú tsúúca díbye páneere tsíhdyuréjuco cápáyoácónéllíhye.

⁵ Ehdúu díbye néené boone íavyējú iyyáwá hallúrí ácuúcunúúbé néehíi:

—Panévare béhnéréjuco o ípívyejtsóne.

Átsihdyúu oke neébe:

—Cáátunu íñe úuma o íhjuváne. Tsá álliu tene íjcyatúne. Muurá ímiáánéré teéne. Aane múu cáhcujtsóhi.

⁶⁻⁷ Átsihdyúu tsiiñe oke neébe:

—Áyu tsúúca páneere muhdú o néhdújuco pájtyene. Aabe panévaturé íhtsútuube tapíivyema o íjcyátuube íjcyaduré o íjcyabe ímichi téhijpi oo páneerée o ípívyéjtsoóbe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévátsóíbye. Aabe áátsimédú néeme ímityunévú táhjátsámeityúmé tsaímíyé íjcyáíyóneri tsúúráméimyeke ó ájcuú ímiá bóhívu áhdóratúne. Áámé Píivyéébe o íjcyáahi.

⁸ Áánetu oke iúráávyéné déjúcotu ícúbáhrámeíyóneri íllityéne cáhcujtsotúmee, dsíjivetso múnáa, íhdícyámema dómácócatsíhíjcyáamee, níjcyotájteke dúúrúvahíjcyáamee, waabyénu múnáa, álliu múnáa, éhdume wágóoóvé cúújuwa atsóóperemá péétécunúwá pañévu. Ehdú bótíi ávyetá wágóoóverējuco ditye méénúñe. Ehdú oke Píivyéébe néehíi.

Béhcóomi Jerotsarée

⁹ Átsihdyúu tsaapi níjkyeji múnáajpi éhnée 7-mevadítyú nihñéénéré ícúbáhrameí íjcyáíhlloma íjcyabe oke néehíi:

—Cáhawáá uke o úújétso Obééjáuúdu néébé uráávyé múnáa éhne múúne tsáápi taaba íjcyadu néémedívu.

¹⁰ Aanée teene naavédú nééne o ííténé pañe oke tsajtyéébé caméhbáú nįjcaúvu. Átsihdyúu oke úújétsoobe Píívyéébe cóómí Jerotsarée imíwu nécoomi nįjkyéjitu íñuájívú níityécoomívu.

¹¹ Ácoomítyúu ávyeta Píívyéébé ámitsaráhcó cádiúcunú éhne ‘jájpeé’ némeíñé neewáyú ‘rauráu’ nééu imíwu ‘rutúrútu’ néhduú.

¹²⁻¹³ Ácoomí mįjcóo cáámé mįjcócoba ávyeta pńmí némįjcótú 12-wava lléhowááne. Panéjcuvatúu 3-wavátsá 4-tsihįvatu. Áwáhjitúu įjraéémú dohįbá 12-neva įjcyáne mémeháñé caatúvá téwavádu. Áwahįi nįjkyéji múnáa tsáápiitsa tehméhi.

¹⁴ Áhdurée idyé témįjcótú 12-uva newáyúcobáné imichi témįjco éjkeúhįi. Áuhįitúu idyé téuvádú tsáápiitsa Obééjáuúdu néébé mamýému mémeháñé caatúváhi.

¹⁵ Áįjyúu diįbye nįjkyéji múnáajpi óóma įhįyúváábedi óórówa eevéwá dibye tééwari técoomi íééve páneere témįjco illehówáánemájuco.

¹⁶⁻¹⁷ Ácoomí ávyeta tsahdú cóómíyé páhįyáwá nécoomi muhdú mįámúnáa meéévehįcyádú panéjcuvaré icyáámema įwatyúúve éhnějcu ééveebe tsahájchotaré 2,200 kiróómetro. Áánetúu técoomí mįjcó pńmí ééveebe 64 ééveta.

¹⁸ Ámįjcóo méénúmei tsanééré ‘jájpeé’ némeíñé newáyúúnetu. Áánetúu ipácóomí tsanééré óórótu méénúmeicyóómí mńícúmįjídú íñé imįyaú ‘rutúrútu’.

¹⁹⁻²⁰ Ácoomí mįjcóo imichi éjkéné newáyúcobáné icyáávétsámei ‘jájpeé, tsapííroo, áágataa, ejmeráádaa, óónitsee, coonarıínaa, critsóóritoo, berííroo, topáátsioo, critsopráátsaa, jatsįjtoó, amatįjtaa’, némeíñé newáyúúné imíwu páhduvaré néuhįitu.

²¹ Áánetúu técoomí mįjcó llehówááne 12-wava méénúmei téhdunéré 12-uva péérá newáyúúnetu. Áánetúu pañétúejįtó técoomí ulléjįtó téénere óórótu méénúmeįjįtó mńícúmįjídú imíwu ‘rutúrútu’.

²² Áronáacáa ihdyu tsá o ájtyúmitú duurúvaja técoomíyí panévatúré įhtsútumútsi Obééjáuúdu néébema Píívyéébemútsi tééjadu néémutsi įjcyánéllįhye.

²³ Ácoomi muurá tsahájuco núhbmútsi ájchúnej tééveri įjcyáityúne. Muurá ihdyu Píívyéébé ámitsaráhcoréjco Obééjáuúdu néébedityú ájchúcunúnej tééveri técoomi įjcyáiñe.

²⁴ Áábej tééveri pámeere mįámúnáa panévá íñuájíñé avyéjútémá tsaimíyé įjcyame técoomi avyéjútsoóhi.

²⁵ Ácoomí llehówááne tsá wátáhájcatyéityú tene múįyú įjyunúityúnéllįhye.

²⁶ Muurá técoomívú panévá íñuájíñé avyéjú dóbééveéhi.

²⁷ Ácoomíyí tsá íná ímityúné įjcyáityúne. Tsá núcójpítsó nénehįi méénúmema álliúúmé téhullévú úújetéityúne. Apáámyéré ihdyu múhdumé pájtyeteme mémeháñé Obééjáuúdu néébedi įjcyáháámitu cáátuvámé técoomívú úújeteéhi.

22

¹ Átsihdyúu diįbye nįjkyéji múnáajpi oke úújetsó tééhivu Obééjáuúdu néébema Píívyéébemútsi avyéjú įjcyátsihdyu íñécunúhí pañétúejįtó técoomí ulléjįtój pńnétú níivahívu. Aahį nuįpácýóo ávyéta ímí ‘rauráu’ néjpacyo meke bohíívú ajcúhi.

² Ááhí únįurí tsanéjćucuri úmehééné meke medsįjivéjćóóityúne bóhįvu ajcuhéhįi ténuhbávádú néévahįjyahéhįi. Áhéhįihaamínée panévá íñuájíñe múnáake bohíívú ajcúhi.

³ Aane Obééjáuúdu néébema Píívyéébemútsi avyéjú técoomí pañe įjcyánéllį tsá íñé imityú įjcyáityú téhulle. Aane téhulle Píívyéébé íćúve múnáa įjcyame díįbyeke duurúváhi.

⁴ Aame dííbyeke ájtyúmií múhdumé dííbye mémé íumicóónetu cáátuváme. Aame ávyéjúúteé dííbyema mújyú níjkéváityúne.

⁵ Tsáhájucó mújyú téhulle íjyunúityúne. Áánéllíi tsáhájucó peetéháñe íjcyáityúne. Áhdure tsáhájucó nuhba íjcyáityúne. Píívyéébe íhtsútuube íjcyaabéréjucó peete íjcyáiñe.

Jetsocríjtó tsááiñe pííhíjucóóne

⁶ Átsihdyúu dííbye níjkyéji múnáajpi oke néehíi:

—Íñe uke o néene muurá ávyeta ímiááne. Tsá álliu tene íjcyatúne. Aane múu cáhcujtsóhi. Píívyéébe Íapííchoj tééveri íhjúu uubálle múnáake iná pájtyeíñe íhdétújucó wáájácútsóhíjcyaaabe oke wallóó téhdure dííbyé ícúve múnáake o úubálle muhdú lléváhréjucó tene pájtyeíñe.

⁷ Muurá Jetsóó néehíi: “Ílléváhréjucó o tsááiñe! Áhdícyane íhdyu maímijyu ditye íjcyáiñe íñe íhyaamí pañétú muhdú tene pájtyeíñe cáátuváne cáhcujtsóme.” Ehdúu oke neebe níjkyéji múnáajpi.

⁸⁻⁹ Aanée ó ájtyumí ehdu páneere muhdú pájtyeíñe oke úubállémeíñéhji. Áánéllíihyé dííbye níjkyéji múnáajpi oke ténehjívú úújétsóóbé lliíñévú o mímóúúvéne dííbyeke o dúúrúváiyónáa oke neébe:

—ÍOke duurúvadíñe! Muurá ámuahádúré oo Píívyéébé ícúve múnáajpi ámuha díñahbémuma dííbyé íhjúu uubálle múnáa meíjcyame íhyaamí pañe íjcyáne uwááboju ímí ámuha mecáhcujtsómé meíjcyadu. Áánéllíi íhdyu dííbyekéré Píívyéébeke duurúva.

¹⁰ Átsihdyúu idyé oke neébe:

—Tsá múu íñe u cáátúnuháamí páátánutúne. Muurá muhdú téhaamí pañe tene néene lléváhréjucó pájtyeíñe.

¹¹ Áhdícyane óvíi Píívyéébema ímí íjcyáíyóneri tsúúrámeímyé ímíñeúvú íjcyá dííbyema. Áánetu íhdyu óvi ímityúmé ímillédú íjcyáhi. Ehdúu níjkyéji múnáajpi oke néehíi.

¹² Ááne boonétúu idyé Jetsóó oke néehíi:

—ÍMuurá lléváhréjucó o tsááiñe! Aabe ó ájcuú pámeekéré muhdú ditye ícyahíjcyáne áhdovu.

¹³ Aabe panévatúré íhtsútuube o íjcyaaabe tapíívyema o íjcyátuube ímichi téhíjpi oo páneerée o ípívyéjtsoóbe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévátsóííbye.

¹⁴ Áhdícyane maímijyu ditye íjcyáiñe tsaímíyé ícyahíjcyáme. Muurá béhne Jerotsaréevu íúújetécooca bohíívú ájcúné uméhe néévá llééneímye.

¹⁵ Áánetu ímityúmé waabyénu múnáa, íhdícyámema dómácócatsíhíjcyáamee, dsíjívétso múnáa, níjcyotájteke dúúrúvahíjcyáamee, állíu múnáa, íjcyame tsá técoomívú úújetéityúne.

¹⁶ Aane íñe níjkyéji múnáajpikye diéllevu ó wallóó díbye úhdivu íbóhówájtso páneere muhdú pájtyeíñéhji uuréjucó tácahcújtso múnáake u wáájácútsoki. Muuráhjáa páneere o ípívyéétsóroobe Dabííúvúj tsiíménémúhaabe ó íjcyá tsítsívé mícúruwádú o neébeé. Ehdúu Jetsóó oke néehíi.

¹⁷ Áhdícyane Píívyéébé Apííchó íhjúu uubálle múnáaj tééveri míamúnáake píuváhi. Áhdure Obééjáuúdu néébe cahcújtso múnáa éhne múúne tsáápí taaba íjcyadu néeme míamúnáake píuváhi. Aane íhdyu óvíi lléébome itsááne adóvá bohí nujpácyotu áhdóratúne.

¹⁸ Aane íñe tsúúca íhyaamí pañe cáátuváne uwááboju lléébómeke o neé ditye éhnííñevu íiyéjucó tsíñéhji íáméjtsótuki. Muurá tehdu méénúmeke Píívyéébe ávyetá íhnáhó ícúbáhraá muhdú téhaamí pañétú tene néhdújucó.

¹⁹ Áhdure idyé téené uwáábójutu tsane wáágóóme mémé páácyúibye tsúuca pájtyetéme mémeháñé cáátuváháámitu. Aame tsá dííbyé cóómivu úújetéityú íñe íhyaamí pañétú úúbállémeícyoomívu.

²⁰ Aanée diibye íhyaamí pañe dííbyé uwááboju íjcyabe nééhií:

—Ímiááné lléváhréjuco o tsááiñe.

Áánélliihyée dííbyeke o nééhií:

—Juújuj, tehdújuco Ávyéjuube Jetsóoj, wa íícúi tsaácoj.

²¹ Aabe ihdyu óvíi ámúhake píaabó paíjyuváre. Áyu tehdújuco.